

Türkiye’de Psikiyatrinin Örgütsel Belleği

Yayın Yönetmeni
Prof. Dr. M. Orhan Öztürk

Yardımcı Yayın Yönetmeni
Doç. Dr. Burhanettin Kaya

TÜRKİYE PSİKİYATRİ DERNEĞİ YAYINI

Türkiye’de Psikiyatrinin Örgütsel Belleği

ISBN: 978-9944-5835-6-5

Yayın Yönetmeni

Prof. Dr. M. Orhan Öztürk

Yardımcı Yayın Yönetmeni

Doç. Dr. Burhanettin Kaya

Tasarım ve Uygulama:

BAYT Bilimsel Araştırmalar Basın Yayın ve Tanıtım Ltd. Şti.
Ziya Gökalp Cad. 30/31 06420 Kızılay, Ankara
Tel: (0312) 431 30 62

Baskı:

Tuna Matbaacılık San Tic. A.Ş.,
Bahçekapı Mah. 50.Sk. No:7 Şaşmaz Ankara
Tel: (0312) 278 34 84

Baskı Tarihi: 30 Eylül 2010, Ankara

İçindekiler

Sunuş	5
Doç. Dr. Doğan Yeşilbursa	
Önsöz	6
Prof. Dr. M. Orhan Öztürk	
BÖLÜM I: Türkiye Psikiyatri Derneği	9
Gençler Birleşti Psikiyatri Asistanları ve Uzmanları Derneği (PAUD) Doğdu, Gençler Hocaları ile Birleşti Türkiye Psikiyatri Derneği Doğdu	11
PAUD	11
Prof. Dr. Emine Zinnur Kılıç	
PAUD ve Türkiye Psikiyatri Derneği'ne Doğru İlk Adımlar	12
Uz. Dr. Cumhur Boratav	
Bir Ölüm İlanı	16
Prof. Dr. Süheyla Ünal	
PAUD'dan Bir Anı	17
Prof. Dr. Mehmet Z. Sungur	
Psikiyatride Şile Yolları	19
Uz. Dr. Fatih Altınöz	
Türkiye Psikiyatri Derneği: Kurulmadan Önce ve Kuruluş	22
Psikiyatri Birliği Oluşturulma Süreci	44
Prof. Dr. Raşit Tükel	
"Psikiyatri Birliği" Kuruluş Çalışmaları Toplantı Tutanağı	46
Psikiyatri Birliği Derneği Kuruluş Ön Toplantısı	48
Kuruluşun Hemen Ardından Gönülden Hızlı Çalışmalar	49
Psikiyatri Derneği'nin Kuruluş ve Kurumsallaşma Süreci	53
Uz. Dr. M. Sezai Berber	
Türkiye Psikiyatri Derneği Tüzük ve Yönetmeliklerin, Kurulların Oluşturulması	59
Prof. Dr. Mustafa Sercan	
Türkiye Psikiyatri Derneği Genel Kurul Toplantıları ve Seçilen Kurullar	62
Yeterlik Kurulu Çalışmaları: Düünden Bugüne	67
Prof. Dr. Raşit Tükel	
Türkiye Psikiyatri Derneği ve Psikiyatri Topluluğunun Uluslararası İlişkileri	75
Prof. Dr. Can Cimilli, Prof. Dr. Levent Küey	
Türkiye Psikiyatri Derneği Bülteni	83
Prof. Dr. Berna Uluğ	
Yeni Merkezimiz Açıldı	87
Yrd. Doç. Dr. Nurper Erberk Özen	
Bilimsel Çalışma Birimleri ve 2009 Yılındaki Koordinatörleri	88
Türkiye Psikiyatri Derneği Bilimsel Çalışma Birimleri: Örgütsel Belleğin Üretken Parçası	89
Uz. Dr. Neşe Direk	
Türkiye Psikiyatri Derneği Görev Grupları	92
Doç. Dr. Ali Savaş Çilli, Uz. Dr. Mehmet Yumru	
Psikiyatri Güz Okullarının Doğuş Öyküsü	95
Prof. Dr. Süheyla Ünal	
Asistan Eğitimine Yönelik Çabalara Özgün Bir Örnek: Psikiyatri Güz Okulu	96
Doç. Dr. Burhanettin Kaya	
2010'larda Türkiye Psikiyatri Derneği	98
Uz. Dr. Şeref Özer	
Ülkemizde Örgütlenme Sorunları ve Türkiye Psikiyatri Derneği'nin Kuruluşu	108
Prof. Dr. M. Orhan Öztürk	
Türkiye Psikiyatri Derneği Tüzel Metinleri:	
Türkiye Psikiyatri Derneği Tüzüğü	117
Türkiye Psikiyatri Derneği Psikiyatri Yeterlik Kurulu Yönergesi	146

Türkiye Psikiyatri Derneği Soruşturma, Kovuşturma ve Merkez Onur Kurulu Yönetmeliği	157
Ruh Hekimliği (Psikiyatri) Meslek Etiği Kuralları	169
Psikiyatrik Hastaların Haklarını Koruma Yasa Tasarısı Taslağı İçin Öneri	178
Türkiye Psikiyatri Derneği Bilimsel Toplantılar Yönetmeliği	186
2007-2009 Şube Başkanları	195

BÖLÜM II: Diğer Dernekler197

Türk Nöropsikiyatri Derneği	199
<i>Prof. Dr. Özcan Köknel</i>	
Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği	205
<i>Prof. Dr. M. Orhan Öztürk, Prof. Dr. Berna Uluğ</i>	
İzmir Psikiyatri Derneği	208
<i>Prof. Dr. Savaş Kültür, Prof. Dr. Levent Küey, Prof. Dr. Ayşen Baykara, Prof. Dr. Can Cimilli</i>	
Türkiye Sosyal Psikiyatri Derneği ve İntiharı Önleme Derneği	211
<i>Prof. Dr. Işık Sayıl</i>	
Türk Biyolojik Psikiyatri Derneği (TBDP)'nin Kuruluşu ve Gelişmesi	220
<i>Prof. Dr. Bilgen Taneli</i>	
Türk-Alman Psikiyatri, Psikoterapi ve Psikososyal Sağlık Derneği (TAP-DER)	230
<i>Prof. Dr. Metin Özek</i>	
Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Derneği	237
<i>Prof. Dr. Bahar Gökler</i>	
Ülkemizde Çocuk ve Genç Psikiyatrisinin Gelişimi ve Örgütlenmesi	241
<i>Prof. Dr. Füsün Çuhadaroğlu</i>	
Türk Psikiyatrisinin Ufkunu Genişletenler: Türkiye'de Psikanaliz ve Psikanalitik Psikoterapilerle İlgili Çalışmalar	247
<i>Prof. Dr. Füsün Çuhadaroğlu, Doç. Dr. Sibel Mercan</i>	
İstanbul Psikanaliz Grubundan İstanbul Psikanaliz Derneğine ve Uluslararası Psikanaliz Birliği Türk Çalışma Grubuna	254
<i>Doç. Dr. Talat Parman</i>	
Halime Odağ Psikanaliz ve Psikoterapi Vakfı	260
<i>Uz. Dr. Nur Engindeniz, Doç. Dr. Celal Odağ, Doç. Dr. Ayhan Eğrilmez</i>	
Türkiye'de Kurumsal Psikanaliz Uygulamalarının İlk Örneği Olarak MEPEV Deneyimi	267
<i>Prof. Dr. Raşit Tükel</i>	
Türkiye'de Psikodramatik-Sosyometrik Grup Psikoterapisi: Eğitim ve Dernekler	269
<i>Doç. Dr. İnci Doğaner</i>	
Kognitif ve Davranış Terapileri Derneği	276
<i>Prof. Dr. Mehmet Z. Sungur</i>	
CETAD - Cinsel Eğitim, Tedavi ve Araştırma Derneği	285
<i>Uz. Dr. Nesrin Yetkin</i>	
Ruh Sağlığı Platformu	291
<i>Prof. Dr. Peykan G. Gökalp, Prof. Dr. Şahika Yüksel</i>	
Psikiyatri Hemşireleri Derneği (PHD)	305
<i>Dr. Nurhan Eren</i>	
Psikiyatri Kongrelerinin Örgütsel Tarihi	315
<i>Doç. Dr. Ayşegül Yılmaz</i>	

BÖLÜM III: Türkiye'de Psikiyatri327

1900-1950 Yılları Arasında Türkiye'de Psikiyatri	329
<i>Prof. Dr. Özcan Köknel</i>	
20. yüzyılın İkinci Yarısı ve 21. Yüzyılın Başında Türkiye'de Psikiyatri	344
<i>Prof. Dr. M. Orhan Öztürk</i>	

EKLER357

Ön Hazırlık	359
Katkıda bulunmak üzere çağrılacaklar:	360
Türkiye'de Etkinlik Gösteren Psikiyatri ve Ruh Sağlığı ile İlgili Dernekler (2008)	361

Sunuş

Dr. Doğan Yeşilbursa

Doç. Dr., Türkiye Psikiyatri Derneği Genel Başkanı

Yaklaşık 20 yıl önce psikiyatri uzmanlık eğitiminin tüm boyutları ile ele alınarak tartışılması ile belirli bir taban hareketi olarak başlayan süreçte; PAUD, Türk Nöropsikiyatri Derneği ve Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği temsilcilerine giderek Türkiye'nin her yanındaki psikiyatri asistan ve uzmanlarının katılımıyla, bir birlik hareketi oluşmuş ve sonuçta 1995 yılında **“bilim, etik ve dayanışma”** temel ilkeleri ile belirli Türkiye Psikiyatri Derneği kurulmuştur.

2010 yılında TPD'nin 15. kuruluş yıldönümünde, Türkiye Psikiyatri Tarihinin bu önemli döneminin, bu örgütlenme sürecinin yazılı olarak kayda geçirilmesi, üstelik bunun süreçte aktif olarak yer almış meslektaşlarımızın kendi kalemlerinden gerçekleştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Hem örgütlenme ve kuruluş, hem de bu kitabı oluşturma sürecindeki emekleri için kendilerine Türkiye Psikiyatri Derneği üyeleri adına teşekkür ediyorum.

Katkılarının sürmesi dileğiyle,

Önsöz

Dr. M. Orhan Öztürk

*Prof. Dr., Hacettepe Üniv. Tıp Fak. Psikiyatri AD emekli öğretim üyesi,
Türkiye Psikiyatri Derneği Kurucu Başkanı,
Türkiye Bilimler Akademisi Şeref Üyesi*

Türkiye Psikiyatri Derneği Merkez Yönetim Kurulu’nca 2007 yılı yaz başında “Türkiye’de Psikiyatrinin Örgütsel Belleği” konulu bir kitabın hazırlanması için görevlendirildim. “Örgütsel Bellek” deyince ülkemizde etkinlik gösteren dernekler, vakıflar, platform gibi sivil toplum örgütlerinin kuruluş öykülerini, amaçlarını, etkinliklerini anlatan bilgiler kümesi olarak anlıyorum. Çalışmalarımı bu anlayışa göre yürüttüm. Ülkemizde psikiyatri alanında sağlık hizmeti veren, eğitim ve araştırma yapan kamuya bağlı ya da özel kurumları (üniversite psikiyatri bölümleri, hastaneler vb.) bu tanımın dışında tuttum. Bu kamusal ya da özel kuruluşların kendi tarihçelerini yazmaları uygun olacağı kanısındayım. Bu kitapta yer alan çeşitli örgütlerin öyküsünde çok sayıda kişinin emeği olduğunu biliyordum. Bu nedenle, böyle bir kitap ancak çok sayıda kişinin katkıları ile gerçekleştirilebilirdi. İlk isim ülkemizde psikiyatri alanında yaygın etkinliği olan derneklerle yazışarak bilgi toplamaya çalışmak oldu. Elimden geldiğince psikiyatri ile bağlantılı olan ve etkinliğini yaygın olarak sürdüren dernek başkanlarına çağrı mektubumu göndermeye çalıştım; ancak, hepsine ulaşabildiğimi söyleyemem.

Yazışmalar yaptığım, ancak, bir metin alamadığım çok az sayıda dernek oldu. Kitabın daha sonraki baskılarında yeni yayın yönetmenlerinin daha etkili çalışmaları ve eksik kalan ya da yeni kurulan derneklerin girişimi ile bu “bellek” kitabındaki boşlukların doldurulabileceğini umuyorum.

Ülkemizde etkin çalışan derneklerin başında Türkiye Psikiyatri Derneği gelir. Kitapta, doğal olarak bu derneğin ağırlığı belirgindir. Derneğin kuruluşunda ve gelişmesinde görev almış, emeği geçmiş çok sayıda kişi vardır. Bunların her birinin bilgilerini, görüşlerini almaya çalışmak yerine, Derneğin bugünkü durumuna gelmesinde öncü, kurucu olarak çalışmış arkadaşlarımıza başvurmayı yeğledim. İstemeyerek atlamış olabileceğim kişilerden özür dilerim. Türkiye Psikiyatri Derneği’nin kuruluşunda en önemli öncü girişim “Psikiyatri Uzmanları ve Asistanları Derneği”nin olmuştur. PAUD’un öyküsü ile Türkiye Psikiyatri Derneği’nin kuruluş öyküsü iç içedir. Bu nedenle PAUD’a Türkiye Psikiyatri Derneği bölümü içinde yer verilmiştir.

Bu kitapta çok sayıda meslektaşımızın katkısı olduğu için değişik bölümlerde dil ve içerik bakımından farklılıklar görülebilir. Yayın yönetmeni olarak tek bir yazar dışında metinlerin içeriğine, diline, kaynakların verilmiş biçimine dokunmadım.

Büyük Atatürk’ün söylediği gibi, tarih yapan fakat yaptığı tarihi yazmayan bir ulusun bireyleriz. O’nun ömrünün son günlerinde, hasta yatarken bile Türk diline ve tarihine ne denli önem

verdiğini anımsamak, anımsatmak borcumuzdur. Ülkemizde nice önemli işler yapmış dernek, vakıf ve başka tür sivil toplum örgütlerinin belgeleri yakılmış, unutulmuş, yok olmuştur.

Kuşkusuz, bu kitabın birçok eksikleri görülecektir. Kitap, kişilerin sağladıkları bilgi ve belgelere dayandığı için belki yanlışlıklar da olabilir. Bu eksiklerin ve yanlışlıkların sonraki baskılarda düzeltileceğini umuyorum.

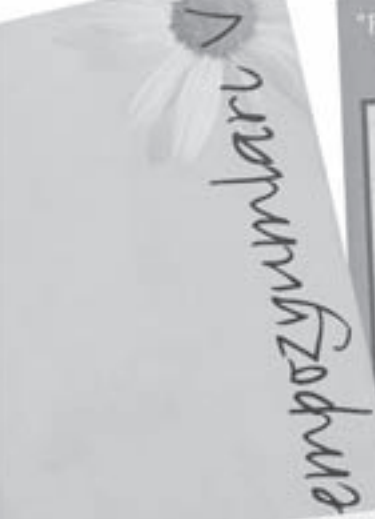
Derneğimizin 15. yılını kutlarken yaptığım konuşmada⁽¹⁾ belirttiğim gibi batı ülkelerindeki bilim ve meslek derneklerine göre çok geç kalmış olsa da, Türkiye Psikiyatri Derneği'nin 1995'te kuruluşu ülkemizin psikiyatri tarihinde önemli bir adım olmuştur. Ülkemizde psikiyatri alanında çalışan sivil toplum örgütlerinin kuruluş ve etkinlik öykülerini bir kitapta "örgütsel bellek" olarak saklamayı düşünmüş olan Türkiye Psikiyatri Derneği yöneticilerini kutlamak isterim.

Bu kitaba yazıları ile katkıda bulunan meslektaşlarıma, eksik yazıların tamamlanması ve kitabın son biçimini alması için büyük emek veren değerli Doç. Dr. Burhanettin Kaya'ya, her aşamada yardımlarını esirgemeyen derneğimizin değerli sekreteri Nebahat Murat'a derin teşekkürlerimi sunarım.

Ankara, Eylül 2010

⁽¹⁾ Bu konuşmayı 108'nci sayfada bulabilirsiniz

BÖLÜM I: Türkiye Psikiyatri Derneği

Gençler Birleşti Psikiyatri Asistanları Ve Uzmanları Derneği (PAUD) Doğdu, Gençler Hocaları ile Birleşti Türkiye Psikiyatri Derneği Doğdu

PAUD

1980’li yılların sonuna doğru ülkemizde, alışlagelmiş çerçeveyi kırmaya çalışan, yüreктen ilgili, çağın gerisinde kalmak istemeyen çok genç bir grup psikiyatri asistanı (araştırma görevlisi) ve çiçeği burnunda uzmanı, *Psikiyatri Asistanları ve Uzmanları Derneği (PAUD)* adı altında bir dernek kurdular. Bu dernek en başta Türkiye’deki psikiyatri eğitimini ve uygulamalarını sorguladı, ülkedeki yerleşik psikiyatri eğitim ve sağaltım merkezlerinde değişim gerektiğini vurguladı. Ülkede, ruh hekimliği alanında ilk kez değişimin tabandan başlayan ışıklarını yaktı.

PAUD

Dr. Emine Zinnur Kılıç

Prof. Dr., Yeditepe Üniv. Tıp Fak Çocuk Psikiyatrisi AD

Psikiyatri Asistan ve Uzmanları Derneği (PAUD) un kuruluş çalışmaları 1989 yıllarında başlamıştı. O yılları günümüzle karşılaştıracak olursak en önemli sorunun bilgiye ulaşımındaki kısıtlılık olduğunu söyleyebiliriz. Bilgisayar henüz yaygınlaşmamıştı, tezlerin daktilo ettirildiği yıllardı. Fotokopi yeni yeni yaygınlaşmıştı ama yabancı kitap sayısı çok azdı. İnternetin henüz hayali bile yoktu. Seminerler için gereken makaleler olduğunda YÖK kütüphanesine gidilir, makaleler tek tek taranıp bir form doldurulur, hazırlanan makaleler 1-2 hafta sonra YÖK ten gidilip alınırdı. YÖK kütüphanesi o dönemlerde tek olduğu için İstanbul’dan arkadaşlarımızın sırf yayın taramak için Ankara’ya gelip gittiği yıllardı. Şimdiki yazışma listelerini düşündüğümüzde psikiyatri grubundaki iletişimin de yok denecek kadar az olduğunu söyleyebiliriz.

PAUD’un ortaya çıkışında bilgilenmedeki ve iletişimdeki bütün bu eksiklikleri bir miktar kapatmak en önemli amaçlardan biriydi düşüncesindeyim. Asistanlar kendi aramızdaki sohbetlerde birbirimizin okuduğu, öğrendiği çalıştığı konulardan haberdar oldukça psikiyatri eğitiminde kurumlar arasındaki farklılıkların ve standardizasyon olmayışının farkına vardık. PAUD psikiyatri eğitiminde kurumlar arası standardizasyon ve işbirliği sağlanması, bilgi alışverişi olabilmesi böylece de bilgi açıklarının kapatılması amacıyla ortaya çıktı. Paylaşımı ve işbirliğini

arttırmayı amaçlayan bir dernek olarak kurulmuştu. Kuruluşunda amaçlanan işlevini büyük ölçüde yerine getirdi. PAUD o dönemdeki eksiklikleri gidermekte önemli bir araç oldu. Psikiyatri eğitiminde standardizasyon sağlama ile ilgili işlevini Türk Psikiyatri Derneği'ne devretti.

Huzur içinde uyuyabilir !

PAUD ve Türkiye Psikiyatri Derneği'ne Doğru İlk Adımlar

Dr. Cumhur Boratav

Uzman Dr., Compos Mentis Psikiyatrik Araştırmalar Ve Eğitim Merkezi

1992. Ana amacı asistan eğitimini bir standarda kavuşturmak olan Psikiyatri Asistanları ve Uzmanları Derneği'nde (PAUD) etkin çalışmaya başladığım yıl. 1993 yılında Nalan Demirergi PAUD'u psikiyatri topluluğu içinde o kadar etkin bir konuma getiriyor ki tüm grup daha şevkli çalışıyoruz ama sorunlar var. Dostluk ilişkimiz Nalan Demirergi, Cüneyt İşcan ile sık sık üçlü sohbetler sağlıyor. Manevra yeteneklerinin farkında olmayan otuzlu yaşlarının başındaki üç genç. PAUD içinde bu üç gencin Psikiyatri Birliği'nin kurulmasıyla ilgili tasarladığı süreç öyle gelişti ki ileride Psikiyatri Derneği kurulduğunda PAUD'un işlevi artık bitti diye hissedildi ve dile geldi.

Sürecin Başlangıcı: “Psikiyatri Birliği” Sözcüğünün İlk İfade Edilmesi

1992–1993 yılları. PAUD' un asistan eğitimlerinin standardize edilebilmesi için başını çektiği bölgesel eğitim toplantıları giderek zayıflayarak sürmektedir. O zamanki PAUD Başkanı Nalan Demirergi ve Cüneyt İşcanla evlerinde bir akşam samimi sohbetteyiz. Kasım 1993. Korumuz her zamanki gibi asistan eğitimi. PAUD'un genel kurulu oldukça yakın. Ben bölgesel toplantılarla bu işi halledemeyeceğimizi savunuyorum: “Hadi standardizasyonu kağıt üzerinde yaptık, tüm topluluk aynı görüş içinde olmazsa bunu uygulatacak bir şansımız olabilir mi, hepimiz asistanız, kim takar bizi. Bence önce psikiyatri birliğini kurdurup birliğin içinde etkin olmalıyız”. Hararetle bir birliğin nasıl kurulabileceğini konuşuyoruz, “böyle bir şey olası mı?”. “Aralıktaki PAUD genel kurulunda bunu genel kurul kararı olarak çıkaralım”, diyorum, “Sonra bu işle uğraşacak bir birim oluşturur, bundan sonraki daha fazla enerjimizi diğer alanlardan çok buna kaydırırız”. Üçümüz arasında Psikiyatri Birliği kurulmadan asistan eğitiminin standardize edilemeyeceği sonucu çıkıyor. Genel kurulda Psikiyatri Birliğini kurmaya yönelik bir hareketin gündeme getirilmesine karar veriyoruz. Kasımın bir akşamı.. Nalan, Cüneyt ve ben. Türkiye Psikiyatri Derneği'nin kurulmasına kadar gidecek “Psikiyatri Birliği için uğraşalım” ın ilk ağza alındığı gün. Cüneyt ve Nalan'ın Gaziosmanpaşa Mesa sitesindeki evi.

Aralık 1993: PAUD Genel Kurulu'ndan Şimdiye Kadar Hiç Cesaret Edilmemiş Bir Karar Çıkıyor

Aralıktaki PAUD genel kurulunda “tetikçi” ben oldum. Söz alıp, o akşam aldığımız kararın genel kurulca onaylanmasını talep ettim. Tartışmalar “böyle bir birlik kurulunca PAUD ne

olacak” sorunsalına odaklandı. Hedef birlik kurulduktan sonra bir “Truva atı” pozisyonunda standart asistan eğitimini geliştirmek ve kabul ettirmektir. PAUD’un asıl işlevi o zaman başlayacaktı. Kurulacak birliğin yönetim kurulunda da mutlaka PAUD’dan bir asistanın da bulunmasını sağlamalıydık. PAUD’un belki de en heyecanlandırıcı, en canlı geçen genel kurulu oldu bu genel kurul. Son gerçek genel kurulu olduğunu bilmiyorduk henüz. İlerde Psikiyatri Derneği kurulduktan sonra herkes PAUD işlevini tamamladı gözüyle bakacak ve PAUD asıl işlev görme-ye başlayacakken tüm etkinliğini kaybedecekti.

İlk Somut Adımlar

Genel Kurul sonrası PAUD’un ilk “etkin” üyeler toplantısında Asistan Eğitimi, Yayın ve Eğitim – Araştırma birimlerine ek olarak ilk kez “Psikiyatri Birliğinin Kurulmasına Yönelik Çalışma” birimi kuruluyor, birim Nalan Demirel, Cüneyt İşcan ve benden oluşuyor. Birime sonradan Sezai Berber dahil oluyor. Tam bu dönemde Türkiye’de ilginç açılımlar olmakta. Avrupa Uzmanlar Birliği tamamen özerk alan dernekleri oluşumu için Türk Tabipleri Birliği’ne baskı uygulamakta. Raşit Tükel Türk Tabipleri Birliği’nde bu alanda psikiyatriyi temsil eden kişi. Bu yeni gelişme PAUD’a amacını gerçekleştirmek için bir hız kazandırıyor. Eylül 1994’e kadar olan evrede Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği’nden Orhan Öztürk yöneticiliğinde Türk Nöropsikiyatri Derneğiyle Ankara’da üç toplantı gerçekleştiriliyor. Bu toplantılarda PAUD’dan Cüneyt İşcan, Sezai Berber, Nalan Demirel ve ben bulunuyoruz. Toplantılara katılan her üç dernek de dernek yapılarının buna uygun olmadığına biliyorlar ve yeni bir oluşum kurulması gerektiğine karar veriyorlar. Bu toplantıların sonucunda her üç dernek ortak hareket etme kararını alıyor. Ancak en büyük sorun olarak Psikiyatri topluluğu içinde hangi yetkiye dayanarak Psikiyatri Birliği’ni kurmaya yönelik harekete geçileceği ile ilgili bir belirsizlik bu toplantıların ana konusunu oluşturuyor.

“Meşruiyet”in Sağlanması

Türkiye Psikiyatri Derneği’nin belki de kurulmasına ön ayak olan, kurulma sürecini hızlandıran olay Eylül 1994 Kayseri Ulusal Psikiyatri Kongresi’nde gerçekleşiyor. Cüneyt İşcan ile ben PAUD standında görevli olarak kongreye katılıyoruz. Kongrenin son günü. Nevşehir Dedeman Oteli kongre salonun önü. Öğleye doğru kongre genel kurulu yapılacak. PAUD standında Cüneyt ile beraberiz. Aklıma bir fikir geliyor. Cüneyt ile paylaşıyorum: “Psikiyatri birliğini kurmakla ilgili yetkilendirmeyi kongre genel kurulundan alalım, bundan daha iyi psikiyatri topluluğunu temsil eden bir şey olabilir mi ? Hem genel kurullara çok az kişi katılıyor, böyle bir şeyi sıcak bakmayacak ağır toplar da katılmazlar pek genel kurullara” Nöropsikiyatri Derneği’nden Raşit Tükel de kongrede, arayıp buluyoruz. O da sıcak bakıyor, hatta “Özcan Köknel de kongrede, O’nu divan başkanı seçtirelim, iş kolaylaşır” diye ekliyor. Bir anda heyecanlanan üç kişi. Raşit ile ben bildiriyi orada PAUD standının başında kaleme alıyoruz: “Psikiyatri Birliği’nin kurmak için PAUD, Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği ve Türk Nöropsikiyatri Derneği’nden oluşacak Psikiyatri Birliği Kurucu Sekreterya’sının yetkilendirilmesini talep ediyoruz.” Bildiri kim okuyacak? Bizden biri olmasın, görülmemiş bir yüz olsun ki “manevra” anlaşılmasın. Ben Raşit’e dönüp düzeltiyorum, “Oğlum bu Ali Cengiz Oyunu”. Raşit gülüyor. Raşit, Tamer Aker’i bulup getiriyor. Tamer “Okurum” diyor. Her şey ucu ucuna. On dakika sonra kongre genel ku-

rule. Raşit divan başkanı olarak Özcan Köknel'i aday gösteriyor. Özcan Köknel kongre genel kurulu divan başkanı. İlk on dakika kongre ile ilgili konuşmalardan sonra, Tamer elini kaldırıp söz alıyor ve mikrofona geçip bildirgeyi okuyor. Çok heyecanlıyım, bildirge okunurken çevreme bakıp tepkileri gözlemeye çalışıyorum. Tamer bildirgeyi okumayı bitirdi: “..... yetkilendirilmesini talep ediyorum”. Özcan Köknel'in, Tamer'in sesi kesilir kesilmez tartışmaya zaman bırakmadan hemen söze başlamasını unutamıyorum: “Bu genç insanları görevlendirelim, bir birliğin oluşması hepimizin hayali. Oylamaya sunuyorum”. Oylama. Özcan Köknel: “Bu üç derneğin Psikiyatri Birliğini kurmaya yönelik çalışmalar yapması için görevlendirilmesi oy birliğiyle kabul edilmiştir”.Genel kurul kapanıyor. Dışarıda Raşit, Cüneyt, ben ve Tamer birbirimizi kutluyoruz, Özcan Köknel'e gidip teşekkür ediyoruz.

Sekiz aydır süren “meşruiyetimiz yok” sancısı sona ermişti. Psikiyatri Birliği için çalışmalar yapmakla ilgili tek “meşru” kimlik artık bizdik.

Psikiyatri Birliği Kurucu Sekreteryası

Meşruiyetin alınması sonrası kurucu sekreteryaya PAUD'dan Nalan Demirergi, Cüneyt İşcan, Sezai Berber ve ben katılıyoruz. 1995 Ocak. Cumartesi. İstanbul Çapa Tıp Fakültesi, Psikiyatri Kliniği Mazhar Osman kütüphanesi. Asistanlığım bitmiş Elazığ Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi'nde görev yapıyorum. Ankara'ya geliyorum, Cüneyt ve Sezai avukatlarla nasıl bir tüzük hazırlanabileceği ile ilgili araştırma yapmışlar, trenle İstanbul'a geçerken bunları konuşuyoruz. İlk toplantı sabah onda başlıyor akşamüstü altıya kadar uzuyor. Toplantıda ilk dakikalar. Özcan Köknel yönetiminde Raşit Tükel, Mustafa Sercan, Doğan Yeşilbursa, ben, Nalan, Cüneyt ve Sezai. Sekreteryaya artık meşru olmasına karşın özellikle psikiyatri topluluğunda daha çok sesi çıkan kişileri ikna etmenin güç olacağını bilen bir sıkıntıyla toplandı aslında. Tartışma ile geçen birinci saatin sonunda Özcan Köknel devreye girdi: “Bugüne kadar çok beklendi, bizim zamanımızda her kafadan bir ses çıktığı için, kimse kimseye izin vermediği için iş sürüklendi ve bitti, bir an önce uzatmadan bitirelim”.İlerde Mayıs 1995 olarak belirlenen ilk toplantıdan sonraki ikinci toplantıda, Haziran 1995'te bir anda dernek 175 kurucu üyeyle kuruluvatacekti.

Tüzük Tartışmaları: İstanbul'da Bir Akşam Çiçek Pasajı

İkinci toplantı için İstanbul'a gittiğimde yağmurlu bir akşamda Çiçek Pasajında Raşit Tükel ile buluşuyoruz. PAUD'un tüzükte önem verdiği konu, kurulacak dernekte İstanbul'un sayı üstünlüğü ile tek güç olmasına izin vermemek. Raşit'in de bizimle aynı görüşte olduğunu anlıyorum, o akşam ve biralarımızı tokuşturarak geleceğe içiyoruz.

Ertesi günkü toplantıda şube delege oranları ve tek bir yönetim kurulunun egemenliğini kırmak için genişletilmiş yönetim kurulu kavramı en çok odaklanılan konu oldu.

Toplantı sonrası tüzük taslağı sıkça tartışıldı.

İzmir Psikiyatri Derneği Sekreteryaya katıldı.

Mustafa Sercan'ın bu alandaki inanılmaz mantığı ve becerisi tüzüğün ideale yakın olmasını sağladı.

Mayıs ayında Ankara'da tüzüğün tartışılması için psikiyatlara çağrı yapılmasına karar verildi

Mayıs 1995. Ankara, Merit Altınel Otel. Elli kişilik psikiyatr topluluğuna süreç anlatılıyor. Korkulanın aksine çok fazla karşı görüş yok, karşı görüştekiler gelmemiş. Genelde iyi bir iş çık-

rıldığı üzerinde birleşilen konuşmalar. Birkaç ikna edilen güvensiz izleyici. Toplantı sonrası sekreteryaya kendi arasında toplanıyor. Haziran 1995'te tüzük tartışılacak ve dernek kurulacak. Peki karşı görüştekiler derneğe girmeye nasıl ikna edilecek? Ben söz alıyorum: “Belgelerini tamamlayıp o toplantıya getiren herkes kurucu üye olsun. Kurucu üye olmak önemlidir, dışarıda kalmak istemeyeceklerdir”. Özcan Köknel ile göz göze geliyoruz, gözleri parlıyor, (Özcan Hoca'nın o andaki gözlerindeki bu parlamayı yaşam boyu hiç unutmayacağım), bunun bitirici vuruş olduğunu hissediyor Özcan Hocam “Haziranda dananın kuyruğu kopacak mı?” diye bilerek soruyor bana bakarak. “Kopacak Hocam” diyorum gülümseyerek. Sekreteryaya belgelerini getirecek olan herkesin derneğin kurucu üyesi olmasını karara bağlıyor....

Haziran 1995: Kim Ne Konuşursa Konuşsun Dernek Kuruluyor

Önemli bir gün. Bir önceki toplantı elli kişiyle gerçekleşmiş olsa da derneğin kurulma kararının olacağı bu toplantıda, böyle bir oluşuma, oluşumun içindeki kimi isimlere karşı olan isimler de toplantı salonunda yer almakta. “Belgelerini getirecek herkes kurucu üye olacak” “çalımı” işe yaradı, en karşıt kişiler bile toplantıya gelme de belgelerini gönderdiler. Dernek bir parti gibi 171 kurucu üyeyle kuruldu.

.....

Bu öykü bir birleşmeyi itekleyen idealist birkaç insanın öyküsü.

Bellek, gelecek değildir; o “bugündür”. “Bugünde” değilse, gelecekte de değildir. Belleği “bugünde” olmayan bir kurum aslında “bugünde” değildir.

Bir Ölüm İlanı

Dr. Süheyla Ünal

Prof. Dr., İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri AD

Annemin bir Ankara dönüşü elime endişeyle tutuşturduğu bir zarfı açtığımda Psikiyatri Asistanları ve Uzmanları Derneği'nin derneklerle ilgili yükümlülükleri uzunca bir süredir yerine getirmediği için kapatılma kararı alındığını öğrendim. Sanki bir dostun ölüm haberini almışçasına yüreğim burkuldu. Bir mezar taşı görüntüsü belirdi gözlerimin önünde. "Psikiyatri Asistanları ve Uzmanları Derneği (PAUD) 1989-2007" Kısacık ömrüne büyük işler sığdıran dostumun yaşam sürecini düşündüm yol boyunca.

Asistanlığımın ilk yıllarıydı. Psikiyatrist olmayı yaşamındaki öncelikler arasına almış bir avuç asistan arkadaşımın birlikte "umduğumuz ama bulamadıklarımızın" yarattığı hayal kırıklıklarını onarmak, "umduğumuz" psikiyatriye ulaşmak için yapılabilecekler konusunda kafa yormaya başlamıştık. Ankara'daki eğitim veren psikiyatri kurumlarından arkadaşlara çağrıda bulunarak iki haftada bir birimizin evinde başlattığımız toplantılarda önce durum tespiti yapmaya çalıştık. Sayımız artıp, evler dar gelmeye başlayınca toplantıları Ankara Tıp'ın kantini Cafe Tıp'a aldık. Ulusal kongrelerde biraraya geldiğimiz arkadaşlarımızla düzenlediğimiz benzeri toplantılarda da sorunları dillendirir olduk.

Sorunların tespiti, çözüm önerilerini de getirdi beraberinde. "Örgütlenmek" gerekiyordu etkili olabilmek, iş üretebilmek için. Bu aşamanın en "romantik" toplantısı Şile'de gerçekleşti. Şile toplantısı dernekleşme yolundaki en önemli adım olmuştu. Daha önceki derneklerin birisinin çatısı altında çalışmakla, yeni bir dernek kurmak arasındaki seçimde "yeni bir dernek"te karar kılınmıştı. Ankara dernek kuruluşu görevini üstlenerek çalışmaları başlatmış, ilk genel kuruldan sonra planlanan etkinliklerin hayata geçirilmesi için çalışma grupları oluşturulmuştu. Psikiyatri indeksi grubu 1990 yılından itibaren her yıl psikiyatri literatürünü indeksleme görevini üstlenmişti. "Psikiyatri eğitiminin standardizasyonu" ile ilgilenen grup, ulaşılabilen tüm asistanları kapsayan anket çalışmalarının sonuçlarını ve önerilerini ilk ulusal kongrede sunmayı hedeflemişti. Ayda bir yapılan eğitim toplantıları ile de kurumlardakine "alternatif bir eğitim" süreci başlatılmıştı. Örgütlenme çalışmalarının hamallığını yürüttüğüm için "elebaşı" konumunda algılanmam Ankara Tıp'taki akademik kariyerimin sonunu getirmiş, bana "güle güle" denmişti. Bayrağı devralan arkadaşlarım Nalan, Kaan, Emine çalışmaları uluslar arası platforma da taşımaya başlamış, bir bülten çıkarır olmuşlardı.

Göle maya çalmıştık ve tutmuştu! Gençlerin dinamizmi hocalarımızı da hareketlendirmiş, önce kızgınlık ve kuşkuyla baktıkları bu harekete katkıda bulunmaya başlamışlardı. Tam da bu dönemlerdi sanırım bir meslek örgütü kurulması gerekliliğini ortaya çıkması. Yolculuğun bundan sonrasına ben katılamadım. Türkiye Psikiyatri Derneği'nin (TPD) ve şubelerinin kurulmasından sonra PAUD işlevini büyük ölçüde TPD'ye devrettiğinden atıl duruma düştü. Kendini yenileyemediği için can çekişir duruma geldi. Burhanettin ve benim bir iki canlandırma gayretim de yetmeyince, ölüm ilanı kaçınılmaz oldu. Hızlı yaşadı, genç öldü PAUD, ruhu şadolsun...

PAUD'dan Bir Anı

Dr. Mehmet Z. Sungur

Prof. Dr., Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri AD Başkanı

Değerli Prof. Dr. Doğan Karan hocamızla ilgili PAUD'un kuruluş sürecine ilişkin bir anekdotu sizinle paylaşmak istediğimi belirtmiştim. Biliyorsunuz PAUD (Psikiyatri Asistanları ve Uzmanları Derneği) TPD'nin kuruluşundan önceki ilk örgütleniş. Belki tarihçe içinde bu anıya uygun bir yer bulabilirsiniz diye düşündüm. Doğan Hoca'nın resmini halen odamda (evimde) tutarım. Çağdaş ve hatta çağının ötesine uzanan vizyonunu da hep saygı ve sevgi ile anarım. Aslında bu anı içinde Prof. Dr. Yusuf Savaşır'da yer almakta. Kendisini uzun yıllardır görmüyorum. Umarım sağlığı yerindedir.

Anektod şöyle:

Eğitim ve Eğitimin Standardizasyonu konusu Türk Psikiyatrisi'nin gündeminde hep var olmuştur. Ancak eğitimle ilgili olarak eğitilenlerinde içine alındığı ilk sistematik çalışmalar 15-21 Ekim 1989 yılında Mersin'de düzenlenen XXV. Ulusal Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Kongresi'ni izleyerek Psikiyatri Asistanları ve Uzmanları Derneği (PAUD) nin kurulması ile başlatılmış ve o zamandan bu yana tüm ulusal psikiyatri kongrelerinin programlarında yer almıştır.

1989'da Mersin'de yapılan kongre öncesinde "Psikiyatri Eğitimi ve Sorunları" konusunda bir panel düzenlenmesini ve bu panele eğitilenlerden birinin konuşmacı olarak katılması yönündeki dileğimizi kongre düzenleme kuruluna ilettiğimiz günü bugün gibi hatırlarım. Bu dileğimizin kabulünün ardından asistanlar adına görüş iletme görevi dönem arkadaşlarım tarafından bana verilmişti. Öncelikle Türkiye'deki bir çok Psikiyatri Anabilim Dalı ve hastanelerine yazı yazarak bu sunumda iletilmesini istedikleri konuları yazmalarını istedik. Ardından "Psikiyatri eğitiminde amaçlar – Eğitimde kullanılabilir yöntemler-Eğitimde standardizasyon-Standart eğitimin değerlendirilmesi-Akreditasyon ve Sertifikasyon ve halen devam etmekte olan eğitimler ile ilgili kesitsel saptama ve önerileri aktardığım panel konuşmam sonunda Sevgili Hocam Prof. Dr. Sayın Doğan Karan "Seni psikiyatriye ben yönelttim. O yüzden eleştiri yöneltmeye de hakkım olduğunu düşünüyorum. Her biri başlı başına birer panel konusu olabilecek böylesine yüklü konuların tümünü kısa bir panel konuşması içinde bir bilgi bombardımanı biçiminde vermek yerine, neden değişik zamanlarda ayrı ayrı aktarmayı tercih etmedin?" şeklinde bir soru yöneltti. Ben de kendisine "Bu bizim asistanlar olarak ulusal bir kongrede ilk yer alışımdır. Belki bir daha eğitilenlerin eğitimle ilgili bir panelde yer almasına izin verilmez endişesiyle" biçiminde yanıt vermiştim. Sayın Karan'da "Ben hepinize söz veriyorum. Eğitimde eğitilenlerin görüşlerine yeterince yer verilmesi konusunda elimden geleni yapacak ve hep yanınızda olacağım." diye yanıt vermişti. Nitekim sözünü tuttu ve bir sonraki yıl İzmir'de düzenlediği Ulusal Kongre'de eğitilenlerin görüşlerine ağırlıklı olarak yer verdi. Ayrıca bizleri toplantı salonu dışında topladığını ve iyi bir eğitim için nelere daha çok ihtiyacımız olduğunu sorguladığını ve bizi örgütlenmeye davet ettiğini çok iyi hatırlarım. Özetle Türkiye Psikiyatri Derneği (TPD) nin kuruluşunun öncüsü olan PAUD'un tohumlarının atılışında Prof. Dr. Doğan Karan'ın önemli bir rolü ol-

muştur. PAUD ise Psikiyatri Birliği (TPD'den önceki ismiyle) nin kurulmasıyla birlikte görevini tamamlamış ve yerini daha büyük kitlelere kucak açan bir kuruluşa bırakmıştır. Mersin'de ulusal kongrede panelist olarak yaptığım ateşli konuşmayı dinginlikle dinleyen panel yöneticisi Prof. Dr. Sayın Yusuf Savaşır'la aramızda geçen şu diyalogda asla unutmadım ve söylemeden geçemeyeceğim:

Yusuf Savaşır: "Psikiyatri Eğitimindeki Sorunlar ve Yapılması gerekenler konusunda ilk kez senin konuştuğunu sanıyorsun değil mi?"

Mehmet Sungur: "Bildiğim kadarıyla evet hocam."

Yusuf Savaşır: "15 yıl evvel de benzeri şeyleri ben anlatmıştım..."

Ben artık yeni şeyler söylediğini zanneden genç arkadaşlara benzeri şeyler söylemiyorum. Umarım önümüzdeki dönemler söylemlerden öteye geçerek uygulamalara dökülür.

Psikiyatride Şile Yolcuları

Dr. Fatih Altınöz

Uzman Dr., Serbest Hekim

1 989 yılında Mersin’de düzenlenen psikiyatri kongresinde Nuran Bozer bir dilekçeyi imzaya açtı. Nuran Ablamız bir sonraki kongrenin Elazığ’da yapılmasını öneriyordu. Gerekçesi de Elazığ’ın Türkiye’nin ikinci büyük akıl hastanesine sahip olması ve kongre vesilesiyle psikiyatrinin ileri gelenlerinin lütfedip Elazığ’a ayak basmaları sağlanarak, oradaki hastalara yönelik kötü yönetim ve aşağılayıcı uygulamalar üzerinde bir iyileştirme oluşturmaya çalışmaktı. Hepimizin heyecanla imzaladığı dilekçeyi kongre başkanlığı işleme bile koymadı. Nedeni de orada henüz bir psikiyatri biriminin bulunmamasıydı. Oysa kongrenin yapıldığı Mersin’de de o yıllarda bir psikiyatri birimi yoktu. Yeni kongre yeri olarak İzmir’i seçtiler. İzmir’de ve Mersin’de olup da Elazığ’da olmayan bir tek şey vardı; deniz.

Mersin’deki kongre sırasında birinci yıl asistanıydım. “Asistan eğitimi üzerinden bir asistan hareketi oluşturabilir miyiz?” diye kafa yormaya başlamıştım yeni yeni. Kongre başkanlığının bu tutumu beni kamçılardı herhalde kongre ana salonunun girişindeki kara tahtaya ‘Nasıl bir psikiyatri istiyoruz’u konuşmak için şu saatte şurada toplanalım’ gibisinden bir şeyler yazdım. Neredeyse elli kişi geldi toplantıya. Bütün asistanların derdi ortaktı. Hemen orada şehir koordinatörlükleri ve hastane temsilcilikleri oluşturma kararı alındı.

İstanbul’da bir toplantı yapmaya karar verdik. İstanbul’a dönüp hazırlıklara başladım. Şile’de bir otel tuttum. 40 kişilik rezervasyon yaptırdım. Türkiye’nin her yerinden gelen psikiyatri asistanlarıyla psikiyatriye nasıl yön vereceğimizi konuşacaktık. Rehberlik de yapan bir asistan arkadaşımın yardımıyla bir otobüs tuttum. Otobüsü Ankara dışından gelenleri toparlamak için Topkapı yakınlarındaki bir otelin önüne çekirdim. 1990 yılının Şubat ayında ilk toplantı için her şey hazırды. Fakat kötü hava koşulları, ani gelişen sağlık sorunları ve benzerleri nedeniyle katılım şoför dahil 13 kişiye düştü. İnsan sayısı azaldıkça kişi başına düşen ödeme miktarı artıyordu. Vazgeçmedik. Topkapı’dan yarısından fazlası boş bir otobüsle yola çıkarak Şile’ye gittik ve orada bir gece kalarak saatler süren heyecanlı, umut dolu bir toplantı yaptık. Ankara’dan gelen arkadaşlar bir asistan derneği kurma arzusundaydı, biz İstanbul’dakiler ise var olan bir derneğin içinde-Türk Nöropsikiyatri Derneği-içinde çoğalmak düşüncesindeydik. Bu toplantıya katılan bir arkadaşımın öngörüsü ise şuydu; “Bu iş psikiyatri birliğine gidecek ve şimdi mücadele ettiğimiz kişilerin hepsini orada yönetici olarak göreceğiz.”

Türk Psikiyatri Derneği’nin kurucusu değilim. Böyle bir tepe örgüt kurmak gibi bir derdim hiç olmadı. Ancak Türk Psikiyatri Derneği’nin tarihi yazılırken derneğin çıkış noktasını sadece

PAUD olarak saptayanları hayretle izliyorum. Oysa Şile ve sonrasında üç yıllık dolu dolu bir süreç yaşandı. Bu süreçte yürütülmüş çok merkezli sayısız faaliyet var. Bu süreçte bazıları şimdi hayatta olmayan pek çok kişinin emeği var. Psikiyatri tarihi yazılırken yakın bellek bu kadar hızla bozulmamalıydı.

1989-1992 yılları arasında psikiyatride olan biteni Şizofreni'nin Eylül 1992 tarihli 4.sayı-sında 'Psikiyatride Şile Yolcuları' başlığı, 'Bir Şile Yolcusu' imzası ile yayınladım.

Şile toplantısının tutanağı aşağıdadır.

"Ekim 1989'da Mersin'de psikiyatri kongresinde yapılan asistan toplantısında alınan karar gereğince 10 Şubat 1990 tarihinde Şile'de Ege Tıp Fakültesi'nden Dr. Alp Ayan; Ankara Tıp Fakültesi'nden Dr. Süheyla Ünal; Ankara Numune Hastanesi'nden Dr. Numan Ermutlu; Çapa Tıp Fakültesi'nden Dr. Cem Hürol ve Dr. Raşit Tükel; Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nden Dr.Tolgay Özsoy, Dr. Mustafa Ziyalan, Dr. Pınar Ziyalan, Dr. Fatih Altınöz ve Dr. Timuçin Oral'ın katılımıyla bir asistan toplantısı gerçekleştirildi.

Toplantıda alınan kararlar, üzerinde çalışılması kararlaştırılan konular aşağıda sunulmuştur:

- 1. Asistan eğitiminin standardizasyonu: Ulaşılabilen bütün asistanların görüşleri çerçevesinde eğitim programlarının oluşturulması (Alp, Mustafa, Numan, Süheyla)*
- 2. Ruh sağlığı kurumlarında standardizasyon (Cem)*
- 3. Genel Tıp-Psikiyatri ilişkisi, Tabip odası ile ilişkiler (Ankara grubu)*
- 4. Nöropsikiyatri Derneği'nin işlevi, alt komisyonlar oluşturulması, diğer şehirlerdeki şubelerle etkinliğinin artırılması (Alp, Raşit, Süheyla)*
- 5. Ruh sağlığının koruyucu/toplumsal yönü; psikiyatrinin kötüye kullanımı, basınla ilişkiler (Cem)*
- 6. Sosyal psikiyatri (Fatih)*
- 7. Bakırköy; Eğitim veren, aynı zamanda depo işlevini sürdüren bir hastane olarak (Fatih, Timuçin)*
- 8. 2. Toplantının her kurumdan bir temsilcinin katılımıyla Nisan 1990'da ikinci ya da üçüncü hafta sonu Ankara'da; 3.toplantının Mayıs 1990'da Bergama'da yapılması.*
- 9. 1990 psikiyatri kongresinde panel/çalışma grubu düzeyinde asistan katılımının sağlanması.*

Psikiyatride Şile Yolcuları

Çeşitli hastanelerden asistanların katıldığı, kendiliğinden bir toplantıyla, çıktılar yola. Toplantı "Nasil bir psikiyatri isliyoruz* konulu, yöneticisi olmayan bir toplantıydı. Yerlerden Mersin, zamanlardan 1989, hadi havaları da söyleyelim, havalardan ılık havalardı.

Önce birbirlerini tanıdılar. Varolan, kendilerinden öğrenmeleri istenen, kimi yerde emredilen psikiyatriden rahatsızdılar. Ne yapmaları gerektiğini konuşurlar, tikiin, eğitim meselesine el atmaya karar verdiler. Fler şehirde koordinatörlükler oluşturuldu ve her hastanede temsilcilikler. İlk toplantı tarihini belirlediler. Şubat 1990, İstanbul. Hu süre koordinatörlerin, kongreye katılmayan hastanelere, asistanlara ulaşma çabalarıyla geçildi. Sonra Şubat geldi. İstanbul Şile'de bir otel ve bu otele gidecek temsilcileri taşıyacak bir otobüs tutuldu. Otobüs, Topkapıya yakın bir yere çekilip, diğer illerden gelecek temsilcilerin karşılanması için beklenmeye başlandı. Sonuçta gelenlerin sayısı toplam (sofor dahil) on üç kişiydi. Olumsuz hava koşulları beklenmedik rahatsızlıklar ve benzeri makul gerekçeleri vardı, gelemeyenlerin. Anlayışla karşılandılar. Zaten başka yapacak bir şeyde yoktu. 12 kişi, 50 kişilik bir otobüse serpişip 1990 Şubatında Şile'de bir otele doğru yollarına biraz da hayal kırıklığı alarak yola çıktılar. Otelin bir bölümü, toplantı salonu haline getirildi. Ve içeri girdiler. Çöktüklerinde arkalarında bardaklar dolusu içilmiş çay ve kahve, küllükler dolusu sigara izmariti ve saatler dolusu konuşulmuş psikiyatri bırakmıştılar. Bazı kararlar almıştılar, kendilerince. Ne gibi mi? Şu gibi. Asistan eğitiminin olabildiğince standartize edilmesi, psikiyatrinin koruyucu, toplumsal yönünün geliştirilmesi, kötüye kullanımının önlenmesi psikiyatri demeklerinin işlevlerinin artırılması, tabib odaları ile bağlantıların güçlendirilmesi yolunda çalışılması.

2. toplantılarını Nisan 1990'da Ankara da yaptılar. Bu kez yaklaşık 20 kişiydiler. Eğitim veren kurumların durumu ve asistanların beklentilerini belirlemeye yönelik bir anket hazırlanmasını ve bütün asistanlara ulaştırılmasını planladılar. Kasım 1990'da yapılacak kongreye dek anket sonuçlarının derlenmesini ve kongreye dek anket sonuçlarının derlenmesini ve kongrede sadece asistanların panelist olarak katılacağı bir panelde eğilim sorununu bu veriler çerçevesinde tartışmayı hedeflediler. Kasım'da Şile yolcularının bir kısmı panelisttiler. Ve panellerin laf ebeliği ötesinde bir işe yaraması için panelin sonunda hemen orada kurumlardan bir öğretim üyesi ve bir asistanın temsilci olarak katılacağı bir komisyon oluşturulmasını ve bu komisyonun bir daha ki kongreye dek psikiyatri eğitiminin biçim ve içeriğine yönelik ana başlıkların saptamasını önerdiler. Öğretim üyeleri ki tamamiyle izleyiciydiler. (Belki de ilk kez) bu çağırını benimsediler. Şile yolcuları panelden sonra bir toplantı yaptılar. Yaklaşık 40 kişiydiler.

Oluşturulan komisyon 1991 Antalya kongresine dek üç kez toplandı ve Antalya'da herkesin elinde, psikiyatri eğitiminin biçim ve içeriğine ilişkin tavsiye kararlarının yer aldığı bir metin tutmasını sağladı. Bir panel de orada yapıldı. Metin çerçevesinde bu kez asistanlar ve öğretim üyeleri birlikte tartıştılar, aynı konuyu. 1992 Şubatında İstanbul'da aynı amaçla yeniden buluşuldu. Tavsiye karar-

ları genel kurulca onaylanmıştı ve koordinasyon kuruluna gene aynı temsil sistemiyle doğru yön verildi çalışmalara. 1992 Eylülünde Hacettepe de yapılacak olan kongrede her kurumun kendi temsilcisiyle katılıp, görüşünü getirebileceği ve bu ortaklaşalığın varolan sorunları çözebileceği bir imkan olarak ufukta gözüküyordu, koordinasyon kurulu adındaki görece demokratik platform. Belki de bu hareketlilik zamanla psikiyatrinin kendi özel tarihinde temsili demokrasiden doğrudan demokrasiye doğru değişebilecekti. En azından düşler bu merkezde.

1989 dan 1992 ye dek alınan yolda asistanlar motor gücü oluşturdular. Hu hareketlilik bazı öğretim üyelerince psikiyatri açısından 'tarihi' olarak nitelendirildi. Şimdi diyebilirsiniz ki, yaptığınız nedir, kardeşim sizin? Toplantı, komisyon, panel, kongre, karar gibi beş altı kalem sözcüğü çekip alsak cümlelerinizden ne kalır elinizde?

Bu bağlamda 3 yıllık yolculuğun uğrakları neler oldu? Arzu ederseniz bahsimizin şimdiki kısmında da kısaca bu mühim meseleye biraz temas edeyim.

Bu üç yıl içinde, asistanlar kendi hastanelerindeki yıllık eğitim programlarını oluşturup, aksaksız bir biçimde uygulanmasını sağladılar, fakültelerdeki kürsü kurullarında arkadaşlarını temsil ettiler, (ilk kez) Ankara da bir dernek kurdular. Psikiyatri Asistanları ve Uzmanları derneği. İstanbul'da Nöropsikiyatri Derneği'nin yönetim kurulunda yer aldılar.

Bilimsel çalışmaların derlendiyi indexcler onlar tarafından yayımlandı. Eğitim toplantıları onlar tarafından düzenlendi. Sıradan insanlara yönelik psikiyatrik içerikli faaliyetler onlar tarafından planlandı ve yürütülmeye başlandı, (çünkü onlar da sıradandı. Bu yüzden de iletişimsizlik gibi bir sorunları yoktu. Olmadı ve olmayacak.) Hastanelerindeki psikiyatrızırhı altındaki insanlık suistimallerine karşı koymaya çabaladılar. (Herhangi bir kurumun fiili olarak varlığını kabul edip, içine girdikten sonra, ona, ancak çabalamaya tarzında karşı konulabilir, çünkü) yabancı patentli bilgiyi bütün dolayımalarında eleştirdiler. Hep kuşkulandılar. Bu amaçla dergiler çıkardılar, makaleler derlediler. Psikiyatrinin bilgisini kendileri için bir sınıf atlama aracı, bir ticari meta, bir medya kartviziti olarak görmediler. Şimdilerde kimisi uzman oldu, kimisi öğretim üyesi, kimisi yurtdışına gitti, kimi hala asistan. Ama hala düş görüyorlar. Hala akılları bir karış havada. Adam olamadılar, niyetleri de yok. Ucuz lokantalarda karar doyurup, sine-malının indirimi seanslarının izini sürüyorlar, ayın sonunu güç bela getiriyorlar ve akıl işi olmayan tasarılar peşinde, anakronik seyahatlere çıkıyorlar.

Şile Yolcuları 3 yıldır süren yolculukları boyunca belki psikiyatri denizine sadece bir damla olarak düşebildiler. Ama kendilerini ve birbirlerini tanıdılar, sürekli, ölümsüz dostluklara kulak attılar birlikte. Bu bile tek başına iyi bir şey değil midir? Hiç kimseye birşey olmadığını kabul etmek bile, onlara 'oldu' yetmez mi? (Yaprakların bile aman gü-rültü olmasın diyerek kılmadama zahmet etmediği bu ölüm sessizliğinde, son cümle biraz da züğürt tesellisi gibi oldu, ama, yazdık bir kere artık)

Bir Şile Yolcusu...

Türkiye Psikiyatri Derneği: Kurulmadan Önce ve Kuruluş

1994 yılında Türk Psikiyatri Dergisi'nin Yaz sayısındaki "Önyazı" Türkiye Psikiyatri Derneği'nin kuruluş çalışmalarından önceki durumu açıklamaktadır. Bu "Önyazı" ile Türk psikiyatri topluluğuna duyuru yapılarak psikiyatri birliğinin kurulabilmesi için tartışma başlatılmıştır (Türk Psikiyatri Dergisi, Cilt 5, Sayı 3, 1994).

Önyazı

M. Orhan Öztürk

"Psikiyatriye başlayalı kırk yılı geçiyor. Türk Psikiyatrisinin gelişmesini ve sorunlarını 35 yıldır az çok tanıyorum. Bilimsel toplantılar ve kongreler çok sayıda ruh hekimini zaman zaman bir araya getirebiliyorsa da, genellikle hem ruh hekimleri, hem de psikiyatri ile uğraşan kurumlarımız arasında bir kopukluk ve iletişimsizlik olduğu da bir gerçektir. Hele eğitim kurumlarımızın çoğu, kendi uygulamalarını en doğru bilen, dış etkilerden oldukça uzak kalan, kendi içine kapanık kurumlardır.

Ülkemizdeki ruh hekimlerini bir birlik çatısı altında toplayacak, ulusal ve uluslararası düzeyde resmen temsil edecek, aralarında daha sıkı iletişim olanaklarını sağlayabilecek bir kuruluşa büyük gereksinim olduğu açıktır. Yıllardır kongrelerde, değişik toplantılarda bir psikiyatri birliğinin ya da federasyonunun oluşturulması dileği birçok kez söylenmiş, fakat bir türlü gerçekleşmemiştir. Bunun çok yönlü nedenleri olabilir. Kanımca her şeyden önce "birlik, beraberlik" sözünü çok eden, fakat birlikler ve dernekler kuramayan, kursak da etkin ve verimli biçimde yürütemeyen bireylerin çoğunlukta olduğu bir toplumuz. Dernekler ve birlikler yolu ile sağlanabilecek yararları çok iyi bilmiyoruz. Bu alanda çok bilinçli olduğumuz söylenemez. Bu toplumsal özelliğimizin yanı sıra, bir de 1980 Anayasasına göre hazırlanmış olan dernekler yasasının kısıtlayıcı, köstekleyici, köreltici yönlerini göz önünde tutacak olursak, dernekler ve birlikler oluşturabilme güçlüklerini daha iyi kavrayabiliriz. Batı ülkelerinde bu tür derneklerin ve birliklerin ne denli önemli işler yaptıklarını görüyoruz, biliyoruz. Yıllardır bizde de böyle kuruluşların olması gerektiğini yineleyerek kendimizi eleştirip duruyoruz. Artık bu tür imrenmeleri ve özeleştirileri bir yana bırakıp, böyle bir birlik nasıl oluşturulabilir sorusunu sormanın ve eyleme geçmenin zorunlu olduğuna inanıyorum.

Düşüncelerimi şöyle özetlemek isterim:

1. Ülkemizde değişik yörelerdeki ruh hekimlerini temsil edebilecek yeterli sayıda bölge dernekleri bulunmadığı için derneklerin bir araya gelerek oluşturabilecekleri bir “birlik”, bir “federasyon” düşüncesi yıllardan beri söylenmiş, fakat eyleme geçirilememiştir. Türk Nöro-Psikiyatri Derneği ve Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği Türk ve Türkiye adlarını taşımakla birlikte Türkiye’deki ruh hekimlerini temsil ettiklerini ileri süremezler. Bunlar tüzükleri ile olmasa bile çalışmaları ile bölgesel dernekler olmaktan öteye gidememişlerdir. Üstelik federasyon türünden bir birlik oluşturabilmek için, derneklerin kamu yararına olmaları ve değişik yöreleri temsil edebilmeleri gerekir. Bildiğim kadarı ile kamu yararına olan tek dernek Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneğidir. Üstelik bu iki dernek ruh hekimi olmayanları da üye yapmaktadırlar. Değişik yörelerde kurulacak yeni bölgesel psikiyatri derneklerini, bunların kamu yararına olma zorunluluklarını, dernek kurmadaki ve yaşatmaktaki yetersizliklerimizi ve yasal güçlükleri düşünecek olursak, bu türden bir “birlik” oluşturma yolu bana pek olanaklı gibi görünmemektedir.
2. İkinci yol, “Türk Psikiyatri Birliği” adı ile yeni bir dernek kurulmasıdır. Bunun için çalışmalar yaparak bir tüzük taslağı hazırlamak, bu tüzüğü ülkemizdeki psikiyatri merkezlerine göndererek görüşlerini almak gerekir. İnsanlar arasında tam bir görüş birliği sağlanamayacağına göre, tam olmayan fakat oldukça yaygın bir görüş birliği sağlandıktan sonra küçük bir girişimci grup derneğin kuruluşunu yasal yonden gerçekleştirebilir. Çok etkin bir çalışma ile kısa sürede ülkedeki bütün ruh hekimlerini üye olmaya çağırdıktan sonra geniş bir genel kurul toplantısı düzenleyebilir. Bu derneğin amaçları arasında ulusal ve uluslararası düzeyde geniş bir iletişim ağı kurmak, ülke içinde psikiyatri eğitiminin ve uygulamalarının düzeyini yükseltmek, kötü ya da yanlış uygulamalara karşı yaptırımlar oluşturmak, uluslararası uzmanlık standartlarına ulaşabilmek için gerekli girişimleri yapmak, ülkemizde ruh sağlığı çalışmalarına ağırlık verilebilmesi için bir baskı grubu oluşturmak, ülke içinde ve dışında mesleğin ve meslektaşların haklarını ve onurunu korumak gibi birçok önemli etkinlikler sayılabilir. Ülkemizdeki ruh hekimlerinin böyle bir derneği benimseyeceklerine ve topluca üye olacaklarına inanıyorum. Birlik genel kurul toplantısında da başkan seçimi için bir uzlaşma sağlanabilir. Değişik yörelerden başkan seçilmesine özen gösterilebilir. Böyle bir birliğin, değişen yönetim kurulu ve başkanı yanı sıra ve onların denetimi altında, daha uzun süre görevde kalabilen merkezi bir yürütme kurulu ya da sekreteryası (kendi deyimimle bir hamallar grubu) oluşturulabilir. Böylece, yönetim belli yörelere taşınmaktan kurtulur. Özellikle Türk Tabipleri Birliği ile yakın işbirliği oluşturabilmek, geniş bir iletişim ağını kurabilmek, derneğin yönetsel ve parasal işlerini görmek bu merkezi yürütme kurulunca ya da sekreteryasınca yapılabilir. Kongreler elden geldiğince, kongre genel kurullarında kararlaştırılan yerlerde bu birlik tarafından düzenlenebilir ve masraflarla gelirler bu birliğe yüklenebilir.

Psikiyatri Asistanları ve Uzmanları Derneği’nin son aylarda, Türk Tabipleri Birliği’nin de uyarısı ile böyle bir çalışma içine girmiş olduğunu biliyorum. Bu derneğin yönetiminde bulunan ve bulunacak olan çalışan gençlerin böyle bir girişimi başlatmasında ve değişik toplantılar düzenleyerek bu tüzük taslağını hazırlamasında büyük yararlar olduğunu düşünüyorum. Şunu açıkça belirtmek isterim : Psikiyatri Asistanları ve Uzmanları Derneği, ülkemizde bölgesel niteliği olmayan, kurumlar ve bölgeler arası bağlantıları gerçekleştirebilen tek dernektir. Dernek içinde uyumlu ve verimli bir çalışma düzeninin olduğunu görüyorum. Psikiyatri uzmanlık eğitimi ile ilgili toplan-

tılardaki etkinlikleri bu görüşümü desteklemektedir. Bu derneğin içinde çalışan gençler yukarıda sözünü ettiğim “Birlik” niteliğinde bir derneğin kurulabilmesi için tüzük taslağı hazırlığına başlamışlardır. Daha kıdemli uzmanların ve öğretim üyelerinin de bu girişimde etkin ve etkili olmaları gerektiğine inanıyorum.

Ülkemizde bir psikiyatri birliği oluşturabilmek için yukarıda tanımladığım iki ana yolun dışında başka yolların olabileceğini düşünen meslektaşlarımızdan görüşlerini rica ediyoruz. Bunları Türk Psikiyatri Dergisi adresine yollarlarsa, bu görüşler Dergi’de basılabilir; bir tartışma ve uzlaşma ortamı yaratılabilir. Böylelikle, kurulacak birliğin daha sağlam temeller üzerine oturtulması sağlanabilir.”

Türk Psikiyatri Dergisi Yayın Kurulu’ndan Duyuru (Cilt 5, Sayı 4, 1994):

“Geçtiğimiz, aylar içerisinde Türkiye’de bir psikiyatri birliği kurulmasına yönelik önemli girişimler oldu. Türk psikiyatrisi içerisinde etkin bir durumda olan üç derneğin, Türk Nöropsikiyatri Derneği, Psikiyatri Asistanları ve Uzmanları Derneği ve Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği’nin temsilcileri toplanarak kurulacak birliğin hedefleri, yapısı ve ne şekilde gerçekleştirilmesi gerektiği gibi konular üzerinde görüş alışverişinde bulundular ve bir çalışma planı yaptılar. Ruh sağlığı alanında çalışan hekimlerin bu konuda görüşlerine başvuruldu. Türk Tabipleri Birliği ile de bağlantı kuruldu. Her üç derneğin çalışmaları önümüzdeki günlerde de sürecek.

Türk Psikiyatri Dergisi, birliğin kurulma sürecinde, konuyla ilgili mümkün olduğunca geniş kesimlerin görüşlerinin alınmasının yararına inanıyor. Bu amaçla Dergi Yayın Kurulu aşağıda yayınlanan mektubu ülkemizin değişik yerlerinde görev yapan ruh hekimlerine gönderdi. Gelen yanıtları elimize ulaşma sırasına göre aşağıda sunuyoruz. Derginin önümüzdeki sayılarında da konu ile ilgili görüşlere yer vermeye devam edeceğiz.

Ruh Hekimlerine Gönderilen Mektup:

Sayın Dr.....

Ülkemizde bir psikiyatri birliğinin oluşturulması yıllardır çeşitli ortamlarda gündeme getirilmiş bir konudur. Ruh hekimlerini ulusal uluslararası düzeyde resmen temsil edecek, meslektaşlarımız arasında daha sıkı iletişim olanakları sağlayabilecek, ruh hekimlerini haklarını savunabilecek ve koruyabilecek bir kuruluşun ülkemiz ruh hekimlerine önemli yararlar sağlayacağı kanısındayız. Böyle bir birliğin gerçekleştirilebilmesi için pratik güçlüklerinin altından ne şekilde kalkılacağına ilişkin somut görüş ve önerilerin gündeme gelmesi bu yolda atılmış önemli bir adım olacaktır.

Türk Psikiyatri Dergisi’nin 1994 Güz sayısındaki önyazımda, bu konuya değinerek, eyleme geçme ile ilgili somut önerilerin belirlenmesi ve tartışılması çağrısında bulundum. Kuşkusuz bu çağrı ülkemizdeki tüm ruh hekimlerine yapılmaktadır. Bu amaçla aşağıda sıralanan sorulara ilişkin görüşlerinizi Türk Psikiyatri Dergisi’nin önümüzdeki sayılarında yayınlamak istiyoruz:

1. Türk Psikiyatri Birliğinin oluşturulması konusundaki görüşleriniz nelerdir?
2. Böyle bir birliğin yapısı ve işlevleri neler olmalıdır?
3. Bu yapının nasıl oluşturulabileceği kanısındasınız?

Göstereceğiniz ilgiye şimdiden teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Prof Dr. M. Orhan Öztürk
Türk Psikiyatri Dergisi Yayın Yönetmeni

Türk Psikiyatri Dergisi'ne Gönderilen Yanıtlar (Cilt 5, Sayı 4, 1994):

■ Prof. Dr. Selçuk TUNCER'in Yanıtı:

18.8.1994 günlü mektubunuz izinde olmanı nedeniyle elime geç ulaştı. Geç de olsa ülkemizde bir "Psikiyatri Birliği" oluşturulması konusundaki düşüncelerimi iletmek istedim.

Kanımca böyle bir birlik, ancak yasal yetkilerle donanmış bir kuruluş olması halinde etkin bir işleve sahip olabilir. Yıllardır örneklerini izlediğimiz "dernek" niteliğindeki kuruluşlar ancak birkaç üyenin çabaları ile bir şeyler yapmağa çalışan, hizmet alanları ve Türk psikiyatrisine katkıları sınırlı bir etkinlik göstermekten öteye gidememişlerdir. Bugünkü Dernekler Yasası'na göre kurulacak bir birlik de, ne tüm psikiyatristleri zorunlu bir şekilde çatısı altında toplayabilir, ne üye olmayan bir meslektaş hakkında herhangi bir işlem ya da yaptırım uygulayabilir, ne de tüm meslek grubu adına yetkin ve kapsamlı bir işlev üstlenebilir.

Bu nedenle kurulacak birliğin, amaçları, yapılanması, işlevleri ve yetkileri yasa ile belirlenmiş bir meslek örgütü olması gerekir düşüncesindeyim. Böyle bir yasa taslağının hazırlanmasında sizin önderliğinizde ve Türk Psikiyatri Dergisi aracılığıyla oluşturulacak bir grup, meslektaşlarımızdan gelecek önerileri toplayıp ön hazırlıkları yaparak, bunun ulusal kongrelerimizde tartışılmasını sağlayabilir. Bu bağlamda işlenmesi gerekli bazı konu başlıkları şöyle sıralanabilir;

Günümüz koşullarına uygun (kuşkusuz sürekli geliştirilecek) mesleki ve etik standartların belirlenmesi ve bunlara ulaşmayı ve uyulmasını sağlayacak etkin bir denetimin yapılabilmesi; bunun için de: Tıp fakültelerinde asgari standartları belirlenmiş bir psikiyatrik eğitim verilmesinin sağlanması;

Uzmanlık eğitiminin asgari koşulları ve standartlarını belirleyerek bunlara uyulmasını sağlayacak merkezi bir sınav sisteminin oluşturulması;

Uzmanlık sonrası meslek içi eğitim için standartların belirlenmesi ve özellikle serbest çalışan meslektaşların bunlara uymasını sağlayacak denetim düzeneklerinin oluşturulması (örn. çalışma izni verirken, ya da belli periyotlarda bu izni uzatmak için son birkaç yıl içinde belli sayıda bilimsel toplantı ve kongrelere katılma ve/veya bilimsel yayın yapma koşulu gibi);

Psikiyatrik hizmet veren tüm kurum ve kuruluşlarda hasta bakım ve sağaltımı için gerekli standartların belirlenmesi ve denetlenmesi;

Psikiyatrik bozukluklarda zorunlu yatırma, alıkoyma ve sağaltım koşullarının belirlenmesi ve yasal kurallara bağlanması;

Ülkemizde ruh sağlığı hizmetlerinin planlanması ve uygulanmasında etkin bir rol üstlenilmesi;

Bilimsel araştırma ve yayınlarda (özellikle insan denekler üzerinde yapılacak araştırmalar ile kamuya yönelik medya yayınlarında) uyulacak mesleki ve etik kuralların belirlenmesi ve denetlenmesi;

Mesleki ekspertiz (özellikle adli, idari raporlar) konularında uyulması zorunlu kuralların saptanması;

Hekim-hasta, hekim-hekim ve hekim-diğer sağlık profesyonellerinin meslek ilişkilerini düzenleyecek mesleki ve etik kuralların belirlenmesi;

Meslektaşların onurunun ve haklarının korunması ve onların ulusal ve uluslararası düzeyde temsil edilmesi; v.b.

Böylesi kapsamlı ve etkin bir yapılanma, kanımca benzeri görev ve yetkilerle donanmış bir meslek örgütü çatısı altında gerçekleşebilir. Bunun için de ilk aşamada çağın koşullarına uygun (örneğin American Medical Association modelinde) bir Türk Tabipler Birliği Yasası çıkarılmalı, Türk Psikiyatri Birliği bu kuruluş içinde diğer tıp dallarıyla birlikte tüm organlarıyla otonom bir örgüt olarak yerini almalıdır.

Günümüzün siyasal koşullarında bunun, gerçekleşmesi güç (belki de olanaksız) bir ütopya olacağının bilincinde olmakla birlikte, en azından ideal bir çözüm olduğunun benimsenmesi de bir ilk adım olacaktır inancındayım.

Çalışmalarınızda başarılar diler, sevgi ve saygılar sunarım,
İzmir , 5. 10. 1994

■ Prof. Dr. Metin ÖZEK'in Yanıtı:

18.8.1994 tarihli ve Türk Psikiyatri Birliği'yle ilgili sorularınızı içeren mektubunuza teşekkür ederim; aşağıda yanıtlıyacağım.

1. Böyle bir birliğin kurulması, uzmanlık alanımızda çağdaş düzey ve etkinliğe yaklaşmak istiyorsak, kaçınılmaz bir zorunluktur; bu yaklaşmanın olmazsa olmaz koşuludur.
2. Bu birlik, başka ülkelerin ve bu arada önemle belirtmek isterim ki sadece bize göre daha iyi gelişmiş olanların değil benzer düzeyde olan ve daha az gelişmişlerin de benzer birlikleri, yoksa tek tek dernekleri ile titiz ilişkiler, haber/bilgi/deneyim işbirliğini amaçlamalıdır; psikiyatri alanında uğraş veren her meslek kolunu diyesim sadece hekimleri değil kucaklamaya hazır olmayı amaçlamalıdır; ülkemizde bütün bu meslek dallarına yayılmış uzmanlara, uzmanlaşmaya uğraşanlara ulaşmayı ısrarla amaçlamalıdır.

Yapısının nasıl olması gerektiğini sorarken bunu oluşturulmasının dışında tutuyorsanız o zaman altını çizerek vurgulamak isterim: Mutlaka işi bu olan, diyesim gönüllü olarak özveri ile asıl işinin dışında bir yan etkinlik olarak derneğe emek verenler dışında, kişiler çalıştırılmalıdır. Kısa bir söylemle, amatör olarak çalışan yetkin meslek insanlarının yanısıra, profesyonel bir sekreteryaya kaçınılmaz koşuldur. Başka ülkelerde, düzgün işleyen birliklerde, derneklerde de durum böyledir.

3. Türk Nöropsikiyatri Derneği'nin çeyrek yüzyıl öncesine oranla yetkinliğinin, işlevselliğinin azaldığı apaçık. Eskiden tek başına, çağına göre de başarı ile, tüm ülkede sanki tek el gibisine psikiyatriyi ve hatta bunun yanısını nörolojiyi, nöroşirurjiyi, çocuk psikiyatrisini ve hatta psikolojiyi temsil edebilirdi, bugün neredeyse İstanbul'daki psikiyatrların çoğunu temsil edebilir olmuştur. Hem yukarda saydığım bilim/teknik dallara ayrılmış, her biri birer, ikişer dernek kurmuştur; hem de birçok bölgesel psikiyatri derneği oluşmuştur.

Öte yandan, adı artık anakronik de olsa, Türk Nöropsikiyatri Derneği'nin tarihsel birikimi ülke dışındaki dernekler, birlikler, örgütlerle ilişkileri, onlarca ülkemizin temsilcisi olarak kabul edilmesi gözardı edilemez; yitirilmesi yanlış olur. Kaldı ki şu anda yönetimde olan çekirdek kadro işbaşına geleli beri atılımlar yapmış, göreceli olarak kendini yenilemiştir.

Bunlar dikkate alındığında iki yol görünüyor bana, tasarlanan birliğin oluşmasında:

I. Türk Nöropsikiyatri Derneği'nin adını değiştirerek ve fakat ayrıca içinde eski adını da saklı tutarak bir birliğe dönüşmesi öteki derneklerin bir konfederasyon modelinde olduğu gibi yarı özerk bu birliğe katılması. Yapısında bu değişiklik yapılırken tüzüğünde de Dernekler Yasası'nın elverdiği kimi değişikliklerin de birlikle gerçekleştirilmesi: Mektupla oy verilebilmesi, gelemeyen üyelerin genel kurula katılacak olanlara delegelik verebilmesi; az sayılı bir yürütme kurulunun bir altında daha geniş katılımlı (örneğin her üye derneğin bir temsilcisinden oluşan) bir yönetim ya da başkanlar kurulu olması gibi. Bu durumda seçimlere katılım geniş bir taban oluşturabilir; İstanbul dışından yönetim kurulları seçilebilir. Gerçi derneğin/birliğin tüzüğünde bir merkez gösterilmesi gerekir ve bu her genel kurulda seçim sonucuna göre değiştirilemez. Fakat aşılmayacak bir engel değildir. "Geçici adres" hile-i şeriyesi kullanılabilir. Üstelik "yönetim kurulu toplantılarını dernek merkezinde yapmak zorundadır", ya da "dernek üyeleri dernek merkezi olan kentte oturmak zorundadır" diye bir zorunluluk da yoktur.

II. Derneklerden birinin, örneğin Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği'nin girişimi ile, tüm derneklere yapılacak çağrıya uyup katılanlarla, yapılacak bir platform birliği oluşturur ve öteki dernekler, belirli akçal ödentiler üstlenerek birlik (konfederasyon) üyesi olurlar. Başkanlar ya da yönetim kumlu seyrek, diyelim her mevsim bir kez, yürütme kurulu daha sık, diyelim her ay en az bir kez, toplanır. Bu arada şimdiki Türk Nöropsikiyatri Derneği de, tüzüğünün gerektirdiği bir süreçte o yargıya varırsa, üyelerden biri olacak demektir.

Bu olanaklardan ilki bana daha akılcı görünüyor. Öte yandan kimi derneklerin yönetim kurullarına da bu görüşün, eskiden söz konusu olduğu gibi, "Dersaadet dukalığının hegemonyasına girmek" olasılığının ürküntüsünü doğurabileceğini de biliyorum.

Dileğim, on yıllar öncesinden bu yana birkaç kez benzer amaç için oluşturulmuş girişimlerin başarısızlığına, sonuç vermezliğine varmaması bu kez düşünülenlerin.

Saygılarımı sunarım. İstanbul. 23. 9. 1994

■ Prof. Dr. Olcay YAZICI'nın Yanıtı:

18.8.94 tarihli mektubunuza teşekkür eder ve ancak yanıtlayabildiğim için başışlamanızı dilerim.

Ülkemizde bir 'Türk Psikiyatri Birliği' yaratılması düşüncesini çok olumlu bulmaktayım. Böyle bir yapılaşmanın, ülke içindeki psikiyatri öğretim, uygulama ve araştırma alanlarındaki farklılıkları azaltacak bir bilgi akışı hızlanması, bilgi ve deneyim homojenizasyonu, olanak ve etkinliklerden haberdarlık ve işbirliğinin artırılması, ayrıca dış dünya ile etkileşim ve bütünleşme artışı ve psikiyatrların sorumluluk ve içdenetim duygusunun güçlenmesi gibi çok yönlü yararlarla açık olabileceği hemen akla gelmekte.

Bu yapının oluşması amacıyla geniş katılımlı bir tartışmanın ve belki bağlayıcı kararların örneğin, 95'deki Ulusal Psikiyatri Kongresinde yer alabileceğini düşünmekteyim. O zamana kadar da hazırlayıcı bir komitenin bu konuyu gerek yazılı gerek sözlü etkileşimlerle olgunlaştırması gerektiğini düşünüyorum.

Tekrar teşekkür ve saygılarımı sunarım. İstanbul. 16. 9. 1994

■ Prof. Dr. Zeliha TUNCA'nın Yanıtı

18.8.94 tarihli yazınızı aldım. Birkaç ay önce genç bir meslektaşımızdan bir Ulusal Ruh Sağlığı Enstitüsü kurulması girişimlerinin olduğunu ve bu enstitünün İstanbul'da Bakırköy Hastanesinde olması için bazı çalışmaların yapıldığını duymuştum. Zannediyorum her ikisi ulusal enstitü ve birlik birbirinden farklı oluşumlar. Türk Psikiyatri Birliği konusundaki görüşlerimi sorularınızı yanıtlayarak sunuyorum. Bu konuda benim de düşüncelerimin alınmak istenmesi beni onurlandırdı. Teşekkür ederim.

1. Türk Psikiyatri Birliğinin oluşturulması girişimleri çok sevindirici. Bu konuda geç bile kaldığımızı düşünüyorum. Çok değil bundan 5-6 yıl önce kongrelerimiz, Nöroloji-Nöroşirürji-Psikoloji bilim dalları ile birlikte yapılırken, bugün sadece biz psikiyatri grubu salonları dolduruyoruz. Ulusal kongreler dışında her yıl yaklaşık 8-10 kadar farklı konuların tartışıldığı bilimsel toplantılar yapılıyor. Yaklaşık 7-8 psikiyatri dergisi ve her yıl bir o kadar psikiyatri kitabı yayınlanıyor. Gerek kongre düzenlemeleri gerekse bilimsel yayınlar birey veya grupların birbirinden habersiz aşırı özveri gerektiren çabaları ile gerçekleşebiliyor. Yine bilim dalımızla ilgili dernekler birbirleri ile habersiz yaşama savaşını sürdürüyor. 1970'li yıllarda bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de bir ivme kazanan psikiyatri biliminin gelişimi 80'li yıllarda hızlandı. 90'lı yıllarda ise sonuçlar alınmağa başladı. Artık her konuda yüksek nitelik bekleniyor. Eğitimin biçimi ve içeriği tartışılıyor, standartlar oluşuyor. Araştırmaların niteliği yükseliyor, uluslararası ilişkiler yoğunlaşıyor. Bu önemli gelişmelere karşın psikiyatri topluluğu olarak kendi içimizde ve uluslararası düzeyde sesimizi yeterince güçlü duyurabildiğimiz söylenemez. Varolan bu gizil gücün etkin kullanılabilmesi, güçlerin bir çalı altında "profesyonel" olarak bir araya gelmesi ile olabilir. Bu çatının da Türk Psikiyatri Birliği olması gerekir kanısındayım.
2. Türk Psikiyatri Birliğinin amaçları: Yukarıda da belirtildiği üzere güçlerin birleşmesi ile, bilim dalımız topluluğunun ulusal ve uluslararası iletişimini artırarak eğitim, uygulama, araştırma vd. alanlarda sesini duyuracak bir "kimliğe" sahip olmalıdır.

Türk Psikiyatri Birliğinin yapısı: kurumlar üstü olmalı; bağımsız bir bütçesi, bürosu, personeli olmalıdır.

Eğer bağlı olması gereken bir kurum söz konusu olursa, bu Türk Tabipler Birliği olabilir.

Türk Psikiyatri Birliğinin olması gereken işlevleri ise şöyle sıralanabilir;

- * Topluluğun tüm bireylerini kapsamak.
- * Lisans ve lisans-üstü psikiyatri eğitiminin standartlarını belirlemek.
- * Ulusal "board" sınavları düzenlemek.
- * Yıllık ulusal toplantıları yürütmek.
- * Dergi, kitap, görsel-işitsel araçlar vd. yayınları yapmak.
- * Psikiyatrik etik, hasta ve doktor hakları konusunda çalışmak.
- * Burslar, araştırma destekleri sağlamak üzere çalışmalar yapmak.
- * Gönüllü kuruluşlarla eşgüdümlü çalışmalar yapmak.

3. Türk Psikiyatri Birliğinin oluşması için ilk somut çalışmalar, varolan bir organın (örneğin: Psikiyatri Asistanları ve Uzmanları Derneği) çekirdek oluşum olarak alın-

rak, yukarıda sözü edilen özerk çatının kurulması yönünde geliştirilebilir. Bu birliğin bir yaptırım gücünün de olması için yasa ve yönetmeliklerle desteklenmesi gerekir görüşündeyim.

Saygılarımla. İzmir, 9. 9. 1994

■ **Prof. Dr. Günsel KOPTAGEL-İLÂL'in Yanıtı:**

18.8.1994 tarihli yazınıza yurtdışında olduğumdan dolayı ancak şimdi yanıt verebiliyorum, gecikme için özür dilerim. Ülkemizde bir psikiyatri birliğinin oluşturulması konusundaki görüşlerimi sorularınızdaki sıraya göre aşağıda bildiriyorum:

1. Türk Psikiyatri Birliğinin oluşturulmasının olumlu bir girişim olduğu kanısındayım.
2. Böyle bir birliğin amaçlarını şöyle sıralayabilirim:
 - a. Türkiye'deki psikiyatri hekimleri arasında iletişim kurmak, meslek ilkelerini, mesleğin sınır, yetki ve uygulama alanlarını belirleyerek, bunları gerek meslek içinden, gerekse meslek dışından kişiler veya kuramlar tarafından zedelenmeye karşı korumak.
 - b. Psikiyatri ile psikiyatriye yardımcı dallar arasındaki ilişkinin, işbirliğinin ilkelerini ve sınırlarını belirleyip, bunların konulmasını sağlamak, gerekli denetim ve/veya gözetimleri yapmak.
 - c. Psikiyatrinin bir bilim olarak seçkinliğini korumak, bilim ve ahlâk dışı uygulamalara âlet edilmesini önlemek, psikiyatri uygulamalarında insan ve hasta haklarının titizlikle gözetilmesi için gerekli çalışmaları yapmak, önlemleri almak.
 - d. Psikiyatride tanı ve terminolojide uyum ve dil birliğini sağlamak.
 - e. Psikiyatride mezuniyet-öncesi ve mezuniyet-sonrası eğitimin ilkelerini saptamak.
 - f. Psikiyatri kliniklerinin yapısı, düzeni ve işleyişi konusunda ilkeler oluşturup, uygulamaya sokulmasına çalışmak.
 - g. Psikiyatriye yardımcı elemanların eğitimleri, eylem alanları, yetkilerinin sınırları ile eylem biçimleri ve davranışları konusundaki ilkeleri belirleyip, bunların uygulamaya sokulmasına çalışmak.
 - h. Psikiyatri hekimlerinin maddî ve manevî koşullarını değerlendirerek, haklarının korunmasını sağlamak.
3. Bu yapının oluşturulabilmesi için, konuya ilgi duyan deneyimli hekimler ve genç hekimlerden oluşan komisyonlar kurarak çalışmada yarar vardır. Bu konuda, belli sorular yanı sıra isteyenlerin daha özgür bir yazı biçimiyle kendi görüşlerini de bildirmelerine yer ayrılmış anket formları hazırlayıp, bunları yurt çapında psikiyatri hekimlerine göndererek görüş toplayıp, ondan sonra, ya aynı, ya da değişik, hattâ belli konulara göre ayrı ayrı, komisyonlarla bu yanıtları değerlendirip, sonunda, çağdaş dünya psikiyatrisindeki ilkeler de gözönüne alınarak bir çalışma yapılabilir sanırım.

Selâm ve saygılarımla. İstanbul, 12. 9. 1994

■ **Prof. Dr. Mehmet ÜNAL'ın Yanıtı**

Türk Psikiyatri Birliği'nin kurulması konusunda Anabilim Dalımız öğretim üyelerinin görüşü ilişiktir. İlginize saygıyla sunarım.

1. Ruh hekimlerini ulusal ve uluslararası düzeyde temsil edecek olan Türk Psikiyatri Birliği'nin daha fazla gecikmeden kurulması gerektiğine inanıyoruz.
2. Birlik, ruh hekimleri arasında iletişim ve dayanışma sağlamalı; üyelerinin haklarını savunmanın yanında, ödevlerini ve sorumlulukları belirlemek ve gereğinde yaptırım uygulamak yetkisi ne sahip olmalıdır.

Ruh hekimleri arasında ortak bir dil (terminoloji) geliştirebilir. Ulusal psikiyatri kongrelerini düzenleyebilir. Birlik bünyesinde kurulacak Bilim Kurulu bilimsel çalışmaları değerlendirebilir. Bilimsel çalışmaların sunulacağı bir yayın organı çıkarabilir. Ülkemizde yürütülen bilimsel çalışmaların tümünü içeren bir dokümantasyon merkezi kurabilir. Psikiyatri eğitiminde standardizasyonu sağlayabilir. Mezuniyet sonrası eğitimi düzenleyebilir. Uluslararası bilimsel toplantılara katılımı destekleyebilir.

3. Birliğe üyelik zorunlu olmalıdır.

Birlik, örgütlenme modeli olarak TTB'ni örnek alabilir. Şube açmak için yeterli üye sayısı belirlenerek, iller ya da bölgeler sahip oldukları üye sayısına göre merkez konseyde temsil edilir. Adana, 1.9. 1994

■ Doç. Dr. Bülent COŞKUN'un Yanıtı

1. Nasıl bir "Türk Psikiyatri Birliği"?

Türk Psikiyatri Birliği kurulmalıdır. Aslında birliğin kurulmasının kaçınılmaz olduğu hem giderek daha yaygın şekilde farkına varılmakla olan ihtiyaçlardan hem de özellikle genç kesimin öncülüğünde gelişen, ağırlıklı eğitimi hedef alsa da psikiyatrinin sorunlarına sahip çıkmakta kararlı olan çalışmalardan açıkça anlaşılmaktadır. Dolayısıyla birliğin kurulup kurulmamasından çok, zamanlaması ve biçimi üzerinde durulmalı; her ne pahasına olursa olsun bir birlik oluşması değil, belli nitelikleri olan ve şimdiki boşluğu doldurabilecek yeterlikte bir "Birlik" oluşması hedeflenmelidir.

Ruh sağlığı alanında, gerek hizmet sisteminin organizasyonu konusundaki eksiklikler, gerek hizmet verenlerin sorunları, gerekse hizmetten yararlananların ihtiyaçları açısından Türk Psikiyatri Birliği'nin kurulmasına gerek vardır.

Kuşkusuz, Türk Psikiyatri Birliği bütün bu eksiklik ve sorunları bir çırpıda giderecek sihirli değnek olmayacaktır. Ancak bu konuda esas ihtiyaç duyulan, bilimselliği ve gerçekçiliği ilke edinen, görüşlerine saygı duyulan, ağırlığı ve etkililiği olan bir otoritedir. İşte Türk Psikiyatri Birliği bu otoriteyi sağlayabilir, sağlamalıdır.

Bence, ihtiyaçlar ve sorunlar gözönüne alındığında Türk Psikiyatri Birliği'nin ilgi alanı üç ana başlıkta ele alınabilir:

- * Ruh sağlığı hizmet sistemi,
- * Öncelikle psikiyatri olmak üzere ruh sağlığı alanında hizmet verenler,
- * Ruh sağlığı hizmetlerinden yararlananlar.

1.1. Birliğin Hizmet Sistemine Getirecekleri

Ruh sağlığı hizmet sistemi konusunda bilimsel doğrular ve ülke gerçeklerinin gözönünde tutularak tartışmaların yapılacağı bir ortama; doğrudan yaptırımı olmasa da ağırlığı ve inandırıcılığı ile etkili biçimde yol gösterici olacak bir liderliğe gerek vardır.

Ülkemizde 1960'lı ve 1980'li yıllarda ulusal ruh sağlığı programı geliştirilmesi konusunda ciddi çabalar olmuş ancak öncülüğü yürüten Sağlık Bakanlığının kalıcı ve kararlı olmayan yapısı ve bu çabalara Bakanlık dışında yeterince sahip çıkılamayışı ile istenen sonuçlar sağlanamamıştır.

Türk Psikiyatri Birliği, hizmet sistemi konusunda ihtiyaçların ve potansiyelin gerçekçi değerlendirmelerini yaparak ortaya somut öneriler koyabilir ve işin peşini bırakmazsa, çok sık değişen Bakanlık yetkililerinin bireysel çabalarıyla sağlanabileceğin ötesinde kalıcı ve güvenilir bir ulusal ruh sağlığı politikasının yerleşmesi ve yürütülmesi için hem itici güç, hem de güvence olabilir. Böylesi bir liderlik, hizmet sisteminin bir parçası olarak ruh sağlığı konusundaki mevzuatın derlenip toparlanması, eksiklerin tamamlanması açısından da son derece önemli bir boşluğun doldurulmasına yarayacaktır.

1.2. Hizmet Verenler Açısından Türk Psikiyatri Birliği

Ruh sağlığı alanında hizmet verenlerin gerek eğitimleri gerek hak ve sorumlulukları sürekli tartışma konusu olmakta, çoğunluk aksaklıklar olduğunda birleştiği halde somut çözümler konusunda istenen gelişme sağlanamamaktadır.

Öncelikle psikiyatri alanında gerçekleşecek “Birlik” ruh sağlığı alanında hizmet veren diğer disiplinler için de öncü ve örnek olabilir. Kuşkusuz bu oluşum sırasında diğer disiplinlerin bilgi ve deneyimlerinden de yararlanılmalıdır.

Eğitim konusu son dört beş yıldır PAUD'un (Psikiyatri Asistan ve Uzmanları Derneği'nin) öncülüğünde sürekli gündemde tutulmakta, giderek netlik kazanan somut öneriler ortaya çıkmaktadır.

Bu çalışmaların Birlik çatısında sürmesi hem çabaların etkinliğini arttıracak hem Birliğin işlevine çok canlı bir örnek olacaktır. Psikiyatri asistan eğitiminin çerçevesi ve rotasyonların biçimi konusunda son sözü söyleyen Sağlık Bakanlığı ve onun bu konudaki danışma organı olan Yüksek Sağlık Şurası nezdinde de Türk Psikiyatri Birliği'nin önerileri ulusal kongrelerden çıkan tavsiye kararlarından daha etkili olacaktır, olmalıdır.

Psikiyatri alanında hizmet verenlerin hak ve sorumlulukları en az eğitim kadar önem verilmesi gereken bir konudur ve bu hak ve sorumluluklar yukarıda önemle vurgulanmaya çalışılan bilimsel doğrular, ülke gerçekleri gibi noktalar gözönünde bulundurularak tartışılabilir, zaman içinde ihtiyaçlar doğrultusunda kendini yenileyebilecek bir yapıda kurumsallaşabilmelidir. Birlik bu ortamı sağlayabilmelidir. Zaten böyle bir gelişme resmi ve özel kesimlerden kabul gören bir Birlik olmanın ön koşuludur, kendi üyelerinin hak ve sorumluluklarını uygun bir ortamda tartışıp, belli bir esneklik içinde oluşturamayan Birliğin inandırıcılığı ve önerdiklerinde etkili olabilmesi de beklenemez.

1.3. Birlik ve Hizmetten Yararlananlar

Türk Psikiyatri Birliği'nin oluşması, hizmet sistemine çeki düzen verilmesi, hizmet verenlerin eğitim, hak ve sorumluluklarının sağlıklı bir yapıya sokulmasının ötesinde hizmetten yararlananlar ve potansiyel olarak yararlanabilecekler için de büyük önem taşımaktadır.

Hizmetten yararlananlarla ilgili konuların bir kısmı hasta hakları başlığında düzeyi yükselen biçimde tartışılıyor olmakla beraber bu tartışmaların ve varılan sonuçların “Türk Psiki-

yatri Birliği'nin görüşü" niteliğini kazanması halinde ses getirmesi ve elkili olması daha farklı olacaktır.

Hastaların ve yakınlarının gerek hastalıkların oluş mekanizmaları, korunma yolları gerekse erken tanı, tedavi ve rehabilitasyon yolları konularında sağlıklı biçimde bilgilendirilmeye ihtiyaçları vardır; ayrıca ülkemizdeki çeşitli kuruluşlarda sunulabilen ya da sunulamayan hizmetler hakkında da doğru, güvenilir bilgi alabilecekleri bir kurum çok önemli bir boşluk dolduracaktır. Uygulamalarla ilgili aksaklıkların şikayet edileceği, hasta ve yakınlarının haklarını aramak için başvuracakları kurum da yine Birlik olabilecektir. Birlik başvuruların tümünü cevaplayamasa bile yol gösterici olarak hizmetten yararlananların yanında olacaktır.

Birliğin saygı duyulan, inandırıcılığı ve etkililiği olan bir kurum olarak, gerektiğinde çocuk ve gençlerin ruh sağlığının korunması konusunda görüşüne başvuru olan ya da uygun gördüğünde kamuoyuna görüş bildiren bir otorite olmasına da ihtiyaç vardır. Bu gibi konularda bazen otorite eksikliğinden yakırlmakta bazen de yetkileri sınır tanımadan kullanır mı korkusuyla kurumlara karşı kuşkuyla bakılabilmektedir. Örneğin 900'lü hatlarla ilgili özellikle çocuklara yönelik istismar sürüp giderken yetkili kurulların bile yetkilerini kullanmadıkları veya kullanmakta geciktikleri ibretle izlenmektedir. Böyle bir durumda baştan beri ısrarla vurgulanmaya çalışılan nitelikleri ile saygınlığı olan, sözüne değer verilen bir Birliğin itici gücü hem kamuoyunu bilinçlendirmede hem de yetkilileri harekete geçirmede çok güçlü ve elkili olabilir.

2. Türk Psikiyatri Birliği'nin Oluşması İçin Yapılabilecekler

Türk Psikiyatri Birliği'nin kurulması için geçilmesi gereken aşamaların başında konunun geniş tabanlı bir kitlede tartışılması ve sahip çıkılması gelmektedir ki Türk Psikiyatri Dergisi bu forumu sağlamış durumdadır. Değişik görüşlerin dile getirilmesi, görüşlerin birbirini tamamlarak geliştirilmesi bir süre sonra daha somut bir iş takviminin çıkmasını sağlayacaktır.

Aşağıda böyle bir iş takvimi taslağı ve yapılabilecekler konusunda bir dizi öneri sıralanmaktadır.

Önerilere geçmeden önce Amerikan Psikiyatri Birliği'nin (American Psychiatric Association-APA) çalışma sisteminden bir iki örnek üzerinde durılmasının yararlı olacağı düşünülmüştür. Bugünkü birliğinin temeli 1844 yılına kadar uzanan Amerikan Psikiyatri Birliği'nin zaman içinde Birliğin anayasasında gerçekleştirilmiş olan değişikliklerle ilgili süreç ilgi çekecek niteliktedir. 1950 yılına kadar Birliğin anayasasında yapılan değişiklikler yıllık toplantılar sırasında yapılan oylamalarla gerçekleştirilirken bu tarihten sonra mektupla oy kullanma sistemine geçilmiş ve böylece daha geniş bir katılım sağlanabilmiştir. APA'nın bölgesel örgütlenmesi de işleyişin vazgeçilmez bir parçası niteliğindedir. Bu iki nokta kuruluş aşamasında Türk Psikiyatri Birliği için de örnek alınabilir.

Türk Psikiyatri Dergisi aracılığıyla başlatılmış bulunan tartışmalar belli bir olgunluğa geldiğinde dergi kanalıyla psikiyatri topluluğuna yapılabilecek bir duyuru ve ayrıca ona ek olarak en güncel kongre kayıtları veya ilaç firmalarının listelerine göre dağıtılacak bir anket, kurucular kurulu için bölgeleri temsil edecek isimlerin belirlenmesinin yolunu açabilir.

Sağlık Bakanlığının beş bölge hastanesini ve hastaların sevklerini esas alarak düzenlenmiş olduğu beş bölge, İstanbul, Manisa, Adana, Elazığ ve Samsun, Türk Psikiyatri Birliği için

de (en azından Birlik aksine bir karar alırsa o zaman değişmek üzere) bölge sistemine temel oluşturabilir.

Bölgelerde hizmet verenler ve hizmetten yararlananların sayıları göz önünde bulundurularak her bölge için kurucular kurulu üye sayısı birkaç seçenek olacak şekilde belirlenip anketle görüş sorulabilir. Ayrıca yine aynı ankete cevap gönderenlerin oylarıyla da bölge temsilcilerinin seçilmesi sağlanabilir.

Dergideki duyuruda ve gönderilen anketlerde yer alacak seçenekler kurucular kurulunun sayısı hakkında olduğu gibi ilk genel kurula kadar geçecek sürenin programı hakkında da geniş tabanlı bir katılımı kesin karar verilmesine fırsat sağlayacaktır.

Seçilmiş olan bölge temsilcilerinin Sağlık Bakanlığı'na bölge merkezi olarak kabul edilen bölge ruh hastalıkları hastanelerinde önce kendi aralarında, olabiliyorsa kentlilerinin seçimine oylarıyla katılan kişilerle birlikte toplanıp ortak öneriler geliştirmeleri yararlı olacaktır (bölge temsilcilerinin anket yerine yapılacak bölge toplantısında seçilmesi ilk bakışta akla uygun gibi görünsede gerek daha geniş bir katılım sağlanabilmesi gerekse de ileride kullanılabilecek bir yöntemin gelenekleşmesi bakımından anketin daha yararlı olacağı düşünülmektedir). Bu bölge toplantılarında bölgede olan her üniversite ve eğitim hastanesi psikiyatri biriminden en az birer öğretim üyesi ve birer asistan temsilcisinin bulunması, bölge ruh hastalıkları hastanelerinden temsilcilerin yer alması ve bölgede resmi ve özel olarak hizmet veren kişilerin de temsil edilir olması katılımın ve kumcular kuruluna götürülecek mesaj kum düzeyini yüksek tutacaktır.

Daha sonra da bu seçilmiş bölge temsilcilerinin katılımı ile kurucular kurulunun büyük merkezlerden birinde (Ankara ya da İstanbul'da) bir grup çalışması yaparak birlik anayasası niteliğinde bir metnin ilk taslağını ve çalışma düzeninin esaslarıyla ilgili çerçeveyi hazırlamaları gerçekleştirilebilir.

Kurucular kurulu tarafından oluşturulan taslak metninlerin yeniden bölge toplantılarına götürülüp bölge temsilcilerinin öncülüğünde olabildiğince geniş katılımlı olarak düzenlenecek bölgesel toplantılarda gözden geçirilmesi sağlanabilir.

Kurucular kurulu bu gözden geçirme sonrasında ikinci taslağın oluşturulması için biraraya gelip ikinci bir grup çalışmasını yapabilir ve bu belirlenmiş görüşler doğrultusunda ilk Ulusal Psikiyatri Kongresi'nden önce ya da sonra ancak kongreden ayrı bir statüde Türk Psikiyatri Birliği'nin ilk genel kurulu organize edilebilir.

Bütün bunların yürütülebilmesi için şimdiye kadar birlik kurulması konusunu ciddi biçimde gündeme getiren kişiler ve kendileriyle birlikte hazırlık çalışmalarının teknik kısmını yürütebilecek bir gönüllü ekibe gereksinim vardır. Bu ekibin görevi gidişi yönlendirmek değil geniş katılımlı bir ortamda seçilen kişiler yönetimi devralana kadar sekreteryayı yürütmek olmalıdır.

Aşağıda buraya kadar anlatılmaya çalışılan öneriler tablo halinde özetlenmiştir.

Türk Psikiyatri Dergisi 1995 Bahar Sayısında (Cilt 6, Sayı 1) Yayımlanan Görüşler:

■ Doç. Dr. Ali Nahit BABAÖĞLU'nun Yanıtı

Bir Türkiye Psikiyatri Birliği oluşmasına olan gereksinim, benim bu alanı tanıyabildiğim günlerden beri süregelen bir ortak dilek ve ülküdür. Ancak bu dilek 60'lı ve 70'li yıllarda psikiyatri eğitiminin ve hizmetinin ancak birkaç büyük kentte toplanmış olması ve nicel olarak, sayısal azlığımız ve bu küçük kitlenin gerek meslek gerekse eğitim uygulamaları bakımından bence hiç de önemli olmayan-farklı yönelişler içinde bulunduğu izleniminin varlığı, olağanüstü antidemokratik nitelikteki dernekler hukukunun doğurduğu zorluklarla da birleşince, bu emelin gerçekleşmesini hep engelledi, 80'li yılların ortalarından başlayıp bugüne kadar olan hızlı değişimler ise gene bence böyle bir birleşimin zorunluluk ve kaçınılmazlığı acil boyutta ortaya çıkarmış bulunuyor. Bunu zorlayan etmenlerden önemlileri şöyle sıralanabilir:

- a. Hekim sayısının, tıp okulları sayısının ve görece olarak küçük de kalsa ruh sağlığı uzmanlık dalındaki hekim sayısının çok artmış olması,
- b. Psikiyatri dersi ve uzmanlık eğitimi veren kurumların sayılarının artmış, yeni açılan fakülte sayesinde yurdun hemen her yerine yayılmış, büyük merkezlerden yeterince görülüp izlenemeyen özgün sorunlarla karşılaşmış, çok çeşitli uygulamaları yürütmek zorunda kalmış olmaları,
- c. Son on yıllar içinde dünyada psikiyatri bilgisinin çok büyük gelişmeler göstermiş ve gerek tanılar gerekse sağaltım yönünden belli bir standardın geliştirilmiş olması,
- d. Ülkemizin ve ulusumuzun özgün koşullarından ötürü yakın gelecekte de bağlı kalacağımız anlaşılan Avrupa ülkelerinin gelişen yapısal birleşmelerine uygun olarak oradaki hekimlerin de Avrupa çapında birlikler kurmaya yönelmiş olmaları ve bu yolla geliştirdikleri meslek ve eğitim uygulama ölçütlerini bizde de görmek isteyişleri,
- e. Yetişmekte olan genç meslektaşlarımızın, birbirine çok yakın olan kurumlarda bile eğitim yöntemlerinin oldukça farklı oluşundan kaygı ve acı çekmeleri.

Böyle bir birliğin çözümlemek zorunda kalacağı ve de çözebileceği sorunlar da, bu gereksinimlere paralel olarak, etkin ve saygın bir psikiyatri eğitiminin sağlanması ve yerleştirilebilmesi, yurt çapında hizmetin de yeterince etkin ölçüde götürülebilmesi, meslek uygulamalarının çoğunluğun demokratik katılımlı denetimi altına alınabilmesi, yurdumuzun geçirmekte olduğu çalkantılı ve acılı değişim sürecine kendi açımızdan ortak çözümler getirilebilmesi, gerek coğrafi konumu, gerekse içerdiği etnik çok renklilik bakımından çok ilginç ve önemli olan ülkemizden edinilecek bilgilerin ve kazanılacak deneyimlerin, hak ettikleri saygınlıkla insanlığın bilgi hazinesine katılabilmesi olacaktır.

Eğitim ve uygulama kadar meslek içi denetim ve gelişimin de “Yönetim dışı-Non governmental” örgütlenmeler kanalıyla sürdürülmesi bütün ileri ülkelerce, kendi deneyim birikimlerinin verileri olarak gerekli ve koşul görülmektedir. Gerek bu yöndeki çabalar, gerekse böyle bir birlikte toplanacak olan bilgilerin sonuçlarının ilgililere duyurulabilmesi, kuşkusuz ki böyle bir meslek birliği aracılığı ile daha büyük bir güç etkinlik kazanabilecektir.

Böyle bir birliğin, periferide bulunan meslekdaşlarımızın seslerini de duyabilecek ve değerlendirebilecek bir yapıda kurulması, hem öğretim katlarından gelecek, hem öğrenim aşamalarından yükselen yönelişleri uzlaştıırıp değerlendirebilecek bir nitelik taşıması gerekir. Birliğin ilk hedefleri böylece;

- a. Bir ulusal sağıık politikasının oluşturulması,
- b. Bu politikaya uygun insan gücü yetiştirilmesinin yol ve yöntemlerinin saptanması,
- c. Yurdun her köşesine yeterli ve uygun ruh sağıığı hizmetinin sunulabilmesi,
- d. Yurt çapında yürütülecek araştırma ve incelemelerle bilgi derlenmesi ve görüş oluşturulması,
- e. Bütün meslektaşların demokratik katılımıyla gerek hizmet gerekse eğitim uygulama ve yöntemlerinin denetlenmesi, geliştirilmesi ve bilimsel özgürlüğe dokunmaksızın ortak yol ve yöntemler oluşturulması,
- f. Dünya bilim sahnesinde meslektaşlarımızın onurlu ve saygın temsil edilebilmesi'ni sağıılamak olacaktır.

Böyle bir birliğe, başlangıçta belirttiğim gibi, yıllardan beri kesin bir gereksinim olduğu halde ve bugün de oluşum herkesçe zorunlu ve meşru sayıldığı halde, çabalar sırasında yapılan tartışmaların içeriğinin, ne yazık ki, uzlaşmayı kolaylaştıracak nitelikte olmadığını düşünüyorum. Son dönemdeki tartışmalar gerçekte Türk Tabipler Birliğinin ateşlemesiyle daha değişik bir motivasyon ve hız kazanmış bulunuyor. Pratik çözümü düşünöbilmek için bugünkü konumu gözden geçirmek faydalı olabilir.

TTB, 1993 yılında güncellenen AT-Gümrük Birliği Üyeliğı sürecinde, hekimlerin Avrupa içinde serbest dolaşımının da söz konusu olacağını görmüş ve bununla ilgili temasları yapmıştır. Sonuçta ulusal hekim kimliğinin Avrupa ölçüsü içinde onaylanması için örgütün niteliğinin, diplomanın niteliğı kadar önemli olduğu anlaşılmıştır.

Bunun üzerine TTB bir yandan yetkili makamlarla durumu görüşürken, bir yandan da üzerine düşeni yapmak isteğıyle Pratisyen Hekimlik sürekli eğilimini sağıılamak üzere kimi eğilim süreçlerini başlatmıştır. Uzman hekimlerin eşitliğı için ise onların da yönetim dışı öz örgütlerinin onay ve denetiminde bulunmasının UEMS tarafından tercih edildiğı anlaşılmıştır. Bakıldığında Türkiye'deki hiç bir meslek örgütünün, AB boyutunda kabul edilebilir ölçüde özerk olmadığı, hiçbir uzmanlık dalının yurt çapında örgütlenmiş bulunmadığı, yalnız kimi uzmanlık dalında bir kentte kurulmuş bulunmakla birlikte başka illerdeki üyelere de açık bulunan, dolayısıyla bir dernekle birleşmiş gibi görünen tek dernekle temsilin söz konusu olduğu anlaşılmıştır. Ancak bu derneklerin hemen hiç biri bir federasyon oluşturmak için Dernekler Yasasının ön gördüğü koşullara sahip olmadığı gibi, aynı yasanın gösterdiği biçimde Şube açma yetkisine de sahip değildir. Ayrıca bütün koşullar yerine getirilse bile bu dernekler uluslararası bir kuruluşa üye olmak yetkisini elde edemezler. Yurdumuzda yerleşik hukuk ve yönetim düzenine göre hem hekimlerin otonom örgütlenmesine olanak veren hert de yurt dışı "Temsil ve temessüle" yetkili olan tek organ, özel yasayla kurulmuş yarı kamu kuruluşu olan Türk Tabipler Birliğı bulunmaktadır. Bu örgütün kendi içinde uzmanlık dallarına göre bir iç örgütlenmesi bulunmamakla birlikte yasasında buna engel bir madde de yoktur. Tam tersine TTB gerekli alanlarda ihtisas komisyonları kurma yetkisine (Hizmetin yürütölmesine ilişkin yönetmelik Md. 11) sahiptir. İşte bu noktadan hareketle TTB uzmanlık dallarının örgütlenmesi için uzmanlık komisyonları

ve bu komisyonların oluşturacağı bir uzmanlık konseyi kurulmasını öngörmüştür. Her ne kadar ‘TTB. bu komisyonların oluşturulmasında, üyesi meslekdaşlarını re’sen görevlendirebilirse de bunların var olan uzmanlık derneklerince kurulması daha uygun olacaktır. Bu bakımdan bütün uzmanlık derneklerini bir çalı altında toplayacak bir temsilciler konseyi oluşturulması istenmiştir. Türkiye’de tek derneği olan ve bütün üyeleri bu derneğin yetkisini zımninden de olsa kabul eden uzmanlık dalları böyle bir temsilciler kurulu çekmekte zorluk çekmezler. Ancak, aynı dalda çok örgütlülük gösteren alanlarda birleşme zorunludur. Bugünkü yasal yöntemlere göre, bir derneğin yurt çapında örgütlenmesi için ya tüzüğünde bu yetkiyi kuruluşu sırasında belirtmiş ve bu yetkisi Danıştay incelemesine dayanarak Bakanlar Kurulu kararıyla onaylanmış olması, ya da Türkiye’deki çeşitli bölgelerdeki benzerleriyle bir federasyona gitmesi gereklidir. Federasyon kurma ya da federasyona katılma için ise aynı alanda en az üç derneğin her birinin öncelikle Bakanlar Kurulundan “Kamu Yararına kurulmuş Dernek” sıfatını kazanmış olması, her birinin genel kurullarında federasyona katılma kararının alınmış ve İçişleri Bakanlığına bildirmiş olması aralarında kuracakları bir ön komisyonla bir federasyon tüzüğü hazırlamaları, bu tüzüğü Kurucular Yönetim Kurulu olarak Mahalli Mülki Amir ve İçişleri Bakanlığı kanalıyla Bakanlar Kuruluna sunmaları, Bakanlar Kurulunun Danıştaydan görüş istemesi, bu görüşe göre Bakanlar Kurulunun olur vermesi gerekir. Federasyonun yurt dışında temsil yetkisi ve ulusal adını taşıması için de baştan gene aynı süreçlerin işlenmesi gereklidir. En iyi varsayım bu kuruluşun 3-7 yıl içinde tamamlanması beklenemez. O halde şimdi varolan dernekler yoluyla sanatımızın TTB nezdinde temsili için 2000 yılına kadar beklememiz gerekecektir.

Çok daha pratik olan yol, var olan derneklerden birinde öbür derneklerin, o derneğe üye olacak üyeleri aracılığıyla bir ortak çalışma komisyonu oluşturmaları, yapılacak bir ortak protokolle o dernek üzerinden ve anlaşarak TTB çalışmasına temsilci göndermeleridir. Bakıldığında kurulmuş bütün derneklerin, yıllarca emekleri ve bütün saygınlıklarına rağmen, öbür dernekleri kendilerine çekip onları da temsile yetki kazanmaları, şimdiye kadar ki deneyimlerin de ne yazık ki gösterdiği gibi, olası görünmüyor. Yalnız bir dernek, kuruluşunun ve şimdiye kadar sürdürdüğü çalışmaların gösterdiği gibi, yerel derneklerin otoritelerine hiç karışmadan ve onların ilgi alanlarına da girmeden, meslek eğitimi ve uygulamaları alanında kalarak, bütün bölgelerden üye almış bulunuyor. Bu da Psikiyatri Asistanları ve Uzmanları Derneği (PAUD) dir. Gerçekte öbür bütün derneklerin yetkilileri ya da yönelim kurullarınca yetkilendirilecek üyeleri bu derneğe üye olabilir ve o derneğin yapısı içinde bir girişim kurulu oluşturabilirler. Bu kurul TTB’ne istenen temsilcileri gönderir ve onunla eşzamanlı olarak da bir Türkiye Psikiyatri Birliği kurulması için çalışmalara başlar. Bu birliğin kurulması yetkililerce yapılacak doğrudan temaslara ve bazı “sempatik kanallar”ın kullanılmasıyla hızlandırılarak birkaç yıl içinde yurt içi ve yurt dışı temsiliyetimiz gerçek bağlamda kazanılmış olur.

Görüldüğü gibi biraz iyi niyet ve güvenle birkaç ay içinde, hakkımız olan bir ortak çalışma düzenine kavuşmuş olabiliriz. Bugünkü koşullarda ve izleyebildiğim kadarıyla girişim çabalarının takılmış olduğu noktada böyle bir kısa yolun seçilmesi zorunluluktur. Benim önerim böyle bir yol için “Consensus”un bir an önce oluşturulması olacaktır.

Düşüncelerimi yazılı olarak kamuoyuna sunabilmek fırsatını verdiğiniz için yeniden teşekkür eder, başarılar dileyerek eksilmeyen saygı ve sevgilerimi sunarım.

25.2.1995, İstanbul

■ Prof. Dr. Salih BATTAL'ın Yanıtı

Tek bir ses ve tek bir nefes olarak kurulmuş olan bir psikiyatri birliğinin hem psikiyatri toplumu hem de ülkemiz açısından çok yararlı olacağı kuşkusuzdur. Ancak ülkemizde kurulmuş birlik, dernek ve partilere bakıldığında, politik ve kişisel çıkar çatışmaları, bölünmeye neden olmakta; çok iyi amaçlarla kurulmuş olan bu birlik veya dernekler sesi çıkmayan, güdük kuruluşlar olarak yaşamlarına devam etmektedirler. Diğer yandan, aynı amaçla kurulmuş parti ve dernekler de yöneticilerin toplumsal amaçlardan ziyade, kişisel çatışmalarla birleşememekte; yine cılız sesler çıkararak etkinliğini sürdürmektedir.

Sınırları iyi çizilmiş, amacı belirlenmiş geçmişten de ders alarak kurulmuş, tek bir birliğin sayısız yararları olacaktır.

Türk Psikiyatri Birliği neler yapmalıdır, neler yapabilir? Her ne kadar böyle bir birlik kurulduktan sonra bu kararlar alınacaksa da, düşüncelerin bu aşamada belirtilmesinin uygun olacağı kanısındayım.

Dil ve Tanı Birliği

Öncelikle Psikiyatri Birliği, üyelerin birbirleriyle anlaşmasını sağlamak amacıyla yönelik bir çalışma başlatmalıdır. Tanı ve dil birliğinin sağlanması için yoğun bir çaba içine girilmelidir. Birbirimizi anlar hale getirmek için çalışmalıdır. Örneğin bir psikiyatri sözlüğü çıkararak bilimsel terimlerde bir anlaşma sağlanmalıdır. İstanbul, İzmir, Ankara, Konya ve Trabzon şizofreniyi şizofreni olarak öğrenmeli, dili bu temel üzerine oturtulmalıdır. Ayrıca basılacak kitaplar son aşamada yalnızca dil ve tanı birliği sağlanması için, birliğin denetiminden geçirilip, üniversitelere tavsiye niteliğinde bir kararlar, dağılım ve satış imkanı sağlanmalıdır.

Eğitim Birliği

Pek çok üniversitenin psikiyatri Anabilim Dallarında ve eğitim hastanelerinin psikiyatri kliniklerinde öğretim elemanı sayısı üçü dördü geçmemektedir. Eğitimin gelişmesi, standardizasyonunun sağlanması için, İstanbul, İzmir, Erzurum bölgelerinde eğitim birimleri kurmalı, kurs ve seminerlerle psikiyatrist, psikolog, sosyal hizmet uzmanları, psikiyatri hemşirelerinin eğitimlerine yardımcı olmalıdır.

Koruyucu Ruh Sağlığı

Birinci ve ikinci derecede koruyucu ruh sağlığı konusunda halen hiçbir kurum ve kuruluş bir çalışma yapmamaktadır. Tüm klinisyenler üçüncü derecede koruyucu ruh sağlığıyla ilgilenmektedir.

Kurulacak olan Psikiyatri Birliği bu konuda çok büyük hizmetler verebilir. Yazılı, sözlü ve görsel basınla ciddi bir mücadeleye girip cinayetler, intiharlar, soygunlar, seks panayırına dönüşmüş progamların engellenmesini sağlayabilir. Ayrıca toplumsal krizler de olumsuz etkilerin azaltılmasında önemli rol oynayabilir. Sigara, alkol ve uyuşturucu reklamlarına karşı etkin bir savaşım verebilir.

Etik Sorunlar

Ülkemizde, yetkisi olmadığı halde analistlik, terapistlik yapan hipnoz, narkoz, psikiyatrik danışmanlık yapan doktor, psikolog ve sosyal hizmet uzmanı meslektaşlarımız bulunmaktadır. Ayrıca medyumluk ve üfürükçülük yapan sahteciler her geçen gün artmaktadır. Psikiyatri Birliği bu konuda da büyük çabalar göstermelidir.

Bunların dışında birlik üyelerinin yasal sorunları ve hasta hakları bu birliğin önemli görevleri arasında yer almalıdır.

Kongre, Sempozyum, Panel Organizasyonları

Değişik adlarda yılda ortalama bir iki kongre, birkaç sempozyum ve panel olmaktadır. Ancak organizasyonsuzluktan çok yararlı olduğuna inandığım bu toplantılar aynı günlere gelmekte, yararlanma olanakları olamamaktadır. Psikiyatri Birliği en azından bu organizasyonları düzenlenmesinde, gün ve tarih belirlenmesinde yardımcı olmalıdır.

Sağlık Bakanlığı ile İlgili Sorunlar

Sağlık Bakanlığı zaman zaman masa başından aldığı kararlarla bir takım uygulamalara gitmektedir veya Emniyet Genel Müdürlüğü'nden aldığı bilgilerle ilaçları yeşil, kırmızı veya normal kapsamına almaktadır. Birliğin en önemli görevlerinden birisi de Sağlık Bakanlığının yönlendirilmesine yönelik olmalıdır.

Sonuç

Psikiyatri Birliği, tek bir birlik olarak; büyük bir dayanışma içinde çok yararlı işler yapacağı inancındayım. Ancak, merkez Ankara'da olmalıdır. Birliğin sınırları iyi çizilmeli, bilime yakışan, günlük politikadan uzak, üyelerinin, hastaların haklarını ve toplumun ruh sağlığını korumaya yönelik çalışmalar içinde olmalıdır.

28.3.95 Ankara

■ Doç. Dr. Hayrettin KARA'nın Yanıtı

Türk psikiyatri camiasının pek haberdar olmadığı bir bölgede çalışıyor olmam, bana konuyla ilgili düşüncelerimi aktarma sorumluluğum bulunduğunu düşündürdü. Türk Psikiyatri Birliğinin oluşturulması konusunun, yalın haliyle "birlik" kavramının taşıdığı içerik hesaba katıldığında, ortak kabul göreceğini söylemek mümkün. Önemli olan bu ortak kabulün ne kadar pratik değeri olduğudur. Bunu belirleyecek olan da yapılanma ve işlev sorunlarına getirilecek önerilerin niteliğidir. Ülke coğrafyasının birçok alanda heterojen bir yapı arzettiği açıktır. Öyle ki bir kısım bölgeler bazı açılardan fazlasıyla gölgeli, uzaktan görülemeyecek kadar silikleşmiş durumdadır. Bu unutulmuş, uç ve üvey toprakların yazgısını değiştirmeye yönelik biraz derme çatma biraz da ağır aksak bazı girişimler (üniversite açmak gibi) ne yazık ki ya ülkenin somut gerçekleri bilinmeksizin ya da ahlaki bir duyarsızlıkla eleştirilmektedir. Böyle bir üslubu yeğleyişim, oluşturulması muhtemel bir psikiyatri birliğini çalıştığım bölge adına şimdiden dikkatini çekmek isteyişimdendir. Sorunu somutlaştırırsam, Van'da yeni kurulan bir tıp fakültesinde 15

yataklı bir psikiyatri servisinde ikinci bir meslektaşım ile beraber çalışıyorum ve bölgede kuzeye doğru Erzurum'a kadar, batıya doğru ise Elazığ'a kadar bir başka psikiyatrist yok. Bu fakülte kurulmasaydı biz de olmayacaktık. Bir Türkiye haritası açılıp bakıldığında sözü edilen bölgenin pek küçük olmadığı, hatırı sayılır sayıda insan yaşadığı (hoş sayıların da, insanların da pek hatırı sayılmıyor ya) hem de bu insanların bilinen sosyal dinamikler sebebiyle psikiyatrik desteğe daha çok muhtaç olduğu anlaşılabilir.

İlk paragrafı da hatırd tutarak, genel olarak tüm üniversitelerde yapılan akademik çalışmaların ve verilen eğilimin düzeyini yükseltecek bir standardizasyona gidilmesi taraftarı olduğumu belirtmek istiyorum. Bu bağlamda Türk Psikiyatri Birliğinin'de öncelikli işlevinin bu nitelik arttırımına katkıda bulunmak olduğunu düşünüyorum. Merkezin uzağına düşmüş mekanlardaki yapılanmalar için bu işlevin, merkezden bakıp pratik gerçekleri bilmezden ya da görmezden gelerek kenarın yetersizliklerin eleştirmekle yerine getirilemeyeceğini belirtmeye gerek yok. Özellikle bizim çalıştığımız gibi uç ve kenar bölgelerde, yalnızca yerel potansiyellerle "niteliğin çitısı" istenen düzeye yükseltilemez. Eğer gerçekten bir nitelik kaygımız varsa benim aklıma bir üçüncü seçenek gelmiyor. Ya merkez nitelik açısından kenarı fiilen destekler ya da kenar tasfiye edilir ve merkeze taşınır. İkinci seçenek kendi çalıştığım bölge adına diğerleri yanında şu vahim sonuçların da onaylanması anlamına gelir. Kültürel dokusu ve sosyal dinamikleriyle, sosyal bilimlerle ortak bir kesişim kümesi bulunan bir disiplinin üyeleri olan psikiyatristlerin ilgisini çekmeyi fazlasıyla hak etmiş bir bölge, her zamanki gibi yok sayılmaya devam eder. Bölgenin bakir psikiyatrik popülasyonu ya tıp dışı mercilerin kucağına itilir, ya da tıp içi olmakla beraber psikiyatrik tanı ve tedavi açısından hemen hiçbir bilgi ve deneyimi olmayan (Türkiye'nin sorunu olarak söylüyorum, pek deontolojiye de uymayan) doktorların mağduru olmaya terk edilir. Bu insanlar için gerçekten büyük bir şans olan çalıştığım fakülte gibi oluşumların insana ve bilgiye yönelik etik sorumluluğumuzla eleştirilmesini umuyorum.

Psikiyatristler arasındaki iletişimi güçlendirecek, psikiyatristlerin haklarını savunup koruyabilecek (hasta haklarını gözetilmesi de ilkeler arasında olmalı) bir birliğe gerçekten ihtiyaç var. Ama ulusal ve uluslararası düzeyde temsil konusunda, statükonun ve merkezîyetçiliğin alabildiğine kötüye kullanıldığı bir ülkede yaşadığımdan olsa gerek bazı çekincelerim var. Aslında "Psikiyatri Birliği" tartışmalarından önce ya da bu tartışmalarla eş zamanlı, bizzat psikiyatrinin işlevi, biçimi ve alanı sorgulanabilirdi. Böyle bir sorgulama psikiyatristlerin zihinlerinde ki tasarımları daha kolay ve canlı açığa vurmalarını sağlayabilir; öte yandan birlik oluşturma pratiğine zengin bir kurumsal zemin yaratabilirdi.

18.4.1995 Van

■ Doç. Dr. İ. Ferhan DEREBOY'un Yanıtı

Türk Psikiyatri Birliği Dernek mi Yoksa Odalar Birliği mi Olmalı?

Türk Psikiyatri Birliği'nin (TPB) oluşturulmasının gerekliliği konusunda hemen herkesin görüş birliği içinde olduğu söylenebilir. Tartışılan konuların başında ise hangi derneğin TPB adını almaya ve bu adın çağrıştırdığı işlevleri görmeye en uygun olduğu geliyor. Oysa dernek

statüsünde bir birliğin kendisine yüklenen işlevleri görmekte oldukça zorlanacağı şimdiden kestirilebilir. Bu kötümser öngörünün dayanaklarını açıklamak için TPB'den beklenebilecek kimi işlevlerin kısaca tartışılması gerekli görünüyor. Kanımca, birliğin üstleneceği en temel yükümlülükler arasında klinik psikiyatri uygulamasının ve asistan eğitiminin ulusal ölçekte belli bir düzeyi tutturmasını sağlamak gelmektedir.

Klinik uygulamanın düzeyli olabilmesinin yolu, ülkenin her yöresindeki psikiyatristlerin mesleklerinde yetkin olmaları yönünde özendirilmeleri ve giderek zorlanmalarından geçmektedir. Mesleğin etik kurallar içinde sürdürülmesi de aynı ölçüde önemli görünmektedir. Öyleyse TPB'nin üstesinden gelmesi gereken işler arasında psikiyatristlerin sürekli eğitimini sağlamak ve etik kuralların gözeticisi olmak sayılabilir. Bunların nasıl yapılacağı sonraki aşamaların tartışmasıdır. Ama şimdiden söylenebilecek şey, belirli bir yaptırım gücü olmaksızın TPB'nin bu işlevleri yerine getirmesinin pek de kolay olmayacağıdır.

Asistan eğitiminin düzeyi konusu ise, hem asistanların eğilim görme hakim savunmak hem de yeni yetişecek psikiyatristlerin mesleklerindeki yetkinliğini güvence altına almak açısından önemli görünmektedir. Ülkemizde son yıllarda büyük bir hızla tıp fakültelerinin açılmakta oluşu bu konuyu daha da güncel kılmaktadır. Yasa, anabilim dallarına hiçbir önkoşul olmaksızın öğrenci ve asistan eğitimi verme yetkisi tanımıştır. İtiraf etmek gerekir ki, bu açıdan üniversite hastaneleri bakanlık eğitim hastanelerine göre çok daha başıboş bırakılmış durumdadır. Sözgeçlimi birkaç aylık uzman, öğretim üyesi unvanıyla tek başına asistan eğitimine başlayabilmektedir. Daha eski öğretim üyelerinin bulunduğu kimi bölümlerde ise, herhangi bir bölüm içi eğitim programı sürdürülmeksizin asistan eğitimi verilebilmektedir! Bu koşullarda, hangi eğitim kurumunun asistan eğitimi verebilecek nitelikleri taşıdığını belirlemek, kurumları bu yönden denetlemek, yetiştirdikleri uzmanların bilgi ve deneyim düzeyini eşitlemeye yönelik uygulamalar içinde olmak yine TPB'nin üstesinden gelmesi gereken işler olarak belirmektedir. Ama yine yasal bir yetkisi ve yaptırım gücü olmaksızın TPB'nin bu işlevi gerçekleştirmesi olanaksız görünmektedir.

O zaman, dernek yapısındaki bir TPB'nin istediğimiz düzeyde etkin bir kuruluş olmakta zorlanacağını söyleyebiliriz. Dahası, dernek yapısında bir birliğin kişisel çekişmeler ya da siyasal gruplaşmaların dağıtıcı etkisine her zaman açık olacağı baştan bellidir. Bir toplulukta görüş ayrılıkları söz konusu olduğunda, zor olan bir arada kalabilmek, kolay olansa yolları ayırmaktır. İlerde kendimizi birbirine alternatif birlikler içinde bölünmüş durumda görmek istemiyorsak, bu olasılığa karşı ne tür önlemler alınabileceğini baştan düşünmek zorundayız.

Sonuç olarak, TPB için en elverişli yasal statünün dernek statüsü değil, oda ya da odalar birliği statüsü olduğu söylenebilir. Türk Tabipler Birliği'nin şimdilerde hekimler için bir çatı kuruluş işlevi gördüğünü söylemek kolay görünmüyor. Bunun bir nedeni ülkemizdeki hekim sayısının hızla artması olabilir. Belki daha önemli bir başka nedeni de, pratisyen hekimlerin ve çeşitli dalların uzmanı olan hekimlerin, yani sorunları ve uğraşı alanları çok farklı olan insanların bir araya toplanmış olmasıdır. Bu durumda Tabipler Birliği'nin "yavrulama" zamanının gelmiş olduğu öne sürülebilir. Bir yasal düzenlemeyle hekimlerin uzmanlık alanlarına göre birlikler kurması sağlanabilirse soruna kalıcı bir çözüm sağlamak yönünde önemli bir adım atılmış olacaktır.

Bu bakımdan işe böylesi bir yasal düzenlemenin olabilirliğinin araştırılmasıyla başlamanın uygun olacağı söylenebilir. Konu hukukçulara danışılabilir; Sağlık Bakanlığı, Türk Tabipler Birliği, diğer uzmanlık alanlarının dernekleri ve siyasi kişiler ya da partilerle ilişkiye geçilebilir; etkin bir lobicilik sürdürülebilir. Bu amaca yönelik yoğun bir çaba gösterilmesine karşın sonuç alınamazsa, dernek statüsünde bir TPB ile yetinme noktasına gelebiliriz. Ancak bu noktaya gelmeden önce, ya da odalar birliği statüsünde bir TPB için şansımızı gerçekten denemek zorunda okluğumuzu düşünüyorum.

5.12.1994, Malatya

■ Prof. Dr. Sunar BİRSÖZ'ün Yanıtı

Öncelikle “Türk Psikiyatri Birliği”ni oluşturmak amacıyla başlattığınız tartışma ortamı ve cesur adımlar için sizi kutluyor ve bu konuda kişisel görüşlerimizi almak istemenizden dolayı da teşekkürlerimi sunuyorum. Bu girişiminizin önemli sonuçlarının en kısa sürede alınması dileğiyle yöneltiğiniz somlara ilişkin görüşlerimi aşağıda sıralıyorum. Bu önerilerin Antalya ili içinde konuyu tartışma fırsatı bulduğum meslektaşlarımla da ortak görüşü olduğu hususunda emin olabilirsiniz.

1. Yurt çapında psikiyatri ve ilgili meslekleri temsil edecek bir Türk Psikiyatri Birliği'nin oluşturulmasının zorunlu ve biraz da gecikmiş bir girişim olduğunu vurgulamak isterim. Bu alanda benim de tam adlarını ve sayısını bilemediğim irili ufaklı dernek ve bunların şubeleri yerine güçlü, yetkili, etkili tek bir derneğin varolması her bakımdan yararlı olacaktır. Böyle bir birlik oluşumunun yararlılığın da ötesinde bir zorunluluk olduğunu düşünüyorum. Bu yapının oluşması psikiyatride eğitim, uygulama ve etik konularda bütünleştirici ve daha etkili kararların alınmasında önemli bir adım olacaktır. Bu bütünlüğün üyeleri de çeşitli derneklere üye olmak gibi yapay bir zorunluluktan kurtarıp bu konuda tek bir derneğe üye olarak gerçekçi bir şemsiye altında toplayacağına inanıyorum. Bu dağınıklığın önlenmesi mesleki dayanışmayı sağlama, iletişimi geliştirme, dernek etkinliğini artırma gibi alanlarda çeşitli yararlar sağlayacak ve yaptırım gücü de daha fazla olacaktır.

Bu tür derneklerin yurtdışındaki ve özellikle Batı'daki kuruluşları da benzer özellikler taşımaktadır. Sözüün kıyası bu birleşme bir zorunluluk ve hatta biraz da geç kalmış bir girişimdir.

2. Türk Psikiyatri Birliği tüm psikiyatristleri ve bu alanda görev yapan tüm ilgili mesleki disiplinleri (klinik psikolog, psikiyatrik hemşire, sosyal hizmet uzmanı v.b) temsil eden bir üst kuruluş olmalıdır. Bu alandaki uygulama, öneri ve yaptırımlar bağlayıcı bir nitelik taşımalı ya da böyle olması için çaba harcanmalıdır. Bu birliğe üye olan kişiler birliğin ilkelerini kabul etmiş demektir. İşlevlerini ise aşağıda belirlenen maddeler halinde ifade edebiliriz:

- a) Sosyal ve mesleki:

Türk Psikiyatri Birliği'nin en temel işlevi üyeleri arasındaki sosyal ve mesleki bağları daha da artırıp geliştirmek olmalıdır. Üyeleri arasında dayanışmayı artırmak amacıyla psikiyatri dünyasından ve gelişmelerden haberler veren bir aylık gazete çıkarma, merkezde ve bölgelerde toplantılar düzenleme ve bu şekilde yurt düzeyinde tanışmayı ve kaynaşmayı artırıcı etkinlikler yapma, psikiyatrinin geniş ki delerce daha iyi tanınması için topluma yönelik toplantı, konferans, açık

oturumlar düzenleme, basın ve yayın yoluyla kitleleri olumlu yönde etkilemeye yönelik aktiviteler düzenleme gibi görevler üstlenmelidir. Ayrıca basında çıkan sorumsuz, kişi ve kuruluşların kişisel görüş ve beyanları konusunda birliğin görüşünü yansıtmak ve toplumu aydınlatmak görevini üstlenmelidir. Bu girişimlerin mesleki dayanışmanın yanı sıra meslek o nura mı artırıcı bir etki de sağlayacağını düşünüyorum.

b) Eğitime Yönelik:

Birliğin son birkaç yıldan beri üzerinde en çok tartışılan konulardan biri olan uzmanlık eğitiminin satandardizasyonu konusunda da etkili bir rol üstlenebileceğine inanıyorum. Psikiyatri Asistan ve Uzmanları Derneği (PAUD)'nin başlattığı tartışmayı üyelerini bu konuda bilgilendirme ve görevlendirme yoluyla geliştirmelidir. Bu amaçla kurslar düzenleme, bilimsel toplantılar organize etme, uygulama seminerlerini koordine etme ve bunu üyelerine duyurma görevini üstlenmelidir. Bunun da ötesinde psikiyatride uzmanlık eğitimi alan araştırma görevlilerinin eğitim dönemi içinde temel kabul edilecek belirlenmiş sayıda kursa katılma zorunluluğu konusunda yaptırım yetkisi üstlenmeli ve bu konuda bir sertifika vermelidir. Aynı yetkiyi uzmanlık sonrası sürekli eğitim konusunda da sağlayıp serbest çalışan psikiyatri uzmanlarının katılmakla zorunlu olduğu kurslar (örn. tedavide yenilikler, farmakoterapi, davranış tedavileri v.b.) düzenleyip katılanları da belgelendirmelidir. Üçüncü olarak pratisyen ya da aile hekimi olarak çalışan doktorlara temel psikiyatri hizmetlerinin birinci basamak tedavisine ilişkin bilgi ve beceriler öğretmelidir. Türkiye'nin geniş doğası ve ulaşım olanakları göz önüne alındığında bu bölgesel toplantılar şeklinde organize edilebilir. Kursların finansmanı konusunda ilaç şirketleri ve uluslararası kuruluşlardan (WHO v.b) yardım istenilebileceği gibi kurs katılımının ücretli olması ile de kaynak yaratılabilir.

c) Etik;

Psikiyatri ve psikiyatrik tedavilerin yanlış ve kötü kullanımı konusunda birlik etkin bir rol oynamalıdır. Bu yolla psikiyatrinin saygınlığı artırılabilir. Gerektiğinde kötü uygulama yapanları uyarma, kınama, teşhir etme yollarıyla hastalardan yana açık bir tavır sergilenmelidir. Bu konuda kamuoyu oluşturma çabaları içinde basın ve yayın organlarından da yararlanılabilir.

Bu etkinlikleri sağlayabilmek amacıyla kuruluş tüzüğünde gerekli değişimler yapıp YÖK ve Sağlık Bakanlığı nezdinde girişimlerde bulunulmalıdır. Ancak yasal değişimlerin sağlanmasıyla yaptırım gücünün olacağı akılda tutulmalıdır. Bunlar sağlanmazsa isim değişikliği ve üye sayısının artmasının çok etkili bir kuruluş için yeterli olmayacağı kanısındayım. Türk Psikiyatri Birliği'nin psikiyatri alanında en etkili kuruluş olduğunun idari mercilerce de onanması için çaba harcanmalıdır.

3. Bu birliğin oluşturulması hem en kolay hem de en zor aşamalardan biridir. Yöntem olarak varolan dernekler genel kurul kararı ile kuruluşlarını feshetmeli, mevcut birikim ve malvarlıklarını, tüzüğü Psikiyatri Asistanları ve Uzmanları Derneği, Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği ve Türk Nöropsikiyatri Derneği'nin temsilcilerinin katılımıyla gerçekleştirilecek çalışma gruplarından oluşturulmalı, daha sonra geribildirim ve katkılar açısından yasasını hazırlayarak bu süreci hızlandıracak ve çatısı altında topladığı psikiyatlara birlik fikrini geliştirme adına büyük katkı ve deneyimler kazandıracaktır. Birlik kurulma aşamasında TTB modeli örnek alınarak şube ya da bölgesel temsiliyet söz konusu olabilir ki, böyle bir uygulama Birliğin gerek katılım gerekse işleyiş açısından güçlü bir yapıya kavuşmasını mümkün kılabilir. Saygılarımla

Ankara, 26.1. 1995

■ Dr. Ahmet C. ARZİK'in Yanıtı

Ruh hekimlerini ulusal ya da uluslararası temsil etme vb. amaçlarla kurulmuş meslek odası yapılanmasında, “resmi” kimlikli bir örgüt arayışında olmadığımı belirtmek isterim.

Daha taraflısı olduğum “psikiyatride yenilikler için grup” gibi adlandırabileceğim (daha tahlilli sözcükler bulunabilir) psikiyatri uygulamalarının çeşitli alanlarında bu alanlara kılavuzluk edecek yönergeler hazırlayan, tavsiye eden, yayan, bu amaçla kurulmuş sürekli ya da değişken bilimsel çalışma gruplarından oluşan dinamik bir kuruluş düşünmekteyim. Bağımsız ve sivil bir yapı. Doğmuş ya da doğacak her türlü psikiyatristi, her yöreyi, her köşeyi temsil etme, kapsama-ya çalışma kaygısı olan bir “birlik” değil. Temsil kaygısı eğer olacaksa psikiyatri ve değerler sistemi olabilir. Yıllık bültenleri, raporları olan bir kuruluş. Tavsiye ve muhasebe kuruluşu. Zamanı gelince kendini tasfiye de edebilir. Yine zamanı gelirse “psikiyatri”yi ilgili taraflardan örneğin psikiyatristlerden de koruyabilme tavrını gösterebilir. Daha post-modern bir yapılanma.

İstanbul, 2.2.1995

Psikiyatri Birliği Oluşturulma Süreci

Dr. Raşit Tükel

Prof. Dr., İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Psikiyatri AD

1 990 yılında, 26.Ulusal Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Kongresinde yapılan “Psikiyatride Uzmanlık Eğitimi ve Sorunları” panelinde oluşan görüşler ve Kongre Genel Kurulu’nda alınan tavsiye kararı doğrultusunda, psikiyatride uzmanlık eğitimi ve sorunlarının tartışılabilmesi ve eğitimde standartizasyonun sağlanmasına yönelik çalışmaların yapılabilmesi amacıyla bir eğitim komisyonunun oluşturulması planlandı. Kongre adına psikiyatri eğitimi veren tüm kurumlara gönderilen çağrıya uyan, 11 kurumdan 22 ğretim yesi, klinik şefi ve asistanın katılımıyla oluşturulan Eğitim Komisyonu, 1990 yılı Aralık ayında İzmir’de toplandı. Eğitim Komisyonu toplantısında; (1) Tıpta uzmanlık ğrenciliğine giriş, (2) Uzmanlık süresince yapılan rotasyonların süresi ve içerikleri, (3) Psikiyatri uzmanlık eğitiminin süresi, (4) Uzmanlık belgesinin verililiş konuları görüşüldü.

Eğitim Komisyonu ikinci toplantısını, 1991 yılı şubat ayında İstanbul’da, Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi’nde yaptı. Bu toplantıya, psikiyatri uzmanlık eğitimi veren 9 kurumdan, 16 ğretim yesi, klinik şefi ve asistan katıldı. Toplantıda psikiyatri uzmanlık eğitiminin içeriği tartışıldı. Ayrıca toplantıda, kurumların fizik olanaklarının, ğretim üyelerinin psikiyatride yetkin olduğu alanların, uzmanlık eğitimiyle ilgili olarak eğitim verenlerin ve asistanların eleştiri ve önerilerinin belirlenmesi amacıyla bir anket düzenlenmesi ve anketin eğitim veren kurumlara gönderilmesi kararlaştırıldı. PAUD ve Türk Nropsiyatri Derneği tarafından hazırlanan bu anketin sonuçları, 1991 yılında Ankara’da yapılan 27. Ulusal Psikiyatri Kongresi’nde bildiri olarak sunuldu ve büyük bir ilgi gördü (1). 25.03.1995 tarihinde, Ankara’da yapılan “Psikiyatri Birliği Derneği Kuruluş n Toplantısı”nda sunulmuştur.

1991 yılı Mayıs ayında yapılan üçüncü toplantıdan sonra, üç toplantıda alınan kararlar, “Psikiyatri Uzmanlık Eğitimi alışma Kurulu Raporu” başlığı altında, 27. Ulusal Psikiyatri Kongresi Genel Kuruluna sunuldu ve Genel Kurulda bu rapor doğrultusunda, (1) Psikiyatride Uzmanlık Eğitiminin Düzenlenmesi, (2) Psikiyatri Uzmanlık Eğitiminin İçeriği konularında bir dizi karar alındı. 27. Ulusal Psikiyatri Kongresi Genel Kurul kararları arasınd, belirlenen ilkeler doğrultusunda Psikiyatri Birliği kurulması bir dilek olarak yer almaktaydı.

Türk Nropsiyatri Derneği, PAUD ve Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği temsilcileri, 1994 yılı içinde biri İstanbul, diğer ikisi Ankara’da olmak üzere üç toplantı yaparak, Psikiyatri Birliğinin nasıl bir yapılanma içinde oluşturulacağını tartıştılar. Bu tartışmalarda ağırlıklı olarak, psikiyatri alanındaki uzmanlık derneklerinin federasyon çatısı altında toplanması ve Psikiyatri Birliği Derneği adıyla, yurt çapında şubeler bazında örgütlenmiş, yeni bir derneğin kurulması

önerileri üzerinde duruldu. Bu konuda yapılan çalışmalar sonunda, gereksinim duyulan yapılanma modeli ve mevcut yasal çerçeve göz önüne alınarak, Psikiyatri Birliği Derneği kurulması üzerinde fikir birliği sağlandı.

1994 yılında Kayseri’de yapılan 30. Ulusal Psikiyatri Kongresi Genel Kurulunda alınan bir kararla, Türk Nöropsikiyatri Derneği, PAUD ve Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği, “Psikiyatri Birliği Kuruluş Çalışmaları Sekreteryası”nı yürütmek üzere görevlendirildi. Genel Kurul kararının sonrasında, üç dernek kurulması planlanan derneğin tüzüğünü hazırlama çalışmalarına başladı. Bu konuyla ilgili görüş alışverişi ve fikir oluşturma, katkı ve eleştirileri almak üzere toplantılar düzenlenmesi kararı alındı.

Üç derneğin temsilcilerinin katılımlarıyla, 1995 yılı Şubat ayında, İstanbul Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı’nda yapılan toplantıda gündem, “Psikiyatri Birliği Derneği” tüzük taslağının tartışılması ve “Psikiyatri Birliği”nin yapılanması olarak belirlendi. Toplantıda ilk olarak sekreteryanın kendisini bundan böyle “Birlik Çalışmaları Yürütme Kurulu” olarak tanımlaması kararı alındı. Yürütme Kurulu’na İzmir Psikiyatri Derneği’nin davet edilmesi ve böylece bu kurulun dört derneğin katılımıyla oluşturulması karara bağlandı. İkinci olarak, PAUD tarafından hazırlanan “tüzük taslağı” tartışılarak, başta derneğin amaçları ve görevleri olmak üzere, temel maddeler üzerinde görüş birliği sağlandı. Toplantıda son olarak da, “Psikiyatri Birliği”nin yapılanmasının mümkün olduğunca geniş bir taban üzerine oluşturulması ve bu doğrultuda, 25 Mart 1995 tarihinde, Ankara’da, kurumlar ve derneklerden temsilcilerinin davet edileceği bir toplantının düzenlenmesi kararlaştırıldı.

“Psikiyatri Birliği” Kuruluş Çalışmaları Toplantı Tutanağı

Toplantı, Türk Nöropsikiyatri Derneği, Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği ile Psikiyatri Asistanları ve Uzmanları Derneği (PAUD) temsilcilerinin katılımlarıyla 4 şubat 1995 tarihinde İstanbul Tıp Fakóltesi Psikiyatri Anabilim Dalı’nda yapılmıştır. Toplantıya Prof. Dr. Özcan Köknel, Doç. Dr. Mustafa Sercan, Doç. Dr. Raşit Tükel, Dr. Doğan şahin, Dr. Nalan Demirergi, Dr. Cüneyt İşcan, Dr. Sezai Berber, Dr. Cumhuri Boratav, Dr. Tamer Aker katılmışlardır.

Toplantının gündemi; “Psikiyatri Birliği”nin yapılanması, PAUD tarafından hazırlanan “Psikiyatri Birliği Derneği” tüzük taslağının tartışılması ve Türk Tabipleri Birliği Uzmanlık Koordinasyon Kurulu çalışmaları ile ilgili bilgilerin aktarılması olarak belirlenmiştir.

Toplantıda ilk olarak sekreteryanın kendisini bundan böyle “Birlik Çalışmaları Yürütme Kurulu” olarak tanımlaması kararı alınmıştır.

“Psikiyatri Birliği”nin yapılanması ile ilgili olarak hazırlanan birbirine yakın iki öneri görüşülmüş, Türk Nöropsikiyatri Derneği’nce hazırlanan önerinin ayrıntılandırılması ve bir takvime bağlanması üzerinde görüş birliğine vanımıştır. Öneride, “Psikiyatri Birliği”nin yapılanmasının mümkün olduğuunca geniş bir taban üzerine oturtulması amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda, 25 Mart 1995 tarihinde Ankara’da dernek ve kurumlardan (fakólter, uzmanlık eğitimi veren devlet ve SSK hastaneleri, uzmanlık eğitimi vermeyen ancak psikiyatri kliniği bulunan devlet ve SSK hastaneleri) temsilcilerinin davet edileceği bir toplantının yapılması konusunda karar alınmıştır. Bu toplantıda, psikiyatri kurumlarının ve psikiyatristlerin dağılımını ve coğrafi etkenleri göz önünde bulundurarak, kurulması mümkün şubeleri belirlemek üzere “psikiyatri haritası”nın oluşturulması ve bu bölgelerden temsilcilerin seçilmesi gündeme alınmıştır. Hemen sonraki süreçte, temsilcilerin bölgelerinde Bölge Temsilciler Kurulu’nu (BTK), BTK’nın da Genel Temsilciler Kurulu’nu (GTK) oluşturması planlanmıştır. Bu süreçte iletişimi sağlama, bilgilendirme, denetleme gibi işlevler Birlik Çalışmaları Yürütme Kurulu tarafından üstlenilecektir. Bunun sonrasında, GTK’nın Genel Yürütme Kurulu’nu (GYK) seçmesi ve böylece Birlik Çalışmaları Yürütme Kurulu’nun görevini GYK’ya devretmesi öngörülmüştür. GYK, “Psikiyatri Birliği Merkez Yönetim Kurulu” işlevini birliğin kuruluşu aşamasında geçici olarak üstlenebilecektir. Bu çerçevede derneğin kuruluşunun 31.Ulusal Psikiyatri Kongresi’nde tamamlanması hedeflenmiştir.

25 Mart 1995 tarihinde Ankara'da gerçekleştirilmesi kararlaştırılan toplantının duyuruları, Türk Nöropsikiyatri Derneği tarafından ilgili dernek, kurum ve tabip odalarına gönderilecektir. Duyuruda bu konudaki gelişmeleri özetleyen kısa bir metin de yer alacaktır. İstanbul'daki bazı gazetelere bu konuyla ilgili bir basın açıklaması gönderilecektir. Toplantı sonrası yapılacak olan basın açıklaması ise PAUD tarafından hazırlanacak ve Ankara'daki bazı gazete temsilciliklerine ulaştırılacaktır. Birlik çalışmaları için ortak bir fon oluşturulacaktır. İlgili dernekler tarafından hazırlanacak olan ve gelişmeleri anlatmayı ve bilgilendirmeyi amaçlayan yazılar, psikiyatri ve genel tıp alanında çıkan dergilere gönderilecektir.

İkinci bölümde PAUD tarafından hazırlanan "tüzük taslağı" üzerinde çalışılmıştır. Ağır-lıklı olarak derneğin (Psikiyatri Birliği) amaçları tartışılmış ve belirli maddeler üzerinde görüş birliği sağlanmıştır. Birliğe üyelik konusu gündeme alınmış, birliğe psikiyatri uzmanlarının ve uzmanlık eğitimi yapanların üye olabilecekleri, uzmanlık eğitiminin yarıda kesilmesi durumunda üyeliğin düşeceği görüşüne varılmıştır. Birliğin Ankara'da (merkezde) şube açması gibi dernekler yasasını ilgilendiren konuların ise yasal düzeyde araştırılması kararlaştırılmıştır.

TTB Uzmanlık Koordinasyon Kurulu faaliyetlerinin, Birlik Çalışmaları Yürütme Kurulu tarafından yakından izlenmesi ve gerekirse bu alanda etkin olarak görev üstlenilmesi kararlaştırılmıştır.

Not: Bu "tutanak" Prof. Dr. Raşit Tükel tarafından sağlanmıştır.

Psikiyatri Birliği Derneği Kuruluş n Toplantısı

25 Mart 1995 – Ankara

Sonuç Bildirgesi

Psikiyatri Birliği konulu toplantı 25 Mart 1995 tarihinde Ankara’da yapıldı. Bu toplantıya çeşitli kurum ve derneklerden ekte bildirilen temsilciler katıldı. Oturumu Türk Nöropsikiyatri Derneği Başkanı Prof. Dr. zcan Köknel açtı. Divan Kurulu seçimine geçildi. Divan Başkanlığına Prof. Dr. zcan Köknel, Divan yeliklerine Dr. Sezai Berber, Dr. Cumhur Boratav, Dr. Doğan şahin, ve Dr. Süheyla nal seğildiler.

Toplantıda Psikiyatri Birliği’nin oluşturulması yönünde şimdiye dek yapılan çalışmalar konusunda bilgi verilerek 25 Mart 1995’e ulaşan süreç özetlendi. Toplantıda söz alan konuşmacılar, Psikiyatri Birliği’nin amaç, işlev ve olası işleyişini tartıştılar. Psikiyatri Birliği’nin ülke çapında sivil ve demokratik katılımlı temsilcilik, sözcülük, rgtleyicilik ve mesleki-bilimsel referans kurumu olma işlev ve niteliklerini taşıması gerektiği vurgulandı. Ayrıca gücünü geniş ölçekli katılım ve evrensel değerlerden alan bir oluşumun işlevselliğinin de aynı oranda yüksek olacağı belirtildi.

Türkiye’de bir “Psikiyatri Birliği Demeği”nin kurulması için yapılmakta olan bu çalışmaların Türk Tabipleri Birliği’nin Avrupa Tıp Uzmanları Birliği’ne (UEMS) katılım çalışmalarıyla paralelliği ve dernek oluşumunun bu süreci hızlandırmasındaki katkısı da vurgulandı. Bu ere ve etrafında yapılan tartışmalar sonucunda;

- 1) 25 Mart 1995’te yapılan bu toplantıya katılanların, bölgelerinde ya da illerinde konuyla ilgili kişileri bilgilendirmeleri, temsilci ve kurucu yeleri belirlemeleri,
- 2) 10 Haziran 1995 tarihinde ikinci bir toplantı yapılması ve bu toplantının gündeminin;
 - a) Psikiyatri Birliği Derneği Tüzüğü’nün tartışılması ve önerilerin karara bağlanması,
 - b) Kurucu yelerin belirlenmesi,
 - c) Dernek şube yerlerinin belirlenmesi,
 - d) Derneğin kurulması için başvuru biçiminin ve tarihinin belirlenmesi,
 - e) Kuruluş başvurusunda bulunacak kişilerin belirlenmesi, şeklinde olması karara bağlandı.
- 3) 25 Mart 1995 günkü toplantıya temsilcisi katılmayan kurum ve derneklere ve Tabip Odaları’na şimdiye dek çalışmaları yürütmüş olan Koordinasyon Kurulu’nca yeniden ağrı yapılmasına ve varolan Psikiyatri Dergileri’nde bu sürecin yayın haline getirilmesine karar verildi.

Not: Bu “Sonuç Bildirgesi”ni Prof. Dr. Raşit Tükel sağlamıştır.

Kuruluşun Hemen Ardından Gönülden Hızlı Çalışmalar

Önyazı

Türk Psikiyatri Dergisi 1995 Güz sayısında (Cilt 6, Sayı 3) yayımlanan önyazı

Prof. Dr. M. Orhan Öztürk

Bir buçuk yılı aşan bir hazırlık döneminden sonra, 17 Haziran 1995'te, ülkemizde tüm ruh hekimlerini bir birlik çatısı altında toplayacak ve onları temsil edecek bir psikiyatri derneği kurabilmek için kurucular toplantısı gerçekleşti. Bu toplantı Türk psikiyatri tarihinde önemli bir olay ve etkili bir adımdır. Sayısı yüz yetmiş aşan ruh hekimi, kurucu üye olmak için belgelerini hazırlamış olarak Ankara'ya geldiler. Büyük bir ilgi ve coşku ile toplantıya katıldılar, konuları tartıştılar. Toplantının hazırlıklarındaki eksikliklere ve yönetimindeki aksamalarımıza karşın, canlı, ilgi dolu, başarılı bir buluşma gerçekleşti. Alınan sonuç topluluğun başarısının kanıtıdır.

Geçici Yönetim Kurulu, gerekli belgeleri tamamlamış olan 166 kurucu üyenin imzası ile başvuruyu yapmış ve ilerde "Türk Psikiyatri Birliği" olacağına inandığımız "Psikiyatri Birliği Derneği" kurulmuştur. Bununla ilgili bir haber duyurusu Türkiye'deki ruh hekimlerine ve psikiyatri kuruluşlarına gönderilmiştir. Önümüzde tüzüğün incelenme dönemi vardır. Tüzükte bazı değişiklikler istenebilir. Bunlar Geçici Yönetim Kurulu tarafından yapılabilecektir. Öyle umuyoruz ki birkaç ay içerisinde Psikiyatri Birliği Derneği'nin şubelerinin de kurultması gerçekleşecektir.

Artık bundan böyle ruh hekimlerinin kendi derneklerine sahip çıkmaları ve bu derneğin gerçekten etkin ve etkili bir birlik olabilmesi için çalışma dönemi başlamıştır. Dernek tüzüğünün ikinci maddesi olan amaçlar bölümünde, ruh hekimleri arasında birlik, mezuniyet öncesi ve sonrası psikiyatri eğitimi, mesleki, bilimsel çalışma, etik sorunlar, hekim ve hasta hakları, uluslararası etkinlikler, başka dernek ve kuruluşlarla, özellikle Türk Tabipleri Birliği ile ilişkiler, temsil gücü, toplumsal etkinlikler gibi konularla ilgili on üç amaç belirlenmiştir.

Hepimizin çok iyi bildiği gibi, çaba, girişim ve eylem olmadıkça tüzükte yazılı maddelerin değeri olamaz. Bundan sonraki aşamada derneğin çeşitli çalışma kurullarında üyelerin etkin biçimde görev alması ve güçlü bir birlik yapısı oluşturmaları gerekmektedir. Yıllar boyunca edindiğim izlenim şudur ki ülkemizde "dernekçilik" zor iştir. Güçlüklerle, yasaklarla dolu bir dernekler yasası ve kolay olmayan bir dernekler bürokrasisi birçok kişiyi ürkütür, konuyla ilgilenmekten uzak tutar. Bu nedenle de derneğe sahip çıkmak isteyen kişiler genellikle yalnız kalır. Üyelerin genel kurul toplantılarına katılmalarını sağlamak da genellikle çok az olur. Gelişme gi-

zıl gücü olan bir derneğin yönetim kurulu üyelerinin ilgisizliği nedeniyle nasıl batırıldığını görmüşümdür. Birlik ve beraberlikten çok söz eden, fakat takım olarak çalışmaya yatkın olmayan, dernekler ve birliklerde etkinlik göstermekten çekinen, bu tür etkinlikleri angarya olarak gören kişilerin bol olduğu bir toplum olduğumuzu düşünüyorum. Gördüğüm kadarı ile başarılı dernekler genellikle küçük bir gönüllü çalışanlar kümesi ile yürümüş ve gelişmiştir. Kimi dernekler de bir takım çıkarlar (şöhret, para, yurtdışı gezi vb) sağlayan kişiler elinde kullanılmak üzere palazlanır. Dernek batırmak dernek kurmaktan kolaydır. Herhangi bir girişimin yaşayabilmesi, gelişmesi ya da gerilemesi ve ölmesi, onu sahiplenmek ya da sahiplenmemeye bağlıdır. Sahiplenmek, yalnızca üye olmak, görev almak değil, derneğin parasal gücünü artırmak yoluyla da olur.

17 Haziran toplantısına katılanlar böyle bir birliğin çok iyi sahiplenildiğini ve sahiplenileceğini göstermişlerdir. Bu canlılık ve ilgi ile ülkemizdeki ruh hekimleri uzmanlık alanındaki sorunlarını daha etkili biçimde çözebilecekler, uluslararası ortamda da daha etkin bir konuma gelebileceklerdir. Geçici Yönetim Kurulu derneğin bürokratik belgelerini sağlamış, düzenli bir dosyalama ve etkili bir iletişim veri tabanı oluşturmaya başlamıştır. Dernek tüzüğü onaylandıktan hemen sonra şubelerin kurulması işine başlanacak ve genel kurul hazırlıkları yapılacaktır.

17 Haziran 1995 toplantısında görülen canlı ilgi ve desteğin sürmesiyle güçleşecek olan bu birliğin, uzmanlık alanı ile ilgili amaçların yanı sıra, ülkenin toplumsal, kültürel ve politik sorunları üzerinde de etkili öneriler ve uyarılar yapabilecek bir ağırlık kazanacağını umuyorum.

Bülten Cilt 1, 1996

- **Başlarken**
- **Psikiyatri birliğine ilişkin görüşler**
- **Türkiye Psikiyatri Derneğinden Haberler**

Başlarken

Prof. Dr. Özcan Köknel

Psikiyatri Derneği Başkanı

Ülkemizde, yıllar boyu süren bir arayışın ve gelişmenin sonunda, Psikiyatri Derneği kurulmuş, ilk Genel Kurul toplantısını 6 Nisan 1996 Cumartesi günü yaparak Merkez Yönetim Kurulu, Denetleme, Onur Kurullarını seçmiştir.

Psikiyatri Derneği, insanlık tarihi boyunca, tıp ve psikiyatri alanında süregelen gelişmelerin yarattığı çağdaş gereksinimlerin ürünüdür.

Psikiyatri Derneği'nin oluşturduğu birlik, beraberlik, bütünlük içinde, ülkemizde Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanlığı alanında çalışan hekimler; bilgi; eğitim, etik alanlarında ortak görüşleri paylaşmak; birbirleriyle ve toplumla gerçekçi, gerekli, sağlıklı ilişki kurmak; ulusal ve uluslararası bağlantılar sürdürmek, düzenli bilimsel toplantılara, panellere, konferanslara, sempozyumlara katılmak olanağını bulacaklardır.

Başka bir deyişle Psikiyatri Derneği, derneğin amaçlarını gerçekleştirmekle yükümlüdür.

Dernek yönetim kurulu, bu yükümlülüğün verdiği sorumluluk duygusu içinde ana tüzüğün 3 (e) maddesinde yer alan: “dergi, bülten, broşür ve kitaplar yayınlar” görevine uyarak dört ayda bir “Bülten” yayınlamaya karar vermiştir.

Bülten’in yayın politikası; bir yandan derneğin ana tüzüğünde belirtilen amaçların gerçekleşmesi doğrultusunda yayın yapmak, öte yandan, dernek üyelerinin değerli katkılarıyla, çok sesli hareketli, renkli bir tartışma ortamı yaratmaktır.

Böylece, derneğin amaçları doğrultusunda olan bütün düşünceler, görüşler, öneriler ortaya çıkacak, tartışılacak, yeni bileşimler, çözümler üretebilecektir.

Bülten’in amacına ulaşması, başarısı, yararı dernek üyelerinin, bilgisine, ilgisine, katkısına bağlıdır.

Psikiyatri Derneği’nin kurulması ile yaklaşık otuz yıldır gerçekleşmeyen bir düş gerçekleşmiş, bir örnek verilmiştir.

Bu düş gerçekleştiren anlayışın bülteni de yaşatacağına inanıyorum.

Bülteni hazırlayan bütün yönetim kurulu üyelerine içtenlikle teşekkür ediyor, esenlik, mutluluk dileklerimi sunuyorum.

Psikiyatri Birliğinin Gerçekleşmesine Doğru

Türkiye Psikiyatri Derneği Bülteni Cilt-1 Sayı-1

Prof. Dr. M. Orhan Öztürk

Psikiyatri Derneği Kurucu Başkanı

Yıllardan beri tartışılan ve psikiyatri kongrelerinde önemli dilek olarak sık sık dile getirilen bir psikiyatri birliğinin oluşturulması için ilk somut adımlar bilindiği gibi 1994 yılında atılmıştı. Psikiyatri Asistanları ve Uzmanları Derneği’nden gençlerin girişi ve Türk Nöropsikiyatri Derneği, Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği ve İzmir Psikiyatri Derneği’nin etkin katılımı ile İstanbul’da ve Ankara’da değişik toplantılar düzenlendi. Konunun ruh hekimleri topluluğu içinde tartışılmasına olanak sağlandı. Varolan derneklerin birleşmesi ile bir federasyon oluşturulması, Türk ya da Türkiye adını almış kurulu bir derneğin tüzüğünü değiştirerek bu görevi üstlenmesi, yeni baştan bir dernek kurulması gibi seçenekler iyice tartışıldı. Derneklerin birleşmesi ile bir federasyon oluşturulması görüşü ciddi yasal engellerle karşılaşıyordu. Önceden kurulmuş bir derneğin tüzüğünü değiştirerek böyle bir görevi üstlenmesi de ağırlık kazanmamıştı. Türk Nöropsikiyatri Derneği ile Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği hekim olmayanları da yıllardır üye olarak kabul eden ve kendi yörelerinde olumlu işler başaran kuruluşlardı. Bu derneklerin kendi kimliklerini koruyarak etkinliklerini sürdürmelerinde ve yeni kurulacak olan derneğe yardımcı olmalarında yarar görülmekteydi. Bir yılı aşan bir hazırlık döneminden sonra 17 Haziran 1995’te kurucular toplantısı gerçekleşti. Bu toplantı Türk psikiyatri tarihinde önemli bir olay ve etkili bir adımdı. Sayısı yüz yetmiş aşan ruh hekimi, kurucu üye olmak için belgelerini hazırlamış olarak Ankara’ya geldiler. Büyük bir ilgi ve coşku ile Sheraton oteli salonunda toplantıya katıldılar, konuları tartıştılar. toplantının hazırlıklarındaki eksikliklere ve yönetimindeki aksamalara karşın, canlı, ilgi dolu; başarılı bir buluşma gerçekleşti.

1995 Haziranından sonra kuruluşla ilgili yasal işlemler tamamlanarak Psikiyatri Derneği kurulmuş, üye kaydına geçilmiş ve şubelerini kurulabilmesi için hazırlıklar başlatılmıştır. 1996 Nisan'ında yapılan ilk Genel kurul toplantısında Merkez Geçici Yönetim Kurulu seçilen yeni Merkez Yönetim kurulu'na görevi devretmiştir. Bu süre içinde Ankara, İstanbul, İzmir'de, Güneydoğu, Doğu Anadolu, Karadeniz ve Çukurova bölgelerinde şubeler kurulması için somut adımlar atılmıştır. Derneğin Ankara Şubesi ilk genel kurul toplantısını 30 Haziran 1996 günü yapmış, yönetim kurulunu ve iki yıl sonra toplanacak olan büyük genel kurul için Ankara delegelerini seçmiştir. Derneğin etkin ve etkili bir birlik durumuna gelebilmesi için bölgeler, kurumlar ve kişilerle ilgili saplantılarında görev alarak katkıda bulunmak zorunda olduğumuza inanıyorum.

Türk Psikiyatri Dergisi'nin önceki sayılarından birinin önyazısında belirttiğim gibi ülkemiz oy kazanma ve çıkar sağlama politikası dışında bir değer, bir dünya görüşü taşımayan yetersiz yöneticiler elinde büyük sıkıntılara girmiştir. Ülke yönetiminin kısa sürede düzeleceğini ilişkin bir ışıık da görünmemektedir. Atatürk'ün kurduğu Cumhuriyetin ve çağdaş toplum ülküsünün temel ilkeleri artık ülke yönetiminde ağırlığını yitirmiş; bilime, sanata, özgür düşünmeye, toplumun kültürel ve ekonomik kalkınmasına değer veren çağdaş demokratik bir toplum olma yolundaki çabalar yolundan sapmış görünmektedir. Bu sorunlar karşısında, ülkemizde bütün ruh hekimlerini birlik çatısı altında toplayan ve onları temsil eden bir derneğin önemli bir yeri olabileceğine inanıyorum. Güçlü bir birlik gerçekleştiğinde ruh hekimleri kendi uzmanlık alanındaki sorunlarını daha etkili biçimde çözebilecekler, uluslararası ortamda da kendilerini daha iyi kabul ettirebileceklerdir. 17 Haziran 1995 toplantısında görülen canlı ilgi ve desteğin sürmesi ile birlik güçlendikçe, ülkenin toplumsal, kültürel ve politik sorunları üzerinde etkili öneriler ve uyarılar yapabilecek bir ağırlığı olacaktır.

Psikiyatri Derneği'nin Kuruluş ve Kurumsallaşma Süreci

Dr. M. Sezai Berber

Uzman Dr., Dışkapı Yıldırım Beyazıt Eğitim ve Araştırma Hastanesi

1 991 yılının Ağustos ayında O zamanki adıyla SSK Dışkapı Hastanesi Psikiyatri Kliniği'nde asistan olarak çalışmaya başladım. Bir süre taşrada zorunlu hizmette kalmış olmanın etkisi ve daha önceki dernekçilik deneyimlerim alışkanlığı ile hızla Psikiyatri alanındaki derneklere ilgi gösterdim ve üye oldum. İlk üye olduğum dernek Grup Psikoterapileri derneğiydi. Benim psikiyatriye başlamamdan önce Şile yolcuları adı verilen grubun kurduğu ve daha çok Ankara'da örgütlü bulunan Psikiyatri Uzmanları ve Asistanları Derneği (PAUD) yeni ve aktif bir dönemdeydi. O dönemde memur sendikacılığı da yeni başlıyordu; meşru olmakla birlikte yasal değildi. Aynı zamanda Ankara Tabip Odası İnsan Hakları ve Etik komisyonunda da çalışmaya başladım.

1991 yılında yapılan XXVII. Ulusal Psikiyatrik Bilimler Kongresi'nde Psikiyatri Uzmanlık eğitimi ile ilgili kararlar alındığını öğreniyoruz. Uzmanlık eğitiminin düzenlenmesi ile ilgili 11 karar, uzmanlık eğitiminin içeriği ile ilgili 3 karar ve Uzmanlık sonrası sürekli eğitim için uzmanlara yönelik program düzenlenmesi önerilmekte . Bu kongrede bir "Ulusal Psikiyatri Birliği" oluşturulması gündeme girmiştir.

PAUD'da temel çalışma alanlarımız asistan hakları ve Psikiyatri uzmanlık eğitiminin asgari standartlarını belirlemek ve bir müfredat oluşturmaktır. Bu çalışmaların yanında Türkiye'de eğitim veren psikiyatri kliniklerinin durumu ile ilgili 1992 ve 1994 yıllarında anketler yapılmış ve Ulusal Kongre'lerde sunulmuştu. Bu dönemde bir de "Davranışçı Kognitif Terapiler" Yoğun kursu düzenlemiş ve çok ilgi görmüştü.

22 Şubat 1992 tarihinde psikiyatri uzmanlık eğitimi veren tüm kurumlardan en az bir eğitici, en az bir asistanın katılması davet edilen toplantıya katıldım. İstanbul Bakırköy RSHH başhekimlik toplantı salonunda yapılan toplantıda "Psikiyatri Uzmanlık Eğitimi ve Sürekli Eğitim Koordinasyon Kurulu"nın oluşturulması, Eğitim veren kurumların koşulları ve olanaklarının belirlenmesi amacı ile bir anket düzenlenmesi, bu Kurul'un anket sonuçlarını bir bültenle 1992 yılında yapılacak olan Ulusal Psikiyatri Kongresi'nde duyurması kararı alınmıştır. Bu toplantıda Kurul'un sekreteryasına İstanbul'dan Dr. Raşit TÜKEL, Dr. Fatih ALTINÖZ, Dr. Oğuz ARKONAÇ, Ankara'dan Dr. Nalan DEMİRGİ, Dr. Cüneyt İŞCAN, Dr. Berna ULUĞ ve İzmir'den Dr. Nalan OĞUZHANOĞLU, Dr. İnci DOĞANER Dr. Zeliha TUNCA seçilmişlerdir.

1992 yılında Hacettepe Üniversitesi'nde yapılan 28. Ulusal Psikiyatri Kongresine 30 Eylül 1992 tarihinde yapılan oturumda Psikiyatri Uzmanlık Eğitimi ve "Ulusal Psikiyatri Birliği

Oluşturulması” özel gündem maddeleriydi ve Derneğin oluşumunun kilometre taşlarından birisiydi.

PAUD’un çalışma alanlarından birisi de ülkemizde bir eksikliğin giderilmesi amacı ile yıllık “Psikiyatri ve Psikoloji İndeksi” hazırlanmasıydı, Benim elimde bulunan sayılar 1990, 1991, 1992 ve 1993 yıllarına ait. 24 Ocak 1993 tarihinde Uğur MUMCU’nun öldürüldüğü gün bizler O’nun evinden 500 metre uzakta Nalan DEMİRERĞİ’nin evinde 1992 indeksini hazırlamakla meşguldük. Bu konunun önemine tekrar döneceğim.

Türk Tabipleri Birliği’nin (TTB) ekim 1993’te Avrupa Tıp Uzmanları Birliği’ne (ATUB-EUMS) asosiye üye kabul edilmesi ile ülkemizdeki tıp uzmanlığı eğitiminin Avrupa Birliği standartlarıyla uyum sağlayacak çağdaş bir düzeye ulaşma çalışmaları başlatılmıştır. Bu amaç doğrultusunda TTB önderliğinde İstanbul Tabip Odası’nın katkılarıyla şubat 1994’te İstanbul’da “Tıpta Uzmanlık Eğitimi” kurultayı yapıldı. Bu kurultaya PAUD olarak aktif katıldık. Bu Kurultay nasıl bir “Ulusal Psikiyatri Birliği” olmalı düşüncesini biçimlendirmede yol gösterici oldu.

“1. Tıpta Uzmanlık Eğitimi” kurultayından sonra Ankara ve İstanbul arasında diyalog ve gidip gelmeler hızlandı. Avrupa Tıp Uzmanları Birliği (ATUB-EUMS) monospesialist dernekler olarak örgütlenmişti, yani Avrupa’daki organizasyon sadece psikiyatri uzman ve asistanlarını içeriyordu. Ülkemizdeki dernekler ise kuruluş yıllarının özelliklerini taşıyordu. Kurucu derneklerimizden olan Türk Nöro-Psikiyatri Derneği’nde (TND) nörologlar vardı ve Dernekler Yasası’na göre tüzük değişikliği yapılmadan çıkarılamazlardı, Türkiye genelinden üyeleri olsa da İstanbul’da etkinlik sürdürüyorlardı. Benzer şekilde Türkiye Sinir Ruh Sağlığı Derneği’de (TSRSD) hemşire, psikolog ve sosyal çalışmacı üye idi ve Ankara’da etkindi. PAUD ise daha çok asistan ağırlıklıydı. İzmir Psikiyatri Derneği’nin üye sayısı sınırlıydı.

Bu tartışmalar ışığında Birliğin federasyon şeklinde mi olacağı, merkezinin İstanbul’mu Ankara’mı olacağı, uzun uzun tartışıldı. Tartışmanın önemli dönüm noktalarından birisi de İstanbul’da Çapa Tıp Psikiyatri Kütüphanesi’nde yaşandı. Bu tartışma başka konular üzerine dönse de daha çok İstanbul ve Ankara gruplarının birbirine güven duymaları üzerineydi. Bu tartışmalarda en sert tartışmaları Dr. Doğan Şahin ile yapıyorduk, buna rağmen kendisi ile dostluğumuz bugüne kadar hiç bozulmamıştır. Farklı yönlerden baksak ta birbirimizin daha iyiyi amaçladığını biliyorduk. Şimdiki adı Merkez Eşgüdüm Kurulu (MEK) olan kurulun tüzüğe girip girmemesi üzerine tartışıldı. Dr. Özcan KÖKNEL’in yönettiği oturumda itiraf etmeliyim ki biraz saygı sınırlarını zorlayan, sert bir üslupla şimdiki sloganımız olan bilim, etik ve dayanışma ilkelerini ifade etmemden sonra süreç tamamen tıkanabilecek durumdayken sorunlar çözüldü.

Bu arada belirtmeliyim ki tüm bu gidiş gelişlerimiz sponsorlar ya da derneklerce karşılanmıyordu, asistan maaşlarımızla kendi olanaklarımızla trenle gidiyorduk, tabi ki tren lokantasında yer kapmak için de tren saatinden yarım saat önce garda oluyorduk. Bir önceki paragrafta belirttiğim toplantı sonrası ise bizi Dr. Raşit TÜKEL evinde ağırladı.

Dernek kurulması için 17 Haziran 1995 tarihinde Sheraton Otelinde kurucu yönetim kurulu olarak görev almamızdan sonra, kurucu üyelik için gerekli belgeleri tam olan tüm meslektaşlarımızın adına şubeli bir Dernek olduğumuz için Dikmen’de bulunan Emniyet Genel Müdürlüğü’nün ilgili masasına gittik. Görüşmeye Dr. Orhan ÖZTÜRK, ben ve o dönemde Emniyetin psikiyatristi olan Dr. A. Vakıf ÖZKUL ile gittik. Emniyet müdürlüğünde 166 kurucu üye ile kurulan derneğe rastlamadıklarını söylediler. Evraklarımız da karışıkta, Sheraton Otelinde toplantı için gerekli olacağını bildiğimizden tüzük için hazırlıklı gitmiştik. Prosedür gereği tüzüğün 5’er örnek A 3 kağıda çoğalttık kağıdın A 4 kısmına tüzük basılıydı, her sayfanın

bir A 4 kısmına da her sayfada her kurucu üyenin imzası gerekiyordu. 166 kurucu üyenin her birisinin 5X21 sayfa imzalaması gerekiyordu, bazı üyelerimiz de sıkılıp gitmişti ve imzaların kimin olduğu belli olmuyordu. Sonunda Emniyetten sadece kurucu yönetim kurulunun imzalamasının yeterli olduğunu kabul etmeleriyle sorun çözüldü. Tüzüğe “Dernek siyasetle uğraşmaz” maddesini koymamız gereğini bildirdiler. Eksiklikleri tamamladıktan sonra 7 Temmuz 1995 tarihinde dosyalarımızı ve tüzüğümüzü ilgili masaya teslim ettim, alındı belgesini verdiler. Derneğimiz artık 06-50-16 sicil numarası ile resmen tüzel kişiliğe kavuşmuş oldu.

Diğer önemli sorun başından beri Derneğin adını “Birlik” olarak anıyorduk. Bu kelimeyi kullanamayacağımızı 24 Ağustos 1995 tarihli yazı ile tüzükten çıkarmamız gerektiğini bildirdiler. Birlik kelimesinin kalması için girişimlerimiz oldu. İçişleri Bakanlığı Hukuk Müşaviri ile görüştük, Emniyet Genel Müdürlüğü Güvenlik Daire Başkanlığı’nın 05-03-1990 tarih ve 74721 sayılı genelge gerekçe gösterilerek Birlik adının olmayacağı bildirilince Birlik kelimesinden vazgeçmek zorunda kaldık. 11 Eylül 1995 de değişiklikler yapıldı, 25 Ekim 1995 de tüzüğümüz onaylandı ve 11 Kasım 1995 de tüzüğümüz bir gazetede yayımlandıktan sonra yürürlüğe girdi.

Derneğin ilk Yönetim Kurulu’na bakıldığında bu sürecin dinamikleri anlaşılabilir. Bu kurulda bir emekli profesör, ikisi üniversite dışından üç doçent ve üç asistandan oluşmaktaydı, o dönemin dinamizmini yansıtmaktadır. Kurucu yönetim kurulunda olan Dr. Nalan DEMİRERGI ve Dr. Cenk TEK bugün Amerika’da başarılı olarak çalışmaktadır. Dr. Nalan DEMİRERGI asistan kotasından APA yönetimine girmeyi çok az oy farkı ile kaçırmıştır. Dr. Levent KÜEY Dünya Psikiyatri Birliği (DPB-WPA) Bölge temsilciliği görevinden sonra bugün, WPA Genel Sekreteri’dir. Dr. Raşit TÜKEL Türk Tabipleri Birliği Uzmanlık Dernekleri Eşgüdüm Kurulu Başkanı’dır. Dr. Levent KÜEY ve Dr. Raşit TÜKEL bulundukları görevler sıfatı yanı sıra üyemiz olarak her zaman için katkı, destek ve görevlerini yerine getirmekten kaçınmamışlardır. Dr. M. Orhan ÖZTÜRK, Dr. Mustafa SERCAN ve ben Merkez Onur Kurulu üyesi olarak devam etmekteyiz.

Kuruluş aşamasında ve kurucu yönetim kurulu döneminde Derneğin yazışmalarda mali sıkıntısı vardı. Belli aşamalara faturalandırılan ve ilgili derneklerin yönetim kurullarından onay alabildiğimizde Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği, Türk Nöropsikiyatri Derneği ve PAUD harcama ve posta giderlerini karşılıyorlardı. Birçok masraf yönetimin kendinden çıkıyordu. Kuruluş aşamasında muayenehanesinin Dernek adresi olarak kullanılmasına izin veren ve başkanlıktan ayrıldıktan sonra da, Derneğin kendi yerine taşındığı 13 Nisan 2000 tarihine kadar adres olarak gösterilmesine izin veren ve birçok harcamayı kendisinden karşılayan Dr. Orhan ÖZTÜRK’ün özverisini hatırlatmak ve teşekkür etmek isterim.

Dr. Orhan ÖZTÜRK ile kuruluş öncesi, Kurucu Yönetim Kurulu ve Merkez Onur Kurulu’nda çok rahat çalıştık, her konuyu paylaştık. Hiçbir zaman ben profesörüm, siz asistan-sınız ya da küçüksünüz hissini yaratmadı. Açıklayabildiğimiz her konuda görüşümüzü dikkatle dinledi, haklı olduğumuzda bize katıldı, devamlı araştırmayı canlı tutarak bizleri geliştirdi. Tek tek zarf yazmaktan, uzun süren bürokratik görüşme ve yolculuklara kadar kaçınmadan her zaman katkısını sundu.

Derneğin kuruluşundan sonra Dr. Orhan ÖZTÜRK’ün birleştirici bir biçimle başkan olmasından sonra yönetime girmek isteyip de umduğunu bulamayan bazı çevreler olumsuz propagandaya başladılar: Onlara göre Dr. Rasim ADASAL’ın derneği olan TSRSD’ye Dr. Orhan ÖZTÜRK elkoymuştu ve artık Psikiyatri Derneği’nden de ömrü boyunca ayrılmazdı. Oysa

TSRSD Dernekler Kanununa uymadığı için 2 kez kapatılmış ve Dr. Doğan KARAN ve Dr. Orhan ÖZTÜRK tarafından canlandırılmıştır.

İlk dönem kurucu yönetim kurulu görev süresi bilindiği gibi 6 aydır. Kurucu yönetim kurulunun 5. Ayında bir toplantı nedeniyle Dr. Orhan ÖZTÜRK ile özel otoyla İstanbul'a gittik. Toplantı sonrası İTÜ Maçka tesislerinde yapılan bir yemekte Dr. Orhan ÖZTÜRK, yapılacak 1. Olağan Genel Kurul'da aday olmayacağını bildirdi ve Dr. Özcan KÖKNEL'e aday olmasını önerdi. Dr. Özcan KÖKNEL aday olmak istemedi, Dr. Orhan ÖZTÜRK'ün kararlılığı ve benim ısrarım üzerine aday olmayı kabul etti.

Kurucu Yönetim Kurulunda bizim sempozyum düzenleme fikrimiz yoktu, Ulusal kongrelerin düzenlenmesi ise uzak hedefimizdi. Birinci Olağan Genel Kurul'da seçilen Dr. Emin ÖNDER'in önerisi ve gayretiyle Bahar Sempozyumları düzenlenmesine karar verildi. Bahar Sempozyumları Derneğin mali birikimlerinin oluşmasında, örgütlenme sürecinin hızlandırılmasında ve daha sonra Ulusal Kongrelerin düzenlenmesinde deneyimlerin artmasına neden oldu. Dr. Emin ÖNDER, den sonra Dr. Kültegin ÖGEL Bahar Sempozyumunun içeriğinin zenginleştirilmesinde katkıları oldu. Bu dönemde Dernek Bülteni'nin çıkarılmasında da Dr. Emin ÖNDER'in yayıncılık deneyiminin etkisi oldu.

Dr. Özcan KÖKNEL başkanlığında dernek yeni açılımlar yaptı. İstanbul'da muayenehanesinde toplandığımızda bitişikteki evinden gelen çay, kahve ve pastalarla ağırlardı. Yol gösterici oldu. Toplantı öncesi ayrılacağı saati bize bildirirdi. Önemli konuları önce konuşur, sonra da gündemimize devam ederdik, her konudan kendisini bilgilendirip onayını alırdık.

Belli mali birikimimiz olduktan sonra İlaç Endüstrisinin kongrelerimize desteğinin böyle uzun süre gitmeyebileceğini düşünerek Derneğe ait bir taşınmazın olması durumunda aidatla bile Dernek işlerinin sürdürülebileceğini öngörerek bir yer arama çabasına girdik. Uzun aramalardan sonra şimdiki merkezimiz olan Kavaklıdere Tunus Caddesi 59/5 numaralı daireyi bulduk. Kendi evimi ararken bu kadar gayret ve mesai harcamamıştım. Bu da eşimle aramda serzeniş konusu olmuştur.

Dernek için daireyi bulduk, uygun değerdeydi, yeri ve geleceği iyiydi, ancak bir sorun vardı apartmanda işyeri yoktu, kat mülkiyeti yasasına göre apartmanda bir kişi bile itiraz ederse Dernek binası olarak kullanamayacaktık. Apartman sakinlerinin tamamı 65 yaş üzerinde emekli bürokrattı ve bizden önceki lokal olarak kullanan kiracılardan rahatsız olmuşlardı. Bize bir gün bir dairede toplanarak randevu verdiler, biz de Dr. Nurper ÖZEN ile tabiri caizse karşılıklı görüşme yapıldı. Kuru pasta ve çay eşliğinde sorularını yanıtladık, hatta gelirlerimizin kaynağını açıklayarak, kendilerini rahatsız etmeyeceğimiz güvencesini verdik. Toplantılar öncesi biraz gürültü olabilir diye bilgi verip toplantı sonrası artan pastaları dağıtarak gönüllerini aldık. Daha sonraki dönemde apartman yöneticiliğini derneğin yapmasını istediler, yapıldı da.

Dr. Nurper ÖZEN Derneğin bugüne gelmesinde adını öne çıkarmadan, özveri ile çalışarak en büyük katkıda bulunan insanlardan birisidir. Derneğin beş kuruluşunun boşa harcanmaması için çalıştı. Saatlerce banka kuyruklarında bekledi. Yönetim kurulunda her zaman için açık, net, ikirciksiz tutumu ile derneğin işlerini kolaylaştırdı. Bazı karanlık engellemelere rağmen toplantılarımızın açılış konuşmalarını yaptı.

Bir meslektaşımız yargılandığı bir davada dayanışma amaçlı Bursa'ya duruşmalara gidiyorduk. İstanbul'da yapılan bir yönetim kurulu toplantısı sonrası sabah çok erken Dr. Nurper ÖZEN ile Bursa'ya duruşmaya özel aracımızla gittik. Her zaman kalabalık olan mahkeme salonunda kimse yoktu, meslektaşımızı aradık, poliklinik yapıyordu, meğer bir tanığın ifadesi

gelmediği için duruşmaya katılmama kararı almışlar bize haber vermeyi unutmuşlar. Böylece sanıklardan bir fazla sayıda mahkemeye gitmiş olduk.

Dr. Savaş KÜLTÜR ile çalıştığımız iki dönemde işlerimiz ve gündem maddelerimiz daha da artmıştı. Dr. Savaş KÜLTÜR sakin, kibar ve dostça tutum alırdı, ancak gerektiği zaman “masaya yumruğunu vurmak” denebilecek anlamda kararlılığını göstermekten kaçınmazdı. Gündem maddelerine, mutlaka olmasa da, çoğu zaman akşam yemeğinde devam edilirdi. Başkan, uzlaş-tırıcı tutumu ile kimsenin içinde tortu kalmaması için özen gösterirdi.

Beraber çalıştığım üç başkan döneminde de hemen hemen tüm kararlar oybirliği ile alınmıştır, yönetim kurulu toplantılarında oylama yapılmamıştır. Bir üyenin itirazı varsa o konu ya ertelenmiş ya da itirazı olan üyenin rızası alınarak hayata geçirilmiştir. Her konudan yönetim kurulu üyeleri haberdar olmuştur. Yönetim kurulu üyeleri kongrelerimizin açılış ve kapanış toplantılarına katılmaya özen göstermiş, kongre yemeklerinde de en azından başlangıçta birlikte oturmaya dikkat etmiştir.

Bir dernekte yapılabilecekler açısından derneğimizin diğer uzmanlık derneklerine göre hızlı bir yol aldığını söyleyebilirim. Aşağıda saydığım 3 başlık önemlidir. Her biri için doçentlik dosyası gibi içeriği etkinliklerle dolu 5'er klasör hazırlanmakta ve birçok yasal prosedürün yerine getirilmesi gerekmektedir.

1) **Türkiye adının alınması:** Bakanlar Kurulu'nun 15 Nisan 1999 tarih ve 99/12774 sayılı kararı ile 2908 sayılı Dernekler Kanunu'nun 65. Maddesi gereğince Derneğimizin isminin başına Türkiye kelimesinin kullanılması uygun görülmüştür. Bu karar 4 temmuz 1999 tarihli gazetede yayınlanmıştır. Derneğin Türkiye adını alması 21 Mart 1998 günü 62 delege yapılması planlanan 2. Olağan Genel Kurul Kararıyla. Bu genel kurulun tutanağının 15. Maddesine göre Türk olmasını öneren Dr. Bilgen TANELİ ve Dr. Orhan ÖZTÜRK'ün 2 karşı oyuna karşı Türkiye adı oy çokluğu ile benimsenmiştir. Çeşitli dönemlerde Dr. Orhan ÖZTÜRK karşı oy kullanmasına rağmen haksız yere bu konu ile ilgili eleştirilmiştir.

2) **Dünya psikiyatri Birliği'ne alınma:** Dünya Psikiyatri Birliğine (DPB-WPA) üyelik için Dr. Levent KÜEY'in Güney Avrupa bölge temsilcisi olması DPB (WPA) ile yakın ilişkiler içinde olması, uzun süredir DPB ile ilişkilerini sürdüren Dr. Peykan GÖKALP'in daha önce DPB'ye üye olan TND adına olur vermesi ve katkıları ile 2004 yılında TPB'ye üyeliğimiz kabul oldu. Resmi üyeliğimiz ise Kahire'de yapılan 2005 yılı DPB Olağan Genel Kurul'da gerçekleşti. Üyeliğimiz için tüzüğün İngilizceye çevrilmesi, resmi kurullardan onaylatılması için masraflı bir süreç geçti. DPB Genel Kurullarında daha fazla delege ile temsil edilebilmek için DPB'ye aidat yatırılmasında fedakarlıktan kaçınılmadı.

3) **Kamu yararına dernek sayılma:** Bunun için 3 bakanlığın olur vermesi ve bakanlar kurulu kararı verilmesi gerekmektedir. İçişleri bakanlığı olur vermiştir, Maliye bakanlığı hesap uzmanı hesaplarımızın tamamını inceleyerek olur vermiştir. Bu süreçlerin hepsinde emek gerektiğini bir olayla anlatayım: Bizi denetleyecek olan hesap uzmanına dernek adresi bildirilerek taksi fişini alması durumunda kendisine ödeme yapacağımızı söyledim. O da diğer derneklerde evinden alındığını söyleyince evinin kapısından alarak dernek merkezine götürdüm.

Sağlık Bakanlığı ile o dönemde de yakın çalışma gayretimize rağmen Sağlık Bakanlığı bizim de bildiğimiz bazı kanımca “karanlık” meslektaşlarımızın yönlendirmesi ile olumsuz görüş verdi. Biz de bu konuyu yargıya taşıdık. Ankara İdare Mahkemesi bizi haklı bularak Sağlık Bakanlığının işlemini geçersiz kıldı. Ancak, aynı yıl içinde Bakanlar Kurulu'na dosyanın girmemesi ve

sanırım dosyanın yakın takip edilmemesi nedeni ile resmen kamu yararına dernek statüsünde olmasak da bu ünvanı hak ettiğimiz kanaatindeyim.

Yukarıdaki başlıklar dışında şubelerin kurulması, yeterlilik kurulu, ruh sağlığı yasası çalışmaları, Kongrelerin alınması ve yapılması çalışmaları, Ulusal Ruh Sağlığı Politikası oluşturma toplantıları, diğer kurumlarla ilişkiler gibi birçok konuda da Derneğimizin yoğun emeği vardır. Bu kitabın diğer bölümlerinde ayrıntılarıyla anlatılacağı için burada ayrıntılara girilmemiştir.

Teknolojinin bu kadar ilerlediği iletişim ve internet çağında Amerika'nın ve Avrupa'nın 100-150 yıllık tarihine internet üzerinden ulaşabiliriz. Ancak psikiyatri kongrelerine ya da Türkçe psikiyatri yayınlarına ulaşmak aynı ölçüde kolay değildir. Sadece bazı meraklı meslektaşlarımız ve hocalarımız sayesinde 20-30 yıllık bilgilere ulaşabiliriz. Bu eksiklikten hareketle Dernek binamızın alımından sonra restorasyon aşamasında dairemize çok sayıda raf yapılmasını planladık. Amacımız tüm Türkçe Psikiyatri ve Psikoloji yayınlarına ulaşarak "Psikiyatri Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi" kurmaktır, bu amaçla internet ve yayınlarımız üzerinden bağış kampanyası başlattık. Dr. Orhan ÖZTÜRK, Dr. Haluk ÖZBAY, Dr. Şahap ERKOÇ, Dr. Nevzat YÜKSEL ve Dr. Nazmiye AYHAN ellerindeki kongre kitaplarını ve yayınlardan verebileceklerini verdiler, ancak bu arşiv çalışmasının yeterince ilgi gördüğünü söylemek zor. PAUD'un çok önce gördüğü eksikliğin kıt olanaklarla gerçekleştirme çalışmasının bugünkü olanaklarla devam etmemesi üzücüdür.

Dernek yönetiminde olduğum dönemde kendi adıma ya da yönetim kurulu adına derneğin şube, bilimsel çalışma birimi veya diğer organlarında görev almadan, yani kendini dernek çalışmalarında bir alanda göstermeden kimseye merkez yöneticiliği yapması konusunda öneride bulunmadık, öneri tabi ki seçime katılması doğrultusundadır, kimse delegenin kararına karışamaz. Son dönemlerde nereye aday olduğunu bilmeden bazı insanların aday gösterilmesine ve dernek için hiçbir emek sarfetmeden seçilmediği için serzenişte bulunanları anlayamıyorum.

Derneğin kuruluş aşamalarından itibaren Dernek önüne çeşitli ikilemler gelerek ya da getirilerek engeller çıkmıştır. Meslektaşlarımızın sabrı ve sağduyusu ile bu engeller birer birer aşılmıştır. İstanbul/Ankara, Bakırköy/Diğerleri, Merkez/Anadolu, Üniversite/Eğitim hastaneleri, Sağcı/Solcu, Laik/İnanan, İnsan Hakları/Devlet yanlısı, Türkiye/Türk, Kamu/Özel gibi ikilemlerin Dernek çatısı altında yeri yoktur. Derneğin tüzüğünde de belirtildiği gibi amacımız ülkemizde psikiyatri biliminin ilerlemesini sağlamak, etik değerleri yaymak ve meslektaşlar arasında dayanışma ve işbirliğini sağlamaktır. Tüzüğümüzde yazılı amaçlar dışında, ele geçirme mantığı ile yapılacak tüm tek yönlü girişimler öncelikle Derneğimize, Mesleğimize ve bizlere zarar verecektir.

Denir ki bu gök kubbenin altında söylenmemiş hiçbir söz yoktur. İnsanlar tarih okumak yerine, tarihin kendileri söyledikleri ve yaptıkları ile başladığını düşünebilmektedir. Bir kongrede Dr. Özcan KÖKNEL: *Derneğin yaptıklarını göstererek, genç kuşağa hitaben "Bizler 40-50 yıldır bunları konuştuk, sizler ise hayata geçirdiniz" demiştir.*

Gerek Dernek çalışmaları gerekse de Tabip Odası ve Türk Tabipleri Birliği çalışmalarında bu kurumlar benim için ne yaptı sorusu yerine "ben mesleğim, derneğim, odam ve meslek birliğim için ne yaptım" diye sorarım. Bu açıdan baktıktan sonra çalışmalar meslektaşlarımızın beni beş dönem MYK Genel Sekreterliği ve üç Dönem Merkez Onur Kurulu üyeliği ile onurlandırmasından gurur duyuyorum. Derneğimizin, Odamızın ve TTB nin çalışmalarını biraz olsun bilenler bu konuda yetki almış, yasal yetkilerle olanaklarla donatılmış resmi sıfatlı kurumlardan kat kat fazla bilgi ve hizmet ürettiklerinin farkındadırlar.

Türkiye Psikiyatri Derneği Tüzük ve Yönetmeliklerin, Kurulların Oluşturulması

Dr. Mustafa Sercan

Prof. Dr., Abant İzzet Baysal Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri AD

1. Türkiye Psikiyatri Derneği Tüzüğü

18 Şubat 1995 tarihindeki Kuruluş Danışma Toplantısı'nda, Türk Nöropsikiyatri Derneği, Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği, İzmir Psikiyatri Derneği ve Psikiyatri Asistanları ve Uzmanları Derneği Temsilciler Kurulu tüzüğü hazırlamakla görevlendirilmişti. Temsilciler Kurulu'nda yazışma işlerini (sekreteryas) ve tüzük yazımı işlerini Türk Nöropsikiyatri Derneği üstlendi.

Türk Nöropsikiyatri Derneği yönetim kurulu üyeleri Mustafa Sercan, Raşit Tükel ve üye Doğan Şahin'den oluşan bir tüzük yazma altkurulu oluşturuldu. Mustafa Sercan'ın hazırladığı bir ön taslak altkurulca elden geçirilerek, kurucu önkurula getirildi.

Dernek merkezinin Ankara'da olması üzerine bir tartışma olmadı. Merkezi ülke yönetimi ile etkin ilişkiler kurulabilmesi gerekçesi ile dernek merkezinin başkentte olması tartışılmadan kabul edildi.

Önkurulda tartışılan konuların başında Türkiye Psikiyatri Derneği'nin var olan dernekler yapısında mı olacağı, yoksa şubeli bir dernek mi olacağı tartışması yer aldı. Bir meslek derneği kurulduğu, yerel gereksinimlerin karşılanmasının önemi göz önüne alınarak şubeli bir yapıda karar kılındı.

İkinci tartışma, derneğe kimlerin üye olacağı üzerineydi. Psikiyatri asistanları üye olsun mu, olmasın mı konusunda da uzun bir tartışma olmadı. Asistan olsun, uzman olsun psikiyatri alanında çalışan her hekimin derneğe üye olabilmesi kararlaştırıldı.

Üçüncü tartışma konusu "Genişletilmiş Merkez Yönetim Kurulu (şimdiki adıyla Merkez Eşgüdüm Kurulu)'ydu. Tüzüğü hazırlayan altkurul da içinde olmak üzere Türk Nöropsikiyatri Derneği temsilcileri, ülke geneline yayılmış bir meslek derneğinin, merkez yönetimi ile şubelerin yönetimde ilişki içinde olmasının hem merkez-taşra bölünmesini ve tartışmasını önlemek açısından, hem de etkin bir merkezi yönetimi sağlamak açısından yararlı olduğu kanısındaydı. Bazı Psikiyatri Asistanları ve Uzmanları Derneği temsilcileri ise bu öneriyi "merkez yönetimine güvensizlik" olarak yorumluyordu. Geri kalan üyeler kararsızdı. Tartışmalar sonucunda Genişletilmiş Merkez Yönetim Kurulu'nun tüzükte kalmasına karar verildi.

Dördüncü tartışma merkez genel kurullarının şube temsilcileri (delegeleri) ile yapılması konusundaydı. Bazı üyeler genel politika alanında yerel temsilcilerle yaşanan demokratik olmayan örneklerden kaçınılması için farklı bir model oluşturulması gerektiğini savundu. Ancak şubeli

bir dernekte daha iyi bir çözüm olmadığı, demokrasi dışı uygulamaları önlemek için yönetim ve uygulama alanında önlemler alınmasında anlaşıldı.

“Kimler kurucu üye olsun?” sorusu da başka bir tartışma konusu oldu. Yasal olarak yedi kişilik bir kurucular kurulu yeterliydi. Ancak birlik kimsenin kendini “dışlanmış duyumsamayacağı” bir biçimde kurulmalıydı. Bir kurucular toplantısı yapılması, bu toplantıya adresi elde bulunan her meslektaşın çağırılması, isteyen ve gerekli yasal belgelerini tamamlayan her meslektaşın kurucu üye olması önerisi birlikte oluşturuldu. Kurucular Genel Kurulu tarihi belirlendi, 17 Haziran 1995. Yer, Ankara Sheraton Otel.

Kurucular Genel Kurulu’na ülkenin her yanından 180’i aşkın meslektaşımız gelmişti. Toplantıda divan başkanlığına M. Orhan Öztürk, divan üyeliklerine Mustafa Sercan, Raşit Tükel seçildi. Tüzük madde madde okundu. Tartışıldı. Kabul edildi.

2. Koğuşturma - Soruşturma - Yargılama Usulleri ve Merkez Onur Kurulu’nun Çalışmasıyla İlgili İç Yönetmelik

Kendisinin önerisi üzerine 1998 – 2000 Merkez Yönetim Kurulu Dr. Mustafa Sercan’ı bu iç yönetmeliğin taslağını hazırlamakla görevlendirmiştir. Dr. Sercan’ın Türk Tabipleri Birliği Disiplin Yönetmeliği’ni örnek alarak hazırladığı taslak, 26 Şubat 2000 günü yapılan 3. Olağan Merkez Genel Kurul’unda bütün olarak tartışılıp kabul edildi.

2007 yılına dek bu iç yönetmelik uygulanmıştır. Uygulamada çıkan güçlükler ve güncelleme gereksinimi doğması üzerine Türkiye Psikiyatri Derneği hukuk danışmanı iç yönetmeliği elden geçirip bir ön taslak hazırladı. Zeliha Tunca, Mustafa Sercan, Sezai Berber, Orhan Öztürk ve Savaş Kültür’den oluşan 2005–2007 dönemi Merkez Onur Kurulu bu ön taslağı yeniden elden geçirmiş ve taslağa son biçimini vermiştir. Bu taslak 24 Kasım 2007 günü toplanan 7. Olağan Merkez Genel Kurulu’nda bütün olarak tartışılmış ve kabul edilmiştir.

3. Türkiye Psikiyatri Derneği Ruh Hekimliği (Psikiyatri) Meslek Etiği Kuralları

Bu kurallar Psikiyatride İnsan Hakları ve Etik Bilimsel Çalışma Birimi’nin etkin çalışmasının ürünüdür. Genel Etik Kurallar’ın taslağı Dünya Psikiyatri Birliği ve Amerikan Psikiyatri Birliği Etik Kuralları temel alınarak Dr. Mustafa Sercan’ca hazırlanmıştır. İlk Çalışma 29 Nisan-3 Mayıs 1998’de Side’de düzenlenen Türkiye Psikiyatri Derneği 2. Yıllık Toplantısı/ Bahar Sempozyumu’nda başladı. Bu konuda düzenlenen bir panelde çeşitli Bilimsel Çalışma Birimi temsilcilerinin (psikoanalitik psikoterapiler, bilişsel-davranışçı psikoterapi, adli psikiyatri, cinsel işlev bozuklukları) kendi alanlarının etik sorun başlıklarını, Dr. Sercan da hazırladığı genel etik kurallar taslağını sundu.

Paneldeki tartışmalar sonunda genel etik ilkelerin çıkarılmasına öncelik tanınması, şubelerde üyelerin değerlendirme ve tartışmasına açılması ve bu süreçte gelen eleştiri ve önerilerin ışığında son taslağın hazırlanıp Merkez Genel Kurulu’na sunulması eğilimi ağırlık kazandı.

Merkez Yönetim Kurulu da bu yönde karar alınca 1998 – 2000 arasında birçok şubede etik ilkeler tartışıldı, şube temsilcilerinin katılımıyla o zamanki adıyla Genişletilmiş Merkez Yönetim Kurulu’nda tartışılıp son biçimi verildi. 26 Şubat 2000 günü yapılan 3. Olağan Merkez Genel Kurul’unda metinde yazım hataları olduğu gerekçesiyle bir sonraki Merkez Genel Kurulu’na er-

telendi. 26 Ocak 20002 günü yapılan 4. Olağan Merkez Genel Kurul’unda, Dr. Orhan Öztürk, Dr. Doğan Şahin ve Dr. Mustafa Sercan’ın metni elden geçirmesi, hazırlayacakları son taslağın 6 ay sonra düzenlenecek bir Olağanüstü Merkez Genel Kurulu’nda görüşülmesi kararı alındı. 22 Haziran 2002 tarihinde toplanan 1. Olağanüstü Merkez Genel Kurul’unda Ruh Hekimliği (Psikiyatri) Meslek Etiği Kuralları kabul edildi.

4. Ruh Sağlığı Yasası Taslağı Çalışmaları

Türkiye Psikiyatri Derneği İstanbul Şubesi 1998 – 2000 Dönemi Yönetim Kurulu, 2. Başkan Dr. Mustafa Sercan’ın önerisi ile Ruh Sağlığı Yasası Türkiye Psikiyatri Derneği Taslağı hazırlamak üzere bir altkurul kurulmasına, bu altkurulda çalışmak üzere Türkiye Psikiyatri Derneği İstanbul Şubesi üyeleri Mustafa Sercan, Solmaz Taptık Türkcan, Nevzat Satmış, Aslıhan Polat, Dilek Taşçı’yı görevlendirdi. Altkurul öncelikle psikiyatrik hasta haklarıyla ilgili bölümü hazırladı. Bu bölüm Türkiye Psikiyatri Derneği 3. Yıllık Toplantısı / Bahar Sempozyumu (27 Nisan-2 Mayıs 1999)’nda Merkez Yönetim Kurulu, Merkez Onur Kurulu ve o sırada parlamenter olan Dr. Mehmet Bekaroğlu’nun bulunduğu bir toplantıda sunuldu.

Bu toplantıda baştan İstanbul Şubesi’nce görevlendirilmiş alt kurulun, bu tarihten sonraki çalışmalarını Merkez Yönetim Kurulu’nca görevlendirilmiş olarak yürütmesine karar verildi. Alt kurul üyelerinin 17 Ağustos 1999 Depremi sonrasında afet psikiyatrisi alanında çalışmaları nedeniyle, yasa taslağı hazırlıklarına bir süre ara verildi. Alt kurul çalışmalarını 2001 yılında tamamlayarak Merkez Yönetim Kurulu’na sundu. Dönemin Merkez Yönetim Kurulu taslağı Sağlık Bakanlığına gönderdi. 2003 yılında dönemin Sağlık Bakanı Prof. Dr. Recep Akdağ’a, 2005 yılında dönemin Sağlık Bakanlığı Müsteşarı Prof. Dr. Necdet Ünüvar’a elden verilip, konu anlatılmış olduğu halde bu konuda bir gelişme olmadı.

Türkiye Psikiyatri Derneği ve Türk Nöropsikiyatri Derneği 2006 Ekim’inde Türk Tabipleri Birliği, Ankara ve İstanbul Tabip Odaları, ruh sağlığı ve toplum sağlığı alanında çalışan meslek dernekleri, hemşirelik dernekleri, hasta ve hasta yakını dernekleri’ne çağrı yaparak bir Ruh Sağlığı Platformu kurulmasına öncülük etti. 20’yi aşkın dernekten oluşan platform ilk hedef olarak “Ruh Sağlığı Yasası’nın çıkarılması için kampanya düzenlemeye” karar verdi. Bu doğrultuda afiş, reklam panosu ve basın açıklaması ile duyuru yapma, radyo, televizyon programlarına katılma, gazete ve haber ajanslarına konuşmalar yapma, gazete ilanları verme gibi etkinlikler düzenlendi.

MDRI’nın 2005 yılında Türkiye hakkındaki raporunun yayımlanmasının ardından, 2006 yılında Avrupa Konseyi ve Birleşmiş Milletler Örgütü’nün ilgili altkurulları ülkemizdeki ruh sağlığı hizmetlerini denetledi. Bu süreçte söz konusu kurulların Türkiye Psikiyatri Derneği ve Türk Nöropsikiyatri Derneği’nin görüşlerine de başvurması, ruh sağlığı yasası ile ilgili durum hakkında bilgilendirilmelerini ve bu konunun raporlarda yer almasını sağladı. Bir yandan bu raporların yayımlanmasının, öte yandan Ruh Sağlığı Platformu’nun kamuyu bilgilendirici çalışmalarının etkisiyle TBMM ve Sağlık Bakanlığı’nın Ruh Sağlığı Yasası ile ilgili çalışmalara giriştiği, bu yönde Türkiye Psikiyatri Derneği ile işbirliği girişimlerinde bulunduğu görüldü.

Çalışmalar 2007 Türkiye Psikiyatri Derneği 11. Yıllık Toplantısı / Bahar Sempozyumu’nda doğrudan işbirliği düzeyine gelmişken ve yasalaşmanın 2007 yılı içinde sonuçlanması beklenirken, siyasal ortamın değişmesi, genel seçim ve ardından hükümet değişiklikleri nedeniyle konu rafa kaldırıldı. Şu aşamada yeniden bir durgunluk dönemine girilmiş görünmektedir.

Türkiye Psikiyatri Derneği

Genel Kurul Toplantıları ve Seçilen Kurullar

Kurucular Genel Kurulu (17 Haziran 1995)

Dr. Orhan Öztürk (Genel Başkan)
Dr. Raşit Tükel (Genel Başkan Yardımcısı)
Dr. Sezai Berber (Genel Sekreter)
Dr. Nalan Demirel (Sayman)
Dr. Mustafa Sercan
Dr. Levent Küey
Dr. Cenk Tek

1. Olağan Genel Kurul (6 Nisan 1996)

Merkez Yönetim Kurulu

Dr. Özcan Köknel (Genel Başkan)
Dr. M. Emin Önder (Genel Başkan Yardımcısı)
Dr. Sezai Berber (Genel Sekreter)
Dr. Nurper Özen (Sayman)
Dr. Raşit Tükel
Dr. Levent Küey
Dr. Timuçin Oral

Merkez Denetleme Kurulu

Dr. Erol Göka
Dr. Hakan Kumbasar
Dr. Haldun Soygür

Merkez Onur Kurulu

Dr. M. Orhan Öztürk
Dr. Doğan Karan
Dr. Nevzat Yüksel
Dr. Erdal Işık
Dr. Kemal Aydınalp

2. Olağan Genel Kurul (23 Mart 1998)

Merkez Yönetim Kurulu

Dr. Özcan Köknel (Genel Başkan)
Dr. M. Emin Önder (Genel Başkan Yardımcısı)
Dr. Sezai Berber (Genel Sekreter)
Dr. Nurper Özen (Sayman)
Dr. Raşit Tükel
Dr. Levent Küey
Dr. Timuçin Oral

Merkez Denetleme Kurulu

Dr. Erol Göka
Dr. Berna D. Uluğ
Dr. Şahika Yüksel

Merkez Onur Kurulu

Dr. M. Orhan Öztürk
Dr. Arif Verimli
Dr. Savaş Kültür
Dr. Cengiz Güleç
Dr. M. Haluk Özbay

3. Olağan Genel Kurul (26 Şubat 2000)

Merkez Yönetim Kurulu

Dr. Savaş Kültür (Genel Başkan)
Dr. M. Emin Önder (Genel Başkan Yardımcısı)
Dr. Sezai Berber (Genel Sekreter)
Dr. Nurper Özen (Sayman)
Dr. Raşit Tükel
Dr. Levent Küey
Dr. Kültegin Ögel

Merkez Denetleme Kurulu

Dr. Erol Göka
Dr. Berna D. Uluğ
Dr. Cem Ataklı

Merkez Onur Kurulu

Dr. M. Orhan Öztürk
Dr. Özcan Köknel
Dr. Niyazi Uygur
Dr. Ali N. Babaoğlu
Dr. Şahika Yüksel

4. Olağan Genel Kurul (26 Ocak 2002)

Merkez Yönetim Kurulu

Dr. Savaş Kültür (Genel Başkan)
Dr. Mustafa Sercan (Genel Başkan Yardımcısı)
Dr. Sezai Berber (Genel Sekreter)
Dr. Berna Uluğ (Sayman)
Dr. Kültegin Ögel
Dr. İsmet Kırpınar
Dr. Ali Saffet Gönül

Merkez Denetleme Kurulu

Dr. Erol Göka
Dr. Cem Ataklı
Dr. Ercan Abay

Merkez Onur Kurulu

Dr. M. Orhan Öztürk
Dr. Engin Eker
Dr. Şahika Yüksel
Dr. Ali N. Babaoğlu
Dr. Mehmet Bekaroğlu

5. Olağan Genel Kurul (26 Kasım 2003)

Merkez Yönetim Kurulu

Dr. Haluk Özbay (Genel Başkan)
Dr. Mustafa Sercan (Genel Başkan Yardımcısı)
Dr. Berna Uluğ (Genel Sekreter)
Dr. Cem Atbaşıoğlu (Sayman)
Dr. Şahika Yüksel (Bilimsel Toplantı Sekreteri)
Dr. İsmet Kırpınar (Bilimsel Çalışma Birimleri Sekreteri)
Dr. Can Cimilli (Dış İşleri Sekreteri)

Merkez Denetleme Kurulu

Dr. Erol Göka
Dr. Cem Ataklı
Dr. Doğan Yeşilbursa

Merkez Onur Kurulu

Dr. M. Orhan Öztürk
Dr. Savaş Kültür
Dr. Zeliha Tunca
Dr. Engin Eker
Dr. Sezai Berber

6. Olağan Genel Kurul (24 Kasım 2005)

Merkez Yönetim Kurulu

Dr. Şahika Yüksel (Genel Başkan)
Dr.Can Cimilli (Genel Başkan Yardımcısı)
Dr. Cem Atbaşoğlu (Genel Sekreter)
Dr. Murat Rezaki, Cengiz Kılıç (Sayman)
Dr. Şeref Özer (Bilimsel Toplantı Sekreteri)
Dr. Neşe Direk (Bilimsel Çalışma Birimler Sekreteri)
Dr. Ali Savaş Çilli (Dış İşleri Sekreteri)

Merkez Denetleme Kurulu

Dr. Timuçin Oral
Dr. Burhanettin Kaya
Dr. Doğan Yeşilbursa

Merkez Onur Kurulu

Dr. M. Orhan Öztürk
Dr. Zeliha Tunca
Dr. Savaş Kültür
Dr. Mustafa Sercan
Dr. Sezai Berber

7. Olağan Genel Kurul (24 Kasım 2007)

Merkez Yönetim Kurulu

Dr. Şeref Özer (Genel Başkan)
Dr. Doğan Yeşilbursa (Genel Başkan Yardımcısı)
Dr. Cengiz Kılıç (Genel Sekreter)
Dr. Burhanettin Kaya (Sayman)
Dr. Ali Savaş Çilli (Bilimsel Toplantılar Sekreteri)
Dr. Çezar Atasoy (Bilimsel Çalışma Birimleri Sekreteri)
Dr. Halis Ulaş (Dış İlişkiler Sekreteri)

Merkez Denetleme Kurulu

Dr. Hakan Türkçapar
Dr. Peykan Gökalp
Dr. Sultan Doğan

Merkez Onur Kurulu

Dr. M. Orhan Öztürk
Dr. M. Sezai Berber
Dr. Cem Kaptanoğlu
Dr. Mustafa Sercan
Dr. Cem Atbaşoğlu

8. Olağan Genel Kurul (21 Kasım 2009)

Merkez Yönetim Kurulu

Dr. Doğan Yeşilbursa (Genel Başkan)
Dr. Tunç Alkın(Genel Başkan Yardımcısı)
Dr. Burhanettin Kaya (Genel Sekreter)
Dr. Agah Aydın (Sayman)
Dr. Mehmet Yumru (Bilimsel Toplantılar Sekreteri)
Dr. Ayşe Devrim Başterzi (Bilimsel Çalışma Birimleri Sekreteri)
Dr. Halis Ulaş (Dış İlişkiler Sekreteri)

Merkez Denetleme Kurulu

Dr. Fatih Öncü
Dr. Şahika Yüksel
Dr. Rukiye Peykan Gençoğlu Gökalp

Merkez Onur Kurulu

Dr. M. Orhan Öztürk
Dr. M. Sezai Berber
Dr. Cem Kaptanoğlu
Dr. Mustafa Sercan
Dr. Şeref Özer

Kurucular Genel Kurulu: 17 Haziran 1995

1. *Olağan Genel Kurul: 06 Nisan 1996*
2. *Olağan Genel Kurul: 23 Mart 1998*
3. *Olağan Genel Kurul: 26 Şubat 2000*
4. *Olağan Genel Kurul: 26 Ocak 2002*
5. *Olağan Genel Kurul: 8 Kasım 2003*
6. *Olağan Genel Kurul: 26 Kasım 2005*
7. *Olağan Genel Kurul: 24 Kasım 2007*
8. *Olağan Genel Kurul: 21 Kasım 2009*

Üç Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı

1. *Olağanüstü Genel Kurul: 22 Haziran 2002*
2. *Olağanüstü Genel Kurul: 12 Şubat 2005*
3. *Olağanüstü Genel Kurul: 28 Mayıs 2006*

Yeterlik Kurulu Çalışmaları: Dünden Bugüne

Dr. Raşit Tükel

Prof. Dr., İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Psikiyatri AD

Türkiye’de Yeterlik Kurulu Çalışmaları ve Ulusal Yeterlik Kurulu

Uzmanlık eğitiminin standartlarının geliştirilmesi yönündeki çabalar, Yeterlik Kurulu (Board) adıyla tanımlanan bir yapılanmanın birçok ülkede yürürlüğe girmesine ve giderek yaygınlaşmasına neden olmuştur. Ülkemizde bu alanla ilgili ilk adımlar, 1998 yılı Aralık ayında, Türk Tabipleri Birliği-Uzmanlık Dernekleri Eşgüdüm Kurulu (TTB-UDEK) Genel Kurulu’nda konuyla ilgili komisyonun hazırladığı Yeterlik Kurulları Yönerge Taslağı’na son şeklinin verilmesiyle atılmıştır. O tarihle birlikte TTB-UDEK üyesi birçok dernek, tartışılmaya ve gerekli görüldüğünde değiştirilmeye açık bir metin olan bu taslağı gündemine alarak, Yeterlik Kurulu çalışmalarını başlatmıştır.

Bu alandaki önemli bir gelişme, Ulusal Yeterlik Kurulu (UYEK) Yönergesi’nin 2003 yılında TTB-UDEK Genel Kurulu’nda kabul edilerek yürürlüğe girmesi olmuştur. UYEK, 9 Mayıs 2004 tarihinde 25 Yeterlik Kurulu temsilcisinin katılımıyla ilk Genel Kurulunu yapmış ve Yürütme Kurulunu seçerek çalışmalarına başlamıştır. 2004 tarihinden bu yana, UYEK Genel Kurulu’nda, TPD Psikiyatri Yeterlik Kurulu Dr. Raşit Tükel ve Dr. Aylin Uluşahin tarafından temsil edilmektedir.

UYEK Genel Kurulu, Tıpta Uzmanlık Tüzüğü’nde yer alan tıpta uzmanlık ana ve yan dallarında kurulan ve UYEK tarafından belirlenen ilke ve asgari standartlara uygunluğu onaylanan Yeterlik Kurullarının başkanları ve Yeterlik Yürütme Kurulu tarafından görevlendirilmiş temsilcilerinden, TTB-UDEK Yürütme Kurulunca belirlenen üç üyeden ve TTB Avrupa Tıp Uzmanları Birliği temsilcisinden oluşmaktadır. UYEK’in önde gelen iki görevi; a) Yeterlik Kurullarının, temsil ettiği tıpta uzmanlık ana dalı ya da yan dalında, uzmanlık eğitiminin standartları ve en az gereksinimlerinin belirlenmesi ve yerleştirilmesi çalışmalarına katılmak ve bu kurulların etkinliklerinin eşgüdümünü sağlamak, izlemek ve yönlendirmek, b) Yeterlik Kurullarının belgelendirme sınavlarının yönteminde asgari standartları oluşturmaları ve sürdürmelerini sağlamak ve izlemek olarak belirlenmiştir.

Yeterlik Kurulları, UYEK Yönergesi’nde “Tıpta Uzmanlık Tüzüğü’nde yer alan tıpta uzmanlık ana dalları ve yan dallarında kurulan ve bu ana/yan dallardaki uzmanlık eğitiminin düzeyinin yükseltilmesi ve standardize edilmesini sağlayarak tıbbi bakım hizmetlerinin kalitesini iyileştirmeyi amaçlayan kuruluşlar” olarak tanımlanmıştır. Yönergede, Yeterlik Kurulları’nın temel işlevleri ise şu şekilde ifade edilmiştir:

- a) İlgili alanda tıpta uzmanlık eğitiminin standartlarının yükseltilmesini sağlayarak ve uzmanlık eğitimi veren kuruluşların eğitici, eğitim programı ve teknik ve eğitsel alt yapısının yeterliliğini belirleyerek uzmanlık eğitiminin kalitesinin iyileştirilmesine yardımcı olma;
- b) Gönüllü olarak belgelendirilmek isteyen uzman hekimleri, belirlenen asgari eğitim standartlarında uzmanlık eğitimi tamamlayıp tamamlamadığını değerlendirme; bu özelliklere uyanları yeterlik sınavlarına alma ve başarılı olanlara yeterlik belgesi verme; bu belgeyi verdiği hekimlerin yeterliklerini belirli aralarla değerlendirme (yeniden belgelendirme).

UYEK'ten alınan bilgilere göre, şimdiki durumda, TTB-UDEK'te temsil edilen 57 uzmanlık dalından 46'sında Yeterlik Kurulu kurulmuş; 46 Yeterlik Kurulu'ndan 26'sında Çekirdek Eğitim Programı, 27'sinde Asistan Karnesi oluşturulmuş; 23'ünde Yeterlik Sınavlarına, 4'ünde Kurum Ziyaretlerine başlanmıştır.

Psikiyatri Yeterlik Kurulu'nun Oluşturulması

İlk Çalışmalar

Türkiye Psikiyatri Derneği (TPD) Psikiyatri Yeterlik Kurulu oluşturma çalışmaları 1999 yılında başlamıştır. TPD tarafından 13 Mart 1999 tarihinde Ankara'da düzenlenen ve Tıp Fakülteleri Psikiyatri Anabilim Dalları, Eğitim Hastaneleri Psikiyatri Klinikleri, Türkiye Psikiyatri Derneği Şubeleri ve psikiyatri alanında etkin derneklerden temsilcilerin katıldığı bir toplantıda, TTB-UDEK Yeterlik Kurulu Komisyonunun hazırladığı Yeterlik Kurulları Yönerge Taslağı madde madde tartışılmış; eleştiri ve değişiklik önerileri ortaya konmuştur. TPD Merkez Yönetim Kurulu (MYK), söz konusu toplantıdaki tartışma ve önerilerin ışığında TPD Psikiyatri Yeterlik Kurulu Yönerge Taslağını geliştirmiştir.

Aynı yıl, TPD MYK, III. Bahar Sempozyumları'nda gerçekleştirilen ve TPD Psikiyatri Yeterlik Kurulu oluşturma sürecinin tartışıldığı bir forumda, Yeterlik Sınavları ile ilgili ortaya konan görüş ve eleştirileri dikkate alarak, TPD Psikiyatri Yeterlik Kurulu yapılanma çalışmalarını belli bir süre için ertelemiş; bu alandaki çalışmalarda ağırlığın psikiyatri uzmanlık eğitimi ve müfredatına verilmesini kararlaştırmıştır. Psikiyatri uzmanlık eğitimi ve müfredatı üzerine olan çalışmalar, 2002 tarihine kadar TPD Psikiyatri Eğitimi Bilimsel Çalışma Birimi bünyesinde sürdürülmüştür.

Psikiyatri Yeterlik Kurulu Komisyonu

22-27 Ekim 2002 tarihlerindeki 38. Ulusal Psikiyatri Kongresi'nde toplanan TPD Merkez Eşgüdüm Kurulu'nda, 1999 yılından beri ara verilmiş bulunan Psikiyatri Yeterlik Kurulu oluşturma çalışmalarının bir komisyon kurularak yeniden başlatılması ve bir program dahilinde sürdürülmesi kararı alınmıştır. Aynı toplantıda, Dr. Raşit Tükel, Dr. Mustafa Sercan, Dr. İsmet Kırpınar ve Dr. Atilla Soykan, Psikiyatri Yeterlik Kurulu Komisyonu üyeleri olarak görevlendirilmişlerdir. Komisyon çalışmalarını TPD Psikiyatri Yeterlik Kurulu Yönerge Taslağı üzerinde yoğunlaştırmıştır.

Komisyonun çalışmaları sonucunda, TPD Psikiyatri Yeterlik Kurulu Yönergesinin yürürlüğe girmesi, şu aşamalardan geçilerek gerçekleştirilmiştir:

- 1) TPD Psikiyatri Yeterlik Kurulu Komisyonu, 2002 yılı Kasım ve Aralık aylarında yaptığı çalışmalarda, 1999 tarihli TPD Psikiyatri Yeterlik Kurulu Yönerge Taslağını gözden geçirmiş ve yeni bir taslak metin oluşturmuştur.
- 2) TPD Psikiyatri Yeterlik Kurulu Yönerge Taslağı, bilgi ve değerlendirmeleri için TPD Şubeleri Yönetim Kurullarına gönderilmiş; ardından 11 Ocak 2003 tarihinde, İstanbul'da toplanan Merkez Eşgüdüm Kurulunda tartışılmıştır.
- 3) TPD Psikiyatri Yeterlik Kurulu Yönerge Taslağı, 30 Nisan 2003 tarihinde VII. Bahar Sempozyumları kapsamında Tıp Fakülteleri Psikiyatri Anabilim Dalları ve Eğitim Hastaneleri Psikiyatri Kliniklerinden temsilcilerin katıldığı bir toplantıda, ardından 18 Ekim 2003 tarihinde 39. Ulusal Psikiyatri Kongresi programı içinde düzenlenen bir forumda tartışılmış ve ortaya konan görüş ve eleştiriler doğrultusunda taslak metne son şekli verilmiştir.
- 4) 8 Kasım 2003 tarihinde yapılan TPD Olağan Genel Kurulunda, taslak metin son kez tartışılmış ve TPD Psikiyatri Yeterlik Kurulu Yönergesi olarak yürürlüğe girmiştir.

Psikiyatri Yeterlik Kurulu'nun Amacı ve Yapılanması

Yönerge'ye göre, TPD Psikiyatri Yeterlik Kurulunun temel amacı; a) psikiyatri uzmanlık ve uzmanlık sonrası eğitiminin standartlarının belirlenmesi ve standardın yükseltilmesi için çalışmalarda bulunulması; b) psikiyatri uzmanlık eğitiminin belirlenen standartlara uygun olarak verilmesi ve eğitimin niteliğinin yükseltilmesi için eğitim kurumları arasında işbirliğini sağlayıcı çalışmaların yapılması; c) psikiyatri uzmanlarının bilgi ve uygulama becerilerinin gelişmesi için sürekli tıp eğitimi (STE) etkinliklerine katılımlarının teşvik edilmesi, özendirilmesi ve değerlendirilmesi olarak belirlenmiştir.

8 Kasım 2003 tarihinde yapılan TPD Olağan Genel Kurulunda, TPD Psikiyatri Yeterlik Kurulu Geçici Yeterlik Yürütme Kurulu üyeleri belirlenmiştir. Geçici Yeterlik Yürütme Kurulu, TPD Psikiyatri Yeterlik Kurulu Yönergesi'nin Geçici Madde 3a bendine göre, Yönergenin kabul edildiği tarih olan 8 Kasım 2003'ten 8 Kasım 2005'e kadar olan 2 yıllık süre içinde, profesör, doçent, klinik şefi ve klinik şef yardımcısı olan ve Yeterlik Belgesi almak üzere başvuruda bulunan meslektaşlarımızdan Yeterlik Yürütme Kurulunun belirleyeceği ölçütleri karşılayanlara "sınav yapılmaksızın verilmiştir" ibaresi eklenerek Yeterlik Belgesi verilmesi kararını almıştır. 26 Kasım 2005 tarihinde yapılan TPD Olağan Genel Kurulu'nda, sınavsız Yeterlik Belgesi almak için son başvuru tarihinin 31 Aralık 2005 tarihine kadar uzatılması kararlaştırılmıştır.

Geçici Yeterlik Yürütme Kurulu'nda profesör, doçent, klinik şefi ve klinik şef yardımcısı olan meslektaşlarımız için "sınavsız" yeterlik belgesi alabilmek için gerekli ölçütler şu şekilde belirlenmiştir: (1) Index Medicus'da yer alan dergilerdeki yayınlar 2 puan, yurtiçi hakemli dergilerdeki yayınlar 1 puan sayılmak üzere, son 10 yılda toplam 10 puanlık yayın yapmış olmak, (2) Son 5 yılda kredilendirilmiş bilimsel toplantılara katılarak toplam 75 Sürekli Tıp Eğitimi (STE / CME) kredisi toplamış olmak.

Sınavsız Yeterlik Belgesi verilmesi uygulaması ve bu uygulamanın bir parçası olarak sınavsız Yeterlik Belgesi alınabilmesi için getirilen akademik ölçütler, TPD Psikiyatri Yeterlik Kurulu'nun, yapılanma sürecinde sınırlı bir dönem için geçerli olan uygulamaları olarak değerlendirilmelidir.

Psikiyatri Yeterlik Kurulu Çalışmaları: 2004-2007 Dönemi İlk Genel Kurul

30 Eylül 2004 tarihinde Kuşadası'nda, 40. Ulusal Psikiyatri Kongresi sırasında gerçekleştirilen ilk Yeterlik Genel Kurulunda, Yeterlik Yürütme Kurulu ve Yeterlik Denetleme Kurulu üyelikleri için seçim yapılmıştır. Yeterlik Yürütme Kurulu'nun 20 Kasım 2004 tarihinde yaptığı ilk toplantıda da, Yeterlik Eğitim Kurumları ve Programları Değerlendirme Altkurulu ve Yeterlik Sınav Altkurulu üyeleri belirlenmiştir. Daha sonra, 2006 yılında yapılan TPD Olağanüstü Genel Kurulu'nda, Yeterlik Eğitim Kurumları ve Programları Değerlendirme Altkurulu'na TPD Asistan Komisyonu'nu temsilen bir asistanın katılması kararı alınarak, asistanların ilgili Altkurul'da temsil edilmeleri sağlanmıştır.

Eğitim Kurumları ve Programları Değerlendirme Altkurulu Çalışmaları

Yeterlik Eğitim Kurumları ve Programları Değerlendirme Altkurulu'nda, psikiyatri uzmanlık eğitiminin asgari standartlarını oluşturma çalışmalarına başlama kararı alınmıştır. Altkurul tarafından bu amaç doğrultusunda biri psikiyatri uzmanları, diğeri uzmanlık eğitimi veren kurum yetkilileri tarafından yanıtlanmak üzere iki farklı anket hazırlanmıştır.

Kurumlar için hazırlanan anket aracılığıyla; (1) psikiyatri uzmanlık eğitimi veren kurumlardaki eğitim programlarına ilişkin güncel durumun saptanması, mevcut eğitim programlarının değerlendirilmesi ve eğitimle ilgili gereksinimlerin belirlenmesi, (2) yeni Tıpta Uzmanlık Tüzüğü uyarınca Sağlık Bakanlığı tarafından oluşturulan Psikiyatri Anabilim Dalı Uzmanlık Eğitim ve Müfredat Komisyonu'na hazırlanan Psikiyatri Uzmanlık Eğitiminde Gereklikler ve Asgari Standartlar başlıklı metnin, psikiyatri uzmanlık eğitimi veren kurumların görüş ve önerilerinin alınarak geliştirilmesi planlanmıştır. Psikiyatri uzmanlık eğitim programı anketi, tıp fakülteleri psikiyatri anabilim dalı başkanlıkları ve eğitim hastaneleri klinik şefliklerine gönderilmiştir.

Psikiyatri uzmanlarının yanıtlaması için hazırlanan anket ise, TPD tarafından internet aracılığıyla dernek üyelerine ulaştırılmış; ayrıca 2005 yılı Nisan ayında gerçekleştirilen 9. Bahar Sempozyumu / Türkiye Psikiyatri Derneği Yıllık Toplantısı sırasında dağıtılmıştır. Bu anketle amaçlanan psikiyatri uzmanlarının hekimlik uygulamalarında karşılaştığı sorunlardan yola çıkarak, psikiyatri uzmanlık eğitiminde edinilmesi gerekli bilgi ve beceriler konusunda görüş oluşturmaktır. Anketlere ait sonuçlar 15 Kasım 2005 tarihinde 41. Ulusal Psikiyatri Kongresinde ve 28 Mart 2006 tarihinde 10. Bahar Sempozyumu / TPD Yıllık Toplantısı'nda sunulmuştur. Altkurul, bu çalışmalarla kurumlarda uzmanlık eğitimi açısından gereksinimleri, eğitim desteğinin gerektiği alanları ve bu desteğin verilme yollarını belirlemeyi ve uygulanabilir bir Psikiyatri Uzmanlık Eğitimi Programı oluşturmayı hedeflemiştir.

Altkurul bu konudaki çalışmalarını 2007 yılı Ocak ayı içinde tamamlayarak "Psikiyatri Uzmanlık Eğitiminde Gereklikler ve Asgari Standartlar" metnine son şeklini vermiştir. Bu metin, "Psikiyatri Uzmanlık Eğitimi Programı" ve "Psikiyatri Uzmanlık Eğitimi Programının Uygulanması" bölümlerini içermekte; metnin ekinde; 1) Çekirdek Kuramsal Eğitim Programının konuları, saatleri ve yıllara göre dağılımı, 2) Tam yeterlik düzeyinde edinilmesi gereken "çekirdek beceriler" listesi, 3) Çekirdek becerileri edinmek için yapılması gerekenlerin sayısı ve yıllara göre dağılımı, 4) Uzmanlık süresince edinilmesi gereken tutumlar listesi yer almaktadır.

Altkurulun psikiyatri uzmanlık eğitiminde kullanılmak üzere Uzmanlık Eğitimi Kayıt Belgesi (Asistan Karnesi) oluşturulması çalışmaları 2007 yılı Ocak ayında tamamlanmıştır.

Altkurulun bir diğer etkinliği, 2005 yılında, Psikiyatri Uzmanlık Eğitiminde Gereklikler ve Asgari Standartlar'ı temel alarak, yeterlik yazılı sınavı sorularının hazırlanmasına yönelik konu ağırlıklarını belirlemesi olmuştur.

"Psikiyatri Uzmanlık Eğitiminde Gereklikler ve Asgari Standartlar" metni ve "Uzmanlık Eğitimi Kayıt Belgesi" Sağlık Bakanlığı Sağlık Eğitimi Genel Müdürlüğü'nün talebi üzerine, 2007 yılı Ocak ayında Bakanlığa gönderilmiştir. Bu metinlere, çevrimiçi olarak TPD sitesinde "Yeterlik" başlığı altından ulaşılabilir.

Yeterlik Eğitim Kurumları ve Programları Değerlendirme Altkurulu, ayrıca, psikiyatri alanındaki eğitim süreçlerine katkı amacıyla, aşağıda belirtilen çalışmaları sürdürmektedir:

- a) Bilimsel Çalışma Birimleri tarafından düzenlenen kurslarda Çekirdek Eğitim Programındaki konu başlıklarının esas alınmasının sağlanması için Yeterlik Yürütme Kurulu'na öneride bulunma,
- b) Ulusal Kongreler ve Bahar Sempozyumlarında Bilimsel Çalışma Birimleri tarafından hazırlanan kurslar için model oluşturma, öğrenim hedeflerini belirleme konusunda danışmanlık yapma, geri bildirim formlarının hazırlanmasını ve kurs sonunda doldurularak değerlendirmenin yapılmasını sağlama.

Sınav Altkurulu ve Yeterlik Sınavları

Uzmanlık derneklerinin görevleri arasında, iyi hekimlik uygulaması ve iyi sağlık hizmeti verilmesi için, hekimlerin sürekli mesleki gelişim etkinliklerine etkin olarak katılımına olanak sağlayacak düzenlemelerin yapılması yer almaktadır. TPD Psikiyatri Yeterlik Kurulu, bu doğrultuda, psikiyatri uzmanlarının bilimsel gelişmeleri yakından izlemelerini ve güncel bilgiye ulaşmalarını teşvik etmeyi amaçlayarak, Yeterlik Sınavlarını başlatma kararı almıştır.

Yeterlik Sınav Altkurulu, yazılı ve uygulamalı sınavların gerçekleştirilmesinde danışmanlık almak üzere Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı ile işbirliği kurmuş ve bu işbirliği çerçevesinde Yeterlik Sınavları için bir iş takvimi hazırlamıştır. Bu takvime uygun olarak, ilk aşamada, psikiyatri alanında çalışan profesör, doçent, şef ve şef yardımcılarının, Çoktan Seçmeli Soru Hazırlama Kılavuzunu kullanarak soru hazırlamaları istenmiştir. Soru havuzunun oluşturulması sonrasında, 2005 yılı Aralık ayı içinde ise, soruların yapı ve içerik analizleri yapılarak sınav matriksi oluşturulmuştur.

Tamamen gönüllülüğe dayalı ve psikiyatri uzmanlarının katılımına açık olan Yeterlik Sınavları, yazılı sınav ve uygulama sınavı olarak iki aşamada yapılmaktadır. Sınavların ilk aşaması, çoktan seçmeli sorular kullanılarak bilginin ölçülmesinin hedeflendiği yazılı sınavdır. Yazılı sınav soruları, Sınav Altkurulu tarafından müfredat programına ve hastalık gruplarına ilişkin oluşturulan ağırlık tablosuna uygun olarak hazırlanmaktadır. Uygulama sınavı ise, kurulan farklı istasyonlarda belirli becerileri ölçmeyi amaçlayan Nesnel Örgün Klinik Sınav (NÖKS) yapıdadır. 2006 ve 2007 yıllarındaki uygulama sınavlarında 6 istasyon kullanılmıştır. Adaylar her istasyonda 10-20 dakika kalmakta; bu istasyonlarda eğitilmiş profesyoneller, standart olarak, önceden kurgulanmış hasta rolünü oynamaktadırlar. İstasyona giren adaya o istasyona ait bilgi

yazılı olarak verilmekte, ardından hasta rolündeki kişinin odaya girmesi ile değerlendirme başlanmaktadır. Değerlendirme bir gözlemci tarafından bir kontrol listesi ile yapılmaktadır.

Sınavların ilk aşaması olan yazılı sınav, ilk kez 28 Mart 2006 tarihinde, İstanbul'da, 10. Bahar Sempozyumu / Türkiye Psikiyatri Derneği Yıllık Toplantısı sırasında; sınavın ikinci ayağı olan uygulama sınavı ise, 9 Aralık 2006 tarihinde, İzmir'de, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı'nda yapılmıştır.

2007 yılında Yeterlik Sınavlarının ikincisi gerçekleştirilmiştir. İkinci sınavın yazılı sınav aşaması, 25 Nisan 2007 tarihinde, Çeşme'de, TPD 11. Yıllık Toplantı-Bahar Sempozyumu sırasında; uygulama sınavı ise 5 Ekim 2007 tarihinde, İzmir'de, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı'nda yapılmıştır.

Psikiyatri Yeterlik Kurulu Çalışmaları: 2007-2009 Dönemi

Yeterlik Kurulunun Yeniden Yapılanması

25 Ekim 2007 tarihinde yapılan TPD Yeterlik Genel Kurulu ve 24 Kasım 2007 tarihinde yapılan TPD Merkez Genel Kurulu'nda, TPD Psikiyatri Yeterlik Kurulu Yönergesi'nde yeni bir yapılanmaya yönelik aşağıda belirtilen değişiklikler yapılmıştır:

- a) Yeterlik Yürütme Kurulu'na uzmanlık eğitimi alanında danışmanlık yapmak üzere Eğitim Üstkurulu'nun oluşturulması,
- b) Yeterlik Eğitim Kurumları ve Programları Değerlendirme Altkurulu'nun görevlerinin iki altkurula bölünerek paylaştırılması; psikiyatri uzmanlık eğitimi üzerine olan çalışmalarını sürdürmek üzere Eğitim Programlarını Geliştirme Altkurulu, ziyaret programları ana ilkeleri ile yürütülen bir akreditasyon mekanizmasını oluşturmak üzere Akreditasyon Altkurulu'nun kurulması,
- c) Yeterlik Genel Kurulu'nun iki yılda bir yapılması ve bu doğrultuda Yeterlik Yürütme Kurulu ve Altkurulların görev sürelerinin üç yıldan iki yıla indirilmesi,
- d) Yeterlik Yürütme Kurulu'nda yer alan 9 üyeden üçünün Akreditasyon Altkurulu'nda, üçünün Eğitim Programlarını Geliştirme Altkurulu'nda, üçünün ise Sınav Altkurulu'nda görevlendirildikleri bir düzenlemenin gerçekleştirilmesi,
- e) Eğitim Programlarını Geliştirme Altkurulu'nun üyeleri arasında TPD Asistan Komisyonu temsilcisinin yer alması,
- f) Yeterlik Sınavının yazılı bölümüne son yıl asistanlarının katılmasına olanak sağlanması.
- g) İşlevsiz kaldığı gerekçesiyle Yeterlik Denetleme Kurulu'nun kaldırılması.

Yeni Bir Yapı Olarak Eğitim Üstkurulu'nun Oluşturulması

2007 tarihli Yönerge'de, Psikiyatri Yeterlik Kurulu bünyesinde yeni bir yapılanma olarak, Üniversitelerin Tıp Fakültelerindeki psikiyatri anabilim dalı başkanlarından ve Sağlık Bakanlığı Eğitim ve Araştırma Hastaneleri psikiyatri kliniği şeflerinden oluşan Eğitim Üstkurulu'na yer verilmiştir. Eğitim Üstkurulu'nun görevleri arasında, Yeterlik Yürütme Kurulu'na uzmanlık eğitimiyle ilgili konularda danışmanlık yapmak, uygulamada doğan sorunlar hakkında geri bildirim vermek ve bu sorunlarla ilgili çözüm önerilerinde bulunmak yer almaktadır.

Eğitim Üstkurulu'nun ilk toplantısı, Tıp Fakülteleri Anabilim Dalı Başkanları ve Eğitim Hastaneleri Klinik Şeflerinin katılımıyla, 13 Ocak 2008 tarihinde, Ankara'da, TPD Genel Merkezi'nde yapılmıştır. Eğitim Üstkurulu ikinci toplantısını, 16 Ekim 2008 tarihinde, Antalya'da, 44. Ulusal Psikiyatri Kongresi sırasında yapmıştır.

Bir Müfredat Çalışması: Psikiyatri Uzmanlık Eğitiminde Amaçlar ve Hedefler

2007 yılında gerçekleştirilen Yönerge değişikliği sonucunda kurulan ve bir yerde Eğitim Kurumları ve Programları Değerlendirme Altkurulu'nun işlevlerinin bir kısmının devamı niteliğinde olan Eğitim Programlarını Geliştirme Altkurulu, çalışmalarını, önceki kurulun bıraktığı yerden daha ileriye taşıyacak şekilde sürdürmektedir.

Eğitim Programlarını Geliştirme Altkurulu, psikiyatri uzmanlık eğitiminde yer alan kuramsal bilgi, beceri ve tutum alanlarındaki konu başlıklarında, uzmanlık eğitimi yılları dikkate alınarak, amaç ve öğrenme hedeflerinin tanımlandığı "Psikiyatri Uzmanlık Eğitiminde Amaçlar ve Hedefler" başlıklı bir çalışma gerçekleştirmiştir. Bu müfredat çalışmasının, Altkurul çalışmalarına danışman olarak katılan Dr. Ayşe Devrim Başterzi tarafından kaleme alınan, uzmanlık eğitiminde öğrenme ve değerlendirme yöntemlerinin anlatıldığı yazılarla birlikte, ülkemizde psikiyatri uzmanlık eğitiminin verildiği kurumlarda, bir başvuru kaynağı ve yol gösterici bir rehber işlevi görmesini bekliyoruz.

Eğitim Kurumlarının Akreditasyonu ve Ziyaret Programları

Türk Tabipleri Birliği-Uzmanlık Dernekleri Eşgüdüm Kurulu'nun (TTB-UDEK) bünyesinde çalışmalarını sürdüren Ulusal Yeterlik Kurulu (UYEK) tarafından oluşturulan ve 30 Eylül 2006 tarihinde yapılan TTB-UDEK Genel Kurulu'nda kabul edilen Yeterlik Kurulu Yönergesi Taslağı'nda, Akreditasyon Altkurulu ile uzmanlık eğitim programının tüm eğitim birimlerinde uygulanması ve sürekli geliştirilmesi için, eğitim veren birimlerin gönüllüğüne dayanan ve ziyaret programları ana ilkeleri ile yürütülen bir mekanizmasının kurulması öngörülmektedir. Bu konudaki çalışmalar; (1) kurum ziyaretleri için rehber bilgiler ve standartların oluşturulması, (2) oluşturulan standartlar çerçevesinde eğitim birimlerinin ziyaret edilerek uzmanlık eğitim programlarının değerlendirilmesi, eksiklerin belirlenmesi ve giderilmesi için önerilerin geliştirilmesi, (3) ziyaret edilen eğitim birimleri için, Kurum Eğitim Programı Yeterlik Belgesi'nin verilmesine yönelik bir değerlendirmeyi içeren ziyaret raporunun hazırlanarak Yeterlik Yürütme Kurulu'na sunulması aşamalarını içermektedir. Ziyaretin amacı, değerlendirme, eğitim kurumunda eğitim etkinliklerini iyileştirerek eğitimin niteliğini artırma ve nitelik güvencesini sağlama olarak özetlenebilir.

Bu gelişmelerin bir benzeri TPD Psikiyatri Yeterlik Kurulu bünyesinde de yaşanmış; 2007 yılında Yönerge'de yapılan değişiklikle, eğitim standartlarını değerlendirme ve eğitimin niteliği için belirlenmiş ölçütlerin karşılanıp karşılanmadığını saptamaya yönelik ziyaret programlarını oluşturmak ve gönüllülük temelinde kurum ziyaretlerini gerçekleştirmek üzere Akreditasyon Altkurulu oluşturulmuştur. Akreditasyon Altkurulu, Yönerge'ye göre, Yeterlik Genel Kurulu tarafından uzmanlık eğitimi veren kurumlarda en az 5 yıldır aktif eğitici kadrosunda bulunan üyeler arasından seçilen 3 üye, Yeterlik Yürütme Kurulu'nun kendi içinden seçtiği 3 üye ve Eğitim Üstkurulu'nca belirlenen 3 üyeden oluşmaktadır.

Akreditasyon Altkurulu toplantılarında, ilk olarak, ülkemizdeki diğer uzmanlık dallarında bu alanda yapılan çalışmalar ve yurtdışındaki uygulamalar temel alınarak kurum ziyaret süreci değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmelerin sonrasında, ilk aşamada, Eğitim Kurumlarını Ziyaret Programı; ardından, psikiyatri alanında kurum ziyaretlerinde kullanılmak üzere Eğitim Kurumu ve Programlarını Değerlendirme Formu, Eğitilen Değerlendirme Formu, Ziyaret Kurulu İçin Değerlendirme Listesi ve Ziyaret Raporu örneği oluşturulmuştur. Altkurul, ziyaret programı kapsamında son olarak, Psikiyatri Kurum Eğitim Programı Yeterlik Belgesi Verilme Koşulları ve Kurumsal Asgari Yeterlik Ölçütleri'ni belirlemiştir.

Yeterlik Sınavları

Sınav Altkurulu, 2007-2008 Çalışma Döneminde Yeterlik Sınavlarının üçüncüsünü Antalya'da, 44. Ulusal Psikiyatri Kongresi sırasında gerçekleştirmiştir. 14 Ekim 2008 tarihinde yazılı sınav, 18 Ekim 2008 tarihinde uygulama sınavının (NÖKS) yapıldığı Yeterlik Sınavlarının, daha önce yapılan iki sınavdan bir farklılığı, 2007 yılında gerçekleştirilen Yönetmelik değişikliğine bağlı olarak, ilk kez son yıl asistanlarının sınavın birinci aşaması olan yazılı sınava katılmış olmalarıdır. Yönergeye göre, yazılı sınavda başarılı olan son yıl asistanları, uygulama sınavına ancak uzmanlıklarını aldıktan sonra girebilmektedirler. Bilindiği gibi, Yeterlik Belgesi almak için her iki sınavda da başarılı olmak gerekmektedir.

2008 yılında yapılan Yeterlik Sınavları öncesinde gerçekleştirilen bir yenilik de, çevrimiçi olarak yazılı sınav için örnek sorulara ve prova niteliğindeki uygulama sınavı görüşmesinden bir bölüm içeren video görüntülerine yer verilmiş olmasıdır. Ayrıca, aynı adresten örnek bir istasyondaki "aday yönergesi", gözlemcinin kullandığı "standardize gözlemci yönergesi" ve "değerlendirme rehberi"ne ulaşılabilmektedir.

2009 yılı Yeterlik Sınavlarının ilk aşaması olan yazılı sınav, 11 Eylül 2009 tarihinde Ankara'da TPD Genel Merkezinde, sınavın ikinci aşaması olan uygulama sınavı (NÖKS) ise, 25 Eylül 2009 tarihinde İzmir'de Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı'nda yapılacaktır.

Son Olarak

Son yapılan Yeterlik Genel Kurulu'nda seçilen Yeterlik Yürütme Kurulu'nun 9 üyesinden dördünün, Yeterlik Belgelerini Yeterlik Sınavına girerek almış olmaları dikkat çekici bir gelişmedir. Benzer oranlar, Yeterlik Yürütme Kurulu tarafından belirlenen Sınav Altkurulu ve Eğitim Programlarını Geliştirme Altkurulu için de geçerlidir. Yeterlik Sınavına girerek başarılı olan meslektaşlarımızın bu sürece sahip çıkarak yeterlik kurul ve altkurullarında görev almaları, çalışmalarımıza önemli bir dinamizm katarken, geleceğe ilişkin umutlarımızı da artırmıştır.

Kuruluş çalışmalarına başlandığı tarihten bu yana, çeşitli aşamalarda Yeterlik Kurulu çalışmalarının içinde yer alan meslektaşlarıma, özverili çalışmaları, üretkenlikleri ve çalışmalarını daha ileri götürmek için ortaya koydukları değerli katkıları için teşekkür eder, psikiyatri topluluğunun yeterlik çalışmalarına ilgi ve desteğinin giderek artmasını dilerim.

Türkiye Psikiyatri Derneği ve Psikiyatri Topluluğunun Uluslararası İlişkileri

Dr. Can Cimilli*, Dr. Levent Küey**

*Prof. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi Psikiyatri Bölümü, İzmir

**Prof. Dr., Bilgi Üniversitesi Psikoloji Bölümü, Dünya Psikiyatri Birliği Genel Sekreteri

Türkiye’de, modern dönemin tıp dünyasına sonradan katılan psikiyatri kuram ve uygulamaları, Batı’da öğrenim görmüş hekim ve araştırmacılar tarafından Batı model alınarak oluşturulmuştur. Bu nedenle kuruluşundan itibaren Avrupa ve daha sonraları Kuzey Amerika ülkeleri ile ilişki içinde olmuştur. Başlangıç dönemlerinde bu ilişki tek yanlı bir “alma/etkilenme ilişkisi” biçiminde iken giderek karşılıklılık kazanmış ve “alma-verme ilişkisi”ne dönüşmüştür. Günümüzde Türkiye psikiyatri topluluğu dünya psikiyatri topluluğu ile Batı dışı ülkeleri de kapsayacak biçimde, farklı alanlarda ve farklı türlerde pek çok ilişki geliştirmiştir;

İlişkilerin Sınıflandırılması

Tüm ilişkiler öncelikle bireysel ve kurumsal olarak ikiye ayrılabilir. Türkiye psikiyatrisini oluşturan bireyler meslek yaşamlarının çeşitli dönemlerinde uluslararası ilişkiler kurmaktadır, ancak kurumlar arasında kurulan ilişkiler daha ileri bir aşamayı simgelemektedir. Daha kalıcı özellikte olan bu ilişkilerin kurulması için ülke psikiyatrisinin bir ölçüde kurumsallaşmış olması gerekir. Uluslararası ilişki türleri aşağıdaki gibi sınıflandırılabilir:

1. Eğitim ilişkileri
2. Akreditasyon ilişkileri
3. Ortak araştırmalar
4. Uluslararası yayınlar
5. Örgütsel ilişkiler
6. Hizmet temelli ilişkiler
7. İnsan hakları temelli ilişkiler

1) Eğitim Alanındaki Uluslararası İlişkiler

En yaygın ilişki biçimlerinden birisidir. Uzmanlık eğitiminin tümünün ya da bir bölümünün yurt dışında yapılmasını, uzmanlık sonrasında belirli konularda eğitim almak için kısa ve uzun süreli gidişleri, kongre ve toplantılarda alınan kısa süreli eğitimleri, aynı zamanda yurt dışından eğitim amacıyla ülkemize gelinmesini içerir. Avrupa Birliği vb kurumların karşılıklı değişim programlarının bu ilişkiyi raslantısal olmaktan çıkartıp kurumsal hale getirmesi beklenmektedir. Eğitim döneminde kurulan ilişkiler çoğu kez sürdürülmekte ve izleyen dönemdeki işbirliği sonucunda ortak çalışma ve toplantılar yapılmaktadır.

Türkiye’de psikiyatri, yurt dışında eğitim almış olan ülkemiz hekimleri tarafından kurulduğu ve geliştirildiği için bu hekimlerin içinde yetiştikleri ekollerden derin biçimde etkilenmiştir. Osmanlı ve erken Cumhuriyet dönemlerinde Türk hekimleri ağırlıklı olarak Fransa ve Almanya’da eğitim gördüklerinden ülkemiz psikiyatrisinde de Fransız ve Alman ekollerinin ağırlığı hissedilmiştir. Dünyanın henüz küreselleşmediği, iletişim olanaklarının az olduğu bu dönemde ekoller günümüzdekinden daha önemliydiler. 1933 Üniversite Reformu ve Nazi Almanya’sından uzaklaşan akademisyenlerin ülkemizde görev alması sonrasında Alman ekolünün ağırlığı artmıştır. Buna karşılık İkinci Dünya Savaşı sonrasında pek çok alanda olduğu gibi uzmanlık alanımızda da Amerikan etkisi artmıştır. Bunda Amerika Birleşik Devletlerindeki bilim kurumlarının kapısının dünya bilim insanlarına daha açık olması da rol oynamıştır. Amerikan psikiyatrisinde psikanalitik paradigmanın egemen olduğu bu dönemde birçok Türk hekimi ABD’de uzmanlık eğitimi görmüş, bunlardan bir bölümü yurda dönerek psikiyatri eğitim kurumlarında kurucu olarak yer almış ve psikanalitik psikoterapilere olan ilginin Türkiye’de de yaygınlaşmasını sağlamışlardır. Türk hekimlerinin psikiyatri uzmanlık eğitimi için ABD’ye gidişleri sürmekle birlikte zamanla ülkeye geri dönüşler azalmış, Türk hekimlerinin uzmanlık sonrası kısa süreli eğitimler için ABD ve diğer ülkeleri ziyaret etmeleri yaygınlaşmıştır.

Yurt dışından alınan eğitimdeki kuramsal eğilimler de süreç içinde değişiklik göstermiştir. Fransız ve Alman ekolünün ağırlıklı olduğu dönemlerdeki etkilenme daha çok semiyoloji ağırlıklı olmuş, psikiyatrik semptom ve sendromlar ayrıntılı olarak tanımlanmış, hastalara yaklaşım konusunda gelişmeler olmuş ve Batı’daki modele uygun olan ilk çağdaş ruh hastalıkları hastanesi İstanbul Bakırköy’de kurulmuştur. Amerikan ekolünün ağırlık kazandığı İkinci Dünya Savaşı sonrası dönemde psikanalitik kuram ve uygulama ön plana çıkmış, tanımlayıcı psikiyatrinin Amerikan psikiyatrisine yeniden egemen olduğu 1980 sonrasında ise eğitimde ağırlık nörobilim, genetik, beyin görüntüleme, psikofarmakoloji, bilişsel-davranışçı psikoterapiler gibi konulara kaymıştır.

Yukarıda söz ettiğimiz gelişmeler daha çok bireylerin Batı kurumlarıyla ilişkilerini içermektedir. Bunun yanı sıra bazı kurumlar yurt dışı ile kalıcı eğitim ilişkileri kurmuş, bu kurumlarda eğitim gören hekimler düzenli olarak yurt dışı kurumları ziyaret etmişlerdir. Gülhane Askeri Tıp Akademisinin Amerikan askeri tıp kurumlarıyla, Malatya İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesinin A.B.D.’nin Houston kentindeki Baylor College of Medicine ile kurduğu ilişkiler buna örnek gösterilebilir. Bunun yanı sıra yurt dışında önemli pozisyonlarda bulunan bazı Türk dostu akademisyenler pek çok Türk hekiminin kurumlarında eğitim almasını sağlamışlardır. Bunlar arasında Nancy Andreasen, Herbert Meltzer, Vamık Volkan, İsmet Karacan, Toksöz Karasu, Richard Berlin, Lawrence Kirmayer’in adları sayılabilir.

2) Akreditasyon İlişkileri

Ülkemiz kurumlarında kalite standardının uluslararası bir otorite tarafından denetlenmesi gereksinimi son dönemde artmıştır. Bunun ilk örnekleri psikoterapi alanında etkinlik gösteren bazı uluslararası kuruluşların ülkemizdeki eşdeğer kurumların verdiği eğitimi akredite etmeleri olmuştur. Almanya-Moreno Psikodrama Sosyodrama Grup Psikoterapisi Enstitüsünün Dr. Abdülkadir Özbek Psikodrama Sosyodrama Enstitüsüne, European Association for Behavioural and Cognitive Therapies’in Kognitif ve Davranış Terapileri Derneği’ne, International Psycho-

analytic Association'un İstanbul Psikanaliz Grubuna verdiği akreditasyonlar buna örnek gösterilebilir. Yanısıra hizmet alanında akreditasyon başvuruları yapılmıştır. Bu konuda öncü olan Hacettepe Üniversitesi Hastanesinden sonra başka kurumlar da akreditasyon başvurusunda bulunmuşlardır. Henüz daha çok ülke içindeki rekabete yönelik olmakla birlikte ülkemiz sağlık kurumlarının eksikliklerini gidermelerini sağlayacağı ve dünya ile bütünleşmesini kolaylaştıracağı için bu tür girişimlerin desteklenmesi gerekir.

3) Ortak Araştırmalar

Ruh sağlığı sorunlarının ve hizmetlerinin evrenselliğini değerlendirmek amacıyla birden fazla ülkede yapılan çok merkezli çalışmaların büyük değeri vardır. Bu çalışmaların bir kısmı ilaç şirketleri tarafından planlanan ve daha çok ticari amaçlarla yapılan ilaç araştırmalarıdır. Dünya Sağlık Örgütü vb uluslararası kurumlar tarafından planlanan ve sürdürülen birçok çok merkezli araştırmada Türkiye de bir merkez olarak yer almıştır. Bunun dışında yabancı araştırmacılarla birlikte bireysel olarak planlanan çok merkezli araştırmalar da yapılmıştır. İlişkiler arttıkça ortak araştırma ve yayınların da artması beklenmektedir.

4) Uluslararası Yayınlar

Kalıcı özellik taşıyan bir ilişki biçimidir. Günümüzün teknolojik olanakları yayınları elektronik ortama taşımış ve daha çok kişinin ulaşmasını sağlamıştır. Son on yılda ülkemiz psikiyatri hekimlerinin uluslararası hakemli dergilerdeki yayınlarında belirgin artış olmuştur. Türk yazarların psikiyatri alanındaki yayınlarının sayısı 1996-2000 döneminde 91 iken, 2001-2005 döneminde 443'e ulaşmıştır. Bu gelişmenin en büyük nedeni YÖK'ün doçentlik başvurularındaki uluslararası yayın ölçütünü değiştirmesi olmuş, ancak bu gelişme Türk araştırmacıların yayınlarının kalitesinin belirgin biçimde artmasını sağlamıştır. Yanısıra Türk yazarlar çok yazarlı birçok kitapta bölüm yazarı olarak yer almaktadırlar. Türk psikiyatri yayıncılığındaki gelişmeler sonucunda Türk Psikiyatri Dergisinin Social Sciences Citation Index (SSCI) kapsamında yer almasından sonra Klinik Psikofarmakoloji Bülteni, Anadolu Psikiyatri Dergisi, Nöropsikiyatri Arşivi de Science Citation Index-Expanded (SCI-E) kapsamında yer almıştır. Bunların yanısıra Türkiye'de yayınlanan uluslararası bir diğer dergi olan Sleep and Hypnosis de kendi alanında saygın bir dergi olarak kabul görmektedir. Bu gelişmeler uluslararası yazarların Türk dergilerinin yayın yapmasını ve ilişkinin iki yönlü olmasını sağlayacaktır.

5) Bilimsel Toplantılar

Türk psikiyatri hekimlerinin uluslararası kongrelere izleyici olarak katılmaları ve yabancı konuşmacıların ulusal psikiyatri kongrelerine konuşmacı olarak davet edilmesi geleneği oldukça eskidir. Bunu yabancılarla ortak düzenlenen kongreler izlemiştir. Türk psikiyatri hekimlerinin uluslararası kongrelerde konuşmacı ve eğitici olarak yer almaları giderek artmaktadır. Dünya Psikiyatri Kongresinde Türk konuşmacıların sayısında hızlı bir artış görülürken Avrupalı kongre düzenleyicilerin bu konuda daha tutucu oldukları, Türklere ait çalışmalara daha çok poster bildiri olarak yer verdikleri görülmektedir. Avrupa Psikiyatristler Birliği (AEP) Kongreleri esas alındığında 1996 yılında bir sözlü sunum ve yedi posterden ibaret olan Türk katılımının, 2007 yılında üç sözlü sunum ve 15 postere yükseldiği görülmektedir. Son yıllarda Türkiye'de düzen-

lenen psikiyatri kongrelerinde yabancılar (özellikle Ortadoğu ve Doğu Avrupa bölgelerinden) izleyici olarak yer almaya başlamıştır. Yine son yıllarda psikiyatrinin birçok alanında Dünya ve Avrupa kongreleri Türkiye’de gerçekleştirilmiştir. Son dönemde Türkiye’de düzenlenen uluslararası kongre ve toplantılar aşağıda sıralanmıştır:

- Akdeniz Sosyal Psikiyatri Kongresi, Ankara-1983
- Türk-Alman Psikiyatri Kongreleri
- WPA Co-sponsored symposium on Culture and Diagnosis (“Kültür ve Tanı” konulu, Dünya Psikiyatri Birliği destekli sempozyum), Çeşme, İzmir, 1998
- WPA Regional Meeting (Dünya Psikiyatri Birliği Bölgesel Toplantısı), Antalya, 2001
- Congress of the European Association for Behavioural and Cognitive Therapies, İstanbul-2001
- ECNP 2001 (Avrupa Nöropsikofarmakoloji Koleji Toplantısı) ABD’deki 11 Eylül saldırısı sonrasında iptal edildi, 2010 yılında tekrar İstanbul’da yapılması planlanıyor
- WPA Sempozyumu (TTB, TPD, AEP ve EFPT işbirliği ile) “Harmonizing Perspectives and Experiences in Psychiatric Training” (Psikiyatri Eğitiminde Farklı Bakış ve Deneyimler), 15 Ekim, 2003, Antalya.
- International Psychological Trauma Symposia, İstanbul ve Kocaeli 2004-2005-2006
- EFPT Annual Meeting, İstanbul-2005 (Avrupa Psikiyatri Asistanları Federasyonu)
- EACLPP (Avrupa Konsültasyon Liyezon Psikiyatrisi ve Psikosomatik Kongresi), İstanbul-2005
- Stigma Meeting, İstanbul-2005
- Mood Disorders International Symposium, İstanbul-2006
- WPA International Congress, İstanbul-2006
- UEMS Section and Board of Psychiatry Spring Meeting (Avrupa Tıp Uzmanları Birliği Psikiyatri Bölümü ve Yeterlik Kurulu İlkbahar Toplantısı), İzmir-2007
- Congress of the International Psychogeriatric Association, İstanbul-2007
- IACAPAP (Dünya Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi Kongresi), İstanbul-2008
- Bridging Eastern and Western Psychiatry Annual Meeting, Antalya-2008

6) Örgütsel İlişkiler

Uluslararası kuruluşların devletlerle ya da sivil toplum örgütleriyle ilişkileri sonucunda ortaya çıkarlar. Bazı uluslararası kurumlar devletin resmi kurumlarıyla ilişki kurarlar (ör. Dünya Sağlık Örgütü-Sağlık Bakanlığı ilişkisi). Bazı uluslararası kurumlar ülkelerin uzmanlık dernekleriyle ilişki kurarlar (ör. Dünya Psikiyatri Birliği-WPA, Avrupa Tıp Uzmanları Birliği-UEMS). Benzer biçimde psikiyatrinin belirli alanlarında etkinlik gösteren bazı uluslararası dernekler de ülkelerin o alandaki dernekleriyle ilişki kurarlar (ör. Uluslararası Bipolar Bozukluklar Derneği-ISBD, Avrupa Konsültasyon Liyezon Psikiyatrisi ve Psikosomatik Birliği-EACLPP). Bunun dışında bazı uluslararası kurumlar bireyleri üye olarak kabul ederler (ör. Avrupa Psikiyatristler Birliği-AEP).

Türk akademisyenler uluslararası kuruluşların yönetiminde giderek artan oranda yer almaktadırlar. Dr. Mehmet Sungur Avrupa Davranışçı ve Bilişsel Terapiler Birliğinde (EABCT) 2001 yılında dönem başkanlığı yapmış ve bu dönemde Avrupa kongresi Türkiye’de düzenlen-

miştir. Dr. Levent Küey 2002 ve 2005 yıllarında WPA 'Board' üyeliği ve Güney Avrupa Bölge Temsilciliğine seçilmiştir. Dr. Vedat Şar halen Uluslararası Travma ve Disosiyasyon Çalışmaları Derneği'nde (ISSTD) dönem başkanlığı görevini sürdürmektedir. Dr. İlkin İçelli Uluslararası Psikogeriyatri Birliğinde (IPA) dönem başkanlığı yapmış ve birliğin 2007 yılı kongresi İstanbul'da düzenlenmiştir. Dr. Sedat Özkan Avrupa Konsültasyon Liyezon Psikiyatrisi ve Psikosomatik Birliğinde (EACLPP) yönetim kurulu üyeliği yapmış ve 2005 kongresi Türkiye'de düzenlenmiştir. Dr. Can Cimilli 2006 yılından bu yana Avrupa Tıp Uzmanları Birliği Psikiyatri Bölümü Konsültasyon Liyezon Psikiyatrisi ve Psikosomatik Çalışma Grubunun Başkan Yardımcılığını yürütmektedir. Uluslararası Bipolar Bozukluklar Derneği'ne (ISBD) üye olmak amacıyla Türkiye Bipolar Bozukluklar Derneği kurulmuş, 2008 yılında bu derneği temsilen Dr. Ayşegül Özerdem ISBD başkan yardımcılığına, Dr. Simavi Vahip de ISBD yönetim kurulu üyeliğine seçilmiştir.

7) Hizmet Temelli İlişkiler

Bu tür ilişkiler daha çok ülkelerde sağlık hizmetlerini üstlenen kurumlar arasındaki işbirlikleri biçiminde oluşmaktadır. Deprem vb doğal afet durumlarında Sağlık Bakanlığı ve Kızılay Derneği tarafından kurulan ilişkiler buna örnek gösterilebilir. Ruh sağlığı alanında bu tür ilişkiler yaygın değildir. Körfez Depremi sonrasında Dr. Metin Başoğlu'nun kurduğu uluslararası bir vakıf deprem bölgesinde verilen hizmetlere katkıda bulunmuş ve araştırmalar yürütmüştür. Türkiye Psikiyatri Derneği de İran ve Peru depremleri sonrasında bu ülkelerdeki psikiyatri dernekleriyle ilişkiler kurmuş, kuramsal ve eğitsel destek vermiştir. Ayrıca Türkiye Psikiyatri Derneği 2006 yılında oluşturulan Afetlerde Psikososyal Hizmetler Birliği kapsamında; Türkiye Kızılay Derneği, Türk Psikologlar Derneği, Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği, Çocuk ve Gençlik Ruh sağlığı Derneği, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği ile birlikte afetlere ilişkin psikososyal hizmetlerin yürütülmesinde görev almaktadır. Türkiye'deki ruh sağlığı ve hastalıkları hastanelerinin yöneticileri kendi hastanelerindeki hizmetin kalitesini arttırmak amacıyla son yıllarda Avrupa'daki benzer kurumları ziyaret etmektedirler.

8) İnsan Hakları Temelli İlişkiler

Günümüzdeki yaygın uluslararası ilişkiler ağında birçok konu ülkelerin iç işi olmaktan çıkmış ve uluslararası kuruluşlar tarafından izlenmeye başlanmıştır. Geçtiğimiz yıllarda Mental Disabilities Rights International (MDRI) adlı örgüt tarafından ülkemiz hakkında hazırlanan raporun ülkemizde anestezi EKT'nin terk edilmesi konusundaki önemli katkısı buna örnektir. Bu çerçevede Türkiye Psikiyatri Derneği de Amerikan Psikiyatri Birliği ile yazışmalar yapmış, Dünya Psikiyatri Birliğinin (WPA) Çatışma Çözümü Bölümü (Section of Conflict Resolution) tarafından EKT konusunda oluşturulan görüş birliği bildirisine (consensus statement) katkıda bulunmuştur. Avrupa Konseyinin İşkence ve Kötü Muameleyi Önleme Komitesi de Türkiye'deki ruh sağlığı kurumlarına düzenli ziyaretler yaparak geri bildirimlerde bulunmakta ve gelişmeleri yakından izlemektedir.

Uluslararası örgütler ve Türkiye'nin katılımı

1. Türk-Alman Psikiyatri, Psikoterapi ve Psikososyal Sağlık Derneği (Deutsch-Türkische Gesellschaft für Psychiatrie, Psychotherapie und Psychosoziale Gesundheit-DTGPP):

Dr. Metin Özek ve Dr. Wolfgang Pfeiffer'in çabalarıyla 1994 yılında kurulmuştur. 1994, 1996, 1998, 2000, 2003 ve 2007 yıllarında kongreler düzenleyen dernek özellikle Almanya'da yaşayan Türk toplumunun ruh sağlığı sorunlarına yaklaşım konusunda önemli bir bilgi birikimi ve işbirliği geleneği oluşmasını sağlamış, özellikle Almanya'da bu konuda uzmanlaşmış merkezler oluşmuştur. Son iki dönemde dernek başkanlığını üstlenen Dr. Eckhardt Koch halen bu görevini sürdürmektedir.

2. Avrupa Psikiyatri Asistanları Federasyonu (European Federation of Psychiatric Trainees-EFPT):

Avrupa ülkelerindeki psikiyatri asistanları tarafından ortak sorunların belirlenmesi ve çözümü amacıyla oluşturulmuş bir federasyondur. 1993 yılında kurulmuştur. Federasyon Avrupa Tıp Uzmanları Birliğinde ve diğer bazı uluslararası toplantılarda düzenli olarak temsil edilmekte ve ruh sağlığı politikalarının oluşturulmasında rol oynamaktadır. Ülkemizi temsil eden Dr. Defne Eraslan 2004-2005 döneminde başkanlık yapmıştır. Federasyonun 2005 yılı toplantısı da İstanbul'da düzenlenmiştir.

3. Avrupa Psikiyatristler Birliği (Association of European Psychiatrists-AEP):

Avrupa'nın çeşitli ülkelerinden psikiyatri uzmanları tarafından 1983 yılında kurulmuştur. Başlıca etkinliği kongreler ve sürekli tıp eğitimi (STE) kursları düzenlemektir. Çeşitli alanlarda etkinlik gösteren bilimsel çalışma birimleri vardır. AEP ulusal derneklerle ilişki kurmakla birlikte üyelik başvurusu bireysel temelde yapılmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü, Dünya Psikiyatri Birliği ve Avrupa Tıp Uzmanları Birliği tarafından oluşturulan Avrupa Psikiyatri Liderleri platformunda AEP'de yer almaktadır. AEP'nin Türkiye Psikiyatri Derneği ile işbirliği sonucunda STE kurslarından "şiddetli ruhsal hastalığı olan kişiler için toplum ruh sağlığı hizmetlerinin örgütlenmesi ve değerlendirilmesi" adlı kurs 2005 yılında İstanbul'da düzenlenmiş, Dr. Graham Thornicroft eğitici olarak yer almıştır.

4. Dünya Sağlık Örgütü (World Health Organisation-WHO):

Dünya Sağlık Örgütü'nün alanımızdaki etkinlikleri Ruh Sağlığı Dairesi tarafından planlanmakta ve yürütülmektedir. Dünya Sağlık Örgütü devletler arasında kurulmuş bir örgüt olduğu için muhatabı sağlık bakanlıklarıdır. Geleneksel olarak T.C. Sağlık Bakanlığı ile de ilişki içindedir. Ülkemizden Dr. Orhan Öztürk ve Dr. Ahmet Göğüş 70'li ve 80'li yıllardaki projelerde danışman ve araştırmacı olarak yer almışlardır. 80'li yılların sonlarında T.C. Sağlık Bakanlığı Ruh Sağlığı Dairesi Başkanlığını üstlenen Dr. Bülent Coşkun ulusal ruh sağlığı politikasının belirlenmesi amacıyla WHO Ruh Sağlığı Daire Başkanı Dr. Norman Sartorius'un danışman olarak katıldığı çalıştaylar düzenlemiştir. 1989'da Dr. Bedirhan Üstün'ün WHO Ruh Sağlığı Dairesinde görev almasından sonra ilişkiler daha da artmış, Türkiye birçok çok merkezli çalışmada

merkez olarak yer almıştır. WHO Avrupa Bölgesi tarafından hazırlanan “Avrupa Ruh Sağlığı Eylem Planı” 2005 yılında Helsinki’de düzenlenen toplantıda bölgedeki 52 ülkenin sağlık bakanı ya da müsteşarı tarafından imzalanmıştır. Türkiye Psikiyatri Derneği adına Dr. Can Cimilli bu toplantıda Türk delegasyonu içinde yer almıştır. Bu toplantıyı izleyen dönemde WHO Ruh Sağlığı Dairesi Avrupa Bölgesi Sorumlusu Dr. Matt Muijen konuyu takip amacıyla T.C. Sağlık Bakanlığı ve Türkiye Psikiyatri Derneği ile ilişkilerini sürdürmüştür.

5. Dünya Psikiyatri Birliği (World Psychiatric Association-WPA):

Dünya ülkelerinin psikiyatri uzmanlık dernekleri tarafından 1950 yılında kurulmuştur. Kurucuları arasında Türk Nöropsikiyatri Derneği de yer almaktadır. Türkiye Psikiyatri Derneği’nin üyeliği de 2005 yılında onaylanmıştır. WPA üyeliği dernekler temelinde olmakla birlikte bilimsel çalışma birimlerine üyelik başvurusu bireysel olarak yapılmaktadır. WPA’nın Young Psychiatrists programına son yıllarda Türkiye Psikiyatri Derneği de katılmakta, Türkiye’yi temsilen genç psikiyatri uzmanları programda yer almaktadır. Türkiye’nin WPA ile ilişkilerini geliştiren en önemli etmen Dr. Levent Küey’in 2002 yılında WPA ‘Board’ üyeliğine ve Güney Avrupa bölge temsilciliğine ve 2008 yılında Genel Sekreterliğe seçilmesi olmuştur. 2006 yılındaki WPA Uluslararası Kongresi de, WPA tarafından Türk Nöropsikiyatri Derneği ve Türkiye Psikiyatri Derneği işbirliği ile Dr. Levent Küey, Dr. Savaş Kültür ve Dr. Raşit Tükel’in eşbaşkanlıklarında İstanbul’da düzenlenmiştir.

6. Avrupa Tıp Uzmanları Birliği Psikiyatri Bölümü (Union Européenne de Medecins Specialistes-UEMS):

Avrupa Birliğinin öncülü olan Avrupa Ekonomik Topluluğunun kuruluşu sonrasında üye ülkelerde sağlık hizmetleri ve uzmanlık eğitimlerinin standardizasyonunun sağlanması amacıyla 1958 yılında kurulmuştur. Birliğe Avrupa Birliği üyesi ülkelerin hekim örgütleri üye olabilmektedir. UEMS Psikiyatri Bölümü 1962’de kurulmuş, ancak 1990 sonrasında etkinlik kazanmıştır. Bölüm, temel işlevini kalite güvencesi sağlamak olarak tanımlamakta ve üye ülkelerde psikiyatrinin gelişimini sağlayan standartlar oluşturmaktadır. Eğitimle ilgili çalışma birimi ATUB Psikiyatri Yeterlik Kurulu adıyla ayrı bir birim olarak örgütlenmiştir. Türk Tabipler Birliğinin UEMS’e başvurarak aday üyelik statüsü kazanmasından sonra Türkiye Psikiyatri Derneği de aday üye statüsüyle UEMS Psikiyatri Bölümü toplantılarına katılmaya başlamıştır. 2002 ve 2003 yılındaki toplantılarda, Dr. Levent Küey hem Türkiye Psikiyatri Derneği’ni hem WPA’yi temsil etmiştir. 2004-2008 yılları arasında Türkiye Psikiyatri Derneği’nin UEMS Psikiyatri Bölümü ve Yeterlik Kurulu delegesi olarak atanan Dr. Can Cimilli bu görevini 2008 yılında beri Dr. Halis Ulaş ile birlikte sürdürmektedir. 2004-2005 dönemindeki toplantılara EFPT dönem başkanlığını yürüten Dr. Defne Eraslan da katılmıştır. UEMS Psikiyatri Bölümünün 2007 ilkbahar toplantısı Türkiye Psikiyatri Derneği’nin ev sahipliğinde İzmir’de düzenlenmiştir.

Ortadoğu Ülkeleri ve Türki Cumhuriyetlerle İlişkiler

Türkiye Psikiyatri Derneği Batı ile ilişkilerin yanı sıra Ortadoğu ülkeleriyle de kalıcı ilişkiler kurma çabası içinde olmuştur. Irak Savaşı ve İran Bem depremi sonrasında Uluslararası Travma Sempozyumuna davet edilen Irak ve İran psikiyatri dernekleri temsilcileriyle bir toplantı dü-

zenlenerek işbirliği olanaklarının geliştirilmesine çalışılmıştır. Filistin ve Lübnan'daki savaşlar sonrasında Filistin, Lübnan ve İsrail psikiyatri dernekleriyle yazışmalar yapılmıştır. Türki cumhuriyetlerle ilişkiler ise dernekler temelinde olmaktan çok bireysel temelde olmuştur. 1994'te Kayseri ve Nevşehir'de, 1999'da Trabzon'da düzenlenen ulusal kongrelerde bu cumhuriyetlerin psikiyatri alanındaki temsilcileriyle ortak toplantılar düzenlenmiştir. 2006 yılında İstanbul'da düzenlenen Üç Denizin Buluşması Duygudurum Bozuklukları Sempozyumunda bölge ülkelerinin tümünün katıldığı toplantılar düzenlenmiş, işbirliğini artırma olanakları tartışılmıştır.

Uluslararası İlişkilerde Sorun Alanları ve Öneriler

Son yıllardaki gelişmelerin de gösterdiği gibi, Türkiye psikiyatrisi uzun yıllar çok içine kapalı bir seyir izlemiş, sesini uluslararası toplantı ve yayınlarda duyuramamıştır. Bunun en önemli nedeni cesaret ve deneyim eksikliği ve dil sorunlarıdır. Geçmişte yabancı dillere egemen olanların sayıca az olması da rol oynamış olabilir. İlişkilerin kurumsal olmaktan çok bireysel nitelikte olduğu görülmektedir. Oysa ki bireysel ilişkilerin belleği bireylerin yaşam süresiyle sınırlıdır. Sağlık Bakanlığında kurumsal sürekliliğin olmaması ve her iktidar değişikliğinde bakanlık kadrolarının değişmesi de uluslararası ilişkiler alanında ulusal bir bellek oluşmasına engel olmuştur. Henüz genç bir örgüt olan Türkiye Psikiyatri Derneği böylesi bir bellek boşluğunun doldurulması konusunda kısa sürede önemli adımlar atmıştır.

İlişkilerin daha da gelişmesi için öncelikle daha fazla cesaret gereklidir. İlişkilerde sürekliliğin sağlanması, bireysel ilişkilerin yerini kurumsal ilişkilerin alması ve daha iyi kayıt tutulmasıyla olanaklı olacaktır. Elbette ki bu tür kurumsal ilişkiler dernek yönetimlerinin belirleyeceği az sayıda temsilci ile yürütülecektir. Bunun dışında kalan bireylerin de uluslararası örgütlerin bilimsel çalışma birimlerine üye olmaları birey temelindeki uluslararası ilişkilerin artmasını sağlayacak ve Türkiye psikiyatri topluluğunun dünya psikiyatri topluluğu ile bütünleşmesini hızlandıracaktır.

Türkiye Psikiyatri Derneği Bülteni

Dr. Berna Uluğ

Prof. Dr., Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri AD

Türkiye Psikiyatri Derneği Bülteni 1998 yılında basılan ilk sayısı ile yayın hayatına girdi. Yayın amacı, Derneğimizin kurumsallaşma sürecinin kalıcı bir belgesi olması, üyelerimize etkinlikleri ve politikaları etkin bir biçimde iletecek bir yayın organı olması idi. Yayın Yönetmenliğini 1998-2001 yılları arasında Dr. Sezai Berber, 2002-2007 yılları arasında ise Dr. Berna Uluğ yürütmüştür. 2008 yılından beri Dr. Burhanettin Kaya yayın yönetmenliğini başarı ile yürütmekte; kapsamı ve niteliği bakımından giderek gelişen Bültenimiz üyelerimize düzenli olarak ulaştırılmaktadır.

2002 yılında, beşinci ciltten itibaren Bülten'in yılda 3 sayı yayınlanması kararlaştırıldı. Her sayıda Derneğimizin yıllık toplantısı olan Bahar Sempozyumlarına ve Ulusal Psikiyatri Kongrelerine ilişkin duyurulara ve haberlere yer veriliyordu. Bu toplantılarda verilen Türkiye Psikiyatri Derneği Ödüllerini kazanan araştırmacılar ve çalışmalar ilan ediliyor; özellikle proje teşvik ödüllü kazanan çalışmaların özetleri sunuluyor, araştırmacıları tanıtılıyor. Bu sunumlarla nitelikli bilimsel araştırmaların ve genç araştırmacıların teşvik edilmesi amaçlanıyordu.

Yayın Kurulu belirli başlıkların ve biçimlerin her sayıda düzenli bir biçimde yer almasını kararlaştırmıştı. Topluluğumuzda dikkat çeken bazı konular "Bir Konu İki Görüş" başlığı altında tartışılıyordu. Örneğin "Birinci Basamakta Ruh Sağlığı Eğitimi" ya da "Psikiyatri Eğitiminde Psikoterapi Eğitiminin Yeri" gibi konular... Ruh sağlığı politikası, etik, bir sivil toplum ve meslek kuruluşu olarak sosyal sorumluluk alanları ile ilgili konular hemen her sayıda işleniyordu. Psikiyatri uzmanlık eğitimi ile ilgili sorunları, asistanların Psikiyatri Asistanı Olmak" başlığı altında dile getirmelerini istiyorduk. Her sayıda yer alan "Psikiyatri Notları" başlığı altında ise psikiyatrinin bilimsel gelişimi ile ilgili ya da ilginç bilimsel araştırmaları sunan kısa ve kolay okunan yazılar yer alıyordu. Bilimsel Çalışma Birimleri'nin etkinliklerinin üyelere Bülten aracılığı ile duyurulması da çok önemseniyordu. Bu yolla üyelerimizin Bilimsel Çalışma Birimlerinin (BÇB) etkinliklerine katılımlarının artırılması amaçlanıyordu.

Tıpta Uzmanlık Tüzüğü ya da Türk Ceza Kanunu gibi tüzel metinler üzerinde Merkez Yönetim Kurulu ya da Görev Gruplarının çalışması ile oluşturulan öneriler ve düzenlemeler de Bülten'de düzenli yer alan yazıları oluşturuyordu. Yeterlik Kurulu, Uzmanlık Eğitim ve Müfredat Komisyonu gibi kurulların çalışmaları ve Dünya Psikiyatri Birliği gibi kurumlarla yürütülen ve geliştirilen uluslararası ilişkiler düzenli biçimde Bülten aracılığı ile üyelerimize duyuruluyordu.

2005 yılında yayınlanan Bahar Sayısı (8. Cilt 1. Sayı) "Bilim, etik ve dayanışma ile nice on yıllara..." başlığı ile 10. Yıl Özel Sayısı olarak yayınlandı. Bu sayıda yer alan 10. Yıl yazılarını o

gün yayın yönetmeni olarak heyecanla okuduğumu hatırlıyorum. Sunuş yazısında şu cümlelere yer vermişim: “... Tüm dernek çalışmalarında olduğu gibi Bülten’imizi çıkarmak ta, toplu bir çalışmanın verimli bir ürünü olarak keyif veriyor bize. Herkes kendine düşeni özveri ile yapıyor. Hız çağına ayak uydurmuş meslektaşlarımız bu defa da acil isteğimizi anlayışla karşılayıp, 10. Yıl yazılarını –hepsi de zevkle okunan-hızla gönderdiler ve bu sayının oluşmasını sağladılar. Toplu iş üretmedeki verimlilik, iletişim hızı, anılar, dostluklar ve paylaşılan ülküler, hepsi “birlik” hissimizi pekiştiriyor.”

Bu sayıyı izleyen sayılarda yer alan, Dünya Psikiyatri Birliği (WPA) Toplantılarına Türkiye’den katılım ve katkılarla ilgili, 2006 yılında İstanbul’da düzenlenen uluslararası “Üç Deniz: Duygudurum Bozuklukları Toplantısı” etkinlikleri ve yine aynı yıl İstanbul’da yapılan WPA Uluslararası Toplantısı ile ilgili yazılar Derneğimizin hızla gelişen uluslararası ilişkilerini ve etkinliklerini belgeliyordu.

2006 yılı sayılarında MDRI (Mental Disability Rights International) raporuna ilişkin değerlendirme yazılarının ve yazışmaların, “Ruh sağlığı yasası, hemen şimdi” kampanyası ve Ulusal Ruh Sağlığı Platformu ile ilgili yazıların ve Afet Psikiyatrisi çalışmaları ile ilgili yazıların ön plana çıktığı görülüyor. 2007 yılında yayınlanan 10. Cilt sayılarında ise yine ruh sağlığı politikası ve hizmetlerinin vurgulandığı “Sağlıkta Dönüşümün Ruh Sağlığı Politikası”, “Ruh Sağlığı Hastaneleri Buluşuyor” ve “Orda Bir Uzman Var Uzakta” başlıklı yazıların yer aldığı görülüyor. Onuncu Cildin son sayısı Türkiye Psikiyatri Derneği’nin Tüzel Metinleri, Yönetmelikleri ve Yönergelerini toplu olarak veren bir sayı olarak, adeta Bülten’in çıkış amaçlarından birisi olan “kurumsallaşmanın bir belgesi olmak” işlevini en açık biçimde yerine getiriyor.

TÜRKİYE PSİKİYATRİ DERNEĞİ BÜLTENLERİ

BÜLTEN Cilt 1, Sayı 1, 1996

- Başlarken
- Psikiyatri Birliğine İlişkin Görüşler
- Türkiye Psikiyatri Derneği'nden Haberler

BAŞLARKEN

Prof. Dr. Özcan Köknel
Psikiyatri Derneği Başkanı

Ülkemizde, yıllar boyu süren bir arayışın ve gelişmenin sonunda, Psikiyatri Derneği kurulmuş, ilk Genel Kurul toplantısını 6 Nisan 1996 Cumartesi günü yaparak Merkez Yönetim Kurulu, Denetleme, Onur Kurullarını seçmiştir.

Psikiyatri Derneği, insanlık tarihi boyunca, tıp ve psikiyatri alanında süregelen gelişmelerin yarattığı çağdaş gereksinimlerin ürünüdür.

Psikiyatri Derneği'nin oluşturduğu birlik, beraberlik, bütünlük içinde, ülkemizde Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanlığı alanında çalışan hekimler; bilgi; eğitim, etik alanlarında ortak görüşleri paylaşmak; birbirleriyle ve toplumla gerçekçi, gerekli, sağlıklı ilişki kurmak; ulusal ve uluslararası bağlantıları sürdürmek, düzenli bilimsel toplantılara, panellere, konferanslara, sempozyumlara katılmak olanağını bulacaklardır.

Başka bir deyişle Psikiyatri Derneği, demeğin amaçlarını gerçekleştirmekle yükümlüdür.

Dernek yönetim kurulu, bu yükümlülüğünün verdiği sorumluluk duygusu içinde ana tüzüğün 3 (e) maddesinde yer alan: "dergi, bülten, broşür ve kitaplar yayınlar" görevine uyarak dört ayda bir "Bülten" yayınlamaya karar vermiştir.

Bülten'in yayın politikası; bir yandan derneğin anatüzüğünde belirtilen amaçların gerçekleşmesi doğrultusunda yayın yapmak, öte yandan, dernek üyelerinin değerli katkılarıyla, çok sesli hareketli, renkli bir tartışma ortamı yaratmaktır.

Böylece, demeğin amaçları doğrultusunda olan bütün düşünceler, görüşler, öneriler ortaya çıkacak, tartışılacak, yeni bileşimler, çözümler üretebilecektir.

Bülten'in amacına ulaşması, başansı, yararı dernek üyelerinin, bilgisine, ilgisine, katkısına bağlıdır.

Psikiyatri Derneği'nin kurulması ile yaklaşık otuz yıldır gerçekleşmeyen bir düş gerçekleşmiş, bir örnek verilmiştir.

Bu düşü gerçekleştiren anlayışın bülteni de yaşatacağına inanıyorum.

Bülteni hazırlayan bütün yönetim kurulu üyelerine içtenlikle teşekkür ediyor, esenlik, mutluluk dileklerimi sunuyorum.

Psikiyatri Birliğinin Gerçekleşmesine Doğru

Prof. Dr. M. Orhan Öztürk
Psikiyatri Derneği Kurucu Başkanı

Yıllardanberi tartışılan ve psikiyatri kongrelerinde önemli dilek olarak sık sık dile getirilen bir psikiyatri birliğinin oluşturulması için ilk somut adımlar bilindiği gibi 1994 yılında atılmıştı. Psikiyatri Asistanları ve Uzmanları Derneği'nden gençlerin girişimi ve Türk Nöropsikiyatri Derneği, Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği ve İzmir Psikiyatri Derneği'nin etkin katılımı ile İstanbul'da ve Ankara'da değişik toplantılar düzenlendi. Konunun ruh hekimleri topluluğu içinde tartışılmasına olanak sağlandı. Varolan derneklerin birleşmesi ile bir federasyon oluşturulması, Türk ya da Türkiye adını almış kurulu bir derneğin tüzüğünü değiştirerek bu görevi üstlenmesi, yeni baştan bir dernek kurulması gibi seçenekler iyice tartışıldı. Derneklerin birleşmesi ile bir federasyon oluşturulması görüşü ciddi yasal engellerle karşılaşılıyordu. Önceden kurulmuş bir derneğin tüzüğünü değiştirerek böyle bir görevi üstlenmesi de ağırlık kazanmamıştı. Türk Nöropsikiyatri Derneği ile Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği hekim olmayanları da yıllardır üye olarak kabul eden ve kendi yörelerinde olumlu işler başaran kuruluşlardı. Bu derneklerin kendi kimliklerini koruyarak etkinliklerini sürdürmelerinde ve yeni kurulacak olan derneğe yardımcı olmalarında yarar görülmekteydi. Bir yılı aşan bir hazırlık döneminden sonra 17 Haziran 1995'te kurucular toplantısı gerçekleşti. Bu toplantı Türk psikiyatri tarihinde önemli bir olay ve etkili bir adımdı. Sayısı yüz yetmiş aşan ruh hekimi, kurucu üye olmak için belgelerini hazırlamış olarak Ankara'ya geldiler. Büyük bir ilgi ve coşku ile Sheraton oteli salonunda toplantıya katıldılar, konuları tartıştılar. toplantının hazırlıklarındaki eksikliklere ve yönetimindeki aksamalara karşın, canlı, ilgi dolu; başarılı bir buluşma gerçekleşti.

1995 Haziranından sonra kuruluşla ilgili yasal işlemler tamamlanarak Psikiyatri Derneği kurulmuş, üye kaydına geçilmiş ve şubelerini kurulabilmesi için hazırlıklar başlatılmıştır. 1996 Nisan'ında yapılan ilk Genel kurul toplantısında Merkez Geçici Yönetim Kurulu seçilen yeni Merkez Yönetim kurulu'na görevi devretmiştir. Bu süre içinde Ankara, İstanbul, İzmir'de, Güneydoğu, Doğu Anadolu, Karadeniz ve Çukurova bölgelerinde şubeler kurulması için somut adımlar atılmıştır. Derneğin Ankara Şubesi ilk genel kurul toplantısını 30 Haziran 1996 günü yapmış, yönetim kurulunu ve iki yıl sonra toplanacak olan büyük genel kurul için Ankara delegelerini seçmiştir. Derneğin etkin ve etkili bir birlik dunzmuna gelebilmesi için bölgeler, kurumlar ve kişilerle ilgili saplantılarında görev alarak katkıda bulunmak zorunda olduğumuza inanıyorum.

Türk Psikiyatri Dergisi'nin önceki sayılarından birinin önyazısında belirttiğim gibi ülkemiz oy kazanma ve çıkar sağlama politikası dışında bir değer, bir dünya görüşü taşımayan yetersiz yöneticiler elinde büyük sıkıntılara girmiştir. Ülke yönetiminin kısa sürede düzeleceğini ilişkin bir ışık da görünmemektedir. Atatürk'ün kurduğu Cumhuriyetin ve çağdaş toplum ülküsünün temel ilkeleri artık ülke yönetiminde ağırlığını yitirmiş; bilime, sanata, özgür düşünmeye, toplumun kültürel ve ekonomik kalkınmasına değer veren çağdaş demokratik bir toplum olma yolundaki çabalar yolundan sapmış görünmektedir. Bu sorunlar karşısında, ülkemizde bütün ruh hekimlerini birlik çatısı altında toplayan ve onları temsil eden bir derneğin önemli bir yeri olabileceğine inanıyorum. Güçlü bir birlik gerçekleştiğinde ruh hekimleri kendi uzmanlık alanındaki sorunlarını daha etkili biçimde çözebilecekler, uluslararası ortamda da kendilerini daha iyi kabul ettirebileceklerdir. 17 Haziran 1995 toplantısında görülen canlı ilgi ve desteğin sürmesi ile birlik güçlendikçe, ülkenin toplumsal, kültürel ve politik sorunları üzerinde etkili öneriler ve uyarılar yapabilecek bir ağırlığı olacaktır.

Yeni Merkezimiz Açıldı

Türkiye Psikiyatri Derneği Bülteni Cilt 4, Sayı 2, 2000

Dr. Nurper Erberk Özen

Türkiye Psikiyatri Derneği merkez yönetimi olarak, derneğimizin genel merkezinin açılışının sevincini tüm meslektaşlarımızla paylaşıyoruz. Mart 2000 tarihinde tüm yasal ve bürokratik işlemlerin (zorlukların !) tamamlanmasının ardından tapusuna kavuştuğumuz merkezimiz, Ankara'nın işlek iki merkezi, Tunalı Hilmi Caddesi ve Kızılay'a yürüyüş mesafesi ile en fazla 15 dakika olan Tunus Caddesi'nde, No:59/5 adresinde bulunuyor.

Eski mimari tarzının geniş binalarından olan merkezimiz, 240 metrekare olup, 4 oda bir salon içeriyor. Her katında bir daire yer alan bir apartmanın 4. katında yer alıyor. Oldukça geniş olan salonu, 80 kişilik bir toplantının yapılabilmesine mekan olarak olduğu kadar teknik donanım olarak da uygun biçimde tasarlandı. Öte yandan diğer odalar da diğer psikiyatri derneklerinin ve derneğimiz şubelerinin hem kullanımı hem dökümantasyonları arşivleyebilecekleri şekilde düzenlenmiş durumda bulunuyor.

Düzenlenmeden söz edince, merkezimizin mart ve temmuz ayları arasında tadilat çalışmalarının sürdüğünü belirtmek gerekiyor. Bu süre içerisinde üç müteahhit firmadan alınan teklif ve projeler değerlendirilerek, en uygun olanı ile anlaşma sağlandı ve başlanan tadilat, tefrişat, dekorasyon işlemlerinin sonucunda amaca ve isteğe uygun çağdaş görünümlü bir merkeze kavuşmuş olduk.

Dernek merkezimizin, normal konut yaşamı için gereken elektrik, su, telefon bağlantıları gibi resmi işlemleri de tamamlanmış bulunuyor. Kısa bir süre içinde telefon, faks ve her türlü haberleşmede de bu adresi kullanabileceğiz. Bu sevinci yakında açılış dolayısıyla sizlerle de paylaşabilmeyi umuyoruz.

Bilimsel Çalışma Birimleri ve 2009 Yılındaki Koordinatörleri

1	Anksiyete Bozuklukları BÇB	Raşit	Tükel
2	Duygudurum Bozuklukları BÇB	Ömer	Aydemir
3	Şizofreni ve Diğer Psikotik Bozukluklar BÇB	Haldun	Soygür
4	Alkol ve Madde Kullanım Bozuklukları BÇB	Kültegin	Ögel
5	Organik Mental Bozukluklar BÇB	Ömer	Aydemir
6	Kişilik Bozuklukları BÇB	Zeynep	Atbaşoğlu
7	Cinsel Bozukluklar BÇB	Ejder Akgün	Yıldırım
8	Dissosiyatif Bozukluklar BÇB	Vedat	Şar
9	Somatoform Bozukluklar BÇB	Zeliha	Tunca
10	Uyku ve Bozuklukları BÇB	Hamdullah	Aydın
11	Yeme Bozuklukları BÇB	Fulya	Maner
12	Psikanalitik Psikoterapiler BÇB	Işıl	Vahip
13	Bilişsel-Davranışçı Psikoterapiler BÇB	M. Zihni	Sungur
14	Aile-Çift Terapileri BÇB	Murat	Dokur
15	Bireysel Psikoterapiler BÇB	Neşe	Kocabaşoğlu
16	Grup Psikoterapiler BÇB	İnci	Doğaner
17	Sağaltım Teknikleri ve Sorunları BÇB		
18	Psikofarmakoloji ve Somatik Sağaltımlar BÇB	Nevzat	Yüksel
19	Koruyucu Psikiyatri BÇB	Burhanettin	Kaya
20	Psikiyatride Rehabilitasyon BÇB	Mustafa	Yıldız
21	Hipnoz ve Hipnoterapi BÇB	Şeref	Özer
22	Acil Psikiyatri BÇB		
23	Adli Psikiyatri BÇB	Hüseyin	Soysal
24	Biyolojik Psikiyatri BÇB	Bilgen	Taneli
25	Gelişim Psikopatolojisi BÇB	Emine Zinnur	Kılıç
26	Geriatrik Psikiyatri BÇB	Engin	Eker
27	Konsültasyon-Liyezon Psikiyatrisi BÇB	Hayriye	Elbi
28	Kültürlerarası Psikiyatri BÇB	Hazal	Işık
29	Nöropsikiyatri BÇB	Selçuk	Candansayar
30	Sosyal Psikiyatri BÇB	Bedriye	Öncü
31	Psikiyatrik Genetik BÇB	Aylin	Uluşahin
32	Gançlik Psikiyatrisi BÇB	Yankı	Yazgan
33	Sınıflandırma ve Tanısal Değerlendirme BÇB	Cem	Atbaşoğlu
34	Genel Hastane Psikiyatrisi BÇB	İbrahim	Süslü
35	Ruh Sağlığı Hastanelerinde Psikiyatri BÇB	Nejat	Akyol
36	Birinci Basamak Hekimliğinde Psikiyatri BÇB	Aytül	Çorapçıoğlu
37	Kadın ve Ruh Sağlığı BÇB	Nalan	Kalkan Oğuzhanoğlu
38	Medya ve Ruh Sağlığı BÇB	Levent	Mete
39	Psikiyatri Eğitimi BÇB	Ayşe Devrim	Başterzi
40	Psikiyatri Tarihi BÇB	İsmet	Kırpinar
41	Psikiyatri ve Ekoloji BÇB	Adnan	Özçetin
42	Psikiyatri ve Felsefe BÇB	Özgür	Karaçam
43	Psikiyatri ve İnanc Sistemleri BÇB	Bilgin	Saydam
44	Psikiyatri ve Sanat BÇB	Umut	Sezer
45	Psikiyatride İnsan Hakları ve Etik BÇB	Doğan	Şahin
46	Psikiyatrik Araştırma BÇB	Hasan	Herken
47	Psikiyatrik Epidemiyoloji BÇB	Numan	Konuk
48	Psikiyatride Psikofizyoloji ve Nöropsikoloji BÇB	Bilgen	Taneli
49	Psikiyatride İnsan Bilimleri BÇB	Ferhan	Dereboy
50	Kriz Müdahale ve İntihar Önleme BÇB	Tarik	Yılmaz
51	Afet Psikiyatrisi BÇB	Hande	Karakılıç
52	Psikiyatride Asistanlık BÇB	Özlem	Yıldız
53	Psikiyatri ve Türkçe BÇB	Can	Cimilli

Türkiye Psikiyatri Derneği Bilimsel Çalışma Birimleri: Örgütsel Belleğin Üretken Parçası

Dr. Neşe Direk

Uzman Dr., Erasmus Tıp Fakültesi Epidemiyoloji ve İstatistik Departmanı Psikiyatrik Epidemiyoloji
Rotterdam, Hollanda

“Bildiğiniz üzere, 1995 yılında, Türkiye'deki psikiyatristleri bir çatı altında toplamayı amaçlayan Psikiyatri Derneği, ülkemizin hemen tüm illerinden ve kurumlarından psikiyatristlerin etkin katılımıyla kurulmuştur.” 1996 yılında yayınlanan ilk dernek bülteninde Prof. Dr. Levent Küey böyle müjdeliyor Bilimsel Çalışma Birimlerinin kuruluşunu. Derneğin her zaman en ilgi çeken yapılanması olan Bilimsel Çalışma Birimi (BÇB); benzer ilgi alanları olan dernek üyelerini bir araya getiren, bilimsel çalışmalara öncülük eden, derneğin yaptığı toplantılarda öncü rol oynayan, dernek yönetiminin birimi ilgilendiren konularda fikrine başvurduğu dernek birimleridir.

BÇB'ler ülkemizdeki tüm psikiyatri uzman ve asistanlarına yönelik bülten aracılığıyla yürütülen bir anket çalışmasının ardından, gönüllü katılım yoluyla kurulmuş ve ilk toplantılarını 1997 yılı Birinci Bahar Sempozyumunda yaparak koordinatörlerini seçmişlerdir. Daha sonra BÇB'lerin iç işleyişini düzenleyen kısa bir yönerge hazırlanmış ve TPD Genel Kurulu'nun oyları ile kabul edilmiştir. Kuruluş aşamasında başta Dünya Psikiyatri Birliği (WPA) olmak üzere, dünyadaki hemen tüm psikiyatri meslek örgütlenmelerinde bulunan yapılanmalar göz önüne alınmıştır. BÇB'lerin dernek yönetimiyle iletişimini hızlandırmak amacıyla 2003-2005 TPD Merkez Yönetim Kurulu bünyesinde Bilimsel Çalışma Birimleri Sekreterliği kurulmuştur. BÇB'lere dernek üyesi olan herkes asıl üye olarak katılabilir. Dernek üyesi olmayan kişiler ise gözlemci üye statüsünde katılabilmektedirler. BÇB'ler biri Yıllık Toplantı, diğeri Ulusal Kongre olmak üzere yılda en az iki kez toplanmaktadır. Süreç içinde elektronik haberleşmenin yaygınlaşmasıyla, elektronik posta üzerinden haberleşme de önemli hale gelmiştir. Derneğin internet sitesinde, her BÇB için ayrılmış ayrı bir bölüm bulunmaktadır (<http://www.psikiyatri.org.tr/Workgroups.aspx>). Bu sayfalar aracılığıyla BÇB'lerin üye listelerinin yanı sıra, etkinlik programlarına da ulaşılmaktadır. Bugün toplam 56 BÇB bulunmaktadır. Yıllık Toplantı içinde, BCB koordinatörlerinin bir araya geldiği bir toplantı yapılmakta ve BCB'lerine dair hemen her konu tartışılmaktadır.

Kongreler

Kurulduğu günden bu yana BÇB'ler her yıl Yıllık Toplantılarda toplanarak üyelik bilgilerini güncellemekte, koordinatörlerini seçmekte ve gelecek dönem çalışmalarını planlamaktadır. Yıllık Toplantılar, BÇB'lerin önerdiği panel, çalışma grubu, kurslar çerçevesinde şekillenmektedir. Yine Ulusal Psikiyatri Kongreleri ve Anadolu Psikiyatri Kongresi gibi TPD'nin çatısı

altında sürdürülen diğer toplantılarda da BÇB'ler aktif biçimde yer almaktadır. Bilinirliklerinin artmasıyla birlikte, BCB' ler diğer BCB' lerle işbirliği içinde çok sayıda kongre oturumu gerçekleştirmiştir.

Çalıştaylar

BÇB'ler etkinliklerini sadece TPD toplantıları içinde değil, TPD desteğiyle yürüttükleri çalıştaylarda da sürdürmektedirler. 12. Yıllık Toplantı öncesinde Duygudurum Bozuklukları BÇB, 2009 yılında Psikiyatri Eğitimi BÇB ve 14. Yıllık Toplantı öncesinde Psikiyatrik Epidemiyoloji BÇB'nin yürüttüğü çalıştay hem alanda çalışan psikiyatristleri hem de psikiyatri dışı disiplinleri bir araya getirmiştir. Birçok BÇB tarafından yeni çalıştay planları ve hazırlıkları yapılmaya devam etmektedir

Kaynak Kitaplar

BÇB' ler, derneğin bilimsel anlamda en önemli sac ayağıdır. Sadece kongrelerdeki katkıları değil aynı zamanda özellikle Türkiye' de psikiyatri alanındaki önemli bir eksiklik olan kaynak kitapların hazırlanmasında da etkin rolleri olmuştur. Duygudurum Bozuklukları BÇB tarafından hazırlanan İki Uçlu Duygudurum Bozuklukları Sağaltım Kılavuzu, Depresyon Sağaltım Kılavuzu ve ilk baskının üzerine güncel bilgiyle yenilenen İki Uçlu Bozukluklar Sağaltım Kılavuzları alanında önemli kaynak kitaplar haline gelmiştir. Benzer biçimde Şizofreni ve Diğer Psikotik Bozukluklar BÇB üyelerinin ortak hazırladıkları Şizofreni Tedavi Kılavuzu ve Şizofreni ve Diğer Psikotik Bozukluklar kitapları sadece bu alanlardaki tedavi ilkelerini değil, aynı zamanda bu hastalıkların etyolojisi ve prognozu gibi alanlardaki en son bilgiyi sunmaktadır. Anksiyete Bozuklukları BÇB tarafından hayata geçirilen Anksiyete Bozuklukları Kılavuzu da alanında ki önemli kaynak kitaplardandır. Adli Psikiyatri BÇB tarafından hazırlanan Adli Psikiyatri Uygulama Kılavuzu, Türk Ceza Kanunundaki değişmeye paralel olarak adli psikiyatri uygulamalarındaki değişiklikleri özetleyen bir kaynaktır. Son olarak, Alkol ve Madde Kullanım Bozuklukları BÇB üyelerinin emeği olan Denetimli Serbestlik Bağımlılık Programı kitabı alandaki önemli bir kaynaktır.

Bunlara ek olarak, halen pekçok BÇB' nin alanlarıyla ilgili kaynak kitap hazırlıkları sürmektedir.

Bilimsel Çalışmalar

Çok merkezli çalışmalar-özellikle bölgeler arası sosyal, kültürel, ekonomik, biyolojik farklılıkların olduğu ülkelerde ve psikiyatride-büyük önem taşımaktadır. BÇB' ler aracılığıyla çok sayıda, çok merkezli çalışma yürütülmektedir. Bu çalışmalarla ilgili bilgiler internet sitesinde yer almaktadır.

Yapıları gereği bazı BÇB' ler, derneğin diğer uzmanlık dernekleri, ulusal/uluslar arası sivil toplum kuruluşları, devlet kurumlarıyla işbirliğinde önemli rol oynamaktadır. Ruhsal Travma ve Afet Psikiyatrisi BÇB, alanında çok sayıda ulusal/uluslararası çalışmaya katılmış birçok BÇB' nden sadece bir tanesidir. Dernek, ihtiyaç duyduğu birçok konuda BÇB' ler görüşlerine başvurmaktadır.

Burada sayılması mümkün olmayan bir diğer BÇB etkinliği de, şubelerle kurdukları işbirliğidir. Bugüne kadar çok sayıda BÇB, çeşitli şubelerde yürütülen asistan eğitimi ve uzmanlık sonrası eğitim programlarında görev almıştır.

BÇB' ler, TPD' nin halkı bilgilendirme amacıyla yürüttüğü etkinliklerde de yer almaktadır. Derneğin internet sayfasında halka yönelik bilgilerin yer aldığı sayfalarda, BCB' lerinin hazırladıkları metinler yer almaktadır.

Tüm bu süreçte bazı BÇB' ler etkin biçimde rol alırken, bir kısmı istenen düzeyde etkinlik gösterememiştir BÇB' ler kurulduğundan bu yana, etkin olmayan BÇB' lerin kaldırılması gündeme gelmiştir ancak bugün genel kanı, bu çalışma birimlerinin varlıklarını sürdürmesi yönündedir. Bugüne dek, geçmişte aktif olmayan ancak bugün en aktif BÇB' ler haline gelen pekçok örnek vardır. Aynı durum bütün ulusal/uluslar arası uzmanlık derneklerinde mevcuttur ve değişen ihtiyaçlara göre BÇB' lere ilginin de değişmesi oldukça doğaldır. Örneğin uzun bir dönem aktif olarak etkinlik göstermeyen Psikiyatride Asistanlık BÇB, Koruyucu Psikiyatri BÇB, Nöropsikiyatri BÇB, Psikiyatrik Epidemiyoloji BÇB, Medya ve Psikiyatri BÇB verilebilecek birkaç örnektir. Bu ihtiyaçlar tersi yönde de gelişebilmiş, kuruluş sürecinde bulunmayan Erişkin Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu BÇB' nin kurulması, 12 üyenin Merkez Yönetim Kuruluna başvurusu üzerine kabul edilmiştir.

Tam da bu noktada derneğe dair kendi belleğimden BÇB' lere dair birkaç anı geliveriyor. Asistanlığımın ilk aylarında bir meslektaşımın heyecan içinde "Psikiyatri asistanları olarak, derneğin bilimsel çalışma birimi altında örgütleniyoruz." demisti. Bir derneğin varlığından bile habersizken, bir anda bilimsel çalışma birimleri olduğunu, asistanların bir araya geleceğini öğreniyordum. Dünya çalıştığım klinikten ibaret değildi elbette ama bunun vücut bulduğunu görüyordum. Henüz, 'Nasıl oluyor da daha asistanken böyle bilimsel çalışma birimlerine katılabiliyoruz?' bile diyemeden Psikiyatride Asistanlık Bilimsel Çalışma Birimi'nin, ardından Koruyucu Psikiyatri Bilimsel Çalışma Birimi'nin içinde çalışırken buluyorum kendimi. Bugün birçok uzmanlık derneğine asistanlar üye bile olamazken, TPD BÇB' lerin çatısı altında asistanından, emekli uzmanına her üye görev alabilmektedir. TPD' nin bu özelliği sayesinde; kurulduğu dönemde birçoğu mesleklerinin ilk yıllarında olan psikiyatristlerin yarattığı bilimsel geleneğin, BÇB' ler aracılığıyla yeni kuşaklara aktarılması mümkün olmaktadır.

Yeniden Prof. Dr. Levent Küey' in yazısına dönecek olursak: *"Bu çalışma birimlerinin, derneğimizin temel amaçlarından olan, ülkemizdeki psikiyatristlerin mesleki birliğinin sağlanması amacını gerçekleştirmede önemli işlevleri olacağını düşünüyoruz. Bu çalışma birimleri değişik kurum ve bölgelerden psikiyatristleri ortak bilimsel amaçlar doğrultusunda bir araya getirebilir; yeni araştırma ve çalışmalara yönelik güdülenmeler yaratabilir. Varolan kuumsal eksikliklerin giderilmesinde yeni mesleki yardımlaşma yolları açabilir; eğitim konusundaki etkileşimleri arttırabilir. Bilgi, deneyim paylaşımlarını çeşitlendirebilir."* TPD' nin bilimsel anlamda örgütlülüğünün en canlı ayağı olan bilimsel çalışma birimleri yıllar içinde bu hedeflere ulaşmış ve yeni hedeflerle yollarına devam etmektedirler.

Türkiye Psikiyatri Derneği Görev Grupları

Dr. Ali Savaş Çilli*, Dr. Mehmet Yumru**

*Doç. Dr., Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri AD

**Uzman Dr., Özel Terapi Tıp Merkezi, Antalya

“Görev Grupları”, Türkiye Psikiyatri Derneği Merkez Yönetim Kurulunun 21.12.2008 tarihli kararı ile yürürlüğe giren “**Türkiye Psikiyatri Derneği Görev Grupları Kuruluş ve Çalışma İlkeleri Yönergesi**” ile çalışma şekli belirlenmiş, Türkiye Psikiyatri Derneği’nin teşkilatlanmasında önemli yere sahip olan bir uzman danışma kuruluudur.

TPD tüzüğünde tanımlanan amaçların gerçekleştirilmesine ilişkin konularda, ruh sağlığı alanında ya da ruh hekimlerini ilgilendiren güncel somut sorunlar konusunda politika geliştirilmek üzere görüş oluşturulması amacıyla, bir uzman danışma kurulu olarak TPD MYK tarafından oluşturulmuştur. MYK tarafından konu ile ilgili olarak üyelerden en fazla iki kişiyi koordinatör olarak görevlendirilir. Derneğin asil üyelerinden oluşması gereken görev grubunun koordinatörü çalışmayı planladığı TPD üyeleriyle ya da TPD üyelerine çağrı yaparak gönüllü üyelerle görev grubunu oluşturur. Gerektiğinde birlikte çalışılmasından yarar sağlanacağı düşünülen dernek üyesi olmayan ruh hekimi, hekim, ruh sağlığı çalışanları ve diğer disiplinlerdeki uzman kişiler görev grubuna gözlemci üye olarak alınabilirler.

Görev grubu çalışmalarını tamamladığında düzenlediği öneri niteliğindeki raporunu TPD MYK’ya sunar. Raporun teslimiyle görev grubunun çalışması sona erer. MYK gerekli görürse, görev grubunun konuyu izlemesi ve geliştirmesi için görev grubunun süresini uzatabilir ya da yeniden görevlendirme yapabilir.

Aşağıda dönemlerindeki MYK tarafından kurulan, görevi devam eden veya sona eren görev gruplarının isimleri ve koordinatörlerinin listesi yer almaktadır. Görev gruplarının raporları TPD yayın organları olan web sitesi ve bültenlerinde yayımlanmaktadır.

TPD web sitesi kayıtlarına göre şu ana kadar 12 görev grubu kurulmuş ve görevlerini tamamlamışlardır. Halen 15 görev grubu ise çalışmasına devam etmektedir.

Ülkemizin psikiyatri uzmanlarını doğrudan ilgilendiren konularda raporlar ve öneriler geliştiren görev grupları bazı önemli gelişmelere zemin hazırlamıştır.

Koordinatörlüğünü Mustafa Sercan ve Cengiz Kılıç’ın yaptığı “Psikiyatrik ilaçların resmi endikasyonu dışındaki kullanımına ilişkin görev grubu” nun hazırladığı rapor TPD tarafından Sağlık Bakanlığına sunulmuş ve büyük ölçüde kabul görerek resmileştirilmiştir.

Çeşitli dönemlerde görev yapan özel hastaneler ile ilgili görev grupları psikiyatri kliniklerinin açılmasını zorlaştıran kurallara, psikiyatri hekimi bulundurulma koşullarına yeni öneriler getiren raporları yine Sağlık Bakanlığı’na dernek görüşü olarak gönderilmiş ve yeni yönetmelik oluşturulmasına önemli katkı sağlamıştır.

Psikiyatrik hizmetleri ücretlendirme GG'nun çeşitli zamanlarda hazırlamış olduğu raporları TPD görüşü olarak Sağlık Bakanlığı'na iletilmiş ve bu alanda önemli kazanımlar elde edilmiştir. Sağlık Uygulama Tebliği ve Endikasyon dışı ilaç kullanımı ile ilgili hazırlamış oldukları raporların bir kısmı Sağlık Bakanlığı tarafından kabul görmüş ve uygulamaya konulmuştur.

Yine son dönemde aktif çalışan GG'dan birisi olan Mesleki Roller Tanımlaması GG hazırlamış olduğu raporlarla TPD'nin psikiyatri mesleği sınırları ile ilgili konularda önemli girişimlerde bulunmasına vesile olmuştur. Hazırlanan rapor doğrultusunda yapılan girişimler sonucunda, mesleğimiz sınırları ihlal eden çeşitli meslek gruplarından kişilere karşı açılan davalar olumlu sonuçlanmıştır.

Sürücü belgesi ve psikiyatrik muayene ile ilgili konularda çalışması amacıyla kurulan GG'un hazırlamış olduğu rehber TPD yayını olarak basılmış ve üyelerimize dağıtılmıştır.

GG'ların hazırlamış olduğu raporlar MYK'ca değerlendirilerek gerekli girişimler yapılmaktadır. Ancak özlük hakları, özel hastaneler gibi bazı konularda Sağlık Bakanlığı nezdinde yapmış olduğumuz girişimlerin bir kısmı sonuçsuz kalmaktadır. MYK, GG'ların hazırlamış olduğu raporlarını baz alarak yeni girişimlere devam edecektir.

Görev gruplarında çalışan koordinatorler ve üyelerine psikiyatri uzmanları olarak teşekkürü borç biliriz.

Görevi Devam Eden Görev Grupları

Görev Grubu Adı	Koordinator(ler)
A01 Psikiyatri için ilgi veya çatışma alanı olabilen (Hipnoz, NLP vb) konularda takınılacak mesleki tutum	Timuçin Oral
A02 Özel Eğitim Merkezleri Görev Grubu	Gülay Özdemir, Altan Eşsizoglu
A03 Hastane Standartları Görev Grubu	Ejder Yıldırım
A04 Özlük Hakları Görev Grubu	Umut Karasu
A05 Psikiyatrik Hizmetleri Ücretlendirme Görev grubu	Fatih Öncü
A06 Sağlıkta Dönüşüm Görev Grubu	Burhanettin Kaya, Halis Ulaş
A07 Psikiyatride Özürlülük Oranları ve Maluliyet	Selçuk Candansayar
A08 Orda Bir Uzman Var Uzakta Görev Grubu	Peykan Gökalt
A09 Ruhsal Travmayı Değerlendirme Görev Grubu	Solmaz Türkcen, Tamer Aker
A10 Ruh Sağlığı Yasa Tasarısı Görev Grubu	Hüseyin Soysal
A11 Uluslararası İlişkiler Görev Grubu	Can Cimilli
A12 Hekime Yönelik Şiddet Görev Grubu	Ahmet Türkcen
A13 Basın Çalışmaları Görev Grubu	Burhanettin Kaya
A14 Özel Sağlık Sigortaları Görev Grubu	Özgür Öztürk
A15 Ruh sağlığı Hizmeti veren Kurumları Değerlendirme Görev Grubu	Şeref Özer

Görevi Sona Eren Görev Grupları

Görev Grubu Adı	Koordinatör
B01 Psikotrop İlaç Kullanımında Hekimlerin Yetki ve Sorumlulukları	Murat Rezaki
B02 Silahlı görev yapanların ve silah ruhsatı alanların psikiyatrik açıdan değerlendirilmesi, izlenmesi ve yapılabilecekler	İsmet Kırpınar
B03 Resmi Kurumlarda Psikiyatrik Hizmetlerin Ücretlendirilmesi ve Döner Sermaye uygulamaları	Erol Göka
B04 Psikiyatri Kliniklerinin Fizik Koşulları, Donanımı ve Görevlileriyle İlgili Asgari Standartları Belirleme Görev Grubu	Şeref Özer
B05 Ulusal Ruh Sağlığı Politikası Görev Grubu	Mustafa Sercan
B06 Özel Hastaneler Yönetmeliği Değerlendirme ve İzleme Görev Grubu	Mustafa Sercan
B07 Psikoteknik Uygulamalar Görev Grubu	Ahmet Öz
B08 Özel Hastaneler Görev Grubu	Mehmet Yumru
B09 Mesleki Roller Tanımlaması Görev Grubu	Selçuk Candansayar
B10 Denetimli Serbestlik Görev Grubu	Figen Karadağ
B11 Psikiyatrik ilaçların resmi indikasyonu dışındaki kullanımına ilişkin görev grubu	Mustafa Sercan, Cengiz Kılıç
B12 Sürücü belgesi ve psikiyatrik muayene görev grubu	Mehmet Yumru

TÜRKİYE PSİKİYATRİ DERNEĞİ GÖREV GRUPLARI KURULUŞ VE ÇALIŞMA İLKELERİ YÖNERGESİ

1. Görev grubu, TPD tüzüğünde tanımlanan amaçların gerçekleştirilmesine ilişkin konularda ya da ruh sağlığı alanın ya da ruh hekimlerini ilgilendiren güncel somut sorunlar konusunda politika geliştirilmek üzere görüş oluşturulması amacıyla, bir uzman danışma kurulu olarak TPD MYK tarafından oluşturulur.
2. Görev grubu kurulmasına MYK karar verir. Konu ile ilgili olarak üyelerden en fazla iki kişiyi koordinatör olarak görevlendirir.
3. Görev grubu derneğin asil üyelerinden oluşur. Görev grubu koordinatör/koordinatörleri çalışmayı planladığı TPD üyeleriyle ya da TPD üyelerine çağrı yaparak gönüllü üyelerle görev grubunu oluşturur.
4. Koordinatör/koordinatörlerin gereksinim duyması halinde birlikte çalışılmasından yarar sağlanacağı düşünülen dernek üyesi olmayan ruh hekimi, hekim, ruh sağlığı çalışanları ve diğer disiplinlerdeki uzman kişiler görev grubuna gözlemci üye olarak alınabilirler. Bu kişiler çalışmalara koordinatör/koordinatörlerin gözetiminde bireysel olarak katkı verebilirler.
5. Görev grupları görevlendirildikleri konuda koordinatörleri nezdinde TPD MYK'ya karşı sorumludur.
6. Görev grubunun çalışma düzeni ve takvimi koordinatör tarafından belirlenir. Görev grubu raporunun düzenlenmesi koordinatörün sorumluluğundadır.
7. Görev grubu gereğinde çağrılı toplantı yapabilir.
8. Görev grubu TPD adına diğer tüzel kişiliklerle resmi düzeyde ilişki kurmaz. Diğer kuruluş ya da tüzel kişiliklerle resmi ilişki görev grubu koordinatörünün talebi üzerine TPD MYK tarafından sağlanır. Tüzel kişilikler, tüzel kimlikleriyle görev grubunda yer alamazlar. Gereğinde tüzel kişiliklerden resmi görüş, ya da temsilci görev grubu koordinatörünün talebi üzerine, TPD MYK tarafından istenir.
9. Görev grubunun çalışmaları tamamlandığında düzenlenecek olan rapor TPD MYK'ya sunulur. Bu rapor TPD MYK'ya öneri niteliğindedir. Raporun MYK'ya teslimiyle görev grubunun çalışması sona erer. MYK gerekli görürse, görev grubunun konuyu izlemesi ve geliştirmesi için görev grubunun süresini uzatabilir ya da yeniden görevlendirme yapabilir.
10. Bu yönerge TPD MYK'nın 21.12.2008 tarihli kararı ile yürürlüğe girmiştir.

Psikiyatri Güz Okullarının Doğuş Öyküsü

Dr. Süheyla Ünal

Prof. Dr., İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri AD

1990'lı yıllar, neredeyse psikiyatri dışında fazla bir konunun konuşulmadığı bir ortamdı (Ankara Tıp Psikiyatri AD), psikiyatride dair hiçbir şeyin konuşulmadığı bir ortama geçtiğim yıllardı. Gaziantep'teki (muayenehanesi olan bir hekim dışında) tek psikiyatr olmam, psikiyatri konuşulan bir ortamda olmanın ne kadar önemli bir ayrıcalık olduğunu fark ettirmişti bana. Sanki yabancı bir ülkeye gitmişim, benim dilimde konuşan kimse yokmuş gibi “yalnız” hissedişim, psikiyatriden konuşmaya susamışlığım belirginleşmeye başlamıştı ki, komşu ilden gelen Cumhuriyet (Boratav) vaha gibi gelmişti bana. Cumhuriyet için de benzer bir durum söz konusuydu anlaşılan. Psikiyatriden konuşacağımız günler düzenleme fikri ondan geldi, organize etmek bana düştü.

Bilimsel görüş toplantıları başlığı altında her üç ayda bir, dönüşümlü olarak Gaziantep, Şanlıurfa, Elazığ, Malatya, Diyarbakır illerinden birinde iki günlük toplantılarda belirli konuları o konunun uzmanlarını davet ederek tartışmaya açtık. Bilimsel sohbetlere susamışlığımızı kısmen gidermesi yanında, bölgedeki psikiyatrların tanışmasına ve dayanışmasına da temel olmuştu bu toplantılar. Türkiye Psikiyatri Derneği kurulduğunda, şube olarak etkinliklere başlamanız da bu nedenle kolay olmuştu.

Yıllar geçti, bölgedeki psikiyatrların sayısı arttı, kongrelerin sayısı arttı. “Psikiyatrik sohbet” ihtiyacımız azaldı ama uzmanlık eğitimi alan asistanlarımızın bazı alanlardaki eğitimlerinin yetersiz kalması bir sorun olarak önümüze geldi. Asistanlığında katıldığım bir “kış okulu”nun bu eksikliği kısmen de olsa giderecek bir model olduğunu düşünmem ve arkadaşların da onay ve desteğini almamla Malatya'da Güz Okullarını başlattık. Özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu üniversitelerinde eğitim almakta olan asistanların, belirli konularda temel eğitim almalarını ya da bilgilerini güncellemeyi amaçlayan bu okullarla bölgedeki öğretim üyesi sayısı azlığından kaynaklanan eğitim eksikliklerini kısmen de olsa gidermeye çalıştık. Model kısa zamanda benimsendi, çevre iller dışına, tüm Türkiye'ye taşıdı giderek. Çeşitli disiplinlerden katılımlarla boyutları genişledi. Değişen ihtiyaçlarla güncellenen konular ve içeriği, “etkileşim”i ön plana alması, 40 kişiyle sınırlı olması gibi özellikleriyle de psikiyatri için bir “alternatif okul” niteliği kazandı. İnanıyorum ki, bu özelliğiyle güz okulları uzun yıllar sürecek ve anılarımızda iz bırakan dersleriyle her zaman parmakla gösterilen ve özlenen bir okul olmayı sürdürecektir.

Asistan Eğitime Yönelik Çabalara Özgün Bir Örnek: Psikiyatri Güz Okulu

Dr. Burhanettin Kaya

Doç. Dr., Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri AD

Türkiye Psikiyatri Derneği Elazığ Şubesi derneğin kurulduğu 1995 yılından itibaren, şubenin ana iskeletini oluşturan psikiyatri ana bilim dallarının katkılarıyla, Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde mesleğini sürdürmekte olan psikiyatri uzmanları ve asistanların sürekli eğitimini önceleyen çalışmalarla kurumsallaşma sürecinin ilk tuğlalarını döşemiştir. Bu nedenle yeni kurulan bir derneğin bir o kadar yeni şubesinin etkin çalışmaları psikiyatri ortamında ses getiren bir hareketlilik yaratmıştır. Bilimsel görüş toplantıları adıyla anılan ve yılda dört toplantıya ulaşan bu iki günlük toplantıların Malatya’da gerçekleştirilen kısmı 2000 yılından itibaren “güz okulu” adını alarak her yıl eylül ayının ilk haftası gerçekleştirilen daha yoğun ve uzun süreli bir eğitim programına dönüştürülmüştür. Görüş toplantılarından bir okula dönüşen bu etkinliğin temel hedefi ve beklentisi öncelikle psikiyatri uzmanlık eğitimini sürdürmekte olan hekimlerin eğitime katkıda bulunmak olmuştur. Bunun yanında bölge dışındaki hekimlerin de katılımını sağlayarak mesleki iletişim ve kaynaşmayı artıran bir işlev de kazanmayı öncelemiştir. 10 yıllık tarihine baktığımızda bunu fazlasıyla başardığını söylemek abartı sayılmamalıdır. Elazığ’da Hazar Gölü kıyısında gerçekleştirilen güz okulunun ana konusu “*şizofreni*” idi. İkinci yıl “*psikoterapiler*” ve sırasıyla “*Psikiyatrik aciller, sinaps kavşağında psikiyatri sloganıyla sinirbilim, gelişimi ve bozukluklarıyla kişilik, cinsel işlev bozuklukları, temel ilkelerden dirençli durumlara psikoterapiler, psikiyatri ve beden, koruyucu ruh sağlığı ve psikiyatride yönetim, psikiyatride olgu formülasyonu*” ve son olarak 2010 yılında “*bilim ve psikiyatri*” konulu güz okulları gerçekleştirilmiştir. 2004 yılındaki güz okulu Artvin’in Borçka ilçesine bağlı Gürcistan sınırındaki Camili (Macahel) köyünde düzenlenmiştir. Katılımcıların halen anılarını sıklıkla dillendirdikleri bu okul düzenlenen güz okullarının zorlu bir kara yolculuğu yapılarak gerçekleştirilmesinden dolayı belki de en cesurlarından biridir. Güz okulları özgün bir eğitim modeli olarak yetişkin eğitime odaklı, interaktif eğitim tekniklerini içeren, bilgi ve tutum geliştirme yanında beceri kazandırmaya yönelik, küçük grup çalışmalarını etkin bir araç olarak kullanan bir etkinlik olarak bir kimlik ve süreklilik kazanmıştır. Bir dönem yalnızca İnönü üniversitesi etkinliği olarak sürdürülen “güz okulu” 2009 yılında Eskişehir’de gerçekleştirilen okulla birlikte yeniden TPD’nin desteğini alarak yaşama geçirilmiştir. 2009 psikiyatri güz okulu TPD Eskişehir şubesi ve TPD MYK’nın desteğiyle gerçekleştirilmiştir. 2010 yılında yine TPD desteği ile gerçekleştirilmektedir. Psikiyatri Güz Okulu artık 2011’den itibaren her yıl Anadolu’nun farklı ve sıra dışı bir mekanında yaşam bulan bir geleneksel TPD etkinliği olarak sürdürülecektir.

Kongrelerin bir turizm etkinliği olma niteliğinin daha öncelikli bir amaç haline geldiği günümüzde küçük ölçekli grup çalışmalarının, kursların, bölgesel eğitim toplantılarının, yaz, güz ve kış okullarının, gezici eğitim seminerlerinin, alternatif eğitim modelleri olarak giderek daha da önem kazandığını bir kez daha vurgulamalıyız. Bu tür okulların sayısı artması ve ülkenin farklı bölgelerinde yaşama geçirilmesi temel bir gereklilik haline gelmektedir giderek. Asistan ve özellikle genç meslektaşların bu yöndeki talepleri her geçen gün giderek daha da artmaktadır. Özellikle psikiyatri kamuoyu tarafından bu tür okulların TPD tarafından düzenlenmesine yönelik yoğun bir talep gelmektedir. Bu etkinlikler etkili, kalıcı ve süreklilik gösteren, hem bilimsel, hem eğitsel ve insani etkileşim, bunun yanında yaratıcı bir zihinsel dinamizm üretmektedir. Bu okul TPD ile birlikte yaşayacak, büyüyecek ve olgunlaşacaktır. Nazım'ın kült şiirlerinden birindeki unutulmaz dizeleriyle ifade edersek eğer, kararmadıkça, karartılmadıkça genç meslektaşlarımızın sol memelerinin altındaki cevahir...

2010’larda Türkiye Psikiyatri Derneği

(TPD’nin son beş yılı üzerine bir değerlendirme)

Dr. Şeref Özer

Uzman Dr., Bakırköy Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesinden emekli
Türkiye Psikiyatri Derneği Genel Başkanı (2007-2009)

Bir Meslek Örgütü ve Bir Sivil Toplum Kuruluşu Olmak

Bir mesleğin uygulanmasındaki ilkeleri belirleme, meslek mensupları arasındaki ilişkileri düzenleme, üyelerinin bilimsel eğitimi, meslek mensuplarının haklarını savunma, “*meslek örgütü*” olduğu iddiasındaki bir örgütün temel ilkeleri olmalıdır. Her meslek örgütü bu amaçlar doğrultusunda çalışır ve meslek mensuplarının çoğunluğunu üyesi yapmayı hedefler.

Bir meslek örgütü, ilgilendiği alanı ve meslek mensuplarını resmi kurumlarda (ya da çoğu zaman resmi kurumlara karşı) temsil etme, var olan düzenleme ve uygulamalardaki yanlışlıkları eleştirme, sorunları dile getirme, çözüm yolları önerme, bunları kapsayan politikalar üretme, kamuoyu oluşturma; meslek alanına ilişkin doğru bilgi ve uygulamayı topluma duyurma gibi etkinliklerle hem bir yandan kendi mensuplarının haklarını savunurken, bir yandan da bir parçası oldukları toplumun hak ve çıkarlarını savunur. Bu ise bir meslek kuruluşunu bir “*sivil toplum kuruluşu*” yapar. Bir meslek örgütü aynı zamanda bir sivil toplum kuruluşu olmadan amaçlarına ulaşamaz.

Türkiye Psikiyatri Derneği tüzüğüünün 2. ve 3. Maddeleri TPD’nin bir meslek örgütü ve bir sivil toplum kuruluşu olarak amaçlarını ve bu amaçlar doğrultusunda yapacağı çalışmaları ayrıntılı olarak tanımlamıştır.

Bu açıdan bakıldığında, Türkiye Psikiyatri Derneği’nin kurulduğu 1995 yılından bu yana geçen 15 yıllık tarihini iki döneme ayırmak çok da yanlış olmayacaktır.

TPD; 1995-2005 yılları arasındaki ilk 10 yıllık dönemde; kuruluş, psikiyatri asistan ve uzmanları tarafından benimsenme, etik kuralların oluşturulması, yeterlik kurulu, eğitimde müfredat çalışmaları, kongreler, şube sayısının hızla artması gibi bir “*meslek örgütü*” olarak kurumsallaşmasını tamamlamış; 2005-2010’u kapsayan son dönemde ise bir yandan meslek örgütü olmanın gereği çalışmalarını sürdürmüş; bir yandan da psikiyatriyi doğrudan ilgilendiren çeşitli toplumsal sorunlar karşısındaki hızlı ve yerinde tepkisini basın açıklamalarıyla ortaya koyma, ruh sağlığı yasası, ruh sağlığı platformu, Dünya Ruh Sağlığı günü etkinlikleri, krizde ruhsal destek projesi, afet çalışmaları, Üzmez davası raporu, silahlanmaya ve şiddete karşı tutumu ve tepkileri gibi bir çok aktif çaba ile de bir “*sivil toplum örgütü*” kimliğini kazanmıştır.

Kısacası TPD bugün hem bir meslek örgütü hem de bir sivil toplum kuruluşu olarak kurumsallaşmasını tamamlamıştır.

TPD'nin ilk 10 yıllık döneminde, bir meslek örgütü haline gelebilmesi için meslektaşlarımızın fedakarca yaptığı çalışmalar takdire değerdir. Son beş yılda ise çalışmalar daha da hızlanmıştır. Bu yazı TPD'nin son 5 yılı içindeki çalışmaları ve 2010'larda TPD'nin ulaştığı yeri özetlemeyi amaçlamaktadır.

Kendi alanında tek örgüt olmak

Türkiye Psikiyatri Derneği ülkemizde psikiyatri alanındaki “tek” meslek örgütüdür. (Burada en eski örgütümüz olan Türk Nöropsikiyatri Derneği'nin ayrı ve önemli bir yerinin olduğunu belirtmemiz gerekir).

Bir meslek örgütünün en önemli özelliği olan kapsayıcılık, o alandaki çoğunluk tarafından kabul görme TPD'de sözcüğün gerçek anlamıyla gerçekleşmiştir. 2009 yılı Kasım ayında Genel kurulda MYK tarafından sunulan çalışma raporuna göre TPD, 20 şubesi, 2190 üyesi ve yüksek üyeleşme oranı (% 98) ile kurumsallaşmadaki başarısı açısından bir çok meslek örgütünün arasında en ön sıralarda yer almıştır. Üyeleşme son yıllarda daha da hız kazanmıştır. Üyelerin 548'i son 2 yıl içinde üye olmuşlardır. Psikiyatri uzman ve asistanlarının hemen hemen tümü (hem de hiçbir yasal zorunluluk olmamasına karşın) TPD'yi “kendi” meslek örgütleri olarak kabul etmişler, benimsemişler ve üye olarak içinde yer almışlardır. Kimi üyelerin TPD yönetimlerini bazı uygulamaları nedeniyle zaman zaman eleştirmiş olmasına rağmen, bu eleştirilerin hep “TPD içinde sürdürülmesi”, bu kabulün ve benimsenmenin bir göstergesidir.

TPD'nin bu kadar hızlı gelişmesi, kısa sürede kapsayıcılıkta % 98'e ulaşmasında, daha en başında 1995'te psikiyatri alanındaki 3 derneğin bir araya gelerek çalışmaları başlatmış olması ve Türkiye'nin her yerinden 166 kurucu üyenin katılımı ile kurulmuş olmasının payı büyüktür.

Bu anlamda ilk 10 yıl içinde gerçekleştirilen sağlam bir temel, doğru ilkeler, kapsayıcılık ve yoğun çalışmalar hızla sonuç getirici bir devinime dönüşmüştür.

Kongreler için BTDK

TPD'nin son 5 yıl içinde kazandığı organlarından bir tanesi de TPD kongrelerini düzenlemek üzere 2006 yılında kurulan Bilimsel Toplantılar Düzenleme Kuruludur.

TPD kongre ve bilimsel toplantılarında standardı belirlemek, kongre düzenleme çalışmalarının yükünü MYK üzerinden almak ve MYK adına, MYK'ya karşı sorumlu bir düzenleyici organ oluşturma fikri ilk kez 2005 yılında yapılan 5. Olağan Genel Kurulda gündeme gelmiş, ancak konu, ayrıntılı değerlendirilmesi ve iyi bir ön hazırlık sonrasında tartışılıp kararlaştırılması için 6 ay içinde toplanacak Olağanüstü Genel Kurula bırakılmıştı.

28 Mayıs 2006 tarihindeki Olağanüstü Genel Kurulda TPD Bilimsel Toplantılar Yönetmeliği tartışılarak kabul edilmiştir. Genel Kurul, bu yönetmelik ile TPD kongrelerinden Yıllık Toplantı-Bahar Sempozyumu ile Ulusal Psikiyatri Kongrelerini TPD MYK adına gerçekleştirmek üzere Bilimsel Toplantılar Düzenleme Kurulunu görevlendirmiştir.. Yönetmeliğe göre Bilimsel Toplantılar Düzenleme Kurulu (BTDK), MYK temsilcileri, şube temsilcileri ve Psikiyatride Araştırma Bilimsel Çalışma Birimi temsilcilerinden meydana gelecek ve görev süreleri olan iki yıl içindeki Yıllık Toplantı-Bahar Sempozyumu ile Ulusal Psikiyatri Kongrelerini düzenleyecektir.

Bu yönetmelikte UPK ve Yıllık toplantıyı düzenleme görevi BTDK'ya verilirken; Anadolu Psikiyatri Günlerinin, yerel niteliğinin korunması düşüncesiyle eskiden olduğu gibi TPD MYK, Yerel şube ve Psikiyatri Ana Bilim Dalı tarafından düzenlenmeye devam etmesi uygun görülmüştür..

Yönetmelik, birlikte çalışılacak olan kongre düzenleyici şirketin seçildiği ihale aşamasından başlayarak kongre hazırlık takvimlerini ve BTDK'yı oluşturacak olan Düzenleme, Bilimsel Program, Poster ve Sözel Bildiri, Sosyal Program ve Ödül Alt kurullarını ve bunların işlevlerini ayrıntılı olarak tanımlamıştır.

2 kasım 2006 tarihinde toplanan ilk BTDK, seçimlerini yaparak başkanını ve alt kurul başkanlarını seçmiş, alt kurullarını oluşturduktan sonra, beş altkurulunun çalışma ilkelerini oluşturmuştur. 2008 yılından itibaren de bu ilkeler doğrultusunda TPD Yıllık Toplantı-Bahar Sempozyumları ile Ulusal psikiyatri kongrelerini düzenlemeye başlamıştır.

BTDK'ların görev sürelerinin yönetmelikte ikişer yıl olarak belirtilmesine karşın; İlk BTDK'nın olaganüstü kongre ile ara dönemde oluşturulması nedeniyle, Genel Kurullarla senkronizasyonu sağlamak üzere 2007'deki 7. Olagan Genel Kurulda yönetmelikte yapılan bir değişiklikle ilk BTDK'nın süresinin bir yıl olması kararlaştırıldı. Böylece Mesut Çetin başkanlığındaki ilk BTDK, 2008 yılının kongreleri olan 12.Yıllık Toplantı-Bahar Sempozyumu ile 44. Ulusal psikiyatri Kongresini gerçekleştirdi.

7. Olagan Genel Kurulu sonrasında 12 Ocak 2008 tarihinde göreve başlayan II. BTDK ise Timuçin Oral'ın başkanlığında 2009'da 13. Yıllık Toplantı ile 45. UPK'yi gerçekleştirmiş olup halen 2010 yılında gerçekleştirilecek olan 14. Yıllık Toplantı ile 46. UPK'nin hazırlıklarını sürdürmektedir.

2009 Kasımında yapılan 8. Olagan Genel Kurul sonrasında toplanan III. BTDK ilk toplantısını Ocak 2010'da yaparak Mine Özmen'i başkanlığa seçmiştir. Mine Özmen başkanlığındaki III. BTDK ise 2011-2012 dönemindeki kongreleri düzenlemek üzere çalışmalarına başlamıştır.

BTDK'ların TPD kongrelerine katkıları tartışılmaz. İlk BTDK daha çok alt kurulların ve BTDK'nın çalışma ilkelerini belirleyip yaşama geçirirken; II. BTDK yoğun ve sistematik bir çabayla "en iyi", "en ekonomik" kongre düzenleme konusunda oldukça yol almıştır.

Kongrelerde son beş yıl içindeki bir başka gelişme Bilimsel Çalışma Birimlerinin kongrelerinin ilk 1-2 günlük bölümlerinde gerçekleştirdikleri sempozyumlar olmuştur. 2006 tarihinde ilk kez 10.Yıllık Toplantı-Bahar Sempozyumuna ek olarak Duygudurum BÇB tarafından gerçekleştirilen "Uluslararası Duygudurum Konferansı-Üç denizin buluşması" ile başlamış, 2007'de 11.Yıllık Toplantıda "Avrupada Psikiyatri Uydu sempozyumu" ile sürdürülmüş, daha sonra 2007'de 43. Ulusal Psikiyatri Kongresinde "Şizofreni Sempozyumu", 2008'de 44. UPK'da "Anksiyete Bozuklukları Sempozyumu", 45. UPK'da "Cinsel İşlev Bozuklukları Sempozyumu" gerçekleştirilmiştir.

Bu sempozyumların içeriği, yerli ve yabancı konuşmacı seçimi, programları tamamen o sempozyumu düzenleyen BÇB'ler tarafından belirlenmiştir. BÇB'lerimizin sempozyum gerçekleştirmeleri, ulaştıkları gelişme düzeyini göstermeleri açısından anlamlıdır.

Yeterlik Kurulu, yeni bir yapılanma

8 Kasım 2003 tarihinde yürürlüğe giren yönerge ile kurulan Yeterlik Kurulu, 25 Ekim 2007 tarihinde yapılan TPD Yeterlik Genel Kurulu ve 24 Kasım 2007 tarihinde yapılan TPD Merkez Genel Kurulu'nda, yönergesindeki değişiklikler sonrasında yeni bir yapılanmayla çalışmalarını sürdürmüştür.

Bu yeni yapılanmada, Eğitim Programlarını Geliştirme Altkurulu'nun üyeleri arasında TPD Asistan Bilimsel Çalışma Birimi temsilcisinin yer alması sağlanmış, ayrıca Yeterlik Sınavının yazılı bölümüne son yıl asistanlarının katılmasına olanak sağlanmıştır. 2009 tarihinde 45. Ulusal Psikiyatri Kongresi'nde Yeterlik Genel Kurulu yapılmış ve yeni yeterlik yürütme kurulu oluşturulmuştur. Bir başka değişiklik de Yeterlik Yürütme kuruluna uzmanlık eğitimi alanında danışmanlık yapmak üzere Eğitim Üstkurulu'nun oluşturulması olmuştur..

TPD Psikiyatri Yeterlik Kurulu'nun çalışmaları, Dr. Raşit Tükel, Dr. Tunç Alkın ve Dr. Aylin Uluşahin tarafından yayına hazırlanarak, Nisan 2009 tarihinde TPD Yayınları arasında "Psikiyatride Uzmanlık Eğitimi, Yeterlik ve Eğitimin Akreditasyonu" başlığıyla kitap olarak basılmıştır. Kitapta, Yeterlik Kurulu çalışmalarının ürünleri olan ve Yeterlik Yürütme Kurulu ve Altkurulları'nda görevli üyeler tarafından kaleme alınmış Psikiyatri Uzmanlık Eğitimi Programı, Psikiyatri Uzmanlık Eğitiminde Amaçlar ve Hedefler, Öğrenim Yöntemleri, Değerlendirme Yöntemleri, Eğitim Kurumlarını Ziyaret Programı, Yeterlik Sınavları ve Yeniden Belgelendirme konularını içeren bölümler yer almıştır..

Başlangıçta üyeler arasında çok tartışılan ve eleştirilen Yeterlik sınavları giderek benimsenmeye başlanılmış; Kurulunun yaptığı sınavların üçüncüsü Antalya'da, 44. Ulusal Psikiyatri Kongresi sırasında gerçekleştirilmiş. 14 Ekim 2008 tarihinde yapılan yazılı sınava 30 kişi girmiş, 28 kişi başarılı olmuş; 18 Ekim 2008 tarihinde yapılan uygulama sınavına (Nesnel Örgün Klinik Sınav/NÖKS) ise 14 kişi girmiş, 11 kişi başarılı olmuştur. 2008 yılında yapılan Yeterlik Sınavları'nın, daha önce yapılan iki sınavdan farklılığı, 2007 yılında gerçekleştirilen yönetmelik değişikliğine bağlı olarak, ilk kez son yıl asistanları sınavın birinci aşaması olan yazılı sınava katılması olmuştur. 2009 yılı Yeterlik Sınavları'nın ilk aşaması olan yazılı sınav, 11 Eylül 2009 tarihinde TPD Genel Merkezi'nde yapılmıştır. 20 kişinin katıldığı yazılı sınavda 12 kişi başarılı olmuştur. Sınavın ikinci aşaması olan uygulama sınavı (NÖKS) ise, 25 Eylül 2009 tarihinde İzmir'de Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı'nda yapılmıştır. 7 kişinin katıldığı uygulama sınavında 5 kişi başarılı olmuştur.

Basında referans olmak

2010'lara doğru TPD'nin en dikkati çeker çalışmalarından birisi basın etkinlikleri olmuştur. TPD yönetimlerinde görev alan bir çok kişi yaptıkları çalışmaların kamuoyuna yeterince yansımamasından şikayetçi olmuşlardır. Öte yandan yapılan bir açıklamanın ya da bir röportajda söylenen sözlerin çarpıtılarak basında yer alması yönetimleri medyadan uzak durmaya yöneltmiştir. Bu nedenle, 2007-2009 döneminde, MYK üyesi Burhanettin Kaya'nın gündeme getirdiği "bir basın ajansı ile çalışma" önerisi MYK'da tereddüde yol açmış, konu uzun süre tartışılmıştı. Uzun tartışmalar ve bu çalışmayı üstlenmek isteyen basın ajansı ile yapılan görüşmeler sonrasında "bir

yıllık deneme” kararına varıldı ve basın ajansı ile koordinasyon konusunda Burhanettin Kaya görevlendirildi...

Basın ajansı ile çalışmaya başlanırken, TPD’nin görüşlerini kamuoyuna doğru ve yaygın olarak aktarmak, medyada psikiyatrik hastalıklar ve tedavileri konusunda doğru ve bilimsel olanın yer almasını sağlamak amaçlanmıştır.

Ajans ile çalışmaya başlanılan 2008 Eylül ayından başlayarak Ekim 2009’a dek geçen bir yıl içinde; Ekim 2008 (Antalya), 23 Ocak 2009 (İstanbul), 18 Nisan 2009 (Antalya) ve 22 Ekim 2009 (Ankara) tarihlerinde ulusal basına yönelik dört basın toplantısı gerçekleştirilmiştir. Bu toplantılarda Türkiye Psikiyatri Derneği tanıtılmış, psikiyatrinin ve psikiyatrinin tanımı, psikiyatri-psikolog farkı, psikiyatrinin toplumdaki yeri, ruh sağlığı sorunları olan bireylerin ruhsal sorunlarını nasıl fark edecekleri ve nereden yardım alacakları, ruh sağlığı politikaları, ruh sağlığı yasası, dünyada ve Türkiye’de ruh sağlığının ve ruh sağlığı hizmetlerinin durumu, antidepresan kullanımı, 10 Ekim Dünya Ruh sağlığı günü, Ekonomik kriz ve ruhsal etkileri, Krize karşı ruhsal destek projesi, stresle başa çıkma yolları, depresyon, intiharı önleme, panik bozukluğu, OKB, cinsel işlev bozuklukları, eşdeğer ilaç genelgesi, tamgün yasası ve psikiyatri gündeminin bir çok önemli konusunda basına ve kamuoyuna açıklayıcı bilgiler verilmiştir.

Daha önce Aralık 2007-Ağustos 2008 arasında 7 basın açıklaması yapılmışken Eylül 2008-Ekim 2009 arasında 19 basın açıklaması yapılmış ve bu basın açıklamaları yazılı basın ve internet basınında olduğu gibi yer almış, her basın açıklaması televizyon kanallarında yer bulmuş, yanı sıra TPD yöneticileri ve bir çok meslektaşımıza canlı yayınlarda yer verilmiştir.

Basına çalışmalarda TPD psikiyatridi ilgilendiren olaylarda günceli kaçırmadan hızlı bir tepki ile görüşlerini yansıtmayı başardığı gibi, hazırladığı basın bültenleri ile basında psikiyatri gündemini bizzat oluşturmayı da sağlamıştır. TPD yönetimi bu bir yıllık süre içinde 12 adet basın bülteni hazırlayarak basına ulaştırmıştır.

Basın çalışmalarında basın ajansımızın yazılı ve görsel basın ile olan sürekli, yakın ve olumlu ilişkilerinin yararı tartışılmaz. Bu çalışmalar sonunda giderek TPD psikiyatri konusunda bir referans olmuş; medya ve basın ihtiyaç duyduğu konularda röportaj yapacağı ya da görüş alacağı kişilerin kim olması gerektiği konusunda TPD’ye danışmaya başlamış, ve TPD’nin önerdiği veya görevlendirdiği psikiyatri uzmanlarıyla görüşmeler yapmıştır. Ruh sağlığı politikasını ilgilendiren konularda daha çok TPD başkanı, şube başkanları, MYK üyeleri açıklama yaparken, medyadan gelen görüşme, röportaj önerileri, psikiyatrik hastalıklar konusunda psikiyatrinin farklı alanlarında çalışmaları olan 50’nin üzerinde psikiyatri uzmanının gönüllü olarak yer aldığı listeden uzmanlara yönlendirilmiştir. Böylece doğru kişinin ve doğru bilginin medyada yer alması sağlanmıştır. Amec isimli bir araştırma firmasının yaptığı “Antidepresan Medya Analiz Raporu”na göre 1 Mayıs-31 Ağustos 2009 tarihleri arasında antidepresanların kullanımına ilişkin yerel gazetelerdeki 125 haberin 89’unda ve ulusal gazete ve eklerinde yer alan 75 haberin 27’sinde TPD MYK üyelerinin açıklamalarına yer verilmiştir. Bugün artık bazı sansasyonel magazin programları dışında; çoğu sağlık ve haber programlarında, TPD üyelerine yer verilmektedir. Bu oranların giderek artacağı kuşkusuzdur.

Bu çalışmalarda, hazırlanan basın bültenleri ya da basın açıklaması metinleri kullanılarak TPD adına konuşan psikiyatri uzmanları arasında dil bütünlüğü de sağlanmıştır. Tüm

bu çalışmalarda TPD yönetimlerini kırmayarak yayınlara katılan TPD üyelerinin katkıları unutulmamalıdır.

Krizle Karşı Ruhsal Destek Projesi ve bir sivil toplum örgütü olmak

Kuşkusuz TPD'nin adını basında en fazla duyuran çalışma "Krizle ruhsal destek projesi" olmuştur.

TPD bu projeyi, Eylül 2008'den başlayarak ülkemizi de derinden etkileyen küresel ekonomik krizin sonuçlarına, özellikle ruh sağlığı üzerindeki yansımalarına dikkat çekmek, bu konuda farkındalık yaratmak, kamuoyu oluşturmak, başta Sağlık bakanlığı olmak üzere ilgili tüm kurumları göreve çağırarak ve krizin ruhsal etkilerini en aza indirmek için model önermek için; krizin en çok etkisini gösterdiği varsayılan sanayi bölgelerinde önce 11-12 Haziran 2009'da Bursa'da, uygulamış, daha sonra da 23-24 Temmuz 2009'da İstanbul İkitelli'de yinelemiştir.

Bu proje, basın toplantısı-halk konferansı, sağlık çalışanlarının ekonomik krizin ruhsal etkileri konusunda eğitimi ve krizden etkilenenlerin psikiyatrik değerlendirilmesinin gerçekleştirildiği 2 gün süresince devam eden sembolik "krizde ruhsal destek istasyonları" olmak üzere 3 ayak üzerinde şekillendirilmiştir.

TPD, bu projeyi Bursa'da Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk sağlığı Anabilim Dalı, Bursa Tabip Odası ve Bursa Nilüfer Belediyesi ile işbirliği yaparak; İstanbul'da ise Sağlık Bakanlığının onayı üzerine İstanbul Sağlık Müdürlüğü, Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi, İkitelli Mehmet Akif Mahalle Muhtarlığı ve Mehmet Akif Sağlık Ocağı ile işbirliği içinde gerçekleştirmiştir.

Her iki uygulamada da 1. Gün sabahleyin basın toplantısı daha sonra halk konferansı gerçekleştirilmiş, öğleden sonra ise sağlık çalışanlarının eğitimi gerçekleştirilmiş aynı zamanda da krizden etkilenenlerin değerlendirildiği ruhsal destek istasyonlarında gönüllü psikiyatristler tarafından poliklinikler başlatılmıştır. Poliklinikler ertesi gün akşama değin sürdürülmüş ve buradaki değerlendirmede psikiyatrik sorunları olanların tedavileri daha önceden anlaşma yapılan psikiyatri uzmanları ve kurumları tarafından gerçekleştirilmiştir.

Krizle ruhsal destek çalışmaları TPD'nin bir meslek örgütü olmasının yanı sıra bir sivil toplum kuruluşu olarak toplumsal duyarlılığını ve sorumluluğunu yerine getirdiği kapsamlı bir çalışma olması açısından önemlidir. Bu çalışmada ortak amaç için bir çok kurumla işbirliği yapılabilmesi ise TPD'ye ayrı bir deneyim sağlamıştır.

TPD benzer işbirliği çalışmalarını, kamuoyunda "Üzmez raporu" olarak anılan raporun değerlendirilmesi ve eleştirilmesi çalışmasında Kasım 2008'de Türk Tabipleri Birliği ile ve 2006'da Ruh Sağlığı Platformunda 35 dernek ile ve 2005'den itibaren Afette Psikososyal Hizmetler Birliğinde gerçekleştirmiştir.

TPD'nin bir meslek örgütü olmanın yanı sıra bir sivil toplum kuruluşu olma yolunda gelişmesini çeşitli toplumsal sorunlarda yerinde ve hızla gösterdiği doğru tepkileri içeren basın açıklamalarında ve uluslararası yazışmalarında görmek mümkündür.

Atlasjet'e ait Isparta uçağının düşmesi, Diyarbakır'da askeri araca yönelik bombalı saldırı, İstanbul Güngören'de ki bombalı saldırı, İsrail tarafından Gazze'de sivil halka yönelik başlatılan saldırı, Sincan Uygur Özerk Bölgesindeki Katliam sonrası yapılan basın açıklamaları, Kadına Yönelik Şiddete Karşı, silahlınamaya karşı, Çocuk Hakları hakkında, 8 Mart Dünya Kadınlar

Günü için yapılan basın açıklamaları, Tam Gün” ve “Kamu Hastane Birlikleri” olarak bilinen yasa tasarıları ile ilgili TTB, 75 Tabip Odası ve Uzmanlık Derneği birlikte HÜRRİYET gazetesinde tam sayfa yer alan gazete ilanına katılma; İsrail’in Gazze saldırısı nedeniyle İsrail Psikiyatri Birliğine protesto, Filistin Psikiyatri Birliğine destek yazıları, Dünya Psikiyatri Birliğinin dikkatini çekme yazısı, Sincan katliamı için Çin Psikiyatri Birliğine gönderilen yazı örneklerden bazılarıdır.

Ruh Sağlığı Platformu, Afette Psikososyal Hizmetler Birliği (APHB)

TPD’nin son beş sene içindeki önemli çalışmalarından bir tanesi de Ruh Sağlığı Platformudur. Ruh Sağlığı Platformu, Türkiye Psikiyatri Derneği ve Türk Nöropsikiyatri Derneği’nin çağrısını kabul eden ruh sağlığı alanında çalışan meslek dernekleri ile hasta ve hasta yakını derneklerinin 08 Eylül 2006 günü İstanbul’da buluşarak oluşturdukları bir platformdur. Bu platformda Türkiye Psikiyatri Derneği, Türk Nöropsikiyatri Derneği, Türk Psikologlar Derneği, Şizofreni Dernekleri Federasyonu, Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği, Şizofreni Dostları Derneği, Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Derneği, İstanbul Dünya Şizofreni Derneği, Pratisyen Hekimlik Derneği, İstanbul Şizofreni Gönüllüleri Dayanışma Derneği, Türk Tabipleri Birliği, İzmir Şizofreni Dayanışma Derneği, İstanbul Tabip Odası, Ankara Şizofreni Hastaları ve Yakınları Derneği, Cinsel Eğitim Tedavi Araştırma Derneği, Ankara Tabip Odası, Konya Karaman Tabip Odası, Psikiyatri Hemşireleri Derneği, Halk Sağlığı Uzmanları Derneği, Manisa Şizofreni Derneği, Konya Şizofreni Gönüllüleri Derneği, Konya Toplum Sağlığı Araştırma ve Geliştirme Merkezi yer almışlardır.

Ruh Sağlığı Platformu İlk toplantısında, Ruh Sağlığı Yasası’nın hızla çıkartılması, bireylerin ve tüm toplumun ruh sağlığı düzeyinin yükseltilmesi, ruh sağlığının bozulmasını engellemek için koruyucu önlemlere ağırlık verilmesi, ruh sağlığı tedavi hizmetlerinin niteliğinin artırılması ve tüm ülkeye yaygınlaştırılması, bu hizmetlere herkesin kolay erişmesinin sağlanması, ruh sağlığı bozulmuş olanların rehabilitasyonunun önündeki engellerin kaldırılması, ruh sağlığı hizmetlerinin toplum temelli hale dönüştürülmesi, ruhsal sorunu olanların damgalanmasının ve dışlanmasının önlenmesi, ülke yönetiminin ve toplumun ruh sağlığı alanındaki duyarlılığının artırılması, 10 Ekim Dünya Ruh Sağlığı Günü hazırlıklarının birlikte gerçekleştirmesi gibi amaçlarla güçlerini birleştirmek ve birlikte çalışmak üzere karar aldılar. Dernek temsilcileri kendi aralarında bir seçim yaparak bir yürütme kurulu oluşturmuşlardır.

Ruh sağlığı Platformu aynı ay içinde kuruluşunu kamuoyuna duyurmuş, 10 Ekim Dünya Ruh sağlığı Günü’nü ortak basın toplantısı ve yürüyüş etkinlikleriyle kutlamış, Ruh Sağlığı yasasının derhal çıkartılması gereğini dile getirmiştir. Hemen ardından TPD’nin hazırladığı Ruh Sağlığı yasa tasarısı milletvekillerine ulaştırılmış, hatta bir milletvekili tarafından Kasım 2006’da TBMM gündemine sunulması sağlanmıştır. Milletvekillerine bu yasa temasını işleyen yeni yıl kartları gönderilmiştir.

Daha sonra katılan derneklerle birlikte Ruh Sağlığı Platformu üyesi dernek sayısı 35’i geçmiştir.

Ancak, Platformu oluşturan üye derneklerin tümünün yeterince örgütlü olmaması, kendi iç sorunlarının varlığı nedeniyle daha sonraki yıllarda çalışmalar daha çok TPD, Türk Nöropsikiyatri Derneği ve Psikologlar Derneği’nin ağırlıkta olduğu çalışmalar halinde gerçekleşmiş, en

aktif çalışmalar 10 Ekim Dünya Ruh Sağlığı Günü ve Ruh sağlığı yasası tasarısı kapsamındaki basın toplantıları, gazete ilanı ve medya çalışmaları olarak devam etmiştir.

Bu platformu daha aktif ve canlı bir şekilde yaşatmanın yolları mutlaka bulunmalıdır.

TPD'nin diğer dernekler ile ortaklaşa aktif olarak çalıştığı bir başka sivil toplum kuruluşu ise **Afette Psikososyal Hizmetler Birliği (APHB)**dir. Türkiye Kızılay Derneği, Türkiye Psikiyatri Derneği, Türk Psikologlar Derneği, Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği, Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Derneği ve Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği arasında;” afetlerin psikososyal etkilerinin azaltılması konusunda afet öncesi, sırası ve sonrasında yürütülecek psikososyal faaliyetler ile ilgili işbirliğinin yapılması sağlanarak, ulusal boyutta psikososyal anlamda ortak bir müdahale mantığı geliştirerek, ulusal ve uluslararası alanda meydana gelen afetlere daha etkili müdahale edebilmek amacıyla” 2005’de yapılan bir protokol ile oluşturulan APHB’de TPD, **Ruhsal Travma ve Afet Psikiyatrisi BÇB’nin** yoğun çalışmaları ile yer almıştır.

APHB, Mardin Mazıdağı Bilge Köyü’nde gerçekleşen katliam sonrasında, Trakya’daki sel felaketi sırasında ve Güngören’deki patlama sırasında ortak çalışmalar yürütmüştür. APHB ile birlikte çok modüllü bir eğitici eğitimi programının hazırlıkları tamamlanmıştır.

Asistan eğitimleri ve asistan bursları

TPD’nin 1995-2005 dönemindeki birikim, deneyim ve gücü, son 5 yılda somut ürünlerini vermeye devam etmiştir. 2007 yılından itibaren TPD, Türkiye psikiyatrisinin ve TPD’nin geleceğinin asistanlar olduğu gerçeğinin bilincinde olarak asistanlara yönelik projeler gerçekleştirmiştir.

Bunlardan ilki asistanlara yönelik “asistan destekleme programı”dır. Psikiyatri asistanlarını bilimsel çalışma yapmaya yöneltme ve ilaç endüstrisine başvurmaksızın kongreye katılma olanağı sağlamayı amaçlayan bu programda, poster bildiride ismi ilk üç sırada yer alan ya da kongrede konuşması olan asistanlara ulaşım, kayıt ve konaklamayı kapsayan tam kongre bursu verilmesi öngörülmektedir. 2008’de gerçekleştirilen 44. Ulusal psikiyatri Kongresinden başlayarak, uygulanan asistan destekleme programı, sonraki kongrelerde de sürdürülmüştür. Bu destekleme programı kapsamında 2008 yılında 19 asistana, 2009 yılında ise 42 asistana tam kongre bursu verilmiş, bir asistana ise uluslararası bir kongre için burs verilmiştir.

27/01/2007 tarihinde yapılan TPD MEK toplantısında İstanbul Şubesi temsilcilerinin psikiyatri eğitimine yeni başlayan asistanlar için TPD’yi tanıtan bir kitapçığın hazırlanması önerisi üzerine, TPD-MYK, bu öneriyi hayata geçirerek; söz konusu kitabın İstanbul ŞYK’nın ve Asistan BÇB’ tarafından hazırlanmasına karar vermiştir. Bu kitap “TPD El Kitabı” adıyla 2008 yılında yayınlanmış ve asistanlara ulaştırılmıştır.

TPD’nin asistanlara yönelik bir diğer projesi ise asistan eğitimi olmuştur. Bu eğitim projesinin iki ayağının olması planlanmıştır. İlki, psikiyatri asistanlığına yeni başlamış asistanlara, psikiyatri hekimliğinin özelliklerinin, psikiyatri tarihinin, asistanlığın özlük haklarının, TPD’nin, mesleki etik kuralların anlatılmasının amaçlandığı “*Temel asistan eğitimi*”; diğeri ise bir süre sonra bir psikiyatri uzmanı olarak çalışmaya başlayacak olan son sene asistanlarına yönelik, alanda karşılaştıkları sorunlarla baş etme, adli psikiyatrik rapor düzenleme, yerel yöneticilerle ilişkilerinde hak ve sorumluluklarının anlatılmasının amaçlandığı “*Oryantasyon eğitimi*”dir.

Birinci yıl asistanlarına yönelik olarak başlatılan ve üç kez yinelenen temel asistan eğitiminin ilki 2008 yılında 44. UPK öncesinde gerçekleştirilmiştir. Bu eğitime 58 kişi katılırken 2009'da 13. YT-BS öncesinde gerçekleştirilen ikinci eğitime ise 63 kişi katılmıştır. Bu eğitimlere katılan asistanlar eğitimlerinden sonra kongreye ücretsiz devam etmişlerdir.

Ancak bazı psikiyatri şeflerinin, asistanlarının eğitim ve sonrasındaki kongre olmak üzere uzun süre klinikten uzak kalmalarının servis çalışmalarını aksattığı gerekçesini ortadan kaldırmak için asistan eğitimlerinin kongre dışında ayrı bir hafta sonunda yapılmasının uygun olacağı düşünüldü; üçüncü eğitim İstanbul Durusu'da 31 Ekim-1 Kasım 2009 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. Bu üçüncü eğitimde bir salonda Temel asistan eğitimi yapılırken, paralel diğer salon-da ise ilk kez "Oryantasyon eğitimi" gerçekleştirilmiştir.

Temel asistan eğitiminin üçüncüsüne 40 asistan, oryantasyon eğitimine ise 66 asistan olmak üzere toplam 106 kişi katılmıştır.

Böylece 2008-2009 yıllarında gerçekleştirilen tüm eğitimlere toplam 227 asistan katılmıştır. Bu eğitimlere katılan asistanların tüm konaklama ve ulaşım harcamaları TPD tarafından karşılanmıştır.

Dayanışma

Son beş yıl, TPD'nin temel ilkeleri olan *Bilim, etik ve dayanışma* konusunda somut örneklerin yer aldığı bir dönem olmuştur.

İnci Vural ve Feryal Çelikel davaları TPD üyesi iki psikiyatri uzmanı ile TPD üyelerinin ve TPD yönetiminin dayanışmasına iki güzel örnek olmuştur. İnci Vural, Ağrı'da zorunlu hizmetini yaparken, Feryal Çelikel ise Tokat'ta Tıp Fakültesinde çalışırken görevlerini ihmal ile yargılandılar. Dava giderlerini TPD üstlendi, savunmalarını, TPD avukatı Ziyet Özçelik yaptı. İkinin davası da beraatle sonuçlandı.

Özellikle İnci Vural davası anadoluda zorunlu hizmet yapan her uzmanın başına gelebilecek türden bir şeydi. Görevini yerine getirirken, savcının uygun olmayan bir talebini red ettiği için tehdit edildi ve yargılandı. TPD MYK'nın dayanışma kararı, Erzurum şubesinin olaganüstü yakın desteği, her duruşmada MYK üyeleri ve bir çok meslektaşımızın hazır bulunması, TPD avukatının savunmayı üstlenmesi ve beraatle sonuçlanma sonrası keyifli bir yorgunlukla dönüş..

TPD'nin üyeleriyle dayanışması, Bakırköy Ruh Sinir hastalıkları Hastanesinde kameralı mesai kontrolünün hukuk dışılığına ilişkin bir şef yardımcısı ve beş uzman adına TPD hukuk müşaviri tarafından 2009'da açılan iki ayrı dava ile sürüyor. Dava henüz sonuçlanmadı.

Dayanışmanın bir başka örneği, belki de en güzel örneği, meslek yaşamında 40 yılını dolduran psikiyatri uzmanı büyüklerimizin konuk olarak 2009'da 44. Ulusal Psikiyatri Kongresine davet edilmeleri, kongre boyunca ağırlandıkları ve kongrenin açılış töreninde her birine verilen plaket ile ayakta alkışlanmaları olsa gerek.

Yayınlarımız, Kitaplarımız, Dergilerimiz

Son beş yıl içinde TPD yayınlarında ciddi bir artış görülmektedir. Bültenimiz oldukça değişmiş her bir sayısı önemli bir konuya ayrılmış bir kitap niteliğini almıştır. Mezuniyet sonrası eğitime yönelik bilimsel bir derginin yayın hazırlıkları sürmektedir. Çalışmalar Dr. Simavi Vahip'in editörlüğünde sürdürülmektedir. 2008 yılında Depresyon Sağaltım Kılavuzu Kaynak

Kitabı, TPD El Kitabı,2009 yılında Psikiyatride Uzmanlık Eğitimi Yeterlik ve Eğitimin Akreditasyonu kitapları ve krize ruhsal destek broşürü yayınlanmıştır.

Duygudurum bozuklukları Kaynak Kitabı, Psikofarmakoloji BÇB'lerimiz tarafından hazırlanmış yayınlanmak üzeredir.

Yeme Bozuklukları Tedavi Kılavuzu, Bilişsel Davranışçı Terapiler ile ilgili bir kitap, Koruyucu Psikiyatri ile ilgili bir temel kitap ve Psikiyatrik Epidemiyoloji ile ilgili bir temel kitabın yazılması ise planlanmıştır.

Son söz

TPD 15 yıl gibi kısa bir sürede doğmuş, büyümüş ve olgunlaşmıştır. Bilim etik ve dayanışma ilkeleri rehberliğinde bir meslek örgütü ve bir sivil toplum kuruluşu olarak üyeleriyle birlikte yoluna devam etmektedir. Kuruluşundan bugüne emeği geçen herkese teşekkürler.

Ülkemizde Örgütlenme Sorunları ve Türkiye Psikiyatri Derneği'nin Kuruluşu

Dr. M. Orhan Öztürk

*Prof. Dr., Türkiye Psikiyatri Derneği'nin 15. Kuruluş Yıldönümü Konferansı
Anadolu Psikiyatri Günleri
17 Haziran 2010, Eskişehir*

Değerli meslektaşlarım,

Türkiye Psikiyatri Derneği'nin kuruluşunun 15. yıldönümünde bu kutlama konferansını vermek benim için bir onurdur. Türkiye Psikiyatri Derneği Genel Başkanı değerli Doç. Dr. Doğan Yeşilbursa'ya, Merkez Yönetim Kuruluna ve 19. Anadolu Psikiyatri Günlerinin Düzenleme Kurulu ile değerli Kongre Başkanı Prof. Dr. Cem Kaptanoğlu'na teşekkürlerimi sunmak isterim.

Türkiye Psikiyatri Derneği'nin 15. yılında yapacağım konuşmayı hazırlarken ülkemizde örgütlenme ve dernekleşmenin geç ve cılız kalmasının nedenlerini, karşılaşılan güçlükleri düşündürücü buldum. Önce ülkemizde dernekleşme, örgütlenme konusunda düşüncelerimi sizlerle kısaca paylaşmak istiyorum.

Kentlerimiz görgüsüz belediyelerce hem yağmalanıyor, hem çirkinleştiriliyor. Bir şey yapamıyoruz, kentlerimize sahip çıkamıyoruz. Kilometrelerce uzayan en güzel kumsallarımız tümünden büyük dev otellerce kapatılmış; orada yaşayan halk denizi göremiyor, içine giremiyor. Bu kıyılar bizindir de diyemiyoruz. Ormanlarımız yok ediliyor, doğa harikası olan akarsularımızda yapılacak hidroelektrik santrallere karşı yerel halkın direnişi zayıf kalıyor, geniş toplumdan destek alamıyor. Nükleer santrallara karşı direnişler konunun boyutuna göre çok cılız kalıyor. Bu yüzden de gücü olan kesimler istediklerini yapıyor. Küçük, orta çaplı üreticiler ürünlerini gerçek ederine satamıyor, onun ürünlerinden başkaları kâr sağlıyor, üretici çaresiz kalıyor. Kooperatifleşme girişimleri çoğunlukla cılız. Devlet dairelerinde kadrolar siyasal gücün ideolojisi yönünde dolduruluyor. Üniversiteler de siyasal iktidar doğrultusunda yönetilmeye çalışılıyor ve üniversiteler suskun. Sağlık Bakanlığı hekimlere sağlıksız çalışma koşulları dayatıyor. Bir şey yapılamıyor. Örnekleri çoğaltabiliriz.

Bugün ülkemiz ruh sağlığı yasası bulunmayan nadir ülkelerden biridir. Bu yasanın çıkarılması için Derneğimiz uğraştı, ama gücü yetmedi.

Bütün bu "bir şey yapamayışımız"ın önemli ve temel bir nedeninin toplumsal olarak **örgütlenemeyişimiz** olduğunu düşünüyorum. Örgütlenmenin doğal yapısı içinde bir amaç için özgür istence dayalı birliktelik, amaç için savaşım, direnme gibi temel özellikler bulunmaktadır. Bu da ancak demokratik toplumlarda olabiliyor. Daha doğrusu, örgütlenebilen toplumlar demokratik olabiliyorlar. Örgütlenme, dernekleşme sayesinde kitleler haklarını koruyabiliyorlar, mallarına, kentlerine, amaçlarına sahip çıkabiliyorlar. Örgütlenemeyen toplumlarda ise kötü yöneticilerle yönetilme, bireysel ve toplumsal hakların korunamaması, değişik biçimlerde sömürülme gibi ağır bedeller ödeniyor.

Bu durumun toplumsal, psikolojik, siyasal nedenleri kuşkusuz araştırmaya değer. Değerli iki sosyal psikologa, Prof. Dr. Çiğdem Kağıtçıbaşı ve Prof. Dr. Olcay İmamoğlu'na sordum. Ülkemizde bu alanda bir araştırma olmadığını söylediler. Araştırma yapılmamış olması bile ilginç. Örgütlenme olayı bizim ilğimizin, farkındalık sınırlarımızın dışında, bize uzak olan bir şey.

Örgütlenme ne demek? Örgütlenme, belli bir amacı paylaşmak, birlik olmak, birleşerek güçlenmek, amaç doğrultusunda ortaklaşa eylemlerde bulunmak, kimliğimizin sınırları içine bir örgüt üyeliği kimliğini de yerleştirmek olarak tanımlanabilir. Böylece kişi kendi etnik, ulusal, dinsel, ideolojik kimliklerinin yanı sıra bir de örgüt ya da dernek üyeliği kimliğini taşımaktadır.

Eğer yasalar izin verdiği halde, insanlar bu tür birlikler oluşturamıyorlarsa, kaçınıyorlarsa, ortada birlik olmaya karşı bir güvensizlik olduğu anlamını çıkarabiliriz. Bu güvensizliğin kaynakları neler olabilir? Bunda önce siyasal nedenlerin olabildiğini görüyoruz. Uzun süredir bu toplumda “örgütlenme” olayı siyasal yetkeye karşı olma anlamına gelmiştir. Siyasal yetke de bu tür örgütlenmeleri ya yasaklamış ya da kuruluşlarını zorlaştırmıştır; zaman zaman da kurulmuş olanlar ağır cezalara çarptırılmıştır. Bazen de iktidarlar kendilerine karşı savaştığı söylenen sanal örgütlenmeler kurgulayarak baskı düzenini sürdürmeye çalışmışlardır. Ülkemizde ve başka ülkelerde askeri darbelerin ilk işlerinden biri derneklerin kapatılması olmaktadır. Örgüt sözcüğünün kendisi bile toplumumuzda tehlikeli bir anlam taşır olmuştur. Bir örgüte üyelik kaçınılması gereken yasak bir etkinliği çağrıştırabilmektedir. “Dernek, örgüt” deyince, insanlar sanki başlarına bir belâ gelebilir diye uzak durma eğiliminde olabiliyorlar. Analar, babalar çocuklarını üniversiteye gönderirken bir örgüte takılmamaları konusunda onları uyarıyorlar. 19. yüzyıl sonlarına, yirminci yüzyıla ilişkin siyasal tarihimizde bu tür korkuların tümünden yersiz olmadığını gösteren çok sayıda olay vardır.

Örgütlenebilen toplum yetkeci siyasal iktidarların büyük korkusudur. Siyasal yetke toplumun örgütlenmesinden korktuğu için her türlü örgütlenmeye kuşku ve güvensizlikle yaklaşmaktadır. Bu korkuya dayalı olarak dernekler ve sivil toplum kuruluşları için valilikte, emniyette kuruluş ve işleyişi sürekli denetleyen “dernekler bürosu” vardır. Bu büronun ortaya koyduğu formaliteler kimi zaman dernek kurmak isteyenleri yıldırmakta ve bunlar yüzünden dernek kurmaktan vazgeçilmektedir.

Siyasal nedenlerin gerçek neden olmaktan çok bireysel ve toplumsal güvensizliklerimizin sonuçları olduğunu düşünüyorum. Bir başkasına ‘gel birlikte bir şeyler yapalım’ diyebilmek için kişinin önce kendine, sonra başkalarına güveninin olması gerekir. Oysa, çocukluktan beri yetiştiriliş biçimlerimize bakacak olursak ailede ve okulda daha çok yetkeye (otoriteye) boyun eğme, konuları tartışmadan, sorgulamadan öğrenme, aile dışındaki ilişkilere güvenememe, özerk benlik duygusu geliştirememe gibi özellikler baskındır. Ülkemizde kurumların özerkliğinden söz edilir, ama bireysel özerklik duygusu üzerinde pek durulmaz.

Özerk benlik duygusu kişinin özgür düşüncesi ve istenci ile seçim yapabilme, karar verebilme gücünün, özerk birey olmanın temelidir. Bireyin özgür istenci ile karar verebilme yetisi yetkeci ve bağımlı kılıcı toplumalarda kolay gelişmiyor. Özerk benlik duygusunun temel taşlarından biri özgüven duygusudur. Özerk benliğini yeterince geliştiremeyen kişideki özgüven eksikliği onun başkaları ile birlikte örgütlenmesini engellemektedir. Kişiler bir araya geldiklerinde, bir amaç doğrultusunda birleşelim dediklerinde bir yandan siyasal tehlikeleri, bir yandan da bu toplu girişimin altında yatabilecek gizli güdülenmeleri düşünmektedirler. Yetkeden

korkular, kendilerinin bir araç olarak kullanılabileceği, yapılacak işlerde bir takım gizli emellerin bulunabileceği gibi kuşku temeldeki güvensizliğin dışavurulan ya da saklı tutulan belirtileri olabilmektedir.

Örgütlenememenin nedenleri arasında kuşkusuz bu kısaca tanımlamaya çalıştığım siyasal ve bireysel psikolojik etkenlerin dışında başka nedenler de bulunabilir. Örneğin feodal düzende ezilenlerin örgütlenmesi ekonomik açıdan egemen kişiler için tehlike yaratan bir eylemdir. Eğitim eksikliği nedeniyle insan hakları, ekonomik yaşam, sağlık sigortası gibi konularda örgütlenmenin sağlayabileceği kazanımlar yeterince bilinmemektedir.

Ülkemizdeki derneklerin, sivil toplum örgütleri diye bilinen kuruluşların tarihine bakacak olursak Batıdaki benzerlerine göre ne denli geride kaldığımızı kolayca görebiliriz. Amerikan Hekimler Birliği 1850'de kurulmuştur. Amerikan Psikiyatri Birliği'nin kuruluşu 1850'lerin sonuna doğru olmuştur, bugünkü amblemini 1890'da almıştır. İngiltere'de en başta gelen psikiyatri topluluğu olan Royal College of Psychiatrists'in yayınladığı British Journal of Psychiatry'nin geriye doğru arşivlerini 1855'e dek bulabiliyorsunuz. Batı'da işçi örgütlenmeleri sanayi devrimi ile başlıyor. A.B.D.'de ilk işçi birliği 1827'de kurulmuş.

Ülkemizde işçi haklarını koruyacak kuruluşlar ancak yasalarla 1960'dan sonra kuruldu. Bunun gibi, hekimler için Türk Tabipleri birliği ve tabip odaları, avukatlar için Türkiye Barolar Birliği ve barolar yasalarla kurulmuşlardır. Ülkenin en okumuş, kültürel açıdan en seçkin meslekleri için bile örgütlenme meslektaşların bir araya gelmesiyle değil, tepeden inme yasalarla gerçekleşmiştir. Böyle olduğu için de yakın dönemlere dek yeterince özerk biçimde örgütlenememişler, güç kazanamamışlardır. Böyle olduğu için de bir Sağlık Bakanı Türk Tabipleri Birliğinin bir yasa ile kaldırılabilceğini söyleyebiliyor.

Ülkemizde bugün de psikiyatri alanında etkinliğini sürdürmekte olan en eski dernek Türk Nöro-Psikiyatri Derneği 1914'te kurulmuştur. Ülkemizde psikiyatride öncü olan Mazhar Osman Uzman ve İhsan Şükrü Aksel gibi hocaların başkanlık yaptığı Türk Nöro-Psikiyatri Derneği'nin ve yayın organı olan Nöro-psikiyatri Arşivinin kuşkusuz özel yeri vardır. Prof. Dr. Fahrettin Kerim Gökay'ın kurmuş olduğu Akıl Hıfzıssıhha Derneği, Yeşilay, Türkiye Sosyal Psikiyatri Araştırma Derneği 20. Yüzyılın ortalarında kurulmuşlar, ama ülke psikiyatrisinde etkin yer alacak biçimde örgütlenememişlerdir. 1950'li yılların ortalarında Prof. Rasim Adasal'ın başkanlığında kurulmuş olan Ankara Nöropsikiyatri Cemiyeti, 1962'de Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği adını almış, sonraki askeri darbeler zamanında iki kez kapanma tehlikesi geçirmiştir. Şimdiki durumda bu derneğin en önemli etkinliği Türk Psikiyatri Dergisi'nin yayınlanmasıdır. Görülüyor ki psikiyatri alanında kurulmuş olan ilk dernekler birer yerel dernek olmaktan öte ülke çapında bir örgütlenme gösterememişlerdir. Bu derneklerin en belirgin özelliği tanınmış hocalarımız tarafından kurulmuş olmalarıdır. Yetkeye bağımlı derneklerde katılım oranı düşük ve üyeler arasında demokratik etkileşim zayıf olmaktadır. Bu nedenle kurumlaşmamaktadırlar ya da ömürleri kurucunun ömrü kadar olabilmektedir.

Türkiye Psikiyatri Derneği'nin 15 yıl gibi kısa bir sürede bu denli örgütlenerek kurumlaşmasının ve güçlenmesinin en önemli kaynağı kanımca, Derneğin tabandan kuruluşu olmuştur. Kendine ve başkalarına güvenebilen, özerk benlik duygusu bulunan gençlerin direşken çalışmaları ile bu örgütlenme ve güçlenme gerçekleşmiştir. Türkiye Psikiyatri Derneği'nin kuruluş öyküsü kanımca aydınlatıcıdır.

Hazırlanmakta olan “Türkiye’de Psikiyatrinin Örgütsel Belleği” başlıklı kitapta Psikiyatri Asistanları ve Uzmanları Derneği bölümünden hemen önceki tek sayfaya şunları büyük harflerle yazmıştım:

Gençler Birleşti Psikiyatri Asistanları ve Uzmanları Derneği (PAUD) Doğdu Gençler Hocaları ile Birleşti Türkiye Psikiyatri Derneği Doğdu

Ve bölümün başına da şöyle bir giriş yapmıştım:

1980’li yılların sonuna doğru ülkemizde, alışlagelmiş çerçeveyi kırmaya çalışan, yürekte il-gili, çağın gerisinde kalmak istemeyen çok genç bir grup psikiyatri asistanı (araştırma görevlisi) ve çiçeği burnunda uzmanı, “Psikiyatri Asistanları ve Uzmanları Derneği (PAUD) adı altında bir dernek kurdular. Bu dernek en başta Türkiye’deki psikiyatri eğitimini ve uygulamalarını sor-guladı, ülkedeki yerleşik psikiyatri eğitim ve sağaltım merkezlerinde değişim gerektiğini vurguladı. Ülkede, ruh hekimiği alanında ilk kez değişimin tabandan başlayan ışıklarını yakıtı.

PAUD’da etkin olarak çalışmış üyelere birkaç alıntı yapmak istiyorum:

Emine Z. Kılıç:

.....PAUD psikiyatri eğitiminde kurumlar arası standardizasyon ve işbirliği sağlanması, bilgi alışverişi olabilmesi böylece de bilgi açıklarının kapatılması amacıyla ortaya çıktı. Paylaşımı ve işbirliğini arttırmayı amaçlayan bir dernek olarak kurulmuştu. Kuruluşunda amaçlanan işlevi-ni büyük ölçüde yerine getirdi..... Psikiyatri eğitiminde standardizasyon sağlama ile ilgili işlevini Türk Psikiyatri Derneği’ne devretti.”

Dr. Süheyla Ünal:

“....Asistanlığımın ilk yıllarıydı. Psikiyatrist olmayı yaşamındaki öncelikler arasına almış bir avuç asistan arkadaşımınla birlikte “umduğumuz ama bulamadıklarımızın” yarattığı hayal kırık-lıklarını onarmak, “umduğumuz” psikiyatriye ulaşmak için yapılabilecekler konusunda kafa yor-maya başlamıştık..... “Örgütlenmek” gerekiyordu etkili olabilmek, iş üretebilmek için.”

1994 yılında Türk Psikiyatri Dergisi’nin Yaz sayısındaki “Önyazı” Türkiye Psikiyatri Derneği’nin kuruluş çalışmalarından önceki durumu açıklamaktadır. Bu “Önyazı” ile Türk psikiyatri topluluğuna duyuru yapılarak psikiyatri birliğinin kurulabilmesi için tartışma baş-latılmıştı (Türk Psikiyatri Dergisi, Cilt 5, Sayı 3, 1994). Dergi’nin sonraki sayılarında birçok tartışma yazısı yayınlandı. Bunun yanı sıra, Türk Nöropsikiyatri, Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneklerinin girişimi ile Ankara ve İstanbul’da değişik toplantılar yapılarak tartışmalar genişle-tildi. İzmir Psikiyatri Derneği de bu tartışmalarda etkin yer aldı.

Bu tartışmalarda, varolan derneklerden birinin adının ve tüzüğünün değiştirilmesi ya da bunların birleşmesi ile bir federasyon oluşturulması ya da yeni baştan bir derneğin ku-rulması gibi konular enine boyuna tartışıldı. Genel istek yeni baştan bir derneğin kurulması doğrultusundaydı.

Türk Psikiyatri Dergisi'nin Derneğin resmen kuruluşundan sonraki 1995 Güz sayısındaki (Cilt 6, Sayı 3) önyazı kuruluşu şöyle özetliyordu:

*Bir buçuk yılı aşan bir hazırlık döneminden sonra, 17 Haziran 1995'te, ülkemizde tüm ruh hekimlerini bir Birlik çatısı altında toplayacak ve onları temsil edecek bir psikiyatri derneği kurabilmek için kurucular toplantısı gerçekleşti. Bu toplantı Türk psikiyatri tarihinde önemli bir olay ve etkili bir adımdır. Sayısı yüz yetmiş aşan ruh hekimi, kurucu üye olmak için belgelerini hazırlamış olarak Ankara'ya geldiler. Büyük bir ilgi ve coşku ile toplantıya katıldılar, konuları tartıştılar.... Seçilen geçici Yönetim Kurulu, gerekli belgeleri tamamlamış olan 166 kurucu üyenin imzası ile başvuruyu yapmış ve **"Psikiyatri Birliği Derneği"** kurulmuştur.*

Kuruluş aşamasına ilişkin ayrıntılara daha fazla girmem gereksiz. Hem PAUD'da hem Derneğin kuruluşunda ve gelişmesinde etkin yer almış olan **Dr. Sezai Berber'in** Dernek kurulduktan sonra yapılan kongrede **Prof. Dr. Özcan Köknel'in** bir konuşmasını şöyle aktarıyor:

"Dr. Özcan KÖKNEL, Derneğin yaptıklarını göstererek, genç kuşağa hitaben 'Bizler 40-50 yıldır bunları konuştuk, sizler ise hayata geçirdiniz' demiştir."

PAUD'un ve Türkiye Psikiyatri Derneği'nin kuruluşunda ve sonrasında o denli çok kişi var ki burada onları sıralamam çok zaman alır. Ama hemen başlangıçta büyük emeği geçenleri anmak isterim. Atladıklarım beni bağışlasınlar: Önce dört derneğin adını anmam gerekir:

PAUD, Türk Nöropsikiyatri Derneği, Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği ve İzmir Psikiyatri Derneği.

PAUD' üyelerinden **Dr. Nalan DEMİRERGI, Dr. Cenk TEK, Dr. Cumhur Boratav, Dr. Emine Z. Kılıç, Dr. Süheyla Ünal, Dr. Nurper ÖZEN, Dr. Sezai BERBER**, ilk girişimciler olmuşlardır. Bu arkadaşlarımin hepsi şimdi meslek yaşamlarının üst basamaklarında hizmet vermekte, eğitim ve araştırma yapmaktadırlar.

Tüzük, yönetmelik ve yönergelerin hazırlanması, kurulların oluşturulması ve daha birçok alanda Derneğin temel taşlarının yerleştirilmesinde **Dr. Raşit TÜKEL** ve **Dr. Mustafa SERCAN**'ın emeği büyüktür. **Dr. Levent KÜEY** çalışma birimlerinin oluşmasında, **Dr. Levent KÜEY** ve **Dr. Can CİMİLLİ** uluslararası ilişkilerde, **Dr. Berna ULUĞ, Dr. Kültekin ÖGEL** Dernek Bülteninin başlatılmasında, **Dr. Emin ÖNDER** ilk yıllardaki kongrelerin büyük atılım yapmasında, **Dr. Timuçin ORAL** kongrelerin gelişmesinde ve WEB sitesinin kurulmasında, **Dr. Doğan ŞAHİN** ve **Dr. Mustafa SERCAN** etik ilkelerin yazılmasında büyük emek vermişlerdir.

Değişik dönemlerde Dernek başkanlığı yapmış olan **Dr. Özcan KÖKNEL, Dr. Savaş KÜLTÜR, Dr. Şahika YÜKSEL, Dr. Haluk ÖZBAY, Dr. Şeref ÖZER** ve şimdiki başkan **Dr. Doğan YEŞİLBURSA'nın** adlarını şükranla anıyorum.

Kuruluşundan beri Derneğin dokuz genel kurul toplantısı yapılmış ve MYK üyeleri seçilmiştir. Yukarıda saydıklarımın dışında değişik dönemlerde Merkez Yönetim Kurulunda büyük özveri ile çalışmış olan **Dr. Kültegin ÖGEL, Dr. İsmet KIRPINAR, Dr. Ali Saffet GÖNÜL, Dr. Cem ATBAŞOĞLU, Dr. Murat REZAKİ, Dr. Neşe DİREK, Dr. Ali Savaş ÇİLLİ, Dr. Cengiz KILIÇ, Dr. Çezar ATASOY, Dr. Halis ULAŞ, Dr. Agah AYDIN, Dr. Mehmet YUMRU** ve **Dr. Ayşe Devrim BAŞTERZİ** vardır. Adlarını unuttuklarımdan da özür dileyerek emek veren herkese şükran borcumuz olduğunu belirtmek isterim.

Derneğimizin bugününe bakınca, geçmişin özverili çalışmalarının boşa çıkmamış olduğunu rahatlıkla söyleyebiliyorum. Kuruluşundan beri dokuz seçim yapıldı, yönetimler değişti. Bu değişimlere karşın Derneğin genel gelişim çizgisinde bir aksama olmadı, tersine gelişim ivme kazandı. Bugün artık Derneğimiz kurulları, şubeleri, bilimsel çalışma birimleri, kongreleri, yayınları, Web sitesi, eğitim izlenceleri, yeterli sınavları, ödülleri ve ululararası ilişkileri ile düzenli işlemektedir. Bu dinamik gelişmenin duraganlaşmayacağını umut ediyoruz.

Son olarak Derneğimizin geleceği ile ilgili düşüncelerimi kısaca sunmak isterim. En başta eleştirilere kulak vermemiz gerekir. Son genel kurul toplantısında yapılan eleştirilerden biri derneğin yönetimine hep aynı kişilerin seçildiğine ilişkindi. Belki derneğin ilk kuruluş yıllarındaki iki üç seçim için bu görüş bir dereceye dek doğru olabilir. Ama son 10 yıl içindeki seçimlerde bu görüşü doğrulayacak bir durum olduğunu göremiyorum. Ama gene de bu tür eleştirilere önem vermemiz ve derneğin demokratik seçimlerle gelen fakat ülkemizin değişik yörelerinden üyelerimizi de içine alarak değişebilen yönetim kurulları oluşturmada büyük yarar görüyorum. Delege sayısı yüksek olan bazı kentlerimizin ya da kurumlarımızın, örneğin kent olarak İstanbul ve Ankara'nın kurum olarak da Bakırköy'ün egemenlik kurabilme güçlerini düşünerek, demokratik kurallar içinde ortaya çıkabilecek çoğunluk egemenliği risklerini giderme yollarını araştırmalıyız.

Dernek son yıllarda sesi çıkan bir sivil toplum olma yolunda önemli atılımlar yapmıştır. Bir psikiyatri derneğinin toplumun sorunları karşısında sesi çıkmayan bir meslek örgütü olması çok üzücü olurdu. Bu etkinlikler artırılabilir.

Türkiye Psikiyatri Derneği artık bilimsel çalışma birimlerinin etkinlikleri ile güçlü bir bilimsel dernek niteliğini de kazanmaktadır. Araştırma projelerine daha büyük destek, nitelikli yayınları ödüllendirmek, psikiyatri alanında yayın sahteciliklerini değerlendirmek için kurullar oluşturarak bilimsel etkinlikler zenginleştirilebilir.

- İyi bilindiği gibi, bir derneğin yaşaması ve güç kazanması üyelerinin etkin ve etkili ilgisi, katılımı ile gerçekleşebilir.
- Üyelerin bireysel duyarlılıklarını MYK'ya iletebilme yolları açık ve kolay olmalıdır.
- Bir dernek üyelerinin duyarlılıklarına karşı duyarlı yönetimler seçebildiği oranda gelişecektir.

Türkiye Psikiyatri Derneği'nin 15 yıllık öyküsü gerçekten bir başarı öyküsüdür. Onun kuruluşuna ve gelişmesine emek veren herkesi yürekten kutluyorum.

Türkiye Psikiyatri Derneği Tüzel Metinleri

9. ANADOLU PSİKİYATRİ GÜNLERİ

13 - 17 Haziran 2009
EDİRNE

www.apg2005.org
16-19 Haziran 2005
Kapadokya Dedeman Otel

PSİKİYATRİK
BOZUKLUKLARA
YATKINLIKLAR

14. ANADOLU
PSİKİYATRİ
GÜNLERİ

ikinci ve son duyuru

Türkiye Psikiyatri Derneği

18. Anadolu Psikiyatri
Günleri

"Psikiyatri'de Uzaktakiler"

17-20 Haziran 2009, Afyonkarahisar

Türkiye Psikiyatri Derneği Denizli Şubesi
Afyon Kocatepe Üniversitesi Tıp Fakültesi

TÜRKİYE PSİKİYATRİ DERNEĞİ

19.

16 - 19 Haziran 2010
Eskişehir

ANADOLU
PSİKİYATRİ
GÜNLERİ

Türkiye Psikiyatri Derneği Tüzüğü

Birinci Bölüm

Derneğin Adı, Merkezi, Amacı ve Çalışmaları

Derneğin Adı, Merkezi ve Şube Açılması

Madde 1 - Derneğin adı (Bakanlar Kurulu'nun 15. 04. 1999 tarih ve 99/12774 sayılı kararı ile) “**Türkiye Psikiyatri Derneği**” dir. Merkezi Ankara'dadır. Türkiye'nin illerinde ya da birkaç ili kapsayan bölgelerinde şubeler açabilir. Şubelerin açılmasına Merkez Genel Kurulu karar verir.

Derneğin Amacı

Madde 2 - Derneğin Amacı:

- a) Türkiye genelinde Ruh Sağlığı ve Hastalıkları (Psikiyatri) Uzmanı hekimlerin mesleki gelişme hedeflerini belirlemek, bu hedefleri gerçekleştirmek için psikiyatri uzmanlarının birliğini sağlamak.
- b) Gerektiğinde başta Sağlık Bakanlığı olmak üzere devlet kuruluşları veya Türk Tabipleri Birliği benzeri meslek kuruluşlarının oluşturacağı ruh sağlığı alanı ile ilgili kurullarda ve alınacak kararlarda meslek alanını temsilen görev almak ve / veya üyelerinin görevlendirilmesini sağlamak.
- c) Ruh hekimleri arasındaki ve/veya ruh hekimi-hasta arasındaki ilişkileri ve hasta ve hekim hakları ile ilgili etik kurallarını belirlemek, kuralların uygulanmasını izlemek, kurallara uyulmadığı durumlarda gereği için Türk Tabipleri Birliği nezdinde girişimlerde bulunmak. Gerektiğinde psikiyatri alanında hasta haklarını belirleyici ve koruyucu çalışmalar yapmak.
- d) Ruh Sağlığı ve Hastalıkları uzmanlık eğitiminin standartlarını saptamak; uzmanlık eğitiminin bu standartlara uygun olarak yürütülebilmesi için gerekli izleme, gözlem, gözetim çalışmalarını gerçekleştirmek; öneri ve uyarılarda bulunmak.
- e) Tıp öğrencilerine, psikiyatri asistanlarına ve başka tıp dallarından gönderilen asistanlara verilen psikiyatri eğitim standartlarını belirlemek, uygulanmasını izlemek ve gerektiğinde değerlendirmelerini ilgili kurumlara iletme.

- f) Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastaneleri'nde, Üniversite Hastaneleri, Devlet Hastaneleri ve Özel Mülkiyete Ait Hastanelerde ve / veya serbest çalışan ruh hekimlerinin uzman olduktan sonraki sürekli eğitimlerinin koşullarını, standartlarını ve kurallarını belirlemek, eğitim programları düzenlemek, uygulanmasını izlemek.
- g) Ülke genelinde ruh sağlığının korunması, ruh hastalarının sağaltım ve bakımının sağlanması, ruh sağlığı çalışmalarının yaygınlaştırılması, yönlendirilmesi, standartlarının belirlenmesi ve izlenmesi ile ilgili çalışmalar yapmak. Bu konudaki değerlendirmelerini ilgili kurumlara iletmek ve kamuoyu oluşturmak.
- h) Toplumu ruh sağlığı ve ruh hekimliği konularında aydınlatıcı, eğitici, uyarıcı faaliyetlerde bulunmak.
- i) Psikiyatri alanında bilimsel çalışmaları yüreklendirmek, maddi yönden desteklemek, araştırmaların yayımlanmasını ve yayılmasını sağlamak.
- j) Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı hekimlerin çalışma koşulları, sağlık, sosyal ve ekonomik haklarıyla ilgili çalışmalar yapmak. Bu konularda ilgili kurumlara öneri ve uyarılarda bulunmak, kamuoyu oluşturmak için çaba göstermek.
- k) İlgili yasa ve yönetmeliklere aykırı olmamak koşuluyla Merkez Eşgüdüm Kurulu önerisi ve Merkez Yönetim Kurulu Kararıyla yurt içinde ve yurt dışında sağlık alanında çalışan birlik, dernek, vakıf, sendika ve benzeri sivil toplum kuruluşlarıyla ortak bir amaç doğrultusunda işbirliği yapmak veya platform oluşturmak.

Derneğin Çalışmaları

Madde 3 - Dernek, ikinci maddede belirtilen amaçlar doğrultusunda aşağıdaki çalışmalarda bulunur:

- a) Sağlık Bakanlığı ve / veya Türk Tabipleri Birliği nezdinde derneği temsil edecek üyeleri görevlendirmek.
- b) Psikiyatri alanındaki etik kuralların, eğitim hastaneleri ve tıp fakültelerindeki psikiyatri öğretim programının, uzmanlık eğitimi ve uzmanlık sonrası eğitimin standartlarının belirlenmesi ve izlenmesi, bilimsel çalışmaların desteklenmesi ve yayımlanması vb. konularında derneğin amaçlarını gerçekleştirmek için komisyonlar kurmak.
- c) Basın-yayın organları yoluyla derneğin amaçları ve / veya çalışmaları hakkında kamuoyunu bilgilendirmek, derneğin görüşlerini kamuoyuna açıklamak.
- d) Bilimsel toplantılar, paneller, konferanslar, sempozyumlar, kurslar ve kongreler düzenlemek. Eğitim çalışmaları yapmak.
- e) Derneğin görüşlerini yaymak, çalışmalarını duyurmak amacıyla dergi, bülten, broşür, kitap, CD, film, internet sayfası ve benzeri yayın çalışmalarında bulunmak.
- f) Derneğin amaçları ile ilişkili vakıflar kurmak, kurulacak vakıflara kurucu üye olmak, bağışta bulunmak
- g) Üyelerinin sosyal ihtiyaçlarını karşılamak ve aralarındaki iletişim ve dayanışmayı arttırmak üzere lokal ve dinlenme tesisleri açmak ve işletmek.
- h) Derneğe gelir sağlamak ya da üyeler arasındaki sosyal ilişkileri ve iletişimi gerçekleştirmek amacıyla balo, yemek, konser vb. düzenlemek.

- i) Derneğin amaçlarını gerçekleştirmek için gerekli her türlü sosyal, kültürel, bilimsel etkinliklerde bulunmak.

Uluslararası Derneklere Üyelik ve yurt dışından yardım alınması

Madde 4 –

- a) Dernek tüzükte gösterilen amaçlarını gerçekleştirmek üzere uluslararası çalışmalarda veya işbirliğinde bulunabilir, uluslararası bilimsel ve mesleki derneklere yasal gereklilikleri yerine getirerek üye olabilir.
- b) Dernek mülki idare amirliğine önceden bildirimde bulunmak ve konuyla ilgili yönetmelik koşullarını yerine getirmek şartıyla yurt dışındaki kişi, kurum ve kuruluşlardan aynî ve nakdî yardım alabilir. Nakdi yardımların banka yoluyla alınması zorunludur.

İkinci Bölüm

Üyelik

Derneğe Üyelik

Madde 5 - Derneğin asıl ve onursal olmak üzere iki tür üyeliği vardır:

I - Asıl üyelik:

Derneğe yalnızca;

- a) Ruh Sağlığı ve Hastalıkları (Psikiyatri) ya da Çocuk Ruh Sağlığı ve Hastalıkları (Çocuk Psikiyatrisi) Uzmanı olanlar,
- b) Ruh ve Sinir Hastalıkları (Nöropsikiyatri) Uzmanı olup, Ruh Sağlığı (Psikiyatri) alanında çalışanlar,

Ruh Sağlığı ve Hastalıkları ya da Çocuk Ruh Sağlığı ve Hastalıkları tıp dallarında uzmanlık eğitimi görmekte olanlar (Asistanlar), asıl üye olabilirler.

II- Onursal Üyelik:

- a) Uluslararası çalışmalar yapmış Türk veya yabancı bilim çalışanlarına ya da yurtiçinde ve / veya yurt dışında derneğe yakın ilgi göstererek, maddi veya manevi önemli destek sağlayanlara onursal üyelik verilebilir.
- b) Onursal üyelerin seçme ve seçilme hakları yoktur.

Üyelik Koşulları

Madde 6- Üyelğe başvurma ve kabul edilme:

I - Asıl Üyelik

- a) Üyelik koşullarına uygun kişiler, kişisel ve mesleki kimlik bilgilerini derneğin matbu üyelik formuna işledikten ve kendilerinin derneğe üye alınmasını öneren iki üyeye imzalattıktan sonra, üyelik koşullarına uygun olduklarını bildirir belgeleri-

le ve gerektiğinde fotoğraf ekleyip üyelik giriş ödentilerini ödeyerek, bulundukları yerdeki Şube Yönetim Kurulu'na başvururlar.

- b) Üyelik başvurusu, başvurudan sonraki ilk Şube Yönetim Kurulu toplantısında karara bağlanır. Başvuruları Şube Yönetim Kurulu'nca kabul edildiğinde asıl üye olurlar. Sonuç başvurana en geç 30 gün içinde yazıyla bildirilir.
- c) Merkezde bütün üyeler için kayıtlı oldukları şubelere göre bir üye kütüğü tutulur. Yeni üyeler Şube Yönetim Kurulu'nca, 4 ayda bir dernek merkezine bildirilir.
- d) Türkiye içinde oturduğu yeri değiştiren üyenin üyeliği, başvurusu üzerine veya resen yeni oturduğu il ya da bölgedeki şubeye devredilir. düşmeden yeni oturduğu il ya da bölgedeki şubeye devredilir.
- e) Türkiye dışında oturup da üyelik koşullarını yerine getiren kişiler üyelik başvurusunu Merkez Yönetim Kurulu'na yaparlar. Bu kişilerin üyeliğini Merkez Yönetim Kurulu kabul ya da reddeder. Üyeliğe kabul edilenler uygun görüldükleri şubelere devredilirler.

II- Onursal Üyelik

Onursal Üyelik, Merkez Genel Kurulu üyelerinin 1/5'inin ya da Merkez Yönetim Kurulu'nun önerisi ile Merkez Genel Kurulu kararıyla kesinleşir.

Üyelikten Çıkma ve Çıkarılma

Madde 7 –Üyelikten Çıkma ve Çıkarılma

I- Üyelikten çıkma: Üyeler istedikleri zaman üyelikten ayrılabilirler. Ayrılmak isteyen üye, bağlı olduğu şube yönetim kuruluna bir dilekçe ile başvurur ya da dilekçesini taahhütlü posta ile şube adresine gönderir.

II- Üyeliğin kendiliğinden düşmesi: Üyelik koşullarının ortadan kalkması nedeniyle, asistanken üye olup da uzmanlığa yükselme dışı nedenlerle asistanlıktan ayrılanların üyeliği düşürülür. Bu durumda olan üyelerin kendi başvuruları ya da durumları öğrenildiğinde ve asistan oldukları kurumlarından alınacak resmi bir yazıyla gerçekliği saptandığında kendi başvuruları olmasa da üyeliğinin düşürülme işlemi kayıtlı olduğu şube yönetim kurulu tarafından resen yapılır ve yapılan işlem Merkez Yönetim Kurulu'na bildirilir. Bu şekilde üyeliği düşürülenlerde üyeliğin askıya alınması, soruşturma kuralları uygulanmaz ve Merkez Genel Kurul kararı koşulu aranmaz.

III-Üyelikten çıkarılma

Üyelikten çıkarılma koşulları:

- a) Bilimsel-mesleki kurallara ve yöntemlere aykırı davrandığı, meslek onurunu zedelediği, dernek bünyesinde derneğin amaçlarını engelleyici faaliyetlerde bulunduğu, derneğin maddi zarara uğramasına yol açtığı, üyelik yükümlülüklerini yerine getirmediği kesinleşen üyeler üyelikten çıkarılır.
- b) Üyelikten çıkarılma; Merkez Onur Kurulu'nun soruşturma sonucu vereceği çıkarılma kararının, Merkez Genel Kurulu'nca onaylanmasından sonra yürürlüğe girer.

- c) Merkez Onur Kurulu'nca üyelikten çıkarılma kararı verilenlerin üyelik-hakları, ilk Merkez Genel Kurulu'na dek Merkez Yönetim Kurulu kararıyla askıya alınır.
- d) Üyelikten ayrılanların veya çıkarılanların, üyeliği düşenlerin ödemiş oldukları ödentiler geri verilmez.

Üyelik hakları

Madde 8- Dernek üyeleri eşit haklara sahiptir.

- a) Dernek üyeleri arasında hiçbir nedenle fark gözetilemez, hiçbir üyeye ayrıcalık tanınamaz.
- b) Her üyenin derneğin çalışmalarına ve yönetimine katılma hakkı vardır.
- c) Onursal üyeler dışında her üyenin şube ve merkez genel kurullarında bir oy hakkı vardır. Üye oyunu kendisi kullanmak zorundadır.
- d) Dernekten çıkan, çıkarılan ya da üyeliği düşen üye derneğin mal varlığı ve çalışmalarıyla ilgili hak iddia edemez.
- e) Hiçbir dernek üyesi, dernek ile kendisi, eşi, üstsoyu ve altsoyu arasındaki bir hukukî işlem veya uyuşmazlık konusunda alınması gereken kararlarda oy kullanamaz.

Üyelik Yükümlülükleri

Madde 9- Üyeler, dernek düzenine uymak ve derneğe bağlılık göstermekle, derneğin amacına uygun davranmak, özellikle amacın gerçekleşmesini güçleştirici veya engelleyici davranışlardan kaçınmakla yükümlüdür. Üyelik yükümlülükleri, ödentiler ve görevlerdir.

- a) Her kişi üyelik başvurusu sırasında giriş ödentisi ödemekle yükümlüdür.
- b) Üyelik ödentisi kişinin üyeliğe kabul edildiği günden başlayarak her yıl için bir kerede ödenir. Yazılı uyarıya karşın üyelik ödentisini ödemeyen üyeler yükümlülüklerini yerine getirmemiş sayılır. Onursal üyeler ödenti vermek zorunda değildir.
- c) Üyelik giriş ödentisi 20 (yirmi) Yeni Türk Lirası, yıllık üyelik ödentisi 30 (otuz) YTL'dir.
- d) Dernekten çıkan, çıkarılan ya da üyeliği düşen üye, üyelikte bulunduğu sürenin ödentisini vermek zorundadır.
- e) Ödentiler Şube Yönetim Kurulu'nca toplanır. Şubeler topladıkları ödentilerin belirli bir oranını Merkez Yönetim Kurulu'na göndermekle yükümlüdürler. Merkez Yönetim Kurulu'na gönderilecek üyelik ödentileri oranı Merkez Genel Kurulu'nca belirlenir. Ancak bu oran toplanan ödentilerin üçte birini geçemez.
- f) Hiçbir üye dernek çalışmalarında görev almaya zorlanamaz. Ancak dernek yetkili kurulları, üyeleri derneğin amaçları doğrultusunda görevlendirebilir. Görevlendirme, yetkili organ tarafından yazıyla yapılır. Üye yazılı görevlendirmeyi imza karşılığı aldıktan sonraki 15 gün içinde kabul etmediğini bildirmemişse, görevi üstlenmiş sayılır.

Derneğin Kurucu Üyeleri

Madde 10- Psikiyatri Derneği'nin kurucu üyeleri ve kimlikleri aşağıdadır. Kurucu üyeler arasından seçilmiş aşağıda kimlik bilgileri yazılı ilk yedi kişi ilk Merkez Genel Kurulu'na kadar Geçici Merkez Yönetim Kurulu Üyeleridir.

Adı Soyadı	Doğum Tarihi ve Yeri	Meslek	Uyruk	Adresi
Mustafa Orhan Öztürk	1925 Tarsus	Doktor	TC	Büklüm Sok 89/3 Kavaklıdere Ankara
Cenk Tek	1966 Niğde	Doktor	TC	6. Cad 35/2 Bahçelievler Ankara
Mehmet Sezai Berber	1961 Acıpayam	Doktor	TC	Merkez Sitesi E Blok12 Karakusunlar Ankara
Emine Nalan Işcan	1965 Ankara	Doktor	TC	Turgutlu Sok. 13/17 Gaziosmanpaşa Ankara
Mehmet Raşit Tükel	1959 Nazilli	Doktor	TC	Atiye Sok. 4/5 Teşvikiye İstanbul
Mustafa Sercan	1956 Gaziantep	Doktor	TC	Çakırağa Mah. Cerrahpaşa Cad. B Blok 7/10 Aksaray İstanbul
Mustafa Levent Küey	1957 Bornova	Doktor	TC	1442 Sok. 35/12 Alsancak İzmir
Ercan Abay	1955 Eyüp	Doktor	TC	Tıp Fak. Lojmanları C Blok D8 Edirne
Mehmet Yücel Ağargün	1965 Kahramanmaraş	Doktor	TC	Yüzüncüyıl Ün. Lojmanları Van
Asena Akdemir	1964 Gaziantep	Doktor	TC	Kuzgun Sok. 24/18 A. Ayrancı Ankara
Ahmet Tamer Aker	1966 Konya	Doktor	TC	Alidede Mah Dışbank Sitesi E9 Koşuyolu İstanbul
Gökay Aksaray	1962 Malatya	Doktor	TC	Dumlupınar Cad. Oluşum Sitesi 4B Blok No5 Göztepe Eskişehir
Nejat Akyol	1951 Alucra	Doktor	TC	Salihbey Cad. Alpaslan Geçidi 6/2 Samsun
Fikret Aldanmaz	1963 Adana	Doktor	TC	100. yıl Bulv. 33/15 Adana
Ahmet Giray Arıhan	1965 Ankara	Doktor	TC	Nisan Sok. 8/6 Dikmen Ankara
Zehra Arıkan	1954 Bor	Doktor	TC	Dostlar Sitesi A Blok No 45 Balgat Ankara
Meryem Arıkan	1965 Kazımkarabekir	Doktor	TC	Barutsan A.Ş. Lojmanları Elmadağ Ankara
Mustafa Kemal Aktan	1926 Tarsus	Doktor	TC	P.K. 79 Konya
Ayşenur Aslan	1968 Özalp	Doktor	TC	157 sok. 22/3 Buca İzmir
Selçuk Aslan	1969 Arpaçay	Doktor	TC	Kırağı Sok. 5/9 Maltepe Ankara
Rüstem Aşkın	1961 Fatsa	Doktor	TC	Melikşah Mah. Hocafakı Cad. Meltem Sitesi ABlok7 Konya
Hakan Atalay	1964 Yeşilöz	Doktor	TC	İstanbullevleri Koza 20/29 Bahçelievler İstanbul
Levent Atik	1961 Adana	Doktor	TC	Çiftlik Cad. 51/1 Beştepe Ankara
Mustafa Ay	1965 Gaziantep	Doktor	TC	Fırat Ün. Tıp Fak Psikiyatri Bl. Elazığ
Ömer Aydemir	1964 Karşıyaka	Doktor	TC	1704 Sok. 17/7 Karşıyaka İzmir
Kemalettin Aydınalp	1930 Uşak	Doktor	TC	Çay Yolu Mah. BeysuKent Tunca Sok No14 Ankara
İbrahim Balcıoğlu	1952 Bulancak	Doktor	TC	P.K. 27 Cerrahpaşa İstanbul
Ramiz Banoğlu	1933 Arhavi	Doktor	TC	Ünv. Loj. 4. Blok No18 Erzurum
Mehdiye Işın Baral	1966 Eskişehir	Doktor	TC	Ataköy 7-8-9-10. Kısım B 14 Blok D 12 Bakırköy İstanbul
Göksel Bayam	1962 Balıkesir	Doktor	TC	68. Sok 38/2 Emek Ankara
Mehmet Bekaroğlu	1954 Fındıklı	Doktor	TC	KTÜ lojmanları 27/4 Trabzon

Engin Emrem Beştepe	1967 Ankara	Doktor	TC	Refik Belendir Sok. 4/6 A Ayrancı Ankara
Verda Bitlis	1965 İstanbul	Doktor	TC	Çevre Sok. 52/31 Çankaya Ankara
Rıza Cumhuri Boratav	1961 Bandırma	Doktor	TC	Gülyüz Sok. 26/2 Ayrancı Ankara
Rahmi Cihan	1958 Kozaklı	Doktor	TC	Samur Sok. 32/9 Kurtuluş Ankara
Haydar Çağlayan	1949 Develi	Doktor	TC	Meşrutiyet Cad. 23/5 Kızılay Ankara
Recep Çalık	1954 Eynesil	Doktor	TC	Mimarlar Sok. 20/15 Etlik Ankara
İsmail Çifter	1928 Kütahya	Doktor	TC	Sümer Sok. 38/14 Kızılay Ankara
Feride Figen Çulha	1966 Elazığ	Doktor	TC	DSİ 9.Böl. Müd. Lojmanları 1/3 Elazığ
Başaran Demir	1967 Ereğli	Doktor	TC	Örnek Mah. 7. sok. 18/2 Altındağ Ankara
Engin Demiriz	1952 Ankara	Doktor	TC	Hocaalizade Cad. 12/4 Setbaşı Bursa
Hilmiye Nesrin Dilbaz	1958 Sinop	Doktor	TC	Birlik Mah. 1.sok 50/5 Ankara
Volkan Dilber	1961 Perşembe	Doktor	TC	Yenikent Boğaziçi Koop. 12/3 Söke Aydın
Orhan Doğan	1958 Balama	Doktor	TC	Yenişehir Mah. Cumhuriyet Ün.v. Loj. A Blok 1B Sivas
Sultan Doğan	1965 Elbistan	Doktor	TC	5.Sok. A.75 Blok 9/1 Subayevleri Yüce-tepe Ankara
Yıldırım Beyatlı Doğan	1950 Serik	Doktor	TC	Yenifoça Sok 7/12 B.Esat Ankara
İnci Doğaner	1960 Karşıyaka	Doktor	TC	1705 sok. 27/1 Bahçelievler İzmir
Ayhan Eğrilmez	1960 Kınık	Doktor	TC	1358 Sok 7/17 Alsancak İzmir
Hayriye Elbi	1956 Bursa	Doktor	TC	275/1 Sok . No 8/22 D13 Bornova İzmir
Mine Erdener	1961 Aydın	Doktor	TC	2. Kısım Yasemin Apt. D2 Ataköy İstanbul
Pelin Eriştiren	1969 Malatya	Doktor	TC	Bakırköy Ruh ve Sinir Hastanesi Bn Dr. Loj. Bakırköy İstanbul
M. Mehmet Eryılmaz	1965 Afyon	Doktor	TC	Antalya Ün.v. Tıp Fak. Psikiyatri ABD Yeni Tıp Antalya
Yunus Emre Evlice	1950 Adana	Doktor	TC	Kurtuluş Mah. 298 Sok. 4/15 Adana
Hüray Fidaner	1952 Gelibolu	Doktor	TC	Mithatpaşa Cad. 259/10 Balçova İzmir
Hatice Kübra Genez	1959 Elmalı	Doktor	TC	Finike Devlet Hastanesi Psikiyatri Kl. Finike
Pakize Geyran	1959 Trabzon	Doktor	TC	Ethemefendi Cad. Fırın Sok. 15/6 Erenköy İstanbul
Şeyda Gök	1966 Adana	Doktor	TC	Çobanyıldızı Sok. 29/24 Erenköy İstanbul
Rukiye Peykan Gökalp	1958 İstanbul	Doktor	TC	Gülbüztürk Sok. 42/9 Kadıköy İstanbul
Mustafa Kemal Göksan	1960 Isparta	Doktor	TC	Karanfil Sok.12/11 Kızılay Ankara
Ali Saffet Gönül	1970 Erzincan	Doktor	TC	Sivas Cad. 173/17 Kocasinan Kayseri
Ali Rıza Gülbahar	1949 Vakfıkebir	Doktor	TC	Nişantaş Mah. Rauf Denктаş Cad. Kabataş Sit. 3/15 Selçuklu Konya
Şeref A. Gülseren	1959 Muş	Doktor	TC	372. sok 5/2 Bahçelievler İzmir
Zehra Melike Güney	1942 Ankara	Doktor	TC	Dedekorkut Sok. 14/8 Çankaya Ankara
Hatice Güz	1966 Samsun	Doktor	TC	Başçavuş Sok. 48/15 K.Esat Ankara
Hasan Herken	1970 Tavas	Doktor	TC	Şekermurat Mah. Sözmen Sok. 1/5 Selçuklu Konya

Erdal Işık	1948 Kütahya	Doktor	TC	Mithatpaşa Cad. 57/14 Yenişehir Ankara
Mehmet İbiş	1968 Ceylan	Doktor	TC	Etyemeztekke Sok.25/2 Kocamustafapaşa İstanbul
Şevket İlkin İçelli	1940 İzmir	Doktor	TC	Cumhuriyet Bulv. 175/4 Alsancak İzmir
Cem İncesu	1963 Malatya	Doktor	TC	Emeklisubay evleri 42. Blok D5 Yıldızposta cad Esentepe İstanbul
Serhat İpekçi	1968 Ankara	Doktor	TC	Güvenlik Mah. 265 Sok. 5/8 Antalya
Cüneyt Işcan	1966 Ankara	Doktor	TC	Turgutlu Sok. Mesa Güneş Sitesi 13/17 GOP Ankara
Mutluhan İzmir	1961 Elazığ	Doktor	TC	Gölgeli Sok 15/7 100.yıl Mah. Ankara
Hayrettin Kara	1963 Örenşehir	Doktor	TC	Yüzüncüyıl Ün.v. Misafirhanesi Van
Cafer Karabulut	1962 Elazığ	Doktor	TC	Yenimahalle Geçer Sok. 33/A Elazığ
Figen Karadağ	1960 İzmir	Doktor	TC	Şemsettin Günaltay Cad. 111/12 Kazasker İstanbul
Doğan Karan	1922 Balıkesir	Doktor	TC	2033 Sok. 23/22 Atakent Karşıyaka İzmir
Engin Karaşin	1963 İstanbul	Doktor	TC	Fatih Mah. Esentepe sitesi E Blok D2 Edirne
Uğur Emre Kapkın	1946 İzmir	Doktor	TC	1377 sok 7/10 Alsancak İzmir
İncila Kaplan	1959 Kahramanmaraş	Doktor	TC	32.sok 9/14 Bahçelievler Ankara
Mahmut Katı	1955 Aksaray	Doktor	TC	Ziraat Fak. Lojmanları G Blok2 Şanlıurfa
Burhanettin Kaya	1965 Muş	Doktor	TC	Yenişehir Mah. Mengücek Apt. B Blok 14 Sivas
Nihat Kaya	1960 Güle	Doktor	TC	Etyemez Tekke Sok. 3/8 Kocamustafapaşa İstanbul
Nusret Kaya	1943 Antalya	Doktor	TC	Kalamış Fener Cad. 96/19 Fenerbahçe İstanbul
Vehbi Keser	1963 Antakya	Doktor	TC	Emekli Subay Evi. 24/2 Şişli Esentepe İstanbul
Emine Zinnur Kılıç	1959 Ankara	Doktor	TC	Büyükelçi Sok. 5/11 K.Esat Ankara
Cengiz Kılıç	1960 Kaldırım	Doktor	TC	Büyükelçi Sok. 5/11 Küçüksanat Ankara
İsmet Kırpınar	1954 Horasan	Doktor	TC	Atatürk Mah. A. Ün.v. Lojmanları 16. Blok No:7 Erzurum
Neşe Kocabaşoğlu	1960 İstanbul	Doktor	TC	Türkbostan (2 sokak) Boğaziçi Sitesi 13/A Blok D6 Yeniköy İstanbul
Atıf Koç	1962 Mersin	Doktor	TC	Rıza Paşa sok. 3/4 Palmiye apt. Üsküdar İstanbul
Nesrin Koçal	1965 Yalova	Doktor	TC	5. Sok 32/9 Bahçelievler Ankara
Yüksel Koten	1966 Siverek	Doktor	TC	Örenkent F1 Şükrüpaşa Mah. Edirne
Özcan Köknel	1928 İstanbul	Doktor	TC	Valikonağı Cad. 147/16 Nişantaşı İstanbul
Zekeriya Kökrek	1963 Kayseri	Doktor	TC	Fatih Belediye Sit. B1/20 Silivrikapı İstanbul
Gülseven Köksal	1968 Ordu	Doktor	TC	Binevler 1. Kısım D6/8 Edirne
Hakan Kumbasar	1956 Ardahan	Doktor	TC	Esat cad. 36/11 K.Esat Ankara
Aslı Kuruoğlu	1966 Urfa	Doktor	TC	4. Cad. 91/3 Bahçelievler Ankara
Savaş Kültür	1940 Aydın	Doktor	TC	1391 Sok. No:1/5 D3 Alsancak İzmir
Fatma Sibel Mercan	1967 Ankara	Doktor	TC	Necatibey Cad. 104/3 Kızılay Ankara
Ahmet Levent Mete	1958 İzmir	Doktor	TC	218. sok 2/12 Bornova İzmir

Esat Timuçin Oral	1960 Kırşehir	Doktor	TC	İncirli Cad. 65/1 Bakırköy İstanbul
Ahsen Orhon	1930 Tekirdağ	Doktor	TC	Uğur Mumcu Cad. 79/1 B.Esat Ankara
Ece Orhon	1949 Ankara	Doktor	TC	Uğur Mumcu Cad. 79/1 B.Esat Ankara
Külteğün Ögel	1964 Ankara	Doktor	TC	K.Tepe Mah.Pelinli sok.No 8/30 Bakırköy İstanbul
Bedriye Öncü	1969 Karabük	Doktor	TC	İvedik Cad. 147/B8 Demetevler Ankara
Mehmet Emin Önder	1955 Keçiörlü	Doktor	TC	Güvenlik Sok. 23/15 Kavaklıdere Ankara
Mehmet Turan Örnek	1928 İzmir	Doktor	TC	Talatpaşa Bulv. 25/14 Alsancak İzmir
Sibel Örsel	1964 Adana	Doktor	TC	Bağlar Sok. 17/4 Abidinpaşa Ankara
Elvan Özalp	1970 Ankara	Doktor	TC	Şairnazım Sok. 1/11 Y.Ayrancı Ankara
Mehmet Haluk Özbay	1946 Şanlıurfa	Doktor	TC	Adakale Sok. 22/16 Yenişehir Ankara
Erhan Özcan	1964 Afyon	Doktor	TC	Pamir Cad. Mehmet Bileydi Apt. Bahçelievler D5 Antalya
Ramazan Özcan	1964 Egridir	Doktor	TC	Hastane Cad. Çelebiler sok. No:27 Isparta
Aykut Özden	1965 Ankara	Doktor	TC	Büklüm Sok. 96/13 Kavaklıdere Ankara
Salih Yaşar Özden	1947 Çorum	Doktor	TC	Hür Sok. No:1 /3 Bakırköy İstanbul
Nurper Özen	1966 Ankara	Doktor	TC	Sağlık Sok. 36/17 Yenişehir Ankara
Ali Rıza Özen	1970 Çaykara	Doktor	TC	Güzeliş Sok. 23/4 Abidinpaşa Ankara
Mine Özgüroğlu	1962 Larnaka	Doktor	KKTC	Göknaş Sok. 42/7 Teşvikiye İstanbul
Halise Özgüven	1968 Ankara	Doktor	TC	Erdiren Sok. 5/8 Demirlihançe Ankara
Sedat Özkan	1954 Taşkent	Doktor	TC	İstanbulcuları Çayır Sok HERBA B Blok D8 Bahçelievler İstanbul
Abdullah Vakıf Özkul	1935 Ağır	Doktor	TC	Ahmet Mithat Efendi Sok. 36/7 Ankara
Nurgül Özpoyraz	1960 Zonguldak	Doktor	TC	Toros Mah. 1894 Sok. Ada Sahil sit. B Blok D37 Seyhan Adana
Özgür Polvan	1936 İstanbul	Doktor	TC	Feneryolu Fenelihmet Sok. 34/12 Kadıköy İstanbul
Selahattin Murat Rezaki	1963 Adana	Doktor	TC	Noktalı Sok. 22/6 Gaziosmanpaşa Ankara
Afşin Sağduyu	1965 Gemlik	Doktor	TC	Ulus Cad. 2599 sok 1/3 Çamlık Denizli
Selim Sağnak	1968 Sivrice	Doktor	TC	Foça sok. 33/1 Tepebaşı Keçiören Ankara
Fevzi Samuk	1936 Trabzon	Doktor	TC	Eskialipaşa Cad. 24/5 Fatih İstanbul
Cüneyt Sarılgan	1961 Eskişehir	Doktor	TC	Sıraselviler Cad. 111/8 Şişli İstanbul
Yusuf Savaşır	1932 İstanbul	Doktor	TC	Hoşdere Cad. 218/1 Çankaya Ankara
Bayram Mert Savrun	1961 Gelibolu	Doktor	TC	Darüşşafaka Cad. 72/3 Fatih İstanbul
Mehmet Bilgin Saydam	1957 Adapazarı	Doktor	TC	Ereğli Mah. Börekçiveli Sok. 26/4 Şehremini İstanbul
Talat Serbest	1947 Şumen	Doktor	TC	Yozgat Devlet Hastanesi Psikiyatri Kl. Yozgat
Levent Sevinçok	1962 İskenderun	Doktor	TC	Atatürk Sitesi 11/16 ORAN Ankara
Seher Sofuoğlu	1954 İstanbul	Doktor	TC	Fuzuli Cad. 73/8 Kayseri
Arif Haldun Soygür	1960 Samsun	Doktor	TC	Bilkent1 Konutları E1 Blok D16 Bilkent Ankara

Mehmet Zihni Sungur	1957 Adana	Doktor	TC	Yüksel Sitesi A Blok 17 Balgat Ankara
Doğan Şahin	1960 Arapkir	Doktor	TC	Bican Bağcıoğlu Cad. 105/19 Topkapı İstanbul
Kemal Şahin	1946 Silifke	Doktor	TC	60. Sok. 144/24 Emek Ankara
Vedat Şar	1955 İstanbul	Doktor	TC	Sıraselviler Cad. 185-7/13 Cihangir Beyoğlu İstanbul
H. Coşkun Şarman	1931 Ödemiş	Doktor	TC	Yüksel Sitesi A Blok 32 Balgat Ankara
Tulga Tolun Şatır	1966 İzmir	Doktor	TC	Söğütözü Mah. Oyak Sit. 2 K 7/B D.3 Sefaköy İst.
Şahnur Şener	1947 Kahramanmaraş	Doktor	TC	Yılmaz Çolpan Sok. 16/2 ORAN Sitesi Ankara
Selahattin Şenol	1959 Adana	Doktor	TC	İlkadım Mah. Dikmen Cad. 123/23 Ankara
Aytül Nurseven Şimşek	1960 Erzurum	Doktor	TC	Alpaslan Mah. Emrah Cad. Halıcılar Sitesi A Blok 7/34 Kayseri
Lütfiye Defne Tamar	1964 Ankara	Doktor	TC	Asım Us sok. 17/21 Kızıltoprak İstanbul
Mehmet Demir Tan	1931 Kadıköy	Doktor	TC	Ahmet Mithat Efendi Sok. 24/4 Çankaya Ankara
Bilgen Taneli	1935 İzmir	Doktor	TC	İhsaniye Mah. M.Çelik Sitesi B Blok 4 Bursa
Özden Terbaş	1966 Simav	Doktor	TC	Kartalpe Mah. Ömür sok. 6/1 Bakırköy İstanbul
Ahmet Ertan Tezcan	1957 Ankara	Doktor	TC	Fırat Üniversitesi Misafirhanesi Elazığ
Levent Tokuçoğlu	1964 Elbistan	Doktor	TC	1872. Sok. ¼ Karşıyaka İzmir
Cengiz Tuğlu	1965 İstanbul	Doktor	TC	Öztürk Sitesi A Blok 5 Kutlutaş Edirne
Zeliha Tunca	1948 Ankara	Doktor	TC	1855/6 sok. 2/5 Fahrettin Altay İzmir
M. Hakan Türkçapar	1966 Kahramanmaraş	Doktor	TC	Meneviş Sok. 83/15 A.Ayrancı Ankara
Diçlenur Berna Uluğ	1959 Ankara	Doktor	TC	Konutkent1 D11/1 Ankara
Naile Aylin Uluşahin	1959 Ankara	Doktor	TC	Kader Sok. 8/1 Gaziosmanpaşa Ankara
Muhammet Niyazi Uygur	1946 Kahramanmaraş	Doktor	TC	Bingöl Sok. 2/2 Bakırköy İstanbul
Güliz Üçok	1963 Fakılar	Doktor	TC	Ataköy 9. Kısım B9/56 İstanbul
Vehbi Alp Üçok	1962 İstanbul	Doktor	TC	Ataköy 9. Kısım B9/56 İstanbul
Ayşe İşıl Ünal	1963 Ankara	Doktor	TC	Alidede sok. 22/9 A.Ayrancı Ankara
Mehmet Ünal	1943 Gülnar	Doktor	TC	Reşatbey Mah. Cumhuriyet Cad. 58B/15 Seyhan Adana
Süheyla Ünal	1960 Kırbaşı	Doktor	TC	Gaziantep Ün. Lojmanları D Blok 41 Gaziantep
Arif Verimli	1954 Antalya	Doktor	TC	Asiller Sok. 21/6 Bakırköy İstanbul
Ruhi Yavuz	1952 Perçenç	Doktor	TC	Mescitli Sok. 3/9 Sahrayıcedit Kadıköy İstanbul
Ayla Yazıcı	1965 Artvin	Doktor	TC	Karacaoğlan Sok. 21/5 Kartaltepe Bakırköy İstanbul
Nesrin Yetkin	1954 İstanbul	Doktor	TC	Sokullu Sok. 12/3 Bahariye İstanbul
Reşat Sabri Yurdakul	1960 Ankara	Doktor	TC	Ruh Sağlığı ve Hast. Hastanesi Loj. manı Kurttepe Adana
Alev Yücel	1967 Vize	Doktor	TC	Naci Çakır Mah. 8 Sok. 25/2 Dikmen Ankara
Nevzat Yüksel	1954 Arapkir	Doktor	TC	Name Sok. 11/6 Dikmen Ankara

Üçüncü Bölüm

Organlar

Derneğin Organları

Madde 11 - Derneğin zorunlu organları, Merkez Genel Kurulu, Merkez Yönetim Kurulu, Merkez Denetim Kurulu, Şube Genel Kurulu, Şube Yönetim Kurulu ve Şube Denetim Kuruludur. Bu zorunlu organların görev, yetki ve sorumlulukları diğer organlara devredilemez. Derneğin organları şunlardır:

I- Merkez Organları:

- a) Merkez Genel Kurulu
- b) Merkez Yönetim Kurulu
- c) Merkez Denetleme Kurulu
- d) Merkez Onur Kurulu
- e) Merkez Eşgüdüm Kurulu
- f) Psikiyatri Yeterlik Kurulu
- g) Bilimsel Toplantı Düzenleme Kurulu

II- Şube Organları:

- a) Şube Genel Kurulu
- b) Şube Yönetim Kurulu
- c) Şube Denetleme Kurulu

Merkez Genel Kurulu:

Madde 12- Merkez Genel Kurulu derneğin en yetkili organıdır. Aşağıda belirtilen kişilerden oluşur:

- a) Merkez Yönetim Kurulu, Merkez Denetleme Kurulu, Merkez Onur Kurulu asıl üyeleri
- b) Üye sayısı 20'ye kadar olan şubelerden iki, üye sayısı 20'den fazla olan şubelerden üye sayısının 10'a bölünmesi ile elde edilen ondalıklı sayının bir üst sayıya tamamlanması ile ortaya çıkan sayıda delege olmak üzere Şube Genel Kurullarınca seçilmiş delegeler. Üye/delege oranı gerek duyulduğunda Merkez Genel Kurulu'na değiştirilebilir.
- c) İlk Merkez Genel Kurulu'nda kurucu üyeler.

Merkez Genel Kurulu Olağan Toplantısı

Madde 13-

- a) Olağan Merkez Genel Kurulu, iki yılda bir, Kasım ayında Merkez Yönetim Kurulu'na toplantıya çağrılır.
- b) Merkez Genel Kurulu'nun olağan toplantılarının gündemi Merkez Yönetim Kurulu'na hazırlanır. Ayrıca Merkez Genel Kurul üyeleri'nin en az onda birinin önerceği konuların Genel Kurul gündemine alınması zorunludur.

Merkez Genel Kurulu Olağanüstü Toplantısı

Madde 14-

- a) Merkez Genel Kurulu üyelerinin en az beşte biri, Merkez Yönetim Kurulu ya da Merkez Denetleme Kurulu gerekli gördüğü hallerde Merkez Genel Kurulu'nu olağanüstü toplantıya çağırabilir.
- b) Bu hallerde toplantı gündemini toplantı isteğinde bulunan organ belirler.
- c) Olağanüstü Genel Kurul'u toplantıya çağıran organ, çağrı istemini ve toplantı gündemini Merkez Yönetim Kurulu'na bildirir. Bu durumda Merkez Yönetim Kurulu, Merkez Genel Kurulu'nu kurallarına uygun olarak olağanüstü toplantıya çağırarak zorundadır.
- d) Olağanüstü Genel Kurul'da, Genel Kurulu'nu tamamlamış şubelerin yeni seçilmiş delegeleri, Genel Kurulu'nu tamamlamamış şubelerinse son Genel Kurulu'nda seçilmiş delegeleri yer alır.
- e) Merkez Genel Kurulu olağanüstü toplantısında da olağan Merkez Genel Kurulu gündem kuralları geçerlidir.

Merkez Genel Kurulu'nun Toplantıya Çağırılması

Madde 15-

- a) Merkez Genel Kurulu, Merkez Yönetim Kurulu'nca günü, saati, yeri ve gündemi on beş gün önceden belirtilmek koşuluyla tüm Merkez Genel Kurulu üyelerine yazıyla bildirilerek toplantıya çağrılır.
- b) Merkez Genel Kurulu, dernek genel merkezinin bulunduğu ilde yapılır.
- c) Merkez Genel Kurulu üyeleri, dernek merkez organı üyelerinin ve şube genel kurulları tutanaklarında seçilmiş oldukları bildirilen şube delegelerinin adlarının yazılı olduğu listede adlarının karşısını imzalayarak genel kurula katılır.
- d) Olağan veya olağanüstü Genel Kurul toplantısında Madde 12'de belirtilen üye tam sayısının yarısından bir fazlasının bulunması zorunludur. Çoğunluk sağlanamadığı durumlarda Merkez Genel Kurulu günü, saati, yeri belirtilmek suretiyle aynı gündemle yeniden toplanır.
- e) Toplantı birden fazla ertelenemez. Genel Kurul toplantı tutanakları, yeni seçilen Merkez Yönetim Kurulu ve Merkez Denetleme Kurulu üyelerinin (yedekler dahil) kimlikleri, otuz gün içinde ilgili makamlara bildirilir.
- f) Toplantı, çoğunluk sağlanamaması sebebinin dışında başka bir nedenle ertelenemez.
- h) Genel kurul toplantısında yalnız gündemde yer alan maddeler görüşülür. Ancak, toplantıda hazır bulunan üyelerin en az onda biri tarafından görüşülmesi yazılı olarak istenen konuların gündeme alınması zorunludur.

Toplantısız veya çağrısız alınan kararlar

Madde 16- Merkez Genel Kurulu üyelerinin bir araya gelmeksizin yazılı katılımıyla alınan kararlar ile Merkez Genel Kurulu üyelerinin tamamının kanunda yazılı çağrı usulüne uymaksızın bir araya gelerek aldığı kararlar geçerlidir.

Ancak bu şekilde karar alınması olağan toplantı yerine geçmez.

Merkez Genel Kurulu Görev ve Yetkileri

Madde 17-

- a) Başkan, Başkan Yardımcısı ve iki Yazman'dan oluşan Merkez Genel Kurulu Başkanlık Divanı üyelerini seçmek.
- b) Merkez Yönetim Kurulu, Merkez Denetim Kurulu ve Merkez Onur Kurulu üyelerini seçmek, gerekli gördüğünde haklı nedenlerle olmak koşuluyla görevden almak.
- c) Merkez bütçe ve kesin hesaplarını, bunlara ilişkin Merkez Yönetim Kurulu ve Merkez Denetleme Kurulu raporlarını, iş programlarını ve bunların uygulanmalarını incelemek ve sonrasında Merkez Yönetim Kurulu'nun aklanıp aklanmamasına karar vermek.
- d) Merkez Yönetim Kurulu'nun hazırladığı tahmini bütçeyi görüşüp aynen ya da değiştirerek kabul etmek.
- e) Dernek merkezine ya da şubelerine gerekli taşınmazların satın alınması ya da var olan taşınmazların satılması için Merkez Yönetim Kurulu'na yetki vermek.
- f) Derneğin uluslararası kuruluşlara üye olmasını ya da ayrılmasını kararlaştırmak.
- g) Dernek tüzüğünde değişiklik yapmak. Dernek tüzüğü Genel Kurul'a katılan üyelerin en az 2/3 ünün oyları ile değiştirilir
- h) Derneğin ya da şubelerin feshi ya da tasfiyesi hakkında karar vermek ve tasfiye kurulları oluşturmak.
- i) Önerilenlerin onursal üyeliğine karar vermek.
- j) Onur Kurulu'na üyelikten çıkarılması önerilen ve Merkez Yönetim Kurulu'na üyeliği askıya alınmış olanların durumunu görüşüp kararlaştırmak.
- k) Çalışanların uyması gereken kuralları ve komisyon çalışmalarını düzenleyen iç yönetmelikleri tartışıp onaylamak.
- l) Derneğin diğer bir organına verilmemiş olan işleri görmek.

Merkez Genel Kurul Kararları

Madde 18-

- a) Genel kurul kararları, toplantıya katılan üyelerin salt çoğunluğuyla alınır. Şu kadar ki, tüzük değişikliği ve derneğin feshi kararları, ancak toplantıya katılan üyelerin üçte iki çoğunluğuyla alınabilir.
- b) Toplantıda hazır bulunan ve kanuna veya tüzüğe aykırı olarak alınan genel kurul kararlarına katılmayan her üye, karar tarihinden başlayarak bir ay içinde; toplantıda hazır bulunmayan her üye kararı öğrenmesinden başlayarak bir ay içinde ve her hâlde karar tarihinden başlayarak üç ay içinde mahkemeye başvurmak suretiyle kararın iptalini isteyebilir. Genel kurul kararlarının yok veya mutlak butlanla hükümsüz sayıldığı durumlar saklıdır.
- c) Diğer organların kararlarına karşı, dernek içi denetim yolları tüketilmedikçe iptal davası açılmaz.

Merkez Yönetim Kurulu

Madde 19- Merkez Yönetim Kurulu'nun seçilmesi, görev bölümü ve toplantı kuralları:

- a) Merkez Yönetim Kurulu 7 asıl ve 7 yedek üyeden oluşur. Merkez Yönetim Kurulu üyeleri Merkez Genel Kurulu'nda gizli oyla seçilir. Aday gösterilenlerden oy sıralaması ile ilk 7 kişi asıl, ikinci 7 kişi yedek olarak belirlenir.
- b) Asıl üyeliğe seçilen üyeler, kendi aralarında Genel Başkanlık, Genel Başkan Yardımcılığı, Genel Sekreterlik, Saymanlık, Dış İlişkiler Sekreterliği, Bilimsel Toplantılar Sekreterliği ve Bilimsel Çalışma Birimleri Sekreterliği görevlerini paylaşırlar.
- c) Asıl üyeliklerde boşalma olduğu takdirde, oy sıralamasına göre ve boşalan üye sayısı kadar yedek üye asıl üyeliğe geçirilir. Adı belirlenen üye(ler) Merkez Yönetim Kurulu'nca sonraki ilk toplantıya çağrılır. İlk toplantıda yeni katılan üyelerle birlikte yeniden görev bölümü yapılır.
- d) Mazeretsiz olarak üst üste üç toplantıya katılmayan üyeler Merkez Yönetim Kurulu'ndan istifa etmiş sayılırlar.
- e) Merkez Yönetim Kurulu en az ayda bir kez toplanır. Her toplantıda bir sonraki toplantının tarihi belirlenir.
- f) Merkez Yönetim Kurulu üye sayısı, boşalmalar sebebiyle asıl ve yedek üye tamsayısının yarısının altına düşerse; genel kurul, kalan yönetim kurulu üyeleri veya denetim kurulu tarafından bir ay içinde toplantıya çağrılır. Çağrı yapılmazsa, üyelere birinin istemi üzerine, sulh yargıcı, üç üyeyi genel kurulu toplantıya çağırarak görevlendirir.

Merkez Yönetim Kurulu Görev ve Yetkileri

Madde 20 - Merkez Yönetim Kurulu derneğin yönetim, temsil ve uygulama organıdır. Görevlerini yasa, yönetmelik ve dernek tüzüğüne uygun olarak yerine getirir. Temsil görevi, yönetim kurulunca, üyelere birine veya bir üçüncü kişiye verilebilir. . Görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Derneği temsil etmek.
- b) Merkez Genel Kurulu'nun kararlarını uygulamaya geçirmek.
- c) Geçen dönemin çalışma programını ve merkez genel bütçesi ile şubelerin Genel Kurulları'nca kabul edilen şube bütçelerini, derneğin genel bütçesi olarak Merkez Genel Kurulu'na sunmak.
- d) Şube Yönetim Kurulları'nın gelir ve gider kesin hesap bilanço işlemlerini ve bu konudaki şube Denetleme Kurulu raporlarını yıl sonunda incelemek.
- e) Merkez Genel Kurulu'nun kararları doğrultusunda merkez ve /veya şubelerde yapılacak işlerin program ve projelerini incelemek, iş bölümü ve görevlendirmeyi organize etmek.
- f) Gerekli görülen hallerde şubelerin denetlenmesi konusunda Denetleme Kurulu'na duyuruda bulunmak.
- g) Merkez ve şubelerin alacağı taşınmazların satın alınması ya da merkez ve şubelere ait taşınmazların satılması konusunda, şartname, öneri ve sözleşmeleri inceleyip, hazırladığı raporu Merkez Genel Kurulu'na sunmak. Merkez Genel Kurulu'nda alınan karar, görevlendirildikten sonra uygulamak.

- h) Dernek ayniyat yönetmeliğini hazırlayıp, Merkez Genel Kurulu onayından sonra uygulanmasını sağlamak.
- i) Madde 3'deki çalışmaları gerçekleştirmek için komisyonlar kurmak ya da gerektiğinde şubelerden birinin Yönetim Kurulu'nu görevlendirmek. Bu komisyonların ya da görevlendirilen Şube Yönetim Kurulları'nın uyması gereken kurallarla ilgili iç yönetmelikler hazırlamak ve Merkez Genel Kurulu'nda onaylanmasından sonra yürütülmesini sağlamak.
- j) Gereken durumlarda Genel Başkan'a, Genel Başkan Yardımcısı'na ya da Genel Sekreter'e Merkez Yönetim Kurulu adına kullanılmak üzere yetki vermek.
- k) Dernek işlerini yürütecek ücretli personel kadrolarını belirlemek, personeli atamak ya da işten çıkarmak.
- l) Ücretli personelin çalışma düzenini kurala bağlamak amacıyla bir iç yönetmelik hazırlamak ve Merkez Genel Kurulu'nda onaylanmasından sonra uygulanmasını sağlamak.
- m) Kendiliğinden ya da başvuru üzerine şubelerin açılmasını görüşüp karara bağlamak. Şube kurucularını görevlendirmek.
- n) Merkez Onur Kurulu'nun aldığı üyelikten çıkarma kararını görüşerek, çıkarılma kararı verilenlerin üyeliklerini askıya almak. Durumu üyeye yazılı olarak bildirmek.
- o) Madde 12'de belirtilen esaslar içinde, olağan ya da olağanüstü Merkez Genel Kurulu'nu gün, yer, saat ve gündemini belirleyerek toplantıya çağırarak.
- p) Merkez Yönetim Kurulu adına bağış toplama yetkisinin kimlere verileceği hakkında karar vermek. Mülki yönetime bu kişilerin kimlik belgelerini ileterek yetki belgesi almak.
- r) Sayman'ın Merkez Yönetim Kurulu'nun kararını almaya gerek kalmadan yapabileceği harcama miktarını günün koşullarına göre belirlemek.

Derneğin İç Denetimi

Madde 21- Dernekte genel kurul, yönetim kurulu veya denetim kurulu tarafından iç denetim yapılabileceği gibi, bağımsız denetim kuruluşlarına da denetim yaptırılabilir. Genel kurul, yönetim kurulu veya bağımsız denetim kuruluşlarınca denetim yapılmış olması, denetim kurulunun yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz. Genel kurul ve yönetim kurulu, gerek görülen hallerde denetim yapabilir veya bağımsız denetim kuruluşlarına denetim yaptırabilir.

Merkez Denetim Kurulu

Madde 22- Merkez Denetim Kurulu'nun seçilmesi, işbölümü, toplantı kuralları:

- a) Merkez Denetim Kurulu 3 asıl ve 3 yedek üyeden oluşur. Merkez Denetim Kurulu üyeleri Merkez Genel Kurulu'nda gizli oyla seçilir Aday gösterilenlerden oy sıralaması ile ilk 3 kişi asıl, ikinci 3 kişi yedek olarak belirlenir.
- b) Asıl üyeliğe seçilen üyeler, içlerinden bir kişiyi başkan seçerler, kendi aralarında işbölümü yaparlar.

- c) Asıl üyeliklerde boşalma olduğu takdirde, oy sıralamasına göre ve boşalan üye sayısı kadar yedek üye asıl üyeliğe geçirilir. Adı belirlenen üye(ler) Merkez Denetim Kurulu Başkanı'nca sonraki ilk toplantıya çağrılır.
- d) Merkez Denetim Kurulu gerektiğinde, kendiliğinden ya da bir başvuru üzerine toplanır.
- e) Merkez Denetim Kurulu üye sayısı, boşalmalar sebebiyle asıl ve yedek üye tamsayısının yarısının altına düşerse; genel kurul, Merkez Yönetim Kurulu veya denetim kurulunun kalan üyeleri tarafından bir ay içinde toplantıya çağrılır.

Merkez Denetim Kurulu'nun Görev ve Yetkileri

Madde 23- Merkez Denetim Kurulu'nun görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Merkez Genel Kurulu'na karşı sorumludur.
- b) Merkez Yönetim Kurulu'nun dernek tüzüğünde gösterilen amaç ve amacın gerçekleştirilmesi için sürdürüleceği belirtilen çalışma konuları doğrultusunda faaliyet gösterip göstermediğini, defter, hesap ve kayıtların mevzuata ve dernek tüzüğüne uygun olarak tutulup tutulmadığını bir yılı geçmeyen aralıklarla Merkez Genel Kurulu adına denetler. Denetleme sonuçlarını Merkez Yönetim Kurulu'na ve toplandığında Merkez Genel Kurulu'na sunar.
- c) Merkez Denetim Kurulu başvuru olduğunda veya gerek duyduğunda şube yönetim kurullarını veya şube denetleme kurullarını da b bendindeki ilkelere göre denetler.
- d) Merkez Denetim Kurulu'nun istemi üzerine, her türlü bilgi, belge ve kayıtların, dernek yetkilileri tarafından gösterilmesi veya verilmesi, derneğe ait yönetim yerleri, kurumlar ve eklentilerine girme isteğinin yerine getirilmesi zorunludur.
- e) Denetim sonrası gerektiğinde Madde 13, a bendinde belirtilen esaslar içinde Merkez Genel Kurulu'nu olağanüstü toplantıya çağırabilir.

Merkez Onur Kurulu

Madde 24 - Merkez Onur Kurulu'nun seçilmesi, işbölümü, toplantı kuralları:

- a) Merkez Onur Kurulu 5 asıl ve 5 yedek üyeden oluşur. Merkez Onur Kurulu üyeleri, Merkez Genel Kurulu'nda gizli oyla seçilir. Aday gösterilenlerden oy sıralaması ile ilk 5 kişi asıl, ikinci 5 kişi yedek olarak belirlenir.
- b) Asıl üyeliğe seçilen üyeler içlerinden bir kişiyi başkan seçerler.
- c) Asıl üyelikten boşalma olduğu takdirde, oy sıralamasına göre ve boşalan üye sayısı kadar yedek üye asıl üyeliğe seçilir.
- d) Merkez Onur Kurulu, Merkez Yönetim Kurulu'nun isteği veya kendiliğinden, Merkez Onur Kurulu Başkanının çağrısı ile toplanır.
- e) Merkez Onur Kurulu üyeleri tarafsızlıklarını kuşkuya düşürecek bir durumun varlığı halinde reddolunabilir, ancak ret isteminde bulunan kişi iddiasını kanıtları ile bildirmek zorundadır. İncelenen konu ile ilgisi bulunan veya hakkında inceleme yapılan kimse ile akrabalığı bulunan üyeler kurula katılamazlar. Bu durumlarda yedeklerden yeterli sayıda üye ile sayı 5'e tamamlanır.

Merkez Onur Kurulu'nun Görev ve Yetkileri

Madde25 - Merkez Onur Kurulu'nun görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Merkez Genel Kurulu'na karşı sorumludur.
- b) Ruh hekimleri arasındaki ve/veya ruh hekimi-hasta arasındaki ilişkileri ve hasta hakları ile ilgili etik kuralları belirlemek, kuralların uygulanmasını izlemek, kurallara uyulmadığı durumlarda uyarı'dan başlayarak üyelikten çıkarma'ya kadar cezalar vermek.
- c) Bilimsel-mesleki kurallara ve yöntemlere aykırı davrandığı, meslek onurunu zedelediği, dernek bünyesinde derneğin amaçlarını engelleyici faaliyetlerde bulunduğu, derneğin maddi zarara uğramasına yol açtığı, üyelik yükümlülüklerini yerine getirmediği kesinleşen üyeler üyelikten çıkarılır.
- d) Üyelikten çıkarma cezası üstünde yaptırım gerektiği durumlarda ilgili tabip odası ve TTB nezdinde girişimlerde bulunmak.

Merkez Eşgüdüm Kurulu'nun oluşumu görev ve yetkileri

Madde 26 - Merkez Eşgüdüm Kurulu'nun oluşumu, toplantı kuralları görev ve yetkileri:

- a) Merkez Genel Kurulu'na Karşı sorumludur.
- b) Merkez Eşgüdüm Kurulu, Merkez Yönetim Kurulu üyeleri, ve c bendinde tanımlanan şube temsilcilerinden oluşur.
- c) Şube temsilcileri Şube Yönetim Kurulu üyeleri arasından, Şube Yönetim Kurulu'na seçilir. 50'ye kadar olan her şubeden birer; 50-100 arasında olan her şubeden ikişer; 100'den çok üyesi olan her şubeden üçer Şube Yönetim Kurulu üyesi, şubelerini temsilen katılır.
- d) Şube Genel Kurulu'nda seçilen yönetim kurulu, görev bölümü yaparken, seçildiği dönem için Merkez Eşgüdüm Kurulu'na katılacak üye veya üyelerini saptayarak şube genel kurul sonuçları ile birlikte Genel Merkez'e bildirir.
- e) Merkez Eşgüdüm Kurulu, en az yılda üç kez toplanır. Toplantılardan birisi TPD Yıllık Toplantısı - Bahar Sempozyumu'nda, birisi Ulusal Psikiyatri Kongresi'nde, 3. toplantı Merkez Yönetim Kurulu'nun bildirdiği tarihte yapılır. Merkez Yönetim Kurulu gereksinim duyduğunda Merkez Eşgüdüm Kurulu'nu toplantıya çağırabilir. Ayrıca Merkez Eşgüdüm Kurulu, üyelerinin 1/3'ünün yazılı istemi üzerine Merkez Yönetim Kurulu tarafından toplantıya çağırılır.
- f) Merkez Eşgüdüm Toplantısı'na temsilci üye göndermek Şube Yönetim Kurulları'nın görevidir. Şube Temsilcisi'nin Merkez Eşgüdüm toplantısına katılmaması yılda biri aşarsa, sözkonusu şube Merkez Eşgüdüm Kurulu'na uyarılır. Merkez Eşgüdüm Kurulu her oturumunda bir başkan ve bir raportör seçer. Toplantı sonunda düzenlenecek rapor, Dernek genel merkezi'nde ayrı bir dosyada saklanır.
- g) Merkez Eşgüdüm Kurulu'nun Görevleri şunlardır:
 - i) Merkez Yönetim Kurulu'nun uygulama programını tartışmak ve geliştirmek,

- ii) Dernek amaçlarının gerçekleştirilmesi için izlenecek ilke ve yöntemleri belirlemek;
- iii) Şubelerin, çalışma birimlerinin, görevli komisyon ya da üyelerin üstlendikleri görevlerin eşgüdümünü gerçekleştirmek.

Genel Başkan'ın Görev ve Yetkileri

Madde 27 - Genel Başkan;

- a) Derneği özel ve tüzel kişiler önünde temsil eder.
- b) Merkez Yönetim Kurulu toplantılarına başkanlık eder.
- c) Merkez Yönetim Kurulu'nca oluşturulmuş komisyonların, düzenleme komitelelerinin, çeşitli görevlerle görevlendirilmiş üyelerin çalışmalarını denetler, Merkez Yönetim Kurulu'na bilgi verir.
- d) Görevde bulunmadığı hallerde yerine Genel Başkan Yardımcısı'nı görevlendirir.

Genel Başkan Yardımcısı'nın Görev ve Yetkileri

Madde 28 - Genel Başkan Yardımcısı;

- a) Merkez Yönetim Kurulu'na karşı sorumludur.
- b) Merkez Yönetim Kurulu'nun ve / veya Genel Başkan'ın vereceği görevleri yapar.
- c) Bulunmadığı hallerde Genel Başkan'a vekalet eder.

Merkez Yönetim Kurulu Genel Sekreteri'nin Görev ve Yetkileri

Madde 29 - Merkez Yönetim Kurulu Genel Sekreteri;

- a) Merkez Yönetim Kurulu ve Genel Başkan'a karşı sorumludur.
- b) Genel Başkan'la birlikte Merkez Yönetim Kurulu toplantılarını düzenler.
- c) Toplantı tutanak ve kararlarını yazar.
- d) Merkez Yönetim Kurulu kararlarıyla üstlendiği görevleri yürütür, sonuçları Merkez Yönetim Kurulu'na ve Genel Başkan'a bildirir.
- e) Merkez Yönetim Kurulu'nun yazışmalarını yürütür.
- f) Büroda çalışan personelin amiri olarak çalışma disiplini sağlar.
- g) Şube Yönetim Kurulları'nın Merkez Yönetim Kurulları'na göndermek zorunda oldukları yıllık çalışma raporlarını inceleyerek Merkez Yönetim Kurulu'na rapor eder ve Merkez Genel Kurulu'nda sunulacak dönem çalışma raporunun hazırlanmasında bu verilerden de yararlanır
- h) Merkez Yönetim Kurulu dönem çalışma raporunu hazırlar ve Merkez Genel Kurulu'nda sunar.

Sayman'ın Görev ve Yetkileri

Madde 30 - Sayman;

- a) Merkez Yönetim Kurulu ve Genel Başkan'a karşı sorumludur.
- b) Derneğin taşınır ve taşınmaz mal varlığına ilişkin işlemleri ayniyat talimatına göre yürütür.
- c) Merkez Yönetim Kurulu'nun gelirlerini ilgili defterlere kaydeder, harcamalarını yapar.
- d) Derneğin parasal birikiminin değerinin korunması için önlemler alır.

- e) Bütçenin uygulanmasını sağlar, sonuçlarını değerlendirir.
- f) Dernek personelinin bordrosunu, SSK'na giriş-çıkış formlarını düzenler, vergi, SSK primleri ve ücret ödemelerini yapar.
- g) Yaptırılacak işlemlerle ilgili şartnameleri, sözleşmeleri hazırlar, Merkez Yönetim Kurulu'nun onayına sunar.
- h) Şube Yönetim Kurulları'nın Merkez Yönetim Kurulları'na göndermek zorunda oldukları yıllık mali raporlarını inceleyerek Merkez Yönetim Kurulu'na rapor eder ve Merkez Genel Kurulu'nda sunulacak dönem mali raporunun hazırlanmasında bu verilerden de yararlanır.
- i) Alındı belgesi, makbuz, çek, fatura gibi değerli evrakları tutanakla teslim alır ya da teslim eder.
- j) Dernek adına gelirleri, tahsilatı alındı belgeleriyle, harcamaları da fatura ya da noter onaylı gider belgeleriyle yapar. İptallerin gerekçelerini yazıp imza eder ve Genel Başkan'a onaylatır.
- k) Merkez Yönetim Kurulu'nun belirleyeceği miktar üzerindeki harcamaları, Merkez Yönetim Kurulu kararıyla yapar.
- l) Ayni bağışları alındı makbuzuyla ve nakdi bağışları onaylı bağış belgesiyle dernek adına alır.
- m) Çek, makbuz, senet ve Merkez Yönetim Kurulu'nun belirleyeceği miktardaki para gibi bütün kıymetli evrakı kasada saklar. Merkez Yönetim Kurulu'nun belirleyeceği miktarın üstündeki parayı hemen bankaya yatırır.
- n) Bankadan çekilen parayı kasa defterine kaydederek kasaya koyar. Kasadan vereceği parayı kasa defterine kaydederek imza karşılığı verir.
- o) Bilimsel Toplantılar Düzenleme Kurulu'nun doğal üyesidir.

Diğer MYK Üyelerinin Görev ve Yetkileri

Madde 31 –Merkez Yönetim Kurulu Üyeleri'nin üstlendiği işlerden yukarıda tanımlananlar dışında kalanlarla ilgili görev ve yetkiler şöyledir:

I- Dış İlişkiler Sekreterinin görev ve yetkileri

- a) Türkiye Psikiyatri Derneği'nin üye olmak ya da işbirliği yapmak amacıyla ilişki kurduğu ya da kuracağı başka ülkelerin ya da uluslar arası mesleki dernek ya da birliklerle ilişkileri Merkez Yönetim Kurulu adına yürütmek.
- b) Uluslar arası ilişkilerde gerektiğinde Genel Başkan, Genel Başkan Yardımcısı ya da Genel Sekreter'e eşlik ya da bulunmadıkları durumlarda TPD'yi temsil etmek.
- c) TPD-MYK'nin belirlediği uluslararası TPD politikasının alt yapısını hazırlamak, oluşturulmuş dış politikayı yürütmek.
- d) Dış ilişkiler sekreteri görevini, TPD'yi ilgilendiren her türlü dış gelişmeyi izlemek ve MYK'ya raporla bildirmek tarzında yerine getirir.

II- Bilimsel Toplantılar Sekreterinin görev ve yetkileri

- a) Türkiye Psikiyatri Derneği'nce her yıl düzenli yapılan ya da arada bir düzenlenen bilimsel toplantıların eşgüdümünden ve toplantıların bilimsel, etik, ve mesleki yönden TPD ilkelerine uygun gerçekleştirilmesinden sorumludur.

b) **Bilimsel Toplantılar Düzenleme Kurulu' nun doğal üyesidir.**

III- Bilimsel Çalışma Birimleri Sekreterinin görev ve yetkileri

- a) TPD Bilimsel Çalışma Birimleri'nin TPD ilkelerine uygun ve TPD amaçlarını gerçekleştirmek üzere etkin ve verimli çalışmalarını sağlayacak eşgüdümü gerçekleştirmek.
- b) Bu amaçla projeler geliştirilmesini sağlamak
- c) BÇB - MYK ilişkilerinde iki yönlü bağlantıyı sağlamak.

Para Çekme Yetkisi

Madde 32- Derneğin banka, Posta Çeki Hesabı vb. bir kurumda emanetteki parasının iki imza ile çekilmesi zorunludur. Bir imza Sayman'ın, ikincisi ise Genel Başkan, Genel Başkan Yardımcısı ya da Genel Sekreter'den birinin olmalıdır.

Dördüncü Bölüm

Şubeler

Şube Açılması ve Çalışma Esasları

Madde 33- Şube açılmasına karar vermeye Merkez Genel Kurulu yetkilidir.

- a) Uygun görülen illerde ya da birkaç ili kapsayan bölgelerde başvuru üzerine ya da Merkez Genel Kurul üyelerinden beşte birinin önerisi üzerine salt çoğunlukla karar verilir.
- b) Şube örgütünün kurulması konusunda, şube açılacak il ya da bölgede en az altı aydır oturan, üye olma koşullarını taşıyan en az üç kişiyi Merkez Yönetim Kurulu görevlendirir.

Madde 34-

- a) Merkez Yönetim Kurulu'nca şube kurmakla görevlendirilenler şube açılacak ilin en büyük mülki amirine yazılı başvuruda bulunur. Bu başvuruda şube kurucularının adı-soyadı, baba adı, doğum tarihi, doğum yeri, ikametgah adresi, uyruğu yer alır. Başvuruya "Psikiyatri Derneği"nin tüzüğü'nden iki örnek ve kurucuların yetki belgeleri eklenir.
- b) Şube kurulduktan sonra üye kaydetmeye başlar ve altı ay içinde de Şube Genel Kurulu'nu toplamak ve organlarını oluşturmak zorundadır.
- c) Şubeler doğrudan dernek merkezine bağlıdır.

Şube Organları

Madde 35 - Her şube aşağıdaki organlardan oluşur:

- a) Şube Genel Kurulu
- b) Şube Yönetim Kurulu
- c) Şube Denetleme Kurulu

Şube Genel Kurulu

Madde 36-

- a) Şube Genel Kurulu, Şubenin en yetkili organıdır.
- b) Şubeye kayıtlı üyelerden oluşur.
- c) Şube genel kurul olağan toplantısı Genel Merkez Genel Kurulu ile aynı yılda olmak üzere iki yılda bir eylül ayında yapılır.
- d) Şube Yönetim Kurulu, Olağan Genel Kurul toplantısının gününü, saatini, yerini, gündemini belirler. Ayrıca Şube Genel Kurul üyeleri'nin en az onda birinin önereceği konuların Genel Kurul gündemine alınması zorunludur.
- e) Şube Yönetim Kurulu, Dernek tüzüğüne göre genel kurula katılma hakkı bulunan üyelerin listesini düzenler. Şube Genel Kurulu, dernek şube merkezinin bulunduğu ilde yapılır.
- f) Şube Genel Kurulu, Şube Yönetim Kurulu'nca günü, saati, yeri ve gündemi onbeş gün önceden belirtilmek koşuluyla tüm şube üyelerine elektronik posta veya yazıyla bildirilerek toplantıya çağrılır.
- g) Olağan veya olağanüstü Genel Kurul toplantısında üye tam sayısının yarısından bir fazlasının bulunması zorunludur. Genel Kurul çağrısında, çoğunluk sağlanamaması nedeniyle toplantı yapılamazsa, ikinci toplantının nerede, hangi gün ve saatte yapılacağı da belirtilir. İlk toplantıda çoğunluk sağlanamaması nedeniyle yapılan ikinci toplantıda çoğunluk aranmaz. Her iki toplantıda da bulunması zorunlu Şube Genel Kurulu üyesi sayısının, Şube Yönetim Kurulu ve Şube Denetim Kurulu asıl ve yedek üyelerinin toplamını aşması zorunludur.
- h) Şube Genel Kurulu üyelerinin en az beşte biri, Şube Yönetim Kurulu, Şube Denetleme Kurulu ya da Merkez Denetleme Kurulu, Şube Genel Kurulu'nu olağanüstü toplantıya çağırabilir.
- i) Şube Genel Kurulu tutanaklarının ve alınan kararların mülki idareye iletilmelerinin yanısıra birer örneği Merkez Yönetim Kurulu'na gönderilir.

Şube Genel Kurulu'nun Görev ve Yetkileri

Madde 37- Şube Genel Kurulu'nun görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Başkan, başkan yardımcısı, iki sekreterden oluşan Genel Kurul Başkanlık Divanı üyelerini seçmek.
- b) Şube Yönetim Kurulu ve Şube Denetim Kurulu üyelerini seçmek ya da haklı bir nedenle olmak koşulu ile gerekli görüldüğünde görevden almak.
- c) Şube Yönetim Kurulu'nun dönem çalışmalarını, kesin hesaplarını ve bütçelerini, bunlara ilişkin Şube Yönetim Kurulu ve Denetleme Kurulu raporlarını inceleyip Yönetim Kurulu'nun aklanıp aklanmayacağına karar vermek.
- d) Şube Yönetim Kurulu'nun yapmak istediği işlere ilişkin proje, program ve iş planlarını inceleyip, Merkez Genel Kurulu'ndan önce ön onayı vermek.

- e) Şube Yönetim Kurulu'nca hazırlanan tahmini bütçeyi görüşüp aynen ya da değiştirerek kabul etmek.
- f) Dernek Ana Tüzüğü'nün 10. maddesinin (b) fıkrasına göre Merkez Genel Kurulu üyesi olacak delegeleri seçmek.

Şube Yönetim Kurulu

Madde 38-

- a) Şube Yönetim Kurulu beş asıl beş yedek üyeden oluşur. Şube Yönetim Kurulu üyeleri Şube Genel Kurulu'nda gizli oyla seçilir. Aday gösterilenlerden oy sıralaması ile ilk 5 kişi asıl, ikinci 5 kişi yedek olarak belirlenir.
- b) Asıl üyeliğe seçilen üyeler, kendi aralarında Başkan, Başkan Yardımcısı, Genel Sekreter, Sayman ve Bilimsel Toplantılar Sekreteri'ni seçerler.
- c) Asıl üyeliklerde boşalma olduğu takdirde, oy sıralamasına göre ve boşalan üye sayısı kadar yedek üye asıl üyeliğe geçirilir. Adı belirlenen üye(ler) ŞubeYönetim Kurulu'nca sonraki ilk toplantıya çağrılır.
- d) Mazeretsiz olarak üst üste üç toplantıya katılmayan üyeler ŞubeYönetim Kurulu'ndan istifa etmiş sayılırlar.
Şube Yönetim Kurulu en az ayda bir kez toplanır. Her toplantıda bir sonraki toplantının tarihi belirlenir.
- e) Toplantı ve karar konularında, Merkez Yönetim Kurulu kararları ve talimatları dikkate alınır.

Şube Yönetim Kurulu Görev ve Yetkileri

Madde 39- Şube Yönetim Kurulu derneğin yönetim ve uygulama organıdır. Görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Merkez Genel Kurulu ya da Merkez Yönetim Kurulu'nun şubeyle ilgili kararlarını uygulamaya geçirmek.
- b) Geçen dönemin çalışma programını, mali işlemlerini ve bütçesini Şube Genel Kurulu'na sunmak.
- c) Şubenin alacağı taşınmazların satın alınması ya da şubeye ait taşınmazların satılması konusunda şartname, öneri ve sözleşmeleri inceleyip, hazırladığı raporu Merkez Yönetim Kurulu'na sunmak.
- d) Madde 35'de belirtilen esaslar içinde, olağan ya da olağanüstü Şube Genel Kurulu'nu gün, yer, saat ve gündemini belirleyerek toplantıya çağırarak.
- e) Şube Yönetim Kurulu adına bağış toplama yetkisinin kimlere verileceği hakkında karar vermek. Mülki yönetime bu kişilerin kimlik belgelerini ileterek yetki belgesi almak.
- f) Sayman'ın, Şube Yönetim Kurulu'nun kararını almaya gerek kalmadan yapabileceği harcama miktarını günün koşullarına göre belirlemek.
- g) Bütçeyi Şube Genel Kurulu'nda kabul edilen haliyle, Merkez Yönetim Kurulu'nun yönlendirmeleri doğrultusunda uygulamak. Hesap durumunu, yılda bir kez olmak

üzere, Şube Genel Kurulu olduğu yıllarda Genel Kurul tutanaklarıyla birlikte Genel Kurul'dan hemen sonra ve Genel Kurul'u takiben 12. ayın sonunda, Merkez Yönetim Kurulu'na göndermek.

- h) Merkez Genel Kurulu ya da Merkez Yönetim Kurulu'nun vereceği işleri yapmak.
- i) Madde 25'de belirtildiği gibi şubeye kayıtlı üye sayısına göre belirlenecek oranda Şube Yönetim Kurulu üyesi ile Merkez Eşgüdüm Kurulu'nda şubenin temsil edilmesini sağlamak.

Şube Başkanı'nın Görev ve Yetkileri

Madde 40-

- a) Şubeyi özel ve tüzel kişiler önünde temsil eder.
- b) Şube Yönetim Kurulu toplantılarına başkanlık eder.
- c) Şube Yönetim Kurulu ve Merkez Yönetim Kurulu'na karşı sorumludur.
- d) Şubenin yapacağı işlerde üyelerin üstlendikleri görevleri izler, Şube Yönetim Kurulu'na bilgi verir.
- e) Görevde bulunmadığı hallerde Başkan Yardımcısı'nı görevlendirir.

Şube Başkan Yardımcısı'nın Görev ve Yetkileri

Madde 41-

- a) Şube Yönetim Kurulu'na ve Başkan'a karşı sorumludur.
- b) Şube Yönetim Kurulu'nun ve/veya Başkan'ın vereceği görevleri yapar.
- c) Bulunmadığı hallerde Başkan'a vekalet eder.

Şube Yönetim Kurulu Genel Sekreteri'nin Görev ve Yetkileri

Madde 42-

- a) Şube Yönetim Kurulu ve Başkan'a karşı sorumludur.
- b) Başkan'la birlikte Şube Yönetim Kurulu Toplantılarını düzenler.
- c) Toplantı tutanak ve kararlarını yazar.
- d) Şube Yönetim Kurulu kararlarıyla üstlendiği görevleri yürütür. Sonuçları Şube Yönetim Kurulu'na ve Başkan'a bildirir.
- e) Şube Yönetim Kurulu'nun yazışmalarını yürütür.
- f) Büro personelinin amiri olarak çalışma düzenini sağlar.
- g) Şube Yönetim Kurulu'nun Dernek merkezi'ne göndermek zorunda olduğu bilgi ve belgelerin hazırlanıp gönderilmesinden sorumludur.
- h) Şube Yönetim Kurulu dönem çalışma raporunu hazırlar ve Şube Genel Kurulu'nda sunar.

Şube Saymanı'nın Görev ve Yetkileri

Madde 43- Madde 26'da belirtilen MYK Saymanı görevlerini şube temelinde yerine getirmek.

Şube Bilimsel Toplantılar Sekreteri'nin Görev ve Yetkileri

Madde 44- Madde 27'de belirtilen MYK Bilimsel Toplantılar Sekreteri'nin Görevlerini Şube temelinde yerine getirir.

Şube Denetim Kurulu

Madde 45- Şube Denetim Kurulu'nun seçilmesi, işbölümü, toplantı kuralları:

- a) Şube Denetim Kurulu 3 asıl ve 3 yedek üyeden oluşur. Şube Denetim Kurulu üyeleri Şube Genel Kurulu'nda gizli oyla seçilir. Aday gösterilenlerden oy sıralaması ile ilk 3 kişi asıl, ikinci 3 kişi yedek olarak belirlenir.
- b) Asıl üyeliğe seçilen üyeler, içlerinden bir kişiyi başkan seçerler, kendi aralarında işbölümü yaparlar.
- c) Asıl üyeliklerde boşalma olduğu takdirde, oy sıralamasına göre ve boşalan üye sayısı kadar yedek üye asıl üyeliğe geçirilir. Adı belirlenen üye(ler) Şube Denetim Kurulu Başkanı'na sonraki ilk toplantıya çağrılır.
- d) Şube Denetim Kurulu gerektiğinde, kendiliğinden ya da bir başvuru üzerine toplanır

Şube Denetim Kurulu'nun Görev ve Yetkileri

Madde 46- Şube Denetim Kurulu'nun görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Şube Genel Kurulu'na Kuruluna karşı sorumludur.
- b) Şube Yönetim Kurulu'nun dernek tüzüğünde gösterilen amaç ve amacın gerçekleştirilmesi için sürdürüleceği belirtilen çalışma konuları doğrultusunda faaliyet gösterip göstermediğini, defter, hesap ve kayıtların mevzuata ve dernek tüzüğüne uygun olarak tutulup tutulmadığını bir yılı geçmeyen aralıklarla Şube Genel Kurulu adına denetler. Denetleme sonuçlarını Şube Yönetim Kurulu'na, Merkez Yönetim Kurulu'na ve toplandığında Şube Genel Kurulu'na sunar.
- c) Denetleme sonrası gerektiğinde Madde 12'de belirtilen esaslar içinde Şube Genel Kurulu'nu olağanüstü toplantıya çağırabilir.

Beşinci Bölüm

Derneğin Gelir-Giderleri ve Hesapları

Derneğin Gelir Kaynakları

Madde 47- Derneğin gelir kaynakları şunlardır:

- a) Üyelik başvuru ödentisi.
- b) Yıllık üyelik ödentisi.
- c) Bağış ve yardımlar.
- d) Taşınır ve taşınmaz malların işletme gelirleri.
- e) Mevduat faizleri.

- f) Dernekçe hazırlanan ya da satış hakkı derneğe bırakılan broşür, kitap, resim, kart-postal vb. şeylerin satışından elde edilen gelirler.
- g) Derneğin amaçlarını gerçekleştirmek için düzenlenen, kongre, konferans, seminer gibi bilimsel toplantılardan ya da çay, balo, piyango, yemek gibi sosyal toplantılardan elde edilen gelirler.

Gelir ve giderlerde usul ve dernek defterleri

Madde 48-

- a) Dernek gelirleri alındı belgesi ile ya da bankalar aracılığıyla toplanır. Giderler için karşılığında fatura ya da fiş alınır veya harcama belgesi düzenlenir. Banka dekontu ya da hesap özeti alındı belgesi yerine geçer.
- b) Resmi alındı belgesi bulunmadığı durumlarda, dernek gelirlerinin toplanmasında kullanılacak alındı belgeleri Merkez Yönetim Kurulu tarafından karar alınarak bastırılır. Şubeler Merkez Yönetim Kurulu tarafından bastırılan alındı belgelerini kullanmak zorundadır.
- c) Alındı ve harcama belgelerinin asgari saklama süresi beş yıldır.
- d) Merkez ya da şube yönetim kurulları, kendileri adına dernek gelirlerini toplayacak kişileri yönetim kurulu kararıyla belirler ve bunlar adına yetki belgesi düzenlenir.
- e) Tutulması zorunlu defterler noterlikçe onaylanmış olmalıdır.

Derneğin borçlanma usulleri:

Madde 49- Merkez ya da şube yönetim kurulları kasa ve banka hesabında bulunan para varlıklarını ve gelirlerden doğan gerçek alacaklarını aşan bir miktarda borçlanamazlar.

Kamu kurum ve kuruluşlarıyla ortak projeler yürütmek

Madde 50-

- a) Dernek psikiyatri ve toplum ruh sağlığı ile ilgili konularda kamu kurum ve kuruluşları ile ortak projeler yürütebilir.
- b) Bu projeler için ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının yetkilileriyle ön görüşmeler yapmak, proje hazırlığında bulunmak, projenin yürütülmesi vb konularda Merkez Yönetim Kurulu yetkilidir.
- c) Merkez Yönetim Kurulu bu doğrultuda alt kurullar kurabilir veya doğrudan bazı üyelerini görevlendirebilir.

Dernek Kasası'nda Bulundurulacak Para Miktarı

Madde 51 - Derneğin Merkez ve Şube kasasında bulundurulabilecek para miktarı günün koşullarına ve kullanılacak para ihtiyacına göre, Merkez veya Şube Yönetim Kurulu'na saptanır.

Derneğin Giderleri

Madde 52-

- a) Yönetim ve büro giderleri.
- b) Demirbaş eşya giderleri.
- c) Yayın ve yazışma giderleri.
- d) Derneğin amaçlarına uygun olarak Merkez veya Şube Yönetim Kurulu'nca yapılmasına karar verilmiş işlerin giderleri.

Derneğin Ödemeleri

Madde 53-

- a) Sayman'ın Yönetim Kurulu kararına gerek kalmadan tek başına yapabileceği harcama miktarını aşan her işin sonunda, kesin hesap ve son ödemeler Yönetim Kurulu'nca atanmış bir komisyon tarafından saptandıktan sonra, Yönetim Kurulu adına Sayman ya da Sayman Yardımcısı tarafından ödenir.
- b) Ödemeler için gerekli para, bankadan para çekme yetkisi olan Yönetim Kurulu üyelerince çekilir.
- c) Dernek Merkezi ve Şubeler için hesap dönemi, iki olağan Genel Kurul arasındaki iki takvim yılıdır.

Derneğin Tutmak Zorunda Olduğu Defterler

Madde 54- Dernek adına Merkez Yönetim Kurulu ya da şube adına Şube Yönetim Kurulu'nun noterce onaylandıktan sonra tutmak zorunda olduğu defterler şunlardır:

- a) Şube üyelerinin yazılacağı üye kayıt defteri ve Merkezde derneğin bütün üyelerinin kaydedileceği üye kayıt kütüğü: Bu defterlere, üyelerin kişisel ve mesleki kimlik bilgileri, adresleri, yıllık ödenti yükümlülüklerini ödeyip ödemedikleri ve Merkez Yönetim Kurulu'nca gerekli görülen başka kişisel bilgilerinin kaydı tutulur.
- b) Yönetim Kurulu kararlarının yazılacağı karar defteri: Bu deftere Yönetim Kurulu Kararları tarih ve sayı sırasıyla günü gününe yazılır ve toplantıya katılan Yönetim Kurulu üyelerince imzalanır.
- c) Gelen ve giden evrakların işleneceği evrak defterleri: Gelen ve giden evraklar tarih ve sayı sırasıyla bu defterlere kaydedilir. Gelen evrakların aslı, giden evrakların kopyası usulüne uygun olarak dosyalanır. Dernek organında iş ve yazışma konularına göre bir sistem oluşturulur.
- d) Gelir ve gider defteri: Dernekle ilgili alınan bütün paralar alındıkları ve harcanan bütün paralar da verildikleri kişiler, ticarethaneler ve kurumlar adresleri ile birlikte belirtilerek, günü gününe tarih ve numara sırasıyla bu deftere yazılır.
- e) Bütçe, kesin hesap, bilanço defteri: Dönem bütçeleri ile gelir ve gider yıl sonu kesin hesap durumları bu deftere yazılır. Hesap bağlandığında Yönetim Kurulu'nca imzalanır.

- f) Demirbaş defteri: Derneğe ait dayanıklı eşya bu deftere yazılır. Eşyalar üzerine demirbaş defterindeki sayı konulur.
- g) Alındı belgesi kayıt defteri: Defterdarlık ya da Maliye Muhasebe Müdürlüğü'nce verilen alındı belgeleri sıra ve seri numaralarına göre bu deftere kaydedilir. Alındı belgeleri zimmetle alınır ve teslim edilir.
- h) Değerli makbuzlar defteri: Gider makbuzları, aynı bağış ya da kabullere ait makbuzlar ve çekler bu deftere sıra ve seri numarasına göre kaydedilir. Makbuzlar yeminli matbaalarda hazırlatılır. Zimmetle alınır ve verilir.

Dernek Muhasebe planı gereğince, tahsilat ve harcamaların denetimini ve muhasebesini kolaylaştırmak üzere, Yönetim Kurulu'nun uygun göreceği öteki yardımcı cetvel ve defterler de Sayman'ın sorumluluğu altında tutulur.

İptal edilen makbuzların, Sayman tarafından iptal nedeni açıkça yazılıp imzalanması ve Genel Başkan'ca onaylanması zorunludur. Bu makbuzların aslı ve kopyası aynen kalır.

Değerli Defter, Makbuz ve Evrak'ın Saklanması

Madde 55-

- a) Kıymetli defter, makbuz ve evrak usulüne uygun şekilde yasal sürelerince saklanır. Gerekirse bu sürenin dolmasından sonra da saklanmaya devam edilir.
- b) Bunların imhası Merkez Yönetim Kurulu'nun iznine bağlıdır.
- c) Gerekli tedbirler alınmadığı için değerli evrak, makbuz ve evrakların yok olması ya da kullanılamaz hale gelmesinin derneğe verdiği zararlardan, ilgili memurlar ve Yönetim Kurulu üyeleri ortak sorumluluk altındadır.

Altıncı Bölüm

Mali Hükümler

Mülkiyet ve Tasarruf Hakkı

Madde 56-

- a) Derneğin taşınır ve taşınmaz mal varlıklarının mülkiyeti Dernek Merkezi'ne aittir. Tapulama işleri ve tüm satışlar Dernek Merkezi adına yapılır.
- b) Merkez Yönetim Kurulu, gerekli gördüğünde bir Şube Yönetim Kurulu'na, Dernek Merkezi adına tapulama ve satış işlemlerini yürütmek üzere yetki verebilir.
- c) Şubelerin bulunduğu yerlerdeki taşınmaz malların kullanımı ise şubeye aittir. Gelir getiren işyerlerinden elde edilen geliri şube yönetimi tahsil eder. Ancak, Dernek Merkezi'ne gönderilecek pay oranı Merkez Genel Kurulu'nda alınacak kararla belirlenir.
- d) Dernek gelirlerinin en az % 80'i Dernek amaçlarına harcanır

Yolluklar

Madde 57- Memur ve uzmanlara, Yönetim, Onur ve Denetleme Kurulu üyelerine ve görevlendirilen kişilere yolluk verilir ve bunların zorunlu giderleri karşılanır.

Miktar tespiti konusunda Yönetim Kurulları yetkilidir. Ancak yolluklar birinci derece memur yolluğundan fazla olamaz.

Dernek Merkezi'ne Ayrılacak Paylar

Madde 58-

- a) Şubelerin topladıkları üyelik başvuru ödentisi, yıllık üyelik ödentisi, bağışlar, işletme gelirleri, bilimsel ya da sosyal toplantılardan elde edilen gelirlerin bir bölümünün Dernek Merkezi'ne gönderilmesi zorunludur. Bu gelirlerin Dernek Merkezi'ne gönderilecek oranları Merkez Genel Kurulu'na belirlenir.
- b) Gelirlerden aktarılacak Merkez payı her yılın Temmuz ve Aralık aylarında Dernek Merkezi hesabına aktarılır.
- c) Şube bütçelerinin hazırlanması sırasında Merkez Genel Kurulu'na belirlenecek orana göre tahmini gelirlerin belirlenen miktarı Merkez payı olarak bütçenin gider kısmına konur.
- d) Merkez Yönetim Kurulu gerektiği durumlarda, ihtiyaç fazlasını mali durumu yetersiz olan şubelere gönderebilir.
- e) Merkez payını bütçesine koyup da gönderemeyecek durumda olan şubeler, Merkez Yönetim Kurulu'na bilgi vererek onay almak zorundadırlar.
- f) Şubeler arasında yardımlaşma Merkez Yönetim Kurulu onayı alınarak yapılabilir.

Bildirge verme yükümlülüğü

Madde 59-

- a) Merkez Yönetim Kurulu ve Şube Yönetim Kurulları, her yılın Nisan ayı sonuna dek bağlı oldukları ilin dernek müdürlüğü'ne faaliyetlerini, gelir ve gider işlemlerinin sonuçlarını düzenleyecekleri bildirge ile vermekle yükümlüdürler.
- b) Şube Yönetim Kurulları üye kayıt bilgilerini, faaliyetlerini, gelir ve gider işlemlerinin sonuçlarını düzenleyecekleri beyanname ile her yılın Şubat ayının sonuna dek Merkez Yönetim Kurulu'na bildirmekle yükümlüdür.

Yedinci Bölüm

Fesih, Kapatma ve Tasfiye

Derneğin Feshi ve Kapatma

Madde 60-

- a) Derneğin feshi, Merkez Genel Kurulu'nun üçte iki çoğunlukla bu yolda karar vermesine bağlıdır. Birinci toplantıda çoğunluk sağlanmazsa, 15. Madde hükümleri-

ne göre Merkez Genel Kurulu ikinci toplantıya çağrılır. Bu toplantıda üye sayısı ne olursa olsun fesih kararı görüşülür ve toplantıya katılanların üçte iki çoğunluğunun kararıyla fesih kararı alınabilir.

- b) Fesih beş gün içinde mülki idareye bildirilir.
- c) Dernek Merkezi'nin feshi ile bütün şubeler de feshedilmiş olur.
- d) Şubenin kendini feshi bu maddenin (a) fıkrasındaki kurallara göre yapılabilir. Bu durumda, Şube Genel Kurulu'nun fesih kararının, mülki idare yanında Dernek Merkezi'ne de bildirilmesi zorunludur.
- e) Ayrıca Türk Medeni Kanunu'nun 87, 88 ve 89. maddeleri hükümlerinde yazılı koşullar gerçekleşmişse dernek ya da şube usulüne göre fesholunur

Tasfiye

Madde 61-

- a) Fesih, kapatılma vb. nedenlerle derneğin tüzel kişiliğini kaybetmesi durumunda, Dernekler Kanunu hükümleri'ne göre, tüm taşınır-taşınmaz mal varlığı, paraları, alacakları, intifa, yararlanma ve kullanma hakları Türk Tabipleri Birliği'ne devredilir.
- b) Şubelerin kapatılması halinde tüm taşınır - taşınmaz malları, paraları, gelir getiren işleri, intifa, yararlanma ve kullanma hakları Dernek Merkezi'ne devredilir.

Sekizinci Bölüm

Son Hükümler

Tüzükte Hüküm Bulunmayan Haller

Madde 62- Bu tüzük 22.11.2001 tarih ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu, 04.11.2004 tarih ve 5253 sayılı Dernekler Kanunu ve 2860 sayılı Yardım Toplama Kanunu ile Yönetmeliklere göre hazırlanmış olup, açık hüküm bulunmayan hallerde adı geçen kanun hükümleri uygulanır.

Yürütme

Madde 63 - Bu tüzüğü Türkiye Psikiyatri Derneği Merkez Yönetim Kurulu yürütür.

Yürürlük

Madde 64- Kurucu üyelerin 17 Haziran 1995 tarihinde yaptığı toplantıda kabul edilen ve 24 Kasım 2007 tarihinde ve 21 Kasım 2009 yapılan değişikliklerle birlikte Yürürlük maddesi dahil 64 maddeden oluşan bu tüzük, mülki idarece onayından sonra yürürlüğe girer.

Türkiye Psikiyatri Derneği Psikiyatri Yeterlik Kurulu Yönergesi

Genel Konular

Tanım

Madde 1- Bu yönergede geçen bazı terimlerin tanımları aşağıdadır:

- Psikiyatri Yeterlik Kurulu (Board), Türkiye Psikiyatri Derneği (TPD)'nin bir yan kuruluşudur. Psikiyatri uzmanlarının mesleki yeterliklerini değerlendirmekle görevlidir.
- Psikiyatri yeterliği, psikiyatri uzmanlarının temel bilgiler, güncel bilgiler ve psikiyatri uygulamalarıyla ilgili yeterliğini tanımlar.

Amaç

Madde 2- Psikiyatri Yeterlik Kurulunun amacı

- Psikiyatri Yeterlik Kurulunun temel amacı, i) psikiyatri uzmanlık ve uzmanlık sonrası eğitiminin standartlarının belirlenmesi ve standardın yükseltilmesi için çalışmalarda bulunmak; ii) psikiyatri uzmanlık eğitiminin belirlenen standartlara uygun olarak verilmesi ve eğitimin niteliğinin yükseltilmesi için eğitim kurumları arasında işbirliğini sağlayıcı çalışmalar yapmak; iii) psikiyatri uzmanlarının bilgi ve uygulama becerilerinin gelişmesi için sürekli tıp eğitimi (STE) etkinliklerine katılımlarını teşvik etmek, özendirmek ve değerlendirmektir.
- Psikiyatri Yeterlik Kurulu amacını, psikiyatri uzmanlarına yönelik ülke genelinde merkezi ve standart bir sınavla ilgili başvuru koşullarını tanımlamak, belirli aralıklarla sınav düzenlemek, sınavda başarılı olanlara Yeterlik Belgesini vermek yoluyla gerçekleştirebilir.

Çalışma İlkeleri

Madde 3- Psikiyatri Yeterlik Kurulunun çalışma ilkeleri, Tıpta Uzmanlık Tüzüğü, Türk Tabipleri Birliği-Uzmanlık Dernekleri Koordinasyon Kurulu (TTB-UDEK) Yönergesi ve TPD Tüzüğü ile uyumludur. Tıpta Uzmanlık Tüzüğü, TTB-UDEK Yönergesi veya TPD Tüzüğünde değişiklik söz konusu olduğunda, bu uyum, karşılıklı etkileşime izin verecek şekilde sürdürülür. Çalışmalarında, Avrupa Tıp Uzmanları Birliği (Union Europeen des Medecins Specialistes-UEMS) ilkeleriyle uyumu gözetir.

Adres

Madde 4- Psikiyatri Yeterlik Kurulunun adresi; Türkiye Psikiyatri Derneği Merkezi Tunus Cad. No:59/5 06680 Kavaklıdere / Ankara'dır.

Kurul ve Altkurullar

Kurulun Yapısı

Madde 5- Psikiyatri Yeterlik Kurulunun yapısı aşağıdaki organlardan oluşur:

- Yeterlik Genel Kurulu
- Yeterlik Yürütme Kurulu
- Akreditasyon Altkurulu
- Eğitim Programlarını Geliştirme Altkurulu
- Yeterlik Sınav Altkurulu

Yeterlik Genel Kurulu

Madde 6- Yeterlik Genel Kurulu;

- Yeterlik Kurulunun ana karar organıdır.
- Yeterlik Belgesi olan TPD üyelerinden oluşur.
- Her iki yılda bir Ulusal Psikiyatri Kongresinde toplanır.
- İki yılda bir yapılan Yeterlik Genel Kurulunda Yeterlik Yürütme Kurulunun 8 asıl, 8 yedek üyesinin ve Akreditasyon Altkurulunun 3 asıl, 3 yedek üyesinin seçimi yapılır.

Yeterlik Genel Kurulunun Görevleri

Madde 7- Yeterlik Genel Kurulunun görevleri şunlardır:

- TPD Psikiyatri Yeterlik Kurulunun amaçlarını gerçekleştirmek için temel ilkeleri ve gerekli işleyiş kurallarını belirlemek,
- Yeterlik Yürütme Kurulunun seçimle belirlenecek asıl ve yedek üyelerini 2 yıllığına seçmek,
- Yeterlik Yürütme Kurulunun çalışmalarını değerlendirmek, aklamak, önerilerde bulunmak ve gerekli kararları almak,
- Akreditasyon Altkurulunun 3 üyesini seçmek.

Olağanüstü Yeterlik Genel Kurulu

Madde 8- Olağanüstü Yeterlik Genel Kurulu;

Aşağıdaki durumlarda tanımlanan koşullar oluştuğundan sonraki 3 ay içinde, TPD Merkez Yönetim Kurulunun çağrısıyla, saptadığı tarihte ve belirlediği gündemle toplanır.

- Yeterlik Yürütme Kurulunun gerekli görmesi durumunda,
- Yeterlik Yürütme Kurulu asıl ve yedek üyeleri toplamının yarısından fazlasının görevden ayrılması durumunda,
- Son toplanan Yeterlik Genel Kurulu üyelerinin en az beşte birinin ortak başvurusu üzerine.

Yeterlik Yürütme Kurulu

Madde 9- Yeterlik Yürütme Kurulu;

- a) Yeterlik Genel Kurulunca seçilen 8 asıl, 8 yedek ve TPD Merkez Yönetim Kurulunca seçilen bir asıl, bir yedek olmak üzere toplam 9 asıl, 9 yedek üyeden oluşur.
- b) Seçildikten sonraki ilk toplantısında kendi arasından bir başkan, bir başkan yardımcısı ve bir sekreter seçer.
- c) a bendinde belirtilen ve Merkez Yönetim Kurulunca seçilecekler dışındaki Merkez Yönetim Kurulu üyeleri, Yeterlik Yürütme Kuruluna aday olamazlar ya da aday gösterilemezler.
- d) Yeterlik Yürütme Kurulu, Yeterlik Genel Kurulu üyeleri arasından seçilir. Aday olacakların, bir eğitim kurumunda en azından 5 yıldan beri eğitici olarak çalışıyor ya da kurumsal eğitim etkinlikleri içinde en azından 5 yıldan beri etkin olarak yer alıyor olmaları zorunludur.
- e) Mazeretini yazılı olarak bildirmeden ardı ardına iki kez toplantıya katılmayan üyenin üyeliği düşer ve yerine seçimde belirlenen sıraya ve eksilen sayıya göre yedek üyeler göreve çağrılır.

Yeterlik Yürütme Kurulunun Görevleri

Madde 10- Yeterlik Yürütme Kurulunun görevleri şunlardır:

- a) Psikiyatri Yeterlik Kurulunun çalışmalarını düzenlemek, alınan kararları yürütmek ve görevlendirmeleri izlemek,
- b) Akreditasyon Altkurulu, Eğitim Programlarını Geliştirme Altkurulu ve Yeterlik Sınav Altkurulunun üçer üyesini kendi içinden; Eğitim Programlarını Geliştirme Altkurulu ve Yeterlik Sınav Altkurulunun dörder üyesini kendi dışından atamak,
- c) Yeterlik altkurullarının çalışmalarını sağlamak, izlemek ve işlevlerini düzenlemek, gerekli görüldüğünde toplantıya çağırarak, gerektiğinde kendi atadığı üyeleri görevden almak,
- d) Eğitim Programlarını Geliştirme Altkurulu tarafından hazırlanan rapor doğrultusunda, eğitim kurumlarıyla ilişki kurarak eğitimin iyileştirilmesi çalışmaları yapmak,
- e) Eğitim Programlarını Geliştirme Altkurulu tarafından hazırlanan Uzmanlık Eğitimi Kayıt Belgesinin (asistan karnesi) eğitim kurumlarında uygulanması için gerekli çalışmaları yapmak,
- f) Yeterlik Sınav Altkurulunun görev tanımı içinde yer alan sınav yöntemi, ilkeleri ve uygulamasıyla ilgili konuları görüşerek karara bağlamak,
- g) Koşullar uygunsa Yeterlik Yazılı Sınavları için ÖSYM ya da benzeri bir kuruluşla işbirliği yapmak,

- h) Yeterlik sınavlarının tarihlerini, sınav giriş aidatını belirlemek ve en az 6 ay önce ilan etmek; sınava gireceklerin listesini onaylamak; sınav sonuçlarını kişiye bildirmek; sınavlarla ilgili itirazları değerlendirerek karara bağlamak,
- i) Yeterlik Genel Kurulunda çalışma raporu sunmak,
- j) Yeterlik Genel Kurulunda alınan kararları yürütmek,
- k) Gerekğinde Yeterlik Genel Kurulu üyesi olup olmadığına bakılmaksızın danışma hizmeti almak üzere, çalışma konusunu tanımlayarak, Danışma Altkurulları oluşturmak,
- l) Gerekğinde Olağanüstü Yeterlik Genel Kurulunun toplanması için TPD Merkez Yürütme Kuruluna başvuruda bulunmak,
- m) Yeterlik Genel Kuruluna karşı sorumludur.

Akreditasyon Altkurulu

Madde 11- Akreditasyon Altkurulu;

- a) Yeterlik Genel Kurulu tarafından uzmanlık eğitimi veren kurumlarda en az 5 yıldır aktif eğitici kadrosunda bulunan üyeler arasından seçilen 3 asıl 3 yedek üye, Yeterlik Yürütme Kurulunun kendi içinden seçtiği 3 üye ve Eğitim Üstkurulunca belirlenen 3 asıl 3 yedek üye olmak üzere toplam 9 üyeden oluşur.
- b) Altkurul üyeleri 2 yılda bir seçilir. Altkurul üyelerinin görev süresi en fazla iki dönemdir.
- c) Altkurul kendi arasında bir başkan ve bir raportör seçer.
- d) Mazeretini yazılı olarak bildirmeden ardı ardına iki kez toplantıya katılmayan üyenin üyeliği düşer ve yerine seçimde belirlenen sıraya ve eksilen sayıya göre yedek üyeler göreve çağrılır.

Akreditasyon Altkurulunun Görevleri

Madde 12- Akreditasyon Altkurulunun görevleri şunlardır:

- a) Yeterlik Yürütme Kurulu'nda ve Genel Kurulda Onaylanmış Ulusal Psikiyatri Uzmanlık Eğitim Programının tüm eğitim birimlerinde uygulanması ve sürekli geliştirilmesi için; eğitim veren birimlerin gönüllülüğüne dayanan ve ziyaret programları ana ilkeleri ile yürütülen bir akreditasyon mekanizması kurar. Aşağıda belirtilen konularda akreditasyon için rehber bilgiler, değerlendirme formları, anketler ve standartlar oluşturur ve güncelleme çalışmaları yapar:
 - i. Yeterlik Kurulu tarafından önerilen eğitim programı ile uyumlu bir eğitim programının (eğitim programının amaç ve hedefleri ve bunları gerçekleştirmedeki etkinliği, uzmanlık alanındaki hedeflerin -bilgi, beceri, tutum ve davranış- ölçülebilir davranışlar olarak açıkça tanımlanmış olup olmadığı, uzmanlık öğrencisinin kazanımlarının beklenen düzeyde olup olmadığı gibi) olup olmadığı ve bu programın düzenli olarak uygulanıp uygulanmadığı,

- ii. Alt yapının (sağlık hizmeti ve eğitim açılarından) yeterliliği ve uygunluğu,
 - iii. Eğitici ve tıbbi personelin sayısı ve yetkinliği,
 - iv. Hizmetin hacmi ve çeşitliliği, sağlık hizmeti sunumunun organize ve sistematik olup olmadığı,
 - v. Eğitim ortamının uygunluğu (görev tanımları, hizmet-eğitim dengesi, vb. gibi)
 - vi. Araştırma olanaklarının bulunup bulunmadığı ve eğitim alanların bu etkinliklere yeterince katılıp katılmadığı.
- b) Yukarıda yazılı standartlar çerçevesinde eğitim birimlerini ziyaret ederek değerlendirir, eksiklikleri belirler ve giderilmesi için öneriler geliştirir.
- c) Eğitim ve uygulama etkinliklerinin ayrıntılı ve zamanında kaydedilip kaydedilmediğini denetler ve akreditasyon raporunda belirtir. Asistan karneleri ve/veya eğitim dosyaları (portfolyolar) yoluyla süreç içinde uygulanan becerileri nicelik ve nitelik olarak izler ve akreditasyon raporunda değerlendirilir.
- d) Uzmanlık öğrencilerinin, eğitim sırasında ve uzmanlık eğitimi süresi sonunda bilgi, tutum, beceri ve performanslarını ölçmek ve değerlendirmek için yapılan tüm yazılı, sözlü, uygulama sınavlarını, süreç içindeki eğitici gözlemi-kanaati-değerlendirmelerini ve asistan karneleri gibi süreç değerlendirmelerini denetler. Bu değerlendirme sonucunda eğitim süreçlerinin düzenlenmesi ve organizasyonunda Eğitim Programlarını Geliştirme Altkurulu ve Yeterlik Sınav Altkurulu ile eşgüdüm içinde çalışır ve Yeterlik Yürütme Kuruluna bilgi verir.
- e) Eğitim kurumlarının akreditasyonunu sağlamak üzere her bir ziyaret sonrası Yeterlik Yürütme Kuruluna yukarıda belirtilen başlıkları da içeren bir akreditasyon raporu verir.

Eğitim Programlarını Geliştirme Altkurulu

Madde 13- Eğitim Programlarını Geliştirme Altkurulu;

- a) Yeterlik Yürütme Kurulunun seçeceği, uzmanlık eğitimi veren bir kurumda en az 5 senedir aktif eğitici konumunda bulunan 7 üyeden ve TPD Asistan Komisyonu asıl ve yedek temsilcisinden oluşur.
- b) Altkurul üyeleri 2 yılda bir seçilir. Altkurulun görev süresi, Yeterlik Yürütme Kurulunun görev süresiyle sınırlıdır.
- c) Altkurul üyeleri kendi aralarından bir başkan ve bir sekreter seçerler.
- d) Mazeretini yazılı olarak bildirmeden ardı ardına iki kez toplantıya katılmayan üenin üyeliği düşer. Yeterlik Yürütme Kurulu yeni üye atamasını gerçekleştirir.
- e) Yılda en az iki kez ve gerektiğinde Yeterlik Yürütme Kurulunun çağrısıyla toplanarak yıllık değerlendirmelerini ve çalışma programlarını içeren raporu Yeterlik Yürütme Kuruluna sunar.
- f) Yeterlik Yürütme Kuruluna karşı sorumludur.

Eğitim Programlarını Geliştirme Altkurulunun Görevleri

Madde 14- Eğitim Programlarını Geliştirme Altkurulunun görevleri şunlardır:

- a) Psikiyatri Uzmanlık Eğitim Programını aşağıdaki maddelerde verilen alt başlıkları içerecek şekilde belirler ve eğitim kurumlarında uygulanabilmesi için Yeterlik Yürütme Kuruluna önerilerde bulunur:
 - i. Eğitim programının hedefleri ve gerekçeleri (genel ve özel hedefler –bilgi, beceri ve tutum-),
 - ii. Eğitim programının uygulama yöntemi (süre, rotasyonlar, eğiticiler ve kurullar gibi),
 - iii. Eğitim programını sınama yöntemi (ara sınavlar, uzmanlık sınavları, yazılı-sözlü sınavlar, sınav şekli, yeterlik ölçütleri gibi),
 - iv. Eğitim programının eğitim verilen kurumlarda değerlendirilme yöntemi (geribildirimler, müfredat analizi ve süreç değerlendirmesi gibi),
- b) Gerekli rotasyonları, rotasyon hedeflerini, rotasyon eğitim programlarını ve rotasyon değerlendirme yöntemlerini belirler, öneriler getirir.
- c) Eğiticilerin eğitimi konusunda çalışmalar yapar, çalıştaylar düzenler, öneriler getirir.
- d) Uzmanlık Eğitimi Kayıt Belgesi (asistan karnesi) ve/veya eğitim dosyaları (portfolyolar) hazırlanma ve uygulanması konularında öneriler getirir ve standartları saptar.
- e) Gerekli takdirde Yeterlik Yürütme Kuruluna danışarak alt gruplar oluşturabilir.
- f) Yılda en az iki kez ve gerektiğinde Yeterlik Yürütme Kurulunun çağrısı ile toplanarak hazırladıkları raporu Yeterlik Yürütme Kuruluna sunar.
- g) Yeterlik Yürütme Kuruluna karşı sorumludur.

Yeterlik Sınav Altkurulu

Madde 15- Yeterlik Sınav Altkurulu;

- a) Yeterlik Yürütme Kurulunun (i) TPD Merkez Yönetim Kurulu üyesi olmayan ve bir eğitim kurumunda en azından 5 yıldan beri eğitici olarak çalışan ya da kurumsal eğitim etkinlikleri içinde en azından 5 yıldan beri etkin olarak yer alan profesör, doçent, klinik şefi ve klinik şef yardımcıları, (ii) son 5 yılda, TTB-STE Kredilendirme Kurulu ya da Yeterlik Yürütme Kurulunca geçerliliği kabul edilen bir uluslararası kredilendirme kuruluşu tarafından kredilendirilmiş psikiyatri alanındaki STE etkinliklerinden, Yeterlik Yürütme Kurulu tarafından belirlenecek miktarda STE kredisi almış olanlar, (iii) Yeterlik Yürütme Kurulu tarafından belirlenecek ulusal ve uluslararası düzeyde yayın standartlarına sahip olanlar arasından seçeceği 7 üyeden oluşur. Sınav Altkurulu üyelerinin seçiminde, eğitim becerileri kursu ve/veya sınav ölçme değerlendirme kursunu tamamlamış olma tercih nedenidir.

- b) Altkurul üyeleri 2 yılda bir seçilir. Altkurulun görev süresi, Yeterlik Yürütme Kurulunun görev süresiyle sınırlıdır.
- c) Altkurul üyeleri kendi aralarından bir başkan ve bir sekreter seçerler.
- d) Mazeretini yazılı olarak bildirmeden ardı ardına iki kez toplantıya katılmayan üyenin üyeliği düşer. Yeterlik Yürütme Kurulu yeni üye atamasını gerçekleştirir.
- e) Yılda en az iki kez ve gerektiğinde Yeterlik Yürütme Kurulunun çağrısıyla toplanarak yıllık değerlendirmelerini ve çalışma programlarını içeren raporu Yeterlik Yürütme Kuruluna sunar.
- f) Yeterlik Yürütme Kuruluna karşı sorumludur.

Yeterlik Sınav Altkurulunun Görevleri

Madde 16- Yeterlik Sınav Altkurulunun görevleri şunlardır:

- a) Yeterlik Sınavının yöntem ve ilkelerine ilişkin raporunu Yeterlik Yürütme Kuruluna sunmak,
- b) Yeterlik Yazılı Sınavları için, ülke genelinde eğitim kurumlarından psikiyatri alanındaki temel ve güncel bilgileri esas alan sorular toplayarak soru bankası oluşturmak ve her yıl güncelleştirmek, soru bankasını muhafaza etmek ve güvenliğini sağlamak, sınav döneminde soru bankasından sınav sorularını seçmek,
- c) Yeterlik Yazılı Sınavlarını gerçekleştirmek; gerektiğinde Yeterlik Yürütme Kurulu tarafından belirlenen ÖSYM ya da benzeri bir kuruluşla işbirliği yapmak,
- d) Yeterlik Uygulama Sınavı için sınav jürisi oluşturarak Yeterlik Yürütme Kuruluna önermek,
- e) Yazılı ve uygulama sınavlarının gizlilik ve nesnellik ilkelerine göre gerçekleştirilmesini ve değerlendirilmesini sağlamak,
- f) Sınav sonuçlarını Yeterlik Yürütme Kuruluna bildirmek,
- g) Sınav sonuçlarının saklanması sağlamak.

Eğitim Üstkurulu

Madde 17- Eğitim Üstkurulu;

- a) Üniversitelerin Tıp Fakültelerinde psikiyatri anabilim dalı başkanlarından ve Sağlık Bakanlığı Eğitim ve Araştırma Hastanelerinin eğitim birimlerindeki şeflerden oluşur.

Eğitim Üstkurulunun Görevleri

Madde 18- Eğitim Üstkurulunun görevleri şunlardır:

- a) Akreditasyon Altkurulunun 3 asıl ve 3 yedek üyesini kendi arasından seçer.
- b) Yeterlik Yürütme Kuruluna her alanda danışmanlık yapar.
- c) Kurul ve Altkurulların aldığı kararların uzmanlık eğitimi sürecinde birimlerde uygulanması için çaba gösterir.

- d) Uygulamada doğan sorunlar hakkında geri bildirim verir ve bu sorunlarla ilgili çözüm önerir.
- e) Yeterlik Yürütme Kurulunun gereksinimleri doğrultusunda en az 2 yılda bir kez toplantıya çağrılır.

Uzmanlık Alanı ve Eğitimi

Uzmanlık Alanı

Madde 19- Psikiyatri uzmanlık alanı, Sağlık Bakanlığı Tıpta Uzmanlık Tüzüğünde Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanlığı olarak tanımlanan tıp ana dalını kapsar.

Uzmanlık Eğitimi

Madde 20- Psikiyatri uzmanlık eğitim süresi ve yapılacak rotasyonlar ile süreleri Tıpta Uzmanlık Tüzüğü ile belirlenir. Eğitimin içeriği dünya genelinde psikiyatri bilim alanının bilimsel ve nesnel bilgileriyle tanımlanır.

Eğitimin Belgelendirilmesi

Uzmanlık Eğitimin Belgelendirilmesi

Madde 21- Bir psikiyatri uzmanının Madde 22’de tanımlanan sınava girebilmesi için TPD Yeterlik Kuruluna bir dilekçeyle başvurması ve aşağıda sayılan belgeleri dilekçeye eklemesi gereklidir.

- a) Türkiye’de Psikiyatri Uzmanı olarak çalışabilir olduğunu gösterir belge,
- b) Asistanlığı süresince asistan karnesi uygulanmışsa bu karnenin asistanlık yaptığı kurum tarafından onaylanmış bir örneği.

Sınavlar

Yeterlik Sınavları

Madde 22- Gönüllülük temelinde yapılan Yeterlik Sınavları şu şekilde gerçekleştirilir:

- a) Sınavın şekli ve takvimi, Yeterlik Sınav Altkurulunun önerisi ve Yeterlik Yürütme Kurulunun kararıyla ilan edilir.
- b) Yeterlik Sınavlarına girebilmek için Madde 21’de belirtilen uzmanlık eğitimine ilişkin belgelerin tamamlanmış olması gerekir.
- c) Yeterlik Sınav Altkurulu, Yeterlik Sınavlarına girmek üzere başvuran adayların başvurularını değerlendirerek, Madde 21’de belirtilen uzmanlık eğitimi başvuru belgelerini inceler ve uygun olanların listesini Yeterlik Yürütme Kuruluna sunar.
- d) Yazılı Sınav ve Uygulama Sınavı olarak iki aşamada yapılır.
- e) Sınav sonuçları, Yeterlik Yürütme Kurulu tarafından sınava katılan kişilere bildirilir; kazananlara Yeterlik Belgesi verilir.

- f) Tıpta Uzmanlık Tüzüğünde tanımlanmış yan dallarda yeterliliğe girebilmek için psikiyatri ana dalından Yeterlik Belgesinin alınmış olması gerekir.

Yazılı Sınav

Madde 23- Yazılı Sınavla ilgili ilkeler şunlardır:

- a) Adayın temel ve güncel psikiyatri bilgisini ölçmeye yönelik olarak yapılan sınavdır.
- b) Yılda en az bir kez yapılır.
- c) Bu sınava psikiyatri ana dalında uzmanlığını almış ve Madde 21'deki şartları yerine getirmiş her aday ve son yıl asistanları katılabilirler.
- d) Başarısız olduğunda yeniden sınava girebilmek için, son 2 yılda, TTB-STE Kredilendirme Kurulu ya da Yeterlik Yürütme Kurulunca geçerliliği kabul edilen bir uluslararası kredilendirme kuruluşu tarafından kredilendirilmiş psikiyatri alanındaki STE etkinliklerinden, Yeterlik Yürütme Kurulu tarafından belirlenecek miktarda STE kredisi alınmış olması gerekir.

Uygulama Sınavı

Madde 24- Uygulama Sınavıyla ilgili ilkeler şunlardır:

- a) Adayın bilgisini ve klinik becerisini ölçmeye yönelik sınavdır.
- b) Uygulama Sınavına, Yazılı Sınavda başarılı olanlar katılabilirler.
- c) Yılda en az bir kez yapılır.
- d) Uygulama Sınavı, Yeterlik Sınav Altkurulunca oluşturulan jüri ya da jüriler tarafından yapılır.
- e) Uygulama Sınavına başvurabilmek için, Yazılı Sınavda başarılı olunan tarihin üzerinden 3 yıldan fazla bir süre geçmemiş olması gerekir.
- f) Başarısız olduğunda yeniden sınava girebilmek için, son iki yılda, TTB-STE Kredilendirme Kurulu ya da Yeterlik Yürütme Kurulunca geçerliliği kabul edilen bir uluslararası kredilendirme kuruluşu tarafından kredilendirilmiş psikiyatri alanındaki STE etkinliklerinden, Yeterlik Yürütme Kurulu tarafından belirlenecek miktarda STE kredisi alınmış olması gerekir.

Yeterliliğin Belgelendirilmesi

Madde 25- Yeterliliğin Belgelendirilmesi ile ilgili ilkeler şunlardır:

- a) Yeterlik Sınavının her iki aşamasında başarılı olanlara Yeterlik Belgesi verilir.
- b) Yeterlik Belgesinin geçerlilik süresi 10 yıldır.

Yeniden Belgelendirme

Madde 26- Yeniden Belgelendirmeye ilgili ilkeler şunlardır:

Yeniden Yeterlik Belgesi alabilmek için, son 10 yılda, TTB-STE Kredilendirme Kurulu ya da Yeterlik Yürütme Kurulunca geçerliliği kabul edilen bir uluslararası kredilendirme kuruluşu tarafından kredilendirilmiş psikiyatri alanındaki STE etkinliklerinden, Yeterlik

Yürütme Kurulu tarafından belirlenecek miktarda STE kredisi alınmış olması gerekir. STE kredilerinin en az yarısı, son 5 yılda alınmış olmalıdır.

Özel Durumlar

Madde 27- Yabancı bir ülkede Psikiyatri Uzmanlık eğitimini tamamlayan ve o ülkenin Psikiyatri Yeterlik Sınavına girmeye hak kazanan kişiler, giriş için gerekli koşullara uygun olduklarını belgelendirdikleri takdirde, TPD Psikiyatri Yeterlik Sınavına girebilirler. Bu kişiler için aranacak koşullar ve izlenecek kurallar, Yeterlik Yürütme Kurulu tarafından belirlenir ve ilan edilir.

Madde 28- Türkiye’den psikiyatri uzmanlarının Avrupa Tıp Uzmanları Birliği ya da Amerika Birleşik Devletleri tarafından tanınan Psikiyatri Yeterlik Sınavına girmesi durumunda, kazanılan Yeterlik Belgesi ülkemizde alınan Psikiyatri Yeterlik Belgesine denk sayılacaktır.

Madde 29- Meslekten ömür boyu men cezası alanlar, Yeterlik Sınavlarına kabul edilmezler; daha önceden almışlarsa Yeterlik Belgeleri iptal edilir.

Yürürlük

Madde 30- Bu yönerge, 8 Kasım 2003 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 31- Bu yönergeyi TPD Merkez Yönetim Kurulu yürütür.

Geçici Maddeler

Geçici Madde 1-

- Bu yönergenin oylanarak kabul edildiği TPD Genel Kurulunda, seçilme koşullarını taşıyan üyeler arasından 8 kişi ve TPD Merkez Yönetim Kurulundan bir kişi Geçici Yeterlik Yürütme Kuruluna seçilir.
- Geçici Yeterlik Yürütme Kurulunun görev süresi en fazla 1 yıldır.

Geçici Madde 2-

Geçici Yeterlik Yürütme Kurulunun görevleri:

- Geçici Madde 3 (a) bendinde tanımlanan başvuruları kabul etmek, uygun olanlara Yeterlik Belgesi vermek,
- Bir yılın sonunda Yeterlik Genel Kurulunun toplanması için gerekli hazırlıkları yaparak Merkez Yönetim Kuruluna başvurmak.

Geçici Madde 3-

- Sınav yapılmaksızın Yeterlik Belgesi alınabilmesi için; (i) profesör, doçent, klinik şefi, klinik şef yardımcısı olunması, (ii) son 5 yılda, TTB-STE Kredilendirme Kurulu ya da Geçici Yeterlik Yürütme Kurulunca geçerliliği kabul edilen bir uluslararası kredilendirme kuruluşu tarafından kredilendirilmiş psikiyatri alanındaki STE etkin-

liklerinden, Geçici Yeterlik Yürütme Kurulu tarafından belirlenecek miktarda STE kredisi alınmış olması, (iii) Geçici Yeterlik Yürütme Kurulu tarafından belirlenecek sayıda ve nitelikte yayımlanmış çalışmanın bulunması koşulu aranır. Bu koşullara sahip olanlara yönergenin kabulünden sonraki iki yıl içinde ilgili kurullara gerekli belgelerle başvurdukları takdirde, birinci yılda Geçici Yeterlik Yürütme Kurulunca, ikinci yılda seçilmiş Yeterlik Yürütme Kurulunca sınav yapılmaksızın Yeterlik Belgesi verilir. Bu şekilde verilmiş Yeterlik Belgesinde, “sınav yapılmaksızın verilmiştir” ibaresi yer alır.

- b) Bu şekilde alınmış Yeterlik Belgesinin geçerlilik süresi 5 yıl olup, 5 yılın sonunda tekrar Yeterlik Belgesi alınabilmesi için Yeterlik Sınavında başarılı olmak gerekir.
- c) Bu geçici maddenin geçerlilik süresi, yönergenin yürürlüğe girdiği tarihten sonraki iki yıldır.

Geçici Madde 4-

Yeterlik Genel Kurulu, Geçici Madde 3 ve Madde 28’de belirtilen koşullara uygun olarak Yeterlik Belgesi verilen üyelerin katılımıyla toplanır. Yeterlik Sınavları, Yeterlik Genel Kurulunun toplanıp yönergede belirtilen kurul ve altkurulların oluşumundan sonraki bir yıl içinde yapılır.

Geçici Madde 5-

Sınavsız Yeterlik Belgesi olanlar, 2009 yılında yapılacak olan Yeterlik Genel Kurulu’ndan başlayarak 5 yıl boyunca Yeterlik kurul ve altkurullarına katılabilir ve bu kurul ve altkurullarda görev alabilirler. Sınavsız Yeterlik Belgeleri bu kurullarda görev almak dışında kullanılmaz.

Türkiye Psikiyatri Derneği Soruşturma, Kovuşturma ve Merkez Onur Kurulu Yönetmeliği

Birinci Bölüm

Genel Hükümler

Amaç

Madde 1

Bu yönetmelik,

- a) Psikiyatri uzman ve asistanı hekimlerin bilimsel, meslek etiği ile ilgili kural ve ilkelere uygun hareket edip etmediklerinin izlenmesi,
- b) Etik kural ve ilkelere aykırı davranılması durumunda yapılacak işlemlerin düzenlenmesi,
- c) Dernek üyelerinin, dernek tüzüğünde ve yönetmeliklerinde tanımlanmış kural dışı eylemleri ve bu eylemlere uygulanacak yaptırımların belirlenmesi,
- d) Görevli ve yetkili dernek organları ile bu organların işleyişinin kurallara bağlanması amacıyla hazırlanmıştır.

Kapsam

Madde 2

- a) Bu yönetmelik, Türkiye Psikiyatri Derneği üyesi hekimleri kapsar.
- b) Dernek üyesi olmayan bir psikiyatri uzman ve asistanı hekimin bilimsel, meslek etiği ile ilgili kural ve ilkelere aykırı davrandığının bildirimi veya böyle bir davranışın yetkili dernek organlarının kendiliğinden öğrenilmesi durumunda bu yönetmelikte belirtilen soruşturma işlemleri uygulanır. Ancak bu kişilere ceza verilemez.
- c) TPD üyesi olmasına bakılmaksızın psikiyatri uzman ve asistan hekimleri hakkında Türk Tabipleri Birliği veya başka kurumlarca girişim yapılması gerekli görülen durumlarda yapılacak işlemler bu yönetmelikte düzenlenmiştir.
- d) Dernek üyeleri hakkında herhangi bir hukuk, ceza davası, idari dava ya da soruşturma açılmış ya da açılmamış olması bu yönetmeliğin uygulanmasını engellemez.

İkinci Bölüm

Suçlar ve Cezalar

Cezaların Türleri

Madde 3

Mesleki kural ve yöntemler ile etik ilkelere aykırı davrananlara Merkez Onur Kurulu tarafından uyarı, kınama, dernek üyeliğinin geçici olarak askıya alınması ve üyelikten çıkarma cezaları verilebilir. Cezaların verilmesinde Merkez Onur Kurulu takdir hakkını kullanmakta serbesttir.

Uyarı Cezası

Madde 4

- a) Uyarı, dernek üyesine daha düzenli tutum ve davranışlar içinde bulunmasının, dikkatli olmasının yazıyla bildirilmesidir.
- b) Uyarı cezasını gerektiren eylem ve durumlar şunlardır:
 - i) Maddi ve manevi yönden kalıcı bir zarara yol açmadan, kasıt olmaksızın, dikkatsizlik ya da ihmal sonucu etik kurallara aykırı ya da derneğin çalışmalarını aksatıcı eylemde bulunmak.
 - ii) Türkiye Psikiyatri Derneği tüzüğünde belirlenen çalışma ilke ve kurallarına aykırı tutum ve davranışlarda bulunmak.
 - iii) Türkiye Psikiyatri Derneği Etik ilkelerine aykırı davranmak.
 - iv) Yazılı uyarıya karşın dernek ödentilerini ertesi yılın sonuna dek ödememekte ısrarlı olmak.

Kınama Cezası

Madde 5

- a) Kınama, dernek üyesine davranışlarında kusurlu olduğunun yazıyla bildirilmesidir.
- b) Kınama cezasını gerektiren eylem ve durumlar şunlardır:
 - i) Bilimsel ya da mesleki açıdan doğru veya geçerli olmayan açıklamalarda bulunmak, yazılar yazmak, radyo, TV ve internet programı yapmak.
 - ii) Her türlü yayın ortamında reklâm yapmak ya da reklâmının yapılmasını sağlamak.
 - iii) Muayene ettiği, izlediği ya da tedavi ettiği kişinin kimliğini açıklamak, yayın yoluyla duyurmak.
 - iv) Yayımlanan haberlere ya da edinmiş olduğu özel bilgilere dayanarak bir kişinin psikiyatrik yorumunu yapmak.
 - v) Hekimlik dışı ya da ve kişiyi sağlık açısından yanıltıcı uygulamalar yapmak.
 - vi) Dernek organlarına seçilmiş veya dernek tarafından görevlendirilmiş üyelerin görev yapmasını engellemek.

- vii) Etik kurallara uymamakta ısrarlı olmak, uyulmaması için derneğin başka üyelerini zorlamak.
- viii) Dikkatsizlik ya da ihmalde ısrar, kurallara uymamayı bir alışkanlık haline getirme veya kurallara kasten uymama.

Dernek Üyeliğinin Askıya Alınması ya da Üyelikten Çıkarma Cezası

Madde 6

- a) Dernek üyeliğinin askıya alınması, üyeliğin “bir - altı ay arasında” askıya alındığının; üyelikten çıkarma ise dernek üyeliğinden çıkarıldığının üyeye yazıyla bildirilmesidir.
- b) Dernek üyeliğinin askıya alınması ya da üyelikten çıkarılma cezasını gerektiren eylem ve durumlar şunlardır:
 - i) Bilimsel-mesleki ve etik kurallara aykırı davranmak, meslek onurunu zedelemek, derneğin amaçlarını engelleyici etkinliklerde bulunmak, derneğin mali zarara uğramasına yol açmak, üyelik yükümlülüklerini yerine getirmemek.
 - ii) Hastalardan edinilen meslek sırrı niteliğindeki bilgileri yasal ya da etik zorunluluk dışında açıklamak.
 - iii) Muayene ve tedavi sırasında hastaların cinsiyet, ırk, milliyet, etnik köken, din, mezhep, ahlaki ya da siyasi düşünce, kişilik ve sosyal durumuna göre ayrımcı uygulamalar yapmak.
 - iv) Çıkar elde etmek için gerçeklere uymayan rapor veya belge vermek.
 - v) Meslek bilgi ve becerilerini insan onuruna ters düşecek amaçlarla kullanmak, işkence yapmak, resmi görevle bile olsa işkenceye katılmak, işkence olarak nitelendirilebilecek işlem ve davranışlarda bulunmak, işkenceyle ilgili bilgileri saklamak, idamda hazır bulunmak ve kişinin idam edilebilir olduğuna değgin görüş bildirmek.
 - vi) Bilimselliği henüz kanıtlanmamış ya da bilim dışı yöntemlerle tanı ve tedavi uygulaması yapmak, insanlar üzerinde bilimsel kurallara ve etik ilkelere uymayan araştırmalar yapmak, bu uygulamaları yapan kişilere yazılı ya da sözlü destek vermek, hasta göndermek.
 - vii) Uyarma ya da kınama cezası verilmesine karşın etik ilkelere uymamakta ya da başka meslektaşlarını uymamaya zorlamakta ısrarlı olmak.
- c) Yukarıda sayılan eylem ve durumların yol açtığı sonuçların ağırlığına göre üyeliğin askıya alınması ya da üyelikten çıkarma cezalarından birine karar verilmesi Merkez Onur Kurulu’nun yetkisindedir.
- d) Merkez Onur Kurulu’nun üyelikten çıkarma kararı Merkez Genel Kurulu tarafından onaylanmasından sonra yürürlüğe girer. Karardan sonraki ilk Merkez Genel Kurulu’na dek geçen sürede üyenin üyeliği askıya alınır.

Öngörülmemiş Disiplin Suçları ve Bir Üst Cezaya Hükmedilmesi

Madde 7

- a) Yukarıda sayılan ve ceza verilmesini gerektiren eylem ve durumlara nitelik ve ağırlıkları itibariyle benzeyen eylemlerde bulunanlara da aynı türden cezalar verilebilir.
- a) Farklı suçlardan iki kez uyarı cezası verilen kişi üçüncü kez ayrı cezayı gerektiren bir eylemde bulunursa ya da uyarı cezası gerektiren aynı suçu ikinci kez işlerse, bu davranışı alışkanlık haline getirdiğine hükmolunarak kınama cezası verilir.
- b) Farklı suçlardan iki kez kınama cezası verilmiş olduğu halde üçüncü kez yine kınama cezasını gerektiren bir suç işlediği ya da kınama cezasını gerektiren aynı suçu ikinci kez işlediği kesinleşen üyelere de dernek üyeliğinin askıya alınması cezası verilir.
- c) Üyeliğin askıya alınması cezası verilmiş üyeler, aynı cezayı gerektiren ikinci bir suç işlediklerinde üyelikten çıkarma ile cezalandırılmalarına karar verilir.

Üçüncü Bölüm

Soruşturma

Soruşturmada Yetki

Madde 8

- a) Soruşturma işlemleri, hakkında bildirim ya da yakınmada bulunulan dernek üyesinin kayıtlı olduğu şube yönetim kurulu tarafından yürütülür.
- b) Bildirim ya da yakınma, merkez yönetim kuruluna veya başka bir şubenin yönetim kuruluna yapılmışsa, işlem yapılmak üzere 7 gün içinde ilgili şube yönetim kuruluna gönderilir. Bu süre içerisinde gecikmemesi gereken ve kaybolma olasılığı bulunan kanıtların toplanmasına ilişkin işlemler dışında hiçbir soruşturma işlemi yapılamaz.
- c) Merkez Yönetim Kurulu, soruşturmanın herhangi bir aşamasında, soruşturma işlemlerinin etkilerden uzak ve sağlıklı bir biçimde yürütülebilmesi amacıyla hakkında bildirim veya yakınmada bulunulan üyenin kayıtlı bulunduğu şube dışında bir başka şube yönetim kurulunu yetkili kılabilir. Merkez Yönetim Kurulu'nun bu kararlarına uyulması zorunludur.

Soruşturma Açılması

Madde 9

- a) Soruşturma süreci, suçtan zarar gören, zarar görmese bile haberdar olan gerçek veya tüzel kişi tarafından yazılı bildirimde veya yakınmada bulunulması üzerine başlatılır.
- b) Yakınan ya da bildirimde bulunan kişi, yazılı başvuruda bulunamayacak durumda ya Yönetim Kurulu'nun en az iki üyesi eşliğinde söz konusu suçlama bütün ay-

rıntılarıyla tutanağa geçirilir. Bu tutanak, yakınmada veya bildirimde bulunan kişi ve yönetim kurulu üyelerince imzalanır.

- c) Yetkili şube yönetim kurulunun soruşturma açılmasını gerektiren bir durumun varlığını öğrenmesi sonucu bildirim veya yakınma aranmaksızın soruşturma süreci başlatılabilir.
- d) Soruşturma açılmasını gerektiren bir durumun varlığının öğrenilmesi üzerine Dernek Merkez Onur Kurulu, Merkez Yönetim Kurulu, Merkez Denetim Kurulu, Merkez Eşgüdüm Kurulu ve üyenin bağlı bulunduğu Şube Denetleme Kurulu tarafından da soruşturma açılması önerilebilir. Merkez Onur Kurulu'nun soruşturma açılması önerisine ilişkin kararları Merkez Yönetim Kurulu tarafından yetkili şube yönetim kuruluna gönderilir. Bu kararlar üzerine yetkili şube yönetim kurulu tarafından yakınma ve bildirimlere ilişkin usule göre işlem yapılır.
- e) Bildirim, yakınma ve soruşturma açılması önerilerinin somut ve açık olması, kişi, olay, yer, zaman belirtilmesi, suçlanan kişinin kim olduğunu ayırt edici bilgilerin bulunması zorunludur. Bildirim ya da yakınmada bulunan kişinin kimliği, açık adresi ve imzası bulunmayan başvurular dikkate alınmaz. Ancak suçlamayla ilgili güçlü kanıtlar varsa bu koşul aranmaz.
- f) Bildirim ya da yakınmada bulunan kişinin kimliği, açıklanmasında zorunluluk olmadıkça saklı tutulur. Soruşturma yukarıda sayılan dernek organlarından biri tarafından alınan karar üzerine açılmışsa dernek organının adının gizlenmesine gerek yoktur.

İlk İncelenme ve Soruşturma Açılması

Madde 10

- a) Bildirim veya yakınma, yetkili şube yönetim kurulunun ilk toplantısında gündeme alınarak görüşülür. Yapılacak ilk incelemede bildirim veya yakınmanın öncelikle bu yönetmeliğin 9. maddesinin e fıkrasında belirtilen koşullara uygun olup olmadığı incelenir. Bildirim veya yakınma, bu koşulları taşımaması durumunda eksiğinin tamamlanması ya da kanıt sunulması isteğiyle geri çevrilebilir.
- b) Eksiği bulunmayan başvuruların soruşturma açılmasını gerektirecek önemde olup olmadığı Şube Yönetim Kurulu'na incelenir. Şube Yönetim Kurulu'nca suçlama, soruşturma açılmasını gerektirecek önemde bulunmazsa **“Soruşturma Açılması-na Yer Olmadığına”** karar verilir. Bu karar gerekçesiyle birlikte bildirim veya yakınmada bulunan kişiye yazılı olarak bildirilir. Bildirim veya yakınmada bulunan kişinin bu karara karşı itiraz hakkı saklıdır.
- c) Soruşturma süreci, Dernek Merkez Onur Kurulu, Merkez Yönetim Kurulu, Merkez Denetim Kurulu, Merkez Eşgüdüm Kurulu ve üyenin bağlı bulunduğu Şube Denetleme Kurulu'nun soruşturma açılması önerisine ilişkin kararları üzerine başlamışsa soruşturma açılması zorunludur.
- d) İddia edilen eylem veya durumun soruşturma açılmasını gerektirecek önemde olduğu sonucuna varılırsa aşağıdaki iki yoldan biri izlenir.

- i. Bildirim veya yakınma 7 (Yedi) gün içinde ilgili kişiye yazıyla bildirilerek, alınma tarihinden itibaren 20 (Yirmi) gün içinde açıklamasını ve varsa kanıtlarını bildirmesi istenir. Hakkında soruşturma açılan kişi tarafından yapılan açıklama ve sunulan kanıtlar incelenerek kovuşturma açılıp açılmamasına karar verilir.
- ii. Şubeye ya da gerek görüldüğünde başka bir şubeye kayıtlı bir ya da birkaç dernek üyesinin soruşturmacı olarak atanmasına karar verilir. Soruşturmacı atanmasına ilişkin karar bildirim veya yakınmada bulunan kişiye ve hakkında soruşturma başlatılan kişiye bildirilir.

Soruşturmanın Yapılış Biçimi

Madde 11

- a) Soruşturmacı, hakkında soruşturma açılan kişiye suçlamayı açık ve anlaşılır bir biçimde yazılı olarak bildirerek, 30 (otuz) gün içinde yazılı savunmasını ve kanıtlarını sunmasını ister. Bu süre içinde savunmasını vermeyen kişi, savunma hakkından vazgeçmiş sayılır. Gerekli görülen durumlarda suçlanan kişinin sözlü anlatımına başvurulur.
- b) Soruşturmacı, hakkında soruşturma açılan kişinin lehinde ve aleyhindeki bütün kanıtları toplamakla yükümlüdür. Bu nedenle olayla ilgili tüm kişi ya da kurumların bilgisine başvurabilir, resmi makamlardan belge isteyebilir, tanık dinleyebilir. Kanıtların toplanması ya da yetersiz görüldüğünde tamamlanması, Şube Yönetim Kurulu'nun ve bu kurulun görevlendireceği soruşturmacı ya da soruşturmacıların sorumluluğundadır.
- c) Soruşturmacı her türlü ifade ve benzeri tutanağı kendisi yazabileceği gibi, Şube Yönetim Kurulu'na görevlendirilmiş yeminli bir sekretere de yazdırabilir.
- d) Soruşturmacı, suçlanan kişinin savunmasının alınmasından veya bunun için ön-görülen sürenin dolmasından sonraki 30 (Otuz) gün içinde soruşturma dosyasını tamamlayarak Şube Yönetim Kurulu'na sunar. Soruşturmacı soruşturmayı sürdürmek için, gerekçelerini bildirerek ek süre isteyebilir.
- e) Soruşturma süresi soruşturmacının isteği ya da gerekli görülmesi üzerine Şube Yönetim Kurulu kararıyla uzatılabilir.
- f) Gerekli ifadeleri ve kanıtları toplayan soruşturmacı, bir "soruşturma raporu" düzenler. Soruşturma Belgesi'nde suçlama konusu olaylar belirtilerek lehte ve aleyh-teki tüm belge ve bilgiler tartışılır. Soruşturmacı, soruşturma belgesinin sonuç bölümüne, kişinin kusurlu olup olmadığı ve verilmesini uygun gördüğü ceza konusunda kendi kişisel kanısını da ekler. Ancak bu kanı Şube Yönetim Kurulu ve Merkez Onur Kurulu'nu bağlamaz.
- g) Şube Yönetim Kurulu soruşturma belgesinde eksiklik görürse, bu eksikliğin soruşturmacı tarafından 20 (yirmi) gün içinde tamamlanmasını ister.
- h) Soruşturmacının ilk inceleme sırasında yapacağı tüm harcamalar belgeyle kanıtlanmak koşuluyla Şube Yönetim Kurulu bütçesinden ödenir. Gerektiğinde ön ödeme de yapılabilir.

Kovuşturma Konusundaki Karar

Madde 12

- a) Soruşturmacı tarafından hazırlanan dosya, şube Yönetim Kurulu'na sunulmasından sonraki ilk yönetim kurulu toplantısında ele alınarak kovuşturmaya yer olup olmadığı konusu karara bağlanır. Bu kararlarda tarafların adı, adresi, ileri sürölen eylem veya durum, inceleme ve kanıtlar belirtilir. Verilen karar, hakkında soruşturma açılan kişiye ve bildirim veya yakınmada bulunan kişiye bildirilir.
- b) “**Kovuşturma Açılmasına**” karar verilmişse, soruşturma dosyası kovuşturma kararı ile birlikte, karar tarihinden sonraki 7 (yedi) gün içinde Merkez Onur Kurulu'na iletilmek üzere Merkez Yönetim Kurulu'na gönderilir.

İtirazlar

Madde 13

- a) şube Yönetim Kurulu'nun “**Soruşturma Açılmasına Yer Olmadığına**” veya “**Kovuşturma Açılmasına Yer Olmadığı**”na ilişkin kararlarına karşı yakınmacı tarafından kararın kendi bildirilme tarihinden sonraki 10 (on) gün içinde itiraz edilebilir.
- b) İtiraz dilekçesi Merkez Yönetim Kurulu'na gönderilmek üzere şube Yönetim Kurulu'na verilir. şube Yönetim Kurulu soruşturma dosyasını itiraz dilekçesiyle birlikte Merkez Yönetim Kurulu'na gönderir. Merkez Yönetim Kurulu, itirazın karara bağlanması için itiraz dilekçesi ve dosyayı Merkez Onur Kurulu'na gönderir.
- c) Merkez Onur Kurulu yapacağı inceleme sonunda itirazı haklı görürse, “**Soruşturma Açılmasına Yer Olmadığına**” ilişkin kararın kaldırılmasına, itirazın haklı görülmemesi durumunda ise itirazın reddine karar verir. İtirazın kabulü halinde şube Yönetim Kurulu soruşturmayı sürdürüp tamamlamak zorundadır.
- d) “**Kovuşturma Açılmasına Yer Olmadığı**” kararlarına karşı yapılan itirazlarda ise Merkez Onur Kurulu yapacağı inceleme sonunda itirazı haklı görmezse reddine karar verir, itirazı haklı görürse soruşturma dosyasını karar bağlar.

Dördüncü Bölüm

Merkez Onur Kurulu ve Kovuşturma Yöntemi

Merkez Onur Kurulu'nun Görev Bölüşümü

Madde 14

- a) Merkez Onur Kurulu, seçildikten sonraki 20 gün içinde asil üyeleri ile toplanır ve asil üyeler arasından başkan, ikinci başkan ve kurul sözcüsü seçilir.
- b) Toplantıya başkan, başkanın bulunmadığı durumlarda ikinci başkan, onun da bulunmadığı durumlarda kurul sözcüsü başkanlık eder. Üçünün birden katılamadığı toplantılar bir kereye özgü olmak üzere ertelenebilir.

Merkez Onur Kurulunun Görevleri

Madde 15

Merkez Onur Kurulu'nun görevleri şunlardır;

- a) Hakkında kovuşturma açılmasına karar verilmiş dernek üyeleriyle ilgili gerekli kovuşturmayı yaparak karar vermek.
- a) Hakkında soruşturma yapılan kişi dernek üyesi değilse, dosyayı inceleyip Türk Tabipleri Birliği'ne, kişinin bağlı olduğu meslek kuruluşuna ya da durum gerektiriyorsa Cumhuriyet Başsavcılığı'na durumun bildirilip bildirilmemesine karar vermek. Bildirilmesine karar verilmiş dosyayı Merkez Yönetim Kurulu'na göndermek.
- b) Şube Yönetim Kurulu'nun soruşturma veya kovuşturma açılmasına yer olmadığına ilişkin kararlarına karşı yapılan itirazları incelemek ve karara bağlamak.
- c) Bu yönetmelikte, dernek tüzüğünde ve düzenlemelerinde belirtilen başka görevleri yerine getirmek.

Merkez Onur Kurulu Toplantıları

Madde 16

- a) Merkez Onur Kurulu, yılda en az 3 (üç) kez toplanır.
- b) Merkez Onur Kurulu başkan tarafından toplantıya çağrılır. Kurul, yaptığı toplantıda bir sonraki toplantının gününü ve saatini belirlemişse ayrıca bir çağrı yapılması gerekmez. Gerekmesine karşın Merkez Onur Kurulu'nun toplanamaması durumunda çağrı, Merkez Yönetim Kurulu tarafından yapılabilir.
- c) Merkez Onur Kurulu toplantı gündemi, kurul başkanı tarafından belirlenir. Toplantı çağrısının Merkez Yönetim Kurulu tarafından yapılması halinde toplantı gündemi de bu kurulca belirlenir.
- d) Toplantı yeter sayısı 4 (dört)tür. Mazeretleri nedeniyle toplantıya katılamayacak üyelerin, bu mazeretlerini toplantıdan en az 7 (yedi) gün önce bildirmeleri zorunludur. Kabul edilebilir mazeretleri nedeniyle toplantıya katılamayan asil üyelerin yerine yedek üyeler, birinci sıradaki yedek üyeden başlamak üzere sırayla çağrılarak toplantı yeter sayısı tamamlanır. Bu gibi durumlarda toplantıya çağrılan yedek üyelerin sayısı, asil üyelerin sayısından fazla olamaz.

Merkez Onur Kurulu'nun Çalışma Yöntemi

Madde 17

- a) Merkez Onur Kurulu çalışmalarının düzenli yürütülmesi, kurul başkanı tarafından sağlanır.
- b) Merkez Onur Kurulu tarafından yapılan incelemede gerek görülmesi durumunda hakkında kovuşturma açılmasına karar verilen kişinin yazılı veya sözlü savunmasına başvurulabilir. Bu durumda, Merkez Onur Kurulu asil ya da yedek üyelerinden biri raporör üye olarak seçilir.

- c) Raportör üye dosyayı inceledikten sonra suçlanan kişinin ya da vekilinin yazılı savunmasını alır. Gerek görülen durumlarda bu savunmanın sözlü olarak alınması da mümkündür. Hakkında kovuşturma açılan kişi savunma istemi yazısının kendisine bildirilmesinden sonraki 20 (yirmi) gün içinde savunmasını vermemişse bu hakkından vazgeçmiş sayılır. Raportör üye bu fıkra da sayılan işlemleri toplantı gününden önce tamamlamak zorundadır.
- d) Kurulda eğer görevlendirilmişse raportör üyenin açıklamaları dinlendikten sonra, konunun görüşülmesine geçilir. Merkez Onur Kurulu gerek görürse soruşturmacı ve ilgilileri de dinler. Konunun aydınlandığı ve görüşmelerin yeterliliği sonucuna varıldığında oylamaya geçilir. Kararlar salt çoğunlukla alınır. Çekimser oy kullanılamaz. Oylamada kurul başkanı oyunu en son kullanır.
- e) Merkez Onur Kurulu, hakkında kovuşturma açılan kişinin bu yönetmelikte tanımlanan suçlardan birini işlediği sonucuna varırsa, bu yönetmelikte sayılan cezalardan birine karar verir.
- f) Karar, ilgili yasa, tüzük yönetmelik ya da etik kural belirtilerek ve gerekçeyi kapsayacak biçimde yazılıp imzalanır. Karara karşı oy kullanan üyeler, karşı olma nedenlerini belirten bir yazıyı karara eklemek zorundadırlar.
- g) Merkez Onur Kurulu savunmanın yapılmasından ya da savunma suresinin geçmesinden sonraki ilk toplantısında dosyayı karara bağlamak zorundadır.

Türk Tabipleri Birliği Tarafından Bilirkişi ya da Soruşturmacı İstendiğinde Yapılacak İşlemler

Madde 18

Türk Tabipleri Birliği'nce bir psikiyatri ya da çocuk psikiyatrisi asistan ya da uzmanı hakkında açılacak bir soruşturma sürecinin herhangi bir aşamasında bilirkişi ya da soruşturmacı olarak bir ya da daha çok meslek mensubunun görevlendirilmesi istendiğinde görevlendirilecek kişiler Merkez Onur Kurulu'nun önerisiyle Merkez Yönetim Kurulu'na atanır. Görevlendirilecek ya da adı önerilecek kişilerin dernek üyesi olması zorunludur.

Karar Düzeltme İstemi

Madde 19

Merkez Onur Kurulu kararlarına karşı taraflar, "karar düzeltme istemi" nde bulunabilir. Karar düzeltme istemi için, bildirimin alınmasından sonraki 20 (yirmi) gün içinde başvurulması zorunludur. Karar düzeltme istemini içeren gerekçeli dilekçe, Merkez Onur Kurulu'na sunulmak üzere Merkez Yönetim Kurulu Başkanlığı'na verilir.

Cezaların Kesinleşmesi

Madde 20

- a) Merkez Onur Kurulu'nun bütün kararları Merkez Yönetim Kurulu'na gönderilir. Bu karar, Merkez Yönetim Kurulu tarafından üyenin bağlı olduğu şubeye gönderilerek kararın ilgililere bildirilmesi sağlanır.

- b) Üyelikten çıkarılma cezası Merkez Genel Kurulu kararıyla kesinleşir. Merkez Genel Kurulu'nun üyelikte çıkarma ile ilgili kararı Merkez Yönetim Kurulu'na ilgililere bildirilir. Bunun dışındaki cezalar verildikleri anda kesinleşir.

Cezanın Kesinleşmesi Sonrasında Yapılacak İşlemler

Madde 21

- a) Kesinleşen cezalar, Merkez Yönetim Kurulu tarafından gerekçesiyle birlikte Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi'ne bildirilir.
- b) Cezayı gerektiren eylem veya durumun aynı zamanda Türk Tabipleri Birliği Disiplin Yönetmeliği uyarınca suç oluşturması durumunda Merkez Yönetim Kurulu tarafından gerekli soruşturma ve kovuşturmanın yapılması için Türk Tabipleri Birliği'ne ayrıca bildirimde bulunulur.
- c) Kesinleşen bütün cezalar, gerekçeleriyle birlikte çıkarılacak Türkiye Psikiyatri Derneği Web sitesinde ve bültenin ilk sayısında ve yayımlanarak duyurulur. Bu hüküm, ceza verilen kişinin dernek üyeliğinden istifa etmesi durumunda da uygulanır. Ancak, bu durumda kişinin hangi aşamada dernek üyeliğinden istifa ettiği belirtilerek kişinin istifa dilekçesi de yayımlanır.
- d) Bu maddede sayılan işlemlerin yapılabilmesi için karar düzeltme istemi süresinin geçmiş olması ya da karar düzeltme isteminin reddedilmiş olması zorunludur.

Kararların Uygulanması

Madde 22

- a) Üyeliğin askıya alınması cezası verilen dernek üyesi, bu süre içinde dernek üyeliğinin sağladığı haklardan yararlanamaz; dernek organlarında ve işlerinde görev alamaz, kendisine verilen görevler sonlandırılır. Bu hüküm, üyelikten çıkarma cezası verilen, ancak bu cezası henüz kesinleşmemiş üyeler hakkında da uygulanır.
- b) Merkez Onur Kurulu'na üyelikten çıkarılma cezası verilenlerin üyelikleri ilk Merkez Genel Kurulu'na kadar askıya alınır.
- c) Üyelere verilen bütün cezalar üyelik dosyasına işlenir. Uyarı ve kınama cezaları yinelenmemesi koşuluyla iki yıl sonunda silinir. Farklı konularda uyarı ya da kınama cezası alınmışsa, silinme işlemi açısından son alınan cezadan sonraki 2 (iki) yıl geçerlidir. Aynı suçun yinelenmesi durumunda ikinci cezadan sonra 4 (dört) yıl geçmeden ceza silinmez.

Beşinci Bölüm

Çeşitli Hükümler

Şube Yönetim Kurulu ya da Merkez Onur Kurulu Üyelerinin Toplantıya Katılamayacağı Durumlar

Madde 23

- a) Şube Yönetim Kurulu veya Merkez Onur Kurulu üyeleri aşağıda belirtilen durumlarda konuyla ilgili gündem maddesinin ele alınmasına ilişkin kısmındaki görüşmelere ve kararlara katılamaz.
- b) Bu nedenle toplantı yeter sayısı sağlanamaması durumunda toplantıya katılamayan asil üyelerin yerine yedek üyeler, birinci sıradaki yedek üyeden başlamak üzere sırayla çağrılarak toplantı yeter sayısı tamamlanır. Ancak ilgili üye, soruşturmacı, tanık, yakınmacı ya da hakkında bildirim veya yakınmada bulunulan kişi olarak toplantıya çağrılması durumunda yalnızca savunmasına veya bilgisine başvurulduğu sırada toplantıya alınır.
 - i. Yakınmacı, bildirimci ya da suçlanan olarak soruşturma konusunun taraflarından biri olması.
 - ii. Hakkında bildirim veya yakınmada bulunulan kişinin birinci ya da ikinci dereceden yakını olması
 - iii. Soruşturulan konudaki ilgilinin evlatlığı ya da evlat edindiği kişi olması.
 - iv. Soruşturulan konudaki ilgiliyle evlilik son bulmuş olsun ya da olmasın karı-koca olması ya da bunların birinci derecede yakını olması.
 - v. Soruşturulan konudaki ilgilinin yönetsel ya da sicil yönünden üstü ya da astı olması.
 - vi. Soruşturulan konuyla ya da kişiyle bağlantılı ya da ekonomik ilişki içinde olması.
 - vii. Soruşturulan konuda soruşturmacı ya da tanık olması.

Kayıtların Tutulması

Madde 24

- a) Merkez Onur Kurulu'nun vereceği kararlar önceden sayfaları numaralanmış ve noterlikçe onaylanmış olan karar defterine her yıla özgü numara sırası verilerek, Merkez Onur Kurulu karar defteri Dernek Genel Merkezi'nde saklanır.
- b) Her Olağan Merkez Genel Kurulu öncesinde Merkez Onur Kurulu o dönem için verdiği bütün kararların gerekçe özetlerini ve vardıkları sonuçları bir rapor halinde Merkez Yönetim Kurulu'na sunar. Merkez Onur Kurulu faaliyet raporu genel kurul toplantısında okunur.
- c) Olağan Merkez Genel Kurulu'nda yeni seçilen Merkez Onur Kurulu karar defterini teslim alır.

Sürelerin Hesaplanması

Madde 25

Bu yönetmelikte öngörülen sürelerin hesaplanmasında bildirim günü hesaba katılmaz. Son gün bir tatile rastlarsa süre, tatilin ertesi günü biter.

Yazışma Şekli

Madde 26

- a) Kişi ve kurumlarla yazışmalar iadeli taahhütlü posta yoluyla, noter kanalıyla ya da tutanak tutularak imza karşılığı elden verilerek yapılır. Noter belgesi, iadeli taahhütlü posta belgesi ya da tutanak imzalı belge dosyada saklanır.
- b) Bu yönetmelikte düzenlenen konularla ilgili tüm yazışmalar “Gizli” kaydıyla yapılır.

Yürürlük

Madde 27

Bu yönetmelik Merkez Genel Kurulu’nda onaylandığı tarihte yürürlüğe girer. En kısa zamanda, e-posta yoluyla üyelere duyurulur, TPD web sitesinde ve Bültenin ilk sayısında yayımlanır.

Yürütme

Madde 28

Bu yönetmelik Türkiye Psikiyatri Derneği yetkili organları tarafından yürütülür.

Ruh Hekimliği (Psikiyatri) Meslek Etiği Kuralları

Aşağıdaki meslek etiği ilkelerini Prof. Dr. Doğan Şahin, Prof. Dr. Mustafa Sercan ve Psikiyatride İnsan Hakları ve Etik Bilimsel Çalışma Birimi üyeleri yoğun emekle ve büyük özveriyle hazırlamışlardır.

22 Haziran 2002 Türkiye Psikiyatri Derneği 1. Olağanüstü Genel Kurulu Tarafından Kabul Edilmiştir.

Ruh hekimliği (psikiyatri) tıp biliminin bir dalıdır ve her ruh hekimi tıbbın evrensel etik ilkelerine uymak zorundadır. Tıptaki genel etik ilkelerden sapmamak koşulu ile psikiyatrinin kendine özgü etik ilkeleri ve uygulamaları vardır. Kültürel, toplumsal ve ulusal farklılıklar olabileceği için etik ilkeleri ve kuralları sürekli gözden geçirmek gerekebilir.

Birinci Bölüm (Amaç ve Kapsam)

Amaç

Madde 1. Bu kuralların amacı, ruh hekimlerinin mesleklerinin gereğini yerine getirirken uymaları zorunlu olan meslek etiği kurallarını belirlemektir.

Kapsam

Madde 2. Psikiyatri uzmanı, psikiyatri alanında çalışan nöropsikiyatri uzmanı veya psikiyatri uzmanlığı eğitimini sürdürmekte olan ruh hekimlerinin tümü bu kurallar kapsamındadır.

İkinci Bölüm (Genel Kural ve İlkeler)

Ruh Hekiminin Görev ve Ödevleri

Madde 3. Psikiyatri, toplumun ruh sağlığının korunması ve ruh hastalıklarının önlenmesi, ruhsal bozukluğu olanların tanısı, sağaltımı, rehabilitasyonu ve ruh sağlığının geliştirilmesiyle ilgili hekimlik dalıdır. Ruh hekimleri, çağdaş bilimsel ve etik ilkelerle uyumlu en iyi sağaltımı sunarak hastalara ve yakınlarına hizmet vermelidir. Bu hizmet verilirken gerektiğinde tıbbın öbür dallarında ya da psikiyatrinin yan dallarında uzmanlaşmış olan meslektaşlarına danışabilmeli ya da onlardan konsültasyon istemelidir.

Ruh hekimleri, psikiyatri alanındaki bilimsel gelişmeleri yakından izlemeli, bunları uygulamalarına yansıtmalı ve yeni bilgileri meslektaşlarıyla paylaşmaktan kaçınmamalıdır. Araştırmalarının amacı psikiyatrinin bilimsel sınırlarını geliştirmek olmalıdır.

Madde 4. Ruh hekimleri meslek görevlerini yerine getirirken hastalarının hakça ve eşit olarak sağaltım görmelerinin, toplumsal adaletin ve herkes için eşitliğin uygulayıcıları ve savunucuları olmalı, her türlü ayrımcılığın karşısında tıp mesleğinin ve psikiyatri dalının bilimsel ve etik ilkelerine uygun davranmalıdır.

Hekimin Yansızlığı

Madde 5. Ruh hekimleri görevlerini her durumda hastaları arasındaki siyasal görüş, sosyal durum, dini inanç, milliyet, etnik köken, ırk, renk, cinsiyet, yaş, toplumsal ve ekonomik durum ve benzeri farklılıkları gözetmeksizin yerine getirmelidir.

Sır Saklama Yükümlülüğü

Madde 6. Herhangi bir psikiyatrik muayene ve sağaltım altındaki kişiyle ilgili bütün bilgiler hasta-hekim ilkeleri çerçevesinde saklı tutulmalıdır. Bu bilgi yalnızca hastanın ruh sağlığını korumak ve geliştirmek amacı ile ve hastanın oluru alınarak gerektiğinde ve hastanın yararı için gereken ölçüde aile ile paylaşılabılır ya da başka uzman hekimlerle danışma amacı ile kullanılabilir. Ruh hekimleri, kişisel haklar, tedavi hakkı, yanlış mesleki uygulamalar vb. durumlarla ilgili olarak hastasının yararı söz konusu olmadıkça, kendi siyasal, yönetsel, medyatik ya da maddi çıkarları, akademik, mesleki veya kişisel yararları doğrultusunda hastasıyla ilgili bilgileri açıklamamalıdır.

Hasta hekim ilişkisi içinde edinilmiş olan bilgiler gerekli görüldüğünde mahkemede tanıklıktan ya da bilirkişilikten çekilmek için bir gerekçe oluşturabilir. Kişinin özel yaşamı, özel ilişkileri, savunma düzenekleri gibi psikolojik yapısıyla ilgili özel bilgiler istenildiğinde bunların mahkemede sunulması kişinin açık ve anlaşılır iznine bağlıdır. Ruh hekimi kişi için yararlı olmadığını düşündüğünde, kişi izin vermiş de olsa, bu tür bilgileri açıklamak zorunda olmadığını bilmelidir.

Gizlilik kuralı ancak hastanın kendisine ya da çevresine ciddi bedensel, ruhsal ya da ekonomik zarar verme olasılığı varsa bozulabilir. Ruh hekimi gizlilik ilkesini bozmayı gerektirecek önemde bir durumla karşılaşmışsa, olabiliyorsa meslektaşları ile de danışarak, uygun göreceği yerlere ya da kişilere açıklama yapmak zorunda kalabilir. Bu durumlarda ruh hekimi bundan sonra atacağı adımla ilgili olarak koşullar elveriyorsa önce hastayı uyarmalıdır.

Ruh hekimi hastasının tanınmasına yol açacak ya da olası davranışlarının tahminine ilişkin herhangi bir bilgiyi başkalarına ya da herhangi bir kuruluşa veremez. Kişi adı, kimlik bilgileri, yüz görünümü gibi kişiyi tanıttak tüm özelliklerin gizlenmesi koşuluyla, bilimsel bir tartışmada, eğitim süresinde, denetim ve konsültasyon amacı ile hekimler arasında hastalıkla ilgili bilgilerin aktarılması bu kuralın dışındadır.

Yasal zorunluluk durumlarında hekimin rapor düzenlemesi meslek sırrının açıklanması anlamına gelmez.

Kitle İletişim Araçları ve Sır Saklama Yükümlülüğü

Madde 7. Ruh hekimi, kitle iletişim araçlarıyla ilişkisinde, kamuoyu önünde ruh hekimliği mesleğinin onurunu zedelememeye özen göstermelidir.

Ruh hekimi hasta-hekim ilişkisi içinde muayene etmediği kişilerle ilgili olarak hiçbir kitle iletişim aracında tanı ve yorumda bulunmamalıdır.

Halk eğitimi amacı ile televizyon ya da radyoda birlikte bir programa katılmış olduğu ya da programı telefonla arayan kişilere, onların muayenesi anlamına gelebilecek sorular sormamalı, tanı koymamalı, yorum yapmamalı ya da öneride bulunmamalıdır.

Ruh hekimi, geçmişte ya da halen muayene ettiği ya da sağaltım uyguladığı kişiye bir kitle iletişim kuruluşunun bir programına katılmasını ya da demeç vermesini önermemeli, böyle bir işbirliği için kitle iletişim aracı görevlisi ile hasta arasında aracı olmamalıdır.

Ruh hekimi, çalıştığı klinik ortamında hastaların kim olduklarının açıkça görülmesine yol açacak araçlarla (fotoğraf, video, TV, sinema vb) görüntü alınmasına ya da hasta kişilerle sesli, görüntülü ya da yazılı bir kitle iletişim aracında yayınlanmak amacıyla konuşma yapılmasına aracı olmamalı, izin vermemelidir.

Toplumu Bilgilendirme İlkeleri

Madde 8. Ruh hekimi, halkın ruhsal bozukluklar ve ruh sağlığı konularında toplumun doğru ve bilimsel olarak aydınlatılması, eğitilmesi ile ilgilenmeli ve herhangi bir biçimde ya da yolla toplumu yanıltıcı, yanlış bilgiler verilmesine karşı çıkmalıdır. Meslektaşlarının yanıltıcı ya da yanlış bilgi aktarma davranışı ile karşılaştığında, bu durumu bölgedeki Türkiye Psikiyatri Derneği Şubesi'ne ya da Bölge Tabip Odası'na bildirmelidir.

Tanıtım İlkeleri

Madde 9. Ruh hekimi, mesleğini uygularken reklam yapmamalı, ticari reklamlara araç olmamalı, çalışmalarına ticari bir görünüm vermemelidir; insanları yanıltıcı, paniğe düşürücü, yanlış yönlendirici davranışlarda bulunmamalıdır. Ruh hekimi, yayın araçlarıyla yapacağı duyurularda varsa, Tababet Uzmanlık Tüzüğü'ne göre kabul edilmiş olan uzmanlık alanını, çalışma gün ve saatlerini bildirebilir.

Hekimlik Dışı Uygulamalar ve Yöntemler

Madde 10. Ruh hekimi herhangi bir muayene ve sağaltım girişimi için bilimsel olarak kabul edilmemiş yöntemleri kullanmamalı, her ne amaçla olursa olsun hastasına tıp dışı uygulamalar önermemeli, onları hekimlik dışı uygulamalar yapan kişi ya da kişilere yönlendirmemelidir. Ruh hekimi, hekimlik dışı uygulamaların zararlı olabileceğini, en azından "oyalayıcı" olduğunu hastasına açıklamalıdır.

Muayenesiz Tedavi Uygulamama

Madde 11. Ruh hekimi, tıbben acil ve zorunlu durumlar dışında, hastasını kendisi muayene etmeden tedavisine başlamamalıdır.

Aracılık Etme veya Aracıdan Yararlanmama

Madde 12. Ruh hekimi öteki hekimlere veya tetkik-tedavi kuruluşlarına maddi çıkar karşılığı hasta göndermemeli, hasta sağlamak amacıyla aracı kişilerden yararlanmamalıdır.

Endüstri ile Çıkara Dayalı İlişki Kurmama

Madde 13. Ruh hekimleri endüstri kuruluşları ile hiçbir çıkar ilişkisi kurmamalıdır. Bilimsel araştırmalar ve eğitime yönelik ilişkiler ise, saydam ve kurumsal olmalıdır. Bu ilişkilerde Türk Tabipleri Birliği'nin hazırladığı "Hekim ve İlaç Tanıtım İlkeleri" geçerlidir.

Ruh hekimi ilaç ve tıbbi gereç sektöründen, a) Bilimsel kurumlarca bilimsel değeri tartışılmayan yerel, ulusal ve uluslararası kongre, sempozyum vb toplantılara katılım desteği, b) Bilimsel dökümanlar, c) Maddi değeri yüksek olmaması koşuluyla ürün anımsatıcı eşantyonlar dışında hastalarına bir ürünü önermeyi teşvik amacıyla verilen armağan, nakit veya değerli eşyayı kabul etmemeli, promosyonlara katılmamalıdır.

Üçüncü Bölüm (Hasta Hakları ve Hekim-Hasta İlişkileri)

Sağaltım Hakkı

Madde 14. Ruh hekimi herhangi bir gerekçeyle kişinin sağaltım hakkını engellememeli ya da geciktirmemelidir.

Bilgilendirilmiş Olur Alma

Madde 15. Ruh hekimi her türlü değerlendirme, tanı, sağaltım ya da araştırma amacı ile yapılacak girişimler için hastaya ve gerektiğinde hastanın yakınlarına yeterli bilgiyi vermeli ve onların bilgilendirilmiş oluru almalıdır.

İstemli Yatış

Madde 16. Ruh hekimi, hastalık belirtilerinin etkisiyle, kendisi ya da çevresi için önemli zarar verme olasılığı yüzünden hastaneye zorunlu olarak yatırılması söz konusu ise hastayı ve yakınlarını istemli yatışa yönlendirmek için özel çaba göstermelidir.

İstemsiz Yatış

Madde 17. Hastanın ya da temsilcisinin yatırılmaya karşı çıktığı durumlarda, hekim, tıbbi-psikiyatrik gerekçeleri değerlendirerek istem dışı yatış kararını hekimlik bilgisi ve vicdanına göre kendi vermelidir.

Hasta, ruhsal bir bozukluk nedeniyle uygun karar verme yetisini yitirmişse, istem dışı hastaneye yatırma ve sağaltım uygulama kararında, ülkemizdeki yasalar uyarınca hareket etmek ruh hekiminin görevidir. Hastanın insanlık onurunu ve yasal haklarını güvenceye almak için ruh hekimi aileyle görüşmeli ve gerekiyorsa yasal yollara başvurulmasında rehberlik etmelidir. Hastanın isteği dışında sağaltım uygulanması durumunda önce hastanın sağlığı düşünülmeli, ancak insan hakları ilkelerine de özen gösterilmelidir.

Sağaltımı Reddetme Hakkı

Madde 18. Ruh hekimi, hastanın kendisi ya da çevresi için tehlikelilik hali söz konusu olmadığı durumlarda hastanın sağaltımı reddetme hakkını tanımalıdır.

Bilgilenme Hakkı

Madde 19. Ruh hekiminin hasta ile ilişkisi karşılıklı güven ve saygıya dayanmalıdır. Ruh hekimi hastaya hastalığı ile ilgili güncel bilgileri vermekle yükümlüdür.

Hekim tanının veya bulguların söylenmesinin hastanın ruh sağlığı açısından uygun olmadığını düşündüğü durumlarda vereceği bilgileri sınırlandırabilir.

Bilgilendirilmeme Hakkı

Madde 20. Hasta hastalığı konusunda bilgilendirilmek istemediğini belirtmişse, hekimin bilgi vermesi gerekmez. Ailenin haberdar edilmesi hastayla görüş birliğine varılarak yapılmalıdır. Ayırt etme gücü olmayan hastalar için, yakınlarının bilgilendirilip bilgilendirilmemesine hekim karar vermelidir.

Sağaltımı Üstlenmeme Hakkı

Madde 21. Ruh hekiminin, yaşamsal önemi olan durumlar dışında ve hastanın muayene ve sağaltım hakkını engellemeyecek biçimde bir hastanın muayene ve sağaltımını reddetme hakkı vardır. Ancak, böyle bir durumda hasta ve ailesine bilgi verilmeli, hastanın bir başka hekime gitmesi ya da götürülmesini sağlamaya çalışılmalıdır.

Ücret

Madde 22. Hasta ücret konusunda önceden hekimden bilgi alabilir. Hekim, tüm muayene, inceleme, tıbbi girişimlerde meslek örgütünün belirlediği taban ücretin altında bir ücret almamalıdır.

Hastaya Gereksiz Harcama Yaptırmama

Madde 23. Ruh hekimi, hastasının parasal durumu ne olursa olsun, gereksiz harcamalar yaptırmamalı ve yararı olmayacağını bildiği bir inceleme ve tedaviyi önermemelidir.

Hasta Üzerindeki Etkinin Kullanımı

Madde 24. Hekim hasta üzerindeki etkisini tıbbi amaçlar dışında kullanmamalıdır.

Hasta-Hekim İlişkisi Dışına Çıkmama İlkesi

Madde 25. Ruh hekimi, hastayla ilişkisinde tanı ve sağaltım amacının dışında bir ilişki türünün oluşmasına izin vermemelidir. Ruh hekimi, hastasına herhangi bir cinsel yakınlaşmada bulunmamalıdır.

Hastayla oluşabilecek sosyal karşılaşmaları hekimliğin etik ilkeleri çerçevesinde sınırlı tutmalıdır.

Muayene ve sağaltım ücreti dışında hastasından herhangi bir maddi ya da başka bir karşılık beklememeli ve önerilince kabul etmemelidir.

Hastasıyla çıkar elde etmeye ya da yarar sağlamaya yönelik herhangi bir ilişkiye girmemelidir.

Dördüncü Bölüm (Meslektaşlar Arası İlişkiler)

Meslektaşlar Arasında Saygı

Madde 26. Ruh hekimi, tüm hekimler ve insan sağlığı ile uğraşan öteki meslek mensupları ile iyi ilişkiler kurmalı, meslektaşlarına veya diğer sağlık çalışanlarına karşı küçük düşürücü davranışlarda bulunmamalıdır.

Mesleki Dayanışma

Madde 27. Ruh hekimi, meslektaşlarını mesleki yönden onur kırıcı ve haksız saldırılara karşı korumalıdır.

Yetkinlik Dışına Çıkmama İlkesi

Madde 28. Ruh hekimi, bir hastanın veya meslektaşının yararı ya da zararı söz konusu olmasa da gerçeğe aykırı olarak kendini bir konuda uzman ya da yetkili olarak göstermemelidir. Bir ruh hekimi, hastanın, ya da başka bir ruh hekiminin zararına, kendini gerçeğe aykırı olarak bir konunun uzmanı ya da yetkilisi olarak gösterdiğinde yasal sorumluluğu yanında etik sorumluluğunun da artacağını bilmelidir.

Beşinci Bölüm (İnsan Hakları)

Uluslararası Sözleşmelere Uyma Zorunluluğu

Madde 29. Her hekim, başta İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi olmak üzere tüm insan hakları belgelerine ve hekimlikle ilgili ortak kurallara uymakla yükümlüdür.

Mesleki Uygulamalarda İnsan Hakları

Madde 30. Ruh hekimleri hastasının özerk ve özgür bir kişi olduğunu bilerek ve kişiliğine saygı ve güven duyarak, elden geldiğince en az kısıtlayıcı sağaltım girişimlerini uygulamalıdır.

İşkenceye Yardım Etmeme İlkesi

Madde 31. Ruh hekimi her koşulda işkenceye karşı olmalı ve ruhsal bozukluk gösteren işkence görmüş kişilerin sağaltımı ile ilgilenmeli ya da sağaltımını sağlayacak kişi veya kurumlara yönlendirmelidir. Hiçbir ruh hekimi, tıbbi bilgi ve becerisiyle, işkence ve benzeri uygulamalara katılamaz, yardımcı olamaz, gerçeğe aykırı rapor düzenleyemez. İşkence iddiası olan olgularla karşılaşan her hekim, mesleki bilgi ve becerilerini gerçeğin ortaya çıkarılması için kullanmalıdır.

Ölüm Cezası Uygulamasına Katılmama İlkesi

Madde 32. Ruh hekimi, hiçbir zaman idam cezası infazında bulunmamalı, infaza yardımcı olmamalı, idam cezasının uygulanması için hiçbir şekilde tıbbi hizmet vermemelidir.

Tutuklu ve Hükümlülere Verilecek Tıbbi Yardım

Madde 33. Tutuklu ve hükümlülerin muayenesi de öteki hastalarinki gibi, kişilik haklarına saygılı, hekimlik sanatını uygulamaya elverişli koşullarda yapılmalı ve onların gizlilik hakları korunmalıdır. Ruh hekiminin, bu koşulların sağlanması için ilgililerden istekte bulunma hakkı ve sorumluluğu vardır. Muayene sonucu düzenlenecek belge veya raporlarda hekimin adı, soyadı, diploma numarası ve imzası mutlaka bulunmalıdır. Belge ve rapor baskı altında yazılmış ise, ruh hekimi bu durumu en kısa zamanda meslek örgütüne (TTB ve TPD'ye) bildirmelidir.

Tutuklu ve Hükümlülerin Tıbbi Yardımı Reddetmesi

Madde 34. Hekim, muayene ve tedavi olanaklarını bilinçli olarak reddeden tutuklu ve hükümlülere bu davranışlarının sonuçlarının neler olabileceğini açıklamalı ancak, zorla muayene ve tedavi yolunu denememeli ve önermemelidir.

Olağanüstü Durumlar ve Savaş

Madde 35. Hekim, olağanüstü durumlar ve savaşta, evrensel nitelikteki tıbbi etik kurallarını yansızlıkla uygular. Hasta ve yaralı sayısının çokluğu nedeniyle, herkese gerekli tıbbi yardımın verilemediği koşullarda, hekim, tedavi olasılığı yüksek olan ağır olgulara öncelik verir.

Altıncı Bölüm (Tıbbi Araştırmalar ve Yayın Etiği)

Psikiyatride Bilimsel Çalışmanın Özellikleri

Madde 36. Bir bilim insanı olan ruh hekimi bilimsel araştırmalarında bilimin kurallarına ve Türkiye Bilimler Akademisi'nin "Bilimde Etik İlkeler" kitapçığında yer alan araştırma etiği ilkelerine uymak zorundadır. Araştırma denegi olarak özellikle duyarlı olmaları nedeniyle, psikiyatrik hastaların bağımsızlıkları kadar ruhsal ve bedensel bütünlüklerinin de korunması için özen göstermelidir.

İnsan Üzerinde Araştırma

Madde 37. İnsan üzerinde yapılacak klinik, deneysel ya da epidemiyolojik araştırmalar, bilimsel bilgi birikimine katkıda bulunabilmek amacıyla yerel etik kurullardan geçmek koşuluyla yapılır. İnsan üzerinde yapılan tüm araştırmalar, bilimsel ve mesleki yönden yeterli ve yetkin kişiler tarafından yürütülür. Araştırmanın sorumluluğu tümüyle araştırmacıya aittir.

Denekten Bilgilendirilmiş Olur Alınması Zorunluluğu

Madde 38. İnsan üzerinde yapılan araştırmalarda her deneye araştırmacının amacı, yöntemleri, beklenen yarar ve olası yan etkileri hakkında, denegin anlayabileceği dilde ve biçimde yeterli bilgi verilmesi zorunludur. Deneye, çalışma başladıktan sonra isterse araştırmaya katılmaktan vazgeçebileceği ve olurlarını geri alabileceği, ancak bu nedenle daha sonraki tedavisinin ve takibinin aksamayacağı anlatılır. Bilgilendirme sonrasında denegin konuyu yeterince anlayıp anlamadığı değerlendirilir.

Araştırma hakkında yeterli bilgilendirme sağlandıktan sonra, denegin yazılı oluru alınır. Bu olur, denegin özgür iradesine dayanmalıdır.

Ayırt Etme Gücü Olmayanların Durumu

Madde 39. Ergin olmayan ve/veya ayırt etme gücünden yoksun kişilerin veli veya vasisinin bilgilendirilmiş oluru alınmalıdır.

Deneğin Korunması

Madde 40. İnsan üzerinde yapılan tıbbi araştırmalarda deneğin yaşamı, bedensel ve zihinsel bütünlüğü ile sağlığı her zaman toplumsal veya bilimsel çıkarların üzerinde tutulmalıdır.

Deneğin özel yaşamına saygı gösterilmesi ve kişisel bilgilerin gizliliği sağlanmalıdır. Bilimsel araştırma ve yayınlar ile akademik-bilimsel amaçlı sunuşlarda deneğin kimliği gizli tutulmalıdır.

Bir tıbbi araştırmada, beklenen katkı ne olursa olsun, denek için ciddi bir tehlike şüphesi doğduğunda araştırma durdurulmalıdır.

Yayın Etiği

Madde 41. Hekim, araştırma verilerini değerlendirirken ve yayına hazırlarken bilimsel gerçekleri yansıtmalıdır. Çalışmaya fiilen katılmamış kişilerin adları o yayında yer alamaz. Kaynak göstermeden ve izin almadan başkalarına ait veriler, olgular ve yazılı eserler kullanılmamalıdır.

Yedinci Bölüm (Çeşitli Hükümler)

Madde 42. Her ruh hekimi hem bir hekim olması nedeniyle “Tıbbi Deontoloji Tüzüğü”ne ve “Türk Tabipleri Birliği Meslek Etiği Kuralları”na, hem de ruh hekimi olduğundan Türkiye Psikiyatri Derneği Etik İlkeleri’ne uygun davranmalıdır.

Madde 43. Bu kurallarda yer almayan durumlarla karşılaşıldığında, hekim, genel etik ilkelere, ulusal düzenlemelere, uluslararası düzeydeki bildirge ve sözleşme hükümlerine uyar.

Madde 44. Her ruh hekimi tıp ve psikiyatri mesleğinin ve meslektaşlarının onurunu korumak zorunda olduğunu bilirken, hekimliğin etik ilkelerine ters düşen uygulamaları destekleyecek bir konuma da düşmemelidir.

Madde 45. Ruh hekimi, etik ilkelere uymadığına tanık olduğu meslektaşlarını Türkiye Psikiyatri Derneği ilgili şubesine ya da ilgili Tabip Odası’na bildirmelidir.

Sekizinci Bölüm (Etik Kuralların Uygulanma ve Değiştirilme Esasları)

Psikiyatri Etik Kurallarının Belirlenmesi

Madde 46. Psikiyatri etik kurallarının belirlenmesi ya da değiştirilmesi için izlenecek yollar ve görev alacak dernek organları şunlardır:

Değiştirilecek olan “Psikiyatri Etik İlkeleri” maddelerinin hazırlanmasında birinci derecede sorumlu Türkiye Psikiyatri Derneği yapısında yer alan “İnsan Hakları ve Etik Bilimsel Çalışma Birimi”dir. Bu çalışma birimi kendiliğinden ya da derneğe bağlı başka bir çalışma birimi, Merkez Yönetim Kurulu, Merkez Onur Kurulu, bir şube yönetimi ya da bir TPD üyesinden gelen öneriyle çalışmaya geçebilir. Çalışmalarında Merkez Yönetim Kurulu’na karşı sorumludur.

“İnsan Hakları ve Etik Bilimsel Çalışma Birimi” ve “TPD Onur Kurulu” etik ilkeler konusunda uluslararası yasalar, anlaşmalar, tıbbi ya da psikiyatrik etikle ilgili bildirimler, TTB, Dünya Sağlık Örgütü, Dünya Tabipleri Birliği, Avrupa Tıp Uzmanları Birliği ve Dünya Psikiyatri Birliği’nin kuralları çerçevesinde işbirliği içinde çalışırlar.

“İnsan Hakları ve Etik Bilimsel Çalışma Birimi” ile Merkez Onur Kurulu arasındaki işbirliği ve işbölümü ilke ve kuralları Merkez Yönetim Kurulu, Merkez Onur Kurulu ve İHEBÇB Koordinatörü arasında yapılacak bir protokolle belirlenir. Bu protokol Merkez Yönetim Kurulu tarafından saklanır.

Bu protokole göre hazırlanan taslak metninin mesleki kamuoyunda yeterince tartışılarak olgunlaştırılmasından sonra, taslak metin Merkez Yönetim Kurulu’nca Merkez Genel Kurulu gündemine alınır. Taslak Merkez Genel Kurulu’nda oy çokluğu ile kabul edilerek kesinleşir.

Psikiyatri Etik İlkelerinin Uygulanması

Madde 48. Tıbbi Deontoloji Tüzüğü (TDT) veya Türk Tabipleri Birliği Meslek Etiği Kuralları (TTBMEK) ile Psikiyatri Etik İlkeleri arasında bir uyumsuzluk olduğunda;

Uyumsuzluk ilkede ise TDT ve TTBMEK esas alınır ve ilk fırsatta TPD Etik ilkelerinde uygun değişiklikler yapılır.

TDT ve TTBMEK’deki tanım genel kalmış, psikiyatri uygulamasıyla ilgili ayrıntıları içermiyorsa ve TPD Etik İlkeleri’nde bu durum ayrıntılarıyla tanımlanmışsa TPD Etik İlkeleri uygulanır.

Yürütme

Madde 49. Etik ilkelerin bir bütün olarak uygulanması hem bütün ruh hekimlerinin hem de bütün psikiyatri meslek topluluğunun bireysel ve toplu sorumluluğundadır. Türkiye Psikiyatri Derneği bu ilkelerle ilgili uygulamaları psikiyatri meslek topluluğu adına yürütür. Etik ilkelere uyulmamasıyla ilgili bir başvuru ya da bildirim sözkonusu olduğunda, uygulama Türkiye Psikiyatri Derneği Koğuşturma - Soruşturma - Yargılama Usulleri ve Merkez Onur Kurulu’nun Çalışmasıyla İlgili İç Yönetmelik usullerine göre yapılır.

Yürürlük

Madde 50. Psikiyatri Etik İlkeleri TPD Merkez Genel Kurulu’nda kabulü sonrasında TPD yayın araçlarıyla psikiyatri topluluğuna duyurulduğu tarihten başlayarak yürürlüğe girer.

1. Taslak: TÜRKİYE PSİKİYATRİ DERNEĞİ (TPD) İnsan Hakları ve Etik Bilimsel Çalışma Birimi’nce hazırlanmıştır. Hazırlıkta uluslararası psikiyatri etik ilkeleri ve 1999 Nisanı’nda düzenlenen 3. Bahar Sempozyumu’nda sunulan etik ilke önerileri temel alınmıştır.

2. Taslak: TPD Adana, Ankara, Edirne, İstanbul, Kayseri ve Manisa Şubeleri’nin eleştiri ve katkılarıyla hazırlanmıştır.

3. Taslak: TPD Genişletilmiş Merkez Yönetim Kurulu’nun 12. 02. 2000 tarihli toplantısında tartışılarak şekillendirilmiştir.

4. Taslak: TPD 4. Genel Kurul’da alınan karar gereğince 3. Taslak ile ilgili ekleme ve değişiklik önerilerini derleyen İnsan Hakları ve Etik Bilimsel Çalışma Birimi tarafından hazırlanmıştır. TPD-MYK, TPD Onur Kurulu ve Üyelerinin katıldığı 6. Bahar Sempozyumu’ndaki Forum’da tartışmaya açılmıştır.

5. Taslak: 6. Bahar Sempozyumu’nda getirilen eleştiri ve önerilerle biçimlendirilmiş olup Etik Kuralların kararlaştırılması için 22 Haziran 2002 Cumartesi günü TPD 1. Olağanüstü Genel Kurulu’nda tartışmaya açılmıştır.

Psikiyatrik Hastaların Haklarını Koruma Yasa Tasarısı Taslağı İçin Öneri

Bölüm I: Temel İlkeler

Gerekçe:

Türkiye Cumhuriyeti'nin insan haklarına saygılı sosyal bir hukuk devleti olduğu T.C. Anayasası'nda yazılıdır (**TC Anayasası Madde 2**). T.C. Anayasası'nda genel çerçevesi çizilen ve Türk Medeni Kanunu'nda ayrıntıları belirlenen yurttaşlık hakları T.C. Yurttaşı olan herkes için geçerlidir (**TC Anayasası Madde 12**). Ruh ve beden sağlığı da içinde olmak üzere herkes maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir (**TC Anayasası Madde 17**) Bu anlamda sağlıklı yaşama hakkı TC Anayasası'na belirlenmiş bir yurttaşlık hakkıdır.

Herkesin kişi <1>“özgürlüğü ve güvenliği” hakkı vardır. (**TC Anayasası Madde 19**) Bir kişiyi özgürlüğünden yoksun bırakma yetkisi yalnızca mahkemelere verilmiştir. Özel hayatın gizliliğine dokunulamaz (**TC Anayasası Madde 20**). Herkesin davacı ve davalı olarak iddia ve savunma hakkı vardır ve hiçbir mahkeme görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçınamaz (**TC Anayasası Madde**).

Kişi, ana rahminde var olduğu andan itibaren kişilik haklarına, doğduğu andan itibaren bir kişilik olarak tanınma hakkına, reşit olduğunda yurttaşlık haklarını kendisi kullanma hakkına sahip olur (**Türk Medeni Kanunu Madde 8, 10, 11 ve 27**). Ancak, çoğunluğu psikiyatrik hastalıklara bağlı nedenlerle makul surette hareket etme gücünden yoksun olan kişilere ya da mahkemece bir yıldan uzun bir süre için özgürlüğü kısıtlanmış kişilere, hak kaybına uğramalarını önlemek amacıyla bir hukuk mahkemesince yasal temsilci atanır (**Türk Medeni Kanunu Madde 13, 355, 357**).

Psikiyatrik hastalıkların çoğu kişiyi kendisi ya da başkaları için tehlikeli bir hale getirmez. Ancak bazı psikiyatrik hastalıklar, hasta kişilerde kendileri ya da toplumun başka bireyleri için tehlikelilik potansiyelini artırabilir. Tehlikelilik potansiyeli taşıyan psikiyatrik hastaların tedavisi için, **hastalığa bağlı tehlikelilik hali geçinceye dek bir psikiyatri hastanesinde kapalı tutulması** ve bu süreçte tedavilerinin sağlanması bir yandan hasta kişinin “**sağlıklı yaşama hakkı**” çerçevesinde tedavi hakkını kullanmasını sağlarken bir başka yönden de özgürlüğünün kısıtlanması sonucunu doğurmaktadır. Bir kişinin özgürlüğünün kısıtlanması yetkisi TC temel hukukuna göre yalnızca mahkemelere verilmiş olduğu halde (**TC Anayasası Madde 19 ve 38**), günümüzdeki uygulamada mahkeme kararı olmaksızın yalnızca hekim kararıyla psikiyatrik hastaların özgürlüğünün kısıtlanması söz konusu olmaktadır. Bir yandan da tıbbın öbür dallarındaki hastalardan farklı özellikleri olduğu halde psikiyatrik hastaların hastaneye yatırılmaları ve çıkarılmalarıyla ilgili koşulları düzenleyen kendi içinde tutarlı bir yasal düzenleme de bulunmamaktadır.

Yukarıda sıralanan nedenlerle psikiyatrik hastaların hastaneye yatırılmaları, çıkarılmaları düzenleyen ve bu süreçte hak zedelenmesine uğramalarını önleyen bir yasanın çıkarılması zorunludur.

Amaç:

Psikiyatrik hastanın özgür bir yurttaş olarak haklarından yararlanması için hastaneye yatırılması konusundaki çağdaş uygulamada son amaç, hastaların psikiyatri servislerine kendi istekleriyle yatırılmaları (istemli yatış), daha da iyisi toplum içinde ayaktan tedavi edilmele-ridir. Bu nedenle psikiyatrik hastanın iyileşmesine koşut olarak zorunlu tedaviden istemli tedaviye, bir psikiyatri servisinde özgürlüğü kısıtlanmış bir şekilde yatırılarak tedaviden öz-gürlük kısıtlanması gerekmeden yatırılarak ve giderek toplum içinde ayaktan tedaviye yönel-mek esastır.

Toplumda yaygın olan, kökeni tarihten kaynaklanan tutumlar nedeniyle psikiyatrik has-talığı olan kişilerin mutlaka zararlı olacağı şeklindeki olumsuz önyargılarla “etiketlendikleri” de psikiyatri mesleki uygulamasında sürekli yaşanan bir gerçekliktir. Psikiyatrik hastalığı olan kişilerin hepsinin “tehlikeli” olmayacağı gerçeğini vurgulamak ve tehlikelilik riski olan ve olmayan psikiyatrik hastaların tedavi hakkından yararlanmasını sağlamak; psikiyatrik has-taların potansiyel tehlikeliliğinin tanımlanmasıyla, tehlikeli olabilecek hastalar için alınacak önlem ve tedaviler belirlenmiş olacağı gibi, böyle bir potansiyeli olmayan hastaların da uzun erimde “tehlikeli” etiketinden sıyrılmasını sağlamak bu yasanın amaçları arasındadır.

Psikiyatri uzmanının yetki ve sorumluluğu başvuran ya da başvurusu sağlanan kişilerin hasta olup olmadığının, hastaysa hastalığının tanısı, tedavisi, tıbbi yönden korunması ve bakımı, psikiyatrik hastalığa bağlı bir tehlikelilik hali olup olmadığının saptanması ve tıbbi yöntem ve olanaklar kullanılarak kendilerinin ve başka bireylerin bu tehlikeden korunması ile sınırlıdır. Psikiyatrik hastalığı olmayan kişilerin tehlikelilik halinin saptanması ve önlen-mesi tıbbın psikiyatri dalının yetki ve sorumluluk alanı içinde değildir. Bu bağlamda yasanın amacı, psikiyatri bilgisinin kullanım alanlarını ve psikiyatri uzmanının yetki ve sorumluluk-larını tanımlayarak tıbbın bu dalının “kötüye kullanımını” da engellemektir.

Psikiyatrik hastaların uluslararası temel hukuk metinleri, T.C. Anayasası, Türk Medeni Ka-nunu ve benzeri yasalardan kaynaklanan haklarını en geniş biçimde kullanmalarının sağlan-ması ve sağlıklı yaşama hakkı çerçevesinde tedavi hakkının kullandırılması sırasında başka hak zedelenmesine uğramalarını önlemek ve hastalıklarından kaynaklanan potansiyel tehlikeden kendilerini ve toplumu korumak “Psikiyatrik Hastaların Haklarını Koruma Yasası”nın temel amacıdır.

Bölüm II: Tanımlar

Madde 1- Bu yasa metninde kullanılan bazı terimlerin tanımı aşağıdaki gibidir:

Psikiyatrik hastalık: Tıbbın psikiyatri ve çocuk psikiyatrisi uzmanlık dalının çalışma alanına giren hastalıkları ifade eder. **Psikiyatrik hasta:** Psikiyatrik hastalığı olan kişiyi ifade eder. **Psikiyatri kliniği:** En az bir psikiyatri uzmanınca yönetilen asker ya da sivil, resmi ya da özel herhangi bir hastanedeki yataklı tedavi servislerini ifade eder. **İstemli yatış:** Hastaların

hastanede görevli bir psikiyatri uzmanının gerekli görmesi koşuluyla, kendi istemleriyle bir psikiyatri kliniğine yatırılarak tedavi edilmesini ifade eder. **Psikiyatrik hastalığa bağlı tehlikelilik:** Psikiyatrik bir hastalığa bağlı olarak ortaya çıkan, kişinin kendisine ya da başka kişi veya kişilere maddi ya da bedensel yönden zarar verici ya da yaşama kastedici davranışlarını ifade eder. Zarar verici davranış gerçekleşmiş olabilir ya da hastalığın belirtileri değerlendirilerek gerçekleşme olasılığının artmış olduğu psikiyatri uzmanı bir hekim tarafından öngörülebilir. Psikiyatrik hastalığı saptanmayan kişilerin zarar verici ya da tehlikeli davranışları bu yasanın kapsamı dışındadır. Psikiyatrik hastalığa bağlı tehlikeliliğin hangi ölçütlere göre ve nasıl saptanacağı, psikiyatri bilimindeki gelişmelere paralel değişiklikler gecikmeden yapılmak üzere bu yasanın uygulanmasına ilişkin olarak Sağlık Bakanlığı'na düzenlenecek yönetmelikle belirlenir. **Psikiyatrik yönden zorunlu yatış:** Psikiyatrik hastalığa bağlı tehlikelilik durumunun bulunduğu durumlarda, hem kişinin psikiyatrik tedavisini ve güvenliğini sağlamak hem de toplum güvenliğinin korunması amacıyla bir psikiyatri servisinde tehlikelilik halinin kalkmasına dek **özgürlüğü kısıtlanarak** hastaneye yatırılmasını ifade eder. **İstemsiz yatış:** Psikiyatrik yönden zorunlu yatış koşulları oluşmuş bir hastanın kendi istemi dışında bir psikiyatri kliniğine yatırılmasını ifade eder. **Sulh Hukuk Yargıcısı:** Bu yasada tanımlandığı şekilde psikiyatrik hastaların özellikle hastaneye zorunlu yatırılmaları durumunda haklarının korunması ile ilgili hüküm vermek ve bu konudaki hukuki süreci yürütmekle görevlendirilmiş sulh hukuk yargıcını ifade eder. **Mahkemece görevlendirilmiş psikiyatri uzmanı:** Bir psikiyatri kliniğine zorunlu yatışı uygun görülen psikiyatrik hastaları muayene edip, hasta hakkındaki belgeleri inceleyerek Sulh Yargıcısı tarafından hasta kişinin zorunlu yatırılmasının gerekip gerekmediği yönünde rapor düzenlemekle görevlendirilmiş ve psikiyatrik yatış yapılan hastanede görevli olmayan psikiyatri uzmanını ifade eder.

Bölüm III: Psikiyatrik Hastanın Hastaneye Yatırılmasıyla İlgili Düzenlemeler

Madde 2- Psikiyatrik hastanın hastanede yatırılarak tedavisi aşağıda tanımlanan şekilde yürütülür:

1. a) Bir kişi bir psikiyatri kliniğine kendiliğinden başvurabilir;
b) Kendisinin yakınmadığı ancak çevresindeki kişiler ya da yakınlarınca fark edilen ya da çevresindekilerin yakınmasına yol açan durum ya da davranışları nedeniyle yakınları tarafından, resmi görevliler tarafından ya da herhangi bir kişi tarafından getirilmiş olabilir
c) Ceza ya da hukuk mahkemelerinden birinde görülen bir dava nedeniyle gözlem ya da muhafaza ve tedavi amacıyla hastaneye gönderilmiş olabilir. Mahkemeler tarafından gönderilen hastalarla ilgili işlemler TCK, TMK, CMUK ve HUMK'da gösterildiği şekilde uygulanır.
2. Kendi isteğiyle yatırılarak tedavi edilmeyi isteyen kişiye, yatırılarak tedavi önerisini kabul ettiğini bildirir bir belge imzalatılarak yatış işlemi yapılır. "İstemli Yatış"ı

yapılan kişi psikiyatrik hastalığa bağlı tehlikelilik durumu söz konusu olmadıkça kendi istemiyle hastaneden çıkabilir.

İstemli yatış ile hastaneye yatırılmış olsa da hastanede kaldığı süre içinde “psikiyatrik hastalığa bağlı tehlikelilik” durumu ortaya çıkan kişiler kendi isteği üzerine hastaneden çıkarılmaz, istemsiz yatış yolları aynen uygulanır.

4. a) Psikiyatrik yönden zorunlu yatışı gereken hastalar istemsiz olarak yatırılır.
- b) Yatırılma işlemleri sırasında hasta yakınlarından ya da aile bireylerinden birine ya da getiren resmi görevli ya da sivil yurttaşla ilgili hastanın haklarını, yatırılmaya itiraz yollarını bildiren bir metin verilir.
- c) Kişi yanında bir yakını olmadan hastaneye getirilmişse ya da tek başına gelmişse zorunlu yatış koşulları varsa hasta psikiyatri uzmanı kararıyla yatırılır, bu durum zorunlu yatış formunda belirtilir.
- d) Hastanın “Psikiyatrik yönden zorunlu yatış” koşulları varsa ama yasal temsilcisi ya da yakınları “İstemsiz yatış”ı onaylamıyorsa, hastanın “istemsiz yatış”ı yasal temsilci ya da yakınların onayı alınmadan psikiyatri uzmanı kararıyla yapılır, bu durum zorunlu yatış formunda belirtilir.
- e) Psikiyatrik yönden yatışı zorunlu görülen kişiler, yakınları ya da yasal temsilcileri hastanın yatırılmasına istekli olursa, varsa kişinin yasal temsilcisine (veli, vasi, kayyum) yoksa yakınlarına hastanın zorunlu yatışına rıza gösterdiğini bildirir bir belge imzalatılır.
- f) Muayene ya da tedavi amacıyla gönderilen kişinin tutuklu ya da hükümlü olması durumunda “Psikiyatrik yönden zorunlu yatış” koşulları varsa kişinin yasal temsilcisinin ya da yakınının onayı gerekmeden, psikiyatri uzmanı hekim tarafından “istemsiz yatış”ı yapılır. Bu durumda kişinin, yasal temsilcisinin ya da yakının Sulh Hukuk Mahkemesi’ne itiraz hakkı saklıdır.
- g) Hastanın istemsiz yatırılışı ne şekilde olursa olsun, yatırılışından sonraki 24 saat içinde hastanın zorunlu yatışı mahkemeye bildirilmeden önce hasta muayene edilerek zorunlu yatış gerekçesinin sürüp sürmediği konusunda kanaat belirten bir belge düzenlenir. Bu ikinci değerlendirme, varsa hastanede görevli başka bir psikiyatri uzmanı tarafından yapılır.
- h) Hastanın “Psikiyatrik yönden zorunlu yatış” koşulları var ancak yasal temsilcisi ya da yakınları ilk başvurulmuş hastaneye “istemsiz yatış”ı onaylamıyor ve tedavisini başka bir resmi ya da özel psikiyatri kliniği ya da hastanesinde yaptırmak istiyorsa, söz konusu hastaneyle bağlantı kurmasından, hastanın bu hastaneye kabul edileceği kesin olarak anlaşıldıktan sonra, hastasını o hastane ya da kliniğe götürmek üzere alabilir. Ancak bu durumda “Psikiyatrik yönden zorunlu yatış” raporu zorunlu yatış kararı verilen yerde görevli Sulh Hukuk Mahkemesi’ne gönderilir. Bu durumdaki hastanın yatırılma ve tedavisi ile ilgili süreçle Sulh Hukuk Yargıci ilgilidir.
- i) Hastanın “Psikiyatrik yönden zorunlu yatış” koşulları var ancak yasal temsilcisi ya da yakınları hiç bir hastaneye “istemsiz yatış”ı onaylamıyorsa ve hastanın hastaneye yatırılması gerçekleştirilememişse, o sırada tanık olan (en az biri psikiyatri uz-

manı hekim olmak üzere) sağlık görevlilerince duruma ilişkin bir tutanak tutulur ve süresi içinde Sulh Hukuk mahkemesine gönderilir.

5. a) İstemsiz yatışı yapılan kişilerin kimlik bilgileri, haklarında düzenlenmiş olan hastaneye yatırılmalarının tıbbi nedenleri ve zorunlu yatış gerekçelerini belirtir raporları hastane yönetimince 24 saat içinde görevli Sulh Hukuk Mahkemesi'ne bildirilir.

b) Mahkemece görevlendirilmiş psikiyatri uzmanı, bir hastanın zorunlu olarak hastaneye yatırıldığını öğrendiğinden sonraki 24 saat içinde hastayı muayene ederek psikiyatrik yönden zorunlu yatışın gerekip gerekmediği yönündeki raporunu mahkemeye iletir.

c) Sulh Hukuk Yargıcı hastaneden gönderilen raporu ve mahkemece görevlendirilmiş psikiyatri uzmanının raporunu inceleyerek hastanın zorunlu yatışının sürdürülmesine ya da sonlandırılmasına karar verir. Sulh Hukuk Yargıcı kendine ulaşan raporları karar vermek için yeterli görmediği durumlarda kişi hakkında gereksinim duyduğu ayrıntıları sorarak yeniden rapor düzenlenmesini isteyebilir ya da gerekli gördüğünde başka psikiyatri uzmanlarını görevlendirebilir.

6. Zorunlu yatışı yapıldıktan sonraki ilk 24 saat içinde psikiyatrik yönden tehlikelilik hali ortadan kalktığı saptanan kişiler, tedavisini yürüten psikiyatri uzmanınca psikiyatrik yönden tehlikelilik halinin kalktığına ilişkin bir rapor düzenlenerek hastaneden çıkarılır. Bu rapor hastanın zorunlu yatışının gerektiğini bildirir raporla birlikte mahkemeye gönderilir.

a) Psikiyatrik yönden yatış zorunluluğu ortadan kalktığında kişinin yatırılarak tedavisine devam edilmesi öneriliyorsa, "istemli yatış" işlemi yapılarak tedavisine devam edilebilir. Durum psikiyatri kliniği uzmanlarınca görevli Sulh Hukuk Mahkemesi'ne bildirilir.

a. Psikiyatrik yönden yatış zorunluluğu ortadan kalktığında kişinin yatırılarak tedavisine devam edilmesi gerekli değilse ya da kişi yatırılmayı istemiyorsa, tedavisine ayaktan devam edilmek üzere hastaneden çıkarılır. Durum psikiyatri kliniği uzmanlarınca görevli Sulh Hukuk Mahkemesi'ne bildirilir.

İstemsiz yatışı yapılan kişi hakkında psikiyatrik yönden zorunlu yatışının sürdürülmesi gerektiği, tedaviyi sürdüren psikiyatri uzmanı tarafından, yatırılma tarihinden itibaren ilk üç ayda üç haftada bir, üç ila altı ay arasında her ay, daha uzun sürelerde altı ayda bir, iki yılı geçen sürelerde yılda bir görevli mahkemeye rapor edilir. Görevli Sulh Hukuk Yargıcı her rapor edilme döneminde gerek gördüğünde mahkemece görevlendirilmiş psikiyatri uzmanının değerlendirme raporunu da göz önünde tutarak istemsiz yatışın sürdürülmesine ya da sonlandırılmasına karar verir. İstemsiz yatış uygulamasında yatışın sürdürülmesine ya da sonlandırılmasına kişinin kendisi, vasisi ya da yakınları ve hatta durumdan haberdar olan herhangi bir kişi her aşamada itiraz edebilir. İtirazların usul ya da öz itibarıyla değerlendirilmesi Sulh Hukuk Yargıcı'nın yetkisindedir. Klinikte görevli psikiyatri uzmanlarınca bu yasada belirtilen koşullarda hastaneden çıkarılmasına karar verilen ya da Sulh Hukuk Yargıcı tarafından zorunlu yatışı sonlandırılan ancak çıkış işlemleri tamamlanamayan hastaların evle-

rinde, resmi ya da özel bir kurumda barındırılması sürecinde karar ve uygulama Sulh Hukuk Yargıcı'nın yetkisindedir.

Mahkemece Görevlendirilmiş Psikiyatri Uzmanı

Madde 4-

1. Bir psikiyatri kliniğinde görevli en az bir psikiyatri uzmanı tarafından, özgürlüğü kısıtlanarak tedavi edilmesi uygun görülmüş psikiyatrik hastaları muayene ederek, hasta hakkındaki belgeleri inceleyerek hasta kişinin psikiyatrik yönden zorunlu tedavisinin gerekip gerekmediği yönünde rapor düzenlemek üzere Sulh Hukuk Mahkemesi'nce bir psikiyatri uzmanı görevlendirilir.

Görevlendirme Sulh Hukuk Yargıcı tarafından yapılır. Mahkemece görevlendirilmiş psikiyatri uzmanı zorunlu yatışın önerildiği hastanede görevli olmamalıdır. Hastanın zorunlu yatışının gerekliliğini değerlendirmek üzere mahkemece görevlendirilecek uzman hekim yalnızca aşağıdaki istisnai durumlarda nöroloji (asabiye) uzmanı olabilir.

a. Hastanın zorunlu yatışı yapılacak hastanenin bulunduğu il ya da ilçede görevlendirilme koşullarına uygun bir psikiyatri uzmanının bulunmadığı durumlarda;

Var olan psikiyatri uzmanının ya da uzmanlarının bu konuda görevlendirilmesine hukuken geçerli bir itiraz söz konusu olduğunda ya da görevlendirilmesinin önünde hukuki engeller (bilirkişilik yapmaya engel hali) bulunduğu durumlarda

1. Mahkemece görevlendirilmiş psikiyatri uzmanına emeği karşılığı rayiç ücret ödenir.

Uygulanacak Tedaviler, Seçim ya da Red Hakkı

Madde 5 –

1. Hiç bir psikiyatrik hastaya evrensel ölçekte geçerli ve bilimsel olarak etkinliği kabul edilmiş olanlar dışında bir tedavi uygulanamaz. Tedavi kurumu herhangi bir tedavi yöntemindeki çağdaş gelişmelere uygun teknik ve idari düzenlemeleri yapmak zorundadır.

Hasta üzerinde yasalara ve Sağlık Bakanlığı'nca yayımlanmış İlaç Araştırmaları ile ilgili yönetmeliğe uygun olmayan araştırma yapılamaz. Araştırma yapılacağı zaman kişi adına "bilgilendirilmiş onam" vermeye yetkili kişi bulunmadığı durumlarda bilgilendirilmiş onam vermeye ya da bu onamı verebilecek kişiyi atamaya Sulh Hukuk Yargıcı yetkilidir. İstemli yatış koşullarında, hastalara uygulanacak tedavi hakkında tıbbi etik kurallarına uygun bilgi verilmeden ve kendilerinden ya da yasal temsilcilerinden tedaviye onam gösterdiklerini gösterir imzalı bir belge alınmadan tedavi uygulanmaz. İstemli yatışı yapılmış hastanın tedaviyi seçme ya da reddetme hakkı vardır. Bu yasada belirtilen koşullarda yargıç gözetiminde psikiyatrik zorunlu yatışı yapılan kişinin tehlikelilik halinin geçirilmesi amacıyla uygulanacak tedaviyi reddetme hakkı yoktur. Kişinin tehlikelilik riski geçinceye dek yapılacak tedaviye psikiyatri uzmanı ya da psikiyatri uzmanlarından oluşan bir ekip karar vermeye yetkilidir. Tedaviye ilişkin her türlü itiraz için yetkili merci görevli Sulh Hukuk Yargıcı'dır.

Psikiyatrik Hastanın Gizlilik Hakkı

Madde 6- Yasal gereklilikler dışında, bir kişinin psikiyatrik bir hastalığı olduğunun, psikiyatri kliniğinde tedavi gördüğünün ya da klinikte bulunduğu, herhangi bir yayın ara-

cıyla ruh sağlığıyla ilgili meslek erbabı dışında üçüncü kişilere ve kamuya açıklanması adının, sesinin, görüntüsünün hangi nedenle olursa olsun yazılı, sözlü ya da görüntülü kitle iletişim araçlarında ya da internet ortamında yayımlanması kişilik haklarının ihlalidir. Psikiyatrik hastanın gizlilik hakkı ölümünden sonra da korunmak zorundadır. Bu nedenle

1. Psikiyatrik muayene ve görüşmenin ses yalıtımı yapılmış, dışarıdan görülmeyecek şekilde düzenlenmiş kapalı bir odada yapılması zorunludur. Hasta hakkında bilgi vermek ya da can güvenliğini sağlamak için önlem almak amacıyla psikiyatri uzmanı hekimin ortamda bulunmasını uygun gördüğü kimseler dışında muayene ve tedavisi ile ilgili olmayan kimse görüşmede bulunamaz.

Kişinin psikiyatrik tedavi gördüğünün psikiyatri kliniği görevlilerince gizli tutulması esastır. Psikiyatri kliniği yöneticileri ruh sağlığıyla ilgili meslek erbabının mesleki danışma, bilimsel araştırma ya da tartışma veya eğitimi için gerekenler dışında, kendileri istekli olsalar ve bunu yazılı ya da sözlü olarak belirtse bile hastaların kamuya yayımlanmak üzere fotoğraf, video ya da sinema filmlerinin çekilmesine, seslerinin kaydedilmesine izin veremez. Bilimsel tartışma ve eğitim amacıyla yapılan bu tür kayıtlarda kişinin veya yasal temsilcisinin yazılı onayının alınması ve kimlik bilgilerinin gizlenmiş olması zorunludur. Bilimsel araştırma ya da tartışma, veya meslek erbabının eğitimi amacıyla yapılmış olan bu tür kayıtların yayına verilmesi durumunda, bu kayıtları yayına verdiği saptananların sorumluluğu, hastane yönetimiyle aynıdır. Hastanın tedavisi ya da adli işlemlerinin gerektirdiği durumlar dışında görevli olmayan kişilerin, hastanedeki hasta dosyalarındaki kayıtları görmesine izin veremez, olanak sağlayamaz.

Bölüm IV

Madde 7 – Resmi ve özel psikiyatrik tedavi kurumlarının yöneticileri, bu kurumlarda çalışan psikiyatri uzmanları ve asistanları başta olmak üzere hekim, hemşire, sağlık memuru, laborant gibi bütün hastane görevlileri, Mahkemece Görevlendirilecek Psikiyatri Uzmanları ile yazılı, sözlü, görüntülü basın organlarında ve internet ortamındaki yönetici ve çalışan kişiler bu yasa hükümlerine uymakla yükümlüdür. Uyulmaması durumunda uygulanacak yaptırımlar Adalet Bakanlığı Yasa Hazırlama Komisyonu’na tanımlanacaktır.

Bölüm V

Madde 8 – Bu yasa ile TCK’nın maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir: ...

Madde 9 – Bu yasa ile Basın Kanunu’nun maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

...

Bölüm VI: Yürürlük

Madde 10 - Bu yasayı Adalet ve Sağlık Bakanlıkları yürütür.

Madde 11 - Bu yasa Resmi Gazete’de yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

Aşağıda belirtilen konular Adalet Bakanlığı görevlilerince yazılmasının uygun olacağı düşünüülerek öneri metnine yazılmamıştır:

1. Sulh Hukuk Yargıcı'nın atanması, görev ve yetkilerine ilişkin maddeler.

Bu taslağın 6. maddesinde belirtilen, psikiyatrik hastaların gizlilik hakkını korumaya yönelik uygulamaların resmi ya da özel tedavi kurumlarında çalışan sağlık görevlilerine veya yazılı, sesli, görüntülü ve internet ortamı mensuplarına nasıl uygulanacağı ve psikiyatrik hastaların gizlilik haklarının zedelendiği durumlarda uygulanacak yaptırım tanımlarının ne olacağı konusu. Bu yasanın uygulanması için Türk Ceza Kanunu (560, 561,562. Maddeleri) ve Basın Kanunu vb. kanunlarda yapılacak değişiklikler ve bu değişikliklerin nasıl uygulanacağı konusu.

Türkiye Psikiyatri Derneği Bilimsel Toplantılar Yönetmeliği

(24.11.2007 tarihli 7. Olağan Merkez Genel Kurulunda değiştirilerek kabul edilmiştir.)

Amaç

Madde 1- Bu yönetmelik Türkiye Psikiyatri Derneği'nin yönetim ve sorumluluğunda düzenlenen ya da Türkiye Psikiyatri Derneği tarafından desteklenen bilimsel toplantılarda temsil kuralları, yetki tanımı ve düzenlenme ilkelerini belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.

Kapsam

Madde 2- Bu yönetmelik Türkiye Psikiyatri Derneği yönetim organlarıncı düzenlenecek ya da desteklenecek olan ulusal ya da uluslararası nitelikte bilimsel toplantıları kapsar.

Tanımlar

Madde 3- Bu yönetmelikte geçen bazı terimler ve kısaltmalar aşağıdaki anlamda kullanılmıştır:

TPD: Türkiye Psikiyatri Derneği.

MGK: Merkez Genel Kurulu

MYK: Merkez Yönetim Kurulu

ŞYK: Şube Yönetim Kurulu

MEK: Merkez Eşgüdüm Kurulu

BÇB: Bilimsel Çalışma Birimi

UPK: Ulusal Psikiyatri Kongresi

YT-BS: Yıllık Toplantı - Bahar Sempozyumu

APG: Anadolu Psikiyatri Günleri

DK: Düzenleme Kurulu

BTDK: Bilimsel Toplantı Düzenleme Kurulu

Kurum: Psikiyatri uzmanlık eğitimi veren tıp fakülteleri psikiyatri anabilim dalları ya da eğitim hastanelerinin psikiyatri birimleri.

Destekleyici Ticari Kuruluş: Bilimsel toplantıların bütçesine maddi katkıda bulunan sanayii, ticaret ya da pazarlama kuruluşları

İSDS: İlaç Sanayii Destekli Sempozyum

KDK: Kongre Düzenleyici Kuruluş

Sürekli Yıllık Bilimsel Toplantılar

Madde 4- TPD'nin doğrudan yönetim ve sorumluluğunda bulunan, her yıl sürekli düzenlenen üç bilimsel toplantı tanımlanmıştır:

1. **Ulusal Psikiyatri Kongresi:** TPD-MYK'nın sorumluluğunda BTDK tarafından her yıl sonbahar aylarında ulusal kongre düzenleme asgari koşullarını karşılayan kentlerde düzenlenir. Toplantı süresi en çok 5 gündür.

2. **TPD Yıllık Toplantısı - Bahar Sempozyumu:** TPD-MYK'nın sorumluluğunda BTDK tarafından her yıl ilkbahar aylarında düzenlenir. Toplantı süresi en çok 4 gündür. Derneğin çalışma toplantısıdır. Bilimsel Çalışma birimleri yıllık zorunlu toplantılarını yapar ve etkinlik raporlarını sunarlar. Toplantının bilimsel programı BÇB'lerin önerisiyle BTDK tarafından oluşturulur.

3. **Anadolu Psikiyatri Günleri:** TPD-MYK, ŞYK ve toplantı düzenlemeye istekli olan bir psikiyatri eğitim kurumunun işbirliği ile her yıl üç büyük il dışındaki kentlerde düzenlenir. Toplantı süresi en çok 4 gündür.

Sürekli Yıllık Toplantıların Başvuru ve Kararlaştırılma Süreci

Madde 5- Madde 4'te tanımlanan sürekli yıllık toplantılardan UPK ve YT-BS'nin hangi kentte düzenleneceği BTDK tarafından belirlenir, MEK tarafından onaylandıktan sonra en az iki yıl önceden ilan edilir.

Madde 6- Madde 4'te tanımlanan sürekli yıllık toplantılardan APG'ler için izlenecek yol ve başvurunun karara bağlanma süreci aşağıdaki gibidir:

APG'nin hangi kurum ve şubeye yapılacağına karar verme yetkisi TPD-MGK'nındır. Yapılacak bir MGK'da hangi yıllar için başvuru yapılacağı TPD-MYK tarafından üç ay önceden ilan edilir.

1. APG düzenlemek için istekli kurumların TPD-MGK tarihinden iki ay önce TPD-MYK'ya başvurması gereklidir. APG düzenlemeye istekli kurum yetkilisi MGK tarihinden en az üç ay önce bölgesi ŞYK'ye başvurur. ŞYK bu başvuruyu kabul ederse alacağı bir ŞYK kararından sonra şube başkanının ve APG düzenlemeye istekli kurumun yetkilisi ile ortak bir dilekçe ve hazırlayacakları bir dosya ile TPD-MYK'ya başvurur. Dilekçede, düzenlemeye aday olunan toplantının yılının açıkça belirtilmiş olması zorunludur. Dilekçe ekinde sunulacak dosyada, toplantının yapılacağı merkezin konaklama ve salon olanakları gibi teknik ve tahmini bütçe gibi mali bilgiler bulunmalıdır.

TPD-MYK' da başvuru dilekçe ve dosyası incelenerek bu maddenin (b) bendinde tanımlanan konularda eksikleri bulunması halinde, eksikleri belirtilerek on beş gün içerisinde tamamlanarak gönderilmek üzere dosyayı başvuran kuruma geri gönderir.

Eksiği bulunmayan veya bu maddenin (c) bendinde tanımlandığı şekilde eksiği tamamlanmış başvurular MYK tarafından MGK'da görüşülmek üzere gündeme alınır. Başvuran kurumlar MGK öncesi ilan edilir. Görev alacak kurum MGK tarafından seçilir.

MYK tarafından gerekli belgeleri içeren bir dosya hazırlanarak, APG düzenleme görevini üstlenen kurum ve şubeye gönderilir.

Uydu Sempozyumlar ve Başka Bilimsel Toplantılar

Madde 7- Madde 4'de tanımlanan toplantıların öncesi ve/veya sonrasına eklenerek ya da koşut bir program düzenlenerek TPD adına veya başka kurum ve/veya derneklerle birlikte uydu sempozyum ya da başka adlarla bilimsel toplantılar düzenlenebilir.

1. Düzenlenecek ek toplantı TPD adına yapılacaksa, toplantıya TPD-MYK önerisiyle TPD - MEK karar verir. Bir kurum ya da bir başka dernek ile birlikte ek toplantı yapılması MEK'de kararlaştırılır.
2. Yapılacak toplantının teknik ve mali yükümlülükleri TPD-MYK ile bu kurum ya da dernek arasında yapılacak bir protokol ile belirlenir.
3. Uydu sempozyumlar ya da TPD'nin tanımlanmış sürekli toplantılarının dışında yapılacak bilimsel toplantılar aşağıdaki kurallara göre düzenlenir:
 - i. Şubelerin kendi üyelerine yönelik düzenleyeceği bilimsel toplantılar ŞYK kararıyla yapılır. Şubelerin ülke genelinde katılım çağrısı yaparak düzenleyecekleri bilimsel toplantılar bu maddenin **iii** ve **v** bendi kapsamındadır.
 - ii. Madde 4'de ve 6'da tanımlananlar dışında kalan ve ülke genelinde katılımı amaçlayan toplantılar bu yönetmeliği genel ilkeleri çerçevesinde kalmak zorundadır.
 - iii. Toplantıyı öneren ŞYK aldığı bir karar ve hazırlayacağı bir dosya ile MYK'ya başvurur. Öneri MYK tarafından karara bağlanır.
 - iv. Öneri MYK tarafından yapılıyorsa hazırlanacak dosya, alınacak bir MYK kararı ile MEK'e sunulur ve öneri MEK tarafından karar bağlanır.
 - v. Doğrudan MYK'ca yapılacak bir ek bilimsel toplantıda YT-BS'nin, bir TPD şubesinin düzenleyeceği ulusal düzeyde katılımlı bir bilimsel toplantıda ise APG'nin düzenleme kuralları uygulanır.

Türkiye Psikiyatri Derneği'nin Desteklediği Bilimsel Toplantılar

Madde 8 - TPD kendi düzenlediği bilimsel toplantılar dışında tüzüğünde tanımlanan amaç ve hedeflere uygun olması koşuluyla istekte bulunan bazı bilimsel toplantılara bilimsel ya da temsili destek verir. İstekte bulunan bilimsel toplantı düzenleme kurullarının TPD-MYK'ya yazılı başvuruda bulunması gerekir. Başvurulara ilişkin kararlar MYK tarafından alınır. TPD'nin bilimsel toplantılara destek vermesi için aşağıdaki koşulların yerine getirilmesi gerekir:

1. DK'da TPD-MYK'nın önerdiği en az bir TPD üyesinin yer alması ve karar alma süreçlerine katılması
2. TPD'nin bilimsel toplantıya ilişkin maddi konularda hiçbir sorumluluk almaması

Bilimsel Toplantı Başkanlığı ve Düzenleme Kurullarının Oluşumu

Başkanlık

Madde 9- UPK ve YT-BS'nin başkanı, TPD Genel Başkanı'dır. APG, TPD Genel Başkanı ile düzenleme görevini üstlenen şubeden veya kurumdan APG-DK'nın belirleyeceği bir kişinin eş başkanlığı ile yürütülür.

UPK ve Yıllık Toplantı - Bahar Sempozyumu Düzenleme Kurulu

Madde 10- UPK ve YT-BS'nin Düzenleme Kurulu BTDK'dır.

Anadolu Psikiyatri Günleri Düzenleme Kurulu

Madde 11- APG zamanından en az 18 ay önce APG-DK'da görev yapmak üzere TPD MYK tarafından bir ve TPD-ŞYK tarafından iki kişi belirlenir. TPD Başkanı, APG-DK'da görevlendirilen MYK üyesi ve ŞYK üyeleri ve kurumca belirlenmiş APG-DK üyeleri, APG zamanından en az 17 ay önce toplanarak ikinci eş başkanı seçer. APG-DK'ya atanacak üyelerin TPD üyesi olması zorunludur.

Anadolu Psikiyatri Günleri Düzenleme Kurulu Toplantıları

Madde 12-

1. APG Düzenleme Kurulu ilk toplantısını en geç bilimsel toplantının yapılacağı zamandan 16 (on altı) ay önce yapmak zorundadır. APG-DK gerekli görüldüğünde daha önce de toplanabilir.
2. APG-DK'nın yapacağı ilk toplantıda bilimsel toplantının genel hatları, izlenecek ilke ve yöntemler belirlenir, KDK'lerden teklif isteme yazıları yazılır.
3. APG-DK, KDK'lerden öneri alma süreci, seçilen KDK ile yapılan iş sözleşmesi, Destekleyici Ticari Kuruluş ile yapılacak sözleşmeler vb. konularda, ayrıca düzenleme kurulu toplantılarının ve her türlü yazışmanın düzenli kaydını tutar ve toplantı sonunda hazırlayacakları bir süreç raporunu, en geç üç ay içinde bütün bu belgelerle birlikte TPD-MYK'ya verir. Bu rapor gelir-gider durumunu, toplantı sürecinde yaşananları, kazanılan deneyimleri, sorun çözümlerini ve geleceğe önerileri kapsar. MYK tarafından TPD web sitesinde yayımlanır.

Uluslararası Bilimsel Toplantılar

Madde 13- TPD, tek başına ya da başka kurum ya da kuruluşlar ile işbirliği yaparak uluslararası katılımlı kongre, sempozyum ya da benzeri bilimsel toplantılar düzenleyebilir.

1. TPD'nin tek başına düzenlediği uluslararası katılımlı bilimsel toplantılar BTDK tarafından düzenlenir.
2. TPD tarafından öneri götürülmesi ya da başvuru yapılmasına karar vermeye veya öneri başka ülke psikiyatri derneği ya da uluslararası psikiyatri birliğinden geliyorsa, öneriyi değerlendirmeye, kabul ya da reddetmeye TPD-MYK yetkilidir.
3. Yapılacak uluslararası bilimsel toplantılarda uygulanacak kurallar ve toplantıdan doğacak gelirin ya da düzenlemenin herhangi bir nedenle zarar etmesi durumunda zararın paylaşımı, diplomatik eşitlik ilkeleri ve bu yönetmeliğin esasları göz önünde tutularak TPD ile işbirliği yapılan meslek örgütünün yetkili kurulları arasında yapılacak bir protokol ile belirlenir. İşbirliği protokolünü hazırlamak ve imzalamakla TPD adına MYK yetkilidir.
4. Bir BÇB teklifi ve TPD-MEK onayıyla gerçekleşecek Uluslararası Toplantılar tercihan dernek ulusal kongre ve toplantıları ile birleşecek şekilde olmak üzere ilgili BÇB tarafından oluşturulacak ayrı bir DK tarafından yürütülür. Bu kurul BTDK ile işbirliği içinde çalışır.

Ödüller

Madde 14- Ülkemizde psikiyatri alanındaki bilimsel araştırmaların gelişmesini sağlamak ve bilimsel araştırmayı özendirme amacıyla TPD ödülleri düzenlenir. Ödüller bu yönetmelikte anılan sürekli yıllık bilimsel toplantılarda kazananlara verilir. TPD-MEK uygun gördüğünde bu ödüllere meslekte saygın bir yer edinmiş meslektaşlardan birinin adını verebilir. Ad verilmesi MYK'nın ya da MEK üyelerinden birinin önerisiyle MEK tarafından kararlaştırılır.

Ödüllere başvuru koşullarının standardizasyonu ve güncellenmesine yönelik çalışmalarla ve ödül jürilerinin belirlenmesine ilişkin çalışmaları ödül alt kurulu yapar. Bu ödüllerin koşulları, jüri üyelerinin belirlenmesi vb. kurallar TPD BTDK Ödül Alt Kurulunca yapılarak BTDK onayına sunulur

Kayıt - Konaklama ve Toplantı Yeri İle İlgili Genel İlkeler

Madde 15- TPD bilimsel toplantılarına en yüksek katılımı sağlamak ve TPD üyelerinin katılımını özendirmek esas alınmalıdır. Bunu sağlamak üzere;

1. Ulusal bilimsel toplantılarda kayıt ücretleri katılımcıların kendi olanaklarıyla katılımını sağlayabilecek boyutlarda olmalıdır (Asistan gelirinin %10'u üst sınır olarak alınır).
2. Tüm toplantılarda günlük kayıt yapılabilmelidir.
3. Tüm bilimsel toplantılarının kayıt ve konaklama ücretleri ayrı belirlenmelidir. Kendi olanakları ile katılanlar için birden fazla konaklama seçeneği sağlanmalıdır.
4. Psikiyatri eğitimi gören TPD üyelerinin bilimsel toplantılara katılımını özendirme ve destekleme konusunda programlar hazırlamaya TPD-MYK yetkilidir.
5. Tüm toplantılarda yalnızca BTDK tarafından konuşma yapmak üzere özel olarak davet edilen kişilerin ulaşım, kayıt ve konaklama ücretleri toplantı bütçesinden karşılanır.
6. BTDK, MYK, TPD-MOK, Psikiyatri Yeterlik Kurulu, TPD ödülleri jüri üyelerinin ve TPD'nin eski başkanlarının kongre boyunca kayıt ve konaklama ve ulaşım giderleri toplantı bütçesinden karşılanır.
7. TPD üyelerine ve 65 yaş üzeri katılımcılara kongre kayıt ücretlerinde indirim uygulanır.
8. UPK İstanbul, Ankara, İzmir, Antalya ve her beş yılda bir BTDK tarafından belirlenecek ve asgari koşulların sağlanabildiği bir ilde dönüşümlü olarak yapılır.

Gelir-Gider Paylaşımı

Madde 16-

1. UPK ve YT-BS gelirinin % 50'si MYK bütçesine ayrılır. Geri kalan % 50'si bütün şubelere her şube için toplam gelirin %1'inden az olmamak üzere ve üye sayısına göre aktarılır.
2. APG'de gelirin % 30'u TPD-MYK bütçesine, %35'i kuruma ve %35'i düzenlemeye yer alan Şubeye aktarılır.

Toplantıların Basılı Gereçleri İle İlgili Genel İlkeler

Madde 17- Toplantıların basılı gereçlerinin nasıl hazırlanacağı ve bu gereçlerde TPD ya da başka kuruluşların ad ve simgelerinin nasıl yer alacağı ile ilgili ilkeler aşağıdaki gibidir:

1. Her toplantı için en az iki duyuru yapılması zorunludur. İlk duyuru en geç 1 yıl, son duyuru en geç 1 ay kala yapılmış olmalıdır. Duyuruların aynı zamanda derneğin internet sitesinde de yapılabilmesi için site sorumlusu her türlü değişiklikten en kısa surede haberdar edilmelidir.
2. Destekleyici kuruluşların ilanları duyuru, toplantı özet ve bildiri kitapları ile program kitapçıklarında yer alamaz. Yalnızca arka sayfada "..... **şirketinin eğitim desteğiyle**" ibaresi yer alabilir. Yaka kartları ve toplantı belgeleri üzerinde de yalnızca toplantının adı ve TPD simgesi ile APG'de gerekirse kurumun adı ve simgesi yer alacak, destekleyici kuruluşların adı ve simgesi bulunmayacaktır.

Toplantı çantası veriliyorsa, destekleyici kuruluşun adı ve simgesi çanta içine konulacak, çanta üzerinde TPD amblemi ve toplantının adı dışında yazı bulunmayacaktır.

Sosyal Etkinlikler İle İlgili Genel İlkeler

Madde 18 - Bilimsel toplantıların kültürel etkinlikleri de içerecek şekilde düzenlenmesi BTDK sosyal program alt kurulunun sorumluluğundadır.

Toplantılarda TPD tarafından açılış kokteyli ve gala yemeği verilebilir. Gala yemeği, gerekiyorsa belli bir ücret karşılığı yapılır. Yemekli toplantılarda sosyal etkinlik ilke olarak bilimsel programın önüne geçmez.

Destekleyici Kuruluşlar İle İlişkiler

Madde 19 -

1. BTDK, toplantının düzenlenebilmesi için ilaç sanayii kuruluşları da dahil olmak üzere değişik ticari kuruluşlardan maddi destek sağlamak üzere anlaşma yapabilir.
2. Kararlaştırılan karşılıklı yüklenimlerin yerine getirilmesi ve denetlemeye olanak sağlaması için destekleyici kuruluş ile yapılan tüm anlaşmaların yazılı hale getirilmesi zorunludur.
3. Bilimsel toplantı günlerinde İSDS düzenlenebilir; ancak, bu etkinlikler kongre bilimsel program saatlerinde yer ayrılmaz. Bu sempozyumların yapılacağı zaman ve salon BTDK tarafından belirlenir. Konu ve konuşmacılar destekleyici kuruluşun önerisi ve BTDK'nın oluru ile belirlenir. Bu tür sempozyumların ilan edildiği her türlü duyuruda "İlaç Sanayii Destekli Sempozyum" ibaresi yer almalıdır.
4. İSDS yapıldığında ortalama 1,5 saatlik bir toplantı ücreti her toplantı için BTDK'nın önerisiyle TPD-MYK tarafından belirlenir.
5. Düzenleme Kurulları bilimsel toplantılarda, toplantının niteliği ile ters düşmemek üzere bazı sivil toplum kuruluşlarına ya da ticari kuruluşlara tanıtım alanları ayırabilir. Sivil toplum kuruluşlarına verilecek alanın ücretine ya da ücretsiz olmasına BTDK karar verir. Ticari kuruluşlara tanıtım yapmaları için verilen alanlar ücretlidir. Bu alanların ücreti her toplantı için BTDK'nın önerisiyle TPD-MYK

tarafından belirlenir. Tanıtım alanı ve İSDS ücretleri toplantı başlamadan en geç bir hafta önce TPD hesabına yatırılmalıdır.

Bilimsel Toplantının Bir Profesyonel Kongre Düzenleyici Kuruluş İle Birlikte Düzenlenmesi

Madde 20- Toplantı düzenleme kurulu, gerekli gördüğünde bilimsel program dışında, toplantının duyurulması, toplantı salonlarının düzenlenmesi, konaklama ve ulaşımın sağlanması, destekleyici kuruluşlarla ilişkiler vb. etkinliklerin tamamını ya da bir kısmını düzenleme işlerini bir KDK'ya verebilir. Bu konudaki düzenlemeler, MYK tarafından hazırlanan "TPD Bilimsel Toplantıları Düzenleyecek Kongre Düzenleyici Kuruluşun Seçilmesi Hakkında Yönerge"ye göre yapılır.

Bilimsel Toplantı Düzenleme Kurulu'nun Oluşumu

Madde 21 –

- a) TPD'nin Anadolu Psikiyatri Günleri dışında MYK yetki ve sorumluluğundaki ulusal ya da uluslararası bilimsel toplantılarını düzenlemekle görevli organı "Bilimsel Toplantı Düzenleme Kurulu"dur (BTDK). BTDK MYK'ya karşı sorumludur.
- b) Genel Başkan, Bilimsel Toplantılar Sekreteri ve Sayman BTDK'nın doğal üyeleridir.
- c) BTDK, doğal üyeleri yanında MYK, şubeler ve Psikiyatrik Araştırmalar BÇB tarafından iki yılda bir ve iki yıldan oluşan bir dönem görev yapmak üzere atanan üyelerden oluşur.
- d) Bir dernek üyesi MYK tarafından BDTK temsilcisi olarak atanır. MYK'nın BDTK temsilcisi MYK ya da MDK üyesi olamaz
- e) Şubelerin BTDK temsilcileri, yüzden az üyesi olan şubelerden birer temsilci, geri kalan şubelerden her yüz üye için bir temsilci olması kuralına göre Şube Yönetim Kurulları'nca atanır. Bir şubenin atayabileceği temsilci sayısı beşten çok olamaz. Temsilci atamalarında şube bölgesinde bulunan üniversite ve eğitim hastanelerinin dengeli temsiline özen gösterilir.
- f) Psikiyatrik Araştırmalar BÇB üç temsilci atar. Bu temsilcinin belirlenmesinde SCI-E ve SSCI kapsamına giren yayınlar dikkate alınır.
- g) Atamalar Merkez Genel Kurulu'nun yapıldığı yılda yapılır. Yeni seçilen ŞYK'ların atayacağı temsilciler ve Psikiyatrik Araştırmalar BÇB temsilcileri o yılki UPK öncesinde MYK'ya bildirilir. Yeni atanmış üyelerle yapılacak ilk toplantı çağrısını Genel Başkan yapar.
- h) BTDK üyeleri üst üste en çok iki dönem atanabilirler. BTDK üyelerinin görevi, görevli oldukları dönemde düzenlemeyi üstlendikleri bilimsel toplantıların bitiminde sona erer.
- i) Görevlerini yerine getirmediği saptanan BTDK üyesinin görevine BTDK Yürütme Kurulu'nun başvurusu ile MYK tarafından son verilir.

- j) Kendi isteğiyle ya da doğal nedenlerle görevden ayrılan, MYK kararıyla görevine son verilen ya da şube değiştiren BTDK üyesinin yerine, durumun haber alınmasından sonraki ilk toplantısında atamaya yetkili kurullar tarafından yenisi atanır.

BTDK Üyeleri

Madde 22 –

- a) BTDK üyesi atanacak kişilerde aranacak özellikler şunlardır:
- i) Dernek suçu, bilimsel suç ya da etik ihlal nedeniyle ceza almamış olmak
 - ii) Tercihen bilimsel toplantı düzenleme deneyimi bulunmak.
- b) Geçerli bir özrü olmayan BTDK üyelerinin toplantılara katılması zorunludur. Toplantıya katılmayan üye özrünü BTDK Başkanı'na bildirmelidir. İki kez toplantıya mazeretsiz olarak katılmayan kişinin üyeliği düşer.
- c) Toplantıya katılmama nedeniyle üyeliği düşen kişinin yerine dönem sonuna dek temsilci atanmaz. Durum temsilcinin şubesine bildirilir. Bu şekilde BTDK üyeliği sona eren kişi en az iki dönem bu göreve atanmaz.

BTDK'nın Görevleri

Madde 23 –

- a) Bilimsel Toplantıyı Kongre Düzenleyici Kuruluş ile birlikte yapmaya karar vermek, bu kuruluşlar arasında ihale açmak, birlikte çalışılacak kuruluşu seçmek.
- b) Basın, internet yoluyla ya da basılı gereçlerle bilimsel toplantının en geniş duyurusunu yapmak.
- c) Konferans, panel, kurs, çalışma grubu, uzmanla buluşma vb. bilimsel oturumlar programlamak, poster ya da sözel bildirilerle ilgili düzenlemeler yapmak.
- d) Bilimsel toplantı programıyla çakışmayacak şekilde Sanayi Destekli Sempozyum yapmaya karar vermek, bu tür toplantıların içeriği ve sunumunu bilimsel, etik yönden değerlendirmek.
- e) Bilimsel toplantı süresi içinde sosyal, kültürel programlar düzenlemek, bu tür programların meslek ve TPD etik kurallarıyla çelişmeyecek şekilde düzenlenmesini sağlamak.
- f) TPD ödüllерinin, ülkemizde psikiyatri alanındaki bilimsel araştırmaların geliştirilmesini sağlayacak ve bilimsel araştırmayı özendircek şekilde düzenlenmesini sağlamak.
- g) BTDK ve alt kurullarının kuruluş ve çalışma yönergesini hazırlamak ve MYK onayından sonra yürütmek.

BTDK Alt Kurulları ve BTDK-YK

Madde 24-

- a) BTDK Genel Toplantısı bütün BTDK üyelerinin katılımı ile yapılır ve yılda en az iki kez toplanır.
- b) Genel toplantıları Genel Başkan, onun yokluğunda BTDK Başkanı yönetir.

- c) Atanan yeni üyelerin katıldığı ilk toplantıda BTDK başkanı ve alt kurul başkanları seçilir.
- d) BTDK Başkanı ve alt kurul başkanlarının görev süresi bir yıldır. Bir BTDK üyesi bu görevlere en çok iki kez üst üste seçilebilir

BTDK Yürütme Kurulu

Madde 25-

- a) BTDK, çalışmalarını beş alt kurulla yürütür:
 - 1. Bilimsel Program Alt Kurulu
 - 2. Düzenleme Alt Kurulu
 - 3. Poster ve Sözel Bildiri Alt Kurulu
 - 4. Sosyal Program Alt Kurulu
 - 5. Ödül Alt Kurulu
- b) BTDK Başkanı aynı zamanda Bilimsel Program alt kurulunun da başkanıdır.
- c) BTDK Yürütme Kurulu, Genel Başkan, Bilimsel Toplantılar Sekreteri, MYK Saymanı ve alt kurul başkanlarından oluşur.
- d) BTDK-YK Alt kurul çalışmalarının ve bilimsel toplantı hazırlıklarının eşgüdümünü sağlamakla görevlidir.
- e) Alt Kurulların görevlerini yerine getirmesi ile ilgili eşgüdüm alt kurul başkanlarının, BTDK-YK çalışmalarının eşgüdümünün sağlanması BTDK başkanının görevidir.
- f) BTDK-YK yılda en az dört kez toplanır. MYK toplantılarına katılarak bilgi verir, işlemleri için onay alır.

Yürürlük ve Yürütme

Madde 26 - Bu yönetmelik, 28 Mayıs 2006 tarihinde yapılan TPD Olağanüstü MGK'da kabul edilerek yürürlüğe girmiş ve 24 Kasım 2007 tarihinde yapılan 7. Olağan MGK'nda değiştirilmiş şekli kabul edilmiştir.

Madde 27 - Bu yönetmeliği TPD-MYK yürütür.

Geçici Madde

Geçici Madde 1- Yönetmeliğin 21. Maddesinin (g) bendi gereğince, BTDK üyelerinin Merkez Genel Kurul'ların yapıldığı yılda atanması gerektiğinden 2006 yılında oluşturulmuş ilk BTDK'nın görev süresi 2007 Olağan Genel Kurulun toplanmasıyla sona erer. Ancak, ilk BTDK, yapmayı üstlendiği 12 YT- Bahar sempozyumu ve 44. UPK'yi gerçekleştirilinceye değin çalışmalarını sürdürür.

2007-2009 Şube Başkanları

ŞUBE	GÖREVİ	ADI	SOYADI	TELEFON	E-POSTA	ADRES
ADANA	BAŞKAN	BEKİR A.	LEVENT	0 532 592 06 86	blevent@mail.cu.edu.tr	KURTULUŞ MAH. RAMAZANOĞLU CAD. NİMET HANIM APT. 2 / 9
ADANA						
ANKARA	BAŞKAN	NEVZAT	YÜKSEL	0555 276 57 02	nyuksel@gazi.edu.tr	TUNUS CAD. 59/5 KAVAKLUDERE ANKARA
ANTALYA	BAŞKAN	BUKET	CİNEMRE	0 533 771 38 58	bcinemre@akdeniz.edu.tr	AKDENİZ ÜNİV. TIP FAK. PSİKİYATRİ AD. ANTALYA
BOLU	BAŞKAN	MUSTAFA	SERCAN	0 532 293 30 41	ymsercan@ttmail.com	ABANT İZZET BAYSAL ÜNİV. İZZET BAYSAL TIP FAK. PSİKİYATRİ AD.
BOLU						
BURSA	BAŞKAN	İBRAHİM A.	KARAKILIÇ	0 542 214 82 15	ikarakilic@gmail.com	İHŞANİYE MAH. AKSEL SİTESİ B BLOK NO:16 NİLÜFER BURSA
DENİZLİ	BAŞKAN	HASAN	HERKEN	0 532 554 02 60	hasanherken@yahoo.com	PAMUKKALE ÜNİV. TIP FAK. PSİKİYATRİ AD. DENİZLİ
DIYARBAKIR	BAŞKAN	AZİZ	YAŞAN		ayasan@dicle.edu.tr	DİCLE ÜNİV. TIP FAK. PSİKİYATRİ AD. DIYARBAKIR
EDİRNE	BAŞKAN	ERCAN	ABAY	0 534 507 88 06	eabay@trakya.edu.tr	TALATPAŞA CAD. RASATHANE SOKAK NO:2/1 EDİRNE
ELAZIĞ	BAŞKAN	MURAD	ATMACA	0 533 413 32 70	matmaca_p@yahoo.com	FIRAT ÜNİV. TIP FAK. PSİKİYATRİ AD. ELAZIĞ
ERZURUM	BAŞKAN	NAZAN	AYDIN	0 543 870 81 82	naydin@atauni.edu.tr	ATATÜRK ÜNİV. TIP FAK. PSİKİYATRİ AD. ERZURUM
ESKİŞEHİR	BAŞKAN	ÇINAR	YENİLMEZ	0-222-239 29 79	cinariyenilmez@yahoo.com	OSMANGAZİ ÜNİV. TIP FAK. PSİKİYATRİ AD. ESKİŞEHİR
GAZİANTEP	BAŞKAN	FATİH	KARAASLAN	0 542 452 46 98	mf_karaaslan@hotmail.com	SÜTÇÜ İMAM ÜNİV. TIP FAK. PSİKİYATRİ AD. KAHRAMANMARAŞ
İSTANBUL	BAŞKAN	EMREM	BEŞTEPE	0 532 645 02 05	emremb@yahoo.com	ONDOKUZ MAYIS CAD. OPT. RAİF BEY SOKAK NO:31/2 ŞİŞLİ -
İSTANBUL						
İZMİR	BAŞKAN	ŞEREF	GÜLSEREN	0 532 447 61 26	serefgulseren@yahoo.co.uk	1375 SOKAK EFES APT. NO:23 K:2 D:11 ALSANCAK - İZMİR2
KAYSERİ	BAŞKAN	TAYFUN	TURAN	0 542 234 51 38	tayfunturan@hotmail.com	MİLLET CAD. BELEDİYE DURMAZ İŞHANI KAT:5 NO:505 KAYSERİ
KOCAELİ	BAŞKAN	MUSTAFA	YILDIZ	0 533 747 50 42	myildiz60@yahoo.com	ÖMERGAHA MAH. SANAT SOKAĞI SALMANKURT APT. NO:3 D:6 İZMİR
KONYA	BAŞKAN	NAZMİYE	KAYA	0 532 678 95 78	nazmiye.kaya@gmail.com	SELÇUK ÜNİV. TIP FAK. PSİKİYATRİ AD. KONYA
MANİSA	BAŞKAN	M. MURAT	DEMET	0 533 438 38 28	muratdemet@superonline.com	CELAL BAYAR ÜNİV. TIP FAK. PSİKİYATRİ AD. MANİSA
SAMSUN	BAŞKAN	SÜLEYMAN	KORKMAZ	0 532 451 25 12	drkorkmaz@gmail.com	SAİT BEY MAH. BAĞDAT CAD. NO:44 SAMSUN
TRABZON	BAŞKAN	İSMAIL	AK	0 532 424 68 05	iaaktu@yahoo.com	ATATÜRK ALANI HALIS ÇELEBİ İŞ MERKEZİ NO:25/14 TRABZON

BÖLÜM II: Diğer Dernekler

9. ANADOLU PSİKİYATRİ GÜNLERİ

13 - 17 Haziran 2009
EDİRNE

www.apg2005.org
16-19 Haziran 2005
Kapadokya Dedeman Otel

PSİKİYATRİK
BOZUKLUKLARA
YATKINLIKLAR

14. ANADOLU
PSİKİYATRİ
GÜNLERİ

ikinci ve son duyuru

Türkiye Psikiyatri Derneği

**18. Anadolu Psikiyatri
Günleri**

"Psikiyatri'de Uzaktakiler"

17-20 Haziran 2009, Afyonkarahisar

Türkiye Psikiyatri Derneği Denizli Şubesi
Afyon Kocatepe Üniversitesi Tıp Fakültesi

TÜRKİYE PSİKİYATRİ DERNEĞİ

19.

16 - 19 Haziran 2010
Eskişehir

**ANADOLU
PSİKİYATRİ
GÜNLERİ**

Türk Nöropsikiyatri Derneği

Dr. Özcan Köknel

*Prof. Dr. İstanbul Üniversitesi Çapa Tıp Fakültesi Psikiyatri AD emekli öğretim üyesi
Türkiye Psikiyatri Derneği Başkanı (1996 – 2000)*

İlk Türk Nöro-Psikiyatri Derneği 3 Ekim 1914 tarihinde, İstanbul'da kurulmuştur. Toptaşı bimarhanesi Sertabibi Avni Bey, İstanbul'da bulunan Akıl ve Sinir Hastalıkları Uzmanlarına (Emraz-ı Akliye ve Asabiye Mütchassısları) Toptaşı bimarhanesinde yapılacak toplantıya çağırılmıştır. Bu çağrı üzerine İstanbul'da bulunan oniki uzmanın katılmasıyla ilk toplantı yapılmıştır.

Toplantıya katılanlar zabıt defterine yazılış sırasıyla:

- Raşit Tahsin Bey - Tıp Fakültesi Seririyatı Akliye ve Asabiye Hocası. Cemiyeti Tıbbiye-i Osmaniye ve Meclisi Aliyi Sıhhiye üyesi.
- Mahzar Osman Bey - Haseki Mecanin müşahedehanesi sertabibi. Haydarpaşa Hastanesi hekimi.
- Vasıf Bey - Tıp Fakültesi Tıp Kanunu Muallim muavini. Meclisi Aliyi Sıhhiye üyesi.
- Galip Ata bey - Emraz-ı Akliye ve Asabiye Mütchassısı. Haseki nisa (Kadın) Hastalıkları Hastanesi Sertabib Muavini
- Zılanakis - Balıklı Rum Hastanesi Emraz-ı Akliye Mütchassısı.
- Avni Bey - Toptaşı Bimarhanesi Sertabibi. Meclisi Aliyi Sıhhiye üyesi.
- Ali Muhlis Bey - Toptaşı Bimarhanesi Sertabib muavini.
- Niyazi Bey - Toptaşı Bimarhanesi Emraz-ı Akliye ve Asabiye Mütchassısı
- Lütfi Bey - Toptaşı Bimarhanesi Emraz-ı Akliye ve Asabiye Mütchassısı
- Tahir Bey - Toptaşı Bimarhanesi hekim muavini.
- Şuayip Bey - Gümüşsuyu hastanesi Emraz-ı Akliye ve Asabiye Mütchassısı.
- Nuri Bekir Bey - Darüşşafaka Emraz-ı Akliye ve Asabiye Mütchassısı.

Bimarhane sertabibi Avni Bey toplantıyı bir konuşma ile açmış, dünyada tıp alanında görülen değişmelerden, gelişmelerden söz etmiş, farklı uzmanlık alanlarında çalışan hekimleri kendi alanları içinde toplayan derneklerin gerekli olduğunu belirtmiş, kendisinin ve arkadaşlarının böyle bir derneğin beklentisi içinde olduklarını vurgulamış, kurulması düşünülen dernek için “Tababeti Ruhiye” ya da “Tababeti Akliye” adını önermiştir.

Raşit Tahsin Bey, Almanya'da bulunan derneklerden örnekler vermiş, kurulması düşünülen dernekte ruh ve sinir hastalıkları uzmanlarının birlikte bulunacağını belirterek dernek için “Tababet-i Akliye ve Asabiye Cemiyeti” adını önermiş, bu öneri oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Osmanlı İmparatorluğunun katıldığı I.Dünya Savaşı sırasında “Tababet-i Akliye ve Asabiye Cemiyeti”nin zabıt defterinde dernek toplantılarına ilişkin bir kayıt bulunmamasına kar-

şın, Mahzar Osman “Tababet-i Ruhiye” adlı kitabında, savaş yıllarında, Şişli Fransız La Paix Hastanesi’nde aylık bilimsel toplantıları sürdürdüğünü yazmıştır.

“Tababeti Akliye ve Asabiye Cemiyeti” 5 Mayıs 1918 tarihinde Raşit Tahsin Beyin çağrısı üzerine toplanmış, yönetim kurulu seçimi yapılmış, Mahzar Osman Bey başkan, Mustafa Hayrullah Bey başkan vekili, Şükrü Hazım Bey genel sekreter olmuştur.

1919 yılından itibaren Mahzar Osman’ın sahibi olduğu “İstanbul Seririyatı” isimli dergi, Nöropsikiyatri ağırlıklı olarak, 1951 yılına kadar yayını sürdürmüştür.

Mahzar Osman Uzman’ın 1951 yılında ölümünden sonra, 1952 yılında, Prof.Dr.İhsan Şükrü Aksel “Türk Nöropsikiyatri Derneği”nin başkanı olmuştur. İhsan Şükrü Aksel’in başkanlığı 1973 yılına kadar sürmüştür.

1952 yılında, derneğin yayın organı olan, nöroloji ve psikiyatri alanında yapılan araştırmalara, çalışmalara, vaka sunumlarına yer veren “Acta-Nöro-Psychiatrica” adlı iki ayda bir yayınlanan dergi yayınlanmış; 1960 yılından sonra derginin yayını durmuştur.

1973 yılından sonra Türk Nöropsikiyatri Derneği’nin başkanlığını sırası ile, Prof. Dr.Burhanettin Noyan, Prof.Dr.Selim Özyayın, Prof.Dr.Engin Eker, Prof.Dr.Özcan Köknel, Prof.Dr.Raşit Tükel, Doç.Dr.Peykan G.Gökalt yapmıştır.

Ord.Prof.Dr.İhsan Şükrü Aksel’in başkanlığı döneminde, Türk Nöro-psikiyatri Derneği’nin her ay yapılan bilimsel toplantılarından biri olan 1955 yılının ilk toplantısında, Ord.Prof. Dr.İhsan Şükrü Aksel’in önerisi ve toplantıya katılanların oyu ile Derneğin üyesi oldum. O yıllarda, dernek üyesi olmanın geleneksel yolu, yöntemi, töreni vardı. Üye adayı, bilimsel toplantıya katılır, toplantıya katılan dernek üyelerine bir üye tarafından tanıtılır, aday toplantı yerinin dışına çıkarılır, üyeliğin kabulü oya sunulur, kabul edildiğinde alkışlarla aday olarak çıktığı yere üye olarak dönerdi.

Ord.Prof.Dr.İhsan Şükrü Aksel’in başkanlığı döneminde 1960’lı yılların ortasından 1970’li yılların ortasına kadar, yaklaşık on yıl derneğin genel sekreteri olarak görev aldım. Bu süre içinde Ekim-Mayıs ayları arasında, her ay, İstanbul’da bir hastanede yapılan bilimsel toplantıların sürdürülmesi için çaba gösterdim. Toplantılar Ekim ya da Kasım ayında başlar, Mayıs ayına kadar her ay yapılır.

Toplantılar, genel olarak her ayın son çarşambası yapılırdı. Saat 11.00’de başlar, 13.00-13.30’a kadar sürerdi. Toplantıların hazırlanmasında bütün görev genel sekreterin omuzlarına yüklenmişti. Bu görevin yerine getirilmesi yaklaşık bir aylık bir çalışma ve çaba gerektirirdi. Toplantı yerinin seçimi başlı başına bir sorundu.

Başta İ.Ü.İstanbul Tıp Fakültesi Psikiyatri Kliniği, 1968 yılına kadar Cerrahpaşa Nöroloji, 1968 yılından sonra Cerrahpaşa Psikiyatri ve İstanbul Üniversitesi Psikiyatri Kliniği olmak üzere, Bakırköy Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi, Kasımpaşa Deniz Kuvvetleri Hastanesi, Adli Tıp Kurumu, Haydarpaşa, Haseki Hastaneleri Nöroloji Klinikleri başlıca toplantı yerleri idi.

1952 yılında, Ord.Prof.Dr.İhsan Şükrü Aksel’in başkanlığında, ilk “Milli Nöro-Psikiyatri Kongresi” yapılmıştır. 1958 yılı 3-4 Ekim tarihleri arasında Ankara’da üçüncüsü gerçekleşen “Milli Nöro-Psikiyatri Kongresi”nden sonra altı yıllık boşluk olmuştur.

Türk Nöro-Psikiyatri Derneği’nde genel sekreter olduğum dönemde Ord.Prof.Dr.İhsan Şükrü Aksel’in başkanlığında “Türk Nöro-Psikiyatri” ve “Türkiye Akıl Hıfzısıhhası” derneklerinin ortak bilimsel kongresi gerçekleştirilmiştir.23-25 Eylül 1964 tarihleri arasında Ankara’da Dil Ta-

rih Coğrafya Fakültesi'nin toplantı salonunda yapılacak kongrenin başkanı Ord.Prof.Dr.İhsan Şükrü Aksel'di. Doç.Dr.Özcan Köknel, Türk Nöro-psikiyatri Derneği'nin, Dr.Erdoğan Noyan Türkiye Akıl Hıfzısıhhası Derneği'nin genel sekreteri olarak "Organizasyon Komitesi"nde yer almıştır. Ortak bilimsel kongrenin düzenlenmesinde Dr.Kayıhan Aydoğmuş ve Dr.Özgür Polvan'ın büyük katkısı ve yardımı olmuştur. Bilindiği gibi, bu kongre, günümüzde Psikiyatri Derneği tarafından her yıl düzenlenen 2009 yılında 45.si yapılan kongrelerin ilki olup, bu toplantıların öncüsü olmuştur.

Türkiye Akıl Hıfzısıhhası Cemiyeti'nin de başkanı Ord.Prof.Dr.İhsan Şükrü Aksel olduğundan, Organizasyon Komitesi'nin hazırlık çalışmalarını sürdürmesi kolay ve rahat oluyordu. Önce programda yer alacak panel ve rapor konularını seçtik. Konuların güncel olmasına, ülkenin ruh sağlığı sorunlarına ışık tutmasına, çözüm getirmesine özen gösterdik. Panel konuları arasında "Cinsel bozukluklar ve cinsel eğitim", "Türkiye'de akıl sağlığı taraması sonuçları", "Psikiyatride Nörolojide klasifikasyon", "Çocuğun gelişmesinde çevrenin etkisi", "Türkiye akıl sağlığı planı üstüne" gibi, o günde, günümüzde de önemli olan konuların bulunması, "Nöro-psikiyatride elektrolitler" ve "Nöro-psikiyatride yeni gelişmeler" gibi rapor konularının programda yer alması, bu seçimin ne denli özenle yapıldığını ve o günden günümüze kadar, psikiyatrinin sürekli tartışılan, gelişen, değişen konularını içerdiğinin kanıtıdır.

Panellerde ve raporlarda yer alacak katılımcıları saptadık. Katılımcılara organizasyon komitesi adına birer yazı gönderdik. Onaylarını aldık. Panel ve rapor konuşmalarının yayınlanacağını bildirerek, konuşma metinlerinin, kongre tarihinden iki ay önce organizasyon komitesine gönderilmesini rica ettik. "Türkiye'de Akıl Sağlığı Taraması Sonuçları", "Psikiyatride Noroloji ve Klasifikasyon" panellerine Dünya Sağlık Örgütü'nden (WHO) ruh sağlığı uzmanı Dr.Bucke'yi davet ettik. Katılmayı kabul etti. Kongre süresinde birlikte olduk.

Dil Tarih Coğrafya Fakültesi toplantı salonunda yapılmasını düşündüğümüz kongrede yer sorunu çıkmaması için bir yandan fakültenin idare müdürüyle bağlantı kurduk. Öte yandan Ankara'da bulunan dernek üyesi hocalarımız ve genç meslektaşlarımız aracılığı ile sürekli olarak iletişim kurup resmi yazışmalarla toplantı salonunun 23-25 Eylül 1964 tarihleri arasında ortak bilimsel kongreye tahsis edildiğini belgeledik. Zaman zaman yaptığımız telefon konuşmaları ve yazışmalarda durumda bir değişiklik olmadığının güvencesini aldık.

Türkiye'de Nöropsikiyatri tarihinde ilk kez, kongrenin tarihini, yerini, süresini, panel ve rapor konularını, katılımcıları içeren duyurular hazırlandı. Afişler basıldı. Türk Nöro-psikiyatri Derneği'nin bütün üyelerine gönderildi. Ayrıca, Ankara, İstanbul, İzmir gibi illerde bulunan Nöroloji, Psikiyatri ve Beyin Cerrahisiyle ilgili bütün kurumlara, kuruluşlara, kliniklere, servislere afişler gönderildi.

Ord.Prof.Dr.İhsan Şükrü Aksel'in başkanlığında toplanan organizasyon komitesi kongreyle ilgili bütün hazırlıkları son bir kez gözden geçirdi.Gerekenlerin bütün ayrıntılarına kadar yapıldığı kanısına varıldı. Bu durumun yarattığı güven ve huzur içinde 22 Eylül 1964 günü Ankara'ya ulaştık. İlk işimiz, Dil Tarih Coğrafya Fakültesi'ne gitmek oldu. "Sakınan göze çöp batır" deyimini yaşadık. Daha önce geleceğimizi bildirmemize karşın, idare müdürünü bulamadık. Fakülte kapıcısı dışında etkili bir yetkili kişiyle karşılaşmadık. Bütün bunlar yetmezmiş gibi Fakülte toplantı salonunda da Türk Tıp Derneği Kongresinin olduğunu ve iki gün daha süreceğini öğrendik.

Tarih 22 Eylül 1964, Saat 17.30. Bir gün sonra sabah saat 09.00'da kongre açılacak. Ancak salon yok. Çözüm yok. Tam panik durumu. Kırk yıl sonra, bu durumu hatırladıkça soğuk soğuk terliyorum. Saat 18.00-18.30 zaman ilerliyor. Ankara'da bulunan hocaları, Ankara'lı dernek üyelerini arıyoruz. hiç birine ulaşmak imkanını bulamadık. Bulsak bile ne yapılabilir? Dr.Kayıhan Aydoğmuş ve Dr.Özgür Polvan'la birlikte önce birbirimizi sakinleştirdik. Düşünüp taşındık. Kongre başkanını aramaya karar verdik. Hoca'nın kaldığı otele gittik. Hoca, her zamanki serinkanlılığı ve çözüme yönelik düşünce yapısı içinde sağlık bakanını aradı. Durumu anlattı. Bakan, Türk Tıp Cemiyeti Kongresi başkanı olan Prof.Dr.Reşat Garan'ı aradı. Kongrenin son iki gününün Sağlık Bakanlığı'nda yapılmasını önerdi. Prof.Dr.Reşat Garan Bakanın ve Hoca'nın önerisini kabul etti. Gece saat dokuzda kongre salonu bize verildi. Derin bir nefes aldık. Kolları sıvadık. Gecenin geç saatlerine kadar kayıt masasını, kongre sekreterliğini ve salonu hazırladık.

23 Eylül 1964 günü saat dokuzda kongre Sağlık Bakanı Dr.Kemal Demir'in ve Kongre Başkanı Ord.Prof.İhsan Şükrü Aksel'in konuşmalarıyla açıldı. Bu açılış Ulusal Psikiyatri Kongrelerinin başlangıcı oldu. Birinci ortak bilimsel toplantı, Dünya Sağlık Örgütü'nden (WHO) ruh sağlığı uzmanı Dr.Brucke ve Sağlık Bakanlığından Ruh Sağlığı Daire Başkanı Dr.Nejat Candan'ın katılımıyla Sağlık Bakanlığı'nda "Türkiye'de Ruh Sağlığı Planı" çalışmalarını da başlatmıştır. Bilindiği gibi o günden günümüze kadar Sağlık Bakanlığı tarafından birçok plan ve program hazırlanmış hiçbir uygulamaya geçememiştir.

Türk Nöro-psikiyatri Derneği'nde genel sekreter olduğum dönemde Ord.Prof.Dr.İhsan Şükrü Aksel'in kurucusu olduğu üç ayda bir yayınlanan "Türk Nöro-psikiyatri Arşivi"nin yayın hayatına girmesinde ve hazırlanmasında Dr.Kayıhan Aydoğmuş ve Dr.Özgür Polvan'la birlikte çok çaba gösterdik. Bir yandan ilaç firmalarından reklam desteği ararken, öte yandan dergiye yazı bulmak, gelen yazıları düzenlemek için çok zaman harcadık.

1970 yılında, Türk Nöro-Psikiyatri Derneği, 6-8 Mayıs tarihleri arasında, İstanbul'da "World Psychiatric Association" (Dünya Psikiyatri Birliği) ile birlikte, ilk kez "International Regional Symposium" u (Uluslararası Bölgesel Sempozyum) gerçekleştirmiştir.

Her ay yapılan toplantı gündeminde, genel olarak, iki, üç bildiri, iki üç vaka sunumu yer alırdı. Gerekenden çok ya da az bildiri ve vaka sunumu olduğunda sorunlar yaşanırdı. Gelen bildiriler, vaka sunumları arasında seçim yapmak ya da gündemi oluşturmak için bildiri ve vaka sunumu bulmak özel bir çaba ve dikkat gerektirirdi. Gönderdiği bildiriyi ya da vaka sunumunu aylık gündemde görmeyen kimi dernek üyesi serzenişte bulunur, sitem ederdi. Hatta kırılan, kızan ya da küsen üyeler de olmuştur. Gündem oluşturmak için bildiri ya da vaka sunumu istediğimiz kimi üyeden de, kimi kez "olunca ben bildirmesini bilirim" gibi ters tepkiler aldığım olmuştur.

Özellikle uzman, doçent ve profesör olan kimi üye özel olarak aranıp sorulmadan, kendiliğinden bildiri ya da vaka sunumu olduğunu bildirmezler, her toplantıdan önce telefonla ya da yüz yüze sormamı beklerler, aramaz isem sitem ederlerdi. Bu konuda kimi üye ile tatlı sert tartışmalarımız da olmuştur. Dernek sekreterinin özel sekreter olmadığını anlatmak için çok çaba harcadım.

Gündem oluştuktan sonra yönetim kurulu tarafından onaylanır ve başkan tarafından imzalanır. Duyurular, klinikte teksir makinasında, makine bozuksa, dışarıda teksir edilip çoğaltılırdı. Her ay, dernek listesinde adı bulunan her üyenin adreslerine postalanırdı. Bu nedenle, her ay

bütün üyelerin adını, soyadını, adresini yazmak gerekirdi. Benim gibi iki parmakla yazan bir sekreter için bu zarf yazma işlemi oldukça zaman alırdı. Kimi kez, özenle yazıp postaladığım duyurular, kimi üyeye ulaşmadığında eleştirildiğim de olmuştur.

Bilimsel toplantılara Ord.Prof.Dr.İhsan Şükrü Aksel başkanlık yapardı. Ben de genel sekreter olarak yanında oturdum. Toplantı, başkanın konuşmasıyla açılırdı. Ben dernekle ilgili duyuruları, haberleri bildirirdim. Bundan sonra gündeme geçilirdi. Her bildiriden ya da vaka sunumundan sonra konu tartışmaya açılır, kimi kez tartışmalar sırasında kızgınlık, öfke patlamaları, kırgınlıklar, darılmalar da olurdu.

Hoca, tartışmalar sertleşirse araya girer havayı yumuşatır, durumu tatlıya bağlardı. Aylık bilimsel toplantıların sonuncusu Mayıs ayında Şişli Lapaix Hastanesi'nde yapılırdı. Başkan Ord.Prof.Dr.İhsan Şükrü Aksel'n şaraplı öğle yemeğiyle toplantı mevsimi kapanırdı.

Belleğimde, toplantılardan kalan acı, tatlı, neşeli,komik yüzlerce anı var. Bunlardan birini aktarmak istiyorum. Bir yıl ABD'de bir klinikte çalışan nöroloji profesörü dernek üyesi, çalışmalarını, izlenimlerini, bilimsel toplantılardan birinde sunmak istedi. İsteğini kabul ettik. Bakırköy Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi'nde yapılacak toplantının gündemini konferans olarak aldık. Saat 11.00'de başkan toplantıyı açtı. Ben dernek haberlerini duyurdum. Konuşmacı henüz gelmemişti. Zaman kazanmak için sözü uzattım. Söz bitti... Konuşmacı yok... Saat 11.30-11.45 oldu... Konuşmacı yok... Haber yok... Salonda huzursuzluk başladı. Toplantıyı terk edenler oldu. Saat 12.15'de konuşmacı alkışlar (!) içinde toplantı salonuna girdi. Hemen konuşmasına başlamasını önerdik. Konuşmacı gecikme nedenini açıklamadan, özür dilemeden söze başladı. İlk cümlesi şu oldu: "ABD'de ilk öğrendiğim her şeyin zamanında yapılması. Zaman çok değerli arkadaşlar..." Toplantı salonu, alkıştan ve kahkahadan çınladı.

Ord.Prof.Dr.İhsan Şükrü Aksel, Dünya Psikiyatri Birliği ve Dünya Nöroloji Federasyonu'nun kuruluşunda Türkiye adına kurucu olarak katılmış bu kuruluşlarda uzun yıllar etkin olarak rol almıştır. Öte yandan uzun yıllar Dünya Akıl Sağlığı Federasyonunda ülkemizi temsil etmiş ve yönetim kurulu üyesi olarak çalışmıştır.

1990 yılında, Türk Nöro-psikiyatri Derneği yönetim kuruluna seçildim. Yönetim Kurulu beni başkan yaptı. Seçimli genel kurullarda yönetim kurulundaki başkanlık görevim yaklaşık on yıl sürdü. Bu süre içinde, yönetim kurullarında yer alan genç, bilgili, çalışkan, girişimci üyelerin başarılı, gerçekçi, özverili çabaları ve anlayışlı, destekleyici, paylaşımcı işbirliği ile bir yandan derneğin alışlagelen bilimsel çalışmalarını sürdürdük. Öte yandan ülkemiz psikiyatrisinde kalıcı oluşumlar içinde Türk Nöro-psikiyatri Derneği olarak yer aldık.

Bu arada, Fransız ve Yunan Psikiyatri Dernekleri ile ortak bilimsel toplantılar düzenlenmiştir. 1999 yılı, 5-8 Haziran tarihleri arasında, İstanbul'da Avrupa Travmatik Stres Çalışmaları Derneği (ESTTS) Bilimsel Toplantısı, Türk Nöropsikiyatri Derneği girişimi ve katkısı ile gerçekleşmiştir.

Yaklaşık otuz kırk yıldır bütün psikiyatristlerin ortak bir dernekte toplanması için gösterilen çabalar, XXX.Ulusal Psikiyatri Kongresi Genel Kurulu'nda oybirliği ile alınan bir kararla eyleme dönüşmüştür. Kongre Genel Kurulu Psikiyatri Birliği kuruluş çalışmalarını yürütme görevini Türk Nöro-Psikiyatri Derneğine vermiştir.

Psikiyatri Derneği'nin oluşmasına ilişkin ilk adım 1994 yılında atılmıştır. "Psikiyatri Asistanları ve Uzmanları Derneği"nde yer alan gençlerin girişimi ve "Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı

ğı Derneğı”, “Türk Nöro-Psikiyatri Derneğı”, “İzmir Psikiyatri Derneğı” katılımı ile Ankara ve İstanbul’da toplantılar yapılmış bir yılı aşan bir hazırlık dönemi yaşanmıştır.

17 Haziran 1995 tarihinde kurucular toplantısı yapılmış, Türkiye genelinde katılan 166 Ruh Sağlığı ve Hastalıkları (Psikiyatri) uzmanının katılımı ile “Psikiyatri Derneğı” kurulmuş, geçici yönetim kurulu seçilmiştir. Geçici Yönetim Kuruluna Prof.Dr.Orhan Öztürk, Doç. Dr.Raşit Tükel, Doç.Dr.Mustafa Sercan, Doç.Dr.Levent Küey, Dr.M.Sezai Berber, Dr.E.Nalan İşcan, Dr.Cenk Tek seçilmiştir.

17 Haziran 1995 tarihinde kurucular toplantısında tüzüğü tartışılan, tamamlanan ve kabul edilen Psikiyatri Derneğı 7 Temmuz 1995 tarihinde Ankara Valiliğı’ne kuruluş başvurusunu yapmış ve (06-05-016) sicil numarasını almıştır. Derneğin kuruluş başvurusu yapıldıktan sonra, Psikiyatri Derneğı tüzüğü resmi makamlarca onaylanmak amacıyla incelemeye alınmıştır.

İlk toplantısını 8 Temmuz 1995’te yapan geçici yönetim kurulu, görev bölümü yapmış, başkanlığa Prof.Dr.Orhan Öztürk’ü seçmiştir.

Bir düşün gerçekleşmesinde Türk Nöropsikiyatri Derneğı’nin katkısının bulunmasından onur duydum. Mutlu oldum. Geriye doğru dönüp baktığımda, elli yıllık Türk Nöro-psikiyatri Derneğı üyeliğim süresinde, genel sekreter olarak çalıştığım on yıl içinde, yönetim kurulu başkanı Hocam Ord.Prof.Dr.İhsan Şükrü Aksel ve birlikte çalıştığım yönetim kurulu üeleriyle birlikte, ülkemizde psikiyatrinin gelişmesinde rol oynayan tarihi değeri olan bir derneğin içinde kalıcı katkılarım olduğunu gördüm.

Başkan olarak çalıştığım yıllarda, yönetim kurulunda, birlikte bulunduğum bütün üelerle tam bir dayanışma, paylaşma içinde bulundum. Birlikte ürettiğimiz tasarımları, projeleri birlikte yaşama geçirmek için ortak çaba gösterdik.

Tarihi değeri olan doksan yıllık Türk Nöro-psikiyatri Derneğı aynı zamanda çağdaş bir anlayış içinde bilimsel etkinliklere katılmakta, bilimsel etkinlikler düzenlemektedir. Tarihi misyonunu koruyarak vizyonunu sürdürmektedir.

Benden sonra başkan olan, on yıl birlikte çalıştığım Prof.Dr.Raşit Tükel bu görevi başarıyla yerine getirmiştir.Türk Nöro-psikiyatri Derneğı’nin misyon ve vizyon sahibi üeleri 2004 yılında yapılan genel kurulda Doç.Dr.Peykan Gökalp’i başkan seçerek, onun yıllar süren olumlu çalışmalarını bilimsel katkılarını değerlendirmiş, derneğe kadın başkan seçerek bir ilke imza atmışlardır.

Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği

Dr. M. Orhan Öztürk*, Dr. Berna Uluğ**

**Prof. Dr., Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Psikiyatri AD emekli öğretim üyesi.
Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği Başkanı (1977-1997),
Türkiye Psikiyatri Derneği Kurucu Başkanı (1995-1996),
Türkiye Bilimler Akademisi Şeref Üyesi (1997-)*

*** Prof. Dr., Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Psikiyatri AD.,
Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği Başkanı (1999-...)*

1 950'li yıllarda Türkiye'de psikiyatrinin sesi genelde İstanbul'dan yükseliyordu. İstanbul'da, Türk psikiyatrisinin en eski ve öncü kuruluşu Bakırköy Ruh Hastalıkları Hastanesi vardı. İstanbul'da, Cumhuriyet döneminin ilk ve tek üniversitesinin tıp fakültesi (İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi) bünyesinde ilk olarak kurulan bir nöropsikiyatri kürsüsü vardı. Bu kürsüde Prof. Mazhar Osman Uzman, Prof. Fahrettin Kerim Gökay, Prof. İhsan Şükrü Aksel gibi çağdaş Türk psikiyatrisinin kurucuları ders veriyorlar, toplantılar düzenliyorlar, dergiler çıkarıyorlar, yurtdışı kongrelere katılıyorlardı.

1945 yılında Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesinde bir psikiyatri kürsüsü kurularak başına Gülhane Askeri Tıp Akademisinden Prof. Dr. Rasim Adasal getirildi. Rasim Adasal ile ülkede psikiyatrinin sesi Ankara'dan da yükselmeye başladı. Rasim Adasal çok çalışan, çok yazan, topluma dönük konferanslarında geniş dinleyici kitlesinin ilgisini canlı tutmasını bilen üst düzey entellektüel birikimi olan bir hocaydı.

Prof. Dr. Rasim Adasal 1954'te "Ankara Nöro-Psikiyatri Cemiyetini" kurmuştu. Geniş kültürü ve dışa dönük kişiliği ile derneğin etkinliklerini çok canlı tutabiliyordu. Örneğin her hafta merkezi konumu nedeniyle Ankara Numune hastanesinde olgu sunumu toplantıları yapılıyordu. Bu dönemde Gülhane Askeri Tıp Akademisi'nin psikiyatri bölümü Prof. Dr. Nevzat Akabay'ın başkanlığında çok gelişmiş, asistanlarına çağdaş dinamik psikiyatri eğitimi veren bir kurumdur. Adasal'ın dernek toplantılarına Gülhane'den, Numuneden ve kuşkusuz Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Bölümünden öğretim üyeleri, asistanlar katılırdı. Bu toplantıların ardından da gene Rasim Hoca'nın öncülüğünde toplu halde yemeğe gidilirdi. Öğrenciler, Rasim Adasal'ın coşkulu derslerini tümüyle doldurdukları anfilerde büyük ilgi ile dinlerlerdi. Rasim Adasal ayrıca, 1950'li ve 1960'lı yıllarda, yılboyu süren halk konferansları düzenler, bu konferanslarda geniş halk kütlelerinin ilgisini, merakını canlı tutardı.

1959 yılı sonunda, ABD'de beş yıllık psikiyatri uzmanlık ve psikanalitik yönelimli psikoterapi eğitimini tamamlayarak yurda dönen Dr. M. Orhan Öztürk, 1960-1964 yılları arasında Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Bölümünde akademik yaşamına başladı. 1960'lı yılların başında Dr. M. Orhan Öztürk Ankara Nöro-Psikiyatri Cemiyeti'nin genel sekreterliğini yaptı. Bu süre içinde derneğin tüzüğü değiştirilerek Ankara Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği adını aldı ve hekimlerin yanı sıra ruh sağlığı ile ilgilenen kişilerin (psikolog, hemşire, toplum gönüllüleri vb) de üye olabilmeleri sağlandı. 1962'de Dernek Bakanlar Kurulu kararı ile Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği oldu ve kamu yararına dernek statüsü kazandı. 1960'ların sonuna doğ-

ru, Derneğin etkinlikleri giderek azaldı. Bunda, Adasal'ın emeklilik yaşına yaklaşmış olmasından çok, hem Hacettepe, hem Ankara Tıp grubunun Adasal'daki dışa dönük, canlı ilgiyi sürdüremeyişi büyük etkendi. Daha sonraki yıllarda derneğin, sönük bir dönemi başlar. Bu yıllar Ankara Tıp Psikiyatri kliniğinde Prof. Dr. Abdülkadir Özbek'in Grup Psikoterapileri ve Psikodrama Derneği'ni kurduğu ve etkinliklerini artırdığı dönemdir. 2004 yılında yitirdiğimiz Prof. Dr. Doğan Karan'dan öğrendiğimiz kadarı ile, dernek 12 Mart döneminde derneklerin baskı altında tutulması ya da kapatılması ve sıkı denetimi sürerken gerekli işlemler tamamlanmadığı için kapatılmıştı ve Prof. Dr. Doğan Karan tarafından formaliteler tamamlanarak dernek yeniden yaşama geçirilmişti.

Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği'nin yeniden göreceli bir canlılık kazanması ve etkinlikleri 1978 yılında başlar. 1977 yılında Sağlık Bakanlığı Müsteşarı Dr. Osman Yaşar, Gölbaşı'nda inşaatı tamamlanmış (!) ve yıllardır işletilemeyen 200 yataklı bir büyük ruh sağlığı merkezinin Hacettepe psikiyatri grubu tarafından işletilmesini o zaman Hacettepe Üniversitesi rektörü olan Prof. Dr. Doğan Karan'a önerdi ve çok ısrar etti. Doğan Karan, psikiyatri bölümündeki Prof. Dr. Orhan Öztürk, Prof. R. Leyla Zileli, Prof. Dr. Ahsen Orhon, Prof. Dr. Yusuf Savaşır'ın oluşturduğu grup ile birçok toplantılardan sonra, Hacettepe psikiyatri grubu Gölbaşı Ruh Sağlığı Enstitüsünü gerçekleştirmeye karar verdi. Hastanenin birçok alt ve üst yapı onarımları ve eksiklerinin giderilmesi, Üniversitenin teknik servislerinin ele almasıyla yaklaşık bir yılda tamamlandı. Hastanenin açılması ve işletilmesi için geniş bir hizmet kadrosu M. Orhan Öztürk'ün kişisel uğraşlarıyla çıkarıldı ve hastane işletmeye açıldı. Bu sürede, psikiyatri bölümü öğretim üyeleri, asistanları, stajyer ve enternleri büyük özveri ve yüreklilikle Gölbaşı'na nöbetleşe gittiler, çalıştılar. Görece küçük bir psikiyatri bölümü büyük bir şevkle belki de kendini aşan büyük bir işe girişmişti. Yaklaşık iki yıl içinde bu hastane kadın ve erkek koğuşları, uğraşı salonları, değişik etkinlikleri ile oldukça saygın bir sağaltım, araştırma ve eğitim merkezi durumuna geldi.

İşte bu dönemde, 1977 yılında, Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği'nin, kimseciklerin fazla ilgilenmediği bir genel kurul toplantısında derneğin yönetim kurulu üyeleri olarak Hacettepe grubundan kişiler seçildi. 1977'den 1997 yılına dek Derneğin başkanı olarak Prof. Dr. M. Orhan Öztürk çalıştı. Bu süre içinde çeşitli kermesler, bağışlar yoluyla Derneğin çok düşük olan geliri artırılmaya çalışıldı. Dernek, 1987 yılında Uluslararası Sosyal Psikiyatri Kongresi'ni düzenledi. 1989-1990 yıllarında Dünya Sağlık Örgütü ile birlikte yürütülen bir araştırma projesinde ve 1992 yılında Ankara'da Hacettepe Psikiyatri Bölümünce düzenlenen Ulusal Psikiyatri Kongresi'nin gerçekleştirilmesinde etkin biçimde yer aldı.

1990 yılında, Hacettepe Psikiyatri Bölümünden bir grup genç uzman ve asistanla birlikte Prof. Dr. M. Orhan Öztürk'ün yönetiminde ve derneğin sahipliğinde Türk Psikiyatri Dergisi yayınlanmaya başlandı. **Türk Psikiyatri Dergisi** ülkemizde psikiyatri alanında ilk olarak her makalenin bağımsız danışmanlarca değerlendirildiği ve her hafta toplanan yayın kurulunda tartışıldığı etkin ve etkili bir dergi oldu. 2002 yılında Türk Psikiyatri Dergisi'nin yayın yönetmenliğinden ayrılan Dr. M. Orhan Öztürk'ün yerine Prof. Dr. **Aylin Uluşahin** yayın yönetmeni olarak seçilmiştir. Onursal yayın yönetmeni olarak ödüllendirilen Dr. M. Orhan Öztürk Yayın Kurulu toplantılarına düzenli katılmaktadır. Prof. Dr. Aylin Uluşahin yayın yönetmenliği görevini büyük bir başarı ile yürütmektedir. Türk Psikiyatri Dergisi, 2002 yılında Index Medicus-PubMed'in taradığı çok az sayıda olan Türkçe tıp dergileri arasına girdi. 2005 yılında da Türkçe yayınlanan ilk tıp dergisi olarak Social Science Citation Index (SSCI) tarafından taranmaya başladı.

1978 yılından itibaren Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği'nin başkanlığını yürüten Prof. Dr. M. Orhan Öztürk 1997 yılında Dernek başkanlığına aday olmadı ve iki yıl Prof. Dr. Cengiz Güleç'in başkanlığından sonra 1999 yılında Prof. Dr. **Berna Uluğ** yönetim kuruluna seçilerek başkan oldu. O tarihten beri Prof. Dr. Berna Uluğ Dernek başkanlığını başarı ile yönetmiş ve ileriye götürmüştür.

Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği Prof. Dr. Berna Uluğ'un başkanlığında birçok ulusal ve uluslararası düzeyde toplantı ve sempozyum gerçekleştirmiştir. 1999 yılında Türk Psikiyatri Dergisi'nin 10. yılını kutlamak amacıyla ülkemizde ilk olarak Türkiye Psikiyatri Derneği'nin Bahar Sempozyumu ile birlikte psikiyatride araştırma makaleleri yazma ve yayınlama konusunda uluslararası bir sempozyum düzenlenmiş ve bu toplantıya Amerikan Psikiyatri Dergisi'nin editörü Prof. Nancy Andreasen, Acta Psiatrica Scandinavica'nın editörü Prof. Povl Munk Jorgensen ve Psikiyatri Psikoloji ve Felsefe Dergisi editörü Prof. William Fulford konuşmacı olarak davet edilmişlerdir. Bu toplantının çok verimli geçmesi ve özellikle genç asistan ve uzmanlar tarafından çok faydalı bulunması nedeniyle 2000 yılında bu sefer Ankara'da yapılmak üzere Prof. Jorgensen ile makale yazma ve yayınlama üzerine bir çalışma grubu düzenlenmiştir. 2002 yılında Prof. Stephan Claes ve Prof. Peter Heutink "Nöropsikiyatrik Bozukluklarda Gen Belirlenmesi" başlıklı konuda konferanslar vermek üzere davet edilmişlerdir. Yayıncılık ile ilgili çalışma gruplarının belli aralıklarla tekrarlanması kararı uyarınca, 2004 yılında Prof. Nancy Andreasen Ankara'ya davet edilmiş ve aynı yıl yapılan Bahar Sempozyumunda da bir konferans vermesi sağlanmıştır. 2007 yılında Dr. Murat Rezaki Anma Toplantısı'na davet edilen Prof. William Fulford hem bir Anma Konferansı vermiş hem de Türk Psikiyatri Dergisi yayın kurulu için Psikiyatride Hasta Hakları ve Etik konulu bir çalışma grubu düzenlemiştir. Hacettepe Nörolojik Bilimler ve Psikiyatri Enstitüsü ile birlikte düzenlenen Dr. Murat Rezaki'yi Anma Toplantıları çerçevesinde 2008 yılında A.B.D.'de beyin görüntüleme üzerine çalışan ve orada Türk Amerikan Bilim Adamları Derneği başkanlığını da yürüten Prof. Aysenil Belger ve 2009 yılında ise Johns Hopkins Üniversitesi Nöropsikiyatri Bölümü Direktörü Prof. Christopher Ross konferanslar vermek üzere davet edilmiştir.

Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği tarafından her yıl düzenli olarak verilen **Prof. Dr. Mual-la Öztürk Çocuk Ruh Sağlığı Ödülü** ve **Türk Psikiyatri Dergisi Araştırma Ödülü** Türkiye'de nitelikli bilimsel araştırmaların ve genç araştırmacıların desteklenmesi ve ödüllendirilmesi amacını taşımaktadır.

Türkiye Psikiyatri Derneği ile İşbirliği: 1994 Ekiminde alınmış bir Dernek Yönetim Kurulu kararı Karar Defterine şu şekilde yazılmıştır: "28. Ulusal Psikiyatri Kongresinde alınan karar uyarınca Türk Nöropsikiyatri Derneği ve Psikiyatri Asistanları ve Uzmanları Derneği temsilcileri ile işbirliği yapılarak bir Türk Psikiyatri Birliği kurulabilmesi için kuruluş aşamalarında her türlü maddi ve manevi desteğin sağlanması kararlaştırılmıştır." Bu karar ile uyumlu olarak TSRSB bünyesinde etkin olarak çalışan kişiler **Türkiye Psikiyatri Derneği**'nin kuruluş ve gelişme süreçlerinde de sorumluluk almışlardır. Son 2 yıldır **Ulusal Ruh Sağlığı Platformunda** yer alan Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği kuruluş amacına uygun olarak Türkiye'de ruh sağlığı ile ilgili toplumsal ve bilimsel etkinliklerini yükselterek ve geliştirerek sürdürmek kararlılığındadır.

İzmir Psikiyatri Derneği

Dr. Savaş Kültür *, Dr. Levent Küey **, Dr. Ayşen Baykara ***, Dr. Can Cimilli ****

* Prof. Dr., İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi Psikiyatri Kliniği'nden emekli

** Prof. Dr., Bilgi Üniversitesi Psikoloji Bölümü, Dünya Psikiyatri Birliği Genel Sekreteri

*** Prof. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi emekli öğretim üyesi,

**** Prof. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Bölümü

Prof. Dr. Abdülkadir Özbek “psikodrama grup psikoterapisi” eğitiminin ülke çapında yaygınlaşması amacı ve kapsamı çerçevesinde İzmir ve çevresindeki psikiyatr, psikolog ve bu konuda eğitim almakta olan kişilere yönelik psikodrama eğitimi örgütlenmesini planlamış ve bu örgütlenme girişiminde Prof. Dr. Savaş Kültür’ün öncülüğünü istemiştir. 1990 yılında *Abdülkadir Özbek, Savaş Kültür, Velhan Özbek, Cahide Aydın, Ayşen Baykara, Müge Tamar ve Benal İnceer*’den oluşan kurucu yönetim kurulu “İzmir Psikodrama Grup Psikoterapisi Derneği”ni kurmuş, aynı yıl yapılan genel kurulda yönetim kurulu Savaş Kültür, Ayşen Baykara, Levent Küey, Ayhan Eğrilmez ve Cahide Aydın’dan oluşmuş ve Savaş Kültür başkanlığa seçilmiştir.

Derneğin temel amacı “halk ruh sağlığını koruyucu ve tedavi edici amaca yönelik hizmet ve faaliyetlerde bulunmak, psikodrama grup psikoterapisi tedavi yönteminin bilimsel bir düzeyde, sağlık faaliyetlerinde yurtta gelişme ve yayılmasını sağlamaya çalışmaktır. Kuramsal ve uygulamalı seminerler, kurslar, sempozyumlar, kongreler, konferanslar düzenlemek; ruh sağlığını koruma amacına yönelik halkı aydınlatıcı ve eğitici bilimsel yayın ve faaliyetlerde bulunmak” biçiminde tüzükte belirlenmiştir.

Dernek, 1990-1991 yıllarında İzmir’de gerçekleşen psikodrama grup psikoterapisi eğitim çalışmalarını örgütlemek ve düzenli olarak sürdürme görevini yürütmüştür. 1990 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı’nca İzmir’de düzenlenen 26. *Ulusal Psikiyatri Kongresi*’ne katkıda bulunmuştur. 1991’de Ankara Grup Psikoterapileri Derneği ve Bergama Belediyesi işbirliği ile, Bergama’da, 16. *Grup Psikoterapileri Sempozyumu* düzenlemiştir. 1992 yılında toplanan 2. Olağan Genel Kurul’da bir önceki yönetim kurulu yeniden seçilmiştir. Aynı yıl 4. *Uluslararası Grup Psikoterapileri Kongresi (Bergama)*’nin düzenlenişine katkıda bulunulmuştur.

1993 yılında İzmir Tabip Odası işbirliği ile “*Birinci Basamak Hekimliğinde Ruh Sağlığı ve Bozuklukları*” mezuniyet sonrası eğitim programı düzenlenmiştir. 1994 yılında İzmir İl Sağlık Müdürlüğü, İzmir Atatürk Devlet Hastanesi Psikiyatri Kliniği işbirliği ile *İzmir İli Birinci Basamak Hekimleri Sürekli Eğitim Projesi* gerçekleştirilmiştir.

1994 yılında toplanan 3. Olağan Genel Kurulda derneğin işlevinin psikodrama grup psikoterapisinin de ötesinde, ruhsal sağlık ve bozukluklarla ilgili çalışmaları daha geniş boyutta kapsayacak biçimde geliştiği kanısına varılmıştır. Sonuçta, tüzük değişikliğine gidilmiş ve derneğin adı “*İzmir Psikiyatri Derneği*” olarak değiştirilmiştir. Sayısı yediye çıkartılan yeni yönetim

kurulu Savaş Kültür (başkan), Ayşen Baykara, Levent Küey, Ayhan Eğrilmez, Cahide Aydın, Taner Güvenir, Levent Tokuçoğlu 'ndan oluşmuştur.

Ülkemizde “Psikiyatri Birliği”nin oluşması için ilk somut adımlar 1994 yılında atılmış; diğer derneklerle birlikte İzmir Psikiyatri Derneği de bu sürece katılmış ve 1995 yılında “Psikiyatri Derneği (Türkiye)”nin kurucuları arasında yer almıştır.

Dernek 1995 yılında 2. *Sosyal Psikiyatri Sempozyumu (Kuşadası)* (Ankara Üniversitesi Krize müdahale Merkezi ve Sosyal Psikiyatri Derneği işbirliği ile)'nu ve *Grup Psikoterapiler Sempozyumu (Bergama)* (Türkiye Grup Psikoterapileri Derneği ve Bergama Belediyesi işbirliği ile)'nu düzenlemiştir. 1996 yılında Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı, Ankara Üniversitesi Krize Müdahale Merkezi ve Sosyal Psikiyatri Derneği işbirliği ile Çanakkale'de 3. *Sosyal Psikiyatri Sempozyumu* gerçekleştirilmiştir.

34. *Ulusal Psikiyatri Kongresi* 1998 yılında Çeşme'de Türkiye Psikiyatri Derneği ve Dünya Psikiyatri Birliği'nin işbirliği ile İzmir Psikiyatri Derneği tarafından düzenlenmiştir. Ekim 1999'da 1. *İzmir Psikanaliz ve Psikoterapi Günleri*'ne katılmak isteyen üyemiz asistan ve araştırma görevlilerine katılım bursu sağlanmıştır. 2000 yılında dernek Bodrum-Gümbet'te 7. *Ulusal Sosyal Psikiyatri Kongresi*'ni düzenlemiş ve bu kongrede *Abdülkadir Özbek Bildiri Ödülü* dağıtılmıştır.. Aynı yıl 10. *Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı Kongresi'nde araştırma ödülü* konulmuş; 2. *İzmir Psikanaliz ve Psikoterapi Günleri*'ne katılmak isteyen üyemiz asistan ve araştırma görevlilerine katılım bursu sağlanmıştır.

2000 yılında on yıldır İzmir Psikiyatri Derneği başkanlığını üstlenen Prof. Dr. Savaş Kültür Türkiye Psikiyatri Derneği başkanlığına seçilmesi nedeniyle bu görevi bırakmış, Aralık 2000'de yapılan olağan 6. genel kurulda İzmir Psikiyatri Derneği yönetim kurulu üyeliklerine Can Cimilli, Müge Tamar, Ayşegül Özerdem, Ömer Aydemir, Köksal Alptekin, Fusun Akdeniz ve Almıla Erol seçilmişler, yapılan görev bölümü sonucunda Can Cimilli başkanlık görevini üstlenmiştir.

2001 yılında Bergama'da toplanan *Uluslararası Grup Psikoterapileri Kongresi* ne katkıda bulunulmuştur. Aynı yıl 3. *İzmir Psikanaliz ve Psikoterapi Günleri*'ne katılmak isteyen üyemiz asistan ve araştırma görevlilerine katılım bursu sağlanmış; dernek üyelerinin katılımına açık olan Araştırma Projesi Destek Ödülü ilk kez 37. *Ulusal Psikiyatri Kongresi'nde* verilmiştir.

2002 yılında toplanan 7. olağan genel kurulda Can Cimilli, Ömer Aydemir, Almıla Erol, Pınar Çetinay, Müge Tamar, Ayşegül Özerdem, Leyla Gülseren yönetim kurulu üyeliklerine seçilmiş Can Cimilli tekrar başkanlık görevini üstlenmiştir. Aynı yıl 38. *Ulusal Psikiyatri Kongresi'nde* yeniden verilen Araştırma Projesi Destek Ödülünün adı yitirdiğimiz değerli meslektaşımızın adına *Dr. Hüray Fidaner Araştırma Projesi Destek Ödülü* olarak değiştirilmiştir. .

2003 ve 2004 yıllarında da Ulusal Kongrede *Dr. Hüray Fidaner Araştırma Projesi Destek Ödülü* verilmiştir

İzmir Psikiyatri Derneği'nin 24 Aralık 2004 günü yapılan 8. olağan genel kurulunda dernek tarihinde dönüm noktası oluşturan bir karar alınmıştır. Genel kurula katılan üyeler İzmir Psikiyatri Derneği'nin, bakış açısı ve hedefleri yönünden kurucuları arasında bulunduğu ve Türk psikiyatrisinin örgütsel çatısını oluşturan Türkiye Psikiyatri Derneği ile tam bir uyum içersinde olduğu görüşünden hareketle, kendisini fesh etmesini ve mal varlığını Türkiye Psikiyatri Derneği'ne bağışlamasını kararlaştırmışlardır. Yapılan seçimde yönetim kurulu bir önceki dönemle aynı üyelerden oluşmuş, başkanlık görevini bu kez Ömer Aydemir üstlenmiştir.

8. dönem yönetim kurulu İzmir Psikiyatri Derneği'nin parasal varlığını TPD İzmir Şubesine bir bina satın alınması koşuluyla Türkiye Psikiyatri Derneği'ne bağışlamış ve fesih işlemlerini gerçekleştirmiştir.

Her ne kadar kuruluş amacında “psikodrama grup psikoterapisi” eğitiminin verilmesi ve yaygınlaştırılması yer alsa da; İzmir Psikiyatri Derneği 14 yıllık yaşamı boyunca 188'e ulaşan üye sayısı ile İzmir ve çevresinde kurum içi ya da kurum dışı ruh sağlığı ve bozukluklarıyla uğraşan profesyonelleri bir araya getirmek, mesleksel bir eğitim ve dayanışma ortamı oluşturmak çabasını hep canlı tutmuştur. Konusunda yetkin ve öne çıkmış bilim insanı meslektaşlarımızın verdiği konferanslar, düzenledikleri paneller; gelecek vadeden genç meslektaşlarımızın tez çalışmalarının sunumları, eğitsel toplantılar sonrasında düzenlenen toplumsal etkinlikler hep bu çabayı gerçekleştirmek amacını gütmüştür. Eğitim alma sürecindeki meslektaşlarımıza sağlanan burslar; bilimsel araştırmaları teşvik eden ödüller hep bu bağlamda hedeflenmiştir. Sanıyoruz ki İzmir Psikiyatri Derneği var olduğu dönem içinde amaçları doğrultusunda işlevini yeterince yerine getirmiştir.

Türkiye Sosyal Psikiyatri Derneği ve İntiharı Önleme Derneği

Dr. Işık Sayıl

Prof. Dr., Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri AD emekli öğretim üyesi

Giriş

“Sosyal Psikiyatri” terimi ilk kez 1917’de ortaya atılmış ve çevrenin ruh sağlığı üzerine etkilerini önemseyen bir yaklaşımı tanımlamak üzere kullanılmıştır. Psikiyatride bir akım olarak gelişim göstermiş, 1950’li yıllarda “Toplum Psikiyatrisi” çalışmaları ile uygulamalı alana felsefi ağırlığını koymuştur. Psikiyatride üçüncü devrim olarak nitelenen bir konumda güncelliğini bu güne dek korumuştur. Toplum psikiyatrisi hastanın, tercihen, yaşadığı ortamda tedavisi için uygun düzenlemelere (sektörizasyon) ve ayaktan tedavi hizmetlerine ağırlık kazandıran bir yaklaşım olarak dikkati çeker. Bugün için çağdaş anlamı ile sosyal psikiyatri, çevresel ve toplumsal faktörlerin ruh sağlığı ile ilişkisi üzerinde duran, araştırma, klinik uygulamalardan epidemiyolojiye kadar çeşitli konuları içinde barındıran bir disiplindir. Geleneksel psikiyatri yaklaşımının bir adım ötesinde, hastanede olduğu kadar, hastane dışına da yönelen, koruyucu ruh sağlığı çalışmalarını gündeme getiren bir akımdır. Psikoloji, epidemiyoloji, sosyoloji, ekoloji, halk sağlığı, aile hekimliği, hemşirelik, sosyal hizmetler, istatistik, teoloji, antropoloji,... ilişkili olduğu disiplinlerden bazılarıdır. Sosyal psikiyatri, psikiyatristi hastane dışındaki yaşama ve dünyaya yönelten, toplumu bir bütün olarak ele alan ve alandaki çalışmalarını çok sektörlü, çok disiplinli bir anlayışla yürüten bir yaklaşımdır.

Ülkemizde Sosyal Psikiyatri Anlayışının Gelişimi

Sosyal psikiyatri yaklaşımı ülkemizde çağdaş psikiyatrinin kuruluşu ile birlikte gündeme gelmiştir. Modern psikiyatrinin kurucularından Mahzar Osman Uzman ruh sağlığı ve hastalıklarına toplumun ilgisini çekmeyi başarmış dersleri, konferansları ile konuyu hastane duvarları dışına taşıyarak toplumla bütünleşme yolunda ilk adımları atmıştır.

Öğrencilerinden Fahrettin Kerim Gökay medyanın ruh sağlığına etkileri üzerinde durmuş, basın kanununda intihar haberlerinin verilmesinin kurallara bağlanmasını sağlamıştır. Ayrıca intihar haberlerinin ayrıntılandırılmadan, resimsiz, iç sayfalarda verilmesi ile İstanbul’da intiharların azaldığını saptayan makalesi ile alanda bir ilki gerçekleştirilmiştir.

Sosyal psikiyatri, toplum psikiyatrisi kavramları 50’li yıllardan itibaren bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de giderek daha çok taraftar bulmuştur. Bakırköy Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesinde Faruk Bayülkem’in psikososyal rehabilitasyon çalışmaları, İstanbul’un çeşitli semtlerinde açılmasına önyak olduğu ruh sağlığı dispanserleri gündeme gelmiştir. Ankara’da

Rasim Adasal topluma açılma, toplumla psikiyatristi bütünleştirme yönündeki çalışmaları ile sosyal psikiyatrik anlayışı benimsemiş bir bilim adamı olarak hatırlanır. 60'lı yıllarda Adasal'ın Kızılay konferansları toplumun ruhsal sorunlar hakkında bilgi ve ilgisini artıran toplumla psikiyatristi bütünleştiren bir çalışma olmuştur. Aynı yıllarda, 50'lerde gittikleri yurtdışında psikiyatri ihtisası yaparak yurda dönen hekimlerle Türkiye'de psikiyatrinin zenginleştiği bir döneme girilmiştir. Ulusal psikiyatri kongrelerinde ülkemizin ve toplumumuzun kendine özgü yapısı ve dinamiklerinin ele alındığını görüyoruz. Bu yapı ve dinamiklerin kişiliğin gelişimine kişi ve toplum ruh sağlığına etkilerini değerlendiren çeşitli çalışmalar yapılmıştır.

Ancak bu çalışmalara yön vermede, ruh sağlığı açısından toplumsal ve çevresel faktörleri izlemede, kayda geçmede geleneksel psikiyatrik kurumlar; süregiden sorumlulukları, işlevleri, yapılanmaları gereği doğal olarak yetersiz kalmaktadır. Fahrettin Kerim Gökay'ın her ne kadar ölümünden sonra kapanmış olsada kurduğu ve bir dönem ulusal ve uluslar arası platformda çalışmalarını sürdüren "Türkiye Sosyal Psikiyatri ve Araştırma Derneği" nin varlığı, tarihsel bir zeminin varlığını ve alanda farklı kurumsal yapılanmalara duyulan ihtiyaç göstermesi bakımından önemlidir. Dernek faaliyetleri Fahrettin Kerim Gökay'ın "Tıp Dünyası" mecmuasındaki yazıları ile diğer profesyonellere duyurulmuştur. Giderek sosyal psikiyatri alanında kuramsal ve uygulamaya dönük önemli bir anlayış oluşmuştur. Metin Özek, Orhan Öztürk, Cengiz Sümer, Abdulkadir Özbek, Adnan Ziyalar ve diğerleri bu alana emek veren isimler olarak öne çıkmışlardır. Ülkemizde sosyal psikiyatridi konu alan ilk toplantı "Akdeniz Ülkeleri Sosyal Psikiyatri Kongresi" olmuştur. Orhan Öztürk'ün girişimleri ile gerçekleştirilen uluslar arası kongre 80'li yıllarda Hacettepe Üniversitesi salonlarında yapılmıştır.

Türkiye Sosyal Psikiyatri Derneği'nin Kuruluşu

Sosyal yaşamın, zorlayıcı koşulların, insanları mutsuz kılan yaşantıların; insanlar üzerindeki etkilerine hep duyarlı olmuşumdur. Ancak tıp fakültesine girmeden önce psikiyatridi düşünür olmamda çocukluğumda tanıdığım, babamın psikiyatrist olan bir yakın akrabası yönlendirici rol oynamıştır. 1959-1960 ders yılında Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesine girdim ve 1965'de Psikiyatri kliniğinde ihtisasa başladım. Türkiye'de psikiyatrinin gelişiminde başta sözü edilen tarihi geçmişe büyük ölçüde tanık oldum. Psikiyatrinin sosyal boyutuna ilgim çalışmalarıma da yansımıştır. Bu ilgide akademik yaşamımda önemli bir yeri olan Gülören Ünlüoğlu'nun etkisi önemli bir yer tutar. ABD'de psikiyatri ihtisası yaparak yurda dönüp psikiyatri kliniğinde ise başlaması, benim ihtisasa başladığım yıla rastlar. 1974'de sektörizasyon uygulamaları ile öne çıkan Amsterdam'a Amsterdam Üniversitesi burslusu olarak gittiğimde en ilgi çekici kurum olan Kriz Merkezi ekibinde görevlendirildim. Yarı zamanlı olarak da Türk işçilerinin yoğun olduğu Ford fabrikasında göç ve ruh sağlığı konulu çalışmamı yürütüyordum. Buradaki deneyimlerim beni sosyal psikiyatri, toplum psikiyatridi uygulamaları ile tanıştırdı. Bir yılın sonunda kliniğe döndüm. Edindiğim deneyimler doğrultusunda Kriz Merkezi kurma hayallerim ancak 15 yıl sonrasında gerçekleşmiştir. Bunda kriz kavramına yabancılık önemli rol oynadı. Psikiyatri yalnızca ruh hastaları ile ilgili bir alanda fonksiyoneldi. Topluma, sağlıklı toplumla hasta arasında yer alan, risk gruplarına yönelik bir uygulamaya yabancıydı. Henüz yerleşik bir psikopatoloji sergilemeyen bir gruba kapalıydı. Bakırköy Akıl Hastanesinde davetli konuşmacı olarak gittiğimde Oğuz Arkonaç bana "bu grubun tanısı ne?" diye sormuş, hasta olmayan grupla ilgilen-

meyi gereksiz gördüğünü belirtmişti. Tıp dışı profesyoneller bu konuya daha açıktı. Sonunda 1989'da Kriz Merkezi kuruldu (Ankara Üniversitesi Psikiyatrik Kriz Uygulama ve Araştırma Merkezi). Bunu Sosyal Psikiyatri Derneği'nin temellerinin atılışı olarak ifade etmek gerekir. Burada görevli, çeşitli disiplinlerden gelen ve ruh sağlığı alanında çalışan profesyonellerle de 1992'de Sosyal Psikiyatri Derneği'ni kurduk.

Kurucu Üyeler: Işık Sayıl, Refia Palabıyıkoglu, Oğuz E. Berksun, Birsen Ceyhun, Tülin Yücat, Seda Haran, Semra Azizoglu, Güler Ergin, Arzu Oral, Ayşegül Duran, Hülya Özayar, Remziye Arpa.

Derneğin kuruluşunda, daha sonra işleyişinde, çalışmalarında, sosyal psikiyatri kongrelerinin gerçekleştirilmesinde o günlerde genç bir uzman olan Oğuz Berksun'un emeği büyüktür. Refia Palabıyıkoglu ile birlikte tüzük hazırladığımız günleri, kongreler için işbirliği yaptığımız kurumlarla, kişilerle çalışmalarımızı, o günlerdeki heyecanımızı bugün hala büyük bir keyifle anımsıyorum. Bugün hala kullandığımız logomuzun o dönemde beraber çalıştığımız Birsen Ceyhun'un girişimleri ile yaptırıldığını da hatırlatmak istiyorum.

Alana emek veren deneyimli hekimlere derneğimizin ilk üyeleri içinde yer vermeye özen gösterdik. Bunlardan bazıları Orhan Öztürk, Metin Özek, Erdal Atabek, Coşkun Şarman, Gülören Ünlüoglu, Aysel Ekşi, Abdülkadir Özbek,...

Derneğin adında Türkiye isminin kullanılmasında dönemin Ruh Sağlığı Daire Başkanı Selçuk Candansayar'ın girişimleri önemli rol oynamıştır. O yıllarda Sağlık Bakanı olan Yıldırım Aktuna'nın desteği ile 01.10.1996'da bakanlar kurulu derneğin Türkiye ismini kullanmasına izin vermiştir. Böylece dernek, "Türkiye Sosyal Psikiyatri Derneği" olarak sivil toplum örgütleri içindeki yerini almıştır. Ayrıca 13.10.1997'de de yine bakanlar kurulu kararıyla kamuya yararlı dernekler kapsamına girmiştir.

Derneğin amaçları içinde öne çıkanları şöyle sıralamak mümkündür:

Ruh Sağlığı alanında Ruh Sağlığı ve Hastalıkları uzmanları yanı sıra psikologları, SHU, hemşireler ve diğer profesyonelleri çatısı altında toplayarak alanda bir güç oluşturmayı amaçlayan ruh sağlığına geniş bir perspektiften bakan bir kurumsallaşma amaçlanmıştır.

oplum ve bireyin ruh sağlığının korunması ve daha iyiye taşınması için çalışılması önde gelen amacı olarak ifade edilebilir. Bunu gerçekleştirmek için gerekli düzenlemeleri, girişimleri, kurumlar arası işbirliği içinde planlamak ve uygulamaya hazırlamak hedeflenmiştir.

Disiplinler arası ve kurumlar arası işbirliği içinde çalışarak yıllardır oluşturulamayan ulusal ruh sağlığı politikalarının belirlenmesinde katkıda bulunmak için çalışmalar yapmak yine derneğin amaçları içinde yer alır.

Sosyal Psikiyatri Kongreleri

Türkiye Sosyal Psikiyatri Derneği'nin Türkiye genelinde tanınması ve kabul görmesinde her yıl bir başka kurumla işbirliği içinde yapılan Sosyal Psikiyatri kongreleri etkili olmuştur. Bu kongrelerin ilki "Sosyal Psikiyatri Sempozyumu" adı ile Antalya'da yapılmıştır. O sırada hem Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı Başkanı hem de Ruh Sağlığı Vakfı Başkanı olan Prof. Dr. Coşkun Şarman'ın teşvik ve vakfın desteği ile bir ilk gerçekleştirilmiştir. Bundan sonrakiler "Türkiye Sosyal Psikiyatri Kongresi" olarak Ankara Üniversitesi Psikiyatrik Kriz Uygulama ve Araştırma Merkezinin ve derneğin işbirliği yaptığı kurumla birlikte ya-

pılmıştır. Genelde bir ana tema belirlenmiş ve bunun günceli taşıyan bir konu olmasına özen gösterilmiştir.

Bugüne dek işlenen ana temalar, Küreselleşme ve Psikiyatri, Ruh Sağlığına Bakış, Tutum, Ayrımcılık, Damgalanma, Beden: Psyche'den Soma'ya, Psikiyatri İçinde Bedeni Düşünmek, Yapamadıklarımız, Yapabildiklerimiz, Yapabileceklerimiz, Göç Olgusu ve Ruh Sağlığı,.... Şeklinde sayılabilir.

Bu yıl onbeşincisi yapılacak olan kongrelerin yapıldıkları yerler şöyle olmuştur.

- I. 1994 Antalya (Ruh Sağlığı Vakfı)
- II. 1995 Kuşadası, İzmir (İzmir Psikiyatri Derneği)
- III. 1996 Çanakkale (Çanakkale Devlet Hastanesi Psikiyatri Servisi)
- IV. 1997 Adana (Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı ve Çocuk Psikiyatrisi Anabilim Dalı)
- V. 1998 Kocaeli (Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri ve Çocuk Psikiyatrisi Anabilim Dalı)
- VI. 1999 Kapadokya (Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı)
- VII. 2000 Lefkoşe, Kıbrıs (Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı, Kıbrıs Yakın Doğu Üniversitesi)
- VIII. 2001 Bodrum (İzmir Psikiyatri Derneği)
- IX. 2002 Malatya (İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı)
- X. 2003 Ankara (Ahmet Andiçen Hastanesi Psikiyatri Kliniği)
- XI. 2004 Trabzon (Karadeniz Teknik Üniversitesi Psikiyatri Anabilim Dalı)
- XII. 2005 Eskişehir (Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı)
- XIII. 2006 Bursa (Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı)
- XIV. 2007 İstanbul (İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı)
- XV. 2008 Kocaeli (Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı)

Çalışma Alanları

Derneğin temel amacı toplumun ruh sağlığını korumak, bu alanda tedavi ve rehabilitasyon çalışmalarının yaygınlaştırılması ve geliştirilmesine katkıda bulunmaktır. Dernek bu amaca yönelik olarak şu konular üzerinde çalışır:

- Toplum ruh sağlığının korunması için, toplumsal özelliklerimize uygun politikaların geliştirilmesi,
- Ruh sağlığı hizmetlerinin hastaneler dışında da yeterli ve ulaşılabilir olmasının sağlanması,
- Toplumun ruh sağlığı ile ilgili konularda bilgilendirilmesi,
- Toplumsal kaynakların toplum ruh sağlığına hizmet edecek şekilde yönlendirilmesi için organizasyonların yapılması,
- Toplum ruh sağlığını tehdit eden, kriz yaratan durumların önlenmesi ya da ortadan kaldırılması çalışmaları,
- Kriz ve krize müdahale konularında çalışmaların yaygınlaştırılması,

Dernekte çalışma grupları oluşturularak bazı alanlarda profesyonellerin ruh sağlığı alanında daha etkin kılınması amaçlanmıştır. Bunlar: 1) Psikiyatrik Araştırmalar Grubu, 2) Psikiyatrik Tedaviler Grubu, 3) Aile ve Ruh Sağlığı Grubu, 4) Ruhsal Travma Grubu, 5) Kriz ve Krize Müdahale Grubu, 6) İntihar Davranışı ve İntiharı Önleme Grubudur.

Dernek kongreler ve bağışlar yolu ile zenginleştirdiği bütçesi ile araştırmalara destek olmuş, değerli katkılar olarak değerlendirebileceğimiz kitapları alana kazandırmış, genç profesyonellere burslar vererek geleceğin çağdaş ruh hekimlerinin yetişmesine katkı sağlamıştır. Desteklenen araştırmalardan biri hala sürdürülmekte olan “WHO/EURO Multicentre Study on Parasuicide” isimli DSÖ bağlantılı araştırmadır.

Dernek, Ankara’da ruh sağlığı alanında pek çok kurumun kuruluşunda yer alan değerli ruh hekimlerini yetiştiren ve psikiyatrinin toplumla ve hekimlikle birleşmesinde katkıları ile öne çıkan Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalının kurucusu Prof. Dr. Rasim Adasal adına bir ödül koymuştur. Rasim Adasal ödülü her yıl genellikle Ulusal Sosyal Psikiyatri kongrelerinde sahiplerini bulmaktadır.

Dernek 2000’de birikimlerini kullanarak Ankara’nın seçkin bir semtinde bir daire alarak çalışmalarını ve arşivini oraya taşımıştır. Bu benim yönlendirmem ancak yine Prof. Dr. Oğuz E. Berksun’un özverili çalışmaları ile gerçekleştirilmiştir. Derneğin bu gelişim sürecinde pek çok kereler ağır tenkit ve yaralayıcı yaklaşımlara göğüs germek zorunda kaldığımı da söylemeden geçemeyeceğim.

Bu arada derneğin muhasebecisi, kongrelerin fotoğrafçısı, her türlü soruna emeğini sakınmadan koşan birinden de söz etmek istiyorum. Mehmet Şeraner sabırlı çalışmaları ile derneğin eli-ayağı olmuş ve derneğin demirbaşları içindeki yerini hep korumuştur.

Geleceğe Bakışı

Bugün Türkiye Sosyal Psikiyatri Derneği yoluna Prof. Dr. Oğuz Berksun’un önderliğinde devam etmektedir. Prof. Berksun’un geniş vizyonu, psikiyatrinin gelişimini dikkate alan çalışmaları ile dernek günceli yakalamakta zorlanmamıştır. Toplumsal boyuta dönük çalışmalar yanı sıra genç profesyonellerin bireysel gelişimleri içinde uygun düzenlemelere gidilmiştir. Genç psikiyatri uzmanlarına eğitim bursları verilmesi, uluslararası projelerin desteklenmesi bu arada sayılabilir. Geleceğe yönelik projeleri içinde bir özel kurumlaşma çerçevesinde kamu hizmeti verilmesi, vakıflaşma çalışmaları ilk akla gelenlerdir. Prof. Berksun, sosyal psikiyatrinin geniş vizyonu ile uyuşan bir bakış açısı içinde dernek çalışmalarını yönlendirmektedir. Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsünde kurulmuş olan Disiplinler Arası Sosyal Psikiyatri Anabilim Dalında açılan yüksek lisans programının öğrencileri de derneğin genç itici gücü olarak önemli bir destek oluşturmaktadır.

Yayınlar, eğitim kursları, konferanslar ile alana hizmete devam eden derneğin geleceğin ruh sağlığı politikalarında önemli bir yeri olacağına inanıyorum. Her ne kadar günümüz psikiyatrisine biyolojik psikiyatri ağırlığını koymuşsa da psikiyatrinin sosyal boyutları hiçbir zaman gündemden düşmeyecektir. Önleme çalışmaları, psikiyatride toplumsal örgütlenme faaliyetleri ve klinik uygulamalar yanı sıra rehabilitasyon çalışmaları içinde yer almaya devam edecektir.

“Sosyal Psikiyatri” terimi ilk kez 1917’de ortaya atılmış ve çevrenin ruh sağlığı üzerine etkilerini önemseyen bir yaklaşımı tanımlamak üzere kullanılmıştır. Psikiyatride bir akım olarak

gelişim göstermiş, 1950’li yıllarda “Toplum Psikiyatrisi” çalışmaları ile uygulamalı alana felsefi ağırlığını koymuştur. Psikiyatride üçüncü devrim olarak nitelenen bir konumda güncelliğini bu güne dek korumuştur. Toplum psikiyatrisi hastanın, tercihen, yaşadığı ortamda tedavisi için uygun düzenlemelere (sektörizasyon) ve ayaktan tedavi hizmetlerine ağırlık kazandıran bir yaklaşım olarak dikkati çeker. Bugün için çağdaş anlamı ile sosyal psikiyatri, çevresel ve toplumsal faktörlerin ruh sağlığı ile ilişkisi üzerinde duran, araştırma, klinik uygulamalardan epidemiyolojiye kadar çeşitli konuları içinde barındıran bir disiplindir. Geleneksel psikiyatri yaklaşımının bir adım ötesinde, hastanede olduğu kadar, hastane dışına da yönelen, koruyucu ruh sağlığı çalışmalarını gündeme getiren bir akımdır. Psikoloji, epidemiyoloji, sosyoloji, ekoloji, halk sağlığı, aile hekimliği, hemşirelik, sosyal hizmetler, istatistik, teoloji, antropoloji,... ilişkili olduğu disiplinlerden bazılarıdır. Sosyal psikiyatri, psikiyatristi hastane dışındaki yaşama ve dünyaya yönelten, toplumu bir bütün olarak ele alan ve alandaki çalışmalarını çok sektörlü, çok disiplinli bir anlayışla yürüten bir yaklaşımdır.

İntiharı Önleme Derneği

İntiharlar ve intihar girişimleri giderek büyüyen bir halk sağlığı sorunudur. Özellikle 15-25 yaş gurubunu hedef alan özelliği nedeni ile bireyleri, aileleri ve toplumu derinden etkilemektedir. Ölümle sonuçlanan her intihar olayında en az altı kişi travmatize olmakta ve bir psikolojik destek gereksinimi doğmaktadır. Ayrıca intihar girişimleri, bakım ve tedavi masrafları, iş gücü kaybı, hatta özürlü bir vatandaş olarak yaşamına devam durumunda kalma hali de dikkate alınırsa, ekonomik boyutta önemli yük oluşturan sonuçlar yaratmaktadır.

İntiharlar altında çok çeşitli nedenler barındıran, sosyoekonomik düzey ve inanç farklılığı gözetmeksizin, toplumlarda demokratik dağılım gösteren bir sorundur.

Sorunla mücadelede yalnızca ruh sağlığı alanında çalışan profesyoneller değil çeşitli sektörlerin işbirliğine de gereksinim vardır. Çok disiplinli ve çok sektörlü bir önleme programı ile intiharları önlemek, artışı azaltmak, kabil olduğunca aşağılara çekmek mümkün olabilmektedir. Pek çok ülkede bu acı veren intihar davranışı ile mücadele edilmekte, sektörler arası iş birliği ve disiplinler arası paylaşım ile sorunun üstesinden gelinmeye çalışılmaktadır. Yalnızca profesyonellerin değil toplumun da bu konuda eğitimi ve katkısı başa çıkmada başarıyı artırmaktadır.

İntiharları önlemede pek çok ülkede gönüllü kuruluşlar, sivil toplum örgütleri ile önleme çalışmalarına bir bütünlük kazandırılmakta toplumla bütünleşen yaklaşımlarla daha etkin planlama ve uygulamalara gidilmektedir.

Bu alanda; ruh sağlığı ve hastalıkları uzmanları, psikologlar, sosyal hizmet uzmanları, sosyologlar, hemşireler gibi ruh sağlığı alanında çalışanlar, bir aile ferdini intihar nedeni ile kaybetmiş olanlar, risk grupları ile yüz yüze çalışan öğretmenler, polisler, subaylar, ilgili kurumların yönetici kadroları, yazılı ve görsel iletişim araçlarında çalışanlar, kısacası tüm toplumun el ele çalışması sonucunda sorunun üstesinden gelinebileceği bilinen bir gerçektir.

Bu görüşlerden hareketle tüm dünyada olduğu gibi intiharı önleme alanında çalışan bir sivil toplum örgütü kurulması gündeme gelmiştir.

İntiharı Önleme Derneği 6 Eylül 2004 tarihinde Ankara Üniversitesi Psikiyatrik Kriz Uygulama ve Araştırma Merkezi çalışanları ile konuyla ilgilenen profesyoneller tarafından 11 kişinin kurucu üyeliği ile kurulmuştur.

Kurucu Üyeler

Işık Sayıl (Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı)

A. Ü. Psikiyatrik Kriz Uygulama ve Araştırma Merkezi

Oğuz Berksun (Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı)

A. Ü. Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı

Halil Şenelmiş (Psikolog)

A. Ü. Psikiyatrik Kriz Uygulama ve Araştırma Merkezi

Halise D. Özgüven (Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı)

A. Ü. Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı

Bedriye Öncü (Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı)

A. Ü. Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı

Özge Uçan (SHU)

A. Ü. Psikiyatrik Kriz Uygulama ve Araştırma Merkezi

Hülya Yazar (Hemşire)

A. Ü. Psikiyatrik Kriz Uygulama ve Araştırma Merkezi

Remziye Arpa (Sekreter)

A. Ü. Psikiyatrik Kriz Uygulama ve Araştırma Merkezi

Çiçek Hocaoglu (Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı)

K.T.Ü. Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı

Nurgül Oktik (Sosyolog)

Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Sosyoloji Bölümü

Mehmet Tahir Soydal (Halk Sağlığı Uzmanı)

Sağlık Bakanlığı Ruh Sağlığı Daire Başkanlığı

İntihar Önleme Derneği'nin, Kriz Merkezi çalışanlarıyla kurulmuş olması bir rastlantı değildir. Merkez çalışanları intihar girişimleri ile acil servis basamağından başlayarak hep iletişim içinde olmuşlardır. İntihar girişimleri ile çalışırken, konunun hala daha toplumsal tabular içinde yer alışından kaynaklanan sorunları da yaşayarak görmüşlerdir. Türkiye'de ilk kez Acil Serviste Kriz Odası oluşturularak intihar girişimlerine birinci elden ulaşmayı sağlayan örgütlenmeyi gerçekleştirmişlerdir. Bütün bunların yanı sıra merkez olarak Uluslar arası İntihar Önleme Derneği (International Association for Suicide Prevention - IASP) ile iletişim içinde olmuş, bireysel ve kurumsal boyutta IASP temsilcisi olarak görev almışlardır.

Derneğin Amaçları

- İntiharların ruhsal bozuklukların bir komplikasyonu olduğu gerçeğinden hareketle ruhsal bozukluklar, özellikle de depresyonlar konusunda ilgili meslek grupları ve toplumun bilgilendirilmesi, böylelikle erken tanı ve tedavi olanaklarının sağlanması.
- İntihar ve intihar girişimleri ile ilgili araştırmaların özendirilmesi ve desteklenmesi

- Toplumun intihar davranışı konusunda bilgilendirilmesi, bu yönde örgün ve yaygın eğitim programlarından yararlanılması
- Giderek büyüyen bir sorun olarak karşımızda bulunan “intihar” konusundaki önleme çalışmalarının yerel ve ulusal boyutta yaygınlaştırılması
- Araştırmalarla belirlenen risk grupları ile yoğun önleme çalışmalarının başlatılması
- İntihar riski taşıyan, intihar düşüncesi bulunanların kolayca ulaşabilecekleri kurumsal düzenlemelere gidilmesi
- İntihar girişimleri ve intiharlarda önde gelen yöntemin ilaçla intihar olduğu gerçeğinden hareketle kullanılabilecek ilaçların serbestçe satışının engellenmesi, kısıtlamalar getirilmesi
- Giderek artan silahla intiharlar dikkate alınarak silahın serbestçe alım ve satımının kurallara bağlanarak kısıtlanması
- Bilimsel kongre ve toplantılar düzenlenmesi
- Derneğin amaçları doğrultusunda kitap, dergi, kongre tutanakları, broşür, eğitim notu ve CD gibi dokümanların basılması ve yayılımının sağlanması
- Yerel ve ulusal basın yayın organları ile işbirliği yapılarak intihar haberlerinin özendirici, ayrıntılı ve resimli olarak verilmesinin önlenmesi
- Görsel ve yazılı basında intiharı önleme konusunda bilgilendirici yayınlara yer verilmesinin sağlanması
- Tıp ve diğer sağlık personeli yetiştiren, ruh sağlığına dönük uygulama alanı bulunan okullarda intihar davranışı ve önleme konularına ilişkin pratik bilgiler içeren dersler verilmesi
- Yerel, bölgesel, ulusal ve uluslar arası açıklamalı gezi, seminer, konferans, söyleşi, panel, yarışma, kongre, sempozyum vb. etkinliklerin düzenlenmesi, kamuoyuna aydınlatıcı, uyarıcı basın bültenlerinin çıkarılması
- Konuyla ilgili bilimadamı, araştırmacı, sanatçı, uzman ve ilgili vatandaşlardan oluşan danışma kurullarının oluşturulması
- Derneğin amaçlarına yönelik yapılan çalışmalar katılımı sağlamak için gerekli görürse özel ve tüzel kişilere ödüller verilmesi
- Krize müdahale ve intiharı önleme alanında çalışan çeşitli meslek gruplarının temsilcileri için ortak bir platform oluşturulması
- Bu alanda çeşitli ülkelerde ve ülkemizde edinilmiş deneyimlerin paylaşılmasının sağlanması
- Alanda çalışacak kişilerin seçilmiş merkezlerde özel eğitim programları ile hazırlanması ve uygulamalar için yol gösterilmesi
- İnternet sitesi oluşturularak bu yolla da profesyonellerin ve toplumun intiharı önleme konusunda bilgilendirilmesi

Derneğin Etkinlikleri

İntiharı Önleme Derneği kuruluşundan bu yana kuruluş amaçları doğrultusunda; Ankara Üniversitesi Psikiyatrik Kriz Uygulama ve Araştırma Merkezi başta olmak üzere, A.Ü.T.F. Psikiyatri Anabilim Dalı ve diğer ilgili kurumlarla işbirliği içindedir.

- Ülkemizde intihar davranışının bireysel ve toplumsal boyutlarını belirlemek üzere yapılan ulusal ve uluslararası araştırmalar izlenmekte ve desteklenmektedir (SPORT, çok merkezli, uluslar arası tutum çalışması, Dünya Sağlık Örgütü bağlantılı AB kapsamında gerçekleştirilen WHO – EURO intiharı önleme çalışmalarının desteklenmesi gibi –ki bir ayağı kriz merkezi olmuştur-).
- Sağlık Bakanlığı Ruh Sağlığı Daire Başkanlığınca hastane acil servislerinde kriz odası uygulamaları başlatılmıştır. Bu uygulamada derneğimizce eğitim, danışmanlık, eğitim materyali sağlanması gibi konularda destek verilmektedir.
- Toplumsal boyutta kronik psikososyal bir stres olan ve boyutları tahminlerin üzerine çıkan ev içi şiddet ile ilgili çalışmalar desteklenmekte ve önleme amaçlı çalışmalara destek verilmektedir.
- Okullarda koruyucu ruh sağlığı çalışmalarını yürüten rehber öğretmenlere eğitim ve danışmanlık hizmeti verilmesi için gerekli çalışmalara öncülük edilmiş ve eğitim programları oluşturularak kurslar düzenlenmiştir.
- Dernek tarafından toplumsal bilinci artırmak ve eğitim amaçlı olarak çeşitli gazete, televizyon ve radyolarda programlar yapılmıştır.
- Toplumsal duyarlılığı artırmak, toplumu ruh sağlığı konusunda bilgilendirmek için broşürler hazırlanmış olup basımı için finans temin edilmeye çalışılmaktadır.
- Yine risk grupları ile çalışan kurum ve kuruluşlarda personel eğitimini sağlamak amaçlı “Kriz Müdahale ve İntiharı Önleme Kursları” planlanmıştır.
- Dernek her yıl 10 Eylül İntiharı Önleme gününde akademik boyutta ve toplumsal boyutta aktivitelerle sorunu geniş kitlelerle paylaşmaktadır. Adalet Bakanlığı ile işbirliği içinde, risk grubu oluşturan tutuklu ve hükümlülerle çalışan meslek gruplarının eğitimi çalışmalarına dernek üyelerimiz de katılmıştır.

Dernek 08.11.2007’de yapılan genel kurulunda bu çalışmaların yanı sıra “Türkiye” ismini almak ve “Kamu Yararına” dernekler kapsamına girmek için girişimlerde bulunmak kararı almıştır. Bunun için gerekli girişimlere başlanmıştır. Yine bu toplantıda yeni dönem yönetim kurulu seçilmiştir.

Üç yıllık bir geçmişi olan derneğin alanında bir boşluğu doldurduğu ve gelecekteki çalışma ve projeleri ile bir insanlık dramı olan intihar davranışını önlemede önemli bir işlevi gerçekleştireceğine inanıyoruz. Derneğin ekonomik koşulları el verdiğinde IASP üyeliği için de başvuruda bulunulacaktır.

Türk Biyolojik Psikiyatri Derneği (TBDP)'nin Kuruluşu ve Gelişmesi

Dr. Bilgen Taneli

*Prof. Dr., Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Bl. emekli öğretim üyesi, Bursa
TBDP kurucu üyesi*

“Biyolojik Psikiyatri Derneği’nin Türkiye’de kuruluşu, diğer birçok ülkeye göre oldukça geç kalmış bir olaydır. Dernek, 16.20.144 kod numarası ile 14.05.1993 tarihinde, merkezi Bursa’da olmak üzere kurulmuştur. 14/6/2001 tarihinde yapılan V. Olağan Genel Kurul toplantısında alınan karar üzerine, Bakanlar Kurulu’nun 17/1/2003 tarihli, 2003/5208 sayılı kararı ile adı “Türk Biyolojik Psikiyatri Derneği” olarak değiştirilmiştir.

Psikiyatri’nin biyolojik temellerine ilgi duymam, Ege Üniversitesinde Psikiyatri Kliniğinde uzmanlık eğitimimi sürdürdüğüm sıralarda, kliniğe alınmış olan “Alvar” marka Fransız malı bir EEG cihazı ile başladı. Yani, Berger’den yaklaşık 40 yıl sonra, elektroensefalografiyi kliniğimizde psikiyatrik hastaların değerlendirilmesinde yardımcı bir yöntem olarak kullanıyorduk. Burada, Ege Üniversitesi Psikiyatri Kliniği’nin kurucusu olan Doç. Dr. Necmettin Arkan’ı saygı ile anıyorum. Kendisi, gerek yetişmiş olduğu Ankara Üniversitesi Psikiyatri Kliniği’nde ve gerekse bir süre çalıştığı Fransa’da, EEG ile çalışmış biri idi. O dönemde, 1963-64 yılları olabilir, çocuk kliniğinden gönderilen bir çocuğun klinik bulguları ile EEG bulgularını birleştirerek “bu çocukta bir beyin sapı tümörü olabilir” demiştim. Öyle de çıktı. Bu olay beni çok heyecanlandırmıştı. Ne yazık ki operatif girişim ölümle sonuçlandı. Bu birinci olgudan yaklaşık 22-23 yıl sonra, İstanbul’da gördüğüm bir başka çocuk hastada aynı tanıdan şüphelendim (Pons Gliomu). Henüz MR bulgusu ortaya çıkmadan, EEG bize yardımcı olabiliyor. Arka arkaya birkaç operatif girişim ve şant takılmasından sonra bu çocuk kurtarılabildi. Halen, büyükçe bir işletmenin bilgi-işlem sorumlusu olara çalışıyor, EEG’nin erken tanıdaki yardımı sayesinde.

Almanya’da çalıştığım 1966-1976 yılları arasında ise Biyolojik Psikiyatri’ye olan ilgim gidecek geliştirdi. Bu yıllarda sırasıyla Würzburg Üniversitesi Psikiyatri Kliniği’nde, Göttingen Üniversitesi Max Planck Enstitüsü Beyin Araştırmaları Bölümü’nde, Göttingen Üniversitesi Nöropsikiyatri Kliniği Elektrofizyoloji Laboratuvarı’nda ve Nörofizyoloji Kürsüsü’nde çalışarak değişik projelerde yer aldım.

Bu projelerden en büyük olanı, Deutsche Forschungsgemeinschaft (DFG) (Alman Bilimsel Araştırmalar Topluluğu) tarafından desteklenen, Almanya’daki değişik üniversiteler ile Max-Planck Enstitüsü’nün ortak projesi olan “Sonderforschungsbereich-33” (SFB-33) (Özel Araştırma Alanı-33) isimli bir araştırma projesi idi. Bu projenin bilimsel adı “Sinir Sistemi ve Biyolojik İnfomasyon” idi. Bu proje, temel bilimlerden kliniğe kadar tüm Nörobilimleri içine alan ve değişik merkezlerden 100’ün üzerinde bilim adamının katıldığı, Almanya’da dönemin

en büyük araştırma projesi idi. Ben de bu projede, nörolojik ve psikiyatrik hastalıklarda EEG ve Uyarılmış Beyin Potansiyellerini araştırıyordum (1972-1975).

Almanya'da çalıştığım süre içinde, Psikiyatri dalındaki Uzmanlık tezim (İnsanda Uyku-
nun Poligrafik Olarak Araştırılması) ile Doçentlik tezimi de (İnsanda Alkolün Akut Etkisinin
Elektrofizyolojik ve Psikometrik Yöntemler ile Araştırılması), Biyolojik Psikiyatri bakış açısı ile
Würzburg ve Göttingen Üniversitelerinde yaptım.

28.Ocak 1976 tarihinde, o zamanki adı ile Bursa Üniversitesi'nde, Psikiyatri Kliniği'ni kur-
mak üzere kadroya atandıktan sonra da, doğal olarak klinik araştırmalarımızın önemli bir bölü-
mü, psikiyatrinin biyolojik yönü ile ilgili olarak devam etti.

Türk Biyolojik Psikiyatri Derneği'ni kurma düşüncesi, 1978 yılında Barselona'da (İspanya)
yapılan 2. Dünya Biyolojik Psikiyatri Kongresi'ne katıldığım sırada oluştu. Bu kongrede çok
sayıda bildiri beni etkilemişti. Özellikle bir tanesi, L. Brodsky ve J. Zuniga tarafından sunulan,
"Refractory anxiety: a masked epileptiform disorder?" (Tedaviye dirençli anksiyete: maskelen-
miş epileptik bir bozukluk?) başlıklı 11 olguluk bir çalışmaydı. Barselona'ya gitmezden kısa
süre önce, Profesörlük tezi olarak hazırladığım araştırmanın bir bölümünde 64 adet benzer ol-
guyu aynı düşünce ile değerlendirmiştim.

Elektrofizyolojinin ötesinde, değişik görüntüleme yöntemleri, biyokimyasal ve nöroen-
dokrinolojik yöntemler, psikofarmakolojik ve genetik yöntemler ile psikiyatrinin biyolojik
temellerinin araştırılması tüm dünyada hızla gelişmekteydi. Bu alanda, daha da geç kalmadan
Türkiye'de bir derneğin kurulması kaçınılmaz bir noktaya gelmişti. Ne var ki bazen düşünceler,
gerçekleştirilmek istenen işlerden çok daha hızlı oluşuyor, eylem ise geriden geliyor.

Dernek kurma düşüncemi ilk olarak beni her zaman bütün gücü ile desteklemiş olan eşim
Prof. Dr. Suna Taneli'ye ve bu konuya ilgi duyan klinik arkadaşım Prof. Dr. Süha Özaşkınli'ya
açtım. Her ikisinin de bana güç veren düşüncelerini aldıktan sonra, ayrıca Doç. Dr. Arif Verimli,
Prof. Dr. Coşkun Şarman, Prof. Dr. Refet Saygılı, Prof. Dr. Aslan Oğuz ve Doç. Dr. Mansur Be-
yazyürek ile de konuşarak, Prof. Dr. Süha Özaşkınli ve benimle birlikte 7 kişilik kurucu üyeleri
oluşturmuş olduk.

Kurucu üyeler, Geçici Yönetim Kurulu olarak ilk toplantılarını 18.05.1993 tarihinde yap-
mış ve beni başkanlığa seçmişti.

Derneğin 1. olağan Genel Kurulu, 31.08.1993 tarihinde, sabah 10.00'da Uludağ Üniversi-
tesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Kliniği salonunda, 19 üyenin katılımı ile yapılmıştır. Tarihi özelliği
olan bu ilk Genel Kurul'da yapılan seçim sonucunda, Yönetim Kurulu üyelikleri ile Denetleme
Kurulu üyeliklerine aşağıda belirtilen üyeler seçilmişlerdir.

Yönetim Kurulu Üyeleri

- Prof. Dr. Bilgen Taneli (Başkan)
- Prof. Dr. Aslan Oğuz (Başkan Yard.)
- Prof. Dr. Süha Özaşkınli (Katip)
- Prof. Dr. Suna Taneli (Sayman)
- Doç. Dr. Arif Verimli (Üye)

Denetleme Kurulu Üyeleri

Uz. Dr. Figen Karadağ

Uz. Dr. Meltem Baş

Doç. Dr. Mansur Beyazyürek

Türk Biyolojik Psikiyatri Derneği Tüzüğü

Bakınız: <http://www.biyolojikpsikiyatri.org>

Düzenlemiş Olduğumuz Bilimsel Kongreler

Bilimsel aktivite olarak, Derneğimiz tarafından bu güne kadar, iki yılda bir olmak üzere, uluslararası katılımlı 7 adet Ulusal Kongre, 3 adet Uluslararası Sempozyum düzenlemiştir. Ayrıca derneğimiz ile işbirliği içinde olmak üzere, World Federation of Societies of Biological Psychiatry (WFSBP)'nin bir adet "Bölgesel Kongresi" ("Regional Congress"), 3-5 Temmuz 2000 tarihlerinde İstanbul'da düzenlenmiştir. 2013 yılında yapılacak olan WFSBP'nin 11. Dünya Kongresi'ni İstanbul'da düzenleyebilmek için büyük çaba gösterdik. Ne yazık ki, söz konusu kongre Japonya / Kiyoto'da yapılacak. 2015 yılında yapılacak 12. Dünya Kongresi'ni İstanbul'a getirebilirsek, ülkemiz adına gene de mutlu olacağız.

Biyolojik Psikiyatri Derneği'nin kurulduğu 1993 yılında, "**29. Ulusal Psikiyatri Kongresi**", 29 Eylül-4 Ekim 1993 tarihlerinde Bursa'da düzenlendi. Bu kongrenin öncesindeki iki gün, 30 Eylül - 1 Ekim 1993 tarihlerinde, "**Uluslararası Alzheimer Hastalığı ve İlgili Bozukluklar Satelit Sempozyumu**" düzenlenmiştir. Bu sempozyuma 11'i yurtdışından olmak üzere 14 konuşmacı katılmıştır. Ayrıca, 29. Ulusal Psikiyatri Kongresi için de yurtdışından 6 davetli konuşmacı katılmıştır.

"**Uluslararası Alzheimer Hastalığı ve İlgili Bozukluklar Satelit Sempozyumu**"na yurtdışından katılan davetli konuşmacılar:

Franzek (Würzburg), Resiberg (New York), S. Buchsbaum (New York), Unterbeck (West Haven), Braak (Almanya), Mesulam (Boston) Harvard Medical School, S. Weintraub (Boston) Harvard Medical School, B. Saletu (Viyana), İ. Karacan (Houston) Baylor College of Medicine, Riederer (Würzburg), Y. Taneli (Würzburg).

"**29. Ulusal Psikiyatri Kongresi**"ne yurtdışından katılan davetli konuşmacılar:

Franzek (Würzburg), D. Naber (Münih), R. Kretschmar (Kroll AG. Almanya), C. Hock (Münih), T. Dinan, İ. Karacan (Houston) Baylor College of Medicine.

Bütünöyle, söz konusu sempozyum ve kongre, Biyolojik Psikiyatri Derneği'nin aktif katkıları ile gerçekleşmiştir. Pratik olarak, bu bilimsel toplantılar, Uludağ Üniversitesi Psikiyatri Kliniği'nin yanı sıra, Biyolojik Psikiyatri Derneği'nin de ilk bilimsel aktivitesi olmuştur.

Alzheimer Hastalığı Sempozyumu ile ilgili küçük bir anımı da burada anlatmak isterim. Hoca arkadaşlarımızdan biri, "Bilgen, bu davetli misafirlerin anlattıkları bizim için çok yüksek düzeyde bilgiler. Bazen anlamakta zorluk çekiyoruz" demişti. Ben de "İşte o nedenle kendilerini buraya davet ettik. Olar nerede, biz neredeyiz görmek istedik." demiştim.

Aradan geçen zaman içinde, bugün artık o bilgilerin çok ilerisindeyiz. Bugün için, bu örneğin tersi bir örneği vermekten de zevk duyacağım. Bir asistan arkadaş, kongrelerde çok sayıda

davetli misafiri dinlemiş, hocalarından da çok şey öğrenmiş olmalı ki, yurt dışından davetli olan bir kişinin oldukça da iyi olan konuşmasının ardından “Pek de yeni bir şey anlatılmadı ki” demişti. Ben de kendisine “Bütün bu anlatılanları biliyorsan çok iyi, kutlarım seni” demiştim.

Bugün artık bu satırları yazdığım 2009 yılında, Türk Psikiyatrisi hatırı sayılır derecede yol kat etmiştir. Özellikle Biyolojik Psikiyatri alanında. Bu gelişmede payı olduğunu düşündüğüm birkaç noktaya değinmeden edemeyeceğim. (1) Bunlardan birincisi, içinde bulunulan şartların gereği olarak, birçok dalın (Psikiyatri, Nöroloji, Nöroşirurji, Klinik Psikoloji, Klinik Psikofarmakoloji, Klinik Elektrofizyoloji gibi) aynı kongre çatısı altında toplanmalarına son verilerek, yurt dışındaki birçok gelişmiş ülkede olduğu gibi, her dal içinde, özelleşmiş alt dalların oluşması ve onların ayrı ayrı bilimsel toplantılarının yapılması, bu dalların her birinin gelişmesine büyük bir dinamizm getirmiştir (2) Yaklaşık son 15-20 yılda psikofarmakoloji ve bütünüyle biyolojik psikiyatri alanında hızlı bir gelişmenin olması; (3) Ve bu gelişmeye paralel olarak ilaç firmalarının büyük maddi destekleri ile gerek yurtdışından davet edilen konuşmacıların sayısının artması ve gerekse yurtdışındaki uluslararası toplantılara katılanların sayısının artması ve de araştırmalara verilen destekler ile bütünüyle psikiyatride ve özel olarak da biyolojik psikiyatri alanında, Türkiye’de hiç de küçümsenmeyecek büyük bir gelişme olmuştur.

1. Ulusal Biyolojik Psikiyatri Kongresi (12-15 Haziran 1996, Bursa)

Biyolojik Psikiyatri Derneği’nin, kendi adı ile düzenlediği ilk bilimsel toplantı “1. Ulusal Biyolojik Psikiyatri Kongresi” 12-15 Haziran 1996 tarihlerinde Kirazlı Otel, Kirazlıyayla-Bursa’da düzenlenmiştir. Derneğimizin bu 1. Kongresine yurtdışından dokuz davetli konuşmacı katılmıştır.

Kongreye katılan davetli konuşmacılar: B. Galhoffer (Giessen, Almanya), D. Kemali (Napoli, İtalya), R. T. Rubin (Pittsburgh, ABD), M. M. Katz (New York, ABD), İ. Karacan (Houston, ABD), T. M. İtil (New York, ABD), E. R. John (New York, ABD), J. B. Vieth (Erlangen, Almanya), E. Melikov (Azerbaycan).

Kongrede 19 konferans, 2 panel ve kırk sekiz serbest bildiri sunulmuştur. Kongrede sunulan bilimsel sunumlara yüz elli dört kişi katkıda bulunmuştur. Derneğimizin bu 1. Kongresine aktif olarak katılanların sayısı ise, 170 kadar bilim insanıdır.

Amerika Birleşik Devletleri’nden katılan davetli konuşmacılar ile sohbet ederken, “Türkiye’de, bu kongreye katılanlardan çok daha fazla sayıda psikiyatr, biyolojik psikiyatrye ilgi duymakta” demiştim. O da, bu kongreye katılanların sayısının çok iyi olduğunu, Amerika’daki ilk Biyolojik Psikiyatri Kongresi’ne bundan çok daha az kişinin katıldığını söylemişti.

1. Biyolojik Psikiyatri Kongresi’nin bilimsel programı ve tüm sunumlar için TBPd web sitesine bakabilirsiniz (<http://www.biyolojikpsikiyatri.org>).

Biyolojik Psikiyatri Derneği’nin bilimsel aktivitelerini, başlangıçta, iki ana özellikte planlamıştık. Bunlardan birincisi, iki yılda bir yapılmak üzere “Uluslararası Katılımlı Ulusal Kongreler”. İkincisi ise, seçilmiş belli konularda, “Uluslararası Sempozyumlar”. İki yılda bir, iki ulusal kongre arasındaki ara yıllarda, düzenlemeyi planladığımız uluslararası sempozyumlar, 4 uygulamadan sonra, toplantıların çok sık olmaması düşüncesi ile bir süredir durdurulmuştur. Bununla

beraber, bu türden uluslararası sempozyumların, kongreler arasındaki yıllarda yapılabilmesi için kapıyı gene de açık bıraktık.

Bugüne kadar, iki yılda bir düzenli olarak sürdürdüğümüz Ulusal Biyolojik Psikiyatri Kongrelerinin diğer bir özelliği de, her kongrenin, Türk Biyolojik Psikiyatri Derneği ile işbirliği içinde olmak üzere, başka bir psikiyatri kliniği ile birlikte ve mutlak zorunluluk olmadıkça, o kliniğin bulunduğu şehirde organize edilmesidir. Böylece, kongreye ev sahipliği yapan üniversite kliniğini ve de bulunduğu şehri daha yakından tanımayı ve tanıtmayı amaçladık.

1. Uluslararası Biyolojik Psikiyatri Sempozyumu (29-31 Ağustos 1997, Bursa)

“An International Symposium on Neurophysiological and Neuropsychological Assessment of Mental and Behavioral Disorders”

Derneğimizin düzenlediği bu birinci uluslararası sempozyuma, yurtdışından davetli yedi konuşmacı katılmıştır: D. Brandeis (Zürih, İsviçre), M. S. Buchsbaum (New York, ABD), H. Lehfeld (Erlangen, Almanya), B. Gallhofer (Giessen, Almanya), P. Flor-Henry (Edmonton, Kanada), B. Saletu (Viyana, Avusturya), J. B. Vieth (Erlangen, Almanya).

Bursa, Kirazlıyayla’da düzenlenen bu bilimsel toplantıda, 15 konferans ve 25 poster sunumu ile 2 adet seminer düzenlenmiştir.

Bu sempozyum ile ilgili bilimsel program ve tüm sunumlar için TBPD’nin web sitesine bakabilirsiniz (<http://www.biyolojikpsikiyatri.org>).

2. Ulusal Biyolojik Psikiyatri Kongresi (12-14 Kasım 1998, İstanbul)

2. Ulusal Biyolojik Psikiyatri Kongresi, Biyolojik Psikiyatri Derneği Yönetim Kurulu ile işbirliği içinde Doç Dr. Arif Verimli’nin başkanlığında, Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi Kongre Düzenleme Kurulu’nun üstün gayretleri ile düzenlenmiştir.

Kongreye yurtdışından davetli olarak 6 konuşmacı katılmıştır. R. W. Buchanan (Maryland, ABD), P. Sokoloff (Paris, Fransa), J. M. Gold (Maryland, ABD), T. Baldeweg (Londra, İngiltere), H.-J. Möller (Münih, Almanya), G. Reynolds (Sheffield, İngiltere). Bu konuşmacıların her biri, son derece üst düzeyde olmak üzere ikişer konferans vermişlerdir.

Kongrede ayrıca, yurt içi çalışma grupları tarafından ilgi çekici, uyarıcı 22 sunum yapılmıştır. Bu kongre yoğun bir bilgi bombardımanı olarak iz bırakmıştır. Kongrenin bilimsel programına ve tüm sunumlarına TBPD’nin web sitesinden ulaşılabilir (<http://www.biyolojikpsikiyatri.org>).

2. Uluslararası Biyolojik Psikiyatri Sempozyumu (22-24 Ekim 1999, Bursa)

“2nd International Symposium on Neurophysiological and Neuropsychological Assessment of Mental and Behavioral Disorders” derneğimizin, World Federation of Societies of Biological Psychiatry (WFSBP) ile işbirliği içinde düzenlediği bir toplantıdır.

Derneğimizin düzenlediği bu ikinci uluslararası sempozyuma, beşi yurtdışından olmak üzere altı davetli konuşmacı katılmıştır. Yurtdışından davet ettiğimiz konuşmacılardan özellikle Prof. Onur Güntürkün’ün altını çizmek istiyorum. Prof. Onur Güntürkün, Almanya’nın Bochum şehrindeki Ruhr Üniversitesi Biyopsikoloji Kürsü Başkanı olup, kendi alanındaki çalışmaları ile o yıl Almanya’da Yılın Bilim Adamı ödülünü almıştı.

Yurtdışından katılan diğer dört davetli konuşmacı: R. Oades (Essen, Almanya), B. Saletu (Viyana, Avusturya), B. Gallhofer (Giessen, Almanya), U. Hegerl (Münih, Almanya).

Derneğimizin düzenlediği bu ikinci uluslararası sempozyumda, birbirinden değerli dokuz konferans ve yirmi bir poster sunulmuştur. Ayrıca iki adet kurs düzenlenmiştir. Bütün bu bilimsel sunumlarda yetmiş dokuz bilim insanının katkısı olmuştur.

Bu sempozyum ile ilgili bilimsel program ve tüm sunumlar için TBPD'nin web sitesine bakabilirsiniz (<http://www.biyolojikpsikiyatri.org>).

Regional Congress of Biological Psychiatry (3-5 Temmuz 2000, İstanbul).

Dünya Biyolojik Psikiyatri Dernekleri Federasyonu'nun (World Federation of Societies of Biological Psychiatry - WFSBP), Türk Biyolojik Psikiyatri Derneği'nin ev sahipliği ve işbirliği ile, 3-5 Temmuz 2000 tarihlerinde, İstanbul'da düzenlenmiştir.

Toplantıya yurtdışından WFSBP Yönetim Kurulu üyeleri başta olmak üzere 18 kişi katılmıştır. Toplantıda, güncel konuların tartışıldığı, yüksek düzeyde 19 konferans ve 26 poster sunulmuştur. Bütün bu bilimsel sunumların hazırlanmasında, yüz on dört bilim insanının katkısı olmuştur.

Yurtdışından katılan davetli konuşmacılar: P. Anderer (Viyana, Avusturya), S. R. Auer (New York, ABD), M. S. Buchsbaum (New York, ABD), P. Flor-Henry (Edmonton, Kanada), B. Y. Glenthøj (Kopenhag, Danimarka), C. R. Hojaj (Melbourne, Avustralya), J. Majkowski (Varşova, Polonya), P. M. Marinov (Sofya, Bulgaristan), O. A. Mikova (Bulgaristan), S. N. Mosolov (Moskova, Rusya), H.-J. Möller (Münih, Almanya), B. Pfuhmann (Würzburg, Almanya), J. M. Rabey (Zerifin, İsrail), B. Saletu (Viyana, Avusturya), I. Schweitzer (Melbourne, Avustralya), G. Stöber (Würzburg, Almanya), J. Zohar (Ramat Gan, İsrail).

Bu kongre ile ilgili bilimsel program ve tüm sunumlar için TBPD'nin web sitesine bakabilirsiniz (<http://www.biyolojikpsikiyatri.org>).

3. Ulusal Biyolojik Psikiyatri Kongresi (18-20 Haziran 2001, Kapadokya).

3. Ulusal Biyolojik Psikiyatri Kongresi, Biyolojik Psikiyatri Derneği Yönetim Kurulu ile işbirliği içinde, Prof. Dr. Aslan Oğuz'un başkanlığında, Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri anabilim Dalı Kongre Düzenleme Kurulu'nun üstün gayretleri ile düzenlenmiştir.

Kongreye yurtdışından davetli olarak 5 konuşmacı katılmıştır.: D. Blackwood (Edinburgh, İngiltere), K. Coburn (Macon, ABD), A. Javed (Nuneaton, İngiltere), H.-J. Möller (Münih, Almanya), M. A. Demitrack (Indiana University School of Medicine, ABD). Kongrede 11 konferans, 7 panel ve 16 poster sunumu yapılmıştır. Bütün bu bilimsel sunumların hazırlanmasında, yetmiş iki bilim insanının katkısı olmuştur.

Bu kongre, tarihi atmosfer ve bir tabiat harikası olan çevre içinde çok verimli geçen bir kongre olarak iz bıraktı.

Kongrenin bilimsel programına ve tüm sunumlarına TBPD'nin web sitesinden ulaşılabilir (<http://www.biyolojikpsikiyatri.org>).

3. Uluslararası Biyolojik Psikiyatri Sempozyumu (5-8 Eylül 2002, Bursa)

World Federation of Societies of Biological Psychiatry (WFSBP) ile işbirliği içinde Türk Biyolojik Psikiyatri Derneği'nin düzenlediği 3. Uluslararası Sempozyumun konusu, "Çocuk,

Ergen ve Erişkin Psikiyatrisinde Biyolojik Yaklaşımlar” (Biological Viewpoints in Psychiatry: Children, Adolescents and Adults) olup, 5-8 Eylül 2002 tarihlerinde, Kervansaray Termal Otel, Bursa’da düzenlenmiştir.

Toplantıya yurtdışından sekiz davetli konuşmacı katılmıştır: Bernd Saletu (Viyana, Avusturya), David E. Comings (Duarte, ABD), Jeffrey Newcorn (New York, ABD), Monte S. Buchsbaum (New York, ABD), Joseph I. Friedman (New York, ABD), Vahram Haroutunian (New York, ABD), İsmet Karacan (Houston, ABD), Tolga Taneli (New York, ABD).

Toplantıda on yedi konferans ve yirmi iki poster sunulmuştur. Toplantıda sunulan dokuz konferans “The Interface Between Schizophrenia and Alzheimer’s Disease: Similarities and Differences” başlığı altında toplanan özel bir sempozyumu oluşturmaktaydı. Üst düzeyde sunumların ve tartışmaların yapıldığı, son derece verimli geçen bu sempozyumun bilimsel sunumlarına altmış dört bilim insanının katkısı olmuştur.

Bu sempozyum ile ilgili bilimsel program ve tüm sunumlar için TBPD’nin web sitesine bakabilirsiniz (<http://www.biyolojikpsikiyatri.org>).

4. Ulusal Biyolojik Psikiyatri Kongresi (7-11 Mayıs 2003, Dedeman Büyük Anadolu Oteli, Ankara).

4. Ulusal Biyolojik Psikiyatri Kongresi, Biyolojik Psikiyatri Derneği Yönetim Kurulu ile işbirliği içinde, Prof. Dr. Hamdullah Aydın’ın başkanlığında, Ankara Gülhane Askeri Tıp Akademisi (GATA) Psikiyatri Anabilim Dalı Kongre Düzenleme Kurulu’nun üstün gayretleri ile düzenlenmiştir.

Kongreye yurtdışından davetli olarak 3 konuşmacı katılmıştır: Prof. Dr. Eric Griez, Prof. Dr. Joseph Zohar ve Prof. Dr. Robert B. Innis. Ayrıca, firma Lilly tarafından bir konuşmacı uydu sempozyum için davet edilmiştir: Dr. Georg Winterer.

Bilimsel yönden son derece aktif geçen Kongre süresince 7 konferans, 1 uydu sempozyum, 11 panel, 24 serbest bildiri sunulmuştur. Bütün bu bilimsel sunumların hazırlanmasında doksan dokuz bilim insanının katkısı olmuştur.

Bu kongre, Ankara’nın çekici gücü ile o ana kadarki en yoğun katılımlı kongre olmuştur.

Kongrenin bilimsel programına ve sunumlarına (ne yazık ki beş konferansın ve bir uydu sempozyumun özetleri kitapta bulunmamaktadır) TBPD’nin web sitesinden ulaşılabilir (<http://www.biyolojikpsikiyatri.org>).

4. Biyolojik Psikiyatri Sempozyumu (21-24 Nisan 2004, Bursa)

14. Ulusal Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Kongresi’ne bilimsel katkı amacı ile Türk Biyolojik Psikiyatri Derneği tarafından “Klinik EEG Kursu” düzenlenmiştir (Prof. Dr. Bilgen Taneli tarafından).

Bu kongrenin ana konuları “Psikozlar” ve “Aile İçi Şiddet” olup, kongre süresince 7 kurs, 7 konferans, 5 panel, 2 çalışma grubu, 4 özellik gösteren olgu sunumu, 1 film gösterimi ve tartışma ve 68 poster sunumu yapılmıştır.

Kongreye yurtdışından davetli konuşmacı olarak 4 kişi katılmıştır. P. Bain (Lyon, Fransa), M. Ghaziuddin (Ann Arbor, ABD), A. Turgay (Scarborough, Kanada), A. Warnke (Würzburg, Almanya).

Bu kongre, TBPD'nin kendi bilimsel aktivitesi olmayıp sadece kongreye destek amaçlı bir katılımdır. Bununla beraber, kongre süresince son derece üst düzey bir çok sunum, biyolojik psikiyatrinin ilgi alanı içindedir ve sunucuların bir çoğu da TBPD üyesidir.

Kongrenin bilimsel programına ve tüm sunumlara TBPD'nin web sitesinden ulaşılabilir (<http://www.biyolojikpsikiyatri.org>).

5. Ulusal Biyolojik Psikiyatri Kongresi (31 Ağustos- 4 Eylül 2005, Çeşme Sheraton Otel, İzmir).

5. Ulusal Biyolojik Psikiyatri Kongresi, Türk Biyolojik Psikiyatri Derneği Yönetim Kurulu ile işbirliği içinde, Prof. Dr. İlkin İçelli'nin başkanlığında, Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı'nın ev sahipliği ile düzenlenmiştir.

Kongreye yurtdışından davetli olarak 4 konuşmacı katılmıştır. Nancy Andreasen (Iowa, ABD), Judith L. Rapoport (Bethesda, ABD), Kamil Uğurbil (Minneapolis, ABD), Atilla Turgay (Scarborough, Kanada).

Kongrede 18 konferans, 8 panel, 1 kurs ve 8 poster sunulmuştur. Kongrenin çarpıcı özelliği yoğun bir konferanslar dizisi olması idi. Ayrıca İzmir'in ılıman Eylül ayı, Ankara'yı aratmayacak bir katılımın olmasını sağladı. Bütünü ile bilimsel ve sosyal yönden son derece doyurucu bir kongre idi.

Bütün bu bilimsel sunumların hazırlanmasında yetmiş üç bilim insanının katkısı olmuştur. Kongrenin bilimsel programına ve sunumlarına TBPD'nin web sitesinden ulaşılabilir (<http://www.biyolojikpsikiyatri.org>).

6. Ulusal Biyolojik Psikiyatri Kongresi (4-8 Eylül 2007, Mersin Üniversitesi Kültür Merkezi)

6. Ulusal Biyolojik Psikiyatri Kongresi, Türk Biyolojik Psikiyatri Derneği Yönetim Kurulu ile işbirliği içinde, Doç. Dr. Kemal Yazıcı'nın başkanlığında, Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı'nın genç ve dinamik ekibinin yoğun gayretleri ile düzenlenmiştir. Genç Mersin Üniversitesi'nin kampüsü ve kongre merkezi katılanları çok etkilemiştir. Bu da kongrenin değişik merkezlerde yapılmasının güzelliğini yaşatmıştır katılanlara.

Kongre'ye yurtdışından davetli olarak, 4 konuşmacı katılmıştır. Susanne Brummelte (Vancouver, Kanada / Biefeld, Almanya), Bernd Saletu (Viyana, Avusturya), Joseph Zohar (Tel Aviv, İsrail), İsmet Karacan (Teksas, ABD). Kongrede 9 konferans, 13 panel ve 34 poster sunulmuştur. Bütün bu bilimsel sunumların hazırlanmasında yüz elli üç bilim insanının katkıları olmuştur.

Bu kongrede, "Prof. Dr. İsmet Karacan Poster Ödülü", posterlerin sayısının bir önceki kongreye göre belirgin derecede artmasına neden oldu. 1000 USD'lik ödül, iki araştırmacı grup arasında bölüştü (Yeşim Taneli, Yeşim Özarda İlçöl, İsmail Hakkı Ulus ile Vesile Altınyazar, İbrahim Eren, Recep Sütçü, Ramazan Özçankaya).

Kongre başkanı Doç. Dr. Kemal Yazıcı'nın çok ince ve duygulandırıcı teklifi üzerine, Kongre Düzenleme Kurulu tarafından, bu kongrede ilk olarak başlatılan "Prof. Dr. Bilgen Taneli Araştırma Makalesi Ödülü" de kongreye başka bir renk kattı. 1000USD'lik bu ödülü, A. Ertuğrul, G. Uçar, K. Başar, B. Demir, S. Yabanoğlu, B. Uluğ ekibi kazandı.

Kongrenin üst düzeydeki yoğun bilimsel aktivitesinin yanı sıra, kongre sonrası Antakya/Hatay'a kadar olan gezi programı da ayrı bir zevk verdi katılanlara.

Kongrenin bilimsel programına ve sunumlarına TBPD'nin web sitesinden ulaşılabilir (<http://www.biyolojikpsikiyatri.org>).

7. Ulusal Biyolojik Psikiyatri Kongresi (2-6 Haziran 2009, Trakya Üniversitesi, Balkan Kongre Merkezi, Edirne).

7. Ulusal Biyolojik Psikiyatri Kongresi, Türk Biyolojik Psikiyatri Derneği Yönetim Kurulu ile işbirliği içerisinde, Prof. Dr. Ercan Abay'ın başkanlığında, Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı Kongre Düzenleme Kurulu'nun üstün gayretleri ile düzenlenmiştir.

Bu 7. kongreye kadar her defasında ülkemizin bir başka güzel köşesinde gerçekleştirdiğimiz kongrelerden biri daha gerçekleştirilmiş oldu Edirne'de. Hem de Üniversite'nin, ilk defa bizim kongremiz ile açılışını yaptığı çok güzel bir kongre merkezinde. Bu da katılanlara ayrı bir haz vermiştir.

Ayrıca, kongrenin önüne yarım günlük kısa bir sempozyum eklendi. "Psikiyatrik Bozukluklar ve Epilepsi Sempozyumu". Sempozyuma yurtdışından davetli konuşmacı olarak 1 kişi (Marco Mula, İtalya) ve Kongre için de 6 kişi katıldı: Monte Buchsbaum (New York, ABD), Hans-Jüregn Möller (Münih, Almanya), Charles B. Nemeroff (ABD), Constantin R. Soldatos (Atina, Yunanistan), Olya Mikova (Bulgaristan), Dilihan Gümüş (Cardiff, İngiltere). Ayrıca, son anda gelemeyen Hagop S. Aksikal'ın (San Diego, La Jolla, ABD) konuşmasının özeti, kongre kitabında bulunmaktadır.

Sempozyum bölümünde 5 konferans sunuldu. Kongre bölümünde ise 13 konferans, 12 panel ve 11 poster sunumu yapıldı. Bütün bu bilimsel sunumların hazırlanmasında seksen bir bilim insanının katkıları olmuştur. Üç buçuk gün dolu dolu bilimsel aktivite ile geçti. Son derece verimli bir kongreyi daha böylece arkamızda bıraktık.

Bu kongrede, ne yazık ki Prof. Dr. İsmet Karacan Poster Ödülü yerine "Türk Biyolojik Psikiyatri Derneği Genç Araştırmacı (Poster) Ödülü" (1000 USD) konmuştu. Fakat ödüle layık poster seçilemedi.

Ayrıca, bir önceki kongrede başlatılmış olan "Prof. Dr. Bilgen Taneli Araştırma Makalesi Ödülü" (5000 TL), dört kişiye dağıtıldı: 1. Betül Bakkaloğlu (2500 TL), 2. Canan Aksoy (1500 TL), 3.üncülük ödülü iki araştırmaya paylaştırıldı. Saliha Özsoy ile Nahsidil Torun Yazıhan (1000 TL'yi bölüştüler).

Bu kongrede bir diğer yenilik, tüm kongrenin CD'sinin görüntülü ve sesli olarak ve de çeviri yapılan oturumlarda Türkçe ya da İngilizce olarak dinlenebilecek şekilde hazırlanmış olması. Bu CD'ler, kongreye katılamayanlar için de sonradan tüm kongreyi yaşama imkanı verecek. Kongrenin bilimsel programına ve sunumlarına TBPD'nin web sitesinden ulaşılabilir (<http://www.biyolojikpsikiyatri.org>).

Derneğin İleriye Dönük Etkinlikleri ve Dilekleri

Türk Biyolojik Psikiyatri Derneği'nin halen yüz altmış iki tane üyesi bulunmaktadır. Derneğimizin halen üyesi olmayıp da kongrelere aktif olarak katılanların sayısı ise üye sayısının çok

üzerindedir. Örneğin son Edirne Kongresi'ne yaklaşık üç yüz elli katılım olmuştur. Gönümüz çok daha yüksek sayıda katılımı arzu etmektedir.

Derneğin gelişmesindeki bir diğer güzel olay da, ileriye dönük olarak, Kongreyi Derneğimiz ile birlikte organize ederek ev sahipliği yapmak isteyen merkezlerin çokluğudur. Örneğin 8. Kongreye, 2011'de Sakarya Üniversitesi, Psikiyatri Kliniği; 9. Kongreye, 2013'te Ege Üniversitesi, Psikiyatri Kliniği; 10. Kongreye, 2015'te Uludağ Üniversitesi, Psikiyatri Kliniği; 11. Kongreye, 2017'de İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Psikiyatri Kliniği ev sahipliği yapmak üzere planlanmıştır. Bu arada umuyorum ve diliyorum, 2015'te Dünya Biyolojik Psikiyatri Kongresi'ne İstanbul'da ev sahipliği yapabiliriz.

Derneğin Logosu

Yerli ve yabancı birçok kişi tarafından beğenildiği dile getirilen Derneğimizin logosu hakkında da bir bilgi vermek istiyorum. Beynin labirent şeklinde gösterildiği bu logo, 1993'te Bursa'da düzenlenen 29. Ulusal Psikiyatri Kongresi'nde ilk olarak kullanılmıştı. Logoyu tasarlayıp çizenler, o yıllarda Tıp Fakültesi öğrencisi olan Tolga Taneli ile Mimarlık Fakültesi öğrencisi olan Yavuz Taneli'dir.

Türk-Alman Psikiyatri, Psikoterapi ve Psikososyal Sağlık Derneği (TAP-DER)

Deutsch-Türkische Gesellschaft für Psychiatrie, Psychotherapie und Psychosoziale Gesundheit (DTGPP)

Dr. Metin Özek⁽¹⁾

Prof. Dr., İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi emekli öğretim üyesi

Türk-Alman Psikiyatri, Psikoterapi ve Psikososyal Sağlık Derneği (D), 24 Kasım 1984 yılında FAC Marburg/Lahn kentinde, her iki ülkeden hekim, ruhbilimci, toplumsal hizmet uzmanı, psikiyatri alanında uzman hemşire/hastabakıcının girişimiyle kuruldu. Bugüne değin 6 çokuluslu kongre (Antalya ve İstanbul'da ikiyeşer kez Almanya'da da Berlin ve Essen'de) gerçekleştirdi; belirli konularda çok sayıda özel bilimsel toplantılar, Almanya'da ve Türkiye'de yapılan değişik psikiyatri kongrelerinde sempozyumlar düzenledi; kongre sunumlarından seçmelerle kitaplar yayınladı; kamu yönetimlerine, Dernek amaçlarına yönelik uyarılar, öneriler sundu; çözümlerinde danışmanlık ve işbirliği yaptı.

Girişime Almanya'dan Jurgen Collatz, Ramazan Salman, Meryam Schouler-Ocak, Hüseyin Okur (Hannover), Eckhardt Koch (Marburg), Wolfgang M. Pfeiffer (Erlangen), Kurt Heilbronn (Frankfurt/M.) ile ülkemizden Metin Özek, Kaan Kora, İnci User (İstanbul) önyak olmuşlardı.

Amaçları, Türkiye'de ve almanca konuşan memleketlerde zaten var olan çok sayıda psikiyatri derneklerine, kendi görüşlerine uygun bir yenisini eklemek değildi. Ruh sağlığı/sağaltımı bakımından toplumsal hekimlik alanında, son birkaç on yıldır gittikçe artarak kendini gösteren gereksinimlere umar olmayı amaçlıyorlardı. Bu erek, D. Tüzüğünde şu söylemle belirtilmiştir:

“Türkiye'de ve Almanca konuşan ülkelerde yaşayan göçmenler, geri dönmüş eski göçmenler ve bunların yakınlarının psikososyal durumlarını iyileştirmeye yönelik araştırma ve öğretimin desteklenmesi ve geliştirilmesi”. Bu arada “Gerek Türkiye, gerekse Almanya'da özellikler psikiyatri, psikoterapi, rehabilitasyon, eğitim, gençlik çalışmaları ve yaşlıların bakımı alanlarında, psikososyal yaklaşımın amacına uygun olarak düzenlenmesinin özendirilmesi” (Yönetm.2/2 a+b) öngörüldü.

Bunun için de “.....psikiyatri, psikoterapi, sosyal hizmetler ve ruh sağlığına katkısı olan diğer alanlarda çalışan uzmanların işbirliğini, iki uluslu olarak desteklemek ...” (2/1); “Göçmenler ve geri dönmüş eski göçmenlerin koşullarını düzelter ve yerli halkla birlikte yaşamayı kolaylaştıran yasaların hazırlanmasına katkıda bulunmak” (2/2 c); “... Almanya ile Türkiye arasında ruh sağlığına ilişkin kültür alışverişini geliştirmek...”, bu “... amaçlarla doğrudan ilgili ve sorumlu kurumlara, bu amaçların gerçekleştirilebilmesi için D'nin girişim ve yardımlarını sunmak” (22 d+e) kısa ve orta erimli erekler olarak kararlaştırıldı.

⁽¹⁾ Bu kitabın basımı için hazırlığın tamamlandığı bir sırada, 7 Eylül 2010 günü, Türk Psikiyatrisinin gelişmesine büyük emeği olan değerli Prof. Dr. Metin Özek'i yitirdik. Saygı ile anıyoruz.

Türkçe ve Almanca'nın her türlü etkinlikte eşdeğer olacağını; Yönetim Kurulu ve kongrelerin örgütlenmesinde her iki ülkeden eş-başkanların, eş yazmanların görevlendirileceğinin önemle altı çizildi. D. Merkezinin nerede olacağı düşünülürken, ülkemizde o zaman geçerli olan Dernekler Yasası, yabancı uyrukluların sadece ülkemizde yaşadıkları/çalıştıkları sürece etkin üye olmasına izin veriyordu. Diyesim, Marburg/Lahn'da yaşayan şimdiki D. Başkanı Dr. E. Koch ya da Onursal Başkan, ünlü transkültürel psikiyatri uzmanı Prof. Dr. Wolfgang M. Pfeiffer sadece edilgen onursal üye olabileceklerdi. O yüzden, merkezin bu olumsuzlukların yasada yer almadığı Almanya'da olması kararlaştırıldı. D.e ve etkinliklerine, bugüne değin alman dili konuşan ülke psikiyatri çalışanlarının gösterdiği ilginin büyüklüğü, genişliği yanında, ülkemizdeki yankı çok sınırlı kalmıştır. Bu durumdan yakının Alman meslektaşlarıma karşın ben, bu tavır alışını anlaşılmaz buluyorum. Göçmenlere sağlık hizmetinin, etkileri çok yönlü sorunlarına karşın, kendisinde göç alan ülkemizde bu konunun, çok daha önemli başka toplumsal sağlık sorunlarının yanında önemi gölgenmektedir.

Almanya'da, 2.3 milyon dolayında olan en büyük bölümü ülkemiz kökenliler olmak üzere, değişik nedenlerle göçmen olmuş toplam 15 milyon insanın yaşadığı düşünüldüğünde, TAP-Der'in çözümlerinde katkıda bulunmak istediği sorunların büyüklüğü ortaya çıkmaktadır.

D. birincil erek kitle olarak Almanya'daki Türkiye kökenli göç geçmişli olanları alsa da araştırma/inceleme/uygulama bakımından sağlanacak sonuçların,

- a) Öteki Batı Ülkeleri'nde yaşayan ülkemiz kökenli göçmenler
- b) Batı Ülkeleri'nde yaşayan, benzer nedenlerle göçmüş başka ülke göçmenleri için de, göreceli olarak kullanılabilceği, kuruluş aşamasında umuluyordu. Arada geçen yıllarda, kongrelere, sempozyumlara katılım çeşitliliği bu beklentinin gerçekleştiğini göstermiştir.

Açık ara çoğunluğu **İş-Göçmeni (Arbeitsmigrant)** ve onların çocukları/torunları olan, Almanya'daki 2 milyonu aşkın vatandaşımızın bedensel ve psikososyal sorunlarını yakından tanımak için, göç olgusunun başlangıcından bu yana geçirdiği tarihsel süreçleri anımsatmakta yarar görüyorum.

İkinci Dünya savaşında endüstri ve tarımı ileri derecede zarar gören, yapıların her türlüşünün yarından çoğunun yıkıldığı Almanya, başta ABD olmak üzere Batı ülkelerinin parasal olanaklarından yararlanarak, görece kısa sürede ve olağanüstü bir ivme ile yeniden yapılanmaya girişti. 1950'lerin ortasına doğru, varılan üretim olanaklarına karşın işçi sayısı az gelmeye başladı. Çalışabilecek/üretken nüfusun milyonlarcası savaşta kırılmıştı. Tek çıkar yol başka ülkelere işçi getirmektir. Kaldı ki eski yıllarda da bu yola gidilmiş ve XIX. YY. ikinci yarısında artan kömür ocakları ve ona bağlı maden işleme endüstrisi için Polonya ve İtalya'dan, iki dünya savaşı arasında gene demir-çelik endüstrisi için değişik ülkelere kitlesel işçiler getirilmişti. Bunlar bir süre çalışmış, azı Almanya toplumunca sindirilse de çoğunluğu, kendilerine gereksinim kalmayınca ülkelere dönmüşlerdi. Bu kez de benzer şekilde önce İtalya, İspanya, Yunanistan gibi güney/güneybatı ülkelerinden, hükümetler arası yapılan anlaşmalar uyarınca binlerce işçi getirilmeğe başlandı. 1961 yılında benzer bir anlaşma zamanın T.C. hükümeti ile imzalandı. Belirli yaş aralığında olan, beş yıllık ilkokulu bitirmiş, askerliğini yapmış erkeklerin yanı sıra, benzer yaş ve öğrenim özelliklerinde fakat çok daha az sayıda kadın emekçi gidebilecekti. İstekliler ayrıca, birkaç büyük kentimizde kurulan, Almanya'dan gelmiş hekimlerden kurulu sağlık ocaklarında

incelemeden geçiriliyorlardı. Sürengen hastalıklar, organ yetersizlikleri, sakatlıklar, başta TBC. Enfeksiyonlar, ilk bakışta göze çarpan davranış sapmaları, genel klinik inceleme ve belli başlı kan, idrar testleri ve Roe. ile ayıklanıyordu.

Gizli ve açık işsizlik oranı oldu bitti yüksek olan ülkemizde, Almanya'da çalışarak iyi para kazanmak, bizdekine göre daha olanaklı koşullarda yaşayabilmek, olumlu yönde abartılı söylenmelerle süslenerek insanlarımızda büyük umutlar doğurdu ve yüzbinlercesi başvurdular.

Elemeden geçerek gidenler, kendilerinin yolladığı işyerini bir yıldan önce değiştiremiyor ve aile bireylerinden hiç birini yanlarında götürüyorlardı. Onlara, işyerlerine yakın, bölgesel koşullara görece elverişsiz yapılarda, ucuz konaklama olanakları gösterildi. Buralardaki konfor kötü olsa da, gidenler geldikleri yaşam koşulları bu derecede bile olmadığı için önceleri memnun idiler. Aynı odada kapsayacağından fazla kişi bir arada kalıyor, derme çatma gereçlerde yiyeceklerini hazırlıyorlardı. “İşçi Yurdu” (Arbeiterheim) denen bu konutların değişik yerleşimlerde pek çoğunu inceledim. Hepsi de beden ve ruh sağlığı açısından çok elverişsiz idiler.

Yerli halkla temasları alışveriş yaptıkları yerlerdeki satıcılar ve işyerlerindeki ustalardan ibaret. Kimi kez bunlara hayat kadınları da katılıyordu. Bu etkileşimlerle sınırlı az sayıda almanca sözcük öğreniyorlardı. Bir başka kişi/yer ile, diyelim polis, gümrük, hastane v.b. etkileşme zorunluluğunda yanlış anlamalar, çatışmalar ve başkaca sorunlar geliyordu. Bunlara başlangıçta göğüs geriliyordu. Çünkü, gidenlerin hemen hepsi belirli bir süre, diyesim 2-3 yıl ne pahasına olursa olsun çalışmak, çok tutumlu yaşamak, para biriktirerek ve sonra geleceğini temellendirecek bir iş kurmak üzere ülkeye dönmekte kararlı idiler. Kaldı ki çağırınlar da, az çok kötü düşünceler taşıyorlardı.

Önceki zaman dilimlerinde olduğu gibi, bu göç olgusu da gereksinim kalmadığında geri dönecekti. O yüzden yabancı emekçilere “Konuk İşçiler” (Gastarbeiter) deniyordu.

Bu işçi talepleri ivmesi artarak 1970 yılına kadar sürdü; sonra yavaşlayıp azaldı ve 1973 yılında tümünden kesildi. Büyük çoğunluğu erkek olan gelenler, başlarını sokacak konut oldukça, git-tikçe daha yoğun oranda ailelerini yanlarına getirmeye başladılar. İşçi yurtlarının çoğu boşaldı ve kapandı. Aileler bir birlerine yakın konuşlanmaya önem verdiler. Vatandaşlarımızın çoğunlukta olduğu mahalleler, semtler, köyler oluştu. Kendi yaşam biçimlerini, kültürlerini oralara taşıyorlardı. Bu saptama, aradan handiyse yarım yüzyıl geçmesine karşın bugün için de geçerlidir.

Fakat bu arada başlangıçtaki düşünceler ve beklentiler de çok değişti. Arada temelli dönenler olsa da, çoğunluk Almanya'da yaşamayı yeğler oldu. Endüstri ve yapı sektöründeki hızlı gelişme iş bulmaya elverişli idi. Kaldı ki işsiz kalındığında kamunun ödediği para az da olsa yaşamak olanağı veriyordu. Alman makamları da, önceleri bu yabancı kökenli insanları “kısa dönem kalacak çalışmaya gelmiş konuklar” olarak ele almasının doğrulanmadığını kabul etti. Gidenlerden 300 bine yakını Alman uyruğunu (da) aldılar. Ülkemiz kökenli insanların bugün Almanya'da nasıl yaşadıklarına, hangi işlerde çalıştıklarına, başarılarında ya da sorunlarına yönelik ayrıntılara girmeyi gereksiz buluyorum. Yazılı ve görsel medyanın yayınlarından, dilimizde yazılan ya da dilimize çevrilen öykü ve romanlardan, filmlerden, kimi kez kişisel deneyimlerden bu konuda herkesin yeterli bilgisi var sanırım.

Batı ülkelerine iş-göçmeni olarak gidenler –ve istatistik araştırmalara göre belki en çok da bizim vatandaşlarımız- önemli uyum sorunlarıyla karşılaştılar. Bunların önemli bir kümesi ruh ve beden sağlıkları ve hastalandıklarında sağlık hizmeti alabilmeleriyle ilgili zorluklardı. Hekim,

ruhbilimci ve öteki sağlık personeli ile iletişim kurmakta dil başlıbaşına bir engeldi. Kimi yerde her iki dili az-çok (!) bilen bir çevirmen bularak bu engel aşılmaya çalışıldı. Türkiye’den hekimlerin gelmesi kolaylaştırıldı ve Türkiyelilerin çok olduğu işyerlerinde, bölgelerde onlara işyeri açarak kendi vatandaşlarının sağaltımına uğraşmaları ile sorun çözülmeye çalışıldı. Hatta kimi kez, sadece kendi vatandaşlarına yönelik olmak koşulu ile, muayenehane açmalarına izin verildi. Fakat sorun bunlarla bitmiyordu.

Hasta-hekim, diyesim danışman-danışan etkileşiminde önemli etkenler olan, **davranış ve rol beklentilerinde**, semptom olabilecek yakınmaların algılanıp belirli organlarla ilişkilendirilmesindeki yorumlarda, **hastalık konsepti** ve hastalığa yol açan süreçler, diyesim **patogenes** v.b. anlayışlarında var olan kültüre bağımlı farklılıklar sağaltımı güçleştiriyor, uzatıyor, yanlış anlamalara ve dolayısıyla hatalı tanımlara, sağaltım girişimlerine yol açıyordu. Akut psikoz izlenimi veren başvurular kapalı psikiyatri kliniklerinde birkaç hafta, bıraktıkları izlenime uygun sağaltım girişimi altında iyileşme belirtileri göstermediklerinde, kolluk güçlerinin eşliğinde hemen memleketlerine yollanıyorlardı. Bu uygulama, çok seyrek olsa da günümüzde de sürmektedir.

Kısa süre klinik inceleme ve sağaltım girişiminden sonra sınırdışı edilen bu “psikotik” hasta iş,göçmenlerinin o zamanlar çalıştığım kliniğe yönlendirilmesine çaba gösterdim. Genç meslektaşlarımla birlikte bir çok olguyu incelemek ve sağaltımlarına uğraşmak olanağını bulduk. Olgularının büyük çoğunluğunu taburcu olduktan sonra, kimisinden 6 yıla varan zaman boyunca, belirli aralıklarla incelemeyi sürdürdük. Deneyimlerimiz, Batı ülkelerindeki meslektaşlarımızın klasik psikiyatrinin etnosentrik nosoloji ölçütlerini kullanarak, ülkemiz kökenli iş-göçmeni hastaların kültüre bağımlı ve **kendilerinininkinden başka davranışlarını;** inançlardan, geleneklerden kaynaklanan, kendilerinininkinden “başka” düşünce ve duygulanım kalıplarını tanımadıklarından, hatalı yorumladıklarını düşündürüyordu. Bu olguları, toplumbilimsel antropoloji temelinde transkültürel açıdan çözümlemeye çalışarak, sunmak ve sonra yayınlamak olanağını buldum (1973). Konu, genişletilerek daha sonra da yayınlandı (1988,1999). Benzer gözlemler, Yunanistan ve Güney İtalya/Sicilya’dan gelmiş göçmenlerde de yayınlandı (Böcker&Risso 1969, Lyketsos 1975, Böcker 1975). 1980’li yıllara gelindiğinde, konunun **karşılaştırılmalı psikiyatri** boyutu çok yönlü tartışılır olmuştu.

Hannover’de, Marburg/L’da, Hamburg’da, Essen’de v.b. göçmenlerin geldiği ülke kökenli hekim, ruhbilimci, toplumsal hizmet uzmanı, eğitmen gibi elemanlarla Alman meslektaşları arasında birlikte çalışma odakları oluşturuldu. Yönlendirici yayınların (Özek 1973, Haefner-Moschel&Özek 1977, Ete 1977, Collatz 1985, F. Röder 1989 v.b.) yanı sıra, göçmen hastaların yoğun olduğu sağlık kurumlarında kurslar, dizi konferanslar, sempozyumlar düzenlenerek, ülkemizden konuya yönelik birikimi olanlar çağrıldı; İnteraktif çalışmalar arttırıldı. Bu arada, Hannover Tıp Fakültesi ile ilişkili olarak, Prof. Dr. Jürgen Collatz ve toplumbilimci Dr. Ramazan Salman’ın çabaları ile kurulan Ethnomedizinisches Zentrum (Etnomedikal Merkez), Frankfurt/Main Belediye Başkanlığı korumasında Türkiye kökenliler ağırlıklı olmak üzere göçmenlerin aile sorunlarını incelemeye/çözmeye çalışan ve vatandaşımız Psikolog Kurt Heilbronn’un yönettiği Marburg/L. Psikiyatri ve Psikoterapi Kliniğinde, Dr. E. Koch’un Türkiye kökenli ve Alman hastaların bir arada olduğu bir açık psikiyatri bölümünde **bikültürel sağaltım konsepti** dediği sağaltım deneyimleri bu arada dikkati çeken örneklerdi. Bunlar dışında da, bir çok yerde Türk ve Alman psikiyatri ve psikologlar arasında ilişkiler kuruldu. Fakat bütün bu

çabalar, arayışlar bölgesel, küçük çaplı çalışmalardı ve iki ülke psikiyatri sağlıkçıları arasında kurumsallaşmış bir ilişki yoktu.

Derneğin yayın etkinliği olarak home page dışında a) Rundbrief adında, yılda 1-4 kez çıkan bir bülteni ve b) hazırladığı ve Lambertus-Verlag / Freiburg-Brs. (Yayınevi) programından yayınlanan kitaplar söylenebilir.

2000 yılında yayımına başlandığında, Rundbrief dernek üyelerince masaüstü basım olarak hazırlanıyor ve D. Yapısının ve çalışmalarının ayrıntılarını, psikiyatri/psikoterapi alanındaki etkinlikleri, kişilere ait haberleri içeriyordu. Giderek ve hele az da olsa reklam gelirleri sağlanınca, D. Kongre ve sempozyumlardaki sunumların, başka bilimsel toplantılarda D. Amaçları ile ilgili bildirilerin özetlerinin de yer alması ve basımevinde hazırlanması ile, haber magazin yönü de olan bilimsel bir dergi düzeyine erişti. Ülkemizden, tüm çabalara karşın, D. Düzenli üye sayısının çok az olması, D'nin parasal kaynağının hemen hemen sadece üye ödentilerinden oluşması, diyesim kıt oluşu yüzünden dergideki yazıların sadece az bir bölümü Türkçe olarak da basılabilmektedir. Üyelere ücretsiz yollanan Rundbrief, istek belirtildiğinde, başka kişilere de birkaç sayı için yollanıyor. Bunun için rundbrief@dtgpp.de adresine başvurulabilir. Kaldı ki, bütün Rundbrief sayıları D. Home page adresinden de indirilebilir.

Rundbrief'in, ilk sayısından bu yana hazırlanmasında Dr. Med. Meryam Ocak-Schouler'in –ki kendisi 2 yıldır Berlin Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Kliniği-Charite, Poliklinik Yöneticisidir- özverili çabası ve sorumluluğu olmuştur.

İlk kongredeki sunumlardan yapılan bir seçme ile başlayan kitap yayını, D. Yönetimince sürdürülmeğe çalışılmıştır:

- E.Koch/M.Özek/W.M.Pfeiffer (Hrsg.): Psychologie und Pathologie der Migration. 1995
- E.Koch/M.Özek/W.M.Pfeiffer/R.Schepker (Hrsg.): Chancen und Risiken der Migration, 1998
- İlhami Atabay: Zwischen Tradition und Assimilation. 1998
- H.Wagner/F.Maier (Hrsg.): Recht und Rat. 2000
- E.Koch/R.Schepker/S.Tanel (Hrsg.): Psychosoziale Versorgung in der Migrationsgesellschaft. 2000
- C.Haasen/O.Yağdırın: Beurteilung psychischer Störungen i. Multikulturellen Gesellschaft. 2000
- P.Geiersbach: Apfelbaeume. Sterbenlangsam. 2003

Ayrıca Berlin, VWB-Verlag (VWB-Yayınevi) programından,

- J.Collatz/R.Salman/E.Koch/W.Machledit (Hrsg.): Transkulturelle Begutachtung. Qualitaetssicherung sozialgerichtlichen und sozialmedizinischen Begutachtung. 1997
- Y.Coliatz/W.Hackhausen/R.Salman (Hrsg.): Begutachtung im interkulturellen Feld. 1999

Anlatıklarım D. İle ilgili biçimsel bazı ayrıntıları eklemek istiyorum.

1. İnternette ulaşım adresi: www.dtgpp.de

Oldukça düzenli güncelleştirilen bu sayfada D. İle ilgili bilgiler (Kısa tarihçe, tüzük, yönetim çalışmaları v.b.) dışında uluslar arası ve Türkiye ile Alman dili konuşan memleketlerde yapılacak ilgi koşutluğu olan bilimsel toplantılar duyurulmakta, başvurular için yardım sunulmaktadır. Psikiyatri Sağaltım ekibinde olan mesleklerden kişilerden Almanya'da çalışmak isteyenlerin iş arama duyuruları yayınlanmaktadır. Bu kişilerin her iki dili bilmesi gerektiği kuşkusuzdur. İki ülke arasında psikiyatri/psikoterapi alanında işbirliği/iletişim D. İçin temel amaçlardan biri olduğundan, ülkemizdeki psikiyatri/psikoterapi/nöroloji derneklerinin internet sayfaları link olarak bağlanmıştır. Ülkemizdeki psikiyatri/psikoterapi/nöroloji ile ilgili inceleme/sağaltım kurumlarının adreslerini, varsa internet sayfalarını bulmak mümkündür.

D.'nin parasal olanaklarının kıt olması yüzünden, bu bilgiler almancadır ve sadece D. Tüzüğü ve tarihçesi dilimize çevrilerek eklenmektedir. Tüm bilgilere, Türkçe ulaşılabilmesine çalışılmaktadır.

2. Yöneticiler

Başkanlar:

1. Dr. Med. Eckhardt Koch

Klinik für Psychiatrie und Psychotherapie
Cappeler Str. 98
D-35039 Marburg
Tel: +49-6421-404-304 oder -41
Fax: +49-6421-404-431
Mail: eckhardt.koch@t-online.de

2. Doç. Dr. Phil. İnci User

Marmara Üniversitesi
Fen Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü
Ziverbey kampüsü
TR – 81040 Göztepe, İstanbul
Tel: +90-216-345-1186
Mail: eyuser@superonline.com

Yazman:

Dr. Med. Meryam Schouler-Ocak

Psychiatrische Universitätsklinik der Charite
İm St. Hedwig-KrankenhausP
Große Hamburger Straße 5-11
D-10115 Berlin
Tel: +49-30-2311-2786
Fax: +49-30-2311-2787
Mail: meryam.schouler-ocak@charite.de

Kasadar: **Dr. Med. Friedhelm Röder**

Psychiatrische Klinik

Sailerweg 29

D-36251 Bad Hersfeld

Tel: +49-6621-882065

Fax: +49-6621-882059

Mail: Roeder-HEF@t-online.de

Üyeler:

Psikolog Meral Balduk / Frankfurt/M.

Yd. Doç. Dr. Nermin Çiftçi / Bursa-Görükle

Psikolog Feyza Çorapçı / İstanbul-Bebek

Dr. Med. Norbert Hartkamp / Duessldorf

Dr. Med. Elif Mutlu / İstanbul-Bakırköy

Dr. Med. Murat Ozankan / Langenfeld

Onursal Başk:

Prof. Dr. Med. Wolfgang M. Pfeiffer/Erlangen ve Prof. Dr. Med. Metin

Özek/İstanbul

Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Derneği

Dr. Bahar Gökler

Prof. Dr., Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Ruh Sağlığı AD

1 990 yılında kurulan Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Derneği Türkiye’de bu alanda çalışan uzmanları bünyesinde barındırmaktadır. Derneğin Kurucular Kurulu’nda Atalay Yörükoğlu, Birsen Sonuvar, Ferhunde Öktem, Bahar Gökler, Füsün Çuhadaroğlu, Efser Kerimoğlu, Ayşe Yalın, Saynur Canat, Refia Palabıyıkoglu, Haluk Özbay yer almışlardır. Şimdiye dek dernekte 4 kez başkan ve 6 kez yönetim kurulu değişikliği yapılmıştır. Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Derneği’nde Prof.Dr. Atalay Yörükoğlu (3dönem), Prof.Dr. Şahnur Şener (1 dönem), Prof.Dr. Bahar Gökler (9 dönem) ve Prof.Dr. Füsün Çuhadaroğlu Çetin (3 dönem) başkanlık yapmışlardır.

Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Derneği’nin amacı Türkiyede çocuk ve gençlik ruh sağlığı alanında koruma, tedavi, rehabilitasyon, eğitim ve araştırma hizmetlerini görmek ve bu hizmetlerin bilimsel düzeyini yükseltmeye çalışmak, ayrıca bir uzmanlık alanı olarak Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi uzmanlık alanının etkinliğinin, eğitiminin nitelik ve nicelik olarak gelişimini sağlamaktadır.

Derneğimiz bu amaçla, çocuk ve gençlik ruh sağlığı konusunda konferanslar, seminerler düzenlemekte, yayın ve toplantılar aracılığıyla toplumu aydınlatmakta, okullarda ruh sağlığını geliştirici benzeri etkinliklerde bulunmaktadır. Çocuğun ve gencin ruh sağlığıyla yakından ilgili olan ve Anayasada yer alan çocuk haklarını savunmak bu konuda toplumu bilinçlendirmek, Türk yapısının sağlıklı özelliklerinin yanısıra çocuk ve gencin ruh sağlığını olumsuz etkileyen yönlerini araştırmak ve bu konuda gerekli işlevler üstlenmek de derneğimizin birincil amaçları arasındadır.

Genel olarak, çocuk ve aile ruh sağlığı ile ilgili bilimsel araştırmalar yapmak, yapılan araştırmaları desteklemek, başka ülkelerin benzer kurum ve kuruluşlarıyla ilişki kurarak bilgi alış verişinde bulunmak derneğin kuruluş amacını gerçekleştirmek için izlediği temel yollardır.

Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Derneği’nin ana işlev alanları aşağıda belirtilmektedir:

Çocuk ve ergenlere yönelik koruyucu ve tedavi edici ruh sağlığı hizmeti vermek

Etkinlikler

- Çocuk ve ergenlere yönelik, koruyucu ve tedavi edici ruh sağlığı hizmetine yönelik toplantıları düzenlemek.

- “Koruyucu Ruh Sağlığı” ve “Koruyucu Toplum Sağlığı” projeleri bağlamında 0-19 yaş grubu çocuk ve gençlerin ana babalarına yönelik bir eğitim ve bilgilendirme programı geliştirilerek çocuk ve ergen ruh sağlığı alanında aile eğitimini ve dolayısıyla çocuğun ruhsal yönden sağlıklı gelişimini gerçekleştirmek. Aile merkezli erken çocukluk gelişimine yönelik eğitim programları oluşturularak bunları Sağlık Bakanlığı’na bağlı ana-çocuk sağlığı merkezleri ya da sağlık ocaklarında uygulamaya sokarak, ülke çapında koruyucu bir ruh sağlığı programı oluşturmak.
- Çocuk hakları bağlamında dünya çapında desteklenen ilkelerin ülkemizde de yerleştirilerek uygulanmasına yönelik olarak çocukların refahını etkileyen biyopsikososyal gelişme programları ve bunlarla ilgili özel uygulama koşullarını sağlamak ve geliştirmek.
- Bebekler, küçük çocuklar ve gençlerin ruhsal olarak sağlıklı, bilişsel gelişmeleri yaşıyla tutarlı, sosyal olarak uyandırılabilir bir koruyucu ruh sağlığı ortamından eşit olarak yararlanabilmelerini sağlamak üzere çocuk/aile/toplum merkezli yaklaşımların uygulanabileceği pilot programlar oluşturmak.
- Erken dönemde çocuk ve ergen ruhsal hastalıklarının tanınmasını ve tedaviden yararlanabilmelerini sağlamak.
- Yine çocuk ve gençlerde travma ile karşılaşmış çocuk ve gençler, cinsel ve fiziksel istismar, sokakta yaşayan ve çalışan çocuklar, kanunlarla ilgili sorunlar yaşayan suça yönelmiş olan çocuk ve gençler, özel korunmaya gereksinim duyan özürlü çocuk ve gençler ve korunma altında yetişen kurum çocukları ve yetiştirme yurtlarında yaşamakta olan çocuk ve gençlere yönelik ruh sağlığı programları geliştirmek, bu bağlamda koruyucu ve sağıltıcı uygulamalara yönelik projeler geliştirmek. Bu konuları boyutlu olarak işleyen seminerler/ konferanslar düzenlemek.
- Sözü edilen bu konularda çocuk ve gençleri, bilgilendirmek, uyarmak üzere eğitim broşürler hazırlamak; bu broşürleri, ailelere ve ilgili kurumlara dağıtmak.

Ailelere yönelik koruyucu ve tedavi edici çocuk ve ergen ruh sağlığı hizmeti vermek

Etkinlikler

- Ana babalara yönelik çocukluğun ruhsal gelişim evreleri ve ergenlik döneminin özellikleri ve bu evrelere ilişkin çıkabilecek sorunların çözümü konusunda bilgilendirme, yönlendirmeye amaçlı kurslar/seminerler/konferanslar düzenlemek.
- Aile içi sorunlar, tutumlar, ergen-aile ilişkileri, madde kötüye kullanımı, ailede çocuk istismarı gibi özgül konularda, ailelerle küçük gruplar düzenlemek ve gruplar içinde bu konular üstünde çalışmak.

Kurumlara yönelik koruyucu çocuk ve ergen ruh sağlığı hizmeti vermek

Etkinlikler

- Okulda ortaya çıkan çocuk ve ergenlerle ilgili ruhsal ve uyumsal sorunlar konusunda eğitimcileri/öğretmenleri bilgilendirmek üzere seminerler/konferanslar düzenlemek,

- Okulda ortaya çıkan ya da doğrudan okula yansıyan ruhsal ve uyumsal sorunların çözümüne yönelik öğretmenlerle küçük grup toplantıları oluşturmak,

Ayrıca

- Rehberlik Servisleri/Özel Eğitim Kurumları
- Sağlık Bakanlığı (1.Basamak Sağlık Hizmetleri Eğitimi)
- SHÇEK
- Yerel Yönetimler
- Çocuk Mahkemeleri
- STÖ
- Kitle iletişim kurumları'na yönelik benzer hizmet içi eğitim etkinlikleri sunmak.

Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı biliminin gelişmesine katkıda bulunabilecek uzmanların yetiştirilmesi, eğitime yönelik hizmet vermek

Etkinlikler

- Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Derneği, çocuk ve ergen ruh sağlığı ve hastalıkları konusunda ilgili uzmanlık alanlarına yönelik “sürekli tıp eğitimi”, sürekli meslek eğitimi” seminerleri ve kursları düzenlemekte, bu konuda çalışmakta olan öğretim üyesi ve eğitici konumundaki kişilerden eşit oranda destek isteyerek bilimsel etkileşimi ülke düzeyinde canlı tutmayı hedeflemektedir.
- Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Derneği ayrıca her yıl Ulusal Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Kongrelerini, farklı kurumlarla işbirliği içinde düzenlemektedir. 2008 yılında 18.cisi düzenlenmiş olan bu kongreler çocuk ve ergen psikiyatrisi biliminin ülke düzeyinde gelişmesi açısından çok işlevsel olmaktadır.
- Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Derneği ayrıca 12 yıldır Ergen Komisyonu bağlamında yine farklı kurumlarla ortaklaşa yapılan “Ergen Günleri”nin düzenlenmesini üstlenmiştir.
- Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Derneği’nin yürüttüğü bir başka bilimsel etkinlik H.Ü. Tıp Fakültesi Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı ile işbirliği içinde gerçekleştirilen “Prof.Dr. Atalay Yörükoğlu Ulusal Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı Politikaları Çalıştay”larıdır. Bu çalıştayda 2008 yılından başlayarak Prof. Dr. Atalay Yörükoğlu’nun ailesi tarafından karşılanan “Prof.Dr. Atalay Yörükoğlu Genç Bilim Adamı Ödülü” verilmektedir.
- Her yıl ayrı bir tema altında oluşturulan bu çalıştaylarda, çocuk ve ergen ruh sağlığı ile ilgili farklı uzmanlık alanlarından gelen katılımcılar ülkemiz çocuk ve ergen ruh sağlığı politikaları konusunda görüş üretmektedirler.
- Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Derneği 2008 yılında IACAPAP ile işbirliği içinde Türkiye’de bir Dünya Kongresi gerçekleştirmiştir.

“ Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Derneği” çocuk ve ergen psikiyatrisi bilimini ülkemizde temsil eden tek örgüttür. Ülkemizde Avrupa Tıp Uzmanları Birliği’nin önerdiği dünya standartları ile uyumlu “ Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları” uzmanlık eğitimi ve uygulamasında çağdaş bir düzeye erişebilmek, özerk ve nitelikli bir ulusal model geliştirmek için birin-

cil koşul gibi görünen Ulusal Yeterlilik Kurulu'nun (Board) oluşturulması amacıyla derneğimiz içinde başlatılan çalışmalar, örgütlü bir biçimde sürdürülmüş ve hızla sonuçlandırılmıştır.

Türk Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı Yeterlilik Kurulu ülkemizde standartlar çerçevesinde oluşturulan ilk uzmanlık alanı "board" örneklerinden birisidir. Türk Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı Yeterlilik Kurulu, genel kurulla belirlenmiş olan Yürütme, Denetleme, Eğitim Üst Kurulu, Eğitim Kurumları ve Programları Değerlendirme Komisyonu ve Sınav Komisyonu gibi alt kurul ve komisyonlarına işlerlik kazandırarak, Yeterlilik Kurulu sınavlarını hazırlama aşamasında gelmiştir.

Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Derneği Yönetim Kurulu'unca çocuk ve ergen psikiyatrisi uzmanlık alanının süre, rotasyon ve yan dallar ile ilgili olarak verdiği sonuç kararları belirlenmiştir ve bu kararlar TTB Uzmanlık Dernekleri Koordinasyon Kurulu aracılığı ile Sağlık Bakanlığı'na iletilmiştir. Bu bağlamda uzmanlık alanımızın adı "Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları" süresi 5 yıl ve erişkin psikiyatrisi rotasyonu 12 ay olarak bildirilmiştir.

Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Derneği Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Eğitim programını belirlemiş ve Eğitilenler İçin Değerlendirme Kitapçığını hazırlamıştır.

Bu gelişmeler çağdaş tıp eğitimi yaklaşımının kendi uzmanlık alanımıza olan yansımaları ve uygulama sürecini örneklemektedir.

Ülkemizde başlatılan her uzmanlık alanının katılımcılık, seçim ve yenilenme ilkeleriyle kendi Ulusal Yeterlilik Kurulu'nu oluşturması; tıpta uzmanlık eğitiminin ülke düzeyinde standartize edilmesi süreci bağlamında uzmanlık alanımızın geldiği nokta ve çağdaş dünyayla tıpta uzmanlık eğitimi alanında ortak standartlarda buluşmak adına aşılacak yol çok olumlu gelişmelerdir.

1994 yılından beri derneğimiz bu alanda bilimsel nitelikli bir dergi olan Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi'ni çıkarmaktadır. Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi yılda 3 sayı olarak çıkarılmaktadır. Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi Türk Tıp Dizini, Sosyal Bilimler Veri Tabanı, PsyclNFO ve Index Copernicus'ta yer almaktadır.

Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi 1995'ten bu yana her yıl ulusal kongrede sunulmak üzere, bir yazıya ödül vermektedir. Bu ödül 2008 yılında başlayarak derneğimiz tarafından bir maddi katkı ile desteklenmektedir.

Yine Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Derneği 2008 yılından başlamak üzere her yıl ulusal kongrede açıklanmak ve sunulmak üzere Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Derneği ödülü koymuştur.

Bu ödüllerle, çocuk ve ergen ruh sağlığı ve hastalıkları alanında araştırma yapan genç bilim insanları desteklenmekte, bilimsel yönelimleri pekiştirilmektedir.

Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Derneği Sağlık Bakanlığı tarafından davet edilerek "Ulusal Ruh Sağlığı Politikası Geliştirme" sürecinde etkin bir görev almıştır.

Bütün bu işlev alanları ile, Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Derneği, çocuk ve ergen ruh sağlığı alanında öncü ve etkin konumda olan bir dernektir.

Ülkemizde Çocuk ve Genç Psikiyatrisinin Gelişimi ve Örgütlenmesi

Dr. Füsün Çuhadaroğlu

*Prof. Dr., Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Ruh Sağlığı AD,
Türkiye Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı Derneği Başkanı*

Çocuk ve genç psikiyatrisinin tarihsel gelişimi, erişkin psikiyatrisinde olduğu gibi, toplumun uygarlık düzeyinin belirli bir düzeye erişebilmesinden sonra başlamıştır. Genel psikiyatri, Fransız Devrimi ile başlayan “insan hakları” gibi uygar kavramların kabul bulduğu altyapılı bir ortamda aşamalarını gerçekleştirebilmiştir. Çocuk ve genç psikiyatrisinin kabul bulması ve gelişmesi için ise çocuk ve gencin kendisine ve toplumdaki yerine özgü önemli farklılıklarından ötürü bir üst düşünce düzeyine gereksinim olmuştur. Denilebilir ki çocuk ve gencin toplumun geleceği olduğu, hak ve ihtiyaçları bulunduğu, çocuk ve genç için yapılması gerekenlerin önem ve önceliğini kabul eden toplumlarda, çocuk ve genç psikiyatrisi gelişmeye başlamıştır.

1955’de ilk Rehberlik ve Araştırma Merkezi açılmıştır. Çocuk Psikiyatrisi adı ile ilk kuruluş, 1956’da İstanbul Üniversitesi’nden Prof. Aksel’in girişimleriyle kurulan Çocuk Psikiyatrisi Enstitüsü olmuştur. Aksel Hoca, Çocuk Psikiyatrisi konusunun Batıda çok yaygın olduğunu, içeriğinin multidisipliner özelliklerden oluştuğunu belirterek; Pediatri, Nöroloji, Adli Tıp, Hukuk Fakültesi Kriminoloji Enstitüsü, Edebiyat Fakültesi Psikoloji, Pedagoji ve Sosyoloji Bölümleri Hocaları’ndan oluşan bir ekip ile İstanbul Üniversitesi Senatosu’na 10 Mart 1956’da Çocuk Psikiyatrisi Enstitüsü’nü kurmak üzere başvurmuştur.

Çocuk Psikiyatrisi alanında o güne kadar organize bir faaliyet olmamakla beraber, mental retardasyon vakaları derslere konu olmakta, ders kitaplarında yer almakta idi. Ord. Prof. Dr. Mazhar Osman Uzman’ın ders kitaplarında zeka geriliklerine geniş yer ayrılmış ve bol örnekler sunulmuştu. Bakırköy Akıl ve Sinir Hastalıkları Hastanesinde 1934 yılından beri “Geri Zekalılar” koğuşu, müstakil bir ünite olarak vardı. Buraya ağır mental retardeler ve ciddi davranış bozuklukları olan veya nörolojik komplikasyonu bulunan zeka geriliği vakaları yatırılırdı. Bu koğuş bir anlamda depo niteliği taşırdı.

Enstitü kurulduktan sonra kısa zamanda, amacında belirtilen araştırma, yayın vb. bilimsel çalışmaları masa başında yapmanın yeterli ve mümkün olmadığı anlaşıldı. Çocuk Psikiyatrisi vakalarını görmek, muayene etmek, aileleri incelemek gibi bir sistematik faaliyete hemen geçmenin gerektiği sonucuna varıldı. ve 1956 yılında Psikiyatri polikliniği kapsamında, vaka kabul edilmeğe başlandı. 6 Şubat 1957 de Psikiyatri Kliniği poliklinik katında iki odalıklı bir bölüme “İ.Ü. Çocuk Psikiyatrisi Enstitüsü” plakası asılarak Çapada poliklinik faaliyetine resmîyet kazandırıldı. Enstitünün kuruluşu ile birlikte ileride bu alanda çalışmak üzere Doç. Dr. Rıdvan Cebiroğlu görevlendirildi ve 1957’de Çocuk Psikiyatrisi alanında çalışmalarda bulunmak üzere

ABD'ye gönderildi. İki yıl ABD'de kalan Cebiroğlu 1959'da yurda döndü ve Çocuk Psikiyatrisi Enstitüsünde görevine başladı. O sırada Uz. Dr. Velhan Özbek poliklinik çalışmalarını sürdürüyordu. 1968 yılında Prof. Dr. Rıdvan Cebiroğlu başkanlığında Çocuk Psikiyatrisi Kürsüsü müstakil olarak kuruldu. Dr. Kayhan Aydoğmuş, Dr. Özgür Polvan ve Dr. Ulviye Etaner de kürsüye katıldılar. Meral Berkem ve Ümran Tüzün ilk asistanlar olmuşlardır.

İstanbul'da bu gelişmelerin olduğu sıralarda Ankara'da da Hacettepe Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Enstitüsünde çocuk hekimi olan Dr. Mualla Öztürk (Süler) Amerika Birleşik Devletlerinde çocuk psikiyatrisi uzmanlık eğitimi gördükten sonra 1958 yılında Hacettepe Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Enstitüsünde çocuk psikiyatristi olarak çalışmalara başlamış ve Hacettepe Tıp Fakültesi kurulunca Çocuk Ruh Sağlığı Bölümünü kurmuştu. Ankara'da çocuk psikiyatrisi bilgisinin kazanıldığı, bilgi alış verişinin yapıldığı en önemli ortam, Dr. Mualla Öztürk'ün güçlü ve sevgi dolu kişiliği ile başlatıp yürüttüğü çocuk psikiyatrisi seminerleri olmuştur. Ankara Tıp Fakültesi Psikiyatri bölümünde uzmanlık eğitimini tamamlayarak Hacettepe Çocuk Ruh Sağlığı ekibine katılan Dr. Birsen Sonuvar, Dr. Mualla Öztürk'ün Ankara'daki çocuk psikiyatrisi topluluğunun 15 günde bir olan toplantılarında sunduğu çocuk vakalarından birinin günümüz tanımlamasıyla "otizm" olmasının belleklerde hala izi olduğuna vurgu yapmaktadır. On beş günde bir aksamadan yürütülen bu seminerlere üye olmanın ve katılabilmenin ön koşulu sırası geldiğinde, kişinin çalıştığı merkezde bir seminer vermesiydi. Heyecanla hazırlanıp katılan, daha sonra Dr. Birsen Sonuvar tarafından aynı düzen içinde yürütülen bu seminerlerin bilgi aktarımı ortamı olmasının yanında çocuk psikiyatrisi ailesine kazanılacak yeni üyelerin tanıtım yeri olma özelliği de vardı. Ayrıca bu toplantılar daha sonra gelişmekte olan farklı merkezler arasındaki iletişimin de önemli bir kaynağı olmuştur. Aynı dönemlerde, Dr. Atalay Yörükoğlu da kazandığı bir bursla 1959 yılında gittiği Amerika'da önce genel psikiyatri ve daha sonra 1962-1964 yılları arasında çocuk psikiyatrisi uzmanlık eğitimini tamamlayarak Hacettepe Üniversitesi'nde çalışmaya başlamıştır. Prof. Dr. Atalay Yörükoğlu ülkemizde klinik dışındaki çocuk ve genç gruplarının ruh sağlığına dikkat çeken, koruyucu ruh hekimliğinin gelişmesinde büyük öncülüğü olmuş, verdiği sayısız halk konferansları ve yaptığı yayınlarla çocuk ruh sağlığı bilincinin topluma kazandırılmasında çok büyük emeği geçen bir önder olmuştur. Uzunca bir süre Mualla Öztürk, Atalay Yörükoğlu ve Birsen Sonuvar üçlüsünün yürüttüğü bu ekibe daha sonra Dr. Selma Akyıldız ve Psik. Ayşe Yalın katıldılar. Hacettepe'de ilk çocuk ruh sağlığı asistanı olan Dr. Bahar Gökler ve Psik. Ferhunde Öktem'in de gelişyle ekip genişlemiştir. Daha sonra kadroya eklenen Dr. Füsun Çuhadaroğlu Çetin Dernek bünyesinde Ergen Komisyonunu kurarak ergen ruh sağlığının ayrıca ele alınması gerektiği vurgusuyla Ergen Sempozyumlarını başlatmıştır.

Gülhane'de çocuk psikiyatrisinin gelişimi psikiyatri kliniğinin kurucusu Nevzat Akabay'ın attığı yenilikçi atımlardan kaynaklanır. 1964'de Dr. Kemal Aydınalp Gülhane Askeri Tıp Akademisi'nde psikiyatri uzmanı olarak çalışırken Ankara Rehberlik ve Araştırma Merkezi'nin danışman psikiyatristi olarak çocukların değerlendirilme ekibinin üyesi oldu. Haftada bir merkezdeki çalışmaya katılıyor, onların gönderdiği çocuk olgularını Gülhane'de görüyordu. Gülhane'deki çocuk psikiyatrisi çalışmaları böylece başlamış oldu. Kazandığı bir bursla 1968-69 yıllarında Londra'da önce büyük daha sonra çocuk psikiyatrisi eğitimi aldıktan sonra Gülhane'ye döndüğünde kliniğe gelen çocuk olgularını görüyor, asistanlara ve stajyerlere çocuk psikiyatrisi

derslerini veriyordu. 1972’de kliniğe psikologlar ve sosyal hizmet uzmanları alınmaya başlamıştı; çoğunluğu çocuk psikiyatrisine ilgi duyuyordu. Artık resmi olmasa da bir çocuk psikiyatrisi grubu oluşmaya ve Mualla Öztürk’ün 15 günde bir yürüttüğü Çocuk psikiyatrisi seminerlerine katılmaya başlamışlardı. Psikolog Ferhunde Öktem, Neşe Erol, Melda Akçakın Gülhane’den bu seminerleri takdim eden 1972 grubunun üyeleridir. Dr. Kemal Aydınalp’in bu çalışkan ve heyecanlı grupla 1975’de Gülhane’nin poliklinikler bölümünde, çocuk psikiyatrisi polikliniği ve oyun odası açması ayrı bir ünite kuruluşunun ilk adımı olmuştur. Resmi olarak Çocuk Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Gülhane Askeri Tıp Fakültesi bünyesinde Dr. Aydınalp’in emekliliğinden sonra 1991 de kuruldu ve anabilim dalı başkanlığına Prof. Dr. Teoman Söhmen atanarak erişkin psikiyatrisinin zemin katında ayrı bir mekanda çalışmalara başlandı.

1974’de Prof. Dr. Mualla Öztürk Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi’ne geçerek orada da Çocuk Psikiyatrisi Bölümünü kurmuş ve ilk asistanlar Nazlan Kürşat ve Efser Kerimoğlu uzmanlık eğitimine başlamışlardı. Daha sonra Dr. Ayla Aysev, Psk. Ayşe Yalın, Psk. Neşe Erol ve Psk. Melda Akçakın’ın da katıldığı çekirdek ekip Prof. Dr. Mualla Öztürk’ün başlattığı doğrultuda alanımızdaki etkinliklerini sürdürmektedir.

Ankara’ya gelen Velhan Özbek de Sami Ulus Çocuk Hastanesinde göreve başlamış ve bir yataklı servis kurmaya çalışmış, ancak asistan yetiştirme olanağı olmadığından bu servis bir süre sonra kapatılmıştır.

Çeşitli Merkezlerdeki bu hareketlenmelerle Çocuk Psikiyatrisinin tıpta uzmanlık alanının ne olacağı konusu da somut olarak gündeme geldi. ABD ve Avrupa ülkelerinde de bu konuda beraberlik yoktu. Bazı üniversitelerde psikiyatrinin bir üst uzmanlığı, bazı ülkelerde de pediatriinin ve hatta nörolojinin bir üst uzmanlığı olarak veriliyordu. Fakülte öğrenim programlarında da benzer farklılıklar vardı. Çocuk Psikiyatrisi, Psikiyatri Kliniği içinde veya Pediatri veya Nöroloji içinde idi. 1969’ da Dr. Rıdvan Cebiroğlu ve Dr. Kayıhan Aydoğmuş konuyu ayrıntılı olarak inceleyerek ve Ankara’dan Yörükoğlu ile de görüşerek, Bakanlık Tüzük Komisyonuna alternatifli bir teklif sundular. Nitekim, ancak 1973 te Uzmanlık Tüzüğünde Çocuk Psikiyatrisi Yan Dal (Yüksek İhtisas) olarak belirtildi. Psikiyatri Uzmanlığı kazanmış olanlar 2 yıl bu alanda resmi bir kurumda çalıştıktan sonra Çocuk Psikiyatrisi yan dal eğitim çalışmalarına başlayabilecekti. Eğitim süresi 2 yıldı. Tüzükte ayrıca geçici bir madde ile Çocuk Psikiyatrisi alanında en az 8 yıl çalışmış Psikiyatri uzmanlarının bu ünvanı alabilecekleri de yer alıyordu. Çocuk psikiyatrisinin yan dal olarak tüzükte yer alması konunun uzmanlık düzeyinde tescili anlamına geliyordu ve bu önemli bir aşama idi.

İzmir’de çocuk psikiyatrisi hareketi 1968-69 yıllarında Ege Tıp Fakültesinde psikiyatri uzmanı olan Dr. Oya Tuncer’in poliklinikte çocuk hastalara bakmayı üstlenmesiyle başlamıştır. 1973 tüzüğüyle çocuk psikiyatrisi uzmanlığını alan Dr. Tuncer daha sonra Dr. Ayşen Baykara ve Dr. Cahide Aydın’ı yetiştirerek Ege Üniversitesi Çocuk Psikiyatrisinin temellerini atmıştır. Daha sonra Dr. Müge Tamar’ın da katılımıyla Ege Üniversitesi Çocuk Ruh Sağlığı Bölümü gelişmiş ve 2004’de ayrı bir Ergen Birimi açılmıştır.

1976’da Almanya’da eğitimini tamamlayarak Bursa’ya yerleşen Suna Taneli önceleri psikiyatriye bağlı bir çocuk psikiyatrisi polikliniği olarak başlayan çalışmaları geliştirerek Çocuk Psikiyatrisi Bölümünü kurmuştur. Uludağ Üniversitesi Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi Anabilim Dalı ülkemizde ilk yataklı çocuk ve ergen servisini kuran bölüm olmuştur.

1986 yılında Prof. Ayşen Baykara'nın Dokuz Eylül Üniversitesine geçmesiyle burada da uzmanlık eğitimi veren bir bölüm oluşturulmuştur. Dr. Süha Miral'ın da katkılarıyla kısa zamanda gelişen bu bölümde bugün yataklı bir ergen servisi bulunmaktadır.

1980'li yıllarda Ankara'da Gazi Üniversitesi kurulmuş, Amerika Birleşik Devletleri'nde çocuk psikiyatrisi uzmanlık eğitimi alarak dönen Dr. Şahnur Şener bu üniversitede 1990'lı yıllarda Çocuk Psikiyatrisi biriminin kurulmasına öncülük eden kişi olmuştur. Daha sonra 2008 yılında kaybettiğimiz arkadaşımız Dr. Selahattin Şenol'un da katkılarıyla bu bölüm gelişimini sürdürmüştür.

Aynı yıllarda Dr. Meral Berkem Marmara Üniversitesi'ne geçerek burada alanımızla ilgili birimin kuruluş çalışmalarını başlatmıştır. İzleyen yıllarda Dr. Ayşen Coşkun Kocaeli Üniversitesi'nde Çocuk Psikiyatrisi Bölümünü kurmuş ve sonra Dr. Belma Ağaoğlu ile ilk gündüz hastanesini oluşturmuşlardır. Dr. Ayşe Avcı Çukurova Üniversitesi'nde, Dr. Esin Atalay Akdeniz Üniversitesi'nde, Dr. Sema Tanrıöver Karadeniz Üniversitesinde, Dr. Levent Kayaalp de İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nde çocuk psikiyatrisi bölümlerini kuran ve uzman yetiştiren öncüler olmuşlardır.

Daha sonra üniversitelerdeki kadro azlığı göz önüne alınarak Sağlık Bakanlığının Tıpta Uzmanlık Sınavı (TUS) kadrolarından da üniversitelerde uzman yetiştirilmesine gidilmiştir. Bunun sonucunda Üniversite Hastaneleri dışında İzmir'de Behçet Uz, Ankara'da Sami Ulus ve Dışkapı SSK, İstanbul'da Bakırköy ve giderek Ankara, Denizli, Bursa, Trabzon, Afyon, Manisa, Erzurum, Adana ve diğer bazı illerimizdeki Devlet Hastanesi ve Sosyal Sigortalar Kurumuna bağlı Hastanelerde çocuk psikiyatrisi uzmanları çalışmaya başlamış; 19 Mayıs Üniversitesi, Mersin Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi, Trakya Üniversitesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Erciyes Üniversitesi, İnönü Üniversitesi, Kara Elmas Üniversitesi, Gazi Antep Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakülteleri bünyesinde Çocuk Psikiyatrisi bölümleri açılmıştır.

1983'te yapılan bir kısmı değişiklik ile Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanlığı 4 yıl oluyor ve bu eğitim süresinin içinde Çocuk Ruh Sağlığı ve Hastalıkları'nın 4 ay rotasyonu öngörü-lüyordu. 1990'lı yıllarda Türkiye'deki belli başlı üniversitelerin Tıp Fakültelerinde tıp eğitimi konusunda yapılan kongre, konferans, seminer vb. bilimsel-mesleki çalışmalar sırasında tıp eğitiminin kalitesinin standart bir düzeye ulaştırılması ve yükseltilmesi hedefleniyordu. Gene tam bu sırada Avrupa Birliği'ne girme projesi kapsamında tıp alanındaki uzmanlık dallarının ve eğitiminin eşleştirilmesi çalışmaları da sürüyordu. Çocuk Psikiyatrisi Hareketini daha geliştirerek hak ettiği yere oturtmak amacıyla ilgili arkadaşlarımızla çeşitli platformlarda bir dizi çalışmalar yapıldı. 1990'da Sağlık Şurası, Çocuk Ruh Sağlığı ve Hastalıklarının ayrı bir uzmanlık dalı olduğunu kabul etmiştir.

1990 yılı birçok yönden ülkemizde çocuk psikiyatrisinin gelişimi açısından bir dönüm noktası olmuştur. Ankara'da Atalay Yörükoğlu, Birsen Sonuvar, Ferhunde Öktem, Bahar Gökler, Efser Kerimoğlu, Ayşe Yalın, Saynur Canat, Refia Palabıykoğlu, Haluk Özbay ve Füsün Çuhadaroğlu uzun uğraşlardan sonra Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Derneği'ni kurmuşlardır. Çocuk ve genç ruh sağlığı alanında çalışan multidisipliner bir sivil toplum kuruluşu olmak amacıyla kurulan Dernek daha sonra Avrupa Birliği'ne uyum çalışmaları nedeniyle genel kurulda alınan bir kararla çocuk ve genç psikiyatrisi uzmanlarının meslek kuruluşu şeklini aldıysa da halen ül-

kemizdeki çocuk ve genç ruh sağlığı alanında, multidisipliner bir anlayışla, yapılan çalışmalarda öncülük etmekte, çocuk ve genç ruh sağlığının her alanda savunuculuğunu yapmakta, bünyesinde oluşturulan Yeterlik Kuruluyula ülkemizdeki çocuk ve genç psikiyatrisi uzmanlık eğitiminin geliştirilmesi ve standardizasyon çalışmalarını yürütmekte ve ayrıca çocuk ruh sağlığı alanında politikalar oluşturulabilmesi için çeşitli kamu kuruluşlarıyla bağlantılı olarak çalışmalar sürdürmektedir.

Gerek üniversitelerdeki hocaların bireysel gayretleri ve gerekse Dernek şemsiyesi altında yürütülen çalışmalar sonucunda 9 Ekim 1997 tarihli YÖK kararıyla çocuk psikiyatrisi birimlerinin “Çocuk Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı”na dönüştürülmesi kararlaştırıldı. O zamana kadar yandal uzmanlığı olan Çocuk Psikiyatrisi 4 yıl süreli “Çocuk Ruh Sağlığı ve Hastalıkları” Anadal Uzmanlığına dönüştü. Bu dört yıllık sürenin 1,5 yılı Ruh Sağlığı Hastalıkları ve 6 ayı Çocuk Nörolojisi rotasyonu olarak belirlenmişti. Diğer taraftan “Ruh Sağlığı ve Hastalıkları” uzmanları Çocuk Ruh Sağlığı ve Hastalıkları uzmanı olmak istediklerinde 2 yıl eğitim yeterli oluyordu. Ancak bu 2 yıllık eğitimin 6 ayı Çocuk Nörolojisi rotasyonu olacaktı. 2002 yılında yapılan son tüzük değişikliğinde Çocuk Psikiyatrisi 5 yıllık bir anadal uzmanlık eğitimi içeriyor ve bu süre Psikiyatri uzmanları için 3 yıl olarak öngörülüyordu.

Çocuk ve genç psikiyatrisi dünyada ve ülkemizde giderek gelişmekte ve kendi kimliğini bulmaktadır. Tüm dünyada önce Çocuk Psikiyatrisi olarak anılan bu uzmanlık dalı daha sonra Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Bildirgesinin kabulü (18 yaşa kadar olan herkesin çocuk kabul edilmesi) ve DSÖ’nün çocuk ve genç kavramını erişkinlikten ayrı tutmaya başlamasıyla birlikte, gerek Amerika ve gerekse Avrupa’daki ülkelerde Çocuk ve Genç Psikiyatrisi olarak kabul edilmiş ve yaş sınırının 19 yaşa kadar olması belirlenmiştir. Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Derneği’nin adı da, 2009 yılındaki Genel Kurulunda alınan bir kararla uzmanlık kuruluşu olduğunu öne çıkartacak biçimde, Avrupa ve Amerika’daki meslek kuruluşlarıyla paralel şekilde Çocuk ve Genç Psikiyatrisi Derneği olarak değiştirilmiştir.

Günümüzde çocuk ve genç ruh sağlığı ve hastalıkları uzmanlık alanının bilimsel içeriğine bakıldığında; genetik, fizyolojik, biyokimyasal, nöroendokrin yapıyı, doğum öncesi ve sonrası gelişimsel özellikleri incelemesi açısından “biyolojik bir bilim”dir. Çok erken dönemlerden, bebeklikten başlayarak, kişiler arası ilişkileri ve etkileşim biçimlerini, çocuk yetiştirmeye ilişkin tutumları, ailesel ve çevresel etmenleri araştırmasıyla bir “toplum bilim”dir. Ayrıca, çocuk, genç ve ailelerinin davranışlarının değerlendirilmesi, biçimlendirilmesi açısından bir “eğitim ve davranış bilimi”; ortaya çıkan ruhsal nitelikli sorunların, çocuklukta yerleşmeden, yaygınlaşmadan ele alınıp düzeltilmesi, sağlıklı bireylerin yetişmesi için gerekli önlemlerin planlanması yönünden bir “koruyucu hekimlik bilimi”dir.

Sayıda henüz az olsak da pekişmiş, iletişimi güçlü, coşkulu, alanına sahip çıkan ve güçlü bir grubuz. Hiçbir bilim dalı çocuk psikiyatrisi kadar birbirinden çok farklı eğitim almış meslek üyelerine homojen denecek kadar uyum sağlayan çalışma ortamı sağlayamamıştır. Bunu, merkezlerimizin çoğunluğunda yapılan multidisipliner çalışmalarda görmek mümkündür. Çocuk ve genç ruh sağlığı alanının vazgeçilmez unsuru olan ekip çalışması çocuk psikiyatristi, klinik psikolog, sosyal hizmet uzmanı, dil gelişimi uzmanı, çocuk psikiyatrisi hemşiresi ve eğitim psikoloğunu kapsamaktadır. Bu alanlarda ortaya çıkan gelişmeler de dünyada ve ülkemizde çocuk ve genç ruh sağlığı alanının gelişimine önemli katkılarda bulunmuştur.

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Ruh Sağlığı Biriminin 1989'da başlattığı Prof. Dr. Mualla Öztürk Sempozyumlarından sonra ilk kez 1990'da Ulusal Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Kongresi düzenlenmiş ve yine aynı yıl Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Derneği'nin yayın organı olarak çıkarılmaya başlanmıştır. Dergi yılda üç kez olarak düzenli şekilde yayınlanmaktadır. Ulusal Kongreler de her yıl bir üniversitenin Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi Bölümü ve Dernek işbirliğiyle düzenlenmekte ve multidisipliner katılımı sürdürülmektedir. Dernek bünyesinde kurulan Ergen Komisyonunun başlattığı Ergen Sempozyumları da 1996'dan beri her yıl düzenli olarak yapılmaktadır. 2006'dan bu yana yine her yıl Prof. Dr. Atalay Yörükoğlu Ulusal Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı Çalıştayları düzenlenerek çalıştay çıktıları politika yapıcılara ve çeşitli kurumlara gönderilmektedir. Ülkemizdeki çocuk ve genç psikiyatrisi alanı giderek genişleyen sayıdaki çalışanları ile ülkemizdeki gereksinimleri karşılamaya çalışırken, hevesle yapılan çalışmalar, dergi, düzenlenen bilimsel toplantılar ve yapılan yabancı yayınlarla ülke ve dünya literatürüne katkılarını da sürdürmektedir.

Türk Psikiyatrisinin Ufkunu Genişletenler: Türkiye’de Psikanaliz ve Psikanalitik Psikoterapilerle İlgili Çalışmalar

Dr. Füsün Çuhadaroğlu*, Dr. Sibel Mercan**

**Prof. Dr., Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakóltesi Çocuk Ruhsağlığı AD, Türkiye Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı Derneği Başkanı*

***Doç. Dr., Şişli Etfal Eğitim ve Araştırma Hastanesi Psikiyatri uzmanı, psikoterapist*

Dr. Allen Siegel American Psychoanalyst dergisine yazdığı yazıda şöyle diyor: “Psikanalizin geleceğinden kuşku duyanlar dönüp Türkiye’ye baksınlar” (Bahar, 2003). Allen Siegel’in bu sözleri Türkiye’deki psikanaliz eğitimi ve uygulamalarının son yıllarda ivme kazanmasına vurgu yapmaktadır. Klasik psikanaliz Sigmund Freud tarafından geliştirilmiş ve ilk uygulamaları yaklaşık yüz yıl kadar önce başlamış ve zaman içinde yeni kuramlarla desteklenmiş ya da takip eden kuramcılar tarafından eleştirilmiş ve reddedilmiştir. Psikanaliz eğitimi coğrafi ve ekonomik nedenler başta olmak üzere çeşitli zorluklar nedeni ile Türkiye’de yakın zamana kadar kolay ulaşılabilen bir eğitim olmamıştır. Ülkemizde uluslararası psikanaliz birliğine kabul edilmiş az sayıda psikanalist bulunmakla birlikte henüz klasik anlamda eğitim veren psikanaliz enstitüleri bulunmamaktadır.

İlk Oluşumlar

Türkiye’deki psikanalitik çalışmalardan söz etmeye başlarken öncelikle kişisel çabalarıyla bu işe emek vermiş, yurtdışında eğitim almış birkaç kişinin isminin anılması gerektiği kanısındayız. Gerçi daha sonra da Türkiye’de bu konuda sürdürölen çalışmalar hep kişilerin şahsi çabalarıyla olmuştur. Bu isimlerden ikisi bizim de yakından tanıma ve kendilerinden eğitim alma şansına sahip olduğumuz Prof. Dr. **Leyla Zileli** ve Prof. Dr. **Orhan Öztürk**’tür. Asistanlık yıllarımızın en haz aldığımız zamanları

Orhan Öztürk ve Leyla Zileli ile yaptığımız süpervizyon saatleri olmuştur. Süpervizyonların yanı sıra, Freud’un yazılarını okuyup tartıştığımız saatlerimiz vardı.

O yıllarda psikanalist olma hevesimiz çok alevlenirken sevgili hocalarımız işlerini ciddiye almanın getirdiği sorumlulukla bizlere sıklıkla, bize verdikleri eğitimin psikanalitik psikoterapi eğitimi olduğunu ve psikanalist olmak için mutlaka psikanalizden geçmek gerektiğini vurgularlar ve Türkiye’de o zamanlar böyle birşey mümkün olmadığından bu tutumlarıyla biraz da hevesimizi bastırdıklarını düşünürdük.

Leyla Zileli ve Orhan Öztürk daha sonra Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği tarafından açılan kurslarla Hacettepe dışında çalışmakta olan arkadaşlarımıza da temel psikoterapi eğitimi vermeyi sürdürdüler.

Gene aynı yıllarda Ankara Üniversitesi’nde Prof. Dr. **Abdölkadir Özbek** de psikodrama terapisi ve eğitim grupları yürötmekteydi. Bu çalışmalar daha sonra Grup Psikoterapileri Derneği’nin kurulmasına yol açmıştır. Daha sonra İstanbul’da Prof. Dr. **Ulviye Etaner** psi-

kanalitik eğitim amaçlı bir program başlatmış ve vakıf oluşturmuştur. Daha sonraki aşamada İstanbul'da Dr. **Talat Parman**'ın öncülüğündeki girişimler aşağıda açıklanacaktır. Yine aynı dönemde İzmir'de, eski ve vefalı bir İzmir'li olan Doç. Dr. **Celal Odağ**, Almanya'dan yılda birkaç kez gidip gelerek İzmir'de psikanalitik psikoterapi eğitimi görmeye istekli arkadaşlarımızla eğitim amaçlı terapi grupları başlatmıştı. Daha sonra British Psikanaliz Enstitüsüne bağlı olan Dr. **Ülkü Gürışık** da İngiltere'den gidip gelerek bu çalışmalarda Celal Odağ'a katılmıştır.

Türkiye'de Kendilik Psikolojisi Çalışmaları

1990'ların ikinci yarısında İstanbul'da İçgörü Psikoterapi Merkezi psikolog Yavuz Erten önderliğinde psikoterapiler konusunda, zaman zaman yurt dışından konukları da davet ederek çeşitli konularda seminerler düzenlemeye başlamıştı. 1998'de İçgöründen gelen bir mesajdan, Chicago Psikanaliz Enstitüsünden Prof. Dr. **Allen Siegel**'in kendilik psikolojisi konusunda bir çalışma grubu yapmak üzere Türkiye'ye geliyor olduğunu öğrenince bu toplantıya heyecanla katılmıştık. Asistanlık eğitimimiz sırasında Leyla Zileli ve Orhan Öztürk ile id ve ego psikolojisini öğrenme olanağımız olmuş, son dönemlerde ikisinin kendilik psikolojisi üzerine tartışmalar yaptığını tanık olmuştuk. Daha sonra aldığımız kurslarla Klein ve nesne ilişkileri kuramını da tanıma olanağımız olmuştu. Bu kuramlar birçok hastayı ve hastalığı anlamamıza yardımcı oluyorsa da, hep eksik gelen terapist ile hasta arasındaki ilişki deneyimine bilinçdışı aktarımlar dışında hiç yer verilmemesiydi. Özellikle çocuk ve ergenlerle çalışanlarımız için klasik kuramda bu konuda fazla yayının olmaması bu arayışımızı artırıyordu. Bu motivasyonlarla katıldığımız ilk toplantının sonunda Allen Siegel da bizim motivasyonumuzdan çok etkilenmişti ve ayrılmadan önce o grupla sürekli bir eğitim süreci başlatma kararı alındı. Allen Siegel o dönem Türkiye grubu ile ilgili izlenimlerini American Psychoanalyst dergisinde çıkan yazısında şöyle anlatmaktadır: "...Grupla öğleye kadar yapılan derslerin ardından öğle yemeğinde tartışmalar devam ediyor ve ayrılış öğleden sonrayı buluyordu.....İlgi o kadar fazlaydı ki Türkiye'deki arkadaşlarımızla öğleden sonra yapmayı planladığımız sosyal aktiviteleri ertelemek zorunda kalıyorduk" (2003).

Allen Siegel ile başlayan bu eğitim sürecinde zamanla büyüyen ve kırk kişiye ulaşan grubumuza "**Kendilik Psikolojisi Topluluğu**" adını vermemiz uzun sürmedi. Bu grupta Ankara'dan ve İstanbul'dan katılan psikiyatrist, çocuk psikiyatristi, psikolog, sosyal hizmet uzmanı ve eğitimci arkadaşlar bulunmaktaydı. Eğitimler ayda bir kez pazarları toplanıp sabahdan akşama kadar yapılıyordu. Sabahdan öğlene kadar bir program dahilinde yaptığımız okuma konularının üzerinden geçip tartışıyor, öğleden sonra da telefon hattıyla Amerika'ya bağlanarak Allen Siegel ile hem teorik konulardaki sorularımızı konuşuyor ve hem de vaka sunumlarımızı yapıyorduk. Konular belli bir sıra takip etmeksizin o günün ihtiyaçlarına göre belirleniyordu. Örneğin 1999 İzmir depreminin ardından yapılan toplantıda deprem, narsistik zedelenme ve narsistik zedelenmenin onarılmasını konuşuyor ya da o gün için belirlenen bir filmi izledikten sonra film üzerinden kendilik psikolojisi ve psikanaliz kavramlarını çalışıyorduk. Allen Siegel bir taraftan bizleri yazı yazmaya da teşvik etmekteydi. Böyle bir teşvikle Dr. Füsün Çuhadaroğlu Türkiye depreminin bizler üzerindeki etkisini kendilik psikolojisi bakış açısıyla kaleme almış ve bu yazı 2000 yılında International Association of Self Psychology'nin Newsletter'ında yayınlanmıştı. Bu aylık toplantılar için bir ay Ankara'dakiler İstanbul'a bir ay da İstanbul'dakiler Ankara'ya taşınmaktaydı. Bu geliş gidişlerde kuşetli trende yaşadığımız ilginç olayları yıllar sonra bile anım-

sadıkça gülüyoruz. Bizim motivasyon sürekliliğimiz Dr. Allen Siegel'ı da kamçulamakta ve bu süreci geliştirmek için yaratıcı fikirler geliştirmesine yol açmaktaydı.

Grup, teorik eğitimine devam ederken 2000 yılında elmekle süpervizyon alma süreci de başlatıldı. Amerika'daki Self Psychology Association eğitimcileri olan analistlerle haftada bir internet üzerinden vaka görüşmeleri tartışılmaya başlandı. Bu süreci bazılarımız bireysel olarak bazılarımız da grup şeklinde sürdürdüler.

Bu süreç için grubumuza daha belirleyici bir isim almamız önerisi geldiğinde biz de Anadolu Psikanalitik Psikoterapiler Grubu (APPG) olmayı kararlaştırdık. Daha sonra başka katılanlar olduysa da kırk kişilik çekirdek grup ilk temel eğitim sürecini tamamlayıp belge alan grup oldu. Grubun bünyesinde psikiyatristler, psikologlar, pedagoglar, sosyal hizmet uzmanları gibi değişik uzmanlık alanlarından ve farklı yaş gruplarından profesyoneller yer almaktaydı. Constantin Goldberg ile yaptığımız bir konuşmada bunun tesadüf olmadığını fark ettik. Onun eğitim aldığı dönemde Chicago Analiz Enstitüsü'nde Kohut'un baştan beri bu davranışı benimsediğini sadece psikiyatristlere değil tüm ruh sağlığı çalışanlarına kucak açtığını öğrendik. Bu süreç içinde ilk olarak 1999'da katıldığımız Uluslararası Kendilik Psikolojisi Kongresi'nde aramızdan biri bir kaç düşüncesini aktarması sonucunda bir sonraki kongrede çocuklarda kendilik gelişimi konusundaki bir oturuma davet alınca telaşlanmış ve ilk söylediği şey 'ama ben analist değilim' olmuştu. Kendisine verilen yanıt ise 'onun önemi yok, psikoterapide kendilik psikolojisini kullanman önemli' idi. Bu tutum diğer kuramlarda göremediğimiz bir esnekliğin kendilik psikolojisinde barındırılıyor olmasını göstermesi açısından önemliydi. Klasik psikanaliz, psikanalitik psikoterapileri bile küçümserken temeli yine klasik psikanalize dayalı bir ekol olan kendilik psikolojisinin böyle bir esnekliği olması etkileyiciydi. Kohut, kendilik psikolojisi kuramını esas olarak 1980'lerde geliştirdiğinde klasik psikanalizi benimseyen meslektaşları tarafından eleştirilmiş, hatta dışlanmıştı. Bu dönemde yanında yer alan Prof. Dr. Arnold Goldberg, Prof. Dr. Marian Tolpin, Prof. Dr. Paul Ornstein, Prof. Dr. Anna Ornstein, Prof. Dr. Ernest Wolf ve diğer çalışma arkadaşları halen Chicago Psikanaliz Enstitüsü, Uluslararası Psikanaliz Derneği ve Uluslararası Kendilik Psikolojisi Derneği içinde çalışmalarına ve yayınlarına devam etmektedirler. Bu isimler etrafında kümelenen topluluk üyeleri aynen Türkiye'deki grup gibi hem ruh sağlığı alanındaki bütün profesyonelleri kapsıyor hem de Uluslararası Psikanaliz Derneği (IPA) üyeleri ile birlikte Bağımsız Analiz Dernekleri (Assoc.of Autonomous Psychoanalytic Institutes) üyelerini ve kendilik psikolojisi içindeki değişik akımları da içermektedir.

Grubun eğitimleri ayda bir olan telefon hattı ya da video konferans, grup süpervizyonları ve Türkiye'yi ziyaret eden konukların oluşturduğu çalışma grupları ile devam ediyordu. Bu dönemde Allen ve Renee Siegel dışında bağlanma kuramı üzerinde çalışan Joseph Lichtenberg, iki zihinlilik ve diğer birçok kitap ve makalenin yazarı Arnold Goldberg ve eşi Constantine Goldberg, Anna ve Paul Ornstein, Brenda ve David Solomon ve Ruth Gruental Türkiye'yi ziyaret edip grupla çalışan diğer kendilik psikologlarıydı. Bu konukların davet edilmesi ve ağırlanması başlangıçta grubun kendi kaynakları ile sağlanırken zamanla grup ekonomik olarak zorlanmaya başladığında grup dışından kaynak aranmaya başlamıştı. Allen Siegel Amerika'daki birçok kuruma mektup yazıp postaladığı gün 11 Eylül New York'taki ikiz kulelerin bombalanması olayı gerçekleşti. Ne yazık ki mektuplarımıza olumlu yanıt gelmiyordu. Aynı dönemde bizlerde yurt içinden kaynak arayışındaydık. Allen'in deyişi ile Amerika'daki saygın birçok psikanalist uçak

pistinde kalkmaya hazır uçaklar gibi hazır bekliyor, Türkiye'ye gelmek ve bize eğitim vermek istediklerini belirtiyorlardı. Özellikle Türkiye'yi ziyaret etmiş olan psikanalistlerin olumlu geri bildirimleri bu talebi her geçen gün artırıyor. Bu dönemde ilaç firmalarından da destek istendi. İlaç firmalarının büyük bir bölümü bu isteğimizi geri çevirmemiş ve grubun bu analistlerle yüz yüze çalışmasına da olanak sağlamıştır. Aynı şekilde bir süre sonra altı haftada bir yapılan grup toplantıları bir ilaç firmasının salonlarında video kamera desteği ile sağlanmıştır.

Bütün bu çalışmaları 2003 yılında Chicago'da yapılan "Uluslararası Kendilik Psikolojisi Kongresi"nde bildiri olarak sunmuş ve çok olumlu geri bildirimler almıştık (Anlı ve ark). Allen Siegel Türkiye'deki Anadolu Psikanalitik Psikoterapiler Grubu ile ilgili deneyimlerini psikanaliz dergilerinde yazdığı yazılarda psikanaliz ve kendilik psikolojisi toplulukları ile paylaşıyor ve bu yazılar Türkiye'deki bu gelişimin dikkat çekici hale gelmesine yol açıyordu. Yaklaşık 300 analistin üye olduğu Chicago Analiz Enstitüsü'nde aynı dönemde psikanalist adayı olan sadece 8 öğrenci vardı. Bu alanda çalışan profesyoneller "psikanalizin geleceği ne olacak" tartışmaları yaparken Türkiye'den gelen bu talep ve ilgi herkesi canlandırmış ve heyecanlandırmıştı.

İlk grup dört yıllık temel eğitimi tamamladıktan sonra grubun geleceğine ilişkin bazı farklılaşmalar ortaya çıktı. Bazılarımız Uluslararası Psikanaliz Derneği (IPA) üyeliğini alabilecek şekilde eğitimlerine klasik psikanaliz konusunda devam etmeyi isterken bazılarımız da psikanalitik psikoterapi ile devam etmek ve çalışmaları ağırlıklı olarak kendilik psikolojisi konusunda sürdürmek yönünde kararlar verdiler.

Dernekleşme Süreçleri ve Uluslararası Psikanaliz Derneği

İlk dönem analitik eğitim almış olan hocalarımızdan sonra Türkiye'de psikanaliz çalışmalarının hareketlenmesinde ikinci evrede önemli tetikleyici olmuş olan kişilerden biri Doç.Dr. **Talat Parman**'dır. Talat Parman Fransa'da psikanaliz eğitimini tamamlayıp Türkiye'ye döndüğü 1990'lı yılların başlarında birlikte Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Derneği Ergen Komisyonu bünyesinde analitik vaka toplantılarını başlatmıştık. Talat Parman bu çalışmaların yanısıra İstanbul'da, psikanaliz konusunda çalışmaları sürdürmekteydi. Daha sonra bir grup psikiyatr ve psikologla birlikte İstanbul Psikanaliz Grubunu kurdu ve Fransa'daki psikanalistlerle birlikte her yıl 'İstanbul Psikanaliz Günleri ' başlığıyla kuramsal ve güncel yaşamla ilgili konuların ele alındığı ve vaka sunumlarının tartışıldığı psikanalitik toplantıları başlattılar . Bu grup 2001'de **İstanbul Psikanaliz Derneği** adını almıştır.

Bu dönemde Ankara'daki psikanaliz öğrencilerine sahip çıkan bir kişi de Prof. Leyla Zileli olmuş. Leyla Zileli bizlerden gelen ısrarla eğitim analizleri başlatmış ve bu eğitimimizin geçerliliğinin sağlanabilmesi açısından girişimlerde bulunarak Association of Autonomous Psychoanalytic Institutes (AAPI) tarafından 'eğitim analisti' statüsünü de kazanmıştır

Bu kurumlaşma çalışmalarının sürdüğü dönemde psikanalize bireysel ilgiler de artmış, psikanalizden geçmek üzere arkadaşlarımız A.B.D., Yunanistan, Fransa, İngiltere ve İtalya'ya gidip gelmeye başlamışlardı.

Bu süre içinde 1990'ların sonuna doğru Celal Odağ İzmir'de **Halime Odağ Psikanaliz ve Psikoterapi Vakfını** kurmuş ve psikanalitik psikoterapi için düzenli eğitimlere başlamıştı.

Grup Psikoterapileri Derneği'nin desteğiyle o sırada Londra'da yaşamakta olmasına karşın Dr. **Ülkü Gürışık** da Ankara'da eğitim amaçlı psikanalitik grup terapisi için ekip oluşturmaktay-

di. İlk grup 1996'da kuruldu ve yılda dört kez 1-2 hafta boyunca toplanarak sürdürülen maraton gruplar 8 yıl devam etti. Eğitim analizinin yanısıra bu dönemde International Association for Group Psychotherapies'in önerdiği doğrultuda bir okuma listesi kapsamında Ülkü Gürışık ve Leyla Zileli ile yapılan teorik okuma ve tartışma saatleri de iple çekilen zamanlardan olmuştur. Bu ilk grup analizi sürecinin bitmesine doğru Ülkü Gürışık İngiltere'de emekli olarak Ankara'ya yerleşmiş, iki yeni eğitim grubu ve süpervizyon grupları oluşturmuştur. Bu gruplarda eğitim alan kişiler 2006 yılında Ülkü Gürışık ile birlikte **Ankara Çağdaş Psikanalitik Psikoterapiler Derneği** (AÇPPD)'ni kurmuşlardır ve dernek bünyesinde grup analizi, teorik eğitim ve süpervizyonlarına devam etmektedirler.

İstanbul Psikanaliz Grubu 2001 yılında 'Dernek' olduktan sonra bazı ayrılmalar olmuş ve bu kişiler IPA doğrultusunda yeni bir grup oluşturma çabası içine girmişlerdi. Bu dönemde Anadolu Psikanalitik Psikoterapiler Grubundan IPA doğrultusunda devam etmek isteyen arkadaşlar ve İstanbul Psikanaliz Grubundan ayrılan birkaç kişi bir araya gelerek Bella Habib ve **Yavuz Erten** öncülüğünde 2003 yılında **Psikanaliz ve Psikanalitik Psikoterapiler Derneği'ni** (PPPD) kurdular.

İstanbul Psikanaliz Derneği ve Prof. Dr. **Vamık Volkan**'ın girişimleriyle Uluslararası Psikanaliz Derneği (IPA) bir komisyon oluşturup, Türkiye'deki analistlerle görüşme yaptı. Bu komisyonda yer alan üyelere birisi, halen İngiliz Analiz Enstitüsü'nde aktif olarak görev yapan Dr. Ülkü Gürışık' tı.

Türkiye'de analizin yeni olması sadece bize özgü bir şey olmayıp birçok ülkeyi ilgilendiren daha genel bir sorundu ve IPA de bu kısıtlılığın farkındaydı. Avrupa'da özellikle eski doğu bloğu ülkeler de benzer durumdaydı. Psikanaliz Enstitülerinin dağılımına baktığımızda yakın zamana kadar özellikle üç kıtada yerleştiğini görüyoruz: Kuzey Amerika, Avrupa ve Güney Amerika. Avustralya'da da analiz enstitüsü bulunmakla birlikte halen çok aktif olarak varlığını sürdürmemektedir. Avrupa'da ise ağırlıklı olarak Batı Avrupa ile sınırlı kalmaktadır. Doğu Avrupa, Orta Doğu, Afrika, Asya ve Uzak Doğu ülkeleri ise analiz kurumlarını yeni geliştirmekte olan ve analiz içinde yeni gelişmekte olan grubu, diğer bir deyimle ötekileri temsil etmektedir. IPA bu yeni talepleri karşılamak ve psikanalizin tüm ülkelerde uygulanabilirliğine yardımcı olmak amacı ile Doğu Avrupa Okulu'nu kurmuş ve Türkiye için de benzer bir model önermişti. Yine IPA kendi içinden yeni bir komisyon kurup bu eğitimin organize edilmesini önermişti. Komisyon içinde yer alan üyeler İsrail, Belçika, Yunanistan, İspanya ve İtalya'dan gelen eğitim analistlerinden oluşuyordu. Bu komisyon Türkiye'de psikanalist olmak isteyen profesyonellerin belli standartlara ulaşmasını ve yapılandırılmış bir eğitimden geçmesini planlıyordu. Anadolu Psikanalitik Psikoterapiler Grubu üyelerinden eğitimini psikanaliz doğrultusunda sürdürmeye istekli olanlar bu ön görüşmelere başvurdu. Bu eğitimi alabilmek için IPA üyesi bir analist tarafından en az iki yıldır divanda analizden geçiyor olmak ve ruh sağlığı çalışanı olmak gerekiyordu. IPA üyeliğini hedefleyen PPPD üyesi adaylardan ön görüşmeyi tamamlayan 22 öğrenci ile ilk sınıf 2004 yılında teorik eğitime başladı. Bu yirmiiki öğrenci farklı eğitim süreçlerinden gelip bir araya toplanmıştı; Anadolu Psikanalitik Psikoterapiler Grubu öğrencileri ile birlikte Prof.Dr.Vamık Volkan'dan bir süredir süpervizyon alan öğrenciler ve başka eğitim süreçlerinden gelen diğer öğrenciler bulunmakta idi. Dört yıllık süre içerisinde alınması zorunlu bu eğitimi İsrail, Yunanistan, Fransa ve Amerika'dan gelen eğitim analistleri veriyor ve derslerde IPA komitesinin

önerdiği Freud'dan başlayarak günümüze kadar olan tüm kuramcılarının önemli analitik makaleleri okunup tartışılıyordu.

Analist adayı herhangi bir psikanalitik kuramı benimsemiş ve bu konuda eğitim almış olsa bile burada amaç diğer analitik kuramları da öğrenmesi ve bilgi sahibi olmasını sağlamaktır. Teorik eğitimin birinci yılını tamamlandığında komiteye psikanalitik psikoterapi yapılan bir vakanın sunumunu yapıyor, onay vermeleri durumunda süpervizyon eşliğinde, divanda, haftada en az üç kez olmak üzere psikanalize vaka alınabiliyordu. IPA'in oluşturduğu komite, senede üç defa yapılan Türkiye ziyaretleriyle adayların eğitim süreçlerinin denetlenmesi ve örgütlenmesinden sorumluydu.

İstanbul Psikanaliz Derneği, eğitimini tamamlayan üye sayısının beşi bulmasıyla 2006'da IPA'e bağlı bir 'çalışma grubu- study grup' niteliğini kazanmıştır ve kendi üyelerine yönelik eğitimleri sürdürmektedirler. Bu iki grup içindeki gelişmeler, Türkiye'de bir Psikanaliz Enstitüsü kurulması açısından oldukça önemli bir aşamadır.

IPA'in psikanalist yetiştirmek üzere İstanbul'da oluşturduğu okula devam eden **Anadolu Psikanalitik Psikoterapiler Grubu** üyeleri dışında bu eğitime katılmayan, ancak analitik psikoterapi ve özellikle de kendilik psikolojisi konusunda teorik ve pratik eğitimini artırmayı amaçlayan üyeler **Anadolu Psikanalitik Psikoterapiler Derneğini** kurarak eğitime devam etmek üzere Allen Siegel ve Chicago Analiz Enstitüsü ile görüşmelere başladılar. Bu yoğun çabaların sonucunda "uzaktan eğitim projesi" olarak adlandırılan projenin enstitü içinde kabulü sağlandı (Siegel 2006, 2007).

Bu proje enstitü için deneysel iki yıllık bir eğitim programı olarak hazırlandı. Amaç psikanalitik psikoterapi yapan üyelerin Freud'dan başlayarak günümüze kadar uzanan belli başlı kuramcılar ve kuramları ile psikanalitik psikoterapi uygulama ilkeleri konusunda belli bir standarda ulaşmalarını sağlamaktır. Eğitim haftada bir kez 3 saat internet üzerinden özel bir programla interaktif olarak sürdürüldü. Birinci yılın sonunda ilk sınıfın beklenenin üzerinde ilgi görmesi ve verilen eğitimin başarılı olduğunun fark edilmesi sonucunda ikinci sene yeni bir sınıf açıldı. İlk sınıf deneysel bir çalışma olduğu için sadece Türkiye'den öğrenci kabul edilmişti ve tercüme olanağı vardı. İkinci sınıf ise bundan farklı olarak sadece İngilizce ve uluslararası bir sınıf olarak yapılandırıldı. Yine Türkiye'den de beş öğrenci halen bu sınıfta ders görmektedir. Bu iki yıllık eğitimin sonunda ilk sınıf eğitimini tamamlayıp, Chicago Analiz Enstitüsü'nden psikanalitik psikoterapiler konusunda teorik eğitim belgesi aldılar. Yine bu sınıfta eğitime devam eden adaylardan bazıları zaman içinde IPA okuluna başvurarak psikanaliz eğitimine katılmışlardır.

Anadolu Psikanalitik Psikoterapiler Derneği'ndeki (APPD) bu gelişmelere paralel olarak Uluslararası Kendilik Psikolojisi Derneği'nde de (IASP) farklı ülkelerden yeni üyelerin katılımı ile büyüme ve genişleme dikkati çekmektedir. Bu ülkeler arasında Türkiye'nin yanında Almanya, İtalya, Avusturalya, Brezilya, İsveç, Arjantin vb. bulunmaktadır. IASP Türkiye'den tüm APPD öğrencilerinin üyelik başvurusuna doğrudan olumlu yanıt vermekte ve ayrıca Anadolu Psikanalitik Psikoterapiler Derneği'ni afileye dernek olarak kabul etmektedir. IASP'nin yönetim kurulunda Türkiye'nin de bir sandalyesi bulunmaktadır. APPG içinden yetişmiş olan bazı öğretim üyeleri halen kongrelerde ve üniversitelerde kendilik psikolojisi ile ilgili dersler vermekte, kongre ve sempozyumlarda sunumlar yapmaktadır.

Son olarak da 2006'da Prof. Dr. **Levent Kayaalp** tarafından **İstanbul Çocuk Ergen Psikanalitik Psikoterapi Derneği** kurulmuş ve dört yıllık bir eğitim programı uygulamaya geçirilmeye çalışılmaktadır.

Tüm bu grupların ortak hedefi bu alanda daha standardize edilmiş bir eğitimden geçmek, daha iyi hizmet vermek ve öğrendiklerini kendilerinden sonra gelenlere aktarmaktır.

Psikanaliz bir yandan 100 yılı aşkın bir süredir varlığını sürdüren ve bazı gruplarca modası geçmiş bir tedavi yöntemi olarak kabul edilirken diğer yandan varlığını ve gelişimini sürdürmeye devam etmekte ve teknolojinin gelişmesi ile bu konuda verilen eğitim ve danışmanlık hizmetleri daha ulaşılır olmakta ve bu sayede Türkiye'de olduğu gibi analiz enstitülerinin yeni kurulmakta olduğu ülkelerin bu olanaklardan yararlanma, bu alanda kendini geliştirme ve bu alanda gelişmiş kişi ve kurumlarla kaynaşmalarına olanak sağlamaktadır.

Tüm bu gelişmeleri değerlendirdiğimizde günümüzde Türkiye'deki psikanalizle ilgili çalışmaların yavaş yavaş büyüyerek girişimci bir döneme geldiğini söyleyebiliriz. Tüm bu sürece, bireysel çabalarıyla vazgeçmeden uğraşarak katkıda bulunan meslekdaşlarımızı ve bu gelişmelerin oluşmasında tetiği çeken ve sürdürülmesi için emek veren hocalarımızı yürekten kutluyor ve şükranlarımızı iletiyoruz.

Kaynaklar

- Anlı İ, Erten Y, Mercan S, Siegel A, Şahin A, Sahin AÖ, Tanık M, Taşkıntuna N, Tüzer V. Learning Self Psychology Abroad: The Turkish Experience (2003) Self Psychology Congress, Chicago
- Çuhadaroglu F (2000) A Turkish Self Psychologist Reflects on Her Country's Earthquake. Self Psychology News, June, page 13-14.
- Mercan S (2004), Reorganization in Anatolia Center for Psychoanalytic Psychotherapies in Turkey. Psychology of the Self Online, Spring.
- Siegel, AM, Topel E (2000) 'E-Supervision: Something New Under the Sun', Progress in Self Psychology 16: 103-40.
- Siegel AM (2003) Psychoanalysis in Turkey in The American Psychoanalyst, vol 37, No 1. pp 10 & 12. in The American Psychoanalyst vol 41, No 1, pp 32-33.
- Siegel AM (2006), About distance learning or about isolation. IPA, Electronic newsletter, 2006(2)<http://www.ipa.org.uk/default.aspx?page=175>
- Siegel AM (2007), Cyberclasses bring psychoanalytic knowledge to Turkish mental health professionals. American Psychoanalyst, 41(1): 32-33.

İstanbul Psikanaliz Grubundan İstanbul Psikanaliz Derneğine ve Uluslararası Psikanaliz Birliği Türk Çalışma Grubuna

Dr. Talat Parman

*Doç. Dr., Psikiyatr-psikanalist, İstanbul Üniversitesi Çocuk Sağlığı Enstitüsü Adolesans Bilim Dalı,
Paris Psikanaliz Kurumu, Türk Psikanaliz Çalışma Grubu ve Uluslararası Psikanaliz Birliği üyesi.*

Ülkemizde psikanalizle kuramsal olarak ilgilenilmesinin, bu alanda yayınlanan kitapların çevrilmesinin, gerek yüksek öğretim kurumlarının psikoloji ve tıp öğretiminde psikanalitik kavramlara yer verilmesinin hayli eskilere dayandığını biliyoruz. Türkiye’de psikanalize karşı belli bir ilginin olduğunu, psikanalitik yayınların hemen hiçbir zaman bir yasaklama konusu olmadığını ve tutucu geleneksel çevrelerin bile psikanalize belli bir hoşgörüyle yaklaştığını söyleyebiliriz. Dahası Oedipus karmaşası, bilinçdışı, benlik-üst benlik gibi kimi psikanaliz kavramlarının günlük dile yerleştiğini de gözlemliyoruz. Ancak buna karşın ülkemizde psikanalizin kurumsallaşmasının bir hayli geciktiğini de belirtmeliyiz.

İstanbul Psikanaliz Grubu 1994’de, İstanbul Psikanaliz Derneği 2001’de kuruldu ve Şubat 2007’de grup Uluslararası Psikanaliz Birliği tarafından Türk psikanaliz çalışma grubu olarak tanındı. Ancak bu gelişimin birden bire ortaya çıkmadığını ve bunu hazırlayan hayli uzun bir sürecin olduğunu da unutmamak gerekir.

Derneğin tarihçesi

İstanbul’da psikanalizle ilgili ilk yapılanmalar

Psikanaliz tarihini incelediğimizde psikanalizin kurumsallaşmasında her ülkede hemen aynı yolları izlediğini görüyoruz. Psikanalitik ilişki analist ve analizan arasında geçen bireysel bir süreçtir ancak psikanaliz formasyonu yalnızca bir kurumun garantörlüğünde yapılabilir. Psikanaliz formasyonunun ancak bir kurum çerçevesinde veriliyor olması psikanalizin iletiminde kurumsallaşmanın önemini ortaya koymaktadır. O nedenle psikanaliz hareketinin daha ilk yıllarında kurumsallaşma ilk hedeflerden birini oluşturmuştur¹. Öte yandan Sigmund Freud psikanalizin gelişimi için üniversitelerin çok önemli bir işlevi olacağını düşünmüş ancak psikanaliz formasyonunu üniversite öğreniminin dışında tutulmasını önermiştir. Üniversitelerin hiyerarşik yapısı, hoca öğrenci ilişkisi psikanalitik formasyonun gerekli koşulu olan bireysel analizi ve analist ve analizan ilişkisinin önemli bir unsuru olan yansızlığı tehlikeye attığını görmüştür. O nedenle bugün hemen tüm ülkelerde psikanaliz formasyonu, psikanalizin gelişimi üniversitelerden ve kamu kuruluşlarından çok önemli destekler alsa da, bağımsız dernekler tarafından yürütülür. Freud’un öngörüsü hemen tüm ülkelerde psikanalizin kuruluşunu etkilemiş o arada elbette Türk psikanalizin kuruluşunda da üniversite ve kamu kuruluşlarıyla ilişkisine damgasını vurmuştur. Ülkemiz psikanaliz hareketi içinde üniversitelerde öğretim üyesi olan birçok kişi yer almış olsa ve hareket ilk günlerinde olduğu gibi bugün de üniversite ve eğitim kurum-

¹ Psikanalizin kurumsallaşması konusunda ayrıntılı bilgi edinmek için bkz. Psikanalizin Yazıları 10 da yayınlanan “Psikanalizin Kurumsallaşması” dosyası. Bağlam yay. İlkbahar 2005, İstanbul.

larından vazgeçilmez bir destek sağlasa da, psikanalitik kurumsallaşma dernekler çatısı altında gerçekleşmektedir.

İstanbul Tıp Fakültesinde 1980'lerin başında ortaya çıkan bir girişim ülkemiz psikanaliz tarihinde şüphesiz çok önemli bir yere sahiptir. Askeri cunta döneminin hiçbir özgür ve farklı girişime göz yummak istemediği o şiddet dolu baskı yıllarında, İstanbul Tıp fakültesinde öğrenci ve psikiyatri asistan ve baş asistanlarından oluşan yirmi kişilik bir grup genç, psikanalizin önemli adlarının yapıtlarını küçük gruplar halinde yapılan çalışmalarla ele almayı ve herkese açık toplantılarda sunmayı kararlaştırdılar. O dönem klinikte baş asistan olan Olcay Yazıcı'nın önderlik ettiği bu çalışmaya psikologların ve psikoloji öğrencilerinin de katıldığını belirtmek gerekir. Kararlı ve coşkulu bu topluluk, küçük alt gruplara bölünerek Freud, Jung, Adler, Lacan gibi psikanaliz tarihinin önemli adları üzerine uzun süreli hazırlık çalışmaları yaptılar. Daha sonra 1983–1984 yılı boyunca hazırladıkları raporları gruba sunup tartıştılar. Bu sunumlar önce psikiyatri kliniğinin kütüphanesinde ve Prof. Dr. Metin Özek'in kurucusu olduğu psikoterapi biriminin salonlarında yapıldı. Ancak daha sonra bu özgür ve yaratıcı etkinlikten rahatsız olan klinik yönetiminin engellemeleri ortaya çıkınca toplantılar üyelerin evlerinde sürdürüldü. Bu grup çalışması üyelerinin mezun olmaları ve çoğunun mecburi hizmete gitmesi ile kendiliğinden son buldu.

Ancak psikanaliz üzerine yapılan bu yoğun ve kapsamlı çalışma İstanbul Tıp Fakültesinde psikanalize olan ilginin artmasına neden oldu. Bunun sonucu olarak genç psikiyatri asistanlarından birkaçı İstanbul Üniversitesi Çocuk Psikiyatrisi kliniği Profesörlerinden Ulviye Etaner ile bireysel psikanalizlerine başladılar. Bu çalışma daha sonra kısa adıyla MEPEV olarak bilinen **Mustafa Şefik Etaner Psikoterapi Vakfının** 1992'de kuruluşuna yol açtı.

Bu satırların yazarı da o öncü grubun bir üyesiydi ve Jacques Lacan üzerine bir sunumu o dönem psikiyatri asistanı olan Saffet Murat Tura ile birlikte hazırlamış ve sunmuştu. Mecburi hizmet ve askerlikte geçen dört yıldan sonra, psikanaliz formasyonu yapmak arzusuyla 1988'de Paris'e gitti. Paris'te kaldığı yıllarda bir yandan René Descartes (Paris V) Üniversitesinde psikiyatri uzmanlığı eğitimi gördü, bir yandan da bireysel analizini sürdürdü. 1994'de İstanbul'a döndüğünde Paris Psikanaliz Kurumunda (SPP) psikanaliz formasyonuna başlamıştı.

Dönüşünü takiben, Türkiye'de bir psikanaliz kurumu kurma amacıyla bu konuyla ilgilenenlerle temasa geçti ve ilk toplantısını 27 Eylül 1994 Şişli Abide-i Hürriyet caddesi 102–104 numaradaki Ortaklar apartmanında yapan **İstanbul Psikanaliz Grubunu** kurmuş oldu. Grup ilk toplantılarını, Talat Parman, Stella Ovadia, Bella Habip, Nesim Bitran, Tevfika Tunaboylu İkiz ve daha sonra gruptan ayrılan Saffet Murat Tura'nın katılımı ile yaptı. İlk hedefler bu toplantılarda belirlendi: Psikanalizi sağlam bir kurumsal yapıyla kurmak, psikanalitik uygulamayı psikanaliz geleneğinin belirlediği ölçütlere uygun olarak yerleştirmek ve kurulması hedeflenen kurumun psikanaliz formasyonunun Freud'un kurucusu olduğu geleneğe uygun bir biçimde yapılabilmesinin garantörü olmasını sağlamak. Öyleyse somut hedef de böylece ortaya çıkıyordu: Sigmund Freud'un kurucusu olduğu **Uluslararası Psikanaliz Birliğine (International Psychoanalytical Association)** katılacak bir psikanaliz derneği kurmak. Bu çekirdek gruba daha sonra Levent Kayaalp, Ayça Gürdal ve Elda Abrevaya katıldılar.

İstanbul Psikanaliz Grubunu oluşturan üyeler kendi psikanaliz formasyonlarını sürdürmek için Paris Psikanaliz Kurumunu seçtiler. Öte yandan psikanalizi ülkemizde tanıtmayı amaçlayan etkinlikler düzenlemeye de giriştiler. Bu amaçla 20 Nisan 1995 tarihinde İstanbul Psikanaliz Grubunun, Paris Psikanaliz Kurumu ve Fransız Büyükelçiliği Kültür Servisleri işbirliği ile ve Türk Nöro-Psikiyatri Derneği tarafından desteklenen etkinliklerden ilki gerçekleştirildi. Paris Psikanaliz Kurumundan çeşitli psikanalistlerin verdiği, 2001 yılına kadar sürecek ve sayısı 29'a

ulaşacak konferanslar dizisi böylece başlamış oldu. Bu konferanslara İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Psikiyatri Kliniği, Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümüne bağlı Pembe Ev ve İstanbul Fransız Kültür Merkezi ev sahipliği yaptı. Bu etkinliklerin genç meslektaşların psikanalize ilgi duymalarında ve daha sonra psikanaliz formasyonuna başlamalarında çok önemli bir rolü olduğunu söyleyebiliriz.

Yine bu konferanslar çerçevesinde Paris Psikanaliz Kurumu üyesi Bernard Penot İstanbul'daki ilk konferansını 14 Mart 1996'da verdi ve daha sonra sayısız defa İstanbul'a gelerek önce İstanbul Psikanaliz Grubunun sonra İstanbul Psikanaliz Derneği'nin çalışmalarına önemli katkılar sağladı.

İstanbul Psikanaliz Grubu üyeleri daha sonra birçok toplantı ve yazın etkinliğine öncülük ettiler. Yapı Kredi yayınları Cogito dergisinin 9. sayısı "Yüz yılın psikanalizi" başlığı ile 1996 Güzünde onların katkılarıyla yayınlandı, 12-13 Kasım 1999'da Uluslararası İstanbul Psikanaliz Buluşmaları ilk kez düzenlendi. Bağlam yayınları Mayıs 2000'de Ayça Gürdal Küey'in editörlü olduğu Düş/Düşün dizisinin ilk kitabını yayınladı. Aynı yılın Ekim ayında Baharlık kitap dizisi Psikanaliz Yazıları'nın da ilk sayısı yayınlandı.

İstanbul Psikanaliz Grubundan İstanbul Psikanaliz Derneği'ne

Aralık 2000'de kurumsallaşmada bir adımın daha atılması ve grubun resmi bir kimlik kazanması gerekliliği ortaya çıktı. Ancak bu gereklilik, grup üyeleri arasında bir görüş ayrılığına neden oldu ve bazı üyeler gruptan ayrılmayı yeğlediler. Bu gelişmeyi 30 Ekim 2001'de ülkemizin ilk psikanaliz derneği olan **İstanbul Psikanaliz Derneği'nin** kuruluşu izledi². İstanbul Psikanaliz Grubundan Talat Parman, Tefrika Tunaboğlu İkiz, Levent Kayaalp, Elda Abrevaya, Ayça Gürdal Küey ve MEPEV'den Raşit Tükel ve Başak Yücel derneğin kurucu üyesi oldular. Dernek kuruluş bildirgesinde ülkemizde psikanalizin gelişimini ve kurumlaşmasını hedeflediğini ve bu amaçla ulusal ve uluslararası kuruluşlarla birlikte çalışmak amacıyla olduğunu kamuoyuna açıkladı³. Derneğe üyelik koşulları psikanalizden geçmiş olmak ve psikanalitik formasyonu hedeflemek olarak belirlenmişti.

Böylece geline bu yeni aşama dernek üyelerinin psikanaliz formasyonu konusunda da çalışmalar başlamasını gerekli kıldı. Bu çerçevede İstanbul Psikanaliz Derneği yönetim kurulu, 2003 yılının başında Uluslararası Psikanaliz Birliğinin (IPA) o dönem başkanı olan Prof. Daniel Widlöcher'ye bir mektup yazarak üyelerinin psikanalitik formasyonu konusunda destek istedi. IPA yönetim kurulu bu isteği ve benzer başvuruları değerlendirerek Türkiye için geçici bir denetleme komitesi oluşturulmasına karar verdi. Uluslararası Psikanaliz Birliği Türkiye denetleme komitesi (**IPA Supervisory Committee**) Şubat 2004'te İstanbul'a gelerek fiilen çalışmaya başladı ve ülkemizde IPA ölçütlerine uygun bir psikanalitik formasyonun garanti altına alınmasının ilk adımları böylece atılmış oldu.

Derneğin psikanaliz alanındaki kurumsallaşma çabası ülkemiz psikanalizine boyut kazandırmakta gecikmedi. Temmuz 2003'de İstanbul Psikanaliz Derneği kurucu üyesi Tefrika Tunaboğlu İkiz başkanlığında psikanalitik test yorumuna öncelik veren "Rorschach ve Projektif Testler Derneği" kuruldu ve Derneğin yayın organı "Yansıtm"nın ilk sayısı aynı yıl yayınlandı. Aynı şekilde Kasım 2006'da "İstanbul Çocuk ve Ergen Psikanalitik Psikoterapiler Derneği", yine İstanbul Psikanaliz Derneği kurucu üyesi Levent Kayaalp'in başkanlığında kuruldu.

² İstanbul Psikanaliz Derneği. Yazışma adresi: Büyükdere cad. Gün apt. 26/15 Mecidiyeköy İstanbul Tel/faks 0212-2477505 e-mail: turkpsikanaliz@yahoo.com, web sitesi: www.turkpsikanaliz.com.

³ İstanbul Psikanaliz Derneği Kuruluş Bildirgesi için bkz. Psikanaliz Yazıları 4, İlkbahar 2002, s.110, Bağlam yay. İstanbul

Uluslararası tanınmışlık ve Türk Psikanaliz Çalışma Grubunun oluşumu

9 Mart 2006'da, İstanbul Psikanaliz Derneği kurucularından ve Uluslararası Psikanaliz Birliği üyesi dört psikanalist, Talat Parman, Tefika İkiz, Elda Abrevaya ve Levent Kayaalp Uluslararası Psikanaliz Birliğinin o dönemki başkanı olan Claudio Eizirik'e bir mektup yazarak birliğe resmi bir kurum olarak dâhil olmanın ilk aşaması olan "çalışma grubu-study group" olarak tanınmak için başvurdular.

Bu başvuruyu Kasım 2006'da Gemma Jappe, Dieter Bürgin, Guillelmo Bodner'den oluşan IPA "ziyaret" komitesi İstanbul'a gelerek İstanbul Psikanaliz Derneği'nin başvurusunu yerinde değerlendirmesi ve birlik yönetim kuruluna izlenimlerini içeren bir rapor hazırlaması izledi. Ve nihayet, Ocak 2007'de IPA Yönetim Kurulu söz konusu başvuruyu kabul ederek **Türk Psikanaliz Çalışma Grubunu** resmen tanıdı. Böylece Eylül 1994'de İstanbul Psikanaliz Grubunun oluşturulması ile ortaya konan hedeflerin ilk aşamasına ulaşılmış ve kuruluşundan neredeyse yüzyıl geçtikten sonra Uluslararası Psikanaliz Birliğine ülkemizden bir kurum ilk kez resmen kabul edilmiş oluyordu.

Böylece Uluslararası Psikanaliz Birliği tarafından ülkemizde resmen tanınan ilk dernek olan İstanbul Psikanaliz Derneği 2007 yılından beri dernek üyelerinin formasyonunu Antonino Ferro, Gemma Jappe ve Savvas Savvopoulos'tan oluşan IPA destek komitesinin (**IPA sponsoring committee**) yardımı ile sürdürmektedir. Bu tarihten başlayarak çalışma grubumuz ülkemizi Uluslararası Psikanaliz Birliğinde ve ona bağlı olan Avrupa Psikanaliz Federasyonunda temsil etmektedir.

Derneğin bugünü ve etkinlikleri

İstanbul Psikanaliz Derneği, İstanbul Psikanaliz Grubunun 1994'den beri sürdürdüğü çalışmalara yenilerini katarak ülkemizde kurumsallaşmış bir psikanaliz geleneği oluşturulması uğraşına katkıda bulunmaktadır. Psikanalizin Sigmund Freud'dan beri oluşturulan yüz yıllık bir geleneği olduğunu da unutmayarak bu geleneğe uygun bir psikanalitik uygulamanın yapılmasının koşullarının oluşturulmasında titiz bir yaklaşımı temsil etmektedir. Aynı şekilde ülkemizdeki psikanaliz formasyonunun da uluslararası standartlara uygun olmasını hedeflemektedir. Öte yandan genel kabul görmüş standartların ötesinde ülkemiz psikanalizin kendine özgü bir rengi olması gerekliliğinin de bilincinde olarak sayıları giderek artan etkinliklerinde ve yayınlarında özgün çalışmalara yer vermeye çaba göstermektedir.

Psikanalizi tanıtmaya ve tartışmaya yönelik etkinlikler ve yayınlar

İstanbul Psikanaliz Derneği'nin kuruluş amaçlarından biri ülkemizde psikanalizi tanıtmayı ve psikanalitik kuramın önemli başlıklarını tartışmayı hedeflemektedir. Dernek bu amaçla ilgili tüm meslektaşlara açık etkinlikler düzenlemekte ve yayınlar yapmaktadır. Etkinlikler her yıl yenileri eklenen ve giderek uzayan bir liste oluşturmaktadır. Bunlardan en önemlisi 1999 yılında ilki düzenlenen **Uluslararası İstanbul Psikanaliz Buluşmaları**'dır ve 2011 yılında on üçüncüsü gerçekleştirilecektir. İstanbul Psikanaliz Grubundan miras alınan "Buluşmalar" derneğin yıllık kongresi olarak değerlendirilmektedir. Her yıl kasım ayında ve iki gün olarak düzenlenen etkinlikte konferanslar ve paneller o yılın temasının kuramsal olarak ele alındığı ve tartışıldığı bir platform oluşturmakta, küçük gruplardan oluşan atölyeler de ise klinik uygulama tartışılmaktadır. Bu etkinliğe şimdiye kadar 10'dan fazla ülkeden 120'e yakın konuşmacı katılmıştır. "Geleneğin iletimi", "Zaman", "Melankoli", "Kadınlık", "Psikoz", "Psikosomatik", "Arzular" gibi

hem psikanalizin önemli bulduğu hem de güncelliği içeren temaların ele alındığı bu etkinliğe katılanların sayısının her geçen yıl giderek artması ülkemiz psikanalizi içinin sevindirici bir gelişmedir. Etkinlikte sunulan metinler **“Psikanaliz Buluşmaları”** adı altında her yıl düzenli olarak yayınlanmaktadır. Etkinliğin gerçekleştirilmesinde Fransız, İtalyan, İspanyol, İsrail kültür merkezleriyle işbirliği yapılmaktadır.

İstanbul Psikanaliz Derneği, ülkemizde erişkin psikanalizin yanı sıra ergen ve çocuk psikanalizi alanlarında da çalışmalar yapılması gerektiğinden yola çıkarak, her yıl Mayıs ayında **Gençlik Üzerine Tartışmalar** ve Mart ayında **Çocuk Psikanalizi Günleri** düzenlemektedir. 2011 yılında Gençlik Üzerine Tartışmalar on ikinci kez, Çocuk Psikanalizi Günleri ise sekizinci kez yapılacaktır. Bu etkinliklerde psikanalizin söz konusu yaş gruplarına uygulanmasındaki kuramsal ve uygulama özellikleri tartışılmaktadır.

İstanbul Psikanaliz Derneği 2006 yılında psikanalitik kurama önemli katkılarda bulunmuş ve uluslararası üne sahip psikanalistlerle kuramsal yaklaşımlarını ve uygulamalarının tartışılacağı etkinlikler düzenlemek kararı almış ve ilk olarak Bion’cu düşüncenin en önemli temsilcilerinden Antonino Ferro ile bir günlük bir çalışma gerçekleştirmiştir. 2011 yılında altıncı kez yapılacak olan **“Bir konuk, bir kuram”** etkinliğine şimdiye kadar psikanalize önemli kuramsal katkılarda bulunan psikanalistler katılmışlardır.

2007 yılında iki yeni etkinlik daha gerçekleştirilmiştir. **“Perdeden Divana: Sinema ve Psikanaliz”** etkinliği ilk kez düzenlenerek yedinci sanatla psikanaliz arasında kurulabilecek olası köprüler tartışılmıştır. Aynı yıl genç meslektaşların psikanalizin önemli yapıtları ve kavramları tanışmalarını sağlamak üzere **“Psikanalizle Tanışma Seminerleri”** düzenlenmiştir. İstanbul Psikanaliz Derneği psikanalizin eğitimle olan ilişkisini sorgulama ve tartışma üzere ilk kez 2008 yılında **“Okul ve Psikanaliz”** başlıklı bir etkinlik İstanbul Robert Lisesiyle ortak bir girişimle düzenlemiştir. Derneğimiz 2009 yılında ise **“Müzik ve Psikanaliz”** etkinliğini ilk kez düzenlenmiş ve psikanalizin sanatla yakın ilişkisi müzik bağlamında ele alınmıştır. Diğer yandan psikanalizin farklı kentler ve yerlerde tanıtılması amacıyla 2010 Yılında ilk kez **“Bursa Psikanaliz Günleri”** ve **“Kıbrıs Psikanaliz Günleri”** yerel derneklerin katkılarıyla düzenlenmiştir. Tüm bu etkinlikler her yıl düzenli olarak gerçekleştirilmektedirler.

İstanbul Psikanaliz Derneği’nin hemen tüm üyeleri aynı zamanda Türk Nöro-Psikiyatri Derneği, Türkiye Psikiyatri Derneği ve Türk Psikologlar Derneklerinin de üyeleri olarak söz konusu derneklerin düzenledikleri hemen tüm bilimsel toplantılarda psikanalizle ilgili çalışmalara katılmaktadırlar. Dernek üyeleri psikiyatri ve klinik psikoloji alanlarında ülkemizde ve yurt dışında düzenlenen ulusal ve uluslararası toplantılara da etkin bir biçimde katılmışlardır. Aynı şekilde öğretim üyesi olarak çalıştıkları Üniversitelerde ve Eğitim hastanelerinde psikiyatri ve klinik psikoloji eğitime katkıda bulunmayı sürdürmektedirler.

Öte yandan dernek psikanalizin insanbilimleri ve sanatsal yaratıcılık ile olan ilişkisinin tartışıldığı çeşitli toplantıları Galatasaray Üniversitesi, Yapı Kredi Kültür Merkezi, Akbank Kültür Merkezi ile ortaklaşa olarak düzenlemiştir. İstanbul Psikanaliz Derneği ayrıca Sigmund Freud’un 150. doğum yılı kutlama etkinlikleri çerçevesinde 2 Mayıs 2006’da İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü ve Avusturya Kültür Ofisinin katkılarıyla bir toplantı gerçekleştirmiştir. Aynı kutlama yılı çerçevesinde Yapı Kredi Yayınları Cogito dergisinin 49. sayısı da Freud ve Kültür başlığı altında dernek üyelerinin katkılarıyla yayınlanmıştır. Dernek Uluslararası Psikanaliz Birliği’nin 100. Kuruluş yılı kutlamalarına 3 Nisan 2010 tarihinde İstanbul’da Britanya ve Avustralya Psikanaliz Dernekleri üyesi iki psikanalistin katılımıyla düzenlenen bir etkinlikle katkıda bulunmuştur. Bu arada İstanbul Psikanaliz Derneği tarafından 24-25 Ekim 2008 tarihlerinde Uluslararası Psikanaliz Birliği Kadınlar ve Psikanaliz Komitesinin (IPA-COWAP)

10. Kuruluş yıldönümü dolayısıyla İstanbul'da düzenlenen etkinliğin IPA'nın ülkemizde düzenlediği ilk etkinlik olduğunu da belirtmek gerekir.

İstanbul Psikanaliz Derneği üyeleri psikanaliz alanındaki yayın etkinliklerini de sürdürdüler. Yayın kurulunu Talat Parman, Tevfika İkiz, Levent Kayalap, Elda Abrevaya, Ayça Gürdal Küey ve Raşit Tükel'in oluşturduğu baharlık dergi/kitap dizisi **Psikanaliz Yazıları** yılda iki kez yayınlandı. Şimdiye kadar 20 sayı çıktı ve her sayıda bir dosya yer adı. Öte yandan yayın yönetmenliğini Ayça Gürdal Küey'in yaptığı **Düş/Düşün dizisi** de yayını telif ve çeviri yazılarla sürdürdü ve 2009 sonu itibarıyla 22 kitap yayınladı. Bunlara ek olarak Uluslararası İstanbul Psikanaliz Buluşmalarının konuşma metinleri **Psikanaliz Buluşmaları** dizisi olarak yayınlanmaya başlandı. İstanbul Psikanaliz Derneği ayrıca 2004 yılından bu yana **Psikanaliz Yazıları Ödülü** vermekte ve ülkemizde psikanaliz yazını desteklemeyi amaçlamaktadır⁴.

Psikanalitik formasyon etkinlikleri

İstanbul Psikanaliz Derneği, üyelerinin psikanaliz formasyonunu Uluslararası Psikanaliz Birliğinin (IPA) onayı ve desteği ile sürdürmektedir. Psikanaliz formasyonuna başlama koşulu olan bireysel analiz sürecinden geçmiş adayların, formasyonun sorumluluğunu üstelenen Türk Psikanaliz Çalışma Grubu ve Uluslararası Psikanaliz Birliği Destek Komitesi üyeleri ile gerekli görüşmeleri yaptıktan sonra başladıkları süreç, deneyimli analistlerle yaptıkları süpervizyonlar ve kuramsal seminerlerden oluşmaktadır. Bu süpervizyonların ve seminerlerin bir bölümü derneğin IPA üyesi olan üyeleri tarafından, diğer bir bölümü de yurtdışından davet edilen yine IPA üyesi psikanalistler tarafından sürdürülmektedir.

İstanbul Psikanaliz Derneği kuruluşunda ülkemiz psikanalizini bir yandan Freud'un başlattığı geleneğe dâhil etmeyi, yani uluslararası psikanaliz ailesinin bir bireyi olmasını, bir yandan da kendine özgün bir çizgi oluşturmalarını, yani o aile içinde diğerlerinden ayırt edilebilen özgün bir birey olarak tanınmasını hedeflemiştir. Bu hedefe giderek artan sayıda üyesi, çeşitlenen etkinlikleri, yayınları ile ve özellikle ülkemiz psikiyatrlarından ve psikologlarından gördüğü destekle ilerlemektedir. İstanbul Psikanaliz Derneği üyeleri olarak Türkiye psikiyatri ve psikoloji derneklerinin desteğine bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da her zaman gereksinimiz olduğunu belirtmek isteriz.

⁴ İstanbul Psikanaliz Derneği'nin etkinliklerinden ve yayınlarından haberdar olmak için bkz. www.turkpsikanaliz.com

Halime Odağ Psikanaliz ve Psikoterapi Vakfı

Dr. Nur Engindeniz*, Dr. Celal Odağ**, Dr. Ayhan Eğrilmez***

*Uzman Dr., Psikiyatri uzmanı, psikoterapist, Halime Odağ Vakfı Genel Sekreteri

**Doç Dr., Halime Odağ Vakfı Başkanı, Düsseldorf Psikanaliz Enstitüsü öğretim üyesi

***Doç Dr., Psikiyatri uzmanı ve psikanalist, İzmir

Halime Odağ Psikanaliz ve Psikoterapi Vakfı 1994 yılında Buca/İzmir’de kurulmuştur. Vakfın temel amacı psikanalitik psikoterapi eğitimi vermektir. Ayrıca halk konferansları vererek koruyucu ruh sağlığı hizmetine de katkıda bulunmaktadır. Vakfın bir diğer hedefi de Türkçeye psikanaliz ve psikoterapi ile ilgili yayınlar kazandırmaktır ve bu amaç doğrultusunda basılmış 11 kitabı vardır.

1999 yılında başlatılan ve her yıl Eylül ayında gerçekleştirilen İzmir Psikanaliz ve Psikoterapi Günleri vakfın en önemli etkinliklerinden biridir. Giderek etkinlik çerçevesini zenginleştirmeye çalışan vakıf 2008 yılında ‘Psikanaliz ve Sinema Günleri’ programını başlatmıştır. Etkinlikler vakfın Buca’daki kendi binasında yapılmaktadır.

Vakfın Kuruluş Öyküsü

Vakfın kurucusu Doç. Dr. Celal Odağ, Ankara Üniversitesi’ndeki uzmanlık eğitimi yıllarında dinamik psikiyatri ile yakından ilgilenmiş, daha sonra 1970 yılında Düsseldorf Heinrich Heine Üniversitesi Psikoterapi ve Psikosomatik kürsüsü öğretim görevlisi kadrosuna atanmıştır. Aynı yıl Düsseldorf Psikanaliz Enstitüsü kurucuları arasında yer almıştır. Çalışmalarını uzun yıllar bu kurumda sürdürdükten sonra kendi ülkesinde ve doğup büyüdüğü kentte de dinamik psikiyatri ve psikanalitik psikoterapi eğitimi verecek bir kuruluşun oluşturulması düşüncesi oluşmuş, 1994 yılında bir eğitim merkezi kurma düşüncesiyle Buca/İzmir’e dönmüştür. Önceki yıllarda Bergama’da gerçekleştirilen grup psikoterapileri kongreleri sırasında oluşmuş işbirliği temelinde İzmir’deki üniversite ve eğitim hastanelerinde çalışan ve Psikanaliz ve Psikanalitik Psikoterapi konusunda eğitim almak isteyen asistan ve uzmanlardan oluşan bir grup ile çalışmalarına başlamıştır.

Kısa sürede onar kişiden oluşan iki grup Psikanalitik Yönelimli Grup Psikoterapisi çalışmalarını başlatmış, Dr. Odağ bu grupların terapistliğini üstlenmiştir. Bir süre sonra oluşturulan bir çekirdek kadro – Dr. Işıl Vahip, Dr. Ayhan Eğrilmez, Dr. Simavi Vahip, Dr. Nur Engindeniz, Dr. Köksal Alptekin, Dr. Taner Güvenir vb. vakfın kurulması için gerekli çalışmalara başlamış ve kuruluşu gerçekleştirmiştir.

Vakıfta klasik psikanaliz eğitiminin henüz yapılamayacağı anlaşılmış ve “Psikanalitik Yönelimli Psikoterapi” eğitimi konusunda görüş birliğine varılmıştır. Ruh çözümlemesini öğretecek donanımın olmadığı, bu nedenle eğitimin başlangıçta analitik yönelimli psikoterapiyle sınırlı kalacağı gerçeği daha baştan tartışılmış, eğitimde uygulamalı ve kuramsal eğitimin birlikteliğini

zorunlu gören DGPT (Deutsch Gesellschaft für Psychoanalyse, Psychotherapie, psikosomatik und Tiefenpsychologie) yönetmeliğine uyulması kararlaştırılmıştır. Almanya'da tüm analiz eğitimi yapan dernekler ve kuruluşlar bir çatıda birleşmek ve ona üye olmak durumundadırlar ve eğitimin kuralları bu dernekçe belirlenmiştir. Vakıf da bu derneğin genel ilkeleri doğrultusunda eğitime başlamıştır. Bir eğitim protokolü hazırlanmış ve sertifikasyon programı başlatılmıştır.

İlk grup uygulamaları ve kuramsal çalışmalar farklı mekanlarda gerçekleştirildikten sonra vakfın Buca'daki kendi binasına geçilmiştir. Vakıf oluşurken psikoterapi geleneğinin ülkemizde henüz yeterince gelişmemiş olmasının doğal karmaşıklıkları yaşanmış ve aşılmaya çabalanmıştır.

Vakıf dünyanın birçok ülkesinden konularında uzman kişilerin coşkulu ve özverili desteğini görmüştür. Başta Prof. Dr. Vamık Volkan, Doç. Dr. Yeşim Erim (Essen), Doç. Dr. Norbert Hartkamp (Dusseldorf), Prof. Salman Akhtar, Prof. Rainer Krause, Prof. Leon Wurmser, Prof. Orhan Öztürk, Prof. Bahar Gökler, Prof. Ferhunde Öktem, Prof. Fatih Ünal, Prof. R. Schepker, Rena ve Rafael Moses kuramsal dersler ve denetim çalışmalarıyla destek vermişlerdir.

Halime Odağ Psikanaliz ve Psikoterapi Vakfı

Erişkin Psikoterapisi Eğitim Klavuzu

Erişkin psikoterapisi eğitimi **ruh sağlığı uzmanı ya da uzmanlık öğrencisi ve klinik psikologlara** verilmektedir.

Eğitimin genel sorumlusu Halime Odağ Psikanaliz ve Psikoterapi Vakfı (HOPPV) Eğitim Komisyonudur.

Bu eğitim HOPPV tarafından sertifikalandırılmaktadır.

Eğitime Başvuru

Başvuru için HOPPV Psikoterapi Eğitimi Başvuru Formunun doldurulması gerekmektedir. Başvuru formunda ilgili bölüme, adayların alacağı eğitime ilişkin istekliliğinin nedenlerini ve ileride bu eğitimi kullanabileceği çalışma alanlarını belirtmeleri beklenmektedir. Psikodinamik görüşlere yatkınlık ve bu alanda önceden yapılmış çalışmalar ya da alınmış eğitimler göz önünde bulundurulacaktır. Adayın çalıştığı kurumdan bu eğitime katılmasında kurumu açısından bir engel oluşturmadığı ve çalışma ekibi tarafından desteklendiğini belirtir bir belge istenebilir. Adaylar, eğitim komisyonundan iki kıdemli terapist tarafından, eğitime uygunlukları açısından değerlendirilir. Bunun için bazen birden fazla görüşme yapılabilir.

Eğitimin İçeriği

Psikoterapi eğitimi içeriğini temel olarak psikanalizin teorisi ve pratiğinden alır ve amacı, adaya çeşitli terapi ortamlarında psikanalitik ilkeleri uygulayabilmesi için bilgi, beceri, deneyim ve duyarlılık kazandırmaktır. Bu, kuramsal dersler ve denetim altında klinik çalışma ile gerçekleştirilir.

Kişisel terapi

Her adayın eğitimi süresince bireysel ya da grup terapisine katılması gerekmektedir. Bu terapi- nin maliyeti adaya aittir. Adayın terapisti eğitim komisyonu tarafından onaylanmış terapistler

tarafından yapılır. Terapi süresi değişken olmakla birlikte en az 250 seans kişisel terapi süreci öngörülmektedir.

Eğitimin Temel Unsurları

Eğitim, kuramsal ve uygulama olmak üzere iki temel bölümden oluşur.

Uygulama çalışmalarına belli bir süre temel kuramsal eğitimi tamamlamış adaylar başlayabilirler.

1. Kuramsal Bölüm

a) Kuramsal Dersler

Adayın, eğitim komisyonu tarafından daha önceden belirlenen kuramsal ders programına katılması beklenmektedir. Bu eğitimin ücreti adaya aittir ve **devam zorunludur**. Devamsızlığı eğitim komisyonu tarafından bildirilen oranın üzerine çıkmış olan adayın psikoterapi eğitimine devam etmesi mümkün olamaz.

Kuramsal derslerin ana başlıkları aşağıda verilmiştir:

1 ve 2.yıl

- Tarihsel gelişim, zihin modellerinin gözden geçirilmesi ve temel hipotezler
- Bölmesel kuram ve yapısal kuram
- Dürtü kuramı ve metapsikoloji
- Psikoseksüel ve psikososyal gelişim dönemlerine genel bakış
- Anksiyete, çatışma ve savunma düzenekleri
- Aktarım ve karşıaktarım
- Direnç
- Nesne ilişkileri kuramına giriş
- Self psikolojisine giriş
- Psikoterapi tekniğine giriş
- Prognoz, yorum, anamnez alma ve hasta formülasyonu

3. ve 4. yıl

- Özel nevrozlar
- Gelişim psikolojisi
- Psikoterapi tekniği
- Olgu tartışmaları

Adayın tüm eğitimi boyunca okuması zorunlu olan ve okumasının tavsiye edildiği okuma listeleri her eğitim yılının başında kendisine sunulacaktır.

Teorik seminerlerin programı, yeri ve ücreti eğitim komisyonu tarafından yıllık olarak düzenlenir ve duyurulur.

Adayın tüm eğitimi boyunca 250 saat teorik ders alması beklenmektedir.

2. Uygulama

a) Değerlendirme Çalışması (anamnez alma)

Kuruma başvuran hastaların terapiye uygunlukları, dinamik tanıları, hangi tür ruhsal sağaltımdan fayda görebilecekleri denetim altında değerlendirilir. Adaydan eğitimi süresince en az 10 hasta değerlendirmesi yapması beklenmektedir. 10 hasta değerlendirmesi için anamnez süpervizyonunu eğitim komisyonunun belirlediği terapistlerden alabilir. Bu değerlendirme çalışmaları çoğu zaman birden fazla görüşme gerektirebileceği gibi bazı durumlarda uzamış değerlendirmeler de gerekebilir. Aday bu değerlendirme görüşmeleri yardımıyla aktarım, karşı-aktarım olgusundan yararlanarak hastanın bilinçdışı çatışmalarını fark edebilme ve uygun sağaltımı planlayabilme deneyimi kazanır.

b) Bireysel Terapi

En az bir yıl süre ile kişisel terapisine devam etmiş ve temel eğitim aşamasındaki seminerleri tamamlamış adaylar, terapistlerinin onayı ile Birinci Aşama Değerlendirmesine girmeye hak kazanır ve bu aşamanın sonucuna göre bireysel terapi için hasta alma hakkını elde ederler. Adayın bilinçdışı ve diğer temel psikanalitik kavramlar hakkında yeterli bilgi, beceri, deneyim ve duyarlılık geliştirebilmesi ve psikoterapötik yaklaşım uygulamalarını kavrayabilmesi amacı ile iki erişkin hastayı (bir bayan ve bir erkek), haftada en az 2 kez, 80 görüşmeden kısa olmamak koşulu ile sağaltıma alması gerekir ve bu sağaltım, süpervizörünün (denetmen) oluru ile uygun bir süre sonra sonlandırılır.

c) Bireysel ve Grup süpervizyonu (denetimi)

Adayın değerlendirme çalışmaları ve bireysel izlediği hastaları için düzenli süpervizyon alması psikoterapi eğitiminin temel ilkesidir. Süpervizyon oturumları bireysel ve/veya grup şeklinde düzenlenir. Adayın, her hasta için değerlendirme çalışması yapması ve her 4 psikoterapi oturumu için bir kez süpervizyon alması zorunludur. Süpervizyon alabileceği terapistler eğitim komisyonu tarafından belirlenir ve aday bu terapistler arasından kendi süpervizörünü seçer. Grup ve bireysel süpervizyonun ücreti adaya aittir. Eğitim süresince en az 80 saat grup süpervizyonu ve 20 saat bireysel süpervizyon alınması beklenmektedir.

d) Genel Klinik Deneyim

Eğitimin temel gereklilikleri yanında adaydan çalıştığı kurumda ya da eğitim komisyonu tarafından belirlenecek yerlerde klinik deneyimini arttırması beklenmektedir. Bu klinik çalışmalar sağaltım ağırlıklıdır. Ruhsal sağaltım, bireysel psikoterapi, kısa psikoterapi, aile ve eş psikoterapileri ve grup psikoterapisini kapsar. Bu klinik çalışmalar içinde; 5 ile 10 arası hastanın haftada bir kez olan ve en az 1 ile 2 yıl arası süre ile bireysel terapisi, 5 ile 10 arası hastanın kısa terapisi (10-30 görüşme), bir eş/aile terapisi ve grup psikoterapisi (en az 18 ay süre ile) sayılabilir.

Eğitimin Değerlendirilmesi

Aday, eğitimi boyunca katıldığı tüm kuramsal ve uygulamalı çalışmalarını Aday Karnesi'ne işlemek ve çalışmayı düzenleyene onaylatmak zorundadır. Bu sayede adayın eğitime devamlılığı ve eğitimde geldiği seviye daha kesin bir şekilde belirlenebilecektir.

Birinci Aşama Değerlendirme: Eğitiminin temel aşamasını tamamlamış, bireysel terapisi-
nin birinci yılını doldurmuş ve terapistinin olurluğunu almış her aday birinci aşama değerlendirmeye hak kazanır. Eğitim Komisyonun'dan iki kıdemli terapist tarafından değerlendirme görüş-
mesine alınır ve bu görüşmeyi başarı ile tamamlayan aday hasta alma hakkı kazanır.

Son Aşama: Kuramsal eğitiminin tüm aşamalarını tamamlamış, uygulama çalışmalarında
süpervizöründen olumlu değerlendirmeler almış aday son aşama değerlendirmesine hak kaza-
nır. Bu aşamada adaydan aşağıda belirtildiği ölçülerde klinik sunum yapması istenmektedir. İki
kıdemli terapist tarafından değerlendirilir.

Klinik Sunum

Adaydan eğitimin bitirme aşamasında bir sunum hazırlaması beklenmektedir.

Sunumun özelliği:

- Uzunluk: 2-3 bin kelime arası
- İçerik: Adayın eğitim süreci boyunca edindiği kuramsal ve uygulamaya yönelik bilgi ve becerilerini entegre etmeye çalıştığı ve kendi klinik yaşantılarından örnekler verdi-
ği herhangi bir psikodinamik konu ya da yöntem ile ilgili yazı (konular eğitim komis-
yonu tarafından onaylanır).

Değerlendirme: Aday sunumun yazılı metnini değerlendirme için belirlenen tarihten en az
bir ay önce eğitim komisyonun belirlediği jüri üyelerine dağıtır. Sunum belirlenen tarihte diğer
adaylara açık olarak Vakıf Merkezinde yapılır.

Ücret

Adaydan kişisel terapisinin, süpervizyon oturumlarının ve eğitimi boyunca katılacağı her
teorik seminerin ücretini ödemesi beklenmektedir. Süpervizyon ve teorik seminerlerin saatlik
ücretleri eğitim komisyonu tarafından belirlenir ve duyurulur. Aday eğitimi ile ilgili her türlü
maddi konuyu HOPPV mali sorumlusu ile görüşür. Adayın bireysel terapi için Vakıf Merkezin-
de terapi hastası görmeye başlamasından sonra, vakıf, adayın eğitim giderlerinin bir bölümünü
karşılama amacı ile burs verilebilmesi olanaklarını değerlendirebilir.

Sertifika

Eğitimi başarı ile tamamlayan aday HOPPV Erişkin Terapisti Sertifikası almaya hak kaza-
nır. HOPPV yukarıda tanımlanan sertifika dışında bu eğitimle ilgili herhangi bir katılım belgesi
vermemektedir.

Ruh çözümlemesinde “devrim” diye nitelediğimiz son gelişmeler

Vakfın bu Gelişmelere Yaklaşımı

Yaşanan kaygılar

Son on beş yıldır analiz istatistiksel araştırmaların ve son on yıldır psiko/nöro/biyolojik bulgu-
ların etkisi altında ikinci bir devrimi yaşıyor.

Birinci devrimi Freud yirminci yüzyılın başında “bilinçdışı” kavramını getirerek başlatmıştı.
Kavram ruhsal süreçlere bir derinlik kazandırmıştı. Freud bu görüşüyle toplumda uyandırdığı
öfke, eleştiri hatta dışlanmalara karşın çalışmalarını sürdürmüş ve ruh çözümlemesinin temelini

de atmıştı. Düşlerin yorumu, çatışma, dürtü, yapısal ve bölmesel kuram, aktarım/karşıaktarım, savunma vb. kavramları o çalışmalarının ürünüdür. Freud buluşlarını organik biyolojik bir zemine oturtmayı da arzuluyordu. Yüz yıl öncesinin tekniği ise yetersizdi, böylesi bir çalışmaya elverişsizdi. Freud'un bu nedenle çökkün bazen de coşkulu dönemler geçirdiği yazılmıştır. Buna karşın analizin organik biyolojik kökenlerini aklından çıkarmamıştır.

Yirminci yüzyılın ikinci yarısında analiz, benlik ruhbilimi, kendilik ruhbilimi, nesne ilişkileri kuramı, bebek araştırmaları ve bilişsel kuramla çok zenginleşmiştir. Ama bu zenginlik analize yapılan eleştirileri susturamamıştır. Eleştirenler “ Hani kanıtlarınız? Somut bulgularınız?, İstatistiksel araştırmalarınız nerede ? diye soruyorlardı. Analizin diğer bilim dallarından kendisini soyutlamasını anlayamıyorlardı.

Seksenli yılların ortası istatistiksel araştırmaların analize girdiği yıllardır. Kongrelerimize her yıl düzenli katılan Prof. R. Krause Almanya'da bu araştırmaların öncüsüdür. Ama dönem yavaş yavaş psiko/nöro/biyolojik bulguların ruh çözümlemesine katılmağa başladığı yıllardır aynı zamanda. Alınan bulgular analiz için yüz güldürücü idiler. Kendal, Solm, Schore gibi araştırmacıların aldığı sonuçlar Freud'un varsayımlarının çoğunu doğruluyordu. Her şeyden önce ruhsal süreçlerin çalışması ile beynin etkinleşmesinin eşzamanlı ve birbirleriyle karşılıklı bir etkileşim içinde olduğunu kanıtlamışlardı. Kişiler arası etkileşim beyinden beyine bir dialogdur diyorlardı. Dürtülerin biyolojik kökenleri üzerinde duruyor ve dürtülerden vazgeçilemeyeceğini öne sürüyorlardı. Prefrontal limbik korteks'te düşleri yönlendiren düzeneklerin bulunduğunu ortaya çıkarmışlardı. Aynı bölgede dürtü - affekt kontrolünü ve gerçeği değerlendirmeyi sağlayan merkezlerin bulunduğunu gösteriyorlardı. Emosyonel sağ hemisferin daha önce geliştiği olağan bilgileri arasındaydı. Başka bir buluşlarıysa serebral kortekste çocukluktan gelen onarıcı bir yetinin bulunmasıydı. Bu yetinin ömür boyu sürmesi prognostik anlayışımıza beklemediğimiz olumlu olanaklar sağlayabilirdi.

Daha da ileri gidiyor, psikoterapinin somut onarıcı bir değişime neden olup olmadığı sorusunu araştırıyorlardı. Aldıkları sonuçlar umut vericiydiler. Psikoterapi yardımı ile olumlu organik değişikliklerin, yani biyolojik bir onarımın sağlandığı kanıtlanmıştı. Bu coşku verici, ruhçözümcülerine nefes aldırıcı bir yenilikti.

Psiko/nöro/biyolojik araştırmaların sonuçları vakfımızda ruh çözümlemesinde ikinci bir devrim gibi algılandılar. Analize yeni olanaklar sağlayabilecek, onu güçlendirebilecek bir devrim gibi.

Psikonörobiyolojik araştırmalar analizde onarıcı değişimlerin tartışlamayacak somut bulgularını kanıtlamışlardı çünkü. Biz, beklenen olumlu değişiminse, araştırma ve çok deneyimler yapılmasını gerektirdiğini biliyoruz. Ama bunun, analizin diğer bilim dallarına kapılarını açmaya bağlı olduğunu da düşünüyoruz. Analiz kapılarını açmalı kimliğini kanıtlamalıdır. **Edindiğimiz deneyimler analizin bu kimliği ve gücü taşıdığına inancımızı çok güçlendirmiştir.** Aslında hiçbir bilim dalı, analizde bunca zaman yapıldığı gibi, diğer bilim dallarından kendisini soyutlayarak yaşayamaz. Ülkemizde sayıları zaten az psikoterapi eğitim kurumlarının birbirlerinden kopukluğu, bize bu soyutlamanın üzüntü verici bir sonucu gibi görünüyor.

Bitiş

Ülkemizdeki gündemde olan kimlik tartışmaları bizim için bir yabancılık taşıyor. Çünkü kimlik aynılılık, süreklilik ve özgünlük özelliklerine karşın bizim için her şeyden önce dinamik

bir yapılanmadır. Çağı yakalayabilecek, yeniliğe ve gelişime açık, değişebilir bir yapılanma. Dinamik süreçler kimliğe yeni oluşumları sindirme olanaklarını kazandırır. Buysa değişimdir aynı zamanda. İleriye yönelik, geleceği yakalayan bir değişim.

Vakfımız bu devrimin uzağında kalamazdı. Yeni buluşlara yabancı kalamazdı. Devrimin kazanımlarını içselleştirme ve böylece yeni bir mesleksel kimliği geliştirmeyi gelecekte yaşamak isteyen kuruluşlar için önemini biliyorduk. Bu öngörüyle vakfımızda yeni bir etkinlik başlatıldı. Yayın kurumumuz ilk elde Kendal, Solm ve Schor gibi psiko/nöro/biyolojik araştırmacıların yazılarını türkçeye çevirmek istiyor. Bu etkinliği yeni araştırmaları anlamayı kolaylaştıracak bir eğitim, geleceği yakalayacak bir öğrenim gibi anlıyor. Herkesin “İzmir dışındakilerin” de katılabileceği bir eğitim, herkesin katılmalarını dilediği bir öğrenim gibi.

Bu gün geriye 1994 yıllarına baktığımızda olumlu adımlar attığımızı görüyor bundan Vakıf adına mutluluk duyuyoruz. Sunduğumuz eğitime, kongrelerimize, yayınlarımıza, halka açık konferanslarımıza ilginin arttığını görüyoruz.

Vakfın her gün biraz daha birlendiğini, tamlanmış olduğunu, olgunlaştığını duyumsuyoruz. Birçok amacımıza ulaştığımızı, etkinliklerimizin yararlı olduğunu düşünüyoruz. Buysa yeni değişimlere uyum sağlayacağımız, gelecekte daha uzun süre varolacağımız umut ve inancımızı güçlendiriyor.

Türkiye’de Kurumsal Psikanaliz Uygulamalarının İlk Örneği Olarak MEPEV Deneyimi

Dr. Raşit Tükel

Prof. Dr., İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Psikiyatri AD

Prof. Dr. Ulviye Etaner, 1965-1971 yılları arasında Berlin Psikoterapi Enstitüsünde (Institut for Psychotherapie e.V. Berlin) 6 sömestrelilik kurumsal psikanaliz eğitimi, 2 sene süpervizyon altında psikanaliz uygulaması ve haftada 3 kez olarak sürdürdüğü eğitim analizi sonrasında, sınava girerek psikanalist olmaya hak kazanmıştır. Analizini yapan kişi enstitünün o zamanki direktörü Franz Baumeier’dir. Analiz süreci içinde dört farklı eğitim analistinden süpervizyon almıştır. Prof. Dr. Ulviye Etaner analizini bitirirince, 1971 yılında Türkiye’ye dönmüştür.

1971-1978 yılları arasında muayenehanesinde, 1978-1989 yılları arasında İstanbul Tıp Fakültesi Çocuk Psikiyatrisi Anabilim Dalı bünyesinde psikanaliz uygulamıştır. 1989 yılında üyesi olduğu Berlin Psikoterapi Enstitüsüne başvurusu sonrasında, enstitüden eğitim analizi yapabileceğine ilişkin bir belge alarak psikanaliz eğitimi vermeye başlamıştır.

1989 yılı içinde, Prof. Dr. Ulviye Etaner tarafından yapılan bir ön değerlendirme sonucunda, o dönemde İstanbul Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı asistanı olan Raşit Tükel, Başak Yücel, Alp Üçok, Haluk Sunat, Erdoğan Çalak, Cem Hürol ve Yıldız Akvardar eğitim analizine başladılar.

Psikanaliz uygulaması, Prof. Dr. Ulviye Etaner tarafından, 1989-1996 yılları arasında, divan kullanılarak, haftada iki kez, 50 dakika olarak yapıldı. Eğitim analizleri, kişilere göre bazı değişiklikler görülse de, ortalama 450-500 seans sürdü.

1987-1992 yılları arasında, haftada bir kez kurumsal, bir kez uygulamaya yönelik olarak, 5 yıl boyunca psikanalitik eğitim toplantıları yapıldı.

Eğitimin kurumsal kısmında, ağırlıklı olarak Freud’un eserleri olmak üzere, psikanaliz eğitiminde gerekli olduğu düşünülen metinler okundu. Eğitimin uygulamaya yönelik olan kısmında, Prof. Dr. Ulviye Etaner, Berlin Psikoterapi Enstitüsünde gördüğü olguların psikanalitik değerlendirme ve formülasyon protokollerini sundu. Sonrasında, psikanaliz eğitimine alınan kişiler, kendi analizleri ve kurumsal eğitimleri sürerken, Prof. Dr. Ulviye Etaner’in süpervizyonu altında, ortalama 8-10 kez olmak üzere, psikanalitik olgu değerlendirmesi ve formülasyonunu içeren sunumlar yaptılar.

1992 yılı sonunda Murat Şefik Etaner Psikoterapi Eğitim Vakfı’nın (MEPEV) kurulmasıyla birlikte, psikanaliz eğitim sürecine Vakıf bünyesinde devam edildi.

Eğitim analizlerinin son aşamasına gelindiği 1996 yılından itibaren, Dr. Raşit Tükel, Dr. Başak Yücel ve Dr. Alp Üçok, Prof. Dr. Ulviye Etaner’in ortalama 4-5 seansta bir süpervizyonuy-

la, Vakıf bünyesinde hasta alarak psikanaliz uygulamalarına başladılar. Eğitim süpervizyonları, 2001 yılı sonuna kadar düzenli olarak sürdürüldü.

1993 yılından başlayarak, Prof. Dr. Ulviye Etaner ve psikanaliz eğitiminde olan yedi kişi tarafından, 5 yıl boyunca her yıl farklı katılımcılarla tekrarlanan, haftada bir kez olmak üzere üç ay sürdürülen psikanalitik kurama giriş seminerleri verildi. Söz konusu seminerlerin notları derlenerek 1997 yılında “Psikanalitik Kurama Giriş” adıyla kitap olarak yayımlandı. Ayrıca, kuramsal seminerlere katılan kursiyerlerle, 1997-2001 yılları arasında üç aylık sürelerle kuramsal eğitim ve psikanalitik olgu sunum ve değerlendirilmesi toplantıları yapıldı.

Türkiye’de Psikodramatik-Sosyometrik Grup Psikoterapisi: Eğitim ve Dernekler

Dr. İnci Doğaner

Doç. Dr., Dr. Abdülkadir Özbek Psikodrama Enstitüsü Eğitim Komisyonu Başkanı, İzmir

Tarih 29 Mayıs 2000’di. Prof. Dr. Abdülkadir Özbek, 1984’ten beri Bergama Asklepion’da yapılmakta olan Grup Psikoterapileri Kongrelerinin 25.’sinin gala gecesinde, sanki 15 gün sonra öleceğini biliyor gibi öğrencilerine, öğrencilerinin öğrencilerine, artık meslektaşları olarak kabul ettiği taze psikodramatistlere bir türküyü sesleniyordu. Meğer veda ediyormuş: “Ha bu diyar, habudi yar”... O diyar, bu diyar fark etmez yarenlerim, diyordu sanki.

Nadir ulaşılabilen bir ruhsal olgunluk düzeyine varmış olan Prof. Dr. Özbek, gönül huzuruyla ve kökeni, söylediği bu Anadolu türküsünde de bulunan türde bir bilgelige ulaşmış olarak bu dünyadan göçtü. Onunla ne yaslar çalışmıştık. O, bize, doğru dürüst yas tutabilmeyi de öğretilmişti.

Yıl 1986’ydı. Ben İnci, bir buçuk yıldır Panik Bozukluğu tanısıyla yaşıyordum. Taze psikiyatri asistanıyım. Biz asistanlar psikoterapi öğrenme konusunda büyük bir açlık içerisindeydik. Prof. Dr. Savaş Kültür, İzmir’de açılacak ikinci bir psikodrama eğitim grubu başlıyor dediğinde coşkudan havalara uçmuştum. Öncelik eskilere verildiği için ilk gruba alınmamıştım ama işte şimdi, önümde yeni bir kapı açılıyordu. Bilindiği gibi pek çok psikoterapi eğitiminin ilk aşamasında, kişi önce kendisi terapiden geçer. Psikodramatik, Sosyometrik Grup Terapisi eğitimime başladıktan ve üç beş ay içinde ardı ardına birkaç kez protagonist, yani başoyuncu olduktan sonra ben, tamamen iyileşmekle kalmamış; ayrıca, görüngüsel olarak ilk bakışta Panik Bozukluk tanısı almış olsam da, aslında yine tanımlayıcı düzlemde bile düpedüz bir Komplike Yas olgusu olduğumu da anlayıvermiştim. 1984’te gencecik yaşta ölen annemin yasını böyle tuta gelmekteydim. Psikodramatik canlandırmalar sırasında, bilincimden kaçırdığım birçok bağlantı açığa çıkmış, grubun ve terapistimin yardımıyla onları onarmış, takıldığım yerden geçip ilerlemiştim. Bir daha Panik Bozukluk falan da olmadım.

Biz ona “Hocam” derdik. O her ne kadar, bana Abdülkadir diyebilirsiniz dese de, çoğumuz bunu yapamazdık. Grubumda bir tek Emre’nin (Dr. Emre Kapkın) ona Abdülkadir diyebildiğini anımsıyorum. Onun cenaze törenindeki konuşmamda Abdülkadir Hocam ile rol değiştirdim –rol değiştirme, temel bir psikodramatik tekniktir; kendini bir süre için onun yerine geçirmektir.

“Ölmenizi istemiyoruz, acı çekiyoruz bundan” diyen biz öğrencilere, “Acı çekmemek mi istiyorsunuz? Öyleyse ödeyebileceğiniz bir bedel var: Benim yaşadığımı unutmak. Seçim sizin!” sözleri, o an onun ağzı olan ağızımdan dökülüyordu. O hala bir Büyü Dükkanı Büyücüsüydü –büyü dükkanı da bir psikodrama tekniğidir.

Çok çalışkan bir insan olan Prof. Dr. Abdülkadir Özbek, 1995 yılında anılarını toplamış ve psikodramanın Türkiye'deki gelişimini kendi ağızıyla bizlere, yine güncelleyerek, bir kez daha anlatmıştı. Konuyla ilgili son toparlamaları bunlardı. Uzunca bir süre onun Ankara'daki sağ kolu gibi çalışan Prof. Dr. Hakan Kumbasar bunları yazılı belge haline getirmiştir. Bu metnin bütünü, Enstitünün 1995 yılının Eğitim Rehberinde bulunabilir. Aşağıdaki italik karakterli bölümler bu yazılı metinden alıntılardır.

(...) 1972 sonbaharı idi. Unutulmaz dostum Prof. Vinkler'in davetlisi olarak Almanya'nın Gotersloh kentindeki tanınmış psikiyatri hastanesinde, eşim Dr. Velhan Özbek ile birlikte çalışıyorduk. Derken, o yıl bir şans, Almanya'nın kuzeyindeki Lübeck kentinde, ilk Kuzey Almanya Psikoterapi Haftası düzenleniyor ve katılmaya karar veriyoruz. (...) Üç günlük çalışma grubumdaki yönetici olan Dr. Grete A. Leutz'a çekinerek yaklaştım ve şu soruyu sordum: Bir gün sizi Türkiye'ye bir eğitim çalışması için davet etsem gelir misiniz? Nazik bir gülümseme ile evet cevabını verdi."

Bu iki meslektaş, bu karşılaşmayı, yaşam boyu sürecek bir işbirliği ve birlikte çalışma dostluğuna dönüştürdüler. Prof. Dr. A. Özbek kişisel eğitimini Überlingen Moreno Enstitüsü'nde tamamladı. 1975 yılından itibaren Ankara Üniversitesi Psikiyatri Anabilim Dalı'nda, karma nevroz hastalarında psikodramayı kullanmaya başladı.

Prof. Dr. A. Özbek, psikodramanın Türkiye'deki tarihi ile ilgili bilgileri bizlere aktarırken, kendi öncesine de göndermeler yapmıştır. Eylül 1958'de yöntemin kurucusu J.L. Moreno'nun Çapa Kliniği'ndeki unutulmaz konferansını; N. Şazi Kösemihal tarafından Türkçe'ye kazandırılmış olan Sosyometrinin Temelleri isimli çeviriyi; 1968'lerde Prof. Dr. Engin Gençtan'ın ODTÜ ve AÜ Eğitim Bilimleri Fakültesi'ndeki öğrencilere psikodramayı tanıtışını, biz öğrencilerine anlatmıştır. Prof. Dr. Özbek 1975'e kadar olan bu, bence "sporadik" diyebileceğimiz, dönemi şöyle anlatır:

"Türkiye'de bildiğim kadarıyla, bizim anladığımız anlamda grup dinamiği ve süreçleriyle ilgili Grup Psikoterapisi çalışması 1970'lerin başlarında üç yerde görülmektedir. Dr. Leyla Zileli'nin Amerika'dan döndükten sonra Hacettepe Psikiyatri Kliniği'nde yaptığı grup terapileri, Dr. Engin Gençtan'ın ODTÜ ve özel muayenehanesinde yaptığı çalışmalar ve Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Anabilim Dalı'nda Türkiye'de ilk kez Terapötik Toplum sistemi ile çalışan karma nevroz servisinde Psikodrama ve Etkileşim Grupları'nın Dr. Celal Odağ ve benim tarafımdan başlatılması.

Daha önceki yıllarda Bakırköy Hastanesi'nde Dr. Reşit Avcılar ve Dr. Fethi Ergun'un çalışmaları ise kişisel olarak çok önemli birer başlangıç olarak görüyor, ancak bu çalışmaları grup psikoterapisi değil de psikiyatride grup çalışmaları olarak değerlendiriyorum."

Bu tür uygulamaların bir örneği de Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Kliniği'nde Prof. Dr. Nuri Doğan Atalay tarafından yapıla gelmiştir.

"Böylece 1970'lerin başında Türkiye'de ilk kez düzenli bir tedavi programı içinde Psikodrama-Grup Psikoterapisi ve Sosyometri temelli tedavi yöntemini karma nevroz servisinde uygulamaya koymuş oluyorduk. Hemen aynı tarihlerde kliniğin genç uzmanları ve Dr. Celal Odağ ile beraber Türkiye'de Grup Psikoterapisi ve Psikodrama hareketinin kliniklerin dar sınırları içinden çıkarılıp, tüm psikiyatri kamuoyuna sunulmasının yollarını tartıştık."

ve 1975'te, Ankara Üniversitesi Psikiyatri Kliniği Akademik Kurulu'nda alınan ortak bir kararla artık her yıl Mayıs ayında, Türkiye genelini kapsayan bir **"Grup Psikoterapileri Sempozyumu"** düzenlenmeye başlandı. Konferans ve grup uygulamalarıyla, katılımcılar yepyeni

bir çalışmayla karşılaştılar. Bu toplantılara ilk başlarda Dr. G. Leutz, Prof. Dr. Winkler, Dr. E. Franzke, Dr. Gerstenberg ve daha birçok tanınmış psikodrama ve grup psikoterapisi uzmanı konuşmacı ve grup yöneticisi olarak katıldı. Sempozyum ve Kongrelerin 1980 sonrası dönemine sonra yeniden döneceğim. Şimdi, tarihsel bir sırayı korumak açısından atılan başka bir tohuma, oluşturulan diğer çekirdeğe göz atmak istiyorum.

Prof. Dr. A. Özbek 1980 yılında, Türkiye Psikodrama Grup Psikoterapisi çalışmalarının geleceği için çok önemli bir karar almıştır: Türkiye’de geleceğin psikodramatistlerini yetiştirmek için, ilk çekirdeği Ankara’da oluşturmak ve bu eğitimin programını Dr. G. Leutz ve Moreno Enstitüsü öğretim elemanlarının işbirliği ile yürütmek. 1982’de hayalden gerçeğe dönüşen bu çekirdek, daha sonra geniş grubumuz tarafından ilk 7’ler grubu olarak anıla geldi: Bu kişiler Ülgen Okyayuz, Sevil Atauz, Ayla Soykan Aysev, Haluk Özbay, Müberra Kemaloğlu, Nilüfer Voltan Acar, Sema Kaner idiler. Tabi ki o zamanki ünvanları sonradan değişti, profesör, doçent oldular. Ama onlardan bazıları ve sonra eklenen bazıları, bizim “psikodrama ailemizin” ilk “ab-laları, ağabeyleri” oldular. Dünyadaki psikodrama eğitimi uygulamaları takip eden ve temelde Überlingen Moreno Enstitüsü örneğinden yararlanan Prof. Dr. Özbek eğitime öncelikle psikiyatri uzman ve asistanlarını, klinik psikologları, sosyal hizmet uzmanlarını ve yüksek hemşireleri aldı; kapıları da tıp doktorlarına, psikologlara, psikiyatri hemşirelerine, rehber öğretmenlere açık tuttu. Bizlere de tiyatro sanatçıları, öğretmenler gibi özel bazı grupları da özelleştirilmiş ve özenli koşullarda eğitime alma gibi projelerini miras bıraktı. Kendisi 1974-1982 arasındaki dönemi **Hazırlık Dönemi** olarak adlandırmıştır. Sonrasına, onun ağzıyla devam edelim:

“İlk Hamle Dönemi:

Bugünü anlayabilmek ve varılan son aşamayı daha iyi kavrayabilmek için bu dönemin üzerinde biraz durmak gerektiğini düşünüyorum. Yaklaşık 11 yıl süren bu dönem psikodrama eğitim projesinin yerleşip gelişmesi aşamasıdır. Projenin başlaması ile beraber Ankara’da, Grup Psikoterapileri Derneği’ni kurduk.”

Bu, bildiğim kadarıyla Türkiye’deki ilk psikoterapi örgütüdür. **Grup Psikoterapileri Derneği 1984’te**, Prof. Dr. A. Özbek, Prof. Dr. C. Köksal, Psk. Dr. Ü. Okyayuz, Prof. Dr. H. C. Şarman, Prof. Dr. G. Ünlüoğlu, Prof. Dr. I. Sayıl, Doç. Dr. H. C. Kerimoğlu, Doç. Dr. E. Işık, Doç. Dr. S. Canat kurucu üyeliğiyle kurulmuştur. Derneğin temel amaçları grup psikoterapilerinin bilimsel bir düzeyde, sağlık faaliyetlerinde yurtta gelişmesi; ruh sağlığını koruyucu ve tedavi edici amaca yönelik hizmet ve faaliyetlerde bulunmak olmuştur. 1994’te Türkiye Grup Psikoterapileri Derneği adını almıştır.

1984 yılında yıllık sempozyum /kongre yeri olarak Bergama’daki antik sağlık merkezi **Asklepion** kongre yeri olarak ortaya çıkar. Tarihte bu kadar muhteşem fikirlerle az rastlanır. Düşünsenize, kendinizden 5000 yıl önceki manevi atalarınıza dek uzanıp onlara “Merhaba, sizi biliyor, anlıyor ve sahip çıkıyorum diyorsunuz.” Bir sağlıkçı olarak Sağlık Tanrısı ile buluşabilecekleri bir mekânı, meslektaş ve öğrencilerinize çağdaş bir bilim yuvası olarak sunuyorsunuz. O tarihten sonra Grup Psikoterapileri Kongre ve Sempozyumları her yıl düzenlendi.

Psikodrama hareketinin gelişimi iki yoldan koşut bir şekilde ilerlemiştir. Bunlardan birinci yol temelde dört ilde “eğitim gruplarının örgütlenişi”, ikinci yol üç ilde “derneklerin” kurulu-

şudur. Kurulan dernekler aracılığıyla psikodrama eğitimine katılanların mesleki çatılar altında toplanması sağlanmaya çalışılmıştır.

İlk hamle dönemi, Ankara'da ikinci bir eğitim grubunun oluşması, İstanbul ve İzmir'de birbirini üç dört ay arayla izleyen şekilde ikişer eğitimi grubunun, Bursa'da bir eğitim grubunun oluşması ile sürer.

“Ankara'dan sonra 1985 yılı sonbaharında Dr. Leutz'un katkılarıyla İstanbul'da aradarda iki grup oluştu ve ilk çalışmalara ben yardımcı olara katıldım. Daha sonra bu iki grubu yönetmeyi üzerime aldım. Dr. Leutz'un dışında, yine Moreno Enstitüsü'nden Dr. Franzke, Dr. Gerstenberg, Dr. Gneist, daha sonraları Barz'lar ve son yıllarda eğitimci Ziegler bu grup eğitim çalışmalarına birçok kez katıldılar. İstanbul'da grupların oluşup çalışmaya devam etmelerine o zaman Bakırköy Hastanesi Başhekimi olan Dr. Yıldırım Aktuna'nın büyük yardımı ve desteği olmuştur. Kendisinden sonra gelen tüm Bakırköy Hastanesi Başhekimleri bu destek ve yardımı devam ettirmiş; böylelikle Mazhar Osman Hoca'nın koruyucu ruhunu sürdürmüşlerdir. Hepsine gönülden minnet ve teşekkür duyguları...”

İstanbul'dan sonra bu kez psikodramayı öğrenme ateşinin İzmir'de tutuştuğunu gördük, burada Dr. Savaş Kültür güven, sevgi, vefa yayan kişiliği ile en toparlayıcı güç oldu. Yine bu tarihsel gelişmede Dr. Cahide Aydın ve Dr. Ayşen Baykara'nın desteklerini unutmak imkânsızdır.”

“Eğitim grupları için İzmir'de Dr. İnci Doğaner, İstanbul'da Kl. Psik. Aysel Özlü, Ankara'da Dr. Hakan Kumbasar Psikodrama Eğitimi'nin koordinatörleri olarak gönüllü çalışmaktadırlar. (...)

İzmir'deki gruplar Ege Üniversitesi'nin Çocuk Psikiyatrisi Biriminin aynalı odasında yürütülüyordu. İzmir'den sonra Bursa da eğitim kervanına katıldı. Prof. Dr. Suna Taneli ve Psk. Yalçın Kireççi'nin katkıları oldu. Dr. Özbek, bu coşku karşısında her yere yetiştirebilmek için ileri aşamada olan öğrencilerini de eğitime yardımcı olarak kullandı. Eğitim uluslararası ölçütlere uygun şekilde biçimlendiriliyordu. Uzun yıllar sürüyordu. İlk aşamada 360 saat kendileri ile uğraşan katılımcılar, sonra grup yönetmeye başlıyor, bunu kendi eğitim gruplarında denemeye başlayıp sonra hastalar, gruplar üzerinde süpervizyonla uygulamaya geçiyorlardı. İlk jüri sınavına giriş, 1993 yılını bulacaktı.

Bir yanda dernekler, bir yanda eğitim grupları...

1990'da İzmir'de Dr. Savaş Kültür öncülüğünde kurulan Psikodrama ve Grup Psikoterapileri Derneği olarak **İzmir Psikiyatri Derneği'** ne dönüştü. İzmir Psikiyatri Derneği sonradan Türkiye Psikiyatri Derneği İzmir Şubesinin kurulup yetkinleşmesi ile birlikte kapatıldı.

1992'de İstanbul'da Psikoterapi ve Grup Psikoterapileri Derneği kuruldu. Kurucu üyeleri Dr. Ali N. Babaoğlu, Fatma A. Dönmez, Nevin Ergin, Saime Vicdan Yücel, Fatma Sayman, Hatice Nevzat Uçtum Muhtar idi. 2003 yılında kaybettiğimiz rahmetli Klinik Psikolog Aysel Özlü yıllarca bu derneğin başkanlığını yaptı.

Prof. Dr. Özbek'in anlatımıyla 1993 sonrasını anlatmaya devam edelim:

“Yeni Dönem:

Bu dönemde Ankara'da Türkiye Grup Psikoterapileri Derneği, İstanbul Psikodrama ve Grup Psikoterapileri Derneği, İzmir Psikiyatri Derneği, kendi yapıları içinde Psikodrama Grup Psikoterapisi ve Sosyometri Birimlerini oluşturarak bu birlik içinde çalışmaya karar vermiş Psikodrama

Eğitim birliğini oluşturmuşlardır. Bu birliğin adı 1995 Bergama Grup Psikoterapileri Sempozyumu 25-27 Mayıs 1995 Genel Kurulu'nda sempozyuma katılan 150 üye ve psikodrama grup uygulama yöneticilerinin oybirliği ile Dr. Abdülkadir Özbek Psikodrama Enstitüsü olarak belirlenmiştir. 1984 yılından beri her yıl Mayıs ayında Bergama Asklepion'da düzenlenen Grup Psikoterapileri Sempozyumları, Türkiye Grup Psikoterapileri Derneği, Ankara Üniversitesi Psikiyatri Anabilim Dalı, İstanbul Grup Psikoterapileri Derneği, İzmir Psikiyatri Derneği ve Bergama Belediyesi işbirliği ile düzenlenmektedir.”

Sempozyum ve kongreler 1992'den sonra dönüşümlü olarak her bölgedeki dernek tarafından Bergama Belediyesi ve Kültür Bakanlığı ile işbirliği içinde Asklepion'da düzenlendi, hala düzenleniyor. Başta Grete A. Leutz, rahmetli Gülören Ünlüoğlu, Ülkü Gürışık, Vamık Volkan, Celal Odağ, Jörg Burmeister (IAGP Seçilmiş Başkanı, 2006), Maurizio Gasseau, Joseph Moreno, Judith Teszáry (FEPTO Başkanı), Renee Oudijk (Eski FEPTO Başkanı), Gábor Pintér olmak üzere onlarca uluslararası psikoterapist konuşmacı ve grup lideri olarak bu toplantılara katıldı.

Prof. Dr. Özbek psikodramadaki öğrencilerini her zaman eşit düzlemde meslektaşları sayardı. Ayrıca, psikodramada doğası gereği “tele” ilişkileri ile çalışmasına olanak veriyordu. Terapide kaçınılmaz olarak bizim geliştirdiğimiz aktarım ilişkilerini, o, her zaman tele düzlemine çekmeye, karşılıklı gerçekçi bir algılama düzlemi yaşatmaya da çalışırdı. Bu onunla dost ve meslektaş olmamıza da yardımcı oluyordu. Günün koşulları içindeki mesleki örgütleri, dernekleri kurmak için de bizlere ışık tutuyor, motive ediyordu. O, bilime değer verir, sezgi ve sanatı küçümsemez; zaman zaman da bu iş aynı zamanda bir “bu bir misyondur” derdi. Hayalinde geniş bir çatı altında buluşmuş psikoterapistler; bu geniş çatı altında etkin şekilde örgütlenmiş psikodramatistler vardı. Okullara, ailelere, küçük, büyük gruplara ulaşan; insanları hoşgörü ve karşılıklı anlayış yoluna sevgiyle çağıran ve ruh sağlığını koruyacak bir yöntem olarak da bakıyordu ustası olduğu bilime / sanata. Bu sadece bir yöntem de değil; bir felsefe, bir yaşama, bir algılama biçimi, bir dünya görüşüydü onun için. Grup Psikoterapileri Sempozyumlarında bazı oturumlara her zaman Bergama halkı, Bergamalı lise öğrencileri de davetli olur; şehrin içindeki Halk Paneli cabasıdır.

Eğitimi Dernekler aracılığıyla yürütebilmek istiyordu ama ne yazık ki bu tür bir örgütlenme ile ücretli olan eğitimin ticari doğasını buluşturmak o günün koşullarında mümkün olamıyordu. 1992-1994 yılları arasında Prof. Dr. Abdülkadir Özbek, Doç. Dr. Haluk Özbay ile birlikte bir şirket kurma yoluna gittiyse de bu olumlu bir açılım sağlamadı. Her örgütlenme içindeki çatışmalar zaman zaman bu psikodrama hareketi içinde de yaşanıyordu. Dr. H. Özbay, Deniz Altınay ile birlikte ayrıldı. Öte yandan, Moreno Enstitüsü'nden misafir eğitici olarak gelen Günter Ziegler, Türkiye'ye yerleşti ve Dr. Elif Ertin Ziegler ile birlikte kendi eğitim şirketini kurma yoluna gitti. Bu süreçler biraz sancılıydı doğrusu. Şimdi bile o zaman yaşanan bu süreçlerin, Türkiye'deki psikodramatistlerin bir çatı altında bütünleşmesini zorlaştıran etkileri olduğu kanısındayım.

Son gelişmeler

Prof. Dr. Abdülkadir Özbek'in 1995'teki değerlendirmesinin üzerinden 13 yıl geçti. Ölümünün hemen ardından 2001 yılında Dr. Abdülkadir Özbek Psikodrama Enstitüsü Ltd Şti

kuruldu. Günün dernekleşme ile ilgili yasaları eğitim ücretleri ile uygulamalarda bir açılım sağlamadığı için böyle bir ticari yapılaşma zorunlu bir seçenek olarak önümüze çıkıyordu. Bu şirketin oluşturulmasında özellikle başlangıçta ben ve Aysel Özlü motor kuvvet olduk. Daha sonra Türkina Bisalman, sonra da Bircan Şimşek ve Nevzat Uçtum Muhtar yetki ve sorumluluklar aldık. Böylelikle derneksel örgütlenmeye ek olarak böyle bir yapılanmaya daha gittik.

Türkiye Grup Psikoterapistleri Derneği kolu, Prof. Dr. Hakan Kumbasar başkanlığında Türkiye'deki psikodrama hareketini dünyaya tanıtmak ve dünyadaki örgütlerle işbirliği ve bilimsel alışverişi geliştirmek için çok önemli atılımlar gerçekleştirdi. Uluslararası Grup Psikoterapistleri Derneği'ne (IAGP) 1997 yılında üye olduk. IAGP içinde yönetim kurulunda bulunan Leyla Navaro'nun da katkısıyla IAGP, TGPD'nin sunduğu projeyi seçerek 2003 yılındaki 15. IAGP Kongresini Türkiye'de yapmayı kararlaştırdı. Lokal Komitedeki Prof. Dr. Hakan Kumbasar, Leyla Navaro, Prof. Dr. Işıl Bulut, Prof. Dr. Ayla Soykan Aysev, Doç. Dr. Ertan Kahramanoğlu, Prof. Dr. Ülgen Okyayuz, Prof. Dr. Bahar Gökler, Prof. Dr. Arşaluy Kayır, Prof. Dr. Sevil Atauz, ve Doç. Dr. İnci Doğaner bu projenin gerçeğe dönüştürülmesinde kayda değer bir emek sarfettiler; İstanbul'da rüya gibi bir kongre gerçekleştirildi. İstanbul, kültürlerarası buluşma için çok önemli bir kavşak oldu. Dönemin IAGP Başkanı Christer Sandahl, internet grubunda, Ermeni sorunu nedeniyle bazı Amerikalı meslektaşların Türkiye'ye gelmek istemediğini yazdığında, "kongreyi düzenleyen lokal komitede bir Ermeni meslektaşımız olduğu bilirse iyi olur" diye yazmıştık. Tabi ki o dönemde, özellikle Amerikalı meslektaşlarımız arasında 11 Eylül'den sonra gelişmiş bir uçak saldırısı fobisi de vardı.

Enstitü kolundan ise, Avrupa'da bir Federasyon olarak örgütlenmiş başka bir yapılanmaya katılıyorduk. 2001 yılında Fransa Grasse'da - "Koku" filmini izleyenler de bilirler, Grasse muhteşem çiçeklerinden parfümler üretilen bir şehirdir - yapılan Yıllık toplantıda Enstitümüz, Avrupa Psikodrama Eğitim Örgütleri Federasyonu (FEPTO) üyeliğine kabul edildi. FEPTO her yıl üye sayısı artan, şimdiki durumda, 22 ülkeden 52 üye örgütü olan bir kuruluştur. Bunların çoğu psikodrama enstitüleridir; çoğu şirket şeklinde yapılanmıştır. Kabul edildiğimiz yıl Belçika'lı Dr. Pierre Fontaine'nin "Darısı ülkenizin Avrupa Birliği üyeliğine demek geliyor içimden" deyişi aklımdan çıkmaz. O sene Enstitünün belgelerini özenle hazırlamış ve Enstitümüzü ben orada temsil etmişim. 2004 ve 2006 yılında Finlandiya ve Romanya'da yapılan toplantılarda da FEPTO Konsey üyeliğine iki kez seçildim ve Üyelik Komitesi Başkanlığı yaptım, halen yapıyorum. 2006'da Prof. Dr. Arşaluy Kayır da FEPTO Konsey üyeliğine seçildi. 2007 yılında İzmir Alaçatı'da 15. FEPTO Yıllık Toplantısını ve ardından Bergama'daki Kongremizle kaynaşmış olarak 2. FEPTO Toplantı sonrası Konferansını düzenledik. Ardışık şekilde Çatışma Çözümü ve Toplumsal Kaynaşma konularına odaklanan bu toplantılar hem psikodramatistlere hem de Türkiye'li ve Avrupa'lı psikoterapi öğrencilerine birlikte çalışma ve düşünce üretip birlikte gelişme fırsatı verdi. Alaçatı kısmını benim (İ.D.) koordinatörlüğümde, Bergama kısmını Dr. Emre Kapkın'ın Başkanlığı'nda gerçekleştirdik. Bu organizasyona TÜBİTAK da önemli bir maddi katkıda bulundu. Düzenleme tam bir ekip işiydi; İstanbul'dan Berna Tunak, Prof. Dr. Arşaluy Kayır, Nevzat Muhtar Uçtum; Ankara'dan Prof. Dr. Bahar Gökler ve İzmir'deki psikodramatistlerin ve eğitimdeki öğrencilerin pek çoğu işin içindeydi. Ayrıca bu FEPTO yılı anısını pekiştirmek için bir alt ekiple, Avrupa Gözüyle Psikodrama Eğitimi adıyla bir eğitim

kitabı çevirisi de yaptık. Aldığımız geribildirimler, toplantı standardını ulaşılması çok zor bir düzeye çekmiş olduğumuz şekliydi.

Bir yandan da düzenli bir arşiv oluşturmaya çalışıyorduk. Eğitimin ilk yıllarında kağıtlarda kalan yoklama tutanaklarını, “pembe dosyalardaki” kayıtları, bilgisayar teknolojisinin gelişen olanaklarıyla sistemleştirmeye çalıştık. Şu anda bu güncellenmiş kayıtlara baktığımızda bu psikodrama hareketi içinde 450 kişi, birinci basamak olan “kendini tanıma” aşamasını tamamlayıp psikodrama asistanlığı yapma yeterliliği kazanmış; 78 kişi ise grup yöneticiliği ya da grup terapistliği yapma yeterliliği kazanmış durumdadır. Yöneticilik ve terapistlik yeterlilikleri, eğitim saatlerini tamamladıktan sonra bir tez çalışması yapma ve 3 kişilik bir jüri sınavını başarıyla geçme koşullarını karşılamayı gerektirmektedir. Enstitümüz ayrıca mezunlarına süpervizyonlu çalışma olanağı sağlamaktadır. Ayrıca kendi eğitici kadrosunda bulunanların da her yıl katıldıkları “eğiticilerin eğitimi” toplantısı vardır. Bu toplantıda genellikle yurtdışından davet ettiğimiz bir süpervizörle çalışılmaktadır. Bölge eğiticileri de kendi aralarında düzenli toplantılar yapmaktadır. Enstitümüzün kırk kişilik bir eğitici ve yardımcı eğitici kadrosu bulunmaktadır; ayrıca, yöntemi bilen ama enstitüde görevi olmayan uzmanlardan oluşan 3 kişilik bir etik tavsiye kuruluna sahiptir.

Enstitümüz 2005 yılında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde de psikodrama eğitimini başlattı. Doç. Dr. Ebru Tansel Çakıcı aracılığıyla düzenlenen bir grup Doç. Dr. Ali Babaoğlu ve Dr. Emre Kapkın yöneticiliğinde eğitimlerini yürütüyorlar. Şu anda yeni bir atılımın eşiğinde olan biz psikodramatistlerin ilk yakın hedefi, ülkemizde psikodramatistleri ve psikodrama öğrencilerini, kendi özel alanlarındaki mesleki yeterliliklerine daha iyi sahip çıkmalarını sağlayacak daha güncel ve gelişmiş bir örgütün çatısı altında toplamaktır. Karşılaştığımız bir gerçek var ki sahip olduğumuz örgütlenme yapıları çağdaş ve güncel gereksinimlerimizi karşılamaya tam olarak yeterli değildir.

Bu bölümü gelecek yıl yazsak, kendimizi psikodramatistleri çatısı altında toplayan ulusal bir akreditasyon örgütü kurmuş olarak da tanıtıyor olacağımızı sanıyoruz.

Kognitif ve Davranış Terapileri Derneği

Dr. Mehmet Z. Sungur

Prof. Dr., Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri AD

Sayın Prof.Dr.Orhan Öztürk “Türkiye’de Psikiyatrinin Örgütsel Belleği” konulu kitaba Kognitif ve Davranış Terapileri Derneği (KDTD)’nin kuruluş, örgütleniş ve etkinlikleri konusunda bir bölüm yazmamı istediğinde muhtemelen bunun benim için ne kadar güç olacağını tahmin edememişti. Öyle ya, insanın kendi çocuğu gibi algıladığı, zamanının en önemli bölümünü ayırdığı hatta yaşam felsefesini üzerine kurduğu bir alanla ilgili tarihsel bir öyküyü yansız ve yargısız biçimde yazabilmesi pek de kolay olmayacaktı. Olmadı da... Alana yönelik sevgimden kaynaklanan ve bir miktar yargı içeriyor gibi görünen bölümler umarım okuyucuların hoşgörüsü sınırları içinde kalacaktır.

Kuruluş Öncesi Süreç

22 yıl önce çok saygı duyduğum eski hocam, şimdilerde dostum Prof. Isaac Marks ile Londra’da çalışırken bir hayal oluşturduğumu fark etmiştim. Bu hayal pek çok ülkede olduğu gibi ülkemizde de Davranış Terapileri Derneğini kurmak (o zamanlar Kognitif Terapiler gündemde değildi) ve alanda çalışan değişik disiplinlerden profesyonellerin aynı şemsiye altında uyum-barış içinde hizmet alıp verecekleri bir ortam oluşturabilmektir. Ne var ki İngiltere’ye gitmeden önceki deneyimlerim farklı disiplinlerden profesyonellerin aynı amaç doğrultusunda, kendi sınır ve sınırlılıklarının bilinci içinde, işbirliği ile çalışmalarının hiç de kolay sağlanamayacağı doğrultusunda kanıtlar sunmakta idi. Diğer yandan sorun yalnızca psikiyatri ve psikologların çeşitli konulardaki uzlaşmazlıkları ile de sınırlı değildi. O yıllarda pek çok psikiyatrin “davranış tedavileri” alanına biraz şüpheci hatta biraz da alaycı ve değersizleştirici bir bakış açısı vardı. Kuşkusuz bilim şüpheci olmayı gerektirir. Yeni gelişmekte ya da parlamakta olan bir alana şüphe ile bakmak kısmen anlaşılabilir olmakla birlikte, alaycı ve değersizleştirici bakış açısını anlamak pek de kolay gelmiyordu. O dönemin başat psikoterapi yaklaşımının dinamik yönelimli psikoterapiler olması ise başka bir güçlük daha başa çıkılmasını gerektirmekteydi. Dinamik okul kendi öğretisi gereği (doğal olarak) davranışçı yaklaşımların psikopatoloji oluşumunda altta yatan nedenlere yeterince ağırlık vermediğini dile getirmekte ve davranışçı yaklaşımların yalnızca semptomatik bir iyileşme sağlayabileceği şeklinde bir görüş sunmakta idi. Biyolojik oryantasyonlu olduğunu belirten klinisyenler ise psikiyatrik hastalıkların tedavisinde her türlü psikoterapötik yaklaşıma soğuk bakma eğiliminde idiler.

Özetle, o aşamada elimizdeki, yalnızca birkaç deneyimli psikolog tarafından kabul gören, sınırlı olarak uygulanan ve genelde psikiyatrlar tarafından sıcak bakılmayan yeni bir tedavi yak-

laşımı idi. Üstelik hem psikiyatr hem de psikologların psikoterapiye ilgi duyan kesiminin önemli bir bölümünün semptomatik ve mekanik buldukları için eleştirdikleri yeni bir yaklaşım. Bütün bunların ötesinde biyolojik psikiyatri alanında yapılan çalışmaların önem ve hız kazandığı bir zaman dilimi. İşte Kognitif ve Davranış Terapileri Derneği (KDTD) böylesine kendi gelişimi yönünden olumsuz koşullarda doğan bir bebek olarak 1995 yılında dünyaya geldi. Bebeklikten erişkinliğe kadar olan gelişim dönemini aktaracağım bu yazıda biraz da bebeğin doğumundan evvelki gebelik sürecinde neler yaşandığından söz etmek isterim. 1980'li yıllarda "davranış terapileri", birkaç iyi eğitilmiş psikologun çoğu kez Hacettepe Üniversitesi ile sınırlı kalan, iyi niyetli uygulamaları, asistanlara alanı tanıtmaya yönelik çabaları ve bazı bilimsel toplantılardaki sunum ve konferansları ile sınırlı idi. 1988 yılında Davranış terapilerinin uygulama alanı bulduğu çeşitli psikiyatrik bozukluklar (Anksiyete Bozuklukları, Çift ve Seks Terapileri) konusunda İngiltere'de Psikiyatri Enstitüsü ve Maudsley Hastanelerinde uygulamalı eğitim alıp ülkemize döndüğümde, ilk işim 1980'li yıllarda aynı konularda emek veren değerli psikologlarla iletişime geçmek ve işbirliği yapmak oldu. Bu girişimlerim zamanın iki deneyimli, değerli öğretim üyesi psikolog tarafından da destek gördü. Bunlardan biri şimdilerde aramızda olmayan Prof. Işık Savaşır idi. Kendisi bugün psikoloji alanında hocalık yapan bir çok psikologun hocası idi. Prof. Savaşır dernek kurulduktan sonra başlattığımız eğitimlerimizde destekleyici olarak yer alan ve bir çok psikologun yetiştirilmesinde önemli katkıları olmuş, mütevazı, insancıl, bilgili ve seven bir klinisyen ve araştırmacı idi. Diğeri ise derneği ilk kurduğumuz dönemde dernek başkan yardımcılığını üstlenen ve daha sonra yapılan başlangıç eğitimlerinde önemli görevler üstlenen Prof. Perin Yolaç idi. Bu deneyimli, değerli psikologlarla yapılan işbirliği hem psikologlarla psikiyatrların daha iyi entegre olmasını sağlamış hem de kurulan derneğin gücünü artırarak profesyonel çevrelerde kabulünü sağlamıştır.

Derneğin Kuruluşu

Avrupa Birliğine Entegrasyonu

1995 yılında kurulan derneğimizin diğer kurucu üyeleri Psk. Dr. Buket Erkal Tegin, Psk.Dr. Mehmet Akif Sayılğan, Psk.Dr. Ceylan Daş Tuğrul olmuştur. Herbiri daha sonraki eğitimlerde önemli katkılarda bulunmuşlardır. Derneğin kurucu üyeleri arasında yer alan psikiyatlardan biride Doç.Dr. Sayın Haluk Özbay olmuştur. Kendisi Bilişsel-Davranışçı uygulamalarla o yıllarda doğrudan ilgili olmadığı halde yeniliklere açık tavrı ile kuruluş aşamasında derneğe önemli destekler sağlamıştır.

Ülkeye geri döndüğümde önüme dernek kurmak dışında başka bir amaç daha koymuştum. Bu amaç derneğimizi kurduktan sonra onu Avrupa Davranış Terapileri Birliği (EABT- European Association of Behavioural Therapy) içine entegre etmek idi. Ancak öncelikle bu birliği daha iyi tanımak ve katılım koşulları ve yararları hakkında bilgi edinmek gerekiyordu. Benzer amaçlı ancak tarihi bizden eski bir kurum ve kuruluş ile işbirliği yapmak, ortak etkinlikler düzenlemek, bilgi alışverişinde bulunmak ve dernek üyelerini yeni gelişmelerle sürekli tanışık tutmak anlamlı bir girişim olacaktı. Unutmayalım ki o dönem şimdiki gibi bilginin kolay ulaşılabildiği bir dönem değildi. Bu süreçte önce 1988 yılında İngiliz Davranış Terapileri Birliği'ne (BABP- British Association for Behaviour Therapy) üye oldum. Ardından aynı birliğin akredite edilmiş terapist ünvanını alabilmek için çeşitli aşamalardan geçip İngiltere yanı sıra çeşitli ülkelerde çalışma

grupları, panel konuşmaları, konferanslar verip denetimli bir eğitim alışverişi süreci sonunda akredite edilmiş terapist ünvanını aldım.

BABP üyeliği ve kişisel akreditasyon süreci beni oldukça motive etmişti. BABP aracılığıyla EABT hakkında bilgilerim arttı. EABT çeşitli ülkelerin kendi içinde oluşturduğu derneklerin aynı şemsiye altında toparlandığı bir üst birliği temsil ediyordu. Başka bir deyişle örneğin İngiliz, Fransız, İtalyan, Türk Davranış Terapileri gibi dernekler bireysel üyeliklerden, EABT ise bu üye derneklerden oluşan bir yapıyı temsil ediyordu. Yani bireyler değil, bireylerin oluşturduğu dernekler EABT’de temsil ediliyordu. EABT toplantılarına herhangi bir üye derneğin bireysel üyesi olarak katılım ve izlem mümkün olsa da EABT politikalarına ilişkin kararlar üye ülke-lerin derneklerinin temsilcileri tarafından alınmakta idi. 1989’dan 1995’e yani derneğimiz kuruluncaya kadar olan zaman diliminde Avrupa Birliği’nin tüm Kongrelerinde hem aktif katılımcı hem de BABP’nin bir üyesi olarak yer aldım. Bu süreç içinde hem çeşitli derneklerin temsilcileri hem de Avrupa Birliği’nin yönetim kurulunda yer alan bir çok meslektaşla tanışma, bilimsel alışveriş ve hatta bazılarıyla yaşamımızın sonuna kadar devam edeceğine inandığım dostluklar geliştirdim.

Yurtdışındaki bu gelişmeler yanı sıra 1990’lı yıllardan sonra artan bir ivmeyle Davranış Terapilerinin yurt içinde tanıtımı ve yaygınlaştırılmasına yönelik çabalar sergiledim. Çeşitli ulusal ve yerel kongrelerde paneller, konferanslar, çalışma grupları, tanıtım toplantıları düzenledim. Çeşitli dergilere yazılan yazılar ise bu tanıtım ve yaygınlaştırma çabasının önemli parçaları oldu. Bu süreçte pek çok psikiyatr meslektaşımın tahminimin üzerinde bir destek aldım. Kendimi alanın tanıtıcısı bir psikiyatr olarak hissettiğimden Davranış tedavileri alanının yeni yöneldiği her türlü tedavi (Depresyon, Anksiyete Bozuklukları, Kişilik Bozuklukları, Şizofreni, Yeme Bozuklukları v.b.) benim de yöneldiğim alanlar oldu. Amaç davranış tedavilerinin yöneldiği her alanda güncellenmiş bilgiyi edinmek ve aktarmak idi. Ne var ki belki biraz genç olmanın getirdiği heyecan ve cesaret, beklenen ve istenenden fazla özerk tutumlar ve belki de biçimimden kaynaklanan ve iddialı gibi gözükken bazı davranışlarım dönemin bazı hocalarını rahatsız etmiş olmalı ki zaman zaman destek yanı sıra kösteklerle de karşılaştım. Bunları yazmamın amacı hiçbir şeyin kolay gelişmediğini aktarmak. Tabi bir başka amaçta genç meslektaşlara hızlı büyümek yerine sağlıklı büyümeyi ve engellerden yılmamalarını önerirken, daha tecrübeli meslektaşlara da gençlere hemen kızmamayı, olgun davranmayı ve onları silmek yerine kazanmak ve yanlarına alabilmek için daha çok çaba sarf etmelerini önermek...

Bu süreçte çok anlamlı sayılabilecek bir başka değişiklik ise 1991 yılına kadar gelişimlerini ayrı ayrı sürdüren Bilişsel (Kognitif) ve Davranışçı okulların Bilişsel Davranışçı Terapiler adı altında bütünleştirilmesi oldu. Bilişsel Terapiler, özetle davranış terapilerinin açıklama gücünü artırmış ve klinisyenlere üzerinde çalışılabilecek anlamlı bir içerik sağlamış, bir başka deyişle fenomenolojinin daha iyi anlaşılmasını sağlamıştır.

Uyaran-tepki ilişkisi ve öğrenme kuramları üzerine kurulu pragmatik bir tedavi yaklaşımı olan davranış tedavileri, bilişsel terapiler aracılığı ile uyaranla-tepki arasındaki süreçlerin daha iyi anlaşılmasını da sağlamıştır. Yani etkililik/etkinlik kavramları ve pragmatizm yanı sıra fenomenoloji ve psikopatolojiyi de derinlemesine inceleyen ve çeşitli psikopatolojik durumların anlaşılmasında oldukça etkili, kanıta dayalı bir tedavi yaklaşımı bu entegrasyon sonucu ortaya çıkmıştır.

Bilişsel terapilerin davranış terapilerinin odaklandığı deneysel psikoloji/psikopatoloji bulguları yerine iç görüye dayalı klinik gözlemler üzerine odaklanması, psikopatolojinin temellelerine (çocukluk çağındaki öğrenmelere) gönderme yapması ve terapötik ilişkiye verdiği önem davranışçı terapilere sıcak bakmayan terapistler tarafından bile daha kolay kabul görmesini sağlamıştır.

Bilişsel davranışçı terapilerin ölçme ve değerlendirmeye verdiği önem ve çeşitli klinik tabloların tedavisinde bilimsel metodoloji kullanarak aldığı olumlu sonuçlar biyolojik yönelimli hekimlerin de ilgi ve dikkatini bu alana çekmiştir. Aynı yıllarda uluslararası arenada psikofarmakoloji ile ilgili yapılan sunumlarda tedavi alternatifi olarak bilişsel davranışçı terapilerin ekranlara yansması dikkat çekici olmuştur.

Aynı yıllarda ülkemiz psikiyatri asistanlarında da alana yönelik benzeri bir ilgi artışı olmuştur. Bunun en somut örneği Türkiye Psikiyatri Derneği Kurulmadan önce asistan ve uzmanlar tarafından kurulan Psikiyatri Asistanları ve Uzmanları Derneği (PAUD)'nin yaptığı bir araştırmanın sonuçlarının PAUD Bülteninde yayınlanması olmuştur. Sayın Dr. Nurper Erberk Özen'in "PAUD'dan" başlıklı yazısı eğitici konumdaki öğretim üyeleri ve eğitilen konumundaki uzmanlık öğrencilerinin eğitim vermek ve eğitim almak istedikleri konuların benzer olmadığını açıkça ortaya koymuştur. Anket sonuçları uzmanlık öğrencilerinin en çok BDT konusunda eğitim almak istediklerini ortaya koyarken eğitici konumundaki hocaların bu alana eğitilenler kadar önem vermedikleri görülmüştür. Uzmanlık öğrencileri ve uzmanların bu ilgi ve duyarlılığı 1995 yılında kurulan derneğin eğitim verme yönündeki istek ve çabalarına ivme kazandırmış ve 1997-98 eğitim döneminde biri Ankara diğeri İstanbul'da olmak üzere 50 kişilik multi-disipliner bir gruba 300 saat sürecek süpervizyonlu modüler bir eğitim başlatılmıştır. Bu eğitim sınırlı sayıda eğitici tarafından büyük bir çaba ve özveri ile herhangi bir maddi karşılık beklenmeksizin yürütülmüş ve 2001 yılında tamamlanmıştır. Tüm eğitimcilere katkılarından dolayı şükranlarımı sunuyorum. Daha önce isimlerini belirttiğim kurucu üyeler yanı sıra Psk. Doç.Dr.Gonca Soygut ve Doç.Dr.Hakan Türkçapar bu eğitim sürecinde eğitime önemli katkı sağlayan diğer meslektaşlarımız olmuşlardır.

Aynı süreçte derneğimiz ismini EABT'den EABCT'ye (Avrupa Davranış ve Kognitif Terapiler Birliği) değiştiren birliğe üye olmuş (1996 yılında) ve 2001 yılında EABCT Avrupa Kongresini İstanbul'da düzenleme görevi ve onurunu derneğimize vermiştir. Sürecin hızlı gelişmesinde son 12 yılda (1988-2000) dünyanın değişik yörelerinden profesyonellerle kurulan bilimsel/sosyal bağların oluşturduğu güvenin önemli bir rolü olduğunu söyleyebilirim. 2001 yılında Avrupa Kongresi'ni Türkiye'de düzenleme önerisi yine Avrupa Ülke temsilcisi arkadaş ve meslektaşlarımdan geldi. Aynı kongreyi düzenlemeye aday ülkeler arasından sıyrılıp görevi aldığımızda bunu görevin sorumluluğunun bilinci ve gururuyla üstlendik. Dernekteki çalışma arkadaşlarımla bu görev başarıyla tamamlandı. Kongremizin düzenlenme tarihleri, New York'taki 11 Eylül 2001 katliamı ile çakışmasına ve bu durumun hepimizi ve özellikle Amerikalı meslektaşlarımızı olumsuz etkilemesine rağmen kongremiz EABCT camiasında bugün bile sık sık övgü ile anılan kongrelerden biri olmuştur. Bu kongrede 1998-2001 yılları arasında eğitimlerini tamamlayan ve sınavda başarılı olan ilk öğrencilerimize sertifikaları uluslararası otoriteler tarafından verildi. Bu kongreden sonra derneğimiz üye sayısını hızla artırdı ve bugün 500'e varan üye sayısı itibarıyla Avrupa Birliği'nin orta büyüklükteki derneklerinden biri

konumuna geldi. EABCT kuruluşundan itibaren (1971) 26 başkan tanıdı. 2000-2002 yılları arasında bu onur bana verildi. Avrupa Davranış ve Kognitif Terapileri Derneği Başkanlık görevi, mesleki yaşamımın en büyük onuru oldu. Şimdilerde de EABCT'nin çeşitli çalışma birimlerinde görevlerim var. Umuyorum ki önümüzdeki yıllarda bu birliğin yönetiminde ülkemizden aktif görevler alacak başka profesyoneller de olacaktır.

Kuruluşunun İlk Yıllarında KDTD'nin Katkıları ile Düzenlenen Kongreler ve Toplantıların Bir Bölümü

Derneğimiz, Kognitif ve Davranış Terapilerinin yöneldiği temel alanlardan biri olan Cinsel İşlev Bozuklukları konusunda ilk multidisipliner kongreyi düzenleyen kuruluş olmuştur. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesinin Psikiyatri, Üroloji, Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalları ile ortaklaşa “Ulusal Cinsel İşlev ve Fertilite Bozuklukları Sempozyumu” 1996 yılında Üroloji, Jinekoloji ve Psikiyatri Anabilim Dalları'ndan 600'den fazla profesyonelin katılımı ile Ürgüp'te gerçekleşmiştir. Sempozyum sonunda cinsellikle ilgili kongrelerin düzenli bir biçimde sürdürülmesi görevi kongre genel kurulu tarafından derneğimize verilmiştir. İlerleyen süreçte Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği (CETAD) kurulmuş ve derneğimizden 4 kişi CETAD'ın kurucu üyeleri olarak yer almıştır (Mehmet Sungur, Ceylan Tuğrul, İlksen Çetin, Ercan Özmen). Derneğimiz 1. CETAD Günlerinin düzenlenmesini 1998 yılında İstanbul'da CETAD ile birlikte yapmıştır. Bir sonraki Cinsel Sorunlar ve Tedavileri Kongresi 1999'da, 4. Ulusal Cinsel İşlev ve Bozuklukları Kongresi ise 2001 yıllarında yine CETAD ile ortaklaşa İstanbul'da düzenlenmiştir.

Bu süreçte Uluslararası Cinsel İşlev Bozuklukları 1. Avrupa Konvansiyonu 2000 yılında derneğimiz ile SIMSED (Society for Investigation and Management of Sexual Disorders)'in işbirliği ile düzenlenmiş ve böylelikle cinsellik alanında ilk uluslararası kongre gerçekleştirilmiştir. Bu kongrenin eş başkanlığı görevini, benimle birlikte bugün aramızda olmayan değerli meslektaşımız Jeff Qureshi yapmıştır.

Derneğimiz cinsel alan dışında “Sigara ve Sağlık” konusunda da çalışmalar yapmış ve 1997 yılında WHO, Unicef ve Kanada Halk Sağlığı Birliği'nin katılımı ile düzenlenen Sigara ve Sağlık Ulusal Kongresi'nin düzenlenmesinde önemli rol almıştır. “Sigara ve Sağlık Ulusal Komitesi” hala değerli etkinliklerini devam ettirmektedir. Bu komite içinde kuruluş yıllarında yer alıp, sigarayı bırakmada bilişsel/davranışçı yaklaşımlar konularında halka ve profesyonellere bilgi aktarma şansım olmuş ve ardından Ankara Üniversitesi Göğüs Hastalıkları içinde Türkiye'de ilk “Sigara Bırakma Merkezi”ni kurmuştuk.

Derneğimiz 1997 yılında AÜTF Psikiyatri AD ile işbirliği ile ilk SCID ve BPRS eğitimini UCLA'dan gelen Dr. Joseph Ventura aracılığıyla Ankara ve İstanbul'da düzenlemiştir.

Eğitimin Standardizasyonu ve Derneğin Kuruluş Aşamasından Sonra Gerçekleştirdiği Kongre ve Toplantılar

Avrupa Birliği'ndeki (EABCT) gelişmelere koşut olarak derneğimiz 1997 yılında “minimum eğitim standartlarını” ve “etik kodlarını” belirlemiştir. Derneğimiz bildiğim kadarıyla ruh sağlığı alanında hizmet veren kuruluşlar arasında eğitim standartlarını ve etik kodlarını ilk belirleyen dernek olmuştur. Teorik ve uygulamalı modüler bir eğitimi ise 6 nitelikli ve özveri-

li süpervizör ile Ankara ve İstanbul'da başlatmıştır. Süpervizyon verebilecek nitelikteki eğitici sayısının azlığı nedeni ile 50 kişiyle 1997'de başlatılan bu eğitim iki ayrı şehirde 4 yılın sonunda 36 kişiyle tamamlanmıştır. 300 saatlik eğitimlerini başarıyla tamamlayan bu kişilere sertifikaları 2001 yılında İstanbul'da düzenlediğimiz 31. EABCT kongresinde verilmiştir. Bu süreçte yer alan eğiticiler Mehmet Sungur, Perin Yolaç, Gonca Soygut, Hakan Türkçapar, Mehmet Akif Sayılan, Ceylan Daş Tuğrul olmuştur. Teorik derslerin bir kısmının aktarılmasında Buket Erkal ve Uğur Yüreğir de yer almışlardır. Kendilerine çabaları ve özverileri için şükranlarımı sunarım. Ne yazık ki eğitici sayısının azlığı, eğiticilerin şehirlerarası eğitim sürecinde yaşadıkları zorluklar ve bir bölümünün emekli olması gibi nedenlerle aynı kapsamlı eğitim ikinci kez verilememiştir. 2001 yılı sonunda Ankara Üniversitesi'nden Marmara Üniversitesi'ne geçişimi izleyerek İstanbul'da eğitim süresini kısaltıp, daha çok sayıda öğrenciye daha spesifik konularda eğitim vermeyi planladım ve halen bu eğitimler devam etmektedir. "Anksiyete Bozuklukları ve Depresyonda Değerlendirme, Vaka Formülasyonu Oluşturma ve Tedavide Kognitif Davranışçı Yaklaşımlar" konulu eğitim 2002 yılından 2006 yılına kadar 75 saat teorik, 75 saat uygulamalı 2006 yılından 2008 yılına kadar ise 100 saat teorik, 100 saat uygulamalı olarak tarafımdan verilmiştir. Bu eğitimler hafta içinde İstanbul'dan gelen, hafta sonunda ise İstanbul dışından gelen psikolog ve psikiyatlara yönelik olarak yapılmıştır. Bu eğitimleri şu ana kadar 100 den fazla profesyonel tamamlamış bulunmaktadır. 80 saatlik benzeri bir eğitim ise Ankara'da Dr. Hakan Türkçapar tarafından verilmektedir.

Bu uzun soluklu eğitimler yanı sıra alandaki yeniliklerle tanışma fırsatı oluşturması yönünden derneğimiz her yıl "KDTD etkinlikleri" adı altında aktiviteler düzenlemiştir. Bu etkinlikler 1 veya 2 gün süren çalışma grupları şeklinde düzenlenmiş ve üyelerimize isimlerine kitaplardan aşına oldukları kişilerle doğrudan tanışma ve uygulamalarını izleme fırsatı sağlamıştır. Uzun yıllara dayanan dostluklar sayesinde zaman zaman emeklerinin karşılığını bile veremediğimiz halde bizimle bilgilerini paylaşma inceliğini gösteren bu uluslararası otoritelere bu tarihte içinde şükranlarımı sunuyorum. Bu kişilerden hatırlayabildiğim isimler: Isaac M.Marks, Paul Salkovskis, E. Thomas Dowd, Robert Leahy, Nick Tarrier, Claudia Herbert, Ed Craighead, Frank Dattilio, Padmal de Silva, Michael Crowe, Edna Foa, Jesse Wright, Ian Falloon, Patricia Dardenne, Jeff Qureshi, Tom Borkovec, Mervin Smucker, Joseph Ventura, Don Baucom, Philip Kendall, Arthur ve Sharon Freeman, Keith Dobson, Antonio Pinto, Ceu Salvador, Dominic Lam, Raymond Novaco, Mark Freeston, Tamie Ronen ve Michael Rosenbaum. Bu isimlerin bir kısmı derneğimizin onursal üyeleri olup, derneğimizin her türlü uluslararası girişiminde destek olmuş kişilerdir. Maalesef bu isimlerden üçü bugün aramızda değiller. Kişilikleri, çalışmaları ve dostlukları hep benimle kalacak bu kişiler Ian Falloon, Jeff Qureshi ve Padmal de Silva'dır.

Türkiye Psikiyatri Derneği'nin "Bilişsel Davranışçı Terapiler Çalışma Biriminin" kurulduğu tarihten bu yana koordinatörü olarak görev yapmaktayım. KDTD ile TPD'nin BDT çalışma biriminin eşgüdümlü gitmesinin eğitim alanlar yönünden oldukça yararlı olduğunu belirtmek isterim. Bu eşgüdüm her yıl hem Ulusal Psikiyatri Kongreleri'nde, hem de Bahar Sempozyumlarında BDT ile ilgili kurslar ve panellerin düzenlenmesini sağlamış ve her yıl bu tür kurslar katılımı en yüksek kurslar olmuştur. Bu gelişmeler bir yandan genç meslektaşlarımızın konuya yönelik ilgi ve duyarlılıklarını yansıtırken bir yandan da bizlerin eğitim verme konusundaki motivasyonlarını her zaman yüksek tutmuştur. Psikiyatri meslek grubu dışında psikolog ve psiko-

lojik danışmanlara yönelik olarak düzenlediğimiz konferans ve çalışma grupları ise BDT'nin ruh sağlığı ile ilgili geniş mesleki yelpazede giderek ilgi çeken ve kabul gören bir okul olmasını sağlamıştır.

Derneğimiz 2001 yılında Avrupa kongresini düzenlemekle birlikte ilk ulusal kongresini 2007 yılında İstanbul'da düzenlemiştir. Ülkemizde ulusal ağırlıklı bir kongre düzenleyebilmek için yeterli nitelikte eğitim almış terapistlerin oluşmasını sağlamak amacıyla geciktirilen bu ilk kongreye 350 kişi katılmış ve kongre katılımcıların katkıları sayesinde başarı ile tamamlanmış ve 2 yıllık aralarla düzenlenmesi kararı alınmıştır.

Derneğin İleriye Yönelik Hedefleri

Bilişsel davranışçı terapiler doğrudan sorun çözmeye yönelik, kısa süreli, ekonomik yaklaşımlar olmaları yanı sıra öğrenme kuramları gibi bilimsel bir temel üzerine kurulmuş olmaları ve bilimsel metodoloji ile klinik uygulamalar arasında sağlam köprüler oluşturmaları ve hepsinden önemlisi tedavi uygulamalarından elde edilen parlak sonuçlar nedeniyle 21. yüzyılın gözde psikoterapötik yaklaşımı olmuşlardır.

Etkinlik, güvenlik, uygulanabilirlik, yan etki, alternatif tedavilere üstünlükleri, kötüye kullanım olasılıkları, ruhsal hastalıkların önlenmesinde kullanılabilirliği gibi ölçütler göz önüne alındığında bilişsel davranışçı terapilerin oldukça avantajlı bir tedavi biçimi olduğu yadsınamaz bir gerçektir.

Kanıtı dayalı tıp anlayışı içinde en çok kanıtla desteklenen psikoterapi türü olmasında BDT'nin bir başka değerli ve anlamlı yönüdür.

Derneğimizin temel amacının ülke içinde KDT eğitimlerinin yaygınlaştırılması, iyi ve etik uygulamaların artırılması olduğu düşünülecek olursa gelecekteki en önemli hedefimizin bu uygulamaları öğretecek nitelikli terapistler yetiştirmek olduğu söylenebilir. Alana yönelik ilgi ve açılan kurslara katılım yönünde artan talebin sınırlı sayıda eğitici ile artık karşılanamayacağı gayet açık bir gerçektir. Bu hedef doğrultusunda akredite edilmiş terapistlerin sayısı artırılmalıdır. Avrupa Birliği (EABCT) içinde bir "Sertifikaasyon ve Akreditasyon Komitesi" kurulmuştur. EABCT'ye üye ülkelerin dernekleri Avrupa Birliği'nce standardize edilmiş eğitim programlarını tamamlamış üyelerinin isimlerini bu komiteye gönderir. Komite dernekler aracılığıyla eğitimlerini alan üyelerin eğitimlerini içerik ve süre yönünden inceleyip bu eğitimleri veren kişilerin yetkinlik düzeylerini onayladıktan sonra ölçütleri karşılayan üyelerin akreditasyon işlemini yapar. Bu akreditasyon sürecini tamamlayan kişiler Avrupa Birliği'nce tanınan ve kabul edilen "kayıtlı terapistler" listesine girer. Avrupa Birliği'nin ilk akreditasyon komitesi 11 Mart 2006 tarihinde Birliğin ülke temsilcilerinin oylaması ile seçilen 3 kişiden oluşmaktadır. Bu onurlu görevlendirmelerden birinin tarafıma verilmiş olmasının ülkemizdeki eğitim standartlarının Avrupa Birliği ile eşgüdümlü olarak belirlenmesini kolaylaştırıcı hale getireceğine inanıyorum. Akredite edilen terapistlerin belirli aralıklarla yeniden akredite edilmesi ise daha sonraki sürecin parçası olarak beklemektedir. Derneğimizin bazı üyeleri bu eğitim sürecini yakında tamamlayacak ve EABCT tarafından tanınan ve kabul edilen terapistler arasında yer alacaklardır.

Ülkemizde Çocuk Psikiyatrisi alanında Kognitif ve Davranış Terapilerinin henüz yeterince yaygın ve nitelikli olarak kullanıldığını söylemek mümkün değildir. Önümüzdeki yıllarda çocuk ve gençlerde görülen ruhsal bozuklukların tedavisinde gerekli bilgi ve becerinin geliştiri-

rilmesi doğrultusunda daha çok çaba sarf edilmelidir. Bu amaçla geçmiş yıllarda “Çocuk ve Ergenlerde KDT uygulamaları” ile ilgili 3 uluslararası otoriteyi ülkemize getirip, çalışma grupları yaptırarak. Ancak eğitimin sürekliliği yönünden çocuk psikiyatrisi alanında çalışan gönüllü bazı profesyonellerin aynı alanda formal bir eğitim almalarını sağlamak konusunda destek vermeyi planlamaktayız.

Elimizdeki “güçlü psikoterapötik silah (KDT)” yüzde yüz etkili bile olsa, önemli olan bu güçlü değişim aracının profesyonellerin yüzde kaç tarafından uygun, etkili ve etik biçimde kullanılabildiğidir. Yüzde yüz etkili bile olsa bu gücü profesyonellerin yalnızca %5’lik bir kısmı kullanıyorsa bu kullanılan silahın güçlülük düzeyini belirgin olarak azaltır. Çünkü etkilik kadar önemli olan günlük kullanımdaki yaygınlıktır. Bu amaçla denetimli eğitimlerden daha fazla sayıda profesyonelin yarar sağlayabilmesi amacıyla dernek bünyesinde verilecek kurslarla eğitim ve denetim verebilecek daha fazla sayıda ruh sağlığı profesyonelinin yetiştirilmesi derneğimizin geleceğe yönelik en önemli hedefidir. Bu amaçla 2008-2009 öğretim yılından başlayarak Anksiyete Bozuklukları, Depresyon yanı sıra Alkol-madde bağımlılığında, Yeme Bozukluklarında, Kişilik Bozukluklarında, Şizofrenide, İki uçlu Duygulanım Bozukluğunda, psikosomatik hastalıklarda, öfke kontrolünde, düşük kendilik saygısı, ağrı, insomnia gibi tablolar ve çeşitli fonksiyonel hastalıkların (huzursuz barsak sendromu gibi) tedavisinde KDT’nin kullanımını içeren bir eğitim planlanmıştır. Bu güne kadar eğitim alan öğrencilerimizde eğitici olarak görev yapacağı bir biçimde planlanan bu eğitim EABCT standartlarına göre belirlenmiştir. Eğitim bir yandan alanla ilgili bilgisi olmayan kişileri hedeflerken, diğer yandan da temel eğitimini almış kişilerin eksikliklerini tamamlamayı hedeflemektedir.

Eğitimde sürekliliği sağlamak yeni ve tartışmalı alanlar konusunda bilgi güncellemek ve beceri kazandırmak amacıyla hem ulusal hem de uluslararası düzeyde kongreler düzenlemek derneğimizin kuruluşundan bu yana temel etkinliklerinden birisi olagelmıştır. Bu yöndeki aktiviteler bağlamında geleceğe yönelik 2 önemli duyuruyu da bu tarihçe içinde belirtmek isterim. 3 yıl aralıkla yapılan “Uluslararası Kognitif Terapiler Kongresi” (ICCP – International Congress of Cognitive Psychotherapy)’nin 7.sinin 2011 yılında düzenlenmesi onur ve görevi derneğimize verilmiştir. Bu kongrenin başkanlığı görevi de Uluslararası Kognitif Terapiler Birliği (IACP)’nin seçimiyle tarafıma verilmiştir. Dernek verilen sorumluluğun bilinci içinde hazırlıklarına şimdiden başlamış ve 6.sı Haziran 2008 tarihinde Roma’da yapılacak toplantıya ilk duyuruyu yapmak üzere gerekli hazırlıklarını tamamlamıştır. 2001 yılında düzenlediğimiz Avrupa Kongresi’nden 10 yıl sonra 2011 yılında İstanbul’da düzenlenecek bu uluslararası kongrenin Türk Psikiyatri camiası tarafından destekleneceği ve değerli katkılarla zenginleşeceğinden yana hiç bir kuşku yok. Başka bir deyişle 1995 yılında çeşitli kaygılar ve zorluklarla başlayan yolculuk sürecinin 16 yıl sonra hem ulusal hem de uluslararası düzeyde bir kabul ve destek ile devam ediyor olması verilen tüm emeklerin amacına ulaştığının gösteren en önemli somut kanıt olmuştur.

İlkini 2007 yılında gerçekleştirdiğimiz Kognitif ve Davranış Terapileri Derneği 1. Ulusal Kongre’sinden sonra 2009 yılında 2. kongremizi de İstanbul’da gerçekleştireceğiz. Daha öncekinde olduğu gibi bu kongremizde uluslararası katılımlı bir ulusal kongre olacak ve 2011 yılında yapılacak uluslararası kongre bir ön hazırlık sağlayacak. Daha sonra bu kongre 2 yıl aralıklarla devam edecek.

Önümüzdeki yıllarda psikoterapi bir sanat olmaktan çok, kanıta dayalı daha bilimsel bir uygulama olmaya doğru gitmek zorunda. Psikoterapinin klinik bir bilim olma sürecinde önemli engellerden biri “ortak dil” kullanılmamasıyla ilgili. Değişik terapistler aynı terapötik müdahaleye farklı isimler vermekte ya da aynı isim değişik terapötik müdahaleler için kullanılmaktadır. Terapötik müdahaleler aynı isimle anılsalar bile farklı işlemler içerdiklerinden karmaşaya neden olmakta ve aynı isimle anılan müdahalelerin değişik ellerde değişik sonuçlar vermesine neden olmaktadır. Karmaşayı önlemek ve yapılan işi bilimselleştirmek amacıyla “Psikoterapilerde Ortak Dil Geliştirme” önümüzdeki yıllarda ele alınması gereken bir sorun alanı olarak beklemektedir. Örneğin terapistler hastalarına “korktuğun şeyin üzerine git” dediklerinde üstüne gitme (exposure therapy) tedavisini yaptıklarını düşünmekte, hastalarda üstüne gidip daha da çok korktuklarında böyle bir tedaviden yarar sağlamamış gibi algılanmaktadırlar. Oysa korkulan nesne/durum ile her karşılaşma terapötik değildir. Unutulmamalıdır ki bir çok korku korkulan nesne ile uygunsuz bir biçimde karşılaşma sonucu ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla “üzerine gitme” ancak bu işlemin iyi tanımlanması (nasıl, ne süreyle, hangi koşulları gözeterek vb..) ile başarıya ulaşacaktır. Bu amaçla EABCT içinde “Psikoterapilerde Ortak Dil Geliştirme” adı altında kurduğumuz ve benim de içinde olduğum bir çalışma grubunun benzerini KDTD bünyesinde de oluşturabilmek için çaba sarf etmekteyiz.

İnsana verilen her türlü hizmet değerlidir. Önümüzdeki yıllarda terapistlere ulaşmak istediği halde çeşitli güçlükler (ekonomik, coğrafik vb...) nedeniyle ulaşamayan kitlelere hizmet verebilmek amacıyla internet aracılığıyla KDT hizmeti mutlaka üzerinde düşünülmesi gereken bir alandır. Ticari kaygılardan uzak, denetimli, amaca uygun, etkinliği gösterilmiş, internet kökenli KDT uygulamaları çok değerli olabilir. Amaç terapistlerin yerini almak değil, yalnızca bu yardıma ulaşamayan ya da yüz yüze yardım almaktan kaçınan kişiler için iyi bir seçenek oluşturmak olmalıdır. Bu alanda da dernek çatısı altında bir çalışma birimi oluşturma gayreti içinde olacağız.

Tarihçemizin bu değerli kaynak içinde yer almasını istediği ve böyle bir hizmeti ilerleyen yaşına rağmen Türk Psikiyatrisi adına üstlendiği için Sayın Prof. Dr. Orhan Öztürk’e derneğimiz adına şükranlarımı sunarım.

CETAD - Cinsel Eğitim, Tedavi ve Araştırma Derneği

Dr. Nesrin Yetkin

Uzman Dr., Cinsel Eğitim, Tedavi ve Araştırma Derneği Başkanı

Cinsel Eğitim, Tedavi ve Araştırma Derneği (CETAD), cinsellik alanında çalışmakta olan deneyimli 11 psikiyatrist ve psikolog tarafından 1998 yılında kuruldu. Kurucular, İlken Çetin, Engin Eker, Cem İncesu, Arşalays Kayır, Ercan Özmen, Ufuk Sezgin, Mehmet Sungur, Doğan Şahin, Ceylan Tuğrul, Nesrin Yetkin ve Şahika Yüksel'di.

Bugün, farklı sağlık hizmet sunucularından 284 üyesi bulunan derneğimizin amacı, toplumun cinsel eğitimine ve cinsel sağlığını geliştirmeye katkıda bulunmak, cinsellik alanında çalışan farklı disiplinlerden profesyoneller arasında eşgüdümü sağlamak, sağlık profesyonellerini cinsel tedaviler konusunda eğitmek, ülkemizde cinsel tedavilerin bilimsel standartlara ve etik kurallara uygun yapılmasını sağlamak, cinsellik alanındaki araştırmaları desteklemek ve toplumun cinsel sağlık alanında duyarlılık ve haberdarlığının arttırılmasına katkıda bulunmak şeklinde özetlenebilir.

Ülkemizde cinsel tedavilerin bilimsel ölçütler içerisinde ve etik kurallar doğrultusunda yapılması konusunda duyarlı kararlılığımızın bir sonucu olarak 13 Şubat 2002'deki Genel Kurulumuzda CETAD Etik Kuralları kabul edilmiştir. Bu konuda Türk Tabipleri Birliği ve Türkiye Psikiyatri Derneği ile işbirliği içerisinde çalışmaktayız. Bu kuruluşların ilgili çalışma birimleri ve komisyonları ile bir çok ortak etkinlik gerçekleştirilmiştir.

CETAD Türk Nöropsikiyatri Derneği ve Türkiye Psikiyatri Derneği öncülüğünde kurulan ve ülkemizde ruh sağlığı alanında çalışan derneklerin oluşturduğu Ruh Sağlığı Platformu'nun Eylül 2006'daki kuruluşundan beri üyesidir.

Uluslararası ölçekte de benzer amaçlar doğrultusunda etkinlik gösteren bilimsel kuruluşlarla işbirliği sağlanmış, ortak etkinlikler planlanmıştır. CETAD, Mart 2003'de Küba'da yapılan 16. Dünya Seksoloji Kongresi'nde, Dünya Cinsel Sağlık Birliği (World Association for Sexual Health) ne Türkiye'den ilk üye olarak kabul edilmiştir. 2008 yılında EFS (Avrupa Seksoloji Federasyonu) üyelik başvurusu yapılmıştır.

Dernek Organ ve Komisyonları

1. Kurullar

- a) Yönetim Kurulu
- b) Denetleme Kurulu
- c) Onur Kurulu
- d) Etik kurul

2. Komisyonlar ve Görev Grupları

- a) Cinsellik ve Cinsel Tedaviler Eğitim Komisyonu
- b) Ruh Sağlığı Profesyonelleri Dışındaki Sağlık Çalışanlarına Yönelik Eğitim Komisyonu
- c) Anadolu'ya Yönelik Eğitim Etkinlikleri Komisyonu
- d) Yayın Komisyonu
- e) Araştırma Komisyonu
- f) Örgütlenme Komisyonu
- g) Basın ve Halkla İlişkiler Komisyonu
- h) Cinsellik Alanında Çalışan Kurumlarla İlişkiler Görev Grubu
- i) Web Sitesi Görev Grubu
- j) Cinsel Ayrımcılığa Karşı Etkinlikler Görev Grubu

Etkinliklerimiz

CETAD kurulduğundan beri iki yılda bir genellikle cinsellikle ilgili tek bir konuya odaklanan **CETAD-GÜNLERİ** 'ni ve gene iki yılda bir daha geniş kapsamlı psikiyatri, psikoloji, üroloji, jinekoloji ve halk sağlığı gibi farklı disiplinlerin katılımı ile **“Cinsel Sorunlar ve Tedavileri Kongreleri”** düzenlemektedir. Bu kongrelerin öncesinde cinsel sağlık/üreme sağlığı alanında çalışan birçok STK 'nun davet edildiği, onların program önerilerinin sözlü ve yazılı olarak toplandığı bir genişletilmiş düzenleme kurulu toplantısı yapılmaktadır.

A-CETAD Günleri

CETAD GÜNLERİ-I : 11-12 Aralık 1998 'de, Kognitif Davranış Tedavileri Derneği ile beraber, “Cinsel İşlev Bozukluklarında Güncel Tedaviler ve Kognitif Psikoterapilerdeki Son Gelişmeler” adı altında yapıldı.

CETAD GÜNLERİ-II : 24-26 Kasım 2000 'de “Cinsel Eğitim” konusuna ayrılarak, ülkemizde çeşitli kurumlarda, farklı gruplara, farklı yöntemlerle cinsellik eğitimi veren ve cinsellik eğitimi verecek eğitimcileri eğiten profesyonellerin (cinsel terapist, doktor, psikolog, pedagog, öğretmen, hemşire) cinsellik eğitimini aynı platformda tartışmasına ev sahipliği yapıldı.

CETAD GÜNLERİ-III : 30 Nisan-4 Mayıs 2003 tarihlerinde Türkiye Psikiyatri Derneği 7. Bahar Sempozyumları içinde “Psikiyatri ve Cinsellik ” adı altında gerçekleştirildi.

CETAD GÜNLERİ-IV : 5-9 Eylül 2005 tarihinde Malatya 'da Psikiyatri Güz Okulu çerçevesinde psikiyatri asistanlarına yönelik “Cinsel İşlev Bozuklukları” eğitimi olarak yapıldı.

CETAD GÜNLERİ-V:11-12 Haziran 2007 tarihinde, “Cinsel Sağlıkta Sivil Toplum Kuruluşlarının ve Medyanın Rolü” adı altında, CETAD'ın 2006-2007 yılları arasında bir yıl süreyle yürüttüğü “Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Alanında Ulusal ve Yerel Medya Yoluyla Savunuculuk” isimli projenin kapanış oturumu ile birlikte gerçekleştirildi.

B-Cinsel Sorunlar ve Tedavileri Kongreleri

Cinsel Sorunlar ve Tedavileri Kongreleri, 40 a yaklaşan, psikiyatri, psikoloji, üroloji ve jinekoloji, aile hekimliği, pratisyen hekimlik, eğitim bilimleri gibi farklı disiplinlerden çok sayıda ulusal ve uluslararası bilimsel, mesleki, uzmanlık dernekleri ile sivil toplum kuruluşlarının katılımı ve işbirliği ile sürdürülmektedir.

Kognitif Davranış Tedavileri Derneği ile birlikte, 26-28 Kasım 1999'da Prof. Dr. Engin Eker başkanlığında 'III. Cinsel Sorunlar ve Tedavileri Kongresi' yapıldı.

29-31 Mart 2002'de Prof. Dr. Arşaluyş Kayır başkanlığında 'IV. Ulusal Cinsel İşlev ve Bozuklukları Kongresi' 'Cinsellik; haz ve acı' adıyla yapıldı.

24-26 Mayıs 2004'de Dr. Nesrin Yetkin başkanlığında yapılan 'Cinsellik ve Cinsel Tedaviler V. Ulusal Kongresi'nde, 'Farklı yüzleriyle cinsellik' adı altında yapıldı.

24-26 Kasım 2006'da Prof. Dr. Şahika Yüksel başkanlığında 'Cinsellik ve Cinsel Tedaviler VI. Ulusal Kongresi', 'Cinsel sağlık, engeller ve çözümler' alt başlığı ile yapıldı.

21-23 Kasım 2008'de Doç.Dr.Cem İncesu başkanlığında 'Cinsellik ve Cinsel Tedaviler VII. Ulusal Kongresi', 'Eğrisiyle Doğrusu ile Cinsel Tedaviler' adıyla yapıldı.

C-Cinsellik ve Cinsel Tedaviler Eğitimi

2001 yılından beri cinsellik ve cinsel tedaviler konusunda düzenli bir eğitim programı yürütüyoruz: Ülkemizde cinsel tedaviler alanında yetişmiş insan gücünün sınırlı olması önemsendiğimiz bir sorundur. Sağlık hizmeti sunucularını, cinsellik kavramı ve özel bir eğitim ve deneyim gerektiren cinsel sorunlara yaklaşım ve tedavi konusunda çağdaş bilimsel standartlarla donatmak amacıyla 2001 yılından beri eğitim modülleri düzenliyoruz. Alanında deneyimli psikiyatrist, psikolog, pedagog, ürolog, jinekolog, avukat ve halk sağlığı uzmanlarından oluşan geniş eğitici kadromuzla, sürekli güncellenen standart eğitim programımızla, Türkiye'nin ilk ve tek cinsel terapist yetiştiren kurumuyuz.

Birbirini izleyen 3 modülden oluşan standart bir eğitim paketi uyguluyoruz. Eğitimlerimize talebin fazla olması nedeniyle, 2003 yılından beri bekleme listesi oluşturuyoruz. Başvuru için kişinin mesleki özgeçmişi, neden cinsel terapi eğitimi almak istediği konusundaki düşünceleri ve tüm iletişim adresleri ile birlikte info@cetad.org.tr adresine başvurması gerekmektedir. Yeni bir eğitim modülü açacağımız zaman öncelikle bekleme listesine, yer kalırsa açıktan duyuru yapmaktayız. Her modül kendi içinde bir bütünlük taşımaktadır. Her modülde farklı eğiticiler görev almakta ve her modül için ayrı bir katılım belgesi verilmektedir. 1. Modül temel kavramların işlendiği bir bölümdür, bu modülü tamamlamadan sonraki modüllere katılım mümkün değildir.

1. modülde 24 saatlik eğitim 3 günde, 2. modülde 50 saatlik eğitim 6 günde tamamlanmaktadır. 3. modül, 9 günde 75 saatlik toplu eğitim ve bir yıl içinde birden fazla süpervizör gözetiminde, en az 72 saat süpervizyondan oluşur.

1. Modül: Cinsellik kavramı

1. Modül cinsellik alanında çalışan herkese açık olup, tüm hekimler, psikologlar, rehber ve danışmanlar, pedagoglar, sosyal hizmet uzmanları, hemşireler, öğretmenler ve diğer disiplinlerden kişiler katılabilir. Toplam 24 saatten oluşan bu modülde cinsellik kavramı, yakın ilişkiler, yaygın yanlış inanışlar, cinsel fizyoloji, cinsel kimlik gelişimi, cinsiyet ve cinsel kimlik farklılıkları gibi temel konular grup etkileşimi içinde interaktif olarak işlenmektedir.

2. Modül: Cinsel işlev bozuklukları

Toplam 50 saatten oluşan ve tüm klinisyenlere açık olan bu modül, esas olarak cinsel işlev bozuklukları üzerinde odaklanmaktadır. Katılımcıları, cinsel işlev bozukluklarında tanım, epi-

demiyoloji, klinik, ayırıcı tanı ile temel tanı ve tedavi yaklaşımları konusunda bilgilendirmeyi ve temel becerileri kazandırmayı hedeflemektedir. Cinsel terapiye giriş gibi genel konuların yanı sıra, transgender, parafililer, cinsel travma, güvenli cinsel ilişki, yaşlanma ve cinsellik gibi özelleşmiş alanları da içermektedir.

3. Modül: Cinsel terapiler

Yalnızca psikiyatri asistan ve uzmanları ile klinik deneyimi yeterli psikologların katılabildiği bu modül, cinsel terapiler üzerine odaklanmaktadır. Her 3. modülden önce, CETAD Yönetim Kurulu, 1. ve 2. modülü başarıyla tamamlayarak başvurana adaylar arasından, katılımcıları saptamaktadır. 3. modül, toplu eğitim ve supervizyon olmak üzere 2 bölümden oluşmaktadır. Toplu eğitim döneminde, katılımcıların vaka öyküleri değerlendirilmekte, çift ve grup tedavileri, kognitif davranışçı ve dinamik yaklaşımlar genel olarak incelenmektedir. Her cinsel işlev bozukluğunun cinsel terapisi vaka örnekleri üzerinden ayrıntılı olarak ele alınmakta, ayrıca çocuk ve ergenlerin cinsellik eğitimi, parafili tedavisi, cinsel travmada tedavi yaklaşımı, eşcinselliğe yaklaşım, ilişki terapileri, cinsel terapistler için yasalar, cinsel tedavide etik gibi cinsellikle ilgili diğer konular incelenmektedir. Bu modülün 75 saatten oluşan toplu eğitim dönemini bitiren katılımcılar sonraki bir yıl boyunca en az iki süpervizörle toplam 72 saat supervizyon olarak eğitimlerini tamamlamaktadırlar.

Eğitim programlarında görev alan eğitici kadro; Nesrin Yetkin, Arşaluyş Kayır, Şahika Yüksel, Engin Eker, Ferruh Şimşek, Cem İncesu, Doğan Şahin, Ercan Özmen, Nuşin Sarımurat Baydemir, Özay Özdemir, Haluk Pektaş, Ufuk Sezgin, Ejder Akgün Yıldırım, Ceyda Güvenç, Aytül Tükel, Birsan Özkan, Avukat Gürkan Sert, Ali Fuat Demirci.

Ocak 2001-Mayıs 2009 arasında yaptığımız CETAD eğitimlerinde, 414 kişi 1. modülü, 262 kişi 2. modülü ve 166 kişi 3. Modül toplu eğitimini tamamlamıştır. Büyük bölümünün eğitimi halen sürmektedir. Tüm toplu eğitimlerimizi ve süpervizyon dönemini başarıyla tamamlayanların iletişim bilgilerini, web sitemizde ‘CETAD eğitimlerini tamamlamış terapistler’ olarak yayınlamaktayız. Bu listede çeşitli illerde resmi veya özel sağlık kuruluşlarında çalışan 79 mezunumuz bulunmaktadır.

D-Proje ve Araştırmalar

1. “Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Alanında Ulusal ve Yerel Medya Yoluyla

Savunuculuk” Projesi:

15 Haziran 2006 - 15 Haziran 2007 tarihleri arasında bir yıl süreyle, Doç.Dr. Cem İncesu yöneticiliğinde “YAŞAM BOYU CİNSEL SAĞLIK... Sizin de HAKKINIZ!” sloganıyla, Avrupa Komisyonu tarafından finanse edilen ve T.C.Sağlık Bakanlığı Türkiye Üreme Sağlığı Programı kapsamında desteklenen, “Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Alanında Ulusal ve Yerel Medya Yoluyla Savunuculuk” isimli projeyi yürüttük. Bu proje kapsamında, web sitemizden de ulaşılabilen 8 adet bilgilendirme dosyası ile ‘Cinsel Yaşam ve Sorunları’ başlıklı medya rehberi ve ‘Cinsel Sağlık-Üreme Sağlığı Araştırması 2006’ kitaplarını hazırladık.

2. Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Araştırması – 2006

CETAD'ın 15 Haziran 2006 – 15 Haziran 2007 tarihleri arasında bir yıl süreyle yürüttüğü, Avrupa Birliği tarafından finanse edilen ve T.C. Sağlık Bakanlığı Türkiye Üreme Sağlığı Programı kapsamında desteklenen “Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Alanında Ulusal ve Yerel Medya Yoluyla Savunuculuk” isimli projesi kapsamında, Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Araştırması 2006 gerçekleştirilmiştir. Bu araştırma ile Türk toplumunun Cinsel Sağlık - Üreme Sağlığı alanında eğilimlerini saptamak ve ülkemizde yaşanan cinselliğe; cinsel sorunlara ilişkin kısıtlı toplumsal verilere bir katkı sağlamak hedeflenmiştir. Türk halkının bilgi, tutum ve davranışları, medyayı izlemesi – medyadan etkilenmesi ile tüm bunların sağlık hizmet talebine yansımalarını içeren bir kamuoyu araştırması niteliğinde olan bu araştırma, TNS PİAR tarafından Temmuz – Ağustos 2006 tarihleri arasında, 20 ilde 16 yaş ve üstü Türkiye nüfusunu temsil eden 1537 kişilik örneklem üzerinden yürütülmüştür. Araştırma beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde “Cinsel Bilgilenim & Değerler, Tutum ve Davranışlar”, ikinci bölümde “Cinsel Sorunlar & Sağlık Hizmetleri”, üçüncü bölümde “Cinsellikle İlgili Değerler”, dördüncü bölümde “Cinsel İlişkiler & Medya” ve beşinci bölümde “Özel Cinsellik” konuları ele alınmıştır.

3. Türk Medyasının Cinselliğe ve Cinsel Sağlığa Yaklaşımı Araştırması - 2008

CETAD tarafından organize edilen ‘Türk Medyasının Cinselliğe ve Cinsel Sağlığa Yaklaşımı’ araştırması Pfizer Türkiye’nin desteği ile Ipsos KMG araştırma şirketi tarafından 8 – 31 Ekim 2008 tarihleri arasında 146 medya mensubu ile görüşülerek gerçekleştirilmiş ve sonuçları, CETAD’ın 21 – 23 Kasım 2008 tarihlerinde düzenlenen 7.Ulusal Kongresi’nde açıklanmıştır. Bu araştırma, toplumu bilgilendirme, bilinçlendirme ve kamuoyu oluşturma gücü olan medyanın cinselliğe bakışını tespit etmek ve medyanın cinsellik eğitimine dair konularda toplum içinde kendisine biçtiği rolü anlamak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Değerlendirmelerde, medya mensuplarının spesifik olarak cinsellik konusundaki kişisel deneyimleri / sorunları değil, bu konu ile ilgili genel görüşleri, yaklaşımları ve algıları ölçümlenmiştir. Bu amaçla, medya mensuplarının cinselliğe dair kendi yaklaşımlarının yanı sıra, Türkiye’ye dair değerlendirmeleri de alınmıştır. Bu araştırmanın medya mensupları özelinde yapılmasının amacı ise ülkemizde kamuoyunu etkilemede en büyük güce sahip medyanın, cinsellik konusunda toplumdan farkını ortaya koymak, yanlış bilinen konular üzerinde medya mensuplarına yönelik bilgilendirme programları oluşturmak ve onların toplumun bilinçlendirilmesi çalışmalarına daha etkin katılımını sağlamaktır.

E- Toplumu Bilgilendirme ve Halk Eğitimi

1. Televizyon programları

17 Nisan 2008-17 Ocak 2009 tarihleri arasında, Habertürk Televizyonunda Esra Kazancıbaşı’nın sunduğu Medikal programının ‘Cinsel Sağlık’ bölümüne, CETAD ve TAP Vakfı işbirliği ile dönüşümlü olarak her hafta uzman konukların katılımı sağlanmış, bu proje ile cinsel sağlık/ üreme sağlığı konusunda halkın doğru bilgilendirilmesine katkı amaçlanmıştır.

2. Gazete, dergi yayımları

Başta yönetim kurulu olmak üzere üyelerimiz tarafından, halkı cinsellik ve cinsel sorunlar konusunda bilgilendirmeye, yanlış bilgi ve tedavi yöntemleri konusunda aydınlatmaya yönelik olarak çok sayıda makale, dizi, röportaj, basın bildirisi gerçekleştirilmektedir.

F- Cinsel Ayrımcılığa Karşı Çalışmalar

CETAD her türlü ayrımcılığa karşı durmuş, cinsel kimlik ve cinsel yönelim ayrımcılığına maruz kalan lezbiyen, gey, biseksüel, transgender bireylerin STK ile (Lambdaİstanbul LGBTT Dayanışma Derneği, KAOS-GL Derneği) her zaman işbirliği içinde olmuştur. Hemen her kongremizde ortak oturumlar düzenlenmiş, tanıtım standları sağlanmış, eğitim modüllerimiz sırasında Lambdaİstanbul gönüllülerinden destek alınmış, KAOS-GL 'nin her yıl düzenlediği "Homofobi karşıtı Buluşma" etkinliklerine çağrıcı ve konuşmacı olarak destek verilmiş, Lambdaİstanbul LGBTT Dayanışma Derneği 'nin kapatılma davası sırasında, avukatlarının isteği ile CETAD Başkanı Nesrin Yetkin tarafından bilirkişi raporu hazırlanmıştır. 2005 yılında yeni TCK hazırlanırken, LGBTT Sivil toplum örgütlerinin cinsel ayrımcılığa karşı düzenlemelerin 'cinsel kimlik ve cinsel yönelim'i kapsayacak şekilde genişletilmesi için sürdürdüğü mücadeleye kurumsal ve bireysel olarak destek verilmiştir.

Toplumda yaygın olan homofobiye karşı çeşitli alanlarda eğitim faaliyetleri yapılmaktadır. Bu kapsamda 2002 yılında AİDS Savaşım Derneği ile birlikte, Bilgi Üniversitesi'nde, Avustralya-Deakin Üniversitesi Psikoloji Bölümü Öğretim Üyesi Phd. Daryl John Higgins 'ın konuşmacı olarak katıldığı 'Homofobi' konferansı düzenlenmiştir.

Kurucu üyelerimiz Şahika Yüksel ve Nesrin Yetkin, 2005 yılında TPD Samsun şubesi 'nin davetlisi olarak ve 2007 yılında Kıbrıs'ta yapılan 12. Ulusal Psikoloji Öğrenci Kongresi'nde Homofobi karşıtı eğitimler düzenlemişlerdir.

Ekim 2008 tarihinden beri, LİSTAG (Lambdaİstanbul Aile Grubu) üyeleri ile işbirliği içinde, çocuğunun, kardeşinin veya herhangi bir akrabasının eşcinsel, biseksüel, travesti veya transseksüel olduğunu öğrenen aile bireylerinin katıldığı destek toplantıları düzenliyoruz. Her ayın ilk Perşembesi Nesrin Yetkin ve Seven Kaptan sorumluluğunda düzenli olarak yapılan bu bilgilendirme ve destek toplantılarıyla, aile bireylerinin duygu ve düşüncelerini paylaşmaları ve cinsel kimlik ve cinsel yönelim konusunda doğru bilgilenmeleri amaçlanmaktadır.

Son Sözler

CETAD on yılı aşkın süredir temel olarak üç yönde faaliyet göstermiştir. Birincisi, görece kısa süreli bir hedefimiz olan, cinsellik alanında çalışan profesyonellerin çağdaş bilimsel standartlara uygun eğitimi ve bu alandaki etik dışı girişimlerin engellenmeye çalışılmasıdır. İkinci hedefimiz cinsel sorunlar alanında çalışmamakla birlikte bu tür sorunlarla karşılaşan hekim ve diğer sağlık personellerinin uygun, doğru ve etik yaklaşım konusundaki bilgi ve deneyimlerinin geliştirilmesine katkıda bulunulmasıdır. Daha uzun süreli ve önemli bulduğumuz üçüncü hedefimiz ise, cinsel sağlık/ üreme sağlığı konusunda halkın doğru bilgilendirilmesi, yaygın yanlış inanış ve tutumların düzeltilmesi, cinsel ayrımcılığın azaltılması olarak özetlenebilir.

Daha fazla bilgi için CETAD'ın web sitesini (www.cetad.org.tr) ziyaret ediniz.

Büyükdere Caddesi Gümülcinelı Apt. No:20 Kat:5 Daire:10 Şişli – İstanbul

Tel : 0212 219 59 54 ve 0212 296 56 82

Ruh Sağlığı Platformu

Dr. Peykan G. Gökalp* , Dr. Şahika Yüksel**

**Prof. Dr., Maltepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri AD*

***Prof. Dr., İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Psikiyatri AD*

Ruh Sağlığı Platformu'nun Kuruluş Süreci

Son yıllarda tüm dünyada Dünya Ruh Sağlığı Federasyonu (World Federation of Mental Health) tarafından kutlanan 10 Ekim Dünya Ruh Sağlığı Gününde İstanbul'da ruh sağlığı alanındaki meslek dernekleri, ruh sağlığı kurumları ve İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü Ruh Sağlığı ve Sosyal Hastalıklar Dairesi ile ortaklaşa programlar yapılıyor ve özellikle de bu konuda topluma geniş şekilde ulaşabilmek için basın toplantıları düzenleniyordu. 2005'teki 10 Ekim sonrasında Peykan Gokalp ve Mustafa Sercan adı geçen sivil toplum kuruluşlarının ortak bir çatı altında toplanmasının yaratacağı güç birliğinin ruh sağlığı alanındaki taleplerin gerçekleştirilmesi çabalarında ivmeyi arttıracak düşünceyle bağlı bulundukları Türkiye Psikiyatri Derneği (TPD) ve Türk Nöropsikiyatri Derneği (TND) yönetim kurullarına konuyu götürdüler. TPD ve TND yönetim kurulu üyeleri öneriyi yerinde bularak M. Sercan ve P. Gökalp'i dernekler adına Ruh Sağlığı Platformu (RSP) kuruluş çalışmalarını yürütmek ve diğer ilgili kuruluşlara çağrı yapmak üzere görevlendirdi.

M. Sercan ve P. Gökalp'in çalışmalarının ilk basamağı İstanbul, Ankara ve İzmirde ruh sağlığı ve halk sağlığı alanında çalışan meslek dernekleri, hekim kuruluşları ve tabip odaları ile hasta hasta yakını derneklerine RSP kuruluş teklifini duyurmak oldu. **(Bkz. Ek 1)**

Duyuruya yanıt veren derneklerin temsilcileri 06.09.2006 tarihinde TPD- İstanbul Şubesi ve Türk Nöropsikiyatri Derneği merkezinde bir araya geldi. Toplantıya Türkiye Psikiyatri Derneği (TPD) adına Şahika Yüksel ve Mustafa Sercan, Türk Nöropsikiyatri Derneği adına Peykan Gökalp, TPD İstanbul Şubesi adına Kaan Kora, Türk Tabipleri Birliği adına Raşit Tükel, Türk Psikologlar Derneği adına Ayla Dönmez, Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Derneği adına Ümran Tüzün, Türkiye Şizofreni Dernekleri Federasyonu adına Ercan Kesal, Şizofreni Dostları Derneği – İstanbul adına Mesut Demirdoğan, İstanbul Dünya Şizofreni Dostları Derneği adına Saliha Elbasan, İzmir Şizofreni Dayanışma Derneği adına Nilgün Durna, Şizofreni Hastaları ve Yakınları Derneği –Ankara adına Nilüfer Girgin, Şizofreni Gönüllüleri Dayanışma Derneği adına Rabia Arslaner ve İl Sağlık Müdürlüğü Ruh sağlığı ve Sosyal Hastalıklar Daire Başkanlığı adına Hülya Ayvalı katıldı. Çağrıya olumlu yanıt veren ancak temsilcileri toplantıda hazır bulunamayan Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği, Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği, Psikiyatri Hemşireleri Derneği ve Halk Sağlığı Uzmanları Derneği de daha sonra toplantıda alınan kararlar konusunda bilgilendirildi.

TPD ve TND ile ilk çağrıya olumlu yanıt veren 14 kuruluş temsilcileri ile **Ruh Sağlığı Platformu (RSP)** kurulmasına karar verildi. Türkiye'nin ruh sağlığı alanında yasası olmayan ender ülkelerden biri olması nedeniyle, RSP tarafından ilk hedef olarak ruh sağlığı yasası konusunda bir kampanyanın yürütülmesi kararı alındı ve **"Ruh Sağlığı Yasası-Hemen Şimdi"** kampanyası başlatıldı. Çalışmaları yürütmek için dernek temsilcilerinden oluşan yedi kişilik RSP Yürütme Kurulu oluşturuldu.

Ruh Sağlığı Platformunun Kimliği

Ruh Sağlığı Platformu ruh sağlığı alanında çalışan meslek dernekleri ile hasta ve hasta yakını derneklerinin uzun soluklu ses ve güç birliğini amaçlayan bir yapıdır. Ruh Sağlığı Platformu'nda ilişkilerin meslekdaşlarla, meslek örgütleriyle, hizmet kullananlarla, kamu oyu ve toplumla, resmi kurumlar ve hükümet ile eşzamanlı ve sürekli olarak yürütülmesi planlandı. Bu ilişkiler genellikle ruh sağlığıyla ilgili olarak gündeme gelen ihtiyaçlar, olaylar ve talepler bağlamında kuruluyor ve gereken süre boyunca sürdürülüyor.

Ruh Sağlığı Platformu'nun en önemli özelliği bünyesinde ruh sağlığı ve sağlık alanında hizmet üretenleri, hizmeti kullanan hasta ve hasta yakınlarıyla bir araya getirmesidir. Bu yolla ruh sağlığı hizmetlerinin eksik yönlerini ve geliştirilmesi gereken noktaları bu konuda doğrudan hak sahibi olanlarla birlikte saptamak ve üzerinde çalışma olanağı eldedilmiş oldu.

Özellikle yapılacak Etkinlik ve kampanyaların mali kaynağı ağırlıklı olarak TPD tarafından karşılanmakla birlikte diğer ruh sağlığı meslek derneklerinin de katkılarıyla oluşturuldu. Zaman zaman basın kuruluşları ve diğer kuruluşlar hizmet üreterek veya bazı hizmetleri daha düşük maliyet ile karşılamak yoluyla destek verdi. RSP 2008 ortasına kadar ilaç sektöründen destek almadı.

Ruh Sağlığı Platformu Kimlerden oluşmaktadır?

Üye Dernekler:

- Türkiye Psikiyatri Derneği
- Türk Nöropsikiyatri Derneği
- Türkiye Sınır ve Ruh Sağlığı Derneği
- Türk Psikologlar Derneği
- Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Derneği
- Psikiyatri Hemşireleri Derneği
- Türk Tabipleri Birliği
- Türkiye Şizofreni Dernekleri Federasyonu
- İstanbul Tabip Odası
- Şizofreni Dostları Derneği - İstanbul
- Cinsel Eğitim Tedavi Araştırma Derneği
- İstanbul Dünya Şizofreni Derneği
- Halk Sağlığı Uzmanları Derneği
- İstanbul Şizofreni Gönüllüleri Dayanışma Derneği
- Pratisyen Hekimlik Derneği
- Manisa Şizofreniyle Yaşam Derneği
- İzmir Şizofreni Dayanışma Derneği
- Şizofreni Hastaları ve Yakınları Derneği-Ankara

Ruh Sağlığı Platformunun amaçları:

- Ruh sağlığına ilişkin konularda toplumun tüm kesimlerinin bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi için çalışmalar yapmak.
- Ruh sağlığı yasasının acilen çıkarılması konusunda faaliyetler düzenlemek
- Genel bütçe ve sağlık bütçesinden ruh sağlığına ayrılan payın artırılması için kamuya yönelik çalışmalar yürütmek.
- Ruhsal hastalığı olanların damgalanmasını ve ayrımcılığı önlemek
- Ruh sağlığı hizmetlerinin çağdaş ölçülere uygun hale getirilmesine çalışmak
- Koruyucu ruh sağlığı anlayışının yerleştirilmesini, sağlayacak etkinlikler yürütmek
- Ruh sağlığı alanında, kişi ve kurumlardaki yanıltıcı ve bilimsel olmayan tutum ve anlayışla mücadele etmek.

2006 Yılı Etkinlikleri

İkinci toplantı 12.09.2006 tarihinde RSP- Yürütme Kurulu (RSP-YK) ile yapıldı. Toplantıya Mustafa Sercan, Peykan Gökalep, Ümrân Tüzün, Ayla Dönmez, Nilüfer Girgin, Mesut Demirdoğan, Ercan Kesal katıldı. Bu toplantıda 5-8 Ekim 2006'da İstanbul'da yapılan "3. Uluslararası Stigma Kongresi" bünyesindeki basın toplantısına RSP olarak katılım, 7 Ekim 2006'da yapılacak olan Stigma karşıtı yürüyüş (Şizofreni Yürüyüşü) 10 Ekim Dünya Ruh Sağlığı Günü ile ilgili toplantı ve basın çalışmaları planlandı ve işbölümü yapıldı. Tirajı yüksek ve etkin üç gazeteyle Ruh Sağlığı Yasası'nı vurgulayan bir ilan verildi. (Bkz. Ek 2)

"3. Uluslararası Stigma Kongresi"nde ruhsal hastalıkları olan kişilerin yaşadığı ayrımcılık ve güncel zorlukları ifade eden pankartlar ve "**Ruh Sağlığı Yasamı İsterim**", "**Ruh Sağlığı Yasası-Hemen Şimdi**" pankartları ile sokağa çıkıldı, Beyoğlu İstiklal Caddesinde bir yürüyüş yapıldı ve halka yönelik Ruh Sağlığı Platformu broşürü dağıtıldı. (Bkz. Ek 3)

"**10 Ekim 2006 Dünya Ruh Sağlığı Günü**"nde RSP basın toplantısı düzenlendi. Basın Toplantısına yazılı ve görsel medya kuruluşlarına mensup 16 kişi katıldı. Katılımcılara Ruh Sağlığı Platformunu, amaçlarını ve taleplerini içeren bir dosya sunuldu. Bu dosyada Dünya Ruh Sağlığı Günü 2006'nın teması olan "İntihara yönelik farkındalık ve önleme" başlığına ilişkin bilgilere ek olarak Ruh Sağlığı Yasası hakkında da bir metin yer aldı. (Bkz. Ek 4)

Sağlık Bakanlığı Ruh Sağlığı Danışma Kurulu'nun 20 Ekim 2006 tarihli toplantısında Ruh Sağlığı Yasası'nın Sağlık Bakanlığı'nca TBMM'ne gönderilecek taslağını hazırlamak üzere bir kurul oluşturulması kararlaştırıldı. Bu kurulun aynı zamanda toplum tabanlı ruh sağlığı örgütlenmesi (Toplum Psikiyatrisi) ve Ruh Sağlığı Eylem Planı (Ruh Sağlığı Politikası) alanda da temel bir metin oluşturması bekleniyordu.

2006 yılında başta 42. Ulusal Psikiyatri Kongresi (42. UPK) olmak üzere çok sayıda bilimsel toplantılarda stand açıldı, broşürler ve yaka iğneleri hazırlandı. Konu meslektaşlarımızla ve basın mensupları ile defalarca tartışıldı. TPD adına MYK üyeleri ve görev grubu sözcüsü Mustafa Sercan fırsatlar yaratarak konuyu, ruh sağlığı yasasının gerekliliğini ve bu konuda RSP'nin talebini seslendirerek gündem oluşturmaya ve konuyu gündemde tutmaya uğraştı. Milletvekili ve gazetecilere Ruh Sağlığı Platformunu, ülkemizin ruh sağlığı alanındaki gereksinimleri ve çözüm önerilerini içeren bir dosya gönderildi.

Bu süreçte, Kasım 2006'da Gaziantep Milletvekili Fatma Şahin tarafından TPD başkanına konuyu önemsedikleri ve bir yasa taslağı hazırlamak istedikleri bildirildi. Ruh sağlığı alanındaki uzmanlık derneğı olarak TPD'nin yasa taslağıının iletilmesi istendi. TPD'nin Ruh Sağlığı Yasası ile ilgili şimdiye kadar yürüttüğü çalışmalar bir kere de F. Şahin'e iletildi. 2006 Aralık ayının son günlerinde Fatma Şahin'in sözünü tuttuğunu gördük ve konuyla ilgili taslağıın TBMM gündemine bir milletvekili taslağı olarak sunulduğunu gazetelerden memnuniyetle öğrendik.

Aralık 2006'da İzmir'de yapılan Türk Tabipleri Birliğı Tıpta Uzmanlık Kurultayında M. Sercan ve P. Gökalp tarafından "Sağlık alanının iyileştirilmesinde yeni bir mücadele şekli Hekim – hasta hep birlikte... Ruh Sağlığı Platformu" başlıklı bir poster bildiri sunuldu.

2007 Yılı Etkinlikleri

TPD'nin 2007 yılbaşı kartı Ek 2'deki ilan ile yine aynı talebi ifade ediyordu. Bu *kart "Ruh Sağlığı Yasası, Herkes için... Hemen Şimdi!"*, "2007 yılının Ruh Sağlığı Yasasının kabul yılı olmasını, sağlık ve barış içinde geçmesini dileriz" çağrısı ile bütün milletvekillerine ve basına yollandı.

2007 Ocak ayında gazeteci Hrant Dink'in öldürölmesinden sonra Ruh Sağlığı Platformu üyesi altı dernek toplumda şiddet eğilimi ve gençleri üzerindeki etkisini irdeleyen bir basın bildirisi yayınladı.

Şubat 2007'de bir TV kanalında yayınlanan bir programda Adana Ruh Sağlığı Hastanesi'nde hastalara kötü muamele yapıldığı, madde kullanmalarına zemin hazırlandığına dair ifadeler kullanıldı. Ruh Sağlığı Platformu olarak bu yayınlı ilgili olarak birçok düzlemde konuyu tartıştık. Ruh sağlığı hizmetleri yürütölürken hastanın tedavisi iyi klinik uygulamalar çerçevesinde ve hasta hakları öncelikli olarak gözetilerek yapılmalıdır. Hastaya yönelik kötü muamele ve tedaviyle çelişen tutum ve davranışlar kabul edilemez. Öte yandan hastalarla ilgili yayınlarda hasta gizliliğı ilkesinin bozulması, olayı sansasyonel boyuta getirmekten kaynaklanan yanıltıcı bilgi verilmesi de aynı derecede tedaviye gereksinimi olan hastayı tedaviden uzaklaştırabilir. Bu konulara açıklık getirmek ve kamuoyunu uyarmak amacıyla 22. Şubat 2007 tarihinde bir basın bildirisi yayınladı. (Bkz. Ek 5)

10 Mayıs, 2007 tarihinde Ruh Sağlığı Platformu Yürütme Kurulu Üyeleri Bakırköy Prof. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları (BRSHH) Başhekim i Dr. Medaim Yanık ile Ruh Sağlığı Yasası ve Toplum Ruh Sağlığı Hizmetlerinin geliştirilmesi ve Sağlık Bakanlığı ile kurulacak ilişkiler gündemi ile bir toplantı yaptı. Bu toplantıyla ilgili ayrıntıları Ek 6 'de bulabilirsiniz.

Erken Genel Seçimler nedeniyle ülkenin yönetimine talip olan vekillere yönelik olarak Temmuz 2007'de Ruh Sağlığı Konusunda Milletvekillerine Basın Çağrısı yapıldı (Bkz. Ek.7a ve 7 b)

10 Ekim 2008 Dünya Ruh Sağlığı Günü konusu "Değişen Dünyada Ruh Sağlığı: Kültür ve Çeşitliliğ in Etkileri" olarak belirlenmişti. Bu nedenle yapılan basın toplantısı Platforma üye derneklerin temsilcileriyle İstanbul Tabip Odasında yapıldı. Basın Bildirisinde ülkemizde ve dünyadaki ruh sağlığı sorunları ve verilerine, ve ayrıca göç ve ruh sağlığına yer verildi.

Kasım 2007'de Ruh Sağlığı Platformunun amaç ve faaliyetlerini açıklayan bir metin hazırlanıp gazete köşe yazarları ve görsel medya yayı n yönetmenlerine gönderildi.

2008 Yılı Etkinlikleri

Platform damgalanma konusundaki duyarlılığı nedeniyle Reklam Özdenetim Kurulu'na bir başvuruda bulundu. Başvuru gerekçeleri kabul edilmese de reklam kısa süre sonra yayından kaldırıldı. (Bkz. Ek 8)

Bazı cinayet haberlerine ilişkin şiddetin kamuoyuna yansıtılışına ilişkin basın bildirisi 7 Nisan 2008'de yayınlandı. (Bkz. Ek 9)

Son Söz

20 ay önce kurulmuş olan RSP'nun meslek dernekleri, hasta ve hasta yakınları derneklerinin bir arada çalışmasına bir zemin hazırlamıştır. Bu kısa süre içindeki deneyimler daha önce pek örneği görülme de RSP'na katılan kuruluşların sorunlarını ve taleplerini ortak olarak dile getirme refleksi ve alışkanlığını getirmiştir. Platform, derneklerin birer sivil toplum kuruluşu olarak birbirlerinin olanak, kaynak ve sınırlarını daha iyi tanımaya yardımcı olan bir diyalog için zemin oluşturmuştur. Ruh Sağlığı uzmanları, ruh sağlığı hemşireleri ve psikologların dernekleri olarak meseleleri birbirlerinin toplantılarına katılarak bilimsel toplantılara taşıyabilmişlerdir. RSP'nun varlığı şiddet olaylarında olduğu gibi ortak toplantılarda kamu oyunu bilgilendirme fırsatı yaratmıştır.

RSP'na katılan kuruluşların , birbirleriyle çatışmayı ve yıkıcı rekabeti değil, dinlemeyi ve ortak çalışmayı, işbirliğini sağlayan bir model oluşturmuş olmaları tüm katılımcılara ekip ruhu nu yaşattı. Ancak Ruh Sağlığı Yasası gibi, psikiyatri yataklarının ve alanda çalışacak kadroların artırılması gibi ilgili bakanlıklardan beklediğimiz konularda gelişmeler etkin hale gelememiştir

RSP olarak konuyu yakından izlememize ve yasanın 2007'de yüksek olasılıkla çıkacağını düşünmemize karşın temmuz 2007 erken genel seçim ve genel politik gündemin yoğunluğu sonucunda bu yazının yazıldığı **mayıs 2008 de halen ülkemizin Ruh Sağlığı Yasası yok**. Bu konuda siyasilerin ilgisi de tamamen ortadan kalkmış gibi görünüyor. RSP'nun birbuçuk yıldır süren çabalarına karşın 2008 yılına gelindiğin, Ruh Sağlığı Yasasından hala bir ses yok.

Bütün meslektaşlarımızı ruh sağlığı yasasının gerçekleşmesi konusunda çaba gösterme, ulaşılabilecek milletvekilleri ile ilişki kurma, basın ve ilgililerin bilgilendirilmesi için TPD'nin bu girişimini desteklemeye çağırıyoruz.

Ülkemiz geleneğinde, sağlık alanının savunulması başta Türk Tabipleri Birliği olmak üzere daha çok sağlık çalışanlarının meslek örgütlerince yürütülmüştür. Sağlıkla ilgili çözümler bir yandan salt politikacılara bırakılamaz, öte yandan yasama ve uygulama tıp meslek örgütlerinin katılımını gerektirirken Sağlık Bakanlığı tarafından yürütülür.

Günümüzde ve gelecekte etkin olabilmenin yolu toplumun bütün kesimlerini bu alanda bir araya getirebilmekten, sağlık alanının hizmet alıcısı olan toplumun tamamının, hizmet üreticisi sağlık çalışanlarıyla birlikte davranmasından geçmektedir. Ruh Sağlığı Platformu bir etkinlik ve eylem modeli olarak üzerinde çalışılması gereken yeni bir bakış açısı sağlamaktadır.

EKLER

Ek 1. Çağrı Mektubu

**TÜRKİYE
PSİKİYATRİ
DERNEĞİ**

**TÜRK
NÖROPSİKİYATRİ
DERNEĞİ**

25 / Ağustos / 2006

.....Derneği / Odası. Yönetim Kurulu Başkanlığı'na

Bilindiği gibi ülkemizde ruh sağlığı hizmetlerinin örgütlenmesi genel sağlık hizmetlerinden daha geri ve yetersizdir. Gelişmiş ülke standartlarıyla kıyaslandığında da ciddi eksiklikleri bulunmaktadır. Ne yazık ki, Türkiye dünya genelinde “Ruh Sağlığı Yasası” ve “Ruh Sağlığı Politikası” olmayan nadir ülkelerden biri. Hak ihlallerine en duyarlı gruplardan birini oluşturan hastalarımızın haklarının standart ve çağdaş şekilde korunması için bir çerçeve yasaya gereksinimimiz olduğu da reddedilmez bir gerçekliktir.. Ancak ruh sağlığı konusunda en önemli ek-sişimizin devletin yapması gerekenleri, gereksinimleri dile getiren bir yurttaş girişimi olduğu düşüncesindeyiz.

Türkiye Psikiyatri Derneği ve Türk Nöropsikiyatri Derneği olarak aşağıda listesi bulunan, alanda çalışan meslek ve hasta-hasta yakınları dernekleri kapsamında derneğinizi de, ruh sağlığı alanında gelişmiş standartlara ulaşmamızı sağlamak, sorunlarımızı çözülünceye dek dile getirmek amacıyla bu alanda çalışan derneklerin oluşturacağı bir “Ruh Sağlığı Platformu” kurmaya çağırıyoruz.

Bu bağlamda Ocak 2005'te Helsinki'de toplanan Avrupa Sağlık Bakanları Konferansı'nda alınan kararlarda belirlenmiş, ülkemiz Sağlık Bakanlığı'nın da imzalamış olduğu gelişmiş standartlara ulaşmak için uzun sürecek bir savaşım sürdürülmesi gerektiği ortadadır. Katılmanızı yürekten istediğimiz bu platformun ilk adımı olarak 04-10 Ekim Ruh Sağlığı Haftası'nda ve 10 Ekim Dünya Ruh Sağlığı Günü'nde ortak etkinlik düzenlenmesini, konu olarak da kısa zamanda “Ruh Sağlığı Yasası”nın çıkarılmasını gündeme getirmeyi öneriyoruz.

Bu ve başka önerilerin tartışılması da dahil olmak üzere platformun oluşumunu sağlamak üzere bir temsilcinizin 8 Eylül 2006 Cuma günü saat 13.00'de Türkiye Psikiyatri Derneği İstanbul Şubesi ve Türk Nöropsikiyatri Derneği'nin ortak merkezinde (Op. Dr. Raif Bey Sok. No 31 / 2 Şişli İstanbul) bulunmasının sağlanmasını, temsilcinizin katılımını bu çağrıyı yapan iki derneğe hitaben yazılmış, dernek yönetim kurulunuzun platforma katılım kararını bildiren bir yazının Türkiye Psikiyatri Derneği Genel Merkezi'ne (Tunus Cad. 59 / 5 Kavaklıdere / Ankara) gönderilmesini dileriz.

Saygılarımızla

Prof. Dr. Şahika Yüksel
Türkiye Psikiyatri Derneği
Genel Başkanı

Doç. Dr. Peykan Gökalp
Türk Nöropsikiyatri Derneği
Başkanı

Ek 2. 10 Elim 2006 Dünya Ruh Sağlığı Günü'nde Yayınlanan Gazete İlanı

Tasarım: Levent Dönmez, Pera Tanıtım

Ek 3:

Ek 4. Basın Mensuplarına iletilen “Bilgilendirme Metni”

RUH SAĞLIĞI YASASI: DÜNYADA VAR BİZDE YOK

Ruh Sağlığı Platformu 2006 yılı için “Ruh Sağlığı Yasası- Hemen Şimdi” başlıklı bir kampanya açmaya karar vermiştir.

- **Ruh sağlığı yasası’nın bugünü ve geçmişi:** Günümüzde ruh hastalarının hastaneye yatırılmasıyla ilgili bir yasal düzenleme yok. Ancak bu alan bugüne dek hiç doldurulmamış da değil. Bu konuda ilk ve bilinen en geniş yasal metin 6 Mart 1876 tarihli “Bimarhanelere Dair Nizamname”dir. Bu tüzüğün uygulamasını düzenleyen bir yönerge de 13 Aralık 1913’de çıkarılmıştır: “Bimarhane ve Müşahedehane Talimatnamesi”. Bugün bilindiği kadarıyla bu yasal metinler yürürlükte değil. Ancak yerine başka bir yasal düzenleme de yapılmamış. Çağının “Ruh Sağlığı Yasası” niteliğindeki 1876 tarihli tüzük 1853 tarihli Fransız yasasından uyarlanmış, Sultan Abdülaziz imzasıyla yayımlanmış. Ancak bu tüzüğün Cumhuriyet dönemine geçişte iptal edilen yasalar arasında olduğu, yerine bir düzenleme yapılmadığı sanılıyor. Sanılıyor, çünkü bu yönde bir kayıt bulamadık, kimseden aydınlatıcı bilgi alamadık. Ruh sağlığı alanında yasal düzenlemeler yönünden 130 yıl önce çağına uygun bir adım atılmış ancak, güncelleştirmeler yapılması gerekirken yaklaşık seksen yıldır yeniden bir boşluk oluşmuş durumdadır.
- **Kişilik hakları:** Uygulanacak tedavinin kişinin yararına olması ve bundan toplumca da bir yarar sağlanması hukuki bir zorunluluktur. Ancak neyin kendisine yararlı olduğunu kararlaştırma yeterliğinden yoksun kişilerde haklarının korunması açısından önemli bir açmazla karşı karşıya kalınmaktadır: Ruh hastalığı olan bir kişinin isteği dışında hastaneye yatırılması hukuken, “kişilik hakları bakımından sağlıklı yaşama hakkının korunması için bir süreliğine kişinin özgürlüğünün kısıtlanmasına karar vermek” anlamına gelir. Bu da kişinin hakları arasında bir öncelik belirlenmesini gerektirmektedir ki, hastaneye yatırılmaya ya yasalarca koruma görevi verilmiş bir başka kişi (vasi) tarafından karar verilmesi, ya da yasalara ve yatırılmanın kişilik haklarına uygun olup olmadığının bir yargı kurumunca karara bağlanması ve denetlenmesi zorunludur.

Ruh hastalarının kendi istekleri dışında tedavilerini sağlamak, bu amaçla özgürlükleri kısıtlanarak bir psikiyatri servisine yatırılmaları tıbbi ve toplumsal gerekliliktir. Bu gereklilik kişi açısından “ruhça ve bedence sağlıklı yaşama hakkı” olarak temel haklardandır (Ruh ve beden sağlığı da içinde olmak üzere herkes maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir - TC Anayasası Madde 17).

- **Özel yaşamın dokunulmazlığı ve gizli kalma hakkı:** Öte yandan ruhsal tedavi gören kişilerin, hastanede tedavi gördüklerinin gizli kalmasına, başkalarından daha çok gereksinimi vardır. Ruh sağlığı sorunu olan kişilerin, basın- yayın organlarında sansasyonel haber ya da magazin amaçlı görüntülenmeleri, adlarının açıklanması türünden kamuya ilan edilmeleri de hak yitimine yol açmaktadır. Bu tür hastaların tedavi

hakkı kadar özgürlüklerinin ve özel yaşamlarının dokunulmazlığının korunması için Ruh Sağlığı Yasası'na gereksinimimiz vardır.

Ruh sağlığının korunması, hastalıkların tedavisi ve rehabilitasyonu için genel sağlıkla ilgili düzenlemeler yetmez: Ruh sağlığını bozan etmenler, beden sağlığını bozanlarla aynı olmadığı gibi, korunma, tedavi ve rahabilitasyon olanakları, düzeni ve örgütlenmesi de aynı değildir. Ruh sağlığını bozacağı bilinen etmenlerin engellenmesi, hastane tedavisi olanaklarının nitelik ve sayıca gereksinime uyarlanması, toplum içinde tedavi olanaklarının geliştirilmesi, ruh sağlığı bozulmuş kişilerin rehabilitasyon olanaklarının geliştirilmesi gibi birçok düzenlemenin yapılabilmesi ancak “Ruh Sağlığı Yasası” ile gerçekleştirilebilir.

Ek 5. Adana Ruh Sağlığı Hastanesinde Hastalara kötü muamele yapılması ve madde sağlanmasına ilişkin TV haberi üzerine kaleme alınan basın bildirisi

22. Şubat 2007

Kamuoyunun dikkatine,

Onaltı tıp ve ruh sağlığı meslek kuruluşu, hasta hasta yakınları derneği ve sivil toplum kuruluşunun katılımıyla çalışmalarını Eylül 2006'dan bu yana sürdüren Ruh Sağlığı Platformunun ana gündemini ülkemizde ruh sağlığı tedavi kurumlarındaki sorunlar ve ruhsal hastalıkların tedavisinde uygun standartlara ulaşamamış olması bulunmaktadır.

Ruh sağlığı tedavi kurumlarının koşulları toplumun tüm kesimlerini ilgilendirmesi gereken bir konudur. Bu kurumlarda tedavi edilen hastaların bir kısmı bir süre için dışarıdan soyutlanarak tedavi edilir. Bu durum bu ortamların dış gözlerin denetiminden de uzak tutabilir. Ruh Sağlığı Platformunun kuruluşundan itibaren vurguladığı en önemli konu Türkiye’de Ruh Sağlığı Yasasının olmayışıdır. Ruh Sağlığı Yasası işte bu zorunlu tedavi ortamlarıyla ilgili yasal süreçleri düzenler.

Öte yandan “Deşifre” programındaki çekimlerde hastanın kimliğinin gizli kalması hakkı da ihlal edilmiştir. Hastaların hak ihlalinin ortaya serme amacı güden bu programda hem hastalar da “deşifre” edilmiş, hemde süren bir ihlalin varlığı bilindiği halde yasal yollarla durum gerekli mercilere intikal ettirilmeyip TV programına malzeme toplanmaya devam edildiği izlenimi edinilmektedir.

Ruh Sağlığına ayrılan payın hem sağlık hizmetleri içinde istenen düzeyde olmaması, bu nedenle ruh sağlığı yardımcı personelinin eğitim ve yeterliği konusundaki eksikler hem ruh sağlığı çalışanlarını (psikiyatri uzmanı ve asistanı, psikolog, hemşire, sosyal çalışmacı, yardımcı personel) , hem de hastaları, hasta yakınlarını ve tüm kamuoyunu olumsuz etkilemektedir.

Ruh sağlığı yasının bir an önce çıkarılmasını

Ruh sağlığı hizmetlerine ilişkin reformun zaman kaybedilmeden uygulamaya koyulmasını

Ruh sağlığı alanında çalışan elemanların eğitimine önem verilmesini

Medya kuruluşlarının yayınları sırasında hasta hakları konusunda duyarlı olmalarını talep ediyoruz.

Kamuoyunu ruh sağlığı reformu ve çabalarına destek vermeye çağırıyoruz.

Ruh sağlığı Platformu Yürütme Kurulu

Ek 6. Ruh Sağlığı Platformu Yürütme Kurulunun Sağlık Bakanlığı Ruh Sağlığı Politikası Toplantısı

Toplantıda Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi Başhekimisi **Medaim Yanık** Sağlık Bakanlığında yapmış olduğu Ruh Sağlığı Eylem Planından, söz etti.

RSP YK üyelerinin ortaya koyduğu bazı noktalar:

Şahika Yüksel, Raşit Tükel (Türkiye Psikiyatri Derneği, TTB)

- Hizmet hastanelerinin Eğitim Hastanelerine dönüşmesi ve şeflik olması durumunda eğitime ayrılan zaman payı azalabilir. Eğitim geleneği olmayan birimlerde eğitim hastanesi anlayışının geliştirilmesi uzun zaman alabilir.
- Belediyeden lojistik destek istenmesi mümkün, ancak bu sistemin yapıları, yönetim tarzı ve bütçe öncelikleri değişken olabileceğinden belediyelere kalıcı olarak dayandırılması uygun değildir.
- Hizmet birimlerinin kurulması ve yürütülmesinde Bakanlık esas sorumlu olmaya devam etmeli, denetlemek ve yeni girişimlerin devlete katılmasının teşvikini de sürdürmelidir.
- Bu hizmetlerin Türkiye çapında Sağlık Bakanlığına ve sağlık ocağına bağlanması daha uygun olur.
- Ruh Sağlığı hizmetlerinin genel sağlık hizmetleriyle entegre olması önemlidir.

Nazmi Algan (İstanbul Tabip Odası)

Anlaşıldığı kadarıyla sistem periferde aile hekimliği sistemine bağlanıyor., burada ruh sağlığı alanında bir toplum hizmeti bütünlüğü olmalı. Aile hekiminin özel muayenehanesinde kronik ruh hastası olanlar yeterli hizmet alamayabilir, veya bir rant nesnesi haline dönüşebilir. Bu hastalar en hassas konumdaki hastalar olması bakımından sağlık bakanlığının hizmet kapsamı içinde ve en uygunu **toplum sağlığı mekezklerine** bağlı olarak ele alınmalıdır. Belediyeler özellikle küçük birimlerde bu konuda yeterli olmayabilir veya bu yönde sistemli bir irade koymayabilir.

Nilüfer Girgin – Saliha Elbasan (Hasta-Hasta Yakını Dernekleri): Devlet bize kaynak ayırsa aslında bizler rehabilitasyon çalışmalarımızı kendimiz organize edebiliriz. Öğretmenler buluyoruz, kendimiz destek oluyoruz ancak maddi kaynaklarımız yetersiz.. Kaynak olsa, artık bizim bilgi ve deneyim birikimimiz oluşuyor.

Peykan Gökalp (Türk Nöropsikiyatri Derneği):

Önerilen sistemin (toplum ruh sağlığı hizmetlerinin) çözüm önerdiği hasta grubunun ilk başvuran hastalar değil, kronik psikotik bozukluğu olup, şu anda tedavilerinin yalnız hastane yatışlarından ibaret olduğu. rehabilitasyon hizmetlerinin ülke çapında yaygın ve yeterli olması sonucunda “döner kapı sistemi”ne girdikleri ve yüklerinin aile tarafından taşındığı bir grup olduğu hatırlanmalıdır.

İkinci bir konu da eğitim kliniklerinin ve şefliklerin arttırılması: Şef ve Şef Yard. Eğitim kadrolarının oluşum şeklinin doğrudan atama yoluyla olmasına TTB ve meslek dernekleri olarak itiraz hakkımız saklı kalmalıdır.

Sonuç: Ruh Sağlığı Eylem Planının Platform Üyeleri tarafından desteklenmesi ancak bazı maddeler konusunda çekince koyulduğu ve belli ilkelere dikkat çekilebileceği kararı alındı. Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı Derneği temsilcisi bulunmadığından bu daldaki uzman sayısının art-

tırılması için bakanlıkça düşünülen yöntemler konusunda ilgili dernek yönetimine iletilmesi uygun görüldü.

Bu tür ruh sağlığı politikasının oluşumuyla ilgili anahtar metinlerin ruh sağlığı ve genel sağlık alanında faaliyet gösteren meslek dernekleri temsilcileriyle birlikte hasta, hasta yakınlarının da görüşme imkanı bulması çok önemlidir. bunun Ruh Sağlığı Platformu sayesinde mumkun olduğunu belirtmek gerekir.

Ek 7 a

Bizler aşağıda adı olan derneklerin oluşturduğu Ruh Sağlığı Platformu

Sağlık, refah ve mutluluğumuzu sağlamak vsadiyle görevle gelen tüm yöneticilerimizi, ülkemiz insanının ruh sağlığına önem vermeye, ruh sağlığı hizmetlerine sağlık hizmetleri içinde "pozitif ayrımılık" yapmaya;

Tüm yurttaşlarımızın temel haklarından olan "ruhça ve bedence tam bir iyilik hali olan sağlık" için, sağlıklı yaşam hakkını kazanmak için etkin demokratik çaba göstermeye çağırıyoruz.

a. Toplum ve birey sağlığının ülkemizin bugünü ve geleceği için taşıdığı önemin ekonomik refattan daha önemlidir olmadı gerçeğinden yola çıkarak bireylerin ve tüm toplumun ruh sağlığı düzeyinin yükseltilmesini

b. Ruh sağlığının bozulmasını engellemek için koruyucu önlemlere ağırlık verilmesini,

c. Ruh sağlığı tedavi hizmetlerinin niteliğinin artırılması ve tüm ükaye yaygınlaştırılması, bu hizmetlere herkesin kolay erişmesini sağlamasını,

d. Ruh sağlığı bozulmuş olanların rehabilitasyonu önündeki engellerin kaldırılmasını,

e. Ruh sağlığı hizmetlerinin hastane ağırlıklı değil, toplum temelli hale dönüştürülmesini,

f. Ruhsal sorunu olanların damgalanmasını, dışlanmasını önlenmesi için her türü önlemin alınmasını ve düzenlemelerin yapılmasını,

g. Bu düzenlemelerin kalıcılığını sağlayacak "Ruh Sağlığı Yasası'nın çıkarılması,

h. Ülkemiz insanının ruh sağlığına ilişkin sorunların ortak ve kalıcı bir politika ile ele alınmasını sağlayacak çalışmalarda bulunulmasını talep ediyoruz.

Çünkü:
SAĞLIK BİR BÜTÜNDÜR: SAĞLIKLI TOPLUM SAĞLIKLI BİREYLERDEN OLUR, RUH SAĞLIĞI OLMADAN SAĞLIK, SAĞLIK OLMADAN REFAH VE MUTLULUK OLMAZ.

Türkiye Psikiyatri Derneği
Türk Nöropsikiyatri Derneği
Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı
Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Derneği
Pratisyen Hekimlik Derneği
Türk Tabipleri Birliği
Ankara Tabip Odası
İstanbul Tabip Odası
Konya Karaman Tabip Odası
Türk Psikologlar Derneği
Cinsel Eğitim, Tedavi ve Araştırma Derneği
Psikiyatri Hemşireleri Derneği
Halk Sağlığı Uzmanları Derneği
Şizofreni Dernekleri Federasyonu
Şizofreni Dostları Derneği
İstanbul Dünya Şizofreni Derneği
İstanbul Şizofreni Gönüllüleri Dayanışma Derneği
İzmir Şizofreni Dayanışma Derneği
Ankara Şizofreni Hastaları ve Yakınları Derneği
Dünya Şizofreni Derneği
Manisa Şizofreni Derneği
Konya Şizofreni Gönüllüleri Derneği
Konya Toplum sağlığı Araştırma ve Geliştirme Merkezi

Ek. 7 b

Temmuz 2007 Milletvekillerine Basın Çağrısı

Sayın Milletvekili,

2007 seçimlerinde seçildiğiniz için sizi tebrik ederiz. Türkiye, Ruh Sağlığı Yasası olmayan çok az ülkeden biri. Ruh Sağlığı Yasası'nın bulunmaması, ülkemizdeki psikiyatrik hasta haklarının korunamaması ve ruh hekimlerinin günlük uygulamalarında hukuken geçersiz yetki kullanmaları, aşırı bir sorumluluk yüklenmeleri sonucunu doğurmaktadır.

2006 yılında kurulan Ruh Sağlığı Platformu - Türkiye geçtiğimiz yıl Ruh Sağlığı Yasasının çıkarılması için yoğun bir çaba gösterdi.

http://www.psikiyatri.org.tr/ShowPage.aspx?Id=RSY_TASLAK adresinden ulaşabileceğiniz taslak önerisi Sağlık Bakanlığına sunulmuştur. Bu dönem ivedilikle yasalaşma sürecinin tamamlanması için katkılarınızı bekliyoruz.

Saygılarımızla

Doç. Dr. Peykan Gökalp
Türk Nöropsikiyatri
Derneği

Prof. Dr. Berna Uluğ
Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı .
Derneği

Prof. Dr. Şahika Yüksel
Türkiye Psikiyatri
Derneği

Ek 8.

Sayın İlgili, 20.02.2008

18 ve 19 Subat 2008 tarihlerinde farklı TV kanallarında yayınlanan ...Nakit Avans reklamında kisi para cekerken " Asabiye Ambulansı" geliyor, kisiyi - hastayı görevliler direkt alıp tesbit gomlegi ile bağlayarak goturuyorlar.. Bu sırada da birkac kez "deli" sozcugu kullanılıyor.

Bu görüntüler ülkemizde ruh hastalarının damgalanması olgusuna" katkıda bulunmaktadır." Ülkemizde 20 ruh sağlığı alanında faaliyet gösteren meslek derneği, hasta- hasta yakını derneği, ve diğer tıp, hemsirelik, psikoloji alanındaki derneklerin oluşturduğu Ruh Sağlığı Platformu, Ruh Hastalarının haklarının korunmasını da düzenleyen Ruh Sağlığı Yasası için çalışırken bu tür gerçekleri farklı gösteren ve hasta- hasta yakınlarını rencide edebilecek görüntülerin yayınlanması toplum ruh sağlığı açısından uygun değildir.

Bu konuda hassasiyet göstereceğinize inanıyor, konuyla ilgili durumu dikkatlerinize sunuyorum.

Saygılarımla

Doç. Dr. Peykan G. Gökalp
Türk Nöropsikiyatri Derneği Başkanı
Ruh Sağlığı Platformu Yürütme Kurulu Uyesi

Madde 3:

Reklamlar tüketicinin güvenini kötüye kullanmayacak veya onun tecrübe ve bilgi eksikliklerini istismar etmeyecek biçimde tasarlanmalıdır.

Reklamlar, toplumun acıma duygularını istismar edecek şekilde, hasta, bebek, çocuk, yaşlı ve özürllülerle ilgili ifadeler ya da görüntüler içermemelidir.

Reklamlar, hastaların tedavi öncesi ve sonrasına ait görüntü veya ifadeler içermemelidir.

Reklam Özdenetim Kurulu'ndan Gelen Yanıt:

Sayın Doç. Dr. Peykan G.Gökalp 05.03.2008

Kurulumuza ...Nakit Avans reklam filmi ile ilgili olarak yapmış olduğunuz başvuru değerlendirilmiştir.

Şikayetiniz reklam filmindeki söz ve görüntülerden yola çıkarak ülkemizdeki ruh hastalarının damgalandığı, hasta ve hasta yakınlarını rencide edecek görüntülerin yayınlanmaması ilkesine aykırı davranıldığı ileri sürülmektedir. Bu görüşleriniz Reklam Özdenetim Kurulu'nda dikkatle ve ayrıntılı olarak irdelenmiş ve kaygılarınızın paylaşılması mümkün olamamıştır. Çünkü, ortada gerçek bir hasta, ya da gerçek bir ruh hastasının tedavi altına alınışı sahnesi bulunmamaktadır. Günlük dilimizde kullandığımız “deli” sözcüğünün çağrıştırdığı ruh hastası görüntüleri tamamen temsili olarak kullanılmıştır. Bu sahnelerin izleyiciler tarafından gerçek olarak algılanması olasılığı bulunmamaktadır. Üstelik bu sahneler tamamen mizahi bir üslupla işlendiği için gerçek olarak algılanması mümkün değildir.

Bu nedenle reklamın ruh hastalarını damgalamadığı, hasta yakınlarını rencide etmediği, toplumun acıma duygularını istismar etmediği sonucuna varılmış ve reklam filminin bu hali ile yayınlanmasında kurallara aykırılık görülmemiştir.

Bilginize sunar, Reklam Özdenetim Kurulu'na göstermiş olduğunuz ilgiye teşekkür ederiz.

Saygılarımızla,

Çetin Ziyılan

Reklam Özdenetim Kurulu adına, Başkan

Ek. 9

Tarih: 07.04.2008

Ruh Sağlığı Platformundan Basın Açıklaması

Son günlerde, yazılı ve görsel basında yer alan bazı cinayet haberleri, ortak özellikleri nedeniyle ön plana çıkarılmışlardır. Bu olaylarda sanıkların annelerini benzer yöntemlerle öldürmüş olmaları ve olayların aynı hafta içinde peşpeşe meydana gelmesi görsel ve basılı medyanın ilgisini çekmiştir. Ancak medyanın bu olayları yansıtmadaki biçimiyle ilgili kaygılarımız vardır. Cinayetlerin tüm ayrıntılarıyla yazılması veya anlatılması, ekranlarda muhabirlerin sanıklara “nasıl kestin?” benzeri sorular yöneltmesinin toplum sağlığını olumsuz etkileyeceği açıktır. Televizyonda yayınlanan dizi ve filmlerde başlatılan ve içeriğinin hangi yaş grubuna uygun olduğunu gösteren semboller, gerçek olmayan (rol gereği olan) bazı görüntülerin bile bazı kişileri olumsuz etkileyebileceği düşüncesine dayanmaktadır. Hal böyle iken, gerçek cinayetlerin ayrıntılarının bu kadar denetimsizce kamuoyuna sunulmasının daha büyük zararlar vereceğini unutmamak gerekir. Ayrıca bu olaylarda da hukuki süreç işlediğinden yayınlarda gerekli hassasiyetin gösterilmesi ayrıca önemlidir.

Bu yayınlarda gözlemlediğimiz ikinci bir önemli nokta ise basının ruh sağlığı ve ruhsal sorunları olanlar konusunda yaptığı yanlış bilgilendirme ve damgalayıcı tutumu güçlendirici yaklaşımdır. Güvenilirliği şüpheli kaynaklardan alınan bilgilerle sanıklara medya tarafından “ruh hastası” tanısı konmuş, bazı televizyon kanallarında uzmanlardan yorumlar istenmeye başlanmıştır. Bu kişilerin ruhsal hastalıkları olup olmadığı soruşturma sırasında elbette ortaya çıkarılacaktır. Ancak önemli olan, medyanın ruhsal hastalıklar konusunda toplumda zaten var olan önyargıları azaltmaya çalışan ruh sağlığı çalışanlarına yardımcı olmak yerine, bu önyargıyı güçlendirecek yayınlar yapmasıdır. Ruhsal hastalıkların birçoğu bugün başarıyla tedavi edilebilmektedir. Tedavi önündeki en önemli engellerden biri ruhsal hastalığı olanların toplumda var olan damgalayıcı tutum nedeniyle yardım aramaktan kaçınmasıdır. Toplumda ruhsal hastalığı olanlara yönelik ön yargılar tüm ülkelerde sağlık kuruluşları, hükümetler, hasta ve yakınlarından oluşan sivil toplum kuruluşları ve medya organlarının işbirliği içinde azaltılmaya çalışılmaktadır. Genel tıp, ruh sağlığı ve toplum sağlığı alanında farklı meslek grupları ve hasta-hasta yakınları adına faaliyet gösteren 23 derneğin ölçturdyğı Ruh Sağlığı Platformu olarak, basının sorumluluk duygusuyla hareket etmesini, damgalamayı arttırıcı yayınlardan kaçınmasını diliyoruz.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur
RUH SAĞLIĞI PLATFORMU

Psikiyatri Hemşireleri Derneği (PHD)

Dr. Nurhan Eren

Danışman Psikiyatri Hemşiresi/Psikoterapist

PHD Kurucu Üyesi ve Başkanı

İstanbul Üniveristesi İstanbul Tıp Fakóltesi Psikiyatri AD. Sosyal Psikiyatri Servisi

Kuruluş Öyküsü

Psikiyatri hemşirelerinin örgütlenme fikri ilk olarak 1990'lı yıllara dayanmaktadır. Bu yıllarda İstanbul'da hemşirelik yüksek okullarında ve psikiyatri kliniklerinde çalışan bir grup psikiyatri hemşiresi, psikiyatri alanında çalışan hemşirelerin sorunlarını, mesleki kriterleri, psikiyatri hemşiresinin işlevlerini, ruh sağlığı ekibi içindeki rol çatışmalarını, eğitimde, klinikte, toplum içinde mesleğin statüsünü, resmi ya da resmi olmayan her toplantıda tartışmaktaydı. Bu tartışma ve paylaşımların daha fazla meslektaşla belli bir amaca doğru yönelebilmesi için ilk defa, sınırlı sayıda katılımla, 17 Mart 1991 tarihinde bir toplantı düzenlendi. İÜ Florence Nightingale Hemşirelik Yüksek Okulu (HYO) Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı öğretim üyelerinin ve araştırma görevlilerinin, İstanbul Tıp Fakóltesi ve Cerrahpaşa Tıp Fakóltesi Psikiyatri Anabilim Dalı'nda çalışan psikiyatri hemşirelerinin ve bir kaç yüksek lisans öğrencisinin katıldığı 15 kişiyi geçmeyen bu ilk resmi toplantı, "Psikiyatri Hemşireleri Derneği"nin (PHD) miladı sayılabilir.

Bu toplantıyı takiben uzunca bir süre küçük bir grup, ısrarla derneği kurma fikrini canlı tutmak ve alt yapısını oluşturmak için çalıştı. Ancak bu süreç başlangıçta istendiği gibi gitmiyordu; dernek kimleri temsil edecekti? Son derece azınlıkta olan psikiyatri hemşireliğinde master ve doktora yapmış bir grup akademisyeni mi, geniş bir grubu oluşturan psikiyatri hastane ve kliniklerinde çalışan farklı düzeylerde eğitim almış hemşireleri mi? Derneğin adı; "Psikiyatri Hemşireleri Derneği" mi? "Psikiyatri Hemşireliği Derneği" mi? olacaktı. Ülkemizde, hemşirelik eğitimindeki dengesizlik ve sağlık sistemi içinde hemşirenin konumu ile ilgili karmaşı, derneğin oluşum sürecine de yansımıştır. Hatta zaman zaman bu konuda bölünmeler yaşanmıştır. Nihayet bu grup, iki taraf gibi algılanan bölünmeyi aşarak örgütlenme için çalışmalarını daha geniş bir kesimle paylaşmak ve yeni katılımlar oluşturmak üzere, 17 Nisan 1996'da yemekli bir toplantı düzenledi. Bu yemeğe akademik ve klinik alanda çalışan pek çok psikiyatri hemşiresi katıldı. Bu toplantıda oy birliği ile derneğin tüzüğünün yazılması kararı alındı. Çalışmaların başından itibaren içinde olan çekirdek grup; ulusal ve uluslararası pek çok mesleki dernek tüzüğünü incelemiş, ülkemizin koşullarını ve ihtiyaçlarını dikkate alarak derneğin taslak tüzüğünü oluşturmuştur. Hazırlanan "Tüzük Taslağı", görüşleri sorulmak üzere ülkedeki hemşirelik yüksek okullarının psikiyatri hemşireliği anabilim dalı öğretim üyelerine ve çeşitli üniversitelerin psikiyatri anabilim dalı hemşirelerini temsilen seçilen kurucu üyelere gönderilmiştir. Gelen öneriler doğrultusunda tüzüğe son şekli verilerek Prof. Dr. Çaylan Pektekin'in başkanlığında geçici

yönetim kurulu oluşturulmuş ve “Dernek Tüzüğü” ve “Geçici Yönetim Kurulu Üye Listesi”, üniversitelerin psikiyatri hemşireliği anabilim dalı başkanlıklarına ve psikiyatri anabilim dalı başhemşireliklerine gönderilerek onay istenmiştir. Bu sürecin sonunda derneğin kurulması için yasal süreç başlatılmıştır. Böylece dokuz yıllık örgütlenme sürecinin sonunda, 15 Mayıs 2000 tarihinde 34100/075 kararla, İstanbul’da “Psikiyatri Hemşireleri Derneği” kurulmuştur. Derneğin yönetim kurulu 2 yılda bir yapılan olağan seçimli genel kurul ile oluşturulmaktadır.

Kurucu üyeler; Çaylan Pektekin, Nesrin Aştı, Mine Turgay, Nurhan Eren, Nazmiye Kocaman, Sevim Buzlu, Yasemin Kutlu, Aynur Dinçsever, Sibel Coşkun, Selma Çimen, Neslihan Özcan, Fatma Öz, Perihan Velioğlu, İkbâl Aksoy, Makbule Batmaz, Gülten Özaltın, Hülya Bilgin, Özlem Işıl, Sevim Ulupınar, Gülşen Terakye, Nebahat Kum, Selma Doğan, Olcay Çam, Kadriye Buldukoğlu, Ayşe Özcan, Zekiye Çetinkaya, Meral Kelleci, Leyla Küçük, Filiz Candemir, Nihal Bostancı’dan oluşmuştur.

Kurucu yönetim kurulu üyeleri

İlk yönetim kurulu üyeleri; Başkan: Çaylan Pektekin (İÜ Florence Nightingale Hemşirelik Yüksekokulu), Başkan Yardımcısı: Nesrin Aştı, (İÜ Florence Nightingale Hemşirelik Yüksekokulu), Genel Sekreter: Nurhan Eren (İÜ İTF Psikiyatri Anabilim Dalı Sosyal Psikiyatri Servisi), Muhasip: Aynur Dinç Sever (İÜ Florence Nightingale Hemşirelik Yüksekokulu), Sayman: Nazmiye Kocaman (İÜ İTF Psikiyatri Anabilim Dalı Konsültasyon Liyezon Psikiyatrisi BD), Üye: Yasemin Kutlu (İÜ Florence Nightingale Hemşirelik Yüksekokulu), Üye: Mine Turgay (Özel Psikoterapi Merkezi), Üye: Leman Kutlu (İÜ Cerrahpaşa Tıp Fak. Hemşirelik Hizmetleri Müdürlüğü), Üye: Sibel Coşkun’dan (Bakırköy Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları E.A. Hastanesi) oluşmuştur.

Derneğin Amaçları

- a- Psikiyatri hemşirelerinin mesleki felsefe, amaç, hedef, işlevler, mesleksel standartlar ve yetkilerini belirlemede katkıda bulunmak.
- b- Psikiyatri hemşireliği ile ilgili ulusal ve uluslararası gelişmeleri izlemek, ülkemiz psikiyatri hemşirelerinin dünya standartlarına ulaşmasını sağlamak.
- c- Birey, aile ve toplumun ruh sağlığını koruma, geliştirme ve hastalık hallerinde iyileşme sürecini hızlandırıcı bakımla ilgili kaliteyi artırma girişimlerini desteklemek, katkıda bulunmak.
- d- Psikiyatri hemşireleri ve diğer sağlık ekibi elemanları arasında olumlu kişisel ve mesleksel ilişkilere dayalı işbirlikçi bir çalışma ortamı yaratılmasını, sosyal dayanışmayı sağlamak.
- e- Ruh sağlığı ve ruhsal bozukluklar ile ilgili projeler geliştirmek ve uygulamak, yapılan ulusal ve uluslararası araştırmaları desteklemek.
- f- Psikiyatri hemşirelerinin ve ruhsal bozukluğu olan hastaların haklarını belirleyici ve koruyucu çalışmalar yaparak ilgili kurumlara öneriler götürmek, yapılan çalışmalara katkıda bulunmak.
- g- Derneğin bilimsel çalışmaları içerir bir yayın organına sahip olmasını sağlamak, mesleki yayın (Gazete, broşür, yıllık, kitap) yapmak, yapılan yayınları desteklemek.
- h- Bilimsel ve çağdaş gelişimi temel alarak işlevlerini yerine getirmek.

Derneğin Faaliyetleri

Resmen kurulmasını takiben ilk olarak, bir bülten çıkarılarak Psikiyatri Hemşireleri Derneği tanıtılmıştır. Derneğin tanıtımında psikiyatri alanında çalışan hemşirelerle toplantılar yapmanın yanı sıra, psikiyatri kongrelerine ve bilimsel toplantılara sunumlarla katılmanın, hem psikiyatri hemşirelerinin bilimsel alanlarda daha fazla yer alması, hem de psikiyatri ekibi içinde rollerini gerçekleştirebilmesine katkı sağlaması yönünden öncelik verilmiştir. Tarihsel süreçte derneğimizin gerçekleştirdiği faaliyetler şöyledir;

2-6 Ekim 2001'de 37. Ulusal Psikiyatri Kongresi'nde, Türkiye'de Psikiyatri Hemşireliğinin Geleceği konulu bir panel düzenlenmiştir. Bu panelde "Ulusal ve Uluslararası Psikiyatri Hemşireliğinde Politikalar ve Stratejiler", "Türkiye'de Psikiyatri Hemşireliği Eğitiminin ve Hizmetlerinin İrdelenmesi ve Öneriler", "Psikiyatri Hemşirelik Hizmetlerinde Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri" tartışılmıştır.

PHD 24-Ekim-2001'de Hemşirelik Kuruluşları Birliğine üye olmuş ve toplantılarına katılmıştır.

30.11.2001 yılında yönetim kurulu değişikliği ile Nesrin Aştı başkanlığında yeni yönetim kurulu Sevim Buzlu, Sibel Coşkun, Filiz Er, Nurhan Eren, Nazmiye Kocaman, Leman Kutlu, Yasemin Kutlu, Mine Özen Turgay görevi üstlenerek, üyeleri ve psikiyatri alanında çalışan hemşirelerin özelleşmiş psikiyatri hemşireliği rolleri ile ilgili eksiklikleri göz önünde tutarak uygulamaya yönelik çalışma grubu ve kurslardan oluşan bilimsel etkinlikler düzenleme kararı almışlardır.

İlk etkinlik 28-29-Eylül-2002 tarihinde "Bilimsel Etkinlikler-I: Psikiyatri Hastalarında Psikososyal Uyum ve Beceri Kazandırma Kursu" adı ile İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı'nda düzenlenmiştir. Programın içeriğinde, psikososyal yıkım, psikososyal tedavinin yeri ve önemi, temel ilkeleri ile ilgili seminerler düzenlenmiş ve uygulamalı iki kurs gerçekleştirilmiştir. 2 gün süren, 60 kişinin katıldığı bu eğitim programında psikiyatri hastanelerinde çalışan hemşirelerin becerilerini arttırmak amacıyla "Şizofrenide Psikososyal Eğitim ve Beceri Kazandırma Kursu" ve "Topluma Yeniden Katılım Programı" yer almıştır.

2003 yılından itibaren, psikiyatri hastanelerinde derneğin tanıtılmasını, kabul edilmesini ve meslektaşların eğitim gereksinimlerinin karşılanmasını amaçlayan toplantılar ve seminerler düzenlenmiştir. Bu amaçla SSK Erenköy Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi ve Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanelerinde "Psikiyatri Hemşireleri Derneği'nin Tanıtımı", "Psikoterapötik İlişki" ve "Psikotik Kişilerde İletişim Yolları" konularında bir dizi toplantılar yapılmıştır.

9-Ağustos-2003'de daha geniş kapsamlı, Bilimsel Etkinlikler-II gerçekleştirilerek, "Türkiye ve Avrupa'da Psikoterapi Çalışmaları" konulu bir sempozyum düzenlenmiştir. Florence Nightingale Hemşirelik Yüksekokulu'nda gerçekleştirilen sempozyuma, ülkemizden ve İngiltere'den psikoterapi çalışmaları yürüten konuşmacılar katılmıştır. Sempozyum boyunca psikiyatri hemşiresinin birey, grup ve ailelerde psikoterapi işlevi tartışılmış, uygulamaya yönelik video gösterimi ve klinik deneyimler paylaşılmıştır.

4.12.2003 tarihinden itibaren Sevim Buzlu'nun başkanlığında Nurhan Eren, Mine Özen Turgay, Nazmiye Kocaman, Sibel Coşkun, Gül Ünsal, Yasemin Kutlu, Filiz Er görevi sürdürmüşlerdir.

Psikiyatri Hemşireleri Derneği, hemşirelik mesleğinin yasa ve yönetmeliklerinin oluşturulmasında, mesleki standartların geliştirilmesinde, ulusal ruh sağlığı politikalarının ve toplum temelli ruh sağlığı eylem planının oluşturulmasında daha etkin bir rol üstlenmek üzere, psikiyatri alanındaki diğer derneklerle, Sağlık Bakanlığı ve Hemşirelik Daire Başkanlığı ile iletişime geçme kararı almıştır.

Psikiyatri alanındaki kongrelere ve diğer bilimsel faaliyetlere katılım devam etmiştir. 21-23-Mayıs-2004 tarihinde V. Ulusal Cinsellik, Cinsel Tedaviler (CETAD) Kongresinde, 28-Eylül-3-Ekim-2004 40. Ulusal Psikiyatri Kongresi'nde ve 7-11-Mart-2005'de gerçekleştiren I.Ulusal Kadın Ruh Sağlığı Kongresi'nde I. Kadın Sağlığı Sempozyumu Obstetrik- Jinekoloji ve Psikiyatride Ortak Sorunlar toplantısına katılarak "Kadın Hemşire Şiddet" konulu paneller gerçekleştirilmiştir.5-6-Mayıs-2005'de 4. Ulusal Hemşirelik Öğrencileri Kongresi'ne destek verilmiştir.

15-20 Kasım 200541. Ulusal Psikiyatri Kongresi'nde, "Fiziksel Hastalık, Bakımı Alanlar ve Verenler Açısından Nasıl Algılanıyor?" ve "Psikiyatri Kliniklerinde Şiddet: Hastalar-Çalışanlar Açısından" konulu 2 panel gerçekleştirilmiştir.

21.12.2005 tarihinden itibaren görevi Nurhan Eren başkanlığında Nazmiye Kocaman, Gül Ünsal, Hülya Bilgin, Nihal Bostancı, Perihan Güner ve Münevver Akın sürdürmüşlerdir.

Yeni yönetim kurulu, aşağıdaki hedefleri oluşturarak dernek çalışmalarını hızlandırma kararı almıştır:

- Psikiyatri alanındaki bütün hemşirelerin derneğe üye olmasını sağlayarak mesleki bir çatı altında toplanmak,
- Ülke çapında katılımın sağlandığı, giderek gelenekselleşen Ulusal Psikiyatri Hemşireliği Günleri gerçekleştirmek, bu toplantılarda ulusal ve uluslararası katılımlarla bilgi, görüş ve deneyimlerin paylaşılmasını sağlamak,
- Psikiyatri Hemşireliği ile ilgili yönetmeliklerin, görev, yetki ve sorumlulukların, eğitim ve uygulamaya yönelik standartların oluşturulmasında etkili olmak, Sağlık Bakanlığı ve diğer ilgili kuruluşlar nezdinde derneğimizin görüşlerinin önemsenmesini sağlamak,
- Psikiyatri alanındaki diğer meslek örgütleri ile işbirliği oluşturarak derneğin tanınırlığını pekiştirmek,
- Üyelerinin ve psikiyatri alanında çalışan tüm hemşirelerin, haklarının savunucusu ve takipçisi olmak, bu konuda etkili bir meslek örgütü olarak kabul görmek,
- Psikiyatri hemşirelerinin mesleki yeterliliğini geliştirmelerine katkı sağlayacak seminer, kurs, sertifika gibi eğitsel ve yetkilendirici çalışmaların oluşmasında etkin bir rol üstlenmek,
- Derneğin olanaklarını geliştirerek süreli bir bilimsel yayın (dergi) çıkarmak, mesleki yayınları desteklemek,
- Web sayfası ve on-line iletişim yoluyla mümkün olan en geniş katılımı sağlamak, bilgileri paylaşmak ve gelişmelere üyeleri katabilmek,

- Uluslararası hemşirelik organizasyonları ile iletişim sağlayarak onların deneyimlerinden yararlanmak.

Ocak 2006 tarihinde Atlas for Nurses in Mental Health Nursing Resources for Mental Health ile bağlantı kurulmuştur. Organizasyona (A Project of World Health Organization, Geneva and the International Council of Nurses) Türkiye’de psikiyatri alanında çalışan hemşirelerin durumu hakkında bilgi verilmiştir

Şubat 2006’da web sayfası üyelerle aktif iletişim sağlayabilecek özellikte yenilenmiş ve üyelerin ulaşımına açık on-line bir paylaşım biçimine dönüştürülmüştür.

4-Temmuz-2006’da Sağlık Bakanlığının düzenlediği ve ilgili tüm meslek gruplarının katıldığı Ulusal Ruh Sağlığı Politika Raporu’na ilişkin olarak Ankara Hilton Otelinde yapılan Ulusal Ruh Sağlığı Politikası 3. Çalışma Toplantısına katılarak derneğimizin görüşü sunulmuştur.

12-16 Temmuz 2006’da İstanbul’da yapılan Dünya Psikiyatri Kongresinde (WPA International Congress Istanbul/Turkey), tüm meslektaşlarımızın bir araya gelmesi ve mesleğimizi daha ileriye götürmede bir adım oluşturması amacıyla derneğimizin organize ettiği “Mental Health and Psychiatric Nursing” konulu bir çalışma grubu gerçekleştirilmiş, ülkemizden ve dünyanın çeşitli bölgelerinden gelen psikiyatri hemşireleri ile psikiyatri hemşireliğinde örgütlenme modelleri, ruh sağlığı politikaları, psikiyatri hemşireliği eğitim ve uygulamaları tartışılmıştır. Bu çalışma grubunda ortaya çıkan sonuçlar rapor edilerek tüm üyelere duyurulmuştur.

14 Ağustos 2006’da Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından “Ulusal Ruh Sağlığı Politikasının” oluşturulmasında derneğimizin görüşlerinin dikkate alındığı bildirilmiştir. Bu konuda derneğimiz komisyon oluşturarak önerilerini oluşturmuş ve sunmuştur.

42. Ulusal Psikiyatri Kongresinde “Psikiyatri Yataklı Servislerde Bazı Psikoterapötik Hemşirelik Aktiviteler” başlığı ile; Terapötik Ortam Oluşturma, Terapötik Ortam Aktiviteleri: Psiko-eğitim Grupları, Suisid Riski Olan Hasta İle Çalışma, Agresif Hasta İle Çalışma ve “Yataklı Psikiyatri Servislerinde Kriz Yaratan Durumlara Yaklaşım” başlığı ile; Kişilik Bozuklukları ve Yarattıkları Kaos, Akut Psikotik Durumların Yarattığı Krizler, Madde Bağımlısı Hastalarla Yaşanan Zorluklar, Geriatrik Hastalarda Yaşanan Sorunlar konuları hemşirelik yönü ile tartışılmıştır.

15 Aralık 2006’da Üniversitelerarası Kurul’un 1 Eylül 2000 tarih ve 24157 sayılı resmi gazetede yayınlanan doçentlik sınavı “temel alan” düzenlemesinde yer alan “psikiyatri hemşireliğinde akademik kariyer” hakkında değişiklik ile ilgili derneğin önerisi Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı’na yazıyla bildirilmiştir. “

Aralık-2006’da Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi’nde ve Erenköy Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi’nde “Ruh sağlığı ve hastalıkları hemşireliğinde örgütlenme” toplantıları yapılmıştır.

Aralık-2006’da Türk Silahlı Kuvvetler’e bağlı hemşirelerin derneğimize üye olabilmeleri için Genel Kurmay Başkanlığı’na başvuruda bulunulmuş ve olumlu yanıt alınmıştır.

23-Şubat-2007’de basında yer alan Adana Dr. Ekrem Tok Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi’nden yayınlanan hastalara uygulanan şiddet görüntüleri ile ilgili olarak basın açıklaması yapılmış, hastane başhemşireliği ile hemşirelik hizmetleri konusunda görüşülmüştür. Bu tarihten itibaren 2 yıl dernek, Adana Sağlık Müdürlüğü Ruh Sağlığı ve Sosyal Hastalıklar

Şubesi ve Adana Dr. Ekrem Tok Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi Başhemşireliği ile işbirliği oluşturularak hemşirelere yönelik aşağıda belirtilen uygulamalı kurs programları yapılmıştır:

1. Kurs: Derneğimizin aldığı karar doğrultusunda 09 Ekim 2007 tarihinde Adana Ruh Sağlığı Haftası Etkinliklerine katılarak “Psikiyatri Hemşireliğinde Temel Uygulamalar” konusunda bir günlük bir kurs düzenlenmiştir. Kursun içeriğinde ihtiyaca yönelik olarak; Psikiyatri hemşireliği nedir? Roller nelerdir? Kendini tanıma, Hastayla psikoterapötik iletişim teknikleri, Psikiyatri hemşiresinin bağımsız işlevleri, Riskli hasta davranışlarını tanımlama ve yönetme, Güvenli ortam oluşturma ve sürdürme, Grup aktiviteleri ve psiko-eğitim gibi konular yer almıştır. Ayrıca Adana’daki meslektaşlarımıza derneğimizin tanıtımı yapılarak yakın bir işbirliği için ilk adım atılmıştır.

2. Kurs: 14 Ekim 2008 tarihinde Ruh Sağlığı Haftası Etkinlikleri çerçevesinde “Öfke, agresyon yönetimi, alkol-madde kullanımı, intihar, intiharı önleme, terapötik ortam oluşturma” konularında uygulamalı eğitim verilmiştir.

13 Mart 2007’de PHD’nin “Afetlerde Psikososyal Hizmetler Birliği”ne katılması için başvuruda bulunulmuş ve 13 Mart 2007 tarihinde yapılan sempozyuma derneğimiz temsilci göndermiştir.

Giderek psikiyatri alanındaki diğer sivil örgütlerle birlikte hareket edebilmeye ve Sağlık Bakanlığı’nın düzenlediği projelerde aktif sorumluluk üstlenmeye yönelik bir yapı kazanan PHD, kendini, daha geniş hemşire grubunun görüş ve önerilerini temsil edebilecek merkezi bir meslek örgütü haline getirmeye yönelmiş ve bu amaçla yönetim kurulu olarak Türkiye çapında, dernekle her yıl farklı bir psikiyatri hastanesi veya hemşirelik okulu işbirliği ile sempozyumlar ve kongreler düzenleme kararı almıştır.

İlk ulusal çapta toplantı 10-12 Nisan 2007’de Ankara Gülhane Askeri Tıp Akademisi (GATA) HYO ile işbirliğindedir. Ulusal Psikiyatri Hemşireliği Günleri adı altında 2 günlük bir sempozyum olmuştur. Bu toplantıya ülke çapında katılım sağlamak üzere, başta Sağlık Bakanı olmak üzere tüm psikiyatri hastaneleri ve üniversitelerin başhekim, anabilim dalı başkanları ve başhemşireleri ve HYO psikiyatri anabilim dalı başkanlarına, dernek üyelerine geniş bir duyuru yapılarak tüm meslektaşlarımız davet edilmiş ve basına duyurulmuştur. Ülke çapında 250 kişiyi aşan bir katılımın olduğu bu toplantıda swot analizi yöntemi ile yol haritası oluşturulmaya çalışılarak; misyonumuz, vizyonumuz, güçlü ve zayıf yönlerimiz, hedeflerimiz belirlenmiştir. Oldukça verimli geçen bu toplantının sonunda II. Psikiyatri Hemşireliği Günleri’nin oy birliği ile Prof. Dr. Mazhar Osman Bakırköy Ruh ve Sinir Eğitim ve Araştırma Hastanesi hemşireleri ve dernek işbirliği ile 2008’de İstanbul’da yapılmasına karar verilmiştir.

14 Nisan 2007’de Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Derneği (HEMAR-G) ile işbirliği oluşturulmuş ve “Hemşirelik Araştırmalarında Strateji” geliştirme toplantısında derneğimiz temsil edilmiştir.

24 Nisan 2007’de e-dernek olarak İl Dernekler Müdürlüğü’ne kaydolmuştur.

PHD, Nisan 2007’de 8 Eylül 2006 tarihinde oluşturulan “Ruh Sağlığı Yasası Hemen Şimdi Ruh Sağlığı Platformu’na” üye olmuş ve ruh sağlığını ilgilendiren her konuda platformla beraber tavır geliştirme kararı almıştır.

10 Mayıs 2007’de Türkiye Psikiyatri Derneği İstanbul Şubesi’nde Ruh Sağlığı Platformu toplantısına katılarak psikiyatri hemşireleri temsil edilmiştir. Toplantıda Toplum Temelli Ruh

Sağlığı Eylem Planı tartışılmış, 17 Mayıs 2007’de Toplum Temelli Ruh Sağlığı Eylem Planına ilişkin psikiyatri hemşireliğinin konumu ile ilgili görüşlerimiz bakanlığa sunulmak üzere yazılı olarak bildirilmiştir.

13 Ağustos 2007’de Türkiye Psikiyatri Derneği (TPD) Ankara GATA tarafından hazırlanan “Ruh Sağlığı Teknisyeni” yetiştirme projesini derneğimizin görüşüne sunmuştur. Dernek proje hakkında kapsamlı bilgi edinerek, sağlık meslek yüksek okulu mezunlarının bir bölümünün bu projeye dahil edilmek istenmesine karşı çıkarak, üniversite düzeyinin altındaki eğitim programlarının, mesleğimizin bilimselleşmesini engelleyeceğini vurgulamıştır. Bu konu hem projeyi hazırlayan kuruma hem de TPD yönetim kuruluna yazılı olarak bildirilmiştir.

25/2/1954 tarihli ve 6283 sayılı Hemşirelik Kanunu 25.04.2007 tarihinde yapılan birçok değişiklikle kabul edilmiştir. Yeni Hemşirelik Kanununda hemşirelik eğitimi üniversite düzeyine çıkarılmış, lisansüstü eğitimle uzmanlaşma ve meslekle ilgili özellik arz eden alanlara yönelik yetkilendirme kabul edilmiştir. PHD bu değişiklikleri dikkate alarak; yeni yönetmeliklerin hazırlanması ve yetkilendirme için gerekli psikiyatri hemşireliğinde sertifika programlarının oluşturulması için psikiyatri hemşireliğinde uzman akademisyen ve klinisyen hemşirelerden komisyonlar oluşturarak çalışmalarını başlatmış ve önerilerini ilgili kurumlara iletmıştır. “Psikiyatri Hemşireliğinde Sertifika Programları” çalışması devam etmektedir. Bu amaçla, 15 Haziran 2007 ve 14-15 Aralık 2007’de Türk Hemşireler Derneği’nin koordinasyonunda, Koç Üniversitesi HYO, SANERC, hemşirelik alanındaki diğer özel dal dernekleri, hemşirelik yüksek okulu müdürleri ve ilgili kurumlarla beraber “Hemşirelikte Sertifika Programları” toplantılarına katılmış ve Türkiye’de Mevcut Hemşirelikte Sertifika Programlarının oluşturulması ile ilgili görüş sunmuştur.

10 Ekim 2007’de Ruh Sağlığı Platformu olarak 10 Ekim Dünya Ruh Sağlığı Günü’nde İstanbul Tabip Odası’nda (İTO) basın toplantısı düzenleyerek Meclis’in 2008’de taslağı hazır olan Ruh Sağlığı Yasası’nı çıkarmasını istemiştir. Ruh Sağlığı Platformunda yer alan derneğimiz de bu toplantıya katılmış, ruh sağlığı ve psikiyatri hemşirelerinin sayısının azlığına, var olanların rutin ve acil işlerde çalıştırılmasına dikkat çekmiştir. Özellikle üniversite düzeyinde ruh sağlığı hemşireliği eğitiminin standartlaşması, lise ve ön lisans düzeyindekiler için denklik programlarının uygulanması gerektiği vurgulanarak psikiyatri hemşireleri tarafından verilmesi gereken “Nitelikli ruh sağlığı hizmetinin lüks sayıldığı” bu durumun düzeltilmesi gereği belirtilmiştir.

23 Ekim 2007’de dernek öncülüğünde oluşturulan “görev tanımları çalışma grubu” “Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği ile İlgili Yönetmelik Taslağı Önerisi” hazırlamıştır. Rapor T.C. Sağlık Bakanlığı Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğüne, Türk Hemşireler Derneği genel merkezine ve Üniversitelerin Psikiyatri Hemşireliği AD Başkanlarına gönderilmiştir.

26.12.2007 tarihinde yapılan olağan seçimli genel kurulda, yönetim kurulu üyelerinde büyük bir değişiklik olmadan Nurhan Eren’in başkanlığında Nazmiye Kocaman, Münevver Akın, Seniye Ünlü, Gül Ünsal, Hacer Eşref Atik ve Yalçın Karaduman göreve devam etmiş, bir yıl sonra görev yeri değişikliği nedeniyle istifa eden Yalçın Karduman’ın yerine yedek listeden Emel Çavuş yönetim kuruluna katılmıştır.

17 Temmuz 2008 tarihinde Sağlık Bakanlığı Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü Hemşirelik Daire Başkanlığı’na psikiyatri hemşireliği alanında sertifika programları düzenlemek üzere öneride bulunmuştur. Bu yazıda aşağıda alıntılarının verildiği görüşler vurgulanmıştır.

“...Sertifika yetkilendirme sağlayacağından, eğitim sonunda kişinin o beceriyi uygulayabilir olmasını gerektirmektedir. Ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliğindeki becerilerin her birinin uygulamaya aktarılabilmesi için eğitimlerin modüller (ör: terapötik aktiviteler modülü, terapötik iletişim modülü, EKT hazırlık, uygulama ve sonrası bakım modülü, ilaç tedavisi modülü vb.) halinde planlanarak verilmesi; katılımcıların işlerinden izin alabilmeleri, kapsamı sınırlı içeriği öğrenmeleri ve belirli hedeflere ulaşmaya çalışmaları, öğrendiklerini de hemen uygulamaya aktarabilmeleri vb. açılarından işlevsel olacaktır.”

“...Bu kapsamda ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliğiyle ilgili özelleşmiş alanlara (Temel Psikiyatri Hemşireliği, Acil Psikiyatri Hemşireliği, Psikiyatrik Rehabilitasyon Hemşireliği, Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi Hemşireliği, Geropsikiyatri Hemşireliği, Adli Psikiyatri Hemşireliği, Alkol-Madde Bağımlılığı Hemşireliği, Konsültasyon-Liyazon Psikiyatrisi Hemşireliği, Toplum Ruh Sağlığı Hemşireliği, Birey-Grup-Aile Danışman Hemşireliği ve gereksinimin ortaya çıkabileceği yeni alanlarda) yönelik yetkilendirmenin verilebilmesi için her bir alan için gereken becerilere göre uygun modüllerin oluşturulması, gerekli modülleri tamamlayanlara da özelleşmiş alanla ilgili sertifikanın verilmesi önerilmektedir...”

“....Psikiyatri Hemşireliğinde Sertifika Programlarının gerçekleştirilmesinde; eğitim esaslarına yönelik mevzuatın hazırlanması, eğitimcilere ve katılımcılara yönelik kriterlerin belirlenmesi, eğitim merkezlerinin belirlenmesi, eğitim sonunda başarılı olanlara sertifika düzenlenmesi ile ilgili olarak, Psikiyatri Hemşireleri Derneği ve Üniversitelerin Hemşirelik Bölümü Psikiyatri Anabilim Dalları işbirliği halinde, TC Sağlık Bakanlığı, Tedavi Hizmetleri Müdürlüğü, Hemşirelik Daire Başkanlığı ile tek bir merkezden ortak çalışmanın verimli olacağını düşünmekte ve bu konuda mesleki bir sorumluluk üstlenmekteyiz....”

20 Temmuz 2007’de Psikiyatri Hemşireleri Derneği’nin koordinasyonunda yürütülmek üzere 11 çalışma grubu oluşturularak, geniş bir üye katılımı ile mesleki alanda ortak standartlar geliştirme çalışmaları başlamıştır. Oluşturulan çalışma grupları; Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı, Psikoterapi, Toplum Ruh Sağlığı, Araştırma ve Etik, Terapötik Ortam Aktiviteleri, Konsültasyon-Liyazon Psikiyatrisi, Bağımlılık ve Kötüye Kullanım, Psikiyatrik Rehabilitasyon, Geropsikiyatri, Travma, Eğitim ve Sertifika, Cinsel İşlev Çalışma gruplarıdır.

Derneğimizin koordinasyonunda ulusal düzeyde her yıl düzenlemeyi planladığımız bilimsel toplantılarımızın ikincisi, II. Ulusal Psikiyatri Hemşireliği Günleri 28-30 Nisan 2008 tarihleri arasında, Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları AE Hastanesi Hemşirelik Hizmetleri işbirliğinde düzenlenmiştir. 3 gün süren toplantıya psikiyatri alanında çalışan 450 hemşire katılmıştır. Ana temayı “Psikiyatri Hemşireliğinde Klinik Uygulama” olarak belirlediğimiz bilimsel programda, ülkemizde ve dünyada psikiyatri hemşireliği alanındaki yeniliklerin ve gelişmelerin tartışıldığı, bilgi, beceri ve deneyimlerin paylaşılabildiği bir ortam oluşturulmuştur. Ana tema kapsamında; psikiyatri kliniklerinde kriz yaratan durumlar, yataklı servislerde şiddet, psikiyatri hemşireliğinde bakım standartları, psikiyatri hemşireliğinde sertifika eğitimi, psikoterapi eğitimi ve uygulaması, yaşam dönemlerinde psikiyatrik bakım, rehabilitasyon, psikiyatri hemşiresinin ekip içindeki yeri ve etik gibi bilimsel konulara yönelik panel, konferans, forum, çalışma grupları düzenlenmiş, kanıta dayalı psikiyatri hemşireliğinin geliştirilmesi amacıyla sözel ve poster bildiriler sunulmuştur. Ayrıca bu bilimsel toplantıda; 1-Ruhsal Travma Çalıştayı, 2-Psikodinamik Görüşme Teknikleri, 3-Yatan Hastalarda Yeni

Bir Grup Terapi Tekniği; Kişilerarası İlişkilerde Rol Çözümleme, 4-Sorun Çözme Terapi-si, 5- Psikoeğitim Grubu:Topluma Yeniden Katılım Programı, 6-Psikososyal Beceri Eğitim Programı konularında katılımcılara bilgi ve beceri kazandırmayı amaçladığımız kurslar ger-çekleştirilmiştir. Toplantımıza katılan İngiltere, Amerika, Avustralya ve İrlanda'dan psikiyat-ri hemşireliğinde uzman 4 yabancı konuşmacı davet edilmiş ve uluslararası düzeyde psikiyatri hemşireliğinin işlevleri tartışılmıştır.

25 Aralık 2008'de Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından 35925 sayılı ile Ulusal Ruh Sağlığı Eylem Planının geliştirilmesi amacıyla yapılan toplantıya der-neğimiz de davet edilmiştir. Derneğimiz bu toplantıya katılarak görüş ve önerilerini bildirmiştir.

Mayıs 2009'da, psikiyatri hemşireliğinin, hastanın davranışlarının gerisindeki psikodina-miklere dayanması gereğini vurgulamada önemli bir kaynak olan, 1981 yılında Doç. Dr. Aysel Kumral tarafından çevirisi yapılmış ve baskısı tükendikten sonra yeniden basılmayan Hemşire-likte Ana Psikiyatrik Kavramlar (Basic Psychiatric Concepts in Nursing) kitabı, dernek tarafın-dan düzenlenerek üyelere dağıtılmak üzere yeniden basılmıştır.

PHD İstanbul dışındaki üyeleri ile daha yakın bir işbirliği oluşturmak üzere, Ankara, İzmir, Antalya, Samsun, Elazığ, Adana ve Manisa gibi psikiyatri hemşirelerinin daha yoğun olduğu bölgelerde temsilcilikler oluşturmuştur.

Ayrıca derneğimizin basın yoluyla da tanıtımına önem verilmiş, açık radyoda yarım saatlik bir konuşma yapılmış, ruh sağlığı haftasında basın açıklaması yapılmış, birçok dergide psikiyatri hemşireliği ve PHD tanıtılmıştır.

4-6 Haziran 2009'da Psikiyatri Hemşireleri Derneği ve Düzce Üniversitesi Sağlık Yüksek Okulu olarak, uluslararası katılımlı III. Ulusal Psikiyatri Hemşireliği Kongresi Akçakoca/Düzce'de gerçekleştirilmiştir. Ülkemizde sadece yataklı servislerle sınırlı bakım uygulamaları-nın, toplum içinde, hastalarla, ailelerle, riskli gruplarla özelleşmiş terapötik hemşirelik uygula-malarına genişleyen psikiyatri hemşireliği alanındaki gelişmeleri göz önünde tutarak, kongrenin ana teması "Kapalı Kapıların Dışında: Toplum Ruh Sağlığı Hemşireliği" olarak belirlenmiştir. Bu tema kapsamında 3 günlük kongre boyunca "Hastaneden topluma geçiş, ailelerle çalışma, toplum içinde kronik hastalara bakım, özelleşmiş gruplara yönelik girişimler, sivil toplum ör-gütleri ile ruh sağlığı kapsamında işbirliği, ruh sağlığını koruma ve geliştirme çalışmaları, okul ruh sağlığı eğitim ve danışmanlık, işyerinde ruh sağlığı, toplumda ve ailede şiddeti önleme, trav-ma ve hemşirelik, toplumsal ve doğal felaketlere yönelik özelleşmiş hemşirelik, toplumda riskli gruplara yönelik çalışmalar vb. konularda panel, konferans, çalışma grupları, özelleşmiş konular-da kurslar düzenlenmiş, 150'nin üstünde bildiri sunulmuştur.

Özellikle kongrede, derneğin çalışma grupları üyeleri tanışma ve planlama yapabilmek için toplantı yapmış ve tüm meslektaşlara çalışma grubu raporları sunulmuştur. Geniş bir katılımıla çalışma gruplarının faaliyetleri hakkında görüş, öneri ve eleştiriler tartışılmıştır.

PHD nasıl bir örgütlenme modeline inanıyor?

Öncelikle dernek üyelerinin bir birlik gibi çalıştığı, tüm üyelerin kendini derneğin sahibi olarak gördüğü etkin bir meslek örgütü olmak,

Mesleğin bilimselleşmesinde ortak standartlar oluşturmak üzere psikiyatri hemşireliğine özgü özelleşmiş alanlarda çalışma grupları, komisyonlar, alt birimler oluşturarak, ilgili tüm alan-larda koordinasyon sağlamak,

Ülkemizde, bilimsel temellerde kanıta dayalı Psikiyatri Hemşireliği olgusunun yerleşmesi için, akademik ve klinik alanların birikimlerini bütünleştirici işlevler üstlenmek.

PHD olarak gelecekte öncelikli hedeflerimiz neler olacaktır?

- Daha çok üye ile birlikte olma, daha fazla kaynaşma,
- Üyelerimize özelleşmiş rollerde eğitim, bilgi, beceri kazandırma, süpervizyon sağlama,
- Süreli bir bilimsel yayın (dergi) çıkarma, mesleki yayınları destekleme,
- Mesleki standartları, politikaları oluşturmada etkili bir örgüt olma,
- Sosyal, yasal ve etik konularda söz sahibi olma,
- Ruh sağlığı alanındaki diğer mesleklerle ve kuruluşlarla işbirliği sağlayarak mesleğimizin ekip içindeki yerini güçlendirmedir.

Psikiyatri Kongrelerinin Örgütsel Tarihi

Dr. Ayşegül Yılmaz

Doç. Dr., Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri AD, Konsültasyon Liyezon Psikiyatrisi BD

Türkiye’de düzenlenen kongrelerden bahsederken Türkiye Psikiyatri Derneği tarafından desteklenen kongrelerin (bilimsel toplantılar) örgütsel tarihine bakmak için belleğimizi biraz zorlamak ve derneğin kuruluş sürecine dönmek gerekir. Daha sonra ise, Türkiye’de psikiyatri alanında kurulmuş diğer dernekler ve düzenledikleri kongrelere kısaca değinilecektir.

Günümüzde halen Türk Nöropsikiyatri Derneği adıyla varlığını ve çalışmalarını sürdüren dernek Türkiye’de bu alanda kurulmuş en eski dernektir; Osmanlı Tababet-i Akliye ve Asabiye Cemiyeti (Türk Nöropsikiyatri Derneği)’nin kuruluş çalışmaları 1914 yılında dönemin Toptaşı Bimarhanesi baştabibi Avni Mahmud’un çağrısı ile bir araya gelen 12 nöropsikiyatrist (emraz-ı akliye ve asabiye mütehassısları) tarafından başlatılmıştır. Derneğin 3 Ekim 1914 tarihinde, İstanbul’da ilk adımları atılmış, 1918 yılında ise Osmanlı Tababet-i Akliye ve Asabiye Cemiyeti adıyla resmi kuruluşunu tamamlamıştır. Resmi kuruluştan sonraki ilk oturumda başkanlığa Mazhar Osman getirilmiştir. Osmanlı Tababet-i Akliye ve Asabiye Cemiyeti, Cumhuriyetten sonra Türk Tababet-i Akliye ve Asabiye Cemiyeti adını almış; daha sonra da bu ad Türk Nöropsikiyatri Derneği olarak değiştirilmiştir.

Derneğin 27 Haziran 1918 tarihinde yapılan 4. Toplantısı’nda tüzük tartışmaları sırasında Raşid Tahsin, Mazhar Osman’ın cemiyet başkanlığına getirilişini kabul etmeyip, itiraz etmiş ve Avni Mahmud’un başkanlık etmesini istemiştir, ancak bu teklifi toplantıda kabul görmemiştir. Raşid Tahsin, öfkeyle toplantıyı terk etmiş ve bir daha toplantılara katılmamıştır. Daha sonra Raşid Tahsin ve arkadaşları 1918 yılı Aralık ayında Tababeti Ruhiye Cemiyeti adlı yeni bir cemiyet kurmuşlardır. Ancak bu cemiyet 1926 yılından sonra çalışmalarına devam edememiştir

1930’da ise, bir grup nöropsikiyatrist tarafından İstanbul’da daha sonra bu alanda önemli bir yere sahip olacak Türkiye Akıl Hıfzıssıhası Cemiyeti kurulmuştur.

Türk Nöropsikiyatri Derneği, 1947 senesinde Paris’te toplanan Dünya Psikiyatri Kongreleri organizasyon komitesine iştirak ederek, Dünya Psikiyatri Federasyonunun kurucu üyeleri arasına katılmıştır. 1957 senesinde ise, Brüksel’de toplanan Milletlerarası Nöroloji Kongresi vesilesi ile, orada kurulmasına karar verilen Dünya Nöroloji Federasyonunun kurucuları arasına Türk Nöropsikiyatri Derneği de dahil olmuştur. Böylece, Dünyada mevcut Nöroloji, Psikiyatri, Akıl Sağlığı Federasyonlarının kuruculuğuna katılmış olan Türk Nöropsikiyatri ve Türkiye Akıl Hıfzıssıhası Cemiyeti beynelmilel sahada önemli bir mevkiye sahip olmuşlardır.

Türkiye Akıl Hıfzıssıhası Cemiyeti o zamanki başkanı Ord.Prof. Fahrettin Kerim Gökay’ın da gayreti ile Dünya Akıl Sağlığı federasyonu’nun kurucuları arasına girmiş ve Dünya Akıl Sağ-

lğı Federasyonu 1957 yılında yapılan toplantısında Ord.Prof. İhsan Şükrü Aksel'i merkez konseyi üyeliğine seçmiştir. Ayrıca, kurulan Ana Baba Okulları çalışmaları göz önünde tutularak Türkiye Akıl Hıfzıssıhhası cemiyeti, yeni kurulan Dünya Ana Baba Okulları Federasyonuna da kurucu üye olarak seçilmiştir.

Prof.Dr. Özcan Köknel anılarında Türk Nöropsikiyatri Derneği'nin üyesi olduğu günleri şöyle anlatıyor:

“Elli yıl önce, 22 Aralık 1954'de İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü'nün onayı ile İ.Ü.Tıp Fakültesi Psikiyatri Kliniği'ne “fahri” (maaşsız) asistan olarak atandım. Türk Nöropsikiyatri Derneği'nin her ay yapılan bilimsel toplantılarından biri olan 1955 yılının ilk toplantısında, Ord.Prof. İhsan Şükrü Aksel'in önerisi ve toplantıya katılanların oyu ile derneğin üyesi oldum. O yıllarda, dernek üyesi olmanın geleneksel yolu, yöntemi ve töreni vardı. Üye aday, bilimsel toplantıya katılır, toplantıya katılan dernek üyelerine bir üye tarafından tanıtılır, aday, toplantı yerinin dışına çıkarılır, üyeliğin kabulü oya sunulur, kabul edildiğinde alkışlarla aday olarak çıktığı yere üye olarak dönerdi.

Osmanlı İmparatorluğu'nun katıldığı I. Dünya Savaşı sırasında “Tababet-i Akliye ve Asabiye Cemiyeti”nin zabıt defterinde dernek toplantılarına ilişkin bir kayıt bulunmamasına karşın, Mazhar Osman “Tababet-i Ruhiye” adlı kitabında, savaş yıllarında Şişli Fransız La Paix Hastanesi'nde aylık bilimsel toplantıları sürdürdüğünü yazmıştır. Ben, Ord.Prof. İhsan Şükrü Aksel'in başkanlığı döneminde 1960'lı yılların ortasından 1970'li yılların ortasına kadar, İstanbul'da bir hastanede yapılan bilimsel toplantıların sürdürülmesi için çaba gösterdim. Toplantılar yılın Ekim ya da Kasım ayında başlar, Mayıs ayına kadar her ay yapılırdı. Toplantı gündeminde genel olarak iki, üç vaka sunumu yer alırdı. Gerekenden çok ya da az bildiri ve vaka sunumu olduğunda ise sorunlar yaşanırdı. Gelen bildiriler ve vaka sunumları arasından seçim yapmak ya da vaka sunumu bulmak özel bir çaba ve dikkat gerektirirdi.

Ord.Prof. İhsan Şükrü Aksel'in, 1971 yılında, Meksika'da yapılan V. Dünya Psikiyatri Kongresi'nde Dünya Psikiyatri Federasyonu'nun bütün dünyadan seçtiği en ünlü 16 psikiyatrist arasında yer alması ve adının kongre binasında bulunan tabelaya yazılması psikiyatri tarihinin en önemli olaylarından biri olarak değerlendirilebilir.

Ayrıca yine Ord.Prof. İhsan Şükrü Aksel'in kurucusu olduğu üç ayda bir yayınlanan “Türk Nöro-psikiyatri Arşivi”nin yayın hayatına girmesinde ve hazırlanması ve psikiyatrinin önemli bir yayın organı durumuna gelmesi de bu sürecin ürünüdür.”

Yapılan aylık toplantılar, dünya psikiyatrisinde söz sahibi haline gelmesi ve çıkarılan derginin ardından sürecin emeği geçenlerin aklına getireceği nokta ise “kongre düzenlemek” olmuştur. “Türk Nöropsikiyatri Derneği” ve “Türkiye Akıl Hıfzıssıhhası Cemiyeti”nin katılımı ve bilimsel işbirliği ile ilk ortak bilimsel kongre gerçekleştirilmiştir. “1. Türk Nöropsikiyatri Cemiyeti ve Türkiye Akıl Hıfzıssıhhası Cemiyeti Ortak Bilimsel Kongresi” adı ile gerçekleştirilen kongre aynı zamanda Ulusal psikiyatri kongrelerinin başlangıcı, 1.si olmuştur.

23-25 Eylül 1964 tarihleri arasında Ankara'da, Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi'nin toplantı salonunda yapılacak kongrenin başkanı Ord.Prof. İhsan Şükrü Aksel'di. Dr. Özcan Köknel Türk Nöropsikiyatri Derneği'nin, Dr. Erdoğan Noyan ise Türkiye Akıl Hıfzıssıhhası Cemiyeti'nin genel sekreteri olarak organizasyon komitesi'nde bulunuyordu.

Türkiye’de Nöropsikiyatri tarihinde ilk kez, kongrenin tarihini, yerini, süresini, panel ve rapor konularını, katılımcıları içeren duyurular hazırlanmış, afişler basılmıştır. Basılan afişler, Türk Nöropsikiyatri Derneği’nin bütün üyelerine gönderilmiştir. Ayrıca, Ankara, İstanbul, İzmir gibi illerde bulunan Nöroloji, Psikiyatri ve Beyin cerrahisiyle ilgili bütün kurumlara, kuruluşlara, kliniklere, servislere afişler gönderilmiştir.

23 Eylül 1964 günü saat dokuzda kongre Sağlık Bakanı Dr. Kemal Demir’in ve Kongre Başkanı Ord.Prof. İhsan Şükrü Aksel’in konuşmalarıyla açılmıştır. İlk kongre ilk gün toplantı salonunun hazır olmaması gibi nedenlerle sorunlu başlamış ancak bilimsel olarak başarılı geçmiştir.

2010 yılında 46. sınıf yapılmasının planlandığı Ulusal Psikiyatri kongrelerinin tarihinde önemli basamaklar şöyle özetlenebilir.

1964’de Türk Nöropsikiyatri Derneği’nin aynı amaçlarla faaliyet gösteren Türkiye Akıl Hıfzıssıhhası Cemiyeti ile birlikte Ankara’da ortak bir kongre düzenlenmesinin ardından bu tarihten itibaren böyle millî plandaki Nöropsikiyatri kongrelerinin iki yılda bir ve sırası ile İzmir, İstanbul ve Ankara’da toplanması kararlaştırılmıştır. Bu karara uyularak 1966’da İzmir’de yapılan Nöropsikiyatri kongresine gösterilen ilginin belirli bir şekilde artması üzerine artık kongrelerin Millî Türk Tıp Kongresinden ayrı ve bağımsız olarak toplanması kararı alınmıştır.

V. Millî Nöropsikiyatri Kongresi genel kurul tutanağı’ndan elde edilen bilgilere göre kongre başkanı Dr. Turan Örnek tarafından açılan tartışmada kongrelerin her yıl ve yılın Eylül ayı sonu veya Ekim başında İstanbul’da yapılması ve her toplantıda ertesi yıl yapılacak kongrenin başkanının seçilmesi, kongre günlerinin ise kongre düzenleme komitesince kararlaştırılması önerisinin kabul edildiği anlaşılmaktadır.

VII. Millî Nöropsikiyatri Kongresi’nde Kongre Başkanı Prof.Dr. Doğan Karan’ın açılış konuşması’nda ise neden tek başına psikiyatri kongresi düzenlenemediğinin gerekçeleri “bazı memleket gerçekleri nedeni ile bir süre daha psikiyatri, nöroloji ve nöroşirurji kongrelerinin birlikte hazırlanmasının ve böyle bir yaklaşımla program düzenlenmesinin gerekli olduğu, hastalara nöroloji ve psikiyatri hizmetinin birlikte verilme gerekliliği ve nöroşirurji ile gün geçtikçe artan işbirliğinin, hiç olmazsa yeni uzmanlık tüzüğü yürürlüğe girip bu uzmanlık dallarının uygulama alanlarının devlet ve diğer kamu hastanelerinde ayrılmasından on, onbeş yıl sonrasına kadar birlikte olmasına ihtiyaç vardır” şeklinde özetlenmiştir.

VIII. kongre ise “Millî Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Kongresi” yeni adıyla ve ilk kez büyük kentlerin dışında (Ankara-İstanbul-İzmir), Marmaris’te yapılmıştır.

X. Millî Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Kongresi’nden sonra XI. Kongre “Ulusal Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Kongresi”, XXVII. Kongre “Ulusal Psikiyatrik Bilimler Kongresi” ve XXXVI. Kongre “Ulusal Psikiyatri Kongresi” adıyla hayata geçmiştir.

XXVI. Ulusal Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Kongresi iki uzmanlık dalının isminin aynı başlıkta yer aldığı son kongre olmuştur. Buna rağmen kongre kitapçığından da anlaşılabacağı gibi neredeyse nörolojiye özgü hiçbir panel ya da konferansın yer almadığı ve 207 poster içerisinde nöroloji ve psikiyatriden ortak ilgilendiren (örneğin; multiple sklerozda psikiyatrik komorbiditeler gibi...) konular dışında nöroloji posterlerinin yer almaması dikkati çekmiştir. Zira, bu kongrenin en önemli özelliği poster ağırlıklı olmasıdır. Bildiri ve poster arasında bilimsellik açısından fark olmadığı düşüncesi ile, bilimin gelişmesi yanında araştırma ve yayın hevesinin de artması kongre düzenleme komitesini Bilim Dünyası’na son yıllarda benimsenen bu yöntemi

kullanmaya zorlamıştır. Olumlu, ve olumsuz tepkilerin alındığı bu yaklaşımla posterler kongre kitaplarında da yer almaya başlamıştır.

Nöroloji disiplininin kendileri ile işbirliği yapılmadığı için tepkiler alınan XXVI. kongrede, nöroloji, nöroşirurji, psikoloji, hemşirelik, sosyal hizmet alanlarında çalışanların kendi kongrelerinin olduğu ve isteyenlere psikiyatri kongrelerine katılımlarının her zaman açık olduğu cümleleri ile açıklama getirilmiştir. Buna rağmen bu tarihten sonra yapılacak olan kongrelerin adı ve yürütme şekilleri üzerinde kongre kapanış toplantısında öneriler dile getirilmiştir. 1995 yılında Türkiye Psikiyatri Derneği kuruluncaya, yani, XXXII. Ulusal Psikiyatri kongresine kadar, kongre başkanları, kongre yılından iki önce yapılan ulusal psikiyatri kongrelerinin genel kurullarında seçilmiştir.

XXVI. kongrede dile getirilen en önemli konulardan biri ise, ortak bir dernek kurma zamanının geldiği, bunun varolan demeklerin bir federasyonu olabileceği, veya yeni adla bir özel dernek kurulabileceği, bu merkezi derneğin bundan sonraki kongrelerin düzenlenmesinde bölgesel kurumlara destek olabileceği ve bir kütüğümüzün olması gerekliliği olmuştur.

Aynı dönemde PAUD (Psikiyatri Asistanları ve Uzmanları Derneği) “hastanedeki eğitimi yeterli bulmuyoruz, daha iyisini istiyoruz!” diyen asistanlar ve bu hareketi destekleyen uzmanlar ve öğretim üyelerinin katkıları ile

Ankara’da kurulmuştur. İstanbul’da Türk Nöropsikiyatri Derneği (TND)’nde ise bu hareketin desteklediği bir yönetim kurulu oluşturulmuştur. Ankara’da PAUD, İstanbul’da TND’nin eğitim çalışmalarını yoğunlaştırdığı süreçte, asistan hareketi, isteklerini çalıştıkları kurumlardan yurt geneline yaymaya girişip, 26. Ulusal Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Kongresi’nde asistan konuşmacıların da katıldığı bir eğitim paneli sunmuşlardır. Birkaç yıl üst üste bu gelenek, her yıl UPK’lerde eğitim konusunun değişik yönlerinin gündemde tutulması, asistan ve genç uzmanların bu panellerde kıdemli öğretim üyeleri ile birlikte yer alması ile sürdürülmüştür.

Türkiye Psikiyatri Derneği’nin kuruluşu ise, psikiyatri tarihi içinde çok önemli bir aşamadır.

1994 yılı Şubat ayında Türk Tabipleri Birliği 1. Tıpta Uzmanlık Kurultayına çağrılan uzmanlık dernekleri arasında Türk Nöropsikiyatri Derneği ve PAUD vardır. TTB (Türk Tabipleri Birliği)’nin Avrupa Tıp Uzmanları Birliği (ATUB)’ne katılma sürecinin anlatıldığı bu toplantıda uzmanlık derneklerinin ilgili departmanlara üye olması gerekliliği vurgulanmıştır. Ancak uzmanlık derneklerinin yalnızca o dal uzmanlarının üye olacağı bir yapıda olmasının zorunlu olduğu da eklenmiştir. Toplantıya katılan PAUD ve TND temsilcileri tarafından ATUB sürecine etkin katılım için psikiyatri birliğinin gerçekleştirilmesi yönünde değerlendirmeler yapılmıştır. Bu amaçla 1994 Mayıs’ında İstanbul’da yapılan ilk toplantıda Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği (TSRSD)’nin de bu süreçte görev alması gereği vurgulanmıştır.

1994 Eylül ayında 30. Ulusal Psikiyatri Kongresi genel kurul toplantısında psikiyatri birliği konusunda gelişmelerin özetlenmesinin ardından bu toplantıda oybirliği ile alınan kararla, aralarında, İzmir Psikiyatri Derneği’nin de yer aldığı, Türk Nöropsikiyatri Derneği, Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği ve Psikiyatri Asistanları ve Uzmanları Derneği’ne (PAUD) psikiyatri birliği kuruluş çalışmalarını yürütme görevi verilmiştir.

Sonraki yapılan toplantılarda yeni bir derneğin gereksiz olduğunu vurgulayanların yanı sıra, varolan derneklerin kuracağı bir federasyondan söz eden katılımcılar da olmuştur. Prof.

Dr. Orhan Öztürk “Psikiyatri Birliğinin Gerçekleşmesine Doğru” adlı yazısında o dönemi şöyle özetliyor:

“Varolan derneklerin birleşmesi ile bir federasyon oluşturulması, Türk ya da Türkiye adını almış kurulu bir derneğin tüzüğünü değiştirerek bu görevi üstlenmesi, yeni baştan bir dernek kurulması gibi seçenekler bu toplantılarda iyice tartışıldı. Derneklerin birleşmesi ile bir federasyon oluşturulması görüşü ciddi yasal engellerle karşılaşılıyordu. Önceden kurulmuş bir derneğin tüzüğünü değiştirerek böyle bir görevi üstlenmesi de ağırlık kazanmamıştı. Türk Nöropsikiyatri Derneği ile Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği hekim olmayanları da yıllardır üye olarak kabul eden ve kendi yörelerinde olumlu işler başaran kuruluşlardı. Bu derneklerin kendi kimliklerini koruyarak etkinliklerini sürdürmelerinde ve yeni kurulacak olan derneğe yardımcı olmalarında yarar görülmekteydi”.

Yeni bir dernek kurulmasına karar verilmesinin ve sonrasında dernek tüzük çalışmalarının tamamlanmasının ardından 17 Haziran 1995 tarihinde kurucular toplantısı yapılmıştır. Türkiye genelinde katılan 166 Ruh Sağlığı ve Hastalıkları (Psikiyatri) uzmanının katılımı ile “Psikiyatri Derneği” kurulmuş, geçici yönetim kurulu seçilmiştir. Geçici yönetim kuruluna Prof. Dr. Orhan Öztürk, Doç.Dr. Raşit Tükel, Doç.Dr. Mustafa Sercan, Doç.Dr. Levent Küey, Dr. M.Sezai Berber, Dr. E.Nalan İşcan ve Dr. Cenk Tek seçilmiştir. Ekim 1995’te dernek resmi kuruluşunu tamamlamış ve 23 Mart 1998 yılında yapılan 2. olağan merkez genel kurulunda dernek adının başına “Türkiye” sözcüğünün getirilmesinin kararlaştırıldığı toplantının ardından 1999’da Bakanlar Kurulu kararıyla Türkiye Psikiyatri Derneği olmuştur.

Kuruluşundan sonra derneğin çalışmaları kapsamında, 1995 yılında İstanbul’da yapılan 31. Ulusal Psikiyatri Kongresi Genel Kurulu’nda “32. Ulusal Psikiyatri Kongresi’nden başlamak üzere Ulusal Psikiyatri Kongrelerinin her yıl için Kongre Genel Kurullarında kararlaştırılacak olan yörelerdeki bir dernek, kurum ve kuruluş ile birlikte Psikiyatri Derneği’nce düzenlenmesine” karar verilmiştir. Bu kararın ardından daha önce Kongre’yi almış olmasına rağmen 1996 yılında

Ankara’da yapılan 32. Ulusal Psikiyatri Kongresi, GATA Tıp Fakültesi Psikiyatri AD’nin olumlu tutumu ile Türkiye Psikiyatri Derneği ve bir kurum işbirliğinde düzenlenen ilk Ulusal Kongre olmuştur. Bu kongre’de 34. Ulusal Psikiyatri Kongresinin, Türkiye Psikiyatri Derneği ve İzmir Psikiyatri Derneği işbirliğinde düzenlenmesine karar verilmiştir.

1997 yılında Antalya’da yapılan 33. Ulusal Psikiyatri Kongresi Genel Kurulu’nda 1999 yılında yapılacak olan 35. Ulusal Psikiyatri Kongresi’ni, Türkiye Psikiyatri Derneği ve KTÜ Tıp Fakültesi Psikiyatri ABD’nin birlikte düzenlemesine, ayrıca özellikle yabancı konuşmacıların programı, hazırlıkların uzun sürmesi gibi gerekçelerle Ulusal Kongre’leri işbirliği içinde yapacak olan kurumun 3 yıl önce belirlenmesi önerisi benimsenmiştir ve bu çerçevede 2000 yılında yapılacak olan 36. Ulusal Psikiyatri Kongresi’nin Türkiye Psikiyatri Derneği ve Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri ABD’nin işbirliğinde düzenlenmesi kararlaştırılmıştır. Bu kongre genel kurulunda ilk kez 3 yıl sonrasının ulusal kongresi planlanmış ve aynı kişiler (aynı genel kurul) KTÜ Tıp Fakültesi Psikiyatri AD ile Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri AD’nin Türkiye Psikiyatri Derneği ile işbirliği ile 35. ve 36. Ulusal Psikiyatri Kongresi’ni yapması kararını vermiştir.

Bu yıllarda dernek, Türkiye Psikiyatri Derneği merkez ve şubelerinin, işbirliği ile gerçekleştireceği Bahar Sempozyumlarından ilkinin 1997 yılı Nisan ayında Antalya'da düzenleme kararı almıştır. Her yıl düzenli olarak yapılması planlanan bahar sempozyumlarında; Psikiyatri Derneği çalışmalarının değerlendirilmesinin yanı sıra her yıl belirlenecek bilimsel bir konunun tartışılması amaçlanarak yola çıkmıştır. 1997 yılında yapılan ilk sempozyum, "Psikiyatri birliğinin işlevi" ve "Duygu durum bozuklukları: yinleme ve yeni tedavi yaklaşımları" adlı konuları içermiştir, aynı kongrede bildiri sunumlarında da farklı bir uygulamanın yapılması ve en iyi çalışmaya ödül verilmesi de kararlaştırılmıştır.

Ayrıca o dönemde derneğin en önemli faaliyetlerinden olan, dernek üyelerinin psikiyatriyi ilgilendiren çeşitli alanlardaki bilimsel çalışmalarının düzenlenmesi ve bilimsel etkinliklerinin artırılması amacıyla bilimsel kongreler için panel ve sempozyum düzenlemek, önermek, değişik eğitim etkinlikleri düzenlemek, yayın hazırlamak gibi etkinlikler yürütmek üzere kurulan Psikiyatri Derneği Bilimsel Çalışma Birimleri ilk toplantılarını 23-26 Nisan 1997, Antalya'da yapılan Türkiye Psikiyatri Derneği Bahar Sempozyumları- I'de yapmışlardır. Nisan 97'de tamamlanmış olan çalışma birimlerinin kuruluş dönemi sonrası yıllık toplantılarının her yıl Bahar Sempozyumlarında yapılması planlanmıştır. 1997 yılının sonlarında 1998 yılının başlarında ise Psikiyatri derneği bilimsel çalışma birimleri yönerge taslağında çalışma birimlerinin her yıl bahar sempozyumlarında bir ve ulusal psikiyatri kongresinde bir olmak üzere yılda en az 2 toplantı yapması kararlaştırılmıştır.

1998 yılında İzmir'de yapılan 34. Ulusal Psikiyatri Kongresi Genel Kurulu'nda ise "son kez 2001 yılında yapılacak olan 37. Ulusal Psikiyatri Kongresi'nin 34. Ulusal Psikiyatri Kongresi Genel Kurulu'nda seçimle belirlenen bir kurum ile Türkiye Psikiyatri Derneği işbirliğinde yapılmasına; 2002'de yapılacak 38. Ulusal Psikiyatri Kongresi'nden başlayarak Ulusal Psikiyatri Kongresi'nin yerel düzenleyici kurumunun belirlenmesinin, Türkiye Psikiyatri Derneği'ne yapılan başvuruların, Türkiye Psikiyatri Derneği Genişletilmiş Yönetim kurulu'nda görüşüldükten sonra, Türkiye Psikiyatri Derneği Genel kurulu'nda karara bağlanması" kararı kabul edilmiştir. 34. Ulusal Psikiyatri Kongresi Genel Kurulu'nda son kez oylama yapılarak 2001 yılında yapılacak olan 37. Ulusal Psikiyatri Kongresi'nin İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri AD ile Türkiye Psikiyatri Derneği işbirliğinde düzenlenmesi kararlaştırılmıştır.

Derneğin 26 Şubat 2000 tarihinde yapılan 3. Olağan Genel Kurul'unda ise iki Ulusal Kongre için yerel kurum görüşülmüş, kongre yapılması planlanan yer, anabilim dalının önceki kongre deneyimleri ve insan gücü, tur firmasının yeterliliği gibi başlıkları içeren ayrıntılı birer dosya ile başvuran iki psikiyatri anabilim dalı belirlenmiştir. 2002 yılında yapılacak olan 38. Ulusal Psikiyatri Kongresi'nin Dernek ile Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim dalı işbirliğiyle düzenlenmesine, 2003 yılında yapılacak olan 39. Ulusal Psikiyatri Kongresi'nin ise Dernek ile Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim dalı işbirliğiyle düzenlenmesine karar verilmiştir.

Türkiye Psikiyatri Derneği tarafından desteklenen 3 kongreden Ulusal Psikiyatri Kongreleri ve Bahar sempozyumlarından sonra Anadolu Psikiyatri Günleri dönemini Prof.Dr. Mehmet Bekaroğlu şöyle anlatıyor:

"Anadolu Psikiyatri Günleri, Prof. Dr. Aslan Oğuz'un Kayseri'de gerçekleştirdiği Anksiyete Sempozyumu ile başlar (1990). Bu toplantı, Prof. Dr. Orhan Doğan'ın başkanlığında bir yıl

sonra Sivas'ta 2. Anksiyete Sempozyumu adı altında tekrar edildi. Sivas'taki toplantıda benden Trabzon'da 3. Anksiyete Sempozyumunu yapmam istendi. Görevi almıştım ama iki toplantıda "anksiyete"yi enikonu konuşmuştuk. Trabzon'da arkadaşlarımla 3. Anksiyete Sempozyumu'nun içeriğini tartışırken önce "Anksiyete ve Depresyon" diye bir içerik tasarladık. Sonra, "peki bu toplantıların dördüncüsü yapılırsa içeriğini nasıl dolduracağız diye düşünmeye başladım. Bu arada, toplantıların Anadolu Üniversitelerinde yapılmasından hareketle, isminin "Anadolu Psikiyatri Günleri" olması ve her toplantının konusunun bir önceki toplantıda tespit edilip sürdürülmesi fikri aklıma geldi. Dr. Aslan Oğuz ve Dr. Orhan Doğan ile görüşüp mutabık kaldıktan sonra, Trabzon'da 3. Anadolu Psikiyatri Günleri'ni "depresyon" alt başlığı ile yaptık. Bu toplantı büyük bir katılımı gerçekleştirdi, büyük üniversitelerin genellikle Antalya gibi kentlerde ya da İstanbul, Ankara ve İzmir'de düzenledikleri Psikiyatri Kongrelerinden sonra Anadolu illerinde yapılan Anadolu Psikiyatri Günleri insanlara cazip gelmeye başladı. Çünkü, bu toplantılar aracılığıyla insanlar hem farklı Anadolu kentlerini görüyorlar, hem de bu toplantılar, düzenlendiği kentlerdeki gelişmekte olan üniversitelere katkı sağlıyordu. Nitekim Anadolu Psikiyatri Günleri'nden sonra Anadolu Üniversiteleri Psikiyatri Kongrelerine de talip olmaya başladılar ve Kayseri'de yapılan Psikiyatri Kongresinden sonra, 1999 yılı Ulusal Psikiyatri Kongresi KTÜ Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim dalı tarafından gerçekleştirildi. Sonra da Anadolu'dan Ulusal Kongre yapma talepleri arttı ve daha sonra Erzurum ve Edirne gibi şehirlerde de ulusal kongreler yapıldı."

Dr. Sezai Berber devam ediyor:

"1996 yılında İzmir'de yapılan 5. Anadolu Psikiyatri Günleri'nde 6. Anadolu Psikiyatri Günleri'ni yapmak için aday çıkmadığı için 5. Anadolu Psikiyatri Günleri düzenleme kurulu "Anadolu Psikiyatri Günleri'ni düzenleme yetkisinin Türkiye Psikiyatri Derneği'ne devredilmesine, 1997 Anadolu Psikiyatri Günleri'ni düzenlemeye istekli olacakların bu görevi Türkiye Psikiyatri Derneği'nden almalarının gerektiğine oybirliği ile karar verdi" ve bu karar Genel Kurul tutanağı ile derneğe iletilti. Bu tarihten itibaren 1997'de Erzurum, 1998'de Malatya, 1999'da Diyarbakır, 2000'de Edirne ve 2001'de Bolu'da gerçekleştirilen Anadolu Psikiyatri Günleri dernekle işbirliği içerisinde yapılmıştır.

Derneğin 26 Şubat 2000 tarihinde yapılan 3. Olağan Genel Kurul'unda ise, 2002 yılında yapılan 11. Anadolu Psikiyatri Günleri'nin TPD Adana Şubesi ile Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim dalı işbirliğiyle düzenlenmesine, 2003 yılında yapılan 12. Anadolu Psikiyatri Günleri'nin ise TPD Elazığ Şubesi ile Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim dalı işbirliğiyle düzenlenmesine karar verilmiştir".

Ulusal Psikiyatri Kongreleri, bahar sempozyumları ve Anadolu günlerinin düzenlenmesi aşamasında her yıl kongre genel kurulları, dernek yönetim kurulları ve olağan genel kurullarında yapılan tartışmalar, kongrelerin düzenlenmesi ilkelerinin net olarak belirlenmesi gereğini ortaya koymuştur.

Bu gelişmelerle 2004 yılında, Türkiye Psikiyatri Derneği'nin yönetim ve sorumluluğunda düzenlenen bilimsel toplantılarda temsil kuralları, yetki tanımı ve düzenlenme esaslarını belirlemek amacıyla hazırlanan Bilimsel Toplantılar Yönergesi Tasarısı TPD 5. Olağan Genel Kurulu'nda tartışılarak ve değişikliklerle kabul edilmiştir. Daha önce aynı amaçla hazırlanmış olan "TPD Toplantıları, Tanımları ve Düzenleme Kuralları Yönergesi"ndeki bazı kuralların

güncelleştirilmesi, uluslararası bilimsel toplantı düzenlemekle ilgili kuralların konulması gereksinimi nedeniyle değiştirilmesi düşünülen yönerge hazırlanmıştır. Bu yönerge, 5. MYK tarafından geliştirilerek Merkez Eşgüdüm Kurulu'na sunulmuş, MEK'deki düzeltmelerle tasarı 5. Olağan Genel Kurul'a sunulmuştur. Asıl olarak her yıl TPD tarafından düzenlenen Ulusal Psikiyatri Kongresi (UPK), Bahar Sempozyumu (BS) ve Anadolu Psikiyatri Günleri (APG) başta olmak üzere ülke genelinde TPD Genel Merkezi ya da şubelerin düzenleyeceği bilimsel toplantılar ile uluslararası bilimsel toplantıların düzenleme ilkelerini ve kurallarını düzenleyen yönergeyle getirilen değişiklikler şöyle sıralanmıştır.

1. Daha önce TPD'nin bir psikiyatri eğitim kurumu ile birlikte düzenlediği UPK'nin 2008'den sonra TPD-MYK ve TPD şubelerinden biri tarafından ortaklaşa düzenlenmesi. Hangi şubenin düzenlemede görev alacağının Merkez Genel Kurulu tarafından kararlaştırılması. 40, 41, 42 ve 43. UPK'nin eskiden olduğu gibi bir psikiyatri eğitim kurumu ile birlikte düzenlenmesi.
2. UPK, BS ve APG'nin öncesi ve/veya sonrasına eklenerek ya da koşut bir program düzenlenerek TPD adına veya başka kurum ve/veya derneklerle birlikte uydu sempozyum ya da başka adlarla bilimsel toplantılar düzenlenebilmesi.
3. Genel Merkez'in ve şubelerin ülke genelinde katılımı amaçlayan başka toplantılar düzenlemesinin kurala bağlanması.
4. UPK ve APG'lerin düzenleme kurullarında TPD Genel Başkanı'nın eş başkan olarak yer alması.
5. UPK, BS ve APG düzenleme kurullarının çalışma, toplanma ilkelerinin ayrıntılandırılması.
6. TPD'nin tek başına, Türkiye'den ya da dış ülkelerden psikiyatri dernekleri veya uluslararası psikiyatri birlikleri ile işbirliği yaparak uluslararası katılımlı bilimsel toplantı düzenlemesine ilişkin kuralların belirlenmesi.
7. UPK, BS ve APG'lerde verilecek TPD ödüllерinin ayrı bir yönerge ile düzenlenmesi.
8. TPD'nin düzenleyici olduğu bilimsel toplantıların kayıt ücretlerine sınırlama getirilmesi. Bunu sağlamak üzere kendi olanaklarıyla başvuran asistanlar için kayıt ücretinin asgari maaşlarının %10'u ile sınırlandırılması.
9. Bahar Sempozyumu dışındaki TPD bilimsel toplantılarının kayıt ve konaklama ücretlerinin ayrı belirlenmesi, kendi olanakları ile katılanlar için birden fazla konaklama seçeneği sağlanması.
10. Psikiyatri eğitimi gören TPD üyelerinin bilimsel toplantılarına katılımını özendirme ve destekleme konusunda programlar hazırlamaya TPD-MYK'nın yetkili kılınması.
11. Tüm toplantılarda TPD ya da DK (düzenleme kurulu) tarafından davet edilen kişilerin ulaşım, kayıt ve konaklama ücretlerinin; panel, kurs, forum ve konferans veren kişilerin kayıt ücretlerinin toplantı Düzenleme Kurulu bütçesinden karşılanması (BS'de konaklama da dahil).
12. TPD- Eğitim Kurumu, MYK şube arasındaki gelir paylaşımının kuralları.
13. Toplantıların basılı gereçlerinin asgari standartları.
14. Toplantılarda yapılacak sosyal etkinliklerin en düşük standartları ve abartılı olmamasına ilişkin kurallar.

15. Bilimsel toplantıları destekleyici kuruluşlar ile ilişkilerin etik ve bilimsel standartları.
16. Bilimsel toplantının bir kongre düzenleyici kuruluş (KDK) ile birlikte düzenlenmesi durumunda KDK'un öneri alma yoluyla seçilmesine ilişkin kurallar.
17. TPD MYK'nın bilimsel toplantıları düzenlemekle görevli bir alt kurul görevlendirebileceği.

Bütün bu gelişmelerin Türkiye Psikiyatri Derneği'ni getirdiği son nokta ise Bilimsel Toplantılar Düzenleme Kurulu (BTDK) yönergesinin oluşturulma aşamasıdır.

BTDK'nın Öyküsü:

28 Mayıs 2006 tarihinde yapılan 3. Olağanüstü Merkez Genel Kurulunda TPD'nin önemli etkinlikleri arasında yer alan kongreleri daha güzel, daha bilimsel, daha yapılandırılmış yapabilmek ve TPD Merkez Yönetim Kurulu (MYK)'nun bu konudaki yükünü hafifletmek için, "Bilimsel Toplantılar Düzenleme Kurulu"nun (BTDK) kurulması kararı alınmıştır.

TPD Yıllık Toplantısı (Bahar Sempozyumu) ve Ulusal Psikiyatri Kongrelerinin bilimsel toplantı düzenleme kurullarınca yapılması kabul edilerek bilimsel toplantı düzenleme kurullarının çok üyeli ve temsil ağırlıklı olması kararlaştırılmıştır.

Oldukça hararetli tartışmalar sonucu kabul edilen söz konusu yönetmeliğin 21. Maddesine göre kongrelerin düzenlenmesinden sorumlu olacak olan BTDK'nın kuralları:

"Şube Yönetim Kurullarının atayacağı İstanbul'dan üç, Ankara ve İzmir'den iki, diğer şubelerden birer üye ile Psikiyatrik Araştırmalar Bilimsel Çalışma Biriminin (PA BÇB) SCI-E ve SSCI kapsamına giren yayınlar dikkate alınarak belirleyeceği üç üye ve TPD MYK'yı temsil edecek üç üyeden oluşacak (Başkan, Bilimsel Toplantılar sektörü ve MYK dışından bir kişi). TPD MYK'ya karşı sorumlu olan BTDK'nın üyeleri iki yıl için seçilecektir. Ulusal Psikiyatri Kongresinde toplanarak bir yıllık başkanlarını seçecekler ve sorumlu oldukları kongreleri düzenleyeceklerdir. BTDK etkinliğini Düzenleme, Bilimsel Program, Poster ve Sözel Bildiri, Sosyal Program ve Ödül Alt Kurulu olmak üzere 5 alt kurul aracılığı ve MYK üyeleri ve Alt Kurul Başkanlarından oluşan Yürütme Kurulu (BTDK- YK) ile sürdürecektir." şeklinde belirlenmiştir.

I. BTDK Toplantısı

Olağanüstü Merkez Genel Kurulunun bu kararından kısa bir süre sonra TPD MYK'nın çağrısıyla şubeler BTDK temsilci üyelerini belirleyerek merkeze bildirmişlerdir. BTDK ilk toplantısını 42. Ulusal Psikiyatri Kongresi sırasında 2 Kasım 2006 tarihinde gerçekleştirmiştir.

II. BTDK Toplantısı

27.01.2007 tarihinde Ankara'da TPD merkezinde gerçekleştirilen II. BTDK toplantısında, düzenlemekle sorumlu olduğu 44. Ulusal Psikiyatri Kongresinin Antalya'da Ekim 2008'de, 12. Yıllık Toplantı-Bahar Sempozyumunun (YT-BS) ise 2008 Nisan ayı içinde Ege-Akdeniz bölgesinde bir merkezde yapılmasına ve alt kurullarının kendi çalışma yöntem ve işleyiş kurallarını içeren "iç yönergeler"ini oluşturmaları için derhal çalışmalara başlamalarına karar verilmiştir.

III. BTDK Toplantısı

III. BTDK toplantısı 26 Nisan 2007 tarihinde İzmir Çeşme’de TPD Yıllık Toplantı-Bahar Sempozyumu sırasında gerçekleşmiştir. Gündem BTDK Alt Kurullarının hazırladıkları anketlerin, iç yönerge taslaklarının tartışılması ve 44. UPK ve 12. YT-BS hazırlıklarından oluşmuştur.

IV. BTDK Toplantısı

22 Haziran 2007’de yapılan 4. toplantıda ise, alt kurulların hazırladığı anketlerin değerlendirilmesine ve ödüllerin gözden geçirilmesine devam edilmiştir.

Dünya Psikiyatri Kongresi

Ülkemiz psikiyatri topluluğunun uluslararası etkinlik alanının genişlemesi açısından TPD’nin kuruluş aşamasından beri Dünya psikiyatri birliği (WPA) üyeliği, orta erimli hedeflerinden biri olmuştur. Ülkemiz psikiyatri topluluğu WPA’nın yabancı olmamakla birlikte, WPA ve TPD’nin ilk karşılaşması 33. Ulusal Psikiyatri Kongresinin “Dünyada Kültür ve Tanı” uydu sempozyumunda gerçekleşmiştir. O kongrede TPD ve TND yönetimi ile WPA yönetim kurulu üyeleri bir toplantıda buluşmuş, işbirliği, 2000 yılında 5. Bahar Sempozyumu ile birlikte ve TPD-TND ortaklığı ile yapılan WPA bölgesel toplantısında pekişmiştir.

Türkiye Psikiyatri Derneği’nin WPA’a resmi üyelik başvurusu 4. MYK dönemi, Nisan 2002’de yapılmıştır. Aynı yılın Ekim ayında WPA Yönetim Kurulu TPD’nin üyelik başvurusunu kabul edip, Genel Kurul’da oy kullanmak dışında bütün üyelik hakları olan aday üyelik konumuna almıştır. 2003 yazında WPA Güney Avrupa Bölge Temsilcisi Dr. Levent Küey, Türk Nöropsikiyatri Derneği Dönem Başkanı Dr. Raşit Tükel ve Türkiye Psikiyatri Derneği Dönem Başkanı Dr. Savaş Kültür’ün ortak başvurusuyla 2006 WPA Uluslararası Kongresi’nin düzenleme sorumluluğu üstlenilmiştir. 15-20 Eylül 2005’de Kahire’de düzenlenen Dünya Psikiyatri Kongresi’nde toplanan WPA Genel Kurulu’nda ise, Türkiye Psikiyatri Derneği’nin tam üyeliğe geçişi oy birliği ile kabul edilmiştir. Bundan sonra, 2006 yılı Temmuz ayında Doç. Dr. Levent Küey’in özverili çalışmasıyla İstanbul’da düzenlenen Dünya Psikiyatri Birliği Uluslararası Kongresi Türkiye kongreler tarihinde önemli bir basamak olmuştur.

Türkiye Psikiyatri Derneği’nin bir meslek derneği olarak Türkiye’de doldurduğu yer belirgin olmakla birlikte, psikiyatri’deki gelişmelerin ve uzmanlaşmanın artması ile, özellikle belli alanlarda dernek kurma ihtiyacı yıllar içerisinde artmış ve bu ihtiyaçla kurulan başka dernekler ve düzenledikleri kongreler de hayata geçmiştir. Bu derneklerden bazılarının kısaca kuruluş öyküleri ve düzenledikleri kongreler sırasıyla aşağıdaki şekliyle özetlenebilir;

Türkiye Sosyal Psikiyatri Derneği; 1992 yılında kurulan derneğin merkez binası Ankara’dadır. 13 kurucu üye ile kurulan derneğin “Kriz Dergisi” ve yıllık olarak çıkan bülteni yayın organlarıdır. Dernek her yıl düzenli olarak Sosyal Psikiyatri Kongrelerini düzenlemektedir. 2010 yılında XVII’si İstanbul’da gerçekleştirilecektir.

Biyolojik Psikiyatri Derneği; 1993 yılında 7 kurucu üye ile kurulan derneğin adresi Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri AD’dır. Dünya Biyolojik Psikiyatri Derneği, Türkiye Psikiyatri Derneği Bursa Şubesi ve Uludağ Üniversitesi Psikiyatri Kliniği ile işbirliği içerisinde çalışan ve başka şubesi olmayan dernek her yıl düzenli olarak Ulusal Biyolojik psikiyatri

kongresini yapmaktadır, 2009 yılındaki VII. Ulusal Biyolojik Psikiyatri Kongresini Trakya Üniversitesi ile birlikte gerçekleştirmiştir.

Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği (CETAD): 1998 yılında 7 kurucu üye ile kurulan derneğin merkezi İstanbul'dadır. Kognitif ve Davranış Terapileri Derneği, Türkiye Aile Planlaması Vakfı, Türkiye Aile Planlaması Derneği, İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı ve Türkiye Psikiyatri Derneği ile işbirliği içerisinde çalışan dernek her yıl CETAD günleri isimli bir sempozyum ve Cinsel Sorunlar ve Tedavileri Kongresi'ni düzenleme görevini üstlenmektedir.

Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Derneği: 1990 yılında kurulan derneğin merkezi Ankara'dadır. Kamu yararına çalışan dernek statüsünde olan derneğin başka şubesi yoktur. Bünyesinde çalışma birimleri olan dernek bu çalışmalarını aylık toplantılar, kongrede düzenlenen çalışma grupları, sempozyum düzenleme ve araştırma projesi geliştirme şeklinde gerçekleştirmektedir. Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi isimli bir yayın organına sahip olan derneğin her yıl gerçekleştirdiği bilimsel etkinlik arasında Ergen Sempozyumları ve Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi Kongresi yer almaktadır.

Kognitif ve Davranış Terapileri Derneği (KDDT): 1995 yılında kurulan derneğin merkezi Ankara'dır. Bünyesinde çalışma birimleri olan dernek, çıkardığı bülten, eğitim, etik ilkeler, bilimsel etkinliklerin organizasyonu gibi çeşitli alt birimlerden oluşmakta ve işbirliği içerisinde çalışmaktadır. CETAD, Avrupa Kognitif ve Davranış Terapileri Derneği ve Aile Terapileri Derneği ile işbirliği içerisinde faaliyetlerini sürdürmektedir.

Türkiye Grup Psikoterapileri Derneği: 1984 yılında kurulan derneğin adresi Ankara'dır. Dr. Abdülkadir Özbek Psikodrama Enstitüsü ile bir arada çalışan dernek her dört yılda bir (diğer yıllarda sırasıyla Dr. Abdülkadir Özbek psikodrama Enstitüsü İstanbul-Ankara-İzmir Şubeleri tarafından) Bergama'da düzenlenen geleneksel Uluslararası Grup Psikoterapileri Kongresini gerçekleştirmektedir. Ayrıca, IAGP (Uluslararası Grup Psikoterapileri Birliği) ile işbirliği içerisinde çalışmaktadır.

Uyku Derneği: Çocuk hastalıkları, diş hekimliği, göğüs hastalıkları, kardiyoloji, KBB, nöroloji, psikiyatri ve temel bilimleri kapsayan multidisipliner birliğin sağlanabilmesi ilkesi ile 2006 yılında kurulan derneğin merkezi Ankara'dadır. 2007 yılında 1. polisomnografi sertifika programı ve 1. uyku bozuklukları kursunu gerçekleştiren dernek 2010 yılında 2. Uyku Bozuklukları Kongresini gerçekleştirmiştir.

KLP derneği: Ülkemizde tıp, psikiyatri, toplum ve bilim dünyasında KLP'nin tanınmasını ve gelişmesini sağlamak ve bu doğrultuda klinik hizmet, eğitim, araştırma, toplantılar, kurslar ve yayın yapmak amacı ile kurulan Konsültasyon Liyezon Psikiyatrisi ve Psikosomatik Tıp Derneği ise, 2005 yılında EACLPP (Avrupa KLP ve Psikosomatik Birliği) ve Ulusal KLP ve Psikosomatik Tıp Kongrelerinin 8. sini İstanbul'da düzenlemiştir. 9.Ulusal Konsültasyon Liyezon Psikiyatrisi ve Psikosomatik Tıp Kongresi ise, Konsültasyon-Liyezon Psikiyatrisi ve Psikosomatik Tıp Derneği ve Ege bölgesi KLP birimleri ve bilim dalları işbirliği ile Kasım 2008'de gerçekleştirilmiştir.

Yukarıda değinilen dernekler ve düzenledikleri kongrelerin yanı sıra, Ruhsal Travma Birimleri, Psikososyal Travma Programları, Türkiye Psikiyatri Derneği-Afet Psikiyatrisi Bilimsel Çalışma Birimi, Türk Tabipleri Birliği ve Türkiye İnsan Hakları Vakfının işbirliği ile 5 yıldır

düzenlenen ve Aralık 2007’de V. si gerçekleştirilen Uluslararası Ruhsal Travma Toplantıları da önemlidir.

Ayrıca, ülkemizde bu derneklerin ve düzenledikleri kongrelerin dışında endüstri ile daha yakın ilişkileri olan ve ülkemizde bulunan bazı üniversite ya da eğitim hastanelerimizin düzenlediği kongreler de gerçekleştirilmektedir. Bilimsel toplantılara ilaç endüstrisinin desteği ise, uzun yıllardır etik kaygılar ve sorunlar nedeni ile tartışılmaktadır.

Kaynaklar

Dr. Şahap Erkoç, Osmanlı Tababet-i Akliye ve Asabiye Cemiyeti’nin Kuruluşu ve Cemiyetin İlk Celselerinin Zabıtları

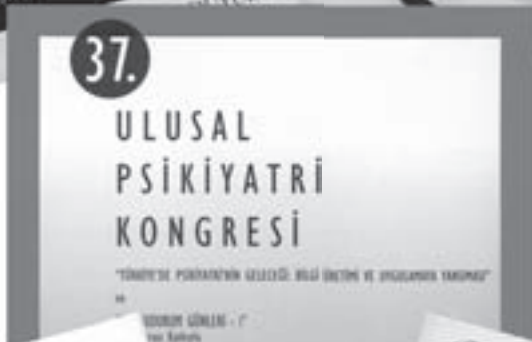
Prof.Dr. Hakan Kumbasar, 1-40 Ulusal Psikiyatri Kongresi Kongre Kitabı

TPD Bültenleri (Dr. Sezai Berber; Türkiye Psikiyatri Derneği ve Ulusal Psikiyatri Kongreleri-Anadolu Psikiyatri Günleri, Prof.Dr. Şeref Özer; Bilimsel Toplantılar Düzenleme Kurulu (BTDK) yönergesinin oluşturulma aşaması, Prof.Dr. Levent Küey; Dünya Psikiyatri Kongresi, Prof. Dr. Orhan Öztürk; Psikiyatri Birliğinin Gerçekleşmesine Doğru

TPD web sayfası (bilimsel toplantılar düzenleme kurulu (BTDK))

Ayrıca, anıları ve deneyimleri ile kişisel desteklerini esirgemeyen Dr. Sezai Berber başta olmak üzere, Doç.Dr. Mustafa Sercan ve Prof.Dr. Mehmet Bekaroğlu’na teşekkür etmek isterim.

BÖLÜM III: Türkiye'de Psikiyatri

1900-1950 Yılları Arasında Türkiye’de Psikiyatri

Dr. Özcan Köknel

*Prof. Dr., İstanbul Üniversitesi Çapa Tıp Fakültesi Psikiyatri AD emekli öğretim üyesi
Türkiye Psikiyatri Derneği Başkanı (1996–2000)*

İnsanın beden ve ruh sağlığına yaklaşım, yaşadığı çağdan, doğal ve toplumsal ortamdaki etkilenir. Bu nedenle, tarihsel süreçte ruh sağlığı ve hastalıklarına ilişkin değerlendirmelerde yaşanan çağın toplumsal özelliklerini; ekonomik, politik, siyasal durumunu; kültür yapısını, inanç, felsefe, bilim anlayışını; geleneksel tıp folklorunu bilmek gerekmektedir.

1900-1950 yılları arasında, elli yıl içinde, İkinci Meşrutiyet, Kurtuluş Savaşı ve Türkiye Cumhuriyeti olarak üç büyük toplumsal değişim olmuştur. Bu değişimleri yaratan; bu değişimlerin yarattığı, ekonomik, politik, siyasal, kültürel yansımalar görülmüştür. Bu yansımalar, inanç, felsefe, bilim anlayışını, geleneksel tıp folklorunu etkilemiştir.

Ancak, bu yazının sınırları içinde, 1900-1950 yılları arasında, ülkemizde psikiyatrinin tarihçesini iki başlık altında gözden geçirdim.

1. Ruh ve sinir hastanelerinin kliniklerin yapısal, işlevsel durumu, rolü, yeri.
2. Ülkemizde, çağdaş ruh sağlığı ve hastalıkları anlayışının doğmasında, gelişmesinde önemli rol oynayan hekimler. Bu hekimlerin psikiyatriye katkıları, çalışmaları, yayınları.

Hastaneler-Klinikler

Türkiye’de ilk ruh ve sinir hastanesi, milattan önce beşinci yüzyılda, Bergama kentinin tepelerinde kurulan Eskulap tapınağıdır.

Anadolu Selçuklu döneminde darüşşifalar, Osmanlı döneminde külliye içinde darüşşifalar, bimarhaneler, cami-medrese-hastane bağlantısı içinde yer almıştır. Daha sonra, değişik padişahlar ve sultanlar tarafından tımarhaneler kurulmuş olup bunların en tanınmış Süleymaniye tımarhanesidir.

Topraşı’ndan Bakırköy’e: 1874 yılında, Louis Mongeri, Süleymaniye bimarhanesini kapatmış; Topraşı bimarhanesine taşınmış, ilk başhekim olmuştur. 1882 yılında, ölümünden sonra, Castro, daha sonra Raşit Tahsin Avni Bey başhekim olmuş; Ali Muhlis Bey başhekim yardımcısı, Niyazi Bey, Lütfi Bey “Emrazi-ı Akliye ve Asabiye mütehassısı” olarak çalışmıştır.

1900 yılında; Padişahı İkinci Abdülhamit döneminde yeniden İstanbul’a gelen Ritti, o tarihte, İstanbul’da İtalyan Kraliyet hastanesi başhekimisi olan Mongeri’nin oğlu Mongeri Fils ile görüşmüş, İstanbul’da altı ruh ve sinir hastalıkları hastanesi olduğunu belirtmiştir.

Üsküdar'da bulunan Toptaşı bimarhanesinde 287 erkek, 136 kadın olmak üzere 423 ruh ve sinir hastasının yatarak tedavi olduğunu, bunun dışında yabancılara ait din ve yardım derneklerine bağlı beş bimarhane olduğunu yazmış ve burada yatan hastaların dökümünü vermiş.

İtalyan Kraliyet Hastanesi: Hafif, sakin ruh ve sinir hastaları için 20 yatak.

Şişli Fransız Hastanesi: 60 erkek, 65 kadın, toplam: 125 yatak.

Ermeni Katolik hastanesi: 33 erkek, 18 kadın, toplam: 51 yatak.

Ermeni Ortodoks Hastanesi: 107 erkek, 83 kadın, toplam: 190 yatak.

Balıkli Rum Hastanesi: 175 erkek, 15 kadın, toplam: 300 yatak.

1910 yılında, Osmanlı Padişahı 5. Mehmet Reşat (1844-1918) (Padişah olduğu dönem: (1909-1918) döneminde İstanbul'a gelen Libert Üsküdar'da bulunan Toptaşı bimarhanesini gezmiş, izlenimlerini yazmıştır. Libert'e göre: Toptaşı bimarhanesinde, bir başhekim, dört hekim, iki stajyer hekim, iki eczacı kalfası çalışıyormuş. Hastaneye yatan ruh ve sinir hastaları için özel defter tutuluyor ve müşahedeleri yazılıyormuş. Bimarhanede 297 erkek 148 kadın olmak üzere toplam 445 hasta yatağı olup; bir yıl içinde 540 hasta girmiş, 175 hasta çıkmış, 35 hasta ölmüş.

Aynı yıl Şişli Fransız La Paix hastanesine: 162 erkek, 106 kadın olmak üzere toplam 268; Balıklı Rum Hastanesine: 250 erkek, 146 kadın olmak üzere toplam 396; Yedikule Ermeni Hastanesine: 142 erkek, 105 kadın olmak üzere, toplam 217 ruh ve sinir hastası yatmış.

Libert bu hastanelerin her birinde bir yılda ortalama 35-40 hasta öldüğünü belirtmiştir. Libert, 1916 yılında, Osmanlı İmparatorluğu sınırları içinde 23 milyon nüfus bulunduğunu; 1750 ruh ve sinir hastası yatağı olduğunu; yüzbin nüfusa 8 hasta yatağı düştüğünü belirtmiştir.

1919 yılında, Mahzar Osman, Toptaşı bimarhanesine başhekim ve müdür olarak atanmıştır. 1924 yılında, Üsküdar, Toptaşı bimarhanesi başhekimi Lütfi Akif Bey bir yılda 688 yeni hasta yattığını; bir yıl önceden kalanlarla birlikte, 1924 yılında 1034 ruh ve sinir hastasının bakım ve tedavi gördüğünü; yatan hastaların çoğunlukla 20-40 yaş dilimi içinde yer aldığını, yatan hastaların %90'ının Müslüman, geri kalanının Hristiyan ve Musevi olduğunu belirtmiştir.

1925 yılında, Toptaşı Bimarhanesi hekimlerinden Ahmet Şükrü Manisa'da Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi kurulması için girişimler başlatmış, aynı yıl Ali Muhlis'in başhekimliğinde Manisa Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi açılmıştır.

1923'de, Cumhuriyetin ilanı ve İstanbul'un kurtarılmasından sonra, Mahzar Osman'ın önerisi ile, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Teşvik Rüştü Aras döneminde, Atatürk'ün başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu, Bakırköy'deki Reşadiye Kışlası'nın İstanbul Akıl ve Sinir Hastalıkları Hastanesi (İstanbul Emraz-ı Akliye ve Asabiye Hastalıkları Hastanesi) olmasına karar vermiştir. 15 Haziran 1927 günü, Üsküdar Toptaşı Bimarhanesinde bulunan hastalar, Mahzar Osman ve Fahreddin Kerim'in gözetiminde, Bakırköy Reşadiye Kışlasında yeni açılan hastaneye taşınmış, Mahzar Osman bu hastanenin ilk başhekimi olarak görev almıştır. 1933 üniversite reformunda Mahzar Osman Uzman Bakırköy Hastanesi içinde bulunan İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Kliniği Ordinaryüs Profesörlüğüne getirilmiştir. 1941 yılına kadar hastane başhekimliğini ve Psikiyatri kliniği başkanlığını birlikte yürüten Mahzar Osman Uzman, 1941 yılında başhekimlik görevinden ayrılmıştır. 1941-1943 yılları arasında başhekim olan Rüştü Recep Duyar'dan sonra 1943-1945 yılları arasında Ahmet Şükrü Emet; 1945-1960 yılları arasında Fahri Celal Göktulga, başhekimlik görevini üstlenmişlerdir.

Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesinde Mahzar Osman Uzman'ın başlayan çalışmalar onun öğrencileri ve daha sonra çalışma arkadaşları olan İhsan Şükrü Aksel, Fahrettin Kerim Gökay, Ahmet Şükrü Emed, Şükrü Hazım, Talha Münir, Necati Kemal, İsmail Ziya Tiregül, Hami Dilek ile birlikte sürdürülmüştür. Sözkonusu kişiler, dış ülkelerde, çağdaş bilim, tıp, psikiyatri klinik ve laboratuvar bilgilerini edinerek ülkeye dönmüş; Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde çağdaş psikiyatrinin kuruluş yerleşmesinde büyük katkıları olmuştur.

Gülhane Askeri Tıbbikate Okulu: 1898 yılında, Padişah II.Abdülhamit döneminde (1842-1918) (padişah olduğu dönem: (1876-1909) Gülhane Askeri Tıbbikate Okulu ve hastanesinin açılış hazırlıklarını yapmak üzere Almanya'dan Wieting Paşa gelmiş, yardımcılığına Raşit Tahsin atanmıştır. Açılıştan sonra, Raşit Tahsin bir yandan başhekimlik görevini sürdürmüş, öte yandan akıl ve sinir hastalıkları derslerini vermiştir. Böylece, Türkiye'de çağdaş psikiyatri kuramsal ve uygulamalı olarak Gülhane Askeri Tıp Akademisi'nde başlamıştır. Topkapı Sarayı sınırları içinde Askeri Rüştîye binası kısa sürede onarılmış, yüzeli yataklı bir hastane haline getirilmiştir.

1919 yılında, Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra, İstanbul'un işgali sırasında Gülhane, Topkapı'dan Gümüşsuyu'na taşınmıştır. 1923 yılında Cumhuriyet'in ilanından sonra, yeniden Topkapı Sarayı'nda eski binasına dönmüştür. 1941 yılında, Gülhane Ankara'ya Cebeci Mevki Hastanesi binalarına taşınmıştır. Önce "Askeri Doktor Mektebi ve Kliniği" adını almış, daha sonra, "Gülhane Asker Hekimliği Tıbbikate Okulu ve Kliniği" olarak görevini sürdürmüştür. 1947 yılında, "Gülhane Askeri Tıp Akademisi" adını almış, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nin kuruluşunda önemli katkıları olmuştur. 1953, yılında Ankara'da Bahçelievler yakınlıklarına taşınmış, 1971 yılında Etlik'te yerleşmiş ve gelişmiştir.

Haydarpaşa Tıp Fakültesi: 1892 yılında, Padişah II.Abdülhamit döneminde, Haydarpaşa'da tıp eğitimi için büyük bir binanın yapımı başlamış, bina 1903 tarihinde bitmiştir. 1903 yılında, Gülhane Askeri Tıp Akademisi buraya taşınmıştır. 1908 yılında, binanın üst katında yataklı servisler açılmış, Darülfünun Tıp Mektebi'nin açılması için hazırlıklar başlamıştır. 1909 yılında, Kadırga'daki Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiye Haydarpaşa'ya taşınmış, orada bulunan Askeri Tıbbiye ile birleşerek Darülfünun Tıp Mektebi kurulmuş, daha sonra bu kuruluş Tıp Fakültesine dönüştürülmüştür.

Tıp Fakültesi dönemi öncesinde ve sonrasında, akıl ve sinir hastaları Toptaşı bimarhanesinde yatarak bakılmışlar, tedavi olmuşlar, bu kuruluş, uygulama hastanesi olarak kalmıştır.

Cumhuriyet'in ilanından sonra, 1924 yılında, Haydarpaşa Tıp Fakültesi Profesörler Kurulu (Müdürisler Meclisi) fakültenin son iki sınıfında bulunan tıp öğrencilerinin öğrenimlerini İstanbul yakasında bulunan üç büyük hastanesinde sürdürmesine karar vermiş, öğrenciler, Cerrahpaşa, Guraba, Haseki hastanelerine dağıtılmıştır. Ancak, bu uygulama bir yıl kadar sürmüş, 1925 yılında öğrenciler yeniden Haydarpaşa Tıp Fakültesinde toplanmıştır.

Bu uygulama 1933 Üniversite reformuna kadar sürmüş; reformdan sonra Darülfünun kaldırılıp İstanbul Üniversitesi oluşturulmuş, İstanbul Tıp Fakültesi yeniden kurulmuş, tıp fakültesinin temel bilimlerle ilgili enstitüleri ve kürsüleri Beyazıt'ta merkez binaya taşınmış, klinikler Cerrahpaşa, Guraba, Haseki ve Şişli hastanelerine yerleştirilmiştir.

1945 yılında, Ankara Tıp Fakültesi kurulmuştur. Gülhane Askeri Tıp Akademisi'nden Tıp Fakültesi bünyesine aktarılan iç hastalıkları, cerrahi, kadın doğum, ortopedi, intaniye yanında,

nöropsikiyatri kliniği açılmıştır. Böylece İstanbul'dan sonra, Tıp Fakültesi bünyesinde ikinci nöropsikiyatri kliniği ortaya çıkmıştır.

1950 yılına kadar Sağlık Bakanlığı'nın üç bin yataklı Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nden başka, Manisa'da yüzeli, Elazığ'da yüz yataklı Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi bulunmaktadır.

Ayrıca, azınlık ve yabancı vakıflar tarafından yönetilen yatak sayısı, yüz ikiyüz arasında değişen, akıl hastalarını yatıran, Balıklı Rum, Yedikule Ermeni, Şişli Fransız La Paix Hastaneleri de sayılabilir.

1937 yılında, "Hygiene Mental" (Akıl Sağlığı) dergisinde, Bersot ve Desruelle, Türkiye Cumhuriyeti'nde ruh ve sinir hastalıkları hastanelerinin durumunu anlatan ve bu durumu geçmişle karşılaştıran bir inceleme yayınlamışlardır. Yazarlara göre: "Türkiye Cumhuriyeti'nde sağlık sorunları Sağlık Bakanlığı tarafından yürütülmekte olup; İstanbul Manisa ve Elazığ'da bakanlığa bağlı, toplam yatak sayısı 2700 dolaylarında, üç ruh ve sinir hastalıkları hastanesi vardır. Hasta yataklarından 2200'ü İstanbul Bakırköy, 250'si Manisa, 250'si Elazığ ruh ve sinir hastalıkları hastanesinde bulunmaktadır. Ayrıca, Şişli Fransız La Paix hastanesinde 350, Balıklı Rum Hastanesinde 300, Yedikule Ermeni hastanesinde 100 yatak bulunmakta; Haydarpaşa Asker hastanesinde 50 yatak ruh ve sinir hastalarına ayrılmıştır. Bunlara ek büyük illerde Sağlık Bakanlığı hastanelerinde 20-30 yataklı ruh ve sinir hastalıkları bölümleri vardır." Yazarlar: Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları hastanesinde Sağlık Bakanlığına ve İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesine ait poviyonların; sinir hastalıkları, beyin cerrahisi, toksikomani, adli psikiyatri gibi servislerin; biyoloji, patolojik anatomi psikoloji gibi laboratuvarların bulunduğunu, hastanede ondört hekimin çalıştığını belirtmişlerdir.

Yazarlara göre 1934 yılında, Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesinde yatarak tedavi gören hasta sayısı ve oranı şöyledir:

<u>Hastalık Tanısı</u>	<u>Sayı</u>	<u>Yüzde</u>
Mani-melankoli	1934	41
Şizofreni	569	17
Paralizi jeneral	376	11.1
Sara	187	5.5
Konfüzyon	89	2
Zeka geriliği	89	2
Bunama	18	0.8

Ayrıca 35 alkol, 48 esrar, 88 eroin bağımlısı tedavi görmüştür.

1955 yılına kadar Bakırköy'de bulunan Tıp Fakültesi Psikiyatri Kliniği 1955 yılında Çapa'ya taşındı. Psikiyatri Kliniği'nin Bakırköy serüveni, benim de içinde yer aldığım taşınmayla sonlandı. Sağlık, eğitim, öğretim amacı ile 1950'li yıllarda yapımı başlayan bina 1955 yılının Haziran ayında, Bakırköy'den iki otobüs dolusu hekim,hemşire, sağlık görevlisi, on kadın, on erkek hasta ile canlı bir varlığa dönüştü. 22 Aralık 1954 günü, İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü'nün onayı ile İ.Ü.Tıp Fakültesi Psikiyatri Kliniği'ne "fahri" (ücretsiz) asistan olarak atandım. Altı ay sonra, güneşli, parlak, sıcak bir Haziran günü Dr.Fuat Göksel'le birlikte Çapa'ya ilk gelen hekimler arasında yer aldım.

Daha önce Bakırköy’de çalışmayan, ilk kez bu yapıda göreve başlayan baş hemşire ve sağlık görevlileri otobüsleri kapıda karşıladı. Otobüsten ilk inen başında mavi kep, ayağında lastik pa-buçlar, bacaklarında kısa şort, elinde kol gücünü geliştirmek için kullandığı lobut ile Dr.Fuat Göksel oldu. Onu hastalar izledi. En son ben indim. Önce Dr.Fuat Göksel’i sonra hastaları gören başhemşire, kapının önünde sıraya dizilmiş sağlık görevlilerine bağırdı.

- Dikkat, deliler geldi.

Ayaktan, ya da yatarak izlenen psikiyatri hastalarının özel durumu, ilk yıllarda Çapa Yerleşkesinde (Kampus) ve çevrede sorun yaratmış, tepkilere yol açmıştır. Zamanla bu sorunlar aşılmış, tepkiler yatışmış, bu bina çalışanları ve hastaları ile Tıp Fakültesi’nin ayrılmaz, etkili, önemli bir ögesi, parçası olmuştur.

Hastalık Tanısı ve Sınıflandırma:

1900’den sonra Kraepelin’le başlayan akıl hastalıklarını, nedenlerine, oluşumuna, klinik tablosuna, gelişimine, tedavisine, sonucuna göre tanımlayan, sınıflandıran görüşten esinlenerek 1930 yılında, Uzman ve Aksel ülke psikiyatrisine özgü bir sınıflandırma yapmıştır. Bu sınıflandırma 1960 yılı sonuna kadar kullanılmıştır.

Öğrenci Eğitimi:

Tıp Fakültelerinde mezuniyet öncesi psikiyatri öğretimi, genel olarak iki yarı yıl süren klinik dersler yanında, iki, dört haftalık, pratik uygulamalı “küçük staj”larla sağlanmıştır.

Uzmanlık Eğitimi:

1940’lı yıllara kadar, akıl ve sinir hastalıkları uzmanlık eğitimi ortak olarak yapılmıştır. Üç yıllık eğitimi tamamlayanlara, uzmanlık sınavından sonra “Emraz-ı Akliye ve Asabiye Mütchassisı” belgesi verilmiştir.

1940’lı yılların sonuna kadar birlikte yapılan nöroloji ve psikiyatri uzmanlık eğitimi, ayrılmış, ayrı birimlerde verilmeye başlanmıştır. Üç yıllık uzmanlık eğitimi sırasında psikiyatride ağırlık verenler bir yıl nörolojiye; nörolojiye ağırlık verenler, bir yıl psikiyatride çalışıp, uzmanlık tezi hazırladıktan ve uzmanlık sınavı verdikten sonra “Akıl ve Sinir Hastalıkları mütchassisı” diploması almaya hak kazanmışlardır.

Tedavi

Biyolojik Tedavi

Akıl ve sinir hastaları için genel tıpta kullanılan bütün ilaçlardan yararlanılmıştır. Bunların başında vitaminler yer almıştır. Bunların dışında, fosfor ve kalsiyum tuzları, karaciğer hülasaları, kınalı, kokalı, kolalı kuvvet ilaçları, arsenik ve strikinin tuzlarını da içeren uyarıcı ilaçlar, her türlü ağrı kesiciler kullanılmıştır.

Barbitürat türevlerinden barbitol (Veronal), fenobarbitol (Luminal), Siklobarbitol (Phanodorm) sekobarbitol (Seconal) yatıştırıcı ve uyku ilacı olarak kullanılmıştır. Bunları aldehidler grubundan kloral, paraldehid, somnifer; bromürler grubundan, Amonyum, lityum, potasyum sodyum, stronsium tuzları izlemiştir. Kalsiyum tuzlarından kalsiyum fosfat, glükonat, klorür; skopolamin alkaloidi hiosin, bu listede yer almıştır.

Afyon türevlerinden, kodein, morfin, pantopan özellikle Laudanum de Sydenham, Afyon özü ve tentürü melankolik hastaların tedavisinde yaygın olarak yer almıştır. Valeriyana içeren, mironal, sedino, valerianat, valominal, valerobromin, validobromin gibi ilaçlar “sinirli”(!) kişiler tarafından, hekim önerisin önermesin, yaygın olarak kullanılmıştır. Sıkıntılı hastalarda ağızdan fotodin, taşkınlık yapanlarda damardan evipom önerilmiştir.

Sifilize bağlı genel felç (paralytic pérénale) ateş tedavisi uygulanmıştır.

1940’lı yılların başında önce kardiazol sonra elektroşok ve insülin koma tedavisi, başka melankoli ve şizofreni olmak üzere hastalıkların tedavisinde yeni bir dönemi başlatmıştır.

Ruhsal Tedavi: Türkiye’de ruh hastalıklarında, davranışın ruhsal çözümlenmesine, dinamiğine (psychoanalytic, psychodynamic) ilişkin ilk yayın, 1933 yılında, psikolog Mustafa Şekip Tunç’un Freud’dan yaptığı çeviridir.

1927 yılında, Bakırköy’de asistan olarak çalışan İzzettin Şadan, anlaşmazlık nedeniyle Bakırköy’den ayrılmış, Paris’e gitmiş, Freud öğretisi ve psikoanalizle ilgilenmiş, 1930 yılında, Türkiye’ye dönmüş, çalışmalarını sürdürmüş, bu arada Freud’la yazmış doğrudan doğruya bağlantı kurmuştur.

Fahreddin Kerim Gökay’ın 1936, 1939 yıllarında yayınlanan “Ruh Hastalıkları” (Psychiatrie) kitabının dördüncü ve beşinci baskılarında “Psikanaliz - Freudisme” başlıklı sekiz sayfalık bir bölüm yer almıştır.

Mahzar Osman Uzman’ın 1936 ve 1941 yıllarında yayınlanan “Tababeti Ruhiye” kitabının İkinci ve Üçüncü baskılarında “Freudism” başlıklı otuz sayfalık bir bölüme yer verilmiştir.

Ruhsal çözümleme, ruhsal dinamik kavramlarının ve ruhsal tedavinin Türkiye’ye girmesi, 1950’li yıllardan sonra, Avrupa’nın değil, Amerikan psikiyatrisinin etkisi ile olmuştur.

Çağdaş Psikiyatriyi Kuran ve Geliştiren Hekimler

Mahzar Osman Uzman’a göre Louis Mongeri (Mongeri Père) Baba Mongeri (1815-1882), ülkemizin Pinel’idir. “Delilik bir hastalıktır. Hastalık olarak bakılmalı ve tedavi edilmelidir.” görüşünü benimsemiş, bu görüşü savunmuş, gerçekleştirmek için çaba harcamıştır.

Louis Mongeri, “Annales Medico-Psychologique” dergisine gönderdiği bir yazıda ruh ve sinir hastalarının yaşam koşullarına ilişkin görüşlere yer vermiştir. İstanbul’da, akıl hastaları için hastaneler; düşkünler, kimsesizler, yoksullar için evler; uzun süren düzelmeyen hastaların bakımı için düşkünler evi; hastalıklardan sonra dinlenme yurtları yapıldığını belirtmiştir.

Louis Mangeri, 1874 yılında, Süleymaniye بیمارhanesini kapatmış; hastaları Üsküdar’da Toptaşı بیمارhanesine taşımış, Toptaşı بیمارhanesinde ilk başhekim olmuştur. 1882 yılında Louis Mongeri’nin ölümünden sonra Castro, daha sonra Raşit Tahsin başhekim olmuştur.

Peppo Acchiotti (-1916):

Doğum yılı kesin olarak bilinmeyen Peppo Acchiotti, 1903 yılında, İstanbul’da Kadırga’da, Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiye’de Toptaşı’nda, Raşit Tahsin’in yanında çalışmış; akıl ve sinir hastalıkları derslerini vermiştir. 1909 yılında, Kadırga’daki Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiye’nin Haydarpaşa’ya taşınması ve Askeri Tıbbiye ile birleşmesinden sonra 1910 yılında, akıl ve sinir hastalıkları kürsüsüne Raşit Tahsin’in yanına doçent (müderris muavini) olarak atanmış; sinir

hastalıkları derslerini vermekle görevlendirilmiştir. Birinci Dünya Savaşı sırasında orduda hizmet vermiş, 1916 yılında tifüse yakalanmış ve ölmüştür.

Lofçalı Derviş Bey (Paşa) (1859-1909):

1859 yılında Bulgaristan'ın Lofça kentinde doğmuştur. Mekteb-i Tıbbiye-i Adliye-i Şahane'yi bitirmiştir. Bir süre Bursa ve İnegöl'de belediye hekimi olarak çalışmış, daha sonra Haseki Hastanesinde iç hastalıkları uzmanı olarak görev almıştır. Bu arada Kadırga'da bulunan Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiye'de iç hastalıkları dersleri vermek üzere müderris muavini (doçent) olarak atanmıştır.

Lofçalı Derviş Bey Haseki Hastanesinde çalıştığı süre içinde burasını değiştirmek, geliştirmek istemiş, Şehremini Belediye Başkanı Rıdvan Paşa'nın hastaneye karşı ilgisizliğini eleştirmiş, bu nedenle, daha düşük maaşla Toptaşı بیمارhanesine iç hastalıkları uzmanı olarak atanmıştır. Burada önce başhekim Castro'nun yanında çalışmış, daha sonra başhekim yardımcısı olmuştur. Bu arada sinir sistemi bozuklukları ve hastalıklarıyla ilgilenmiş, hastaları izlemiş, sınav vererek sinir hastalıkları uzmanı da olmuştur. Raşit Tahsin'in yardımcısı olarak, sinir sistemi bozukluklarını hastalıklarını anlatmaya başlamıştır. 1898 yılında, bu dersin müderris muavinliğine (doçentlik) daha sonra müderrisliğine (profesörlük) atanmıştır. Böylece, Lofçalı Derviş Bey ruh ve sinir hastalıkları dersini anlatan ilk sinir hastalıkları hocalarından birisi olup, bu öncülüğü Raşit Tahsin'le paylaşmıştır. Bu dersler daha önce iç hastalıkları hocaları tarafından anlatılmıştır.

1908 yılında, paşa olan Lofçalı Derviş Bey; Kadırga'da Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiye'nin Haydarpaşa'ya taşınıp, Askeri Tıbbiye ile birleşmesinden sonra, buradan ayrılmış, Adli tıpta çalışmaya başlamış, 1909 yılında ölmüştür.

Lofçalı Derviş Bey, Fransız ruh ve sinir hastalıkları hekimi Emanuel Regis'in "Akıl Hekimliğinin Temeli" (Precis de Médecine Mental) adlı kitabını Türkçeye çevirmiş, ancak II. Abdülhamit döneminde akıl hastalıklarıyla ilgili kitapların yayınlanması yasak olduğundan bu çeviriyi bastıramamıştır. Bu nedenle, 1888 yılında hazırlanan kitabın yayını ancak İkinci Meşrutiyet ilan edildikten sonra 1910 yılında olmuştur. Giriş bölümünde İkinci Meşrutiyet'e övgülerin yer aldığı bu kitap, ilk psikiyatri kitabı olarak kabul edilebilir.

Raşit Tahsin Tuğsavul (1870-1936):

1870 yılında, Beykoz'da dünyaya gelmiştir. 1886 yılında girdiği Askeri Tıbbiye'den 1892 yılında, yüzbaşı rütbesiyle birincilikle mezun olmuştur. 1893 yılında, Almanya'ya gitmiş, orada üç yıl kalmıştır. Bu süre içinde Berlin'de, Jolly ve Mendel; Leibzig'de Flechsing; Münih'de, Grashay; Yena'da, Binswanger gibi hekimlerin yanında kalmış; uzun süre Heidelberg'de, Kraepelin'le birlikte çalışmıştır.

1896 yılında, akıl ve sinir hastalıkları uzmanı olarak İstanbul'a dönmüş; Gülhane Askeri Tıbbiye okulunun kurulmasında önemli katkıları olmuştur. Bu arada, okulun bilimsel düzeyini yükseltmek, kuruluş çalışmalarını düzenlemek amacıyla Almanya'dan gelen Reider Paşanın yardımcılığını da yapmıştır. Askeri Tıbbiye'nin kuruluşundan sonra, Askeri Tıbbiye Tatbikat Mektebi'ne başhekim ve akıl ve sinir hastalıkları derslerinin hocası olarak atanmıştır. Akıl ve sinir hastalıkları dersleriyle birlikte elektrik ile tanı ve tedavi dersleri vermiştir. Raşit Tahsin bu

görevini yaparken, İstanbul'da Kadırga'da Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiye'de fahri olarak akıl ve sinir hastalıkları dersleri vermiştir.

1909 yılında, Kadırga'daki, Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiye, Haydarpaşa'ya taşınmış, oradaki Askeri Tıbbiye ile birleştirilmiştir. Böylece 1909 yılında Raşit Tahsin, Gülhane Askeri Tıbbiye Tatbikat Mektebi'nde sürdürdüğü görevlerinden ayrılmış, Haydarpaşa Tıp Okulu'nda akıl ve sinir hastalıkları kürsüsünde hoca olarak çalışmaya başlamıştır. Raşit Tahsin bu görevinde 1909 yılından 1933 yılına, üniversite reformuna kadar kalmıştır.

Bu arada, 1910 yılında, Akıl ve Sinir Hastalıkları Kürsüsünde müderrisliğe (Ordinaryus Profesör) yükseltilmiştir. Raşit Tahsin, bir yandan bu görevini yürütürken, öte yandan Darülaceze'de Hamidiye Etfal Hastanesi hekimliğini de üstlenmiştir.

Raşit Tahsin, akıl ve sinir hastalıkları derslerini sürdürürken, elektrikle tanı ve tedaviye de önem vermiş, çağın olanakları içinde kullanılan aletlerden yararlanmış, böylece ilk fizik tedavi derslerini başlatmış, öğrenci yetiştirmiştir.

Raşit Tahsin, 28 Ekim 1910 tarihinde, Berlin'de Ulusal Meclis Binasında toplanan IV.Uluslararası Kongreye katılmış, "Ruh Hastalarının Bakımı ve İyileştirilmesi ile Tedavisindeki Yenilikler" konulu toplantıda, Osmanlı İmparatorluğunda akıl ve sinir hastalarının bakımı açısından İtalya'nın ünlü akıl ve sinir hekimi Tamburini ile tartışmış akıl ve sinir hastalarının bakımında ve tedavisinde çağın anlayışına uygun davranıldığını savunmuştur.

Raşit Tahsin Tuğsavul'un yetiştirdiği öğrencilerin başında Mahzar Osman yer almıştır. Mahzar Osman 1906-1909 yılları arasında, Gülhane Askeri Tıbbiye Tatbikat Mektebi'nde Raşit Tahsin'in yanında çalışmış, onun yardımcılığını yapmıştır. Peppo Acchioti, Derviş Bey, Hilmi Kadri Bey, Rüştü Recep Duyar, Rasim Hatipoğlu gibi hekimler de Raşit Tahsin'le birlikte çalışmışlar,daha sonra akıl ve sinir hastalıkları alanında etkinlik göstermişlerdir.

Raşit Tahsin 1909 yılında, İstanbul'da "Tababet-i Ruhiye Cemiyeti"ni kurmuştur. Ayrıca Beynelmilel Tababet-i Akliye ve Asabiye Cemiyeti'nin de daimi üyesi olarak çalışmıştır. Raşit Tahsin, "Seririyat'ı Akliye Dersleri" (Hasta Başında Akıl Hastalıkları Dersleri) adlı büyük bir akıl ve sinir hastalıkları kitabı yazmış, bu kitap, 1920 yılında, İstanbul'da Arsak Garukyan Matbaası tarafından yayınlanmıştır.

Mustafa Hayrullah Diker (1875-1950)

1875 yılında, İstanbul'da Üsküdar'da doğmuştur. 1910 yılında, akıl ve sinir hastalıkları asistanlığı için açılan sınavı kazanmış; öğrenim için Paris'e gitmiştir. Paris'te, önce Paris Üniversitesi Adli Tıp ve Akıl Hastalıkları Enstitüsünde, Gilbert Ballet'in servisinde bir yıl süreyle çalışmış; adli tıp uzmanı olmuştur. Daha sonra, iki yıl süreyle sinir hastalıkları kliniğinde, Déjerine, Dupré, Magnan'la birlikte çalışmış; sinir hastalıkları uzmanı olmuştur. 1913 yılının sonlarında, İstanbul'a dönmüş Bahriye Merkez Hastanesinde akıl ve sinir hastalıkları uzmanı olarak görev yapmıştır.

Mustafa Hayrullah, 1918 yılında, Üsküdar, Toptaşı bimarhanesi başhekimliğine ve Zeynep Kamil Hastanesi akıl ve sinir hastalıkları uzmanlığı görevlerine getirilmiştir. Mustafa Hayrullah 1924 yılında, İstanbul Darülfünunu Tıp Fakültesi Sinir Hastalıkları doçenti olmuş, askerlikten ayrılmış, görevini tıp fakültesinde sürdürmüştür. 1927-1930 yılları arasında adli tıp dersleri de vermiştir.

1933 yılında, üniversite reformundan sonra tıp fakültesindeki görevini sürdüren Mustafa Hayrullah Diker, 1933 yılında profesör, 1936 yılında ordinaryüs profesör olmuştur. 1939 yılında yaş haddinden emekli olmuş; 1941 yılında, önce Kastamonu daha sonra İstanbul Milletvekili olarak Türkiye büyük Millet Meclisine girmiştir.

1915 yılında, yayınladığı “Tababet-i Adliye-i Mecanî” (Akıl Hastalarında Adli Tıp), Türkiye’de adli tıp alanında ilk kitaptır. 1930’lu yıllarda, “Emrazı Sabiye” (Sinir Hastalıkları) adlı iki cilt kitap yayınlamış; bunu Raşit Tahsin’le birlikte yayınladığı, “Sinir Hastalıkları” ders kitabı, Neşet Ömer İrdelp’le birlikte yayınladığı Semiyoloji kitabı izlemiştir. Akıl ve sinir hastalıklarıyla ilgili değerli kitapları Türkçeye çevirmiş, “Gazi İnkılabının Psikolojisi” adlı bir inceleme yayınlamıştır.

Mahzar Osman Uzman (1884-1951)

1884 yılında, Dedeoğlu, Sofulu bucağında doğmuştur. İlk ve orta öğrenimini İstanbul’da yaptıktan sonra 1889 yılında Askeri Tıbbiye (Mekteb-i Şahane) girmiş ve 1904 yılında burayı bitirmiştir. 1905 yılında, Gülhane Askeri Tıbbiye Mektebine Raşit Tahsin’in yayına girmiş, bir yıl sonra, 1906’da onun yardımcısı olmuştur. 1906-1909 yılları arasında, Raşit Tahsin’in yanında çalışan ve onun yardımcılığını yapan Mahzar Osman, 1909 yılında, Akıl ve Sinir Hastalıkları ve Elektrikli Tedavi Uzmanı (Emraz-ı Asabiye ve Akliye ve Tedavi-i Elektriki Mütchassısı) olmuştur. Aynı yıl, 1909’da, Almanya’ya giden Mahzar Osman önce Münih’te, Kraepelin’in yanında iki yıl çalışmıştır. Daha sonra çağının ünlü hekimlerinden Alzheimer, Cerletti, Jacob, Spatz, Spielmayr’in yanında çalışmak olanağını bulmuştur. 1911 yılında, Berlin’e geçerek Openheim ve Ziehen’in yanında bulunmuştur.

1911 yılında, İstanbul’a dönen Mahzar Osman, Gülhane Askeri Tıp Okulunda, Raşit Tahsin’in yardımcısı olarak çalışmalarını sürdürmüştür. 1914 yılında, “Tababeti Ruhiye ve Asabiye” (Nöro-Psikiyatri Derneği) kuruluşunda bulunmuş, kurucular arasında yer almıştır.

Raşit Tahsin, Gülhane Tıp Okulundan ayrılıp, Haydarpaşa Tıp Fakültesine geçince Mahzar Osman, onun yerine atanmış, Birinci Dünya Savaşının başlangıcına kadar bu görevde kalmıştır. Birinci Dünya Savaşı sırasında, Haydarpaşa Asker Hastanesine “Akliye ve Asabiye Mütchassısı” olarak atanmış, bu arada, Şişli Fransız La Paix Hastahanesinde başhekimlik görevini de üstlenmiştir.

1917 yılında, Haydarpaşa Asker Hastanesine başhekim olarak atanan Mahzar Osman daha sonra bu göreve ek olarak Haseki Hastanesindeki “Akıl Hastaları Gözetim Yeri” (Mecanî Müşahadehanesi) başhekim olarak atanmıştır. Birinci Dünya Savaşı nedeniyle, 1917 yılında, gözetim yeri kapanmış, burada kalan hastalar Şişli Fransız La Paix Akıl Hastanesine gönderilmiştir. 1917 yılında, Fransız La Paix hastanesinde başhekim olarak görev yapan Mahzar Osman, burada hastabaşı söyleşilerini ve tartışmalarını sürdürmüş, hekimlere ve topluma verdiği bir dizi konferansla akıl hastalarının “deli” değil “hasta” oldukları görüşünün kamuoyunca benimsenmesine çalışmıştır.

Mahzar Osman 1919 yılında Topraşlı bimarhanesine başhekim ve müdür olarak atanmıştır. Mahzar Osman başhekimliği sırasında bir yandan hastaların bakımını düzeltmeğe çalışmış, öte yandan kurmayı tasarladığı çağdaş psikiyatri kliniğinde çalışacak hekimlerin yetişmesini

sağlamıştır. Bu amaçla İhsan Şükrü'yü Münih'e, Şükrü Hazım'ı Hamburg'a, Ahmet Şükrü'yü Münih'e, Abdülkadir Cahit'i Breslau'ya, Fahrettin Kerim'i Münih'e göndermiştir.

1920 yılında, başta Mahzar Osman ve Hacı Emin Paşa ve arkadaşları Türkiye Yeşil Ay Cemiyetini kurmuşlardır. İçki ve uyuşturucu madde alışkanlığıyla savaşmak, bunların kötülüklerini topluma anlatmak, gençleri zararlı alışkanlıklardan korumak amacıyla kurulan bu dernek kamuya yararlı dernekler arasında yer almıştır. Merkezi İstanbul'da bulunan derneğin bugün, ülke çapında 14 il ve ilçede şubesi vardır.

15 Haziran 1927 günü Üsküdar Topraşı Bimarhanesinde bulunan hastalar, Mahzar Osman ve Fahreddin Kerim'in gözetiminde, Bakırköy Reşadiye Kışlasında yeni açılan hastaneye taşınmış, Mahzar Osman bu hastanenin ilk başhekimisi olarak görev almıştır.

1933 üniversite reformunda Mahzar Osman Uzman Bakırköy Hastanesi içinde bulunan İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Kliniği Ordinaryüs Profesörlüğüne getirilmiştir. 1941 yılına kadar hastane başhekimliğini ve psikiyatri kliniğini başkanlığını birlikte yürüten Mahzar Osman Uzman, 1941 yılında başhekimlik görevinden ayrılmıştır. Mahzar Osman Uzman, 31 Ağustos 1951 yılında İstanbul'da hayata gözlerini yummuştur.

Mahzar Osman'ın 1916-1918 yılları arasında, Şişli Fransız La Paix Hastanesi'nde yaptığı "Emraz-ı Akliye ve Asabiye Müsamereleri"ni on bir kitapçık olarak yayınlanmıştır. 1919 yılında "İstanbul Seririyatı" dergisini çıkarmaya başlamıştır. Mahzar Osman Uzman'ın yapıtları arasında: Tababet-i Ruhiye (1909), Uyku Hastalığı Salgını (1925), Sıhhat Almanagi (1933), Sinir Hastalıkları (1936), Psychiatria (1947) adlı kitaplar ilk sırada yer almıştır.

Mahzar Osman, 1909'da yayınlanan "Tababet-i Ruhiye" kitabının önsözünde şunları yazmıştır: "Tababeti Ruhiye, kliniklerde, laboratuvarlarda öğrenilen bir hekimlik dalıdır. Bu kadar mühim bir şube-i tıbbiye hekimlerin gayri-vakıf olması bir kusurdur."

Hilmi Kadri Bey (1866-1920)

1866 yılında, İstanbul'da doğmuştur. 1882 yılında, askeri tıbbiye girmiş, 1887 yılında yüzbaşı rütbesiyle dördüncülükle bitirmiştir. İki yıl Haydarpaşa Hastanesinde çalışmış, staj yapmış; 1890 yılında kendi olanaklarıyla Paris'e gitmiş, Salpetrière Hastanesinde Brisset, Charcot, Mangan gibi çağının tanınmış akıl ve sinir hastalıkları hocalarıyla birlikte çalışmıştır. 1902 yılında, Türkiye'ye dönmüş, Haydarpaşa Asker Hastanesi'nde yeni açılan Akıl ve Sinir Hastalıkları Servisine atanmıştır.

Hilmi Kadri Bey, 1913 yılında, albay rütbesiyle Haydarpaşa Asker Hastanesine atanmış; 1916 yılında ölen Peppo-Acchiotti'nin yerine Haydarpaşa Tıp Fakültesinde Akıl ve Sinir Hastalıkları derslerini anlatmaya başlamıştır. 1918 yılında kurulan "Tababet-i Ruhiye Cemiyeti" ikinci başkanı olmuştur. Bu yıllarda Veliaht Yusuf İzzettin Efendinin özel hekimliği de sürdürmüş, 1920 yılında üremiden ölmüştür.

Nazım Şakir Şakar (1888-1969)

1888 yılında İstanbul'da doğmuştur. İlk, orta ve lise öğrenimini İstanbul'da yapmış, 1905 yılında Askeri Tıbbiye'ye girmiş, 1910 yılında, yüzbaşı rütbesiyle hekim olmuştur. 1910-1911 yıllarında, Gülhane Askeri Tıbbiye okulunda stajyer hekim olarak çalışmıştır. 1911 yılında, Gülhane Askeri Tıbbiye Akıl ve Sinir Hastalıkları Kliniğine asistan olarak atanmıştır.

1911 yılında, Trablusgarp'ta İtalyan; 1912 yılında, Balkan savaşlarına katıldıktan sonra, Gülhane'de asistanlık görevine geri dönmüş, 1914 yılında akıl ve sinir hastalıkları uzmanı olmuştur. Nazım Şakir, 1914 yılında, Birinci Dünya Savaşının başlangıcında Kafkas Ordularında ruh ve sinir hastalıkları uzmanı olarak çalışmıştır. 1918 yılında, savaştan sonra Gülhane'ye geri dönmüş, aynı yıl Gülhane Akıl ve Sinir Hastalıkları kliniğine atanmıştır.

Nazım Şakir, 1920 yılında, Kurtuluş Savaşı'nın başlarında, Anadolu'ya geçmiş; Ankara'ya gitmiş; Cebeci Hastanesi başhekimliğine ve ordu akıl ve sinir hastalıkları uzmanlığına getirilmiştir. Nazım Şakir, Kurtuluş Savaşı'na katılmış, İstiklal Madalyası almıştır. Kurtuluş savaşından sonra, 1923 yılında yeniden Gülhane'de akıl ve sinir hastalıkları kliniğinde öğretim görevine dönmüştür.

Nazım Şakir Şakar, 1943 yılında, I.Ordu Sıhhiye Müfettişliği görevine atanmış; bir yıl sonra tuğgeneral rütbesiyle Ankara Gülhane Askeri Tıp Akademisi Hastanelerine başhekim ve müdür, akıl ve sinir hastalıkları kliniğine profesör olarak atanmıştır. Nazım Şakir Şakar, 1944 yılında, ordudan emekli olmuş, aynı yıl İstanbul Adli Tıp Müessesesi müdürü olmuş, ölümüne kadar bu görevi sürdürmüştür. 1 Kasım 1969 yılında hayata gözlerini kapatmıştır.

Yapıtları arasında; Aşk-ı Marazi, Gülhane Emraz-ı Asabiye Dersleri, Temaruz ve Teşhis, Toksikomani, Şark'ta Parasifilitik Hastalıklar Niçin Azdır?, Nöro-Psikiyatri Rehberi ilk sırada gelen kitaplardır. Ayrıca birçok çalışması, makalesi yayınlanmıştır.

Fahreddin Kerim Gökay (1900-1987)

1900 yılında Eskişehir'de doğmuştur. 1916 yılında sınavla Haydarpaşa Tıp Fakültesine girmiştir. Öğrenciliği sırasında öğrenci derneği başkanlığı yapmış, Eskişehir'de Ahrar gazetesini çıkarmıştır. Tıp öğrenimi sırasında, 1919 yılında, akıl ve sinir hastalıklarına ilgi duymuş, öğrenci asistan olarak, Toptaşı بیمارhanesinde, Mahzar Osman'ın yanında çalışmaya başlamıştır. 1922 yılında, tıp fakültesini bitiren Fahreddin Kerim, 1922-1924 yılları arasında, Almanya'da kalmış; önce Munich'de Kraepelin'in yanında psikiyatri kliniğinde çalışmış; daha sonra 1923 yılında, Forschung'da Anstald'in yanında deneysel psikoloji laboratuvarında araştırmalara katılmıştır. Aynı yıl Almanya'dan Avusturya'ya gitmiş; Viyana'da Wagner Von Jauregs'le yedi ay çalışmıştır.

Fahreddin Kerim, 1924 yılının son aylarında, akıl ve sinir hastalıkları uzmanı olarak İstanbul'a dönmüş, Toptaşı بیمارhanesinde çalışmaya başlamış, psikoloji laboratuvarını kurmuştur. 1926 yılında Haydarpaşa Tıp Fakültesi psikiyatri dersi doçentliği (Akliye müderris muavinliği) sınavına girip kazanmış ve doçent olmuştur. 1927 yılında, Toptaşı بیمارhanesi'nin Bakırköy'e taşınmasında, Mahzar Osman'la birlikte büyük çaba harcamıştır.

1933 yılında Üniversite reformundan sonra profesör, 1942 yılında ordinaryüs profesör olmuştur. 1949 yılında, İstanbul Valiliği ve Belediye Başkanlığına getirilmiş, 1950 yılında, Demokrat Parti'nin seçimini kazanıp yönetime gelmesinden sonra da bu görevini sürdürmüştür. 1987 yılında vefat etmiştir.

Fahreddin Kerim, 25 Ocak 1925 tarihinde "Ruh Hastalıkları" (Psikiyatri) adında eski yazı ile ilk kitabını yazmış, kitabı hocası Mahzar Osman'a sunulmuştur. İlk baskı Mahzar Osman'ın önsözü ile yayınlanmıştır. Kitabın ikinci baskısı, Kraepelin'e; üçüncü baskısı, Raşit Tahsin'e sunulmuş, bu baskının yapılmasında destek olan "Tıp Fakültesi Talebe Cemiyeti"ne teşekkür ya-

zısı konulmuştur. Fahreddin Kerim, bu baskının önsözünde, tıp terimlerinin Türkçe kullanılışı ve yazılışı üzerinde durmuştur.

“Bilhassa istilah (terim, bilim sözcüğü) meselesi (sorunu) henüz kat’i bir şekil almadığı için, elde mevcutları (bulunanları) alakalı olanları (ilgili) muhafazayı (korumayı, saklamayı) münasip (uygun, yerinde, yaraşıklı) gördüm. Fakat beynelmilel (uluslararası) istilahları (terimler, bilimler sözcükleri) ilave etmeyi ihmal etmedim.”

Fahreddin Kerim; ulusal ve uluslar arası birçok derneğin kurucu üyesi ve üyesi olmuştur. Bunlar arasında, “Türkiye Akıl Hıfzısıhha Cemiyeti”, “Yeşilay”; “Türkiye Sosyal Psikiyatri Araştırma Derneği” sayılabilir. Uzun süre bu derneklerin başkanlığını yapmış, özellikle alkol ve madde bağımlılığına ilişkin etkin çalışmaları olmuştur. 1927 yılında Fahreddin Kerim’in kurucusu ve sahibi olduğu Tıp Dünyası dergisi 1990’lı yılların ortalarına kadar düzenli olarak yayımını sürdürmüştür.

Rasim Adasal (1902-1983)

1902 yılında Girit’in Kandiya kentinde doğmuştur. 1920 yılında liseden mezun olmuş; aynı yıl sınavla İstanbul Tıp Fakültesine girmiştir. Askeri tıp öğrencisi olarak öğrenimini sürdüren Rasim Adasal, 1926 yılında teğmen olarak mezun olmuş, önce bir yıl stajyer olarak çalışmış, daha sonra İstanbul’da, Gülhane Askeri Tıp Akademisinde akıl ve sinir hastalıkları asistanlığına atanmış, üç yıl sonra başasistan olmuştur. İstanbul’da bulunduğu yıllarda İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Felsefe ve Psikoloji Bölümlerini bitirmiştir.

Bu arada Genelkurmay Başkanlığı Askeri Sağlık Hizmetlerini yürütmüş, 1932 yılından sonra, İstanbul’da Gümüşsuyu, Balıkesir, Erzincan, Erzurum Çakmak Asker hastanelerinde akıl ve sinir hastalıkları uzmanı olarak çalışmıştır.

Rasim Adasal, 1936-1938 yılları arasında önce Paris’e gitmiş, Paris Tıp Fakültesinde, Salpêtriére Hastanesinde, Charcot’nun sinir hastalıkları kliniğinde, Gulillain’in yanında çalışmış, daha sonra St.Etienne’de Hanri Claude’nin akıl hastalıkları kliniğinde çalışmalarını sürdürmüştür.

Rasim Adasal, 1943 yılı ortalarında, Ankara’ya taşınmış olan Askeri Tıp Akademisi Nöro-Psikiyatri kliniğinde doçent olmuş, bir yıl kadar profesör Nazım Şakir Şakar’la birlikte çalışmış, onun emekli olmasından sonra; 1944 yılında, Askeri Tıp Akademisi Nöro-Psikiyatri Kliniğinde profesör olmuş ve direktör olarak atanmıştır. Buna ek olarak Rasim Adasal, 1945 yılında, Ankara Tıp Fakültesi Psikiyatri kürsüsü başkanlığına seçilmiştir.

Rasim Adasal, 1945-1951 yılları arasında hem Gülhane Askeri Tıp Akademisi hem de Ankara Tıp Fakültesi Nöro-Psikiyatri kliniği başkanlığını yapmıştır. 1951 yılından sonra, Gülhane Askeri Tıp Akademisi’nden ayrılmış, 1972 yılına kadar Tıp Fakültesi Nöro-Psikiyatri Kliniği başkanlığını sürdürmüş, bu arada, Ankara Yükseköğretmen Okulu’nda Ruh Sağlığı dersleri vermiştir. Rasim Adasal, 1972 yılında, emekli olmuş, çalışmalarını serbest hekim olarak sürdürmüş, 1983 yılında İzmir’de hayata gözlerini kapamıştır.

Rasim Adasal, 1975’de yayınlanan “World History of Psychiatry” (Dünya Psikiyatri Tarihi) kitabında Türkiye’de psikiyatrinin öncüsü üç kişiden birisi olarak yer almıştır. Rasim Adasal, ulusal ve uluslar arası birçok derneğin üyesi olmuş, Ankara Nöropsikiyatri Derneğini kurmuş, uzun yıllar başkanlığını yapmıştır.

1960'lı yıllarda, üç ciltlik Ruh Hastalıkları ve Psikonevrozlar kitaplarını; 1970'li yıllarda iki ciltlik Medikal Psikoloji kitaplarını yayınlamıştır. Bu kitapların daha sonraki yıllarda dördüncü beşinci baskıları yapılmıştır.

İhsan Şükrü Aksel (1899-1987)

1899 yılında, İstanbul'da Fatih'de doğmuştur. İhsan Şükrü, 1913 yılında, sınavla Askeri Tıbbiye'ye girmiş, böylece meslek yaşantısının ilk adımını atmıştır. İhsan Şükrü, Tıp Fakültesi öğrenciliği sırasında, Mahzar Osman'ın "Şişli Müsamereleri"ni ve halka açık konferanslarını izlemiş, psikiyatriye ilgi duymuş, Şişli Fransız La Paix hastanesinde Mahzar Osman'ın yanında hekim yardımcısı olarak çalışmaya başlamıştır. Böylece gündüzleri Haydarpaşa'da Tıp Fakültesinde dersleri izleyen İhsan Şükrü, geceleri Şişli Fransız La Paix Hastanesinde çalışarak bilgi ve görgüsünü arttırmıştır.

İhsan Şükrü, 1913 yılında girdiği Askeri Tıbbiye'den 1919 yılında diploma almış ve hekim olmuştur. Aynı yıl, İstanbul'da Haydarpaşa'da "Emrazı Akliye" hastanesinde asistan olarak çalışmaya başlamıştır. Mahzar Osman'ın Toptaşı بیمارhanesi'ne başhekim olarak atanmasından sonra, onunla birlikte çalışmasını sürdürmüş, bilgi ve görgüsünü arttırmak amacıyla, Mahzar Osman'ın önerisiyle Almanya'ya Münih kentine gitmiştir.

İhsan Şükrü, Almanya'da Münih'de Kraepelin'in yönetiminde Alman Psikiyatri Araştırmaları Merkezi'nde Profesör Spilmayer'le birlikte nöropatoloji alanında çalışmış, araştırmalara katılmış, daha sonra Hambourg'a geçerek aynı alandaki çalışma ve araştırmalarını Profesör Jacob ve Weygant'la birlikte sürdürmüştür. Bu çalışma ve araştırmaları sırasında özellikle Kuduz hastalığında beyinde görülen yapısal değişiklikleri ve histolojik bozuklukları incelemiştir. 1925 yılında, Profesör Spatz'la birlikte gerçekleşen araştırmaların sonucunu yayınlamış, kuduz hastalığında histolojik bozuklukları incelemiştir. Histolojik değişikliklerin daha çok orta beyinde substantia nigra ve Sylvius kanalı çevresinde olduğunu belirtmiştir.

Bu arada, beyinde öncelikle Ammon boynuzu, hipotalamus, beyin ve beyincik kabuğunda bulunan ganglion hücrelerinin içindeki Negri korpusküllerinin kuduz virüsü içeren reaksiyon cisimcikleri olduğunu saptamıştır. Bunların görülmesi için dünya kaynaklarında, Aksel metodu olarak yer alan bir boyama yöntemi önermiştir.

İhsan Şükrü, 1933 Üniversite Reformu'na kadar Bakırköy Hastanesinde hem Psikiyatri kliniği, hem de Nöro-patoloji laboratuvarı şefi olarak çalışmış, bu arada Çapa'da Vakıf Guraba Hastanesi'nde Akliye Asabiye şefi olarak görev yapmıştır. 1933 yılında, üniversite reformundan sonra, bir süre patolojik Anatomi Enstitüsü'nde Profesör Schwartz'la birlikte araştırma ve çalışmalara katılmış, 1939 yılında patolojik anatomi doçenti olmuştur. İhsan Şükrü Aksel, 1940 yılında, Bakırköy Ruh ve Sinir Hastanesi'nde Mahzar Osman Uzman ile birlikte çalışmalarını sürdürmüştür. 1945 yılında, Bakırköy'de Psikiyatri Kliniği profesörü olmuş, 1951 yılında Mahzar Osman Uzman'ın ölümünden sonra Psikiyatri Kliniği Kürsü Başkanlığına seçilmiş, 1952 yılında, Ordinaryüs Profesörlük ünvanını kazanmıştır.

Ord.Prof.Dr.Şükrü Aksel, Ord.Prof.Dr.Mazhar Osman Uzman, Uzman-Aksel sınıflandırması içinde akıl hastalıklarını toplamışlar, birincil ve ikincil nedenlere bağlı organik kaynaklı akıl hastalıkları yanında, şizofreni, mani, melankoli, paranoya parafreni, epilepsi, demans, kon-

füzyon, oligofreni, psikonevroz, psikopati ve bu gruplarda yer almayan hastalıklar adı altında ayırmışlardır.

İhsan Şükrü Aksel, 1954-1955 yıllarında İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi dekanlığını yapmıştır. 1955 yılında Bakırköy Ruh ve Sinir Hastanesi içinde yer alan İ.Ü.Tıp Fakültesi Psikiyatri Kliniği, Çapa'da yeni yapılan 100 yataklı kliniğe taşınmış, İhsan Şükrü Aksel, bu kliniğin bünyesi içinde yer alan nöro-patoloji laboratuvarında yeni araştırma ve çalışmalara başlamıştır. İhsan Şükrü Aksel, 1955 yılından emekli olana kadar özellikle deneysel tümörler üzerinde çalışmış, bu alanda uluslar arası düzeyde birçok araştırma yayınlamıştır.

İhsan Şükrü Aksel, ülkemizde, çocuk psikiyatrisinin kurulması için 1956 yılında ilk adımı atmıştır. İhsan Şükrü Aksel ülkemizde çocuk psikiyatrisinin kurulmasında, çocuk ruh sağlığına ilişkin çalışmaların başlamasında, konunun topluma anlatılmasında, çocuk psikiyatri kliniğinin yapılmasında öncü olmuş, tarihi bir görev yapmıştır.

İhsan Şükrü Aksel, Ekim 1960 yılında, Milli Birlik Komitesi tarafından çıkarılan yasa ile 1963 yılının başına kadar üniversite dışında kalmış, 1963 yılında çıkarılan bir yasa ile yeniden üniversiteye dönmüş, Nöroloji ve Psikiyatri Kliniklerinin birleşmesiyle yeniden yapılanan "Nöro-Psikiyatri Kliniği"nin kürsü başkanı seçilmiştir.

1968 yılında Cerrahpaşa Tıp Fakültesinin kurulması ile Nöro-psikiyatri Kliniği; Nöroloji, Psikiyatri, Çocuk Psikiyatrisi ve Beyin Cerrahisi kürsülerine ayrılmış, İhsan Şükrü Aksel 1973 yılına kadar Psikiyatri Kliniği Kürsü başkanlığını yürütmüştür.

İhsan Şükrü Aksel, Üniversite Yasası gereği, 1973 yılında yaş haddi nedeniyle emekli olmuş. Emekli olduktan sonra bilimsel araştırma ve çalışmalarını sürdürmüş, bilimsel toplantılara panellere, seminerlere katılmıştır. İhsan Şükrü Aksel, 1 Nisan 1987 tarihinde vefat etmiştir.

İhsan Şükrü Aksel, 1914 yılında kurulmuş olan ve ülkemizin en eski ve köklü bilimsel derneklerinin başında yer alan Türk Nöro-Psikiyatri Derneği'nin kuruluşundan beri yapılan çalışmaların, toplantılarının, çoğuna katılmış olup, 1951-1973 yılları arasında Derneğin Başkanlığını üstlenmiştir. İhsan Şükrü Aksel, 1930 yılında kurulan Türkiye Akıl Sağlığı Derneği'nin (Akıl Hıfzısıhhası) kurucusu olup, uzun yıllar başkanlığını da yapmıştır. İhsan Şükrü Aksel, 1951 yılında Akta Nöro-Psikiyatri adlı bilimsel dergiyi kurmuş, dergi 1961 yılına kadar yayını sürdürmüştür. 1964 yılında İhsan Şükrü Aksel'in başkanı olduğu Türk Nöro-Psikiyatri Derneği'nin yayın organı olan Nöro-Psikiyatri Arşivi adlı dergi yayın hayatına girmiş olup, halen etkin biçimde yayımını sürdürmektedir.

1958 yılında, Bulgar Hükümeti Otlicnik nişanını, 1959 yılında, Fransız Hükümeti, Legion d'Honneur madalyasını almıştır. Ord.Prof.Dr.İhsan Şükrü Aksel, 1971 yılında, Meksika'da yapılan V.Dünya Psikiyatri Kongresi'nde Dünya Psikiyatri Federasyonu'nun bütün dünyadan seçtiği en ünlü 16 psikiyatr arasında yer almış, adı kongre binasında bulunan tabelaya yazılmıştır. Son olarak, 1983 yılında Cumhurbaşkanının elinden TÜBİTAK Hizmet Ödülünü almıştır.

Ord.Prof.Dr.İhsan Şükrü Aksel'in başta Psikiyatri, Psikozların Anatomisi, Nörotrop Virusu Anseflaitler olmak üzere beş kitabı, Türkçe, Almanca, Fransızca, İngilizce, İtalyanca dillerinde yayınlanmış üçyüzden fazla bilimsel araştırması, çalışması, makalesi vardır. İhsan Şükrü Aksel, Almanya'da yayınlanan dünyanın en ünlü Patolojik Anatomi kitabında kuduz konusunu yazmış ve kendi görüşlerini bildirmek fırsatını bulmuştur.

Kaynaklar

- Adasal,R: Ruh Hastalıkları Psikozlar. Örnek Matbaası Ankara (1955).
- Adasal,R: Mahzar Osman Hocayı Anarken. Nöro-Psikiyatri Arşivi, Cilt: 8, Sayı: 3-4 (185-187) İstanbul (1971).
- Adasal,R: Medikal Psikoloji. Minnetoğlu Yayınları İstanbul (1977).
- Aksel,İ.Ş: Psikiyatri İsmail Akgün Matbaası İstanbul (1959).
- Aksel,İ.Ş: Mahzar Osman Hoca Nöro-Psikiyatri Arşivi, Cilt: 8, Sayfa 3-4 (181-184) İstanbul (1971).
- Aksel,İ.Ş: Türk Psikiyatri Tarihine Bakış. Nöro-Psikiyatri Arşivi, Cilt: 15, Sayı: 3-4 (81-87), İstanbul (1978).
- Bayrak,O: Türkiye’de Gazeteler ve Dergiler Sözlüğü (1831-1993). Küll Yayınları İstanbul (1994).
- Bayülkem,F: İlk Türk Nörologları ve Ülkemizde Nöroloji, Nöroşirürji Çalışmalarının Tarihi Gelişmesi, İstanbul (1993).
- Cebiroğlu,R: Mahzar Hoca ve Çocuk Sorunları, Nöro-Psikiyatri Arşivi, Cilt 8, Sayı: 3-4 (188-190) İstanbul (1971).
- Demirhan,A: Kısa Tıp Tarihi, Bursa Üniversitesi Basımevi, İstanbul (1980).
- Erkoç,Ş: Mahzar Osman, 3P Dergisi, (2004).
- Fethin 511.Yıldönümü Konferansları. Baha Matbaası, İstanbul (1964).
- Frik,F: Özel Sayı, Dirim, İstanbul (1989).
- Gökay,E.K: Ruh Hastalıkları, Psychiatrie. Başarı Basımevi, İstanbul (1939).
- Grebene,B: Müzikle Tedavi. Güven Kitabevi Yayınları. Ankara (1978).
- Gürkan,K.İ: İstanbul Üniversitesi’nin Başlangıcı. Fakülteler Matbaası, İstanbul (1953).
- Gürkan,K.İ: Türk Hekimliğinin Tarihçesi. İstanbul (1965).
- Gürkan,K.İ: Türkiye’de Hekimliğin Batıya Dönüşü. Yenilik Basımevi, İstanbul (1967).
- İlal,G, Kazancı,A: Historical Backgrounds of Scientific Thinking and The Concept of Psychosomatic Medicine. In the Middle East. Proceeding of 13th. Europ. Conf Psychosomatic İstanbul (1981).
- İlal,K.G: Son 100 yılda Türkiye’de Genel Çizgileriyle Psikiyatri ve Psikosomatik Hekimliğin Gelişimi. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Dergisi. Cilt 12, Özel Ek Sayı (355-372) İstanbul, (1981).
- İlal,K.G: Sosyopolitik Devrimler Karşısında Psikiyatri Tıp Tarihi Araştırmaları (47-62) İstanbul (1977).
- İslam Ansiklopedisi. Milli Eğitim Basımevi, İstanbul (1950).
- Köknel,Ö: Kötü Ruhdan Ruh Sağlığına, Alfa Yayınevi, İstanbul (1998).
- Köknel,Ö: Genel ve Klinik Psikiyatri, Nobel Tıp Kitabevi, İstanbul (1989).
- Köknel,Ö: Türk Psikiyatri Tarihi. Türk-Yunan Psikiyatri Günleri, İstanbul (1994).
- Köknel,Ö: Aksel Hoca, Nöro-Psikiyatri Arşivi, İstanbul (1997).
- La Psychiatrie Dans Le Monde. Encyclopedie Medico-Chirurgicale Paris (1955).
- Meslekte 50 Yıl. İstanbul Tabip Odası, İstanbul (1971, 1972, 1973, 1974, 1975).
- Pichot,F: A Century of Psychiatry. Roche Yayınları, Basel, Paris (1983).
- Unat,E.K: Ord.Prof.Dr.Ahmet Süheyl Üniver (1898-1986). Edebiyat Fakültesi Basımevi, İstanbul (1986).
- Unat,E.K: Tıp Tarihindeki İlerlemelerin Tarihi, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Vakfı Yayınları: 4 İstanbul, (1988).
- Unat,E.K: 50 Yıl Önce Ölen 8 Büyük Türk Hekimi, İ.Ü.Cerrahpaşa Tıp Fakültesi ve Türk Tıp Tarihi Kurumu, İstanbul (1986).
- Ünver,A.S: The origins of History of Turkish Medicine, İ.Ü.Tıp Tarihi Enstitüsü Yayınları, 53, İstanbul (1958).
- Uzman,M.O: Tababeti Ruhiye, Kader Basımevi, İstanbul (1941).
- Ünver,A.S: 750 yıl önce Kayseri Tıbbiyesi (1206-1956). Tıbbiyeli Yayınları İstanbul (1956).
- Ünver,A.S: Türkiye’de Psikiyatri Tarihi Üzerine, İstanbul (1970).

20. yüzyılın İkinci Yarısı ve 21. Yüzyılın Başında Türkiye’de Psikiyatri

Dr. M. Orhan Öztürk

*Prof. Dr., Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Psikiyatri AD emekli öğretim üyesi
Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği Başkanı (1977-1997),
Türkiye Psikiyatri Derneği Kurucu Başkanı (1995-1996),
Türkiye Bilimler Akademisi Şeref Üyesi (1997-...)*

Bir ülkede pikiyatrinin gelişmesi genel hekimlikte olan gelişmelerden olduğu gibi, başka bilimsel yeniliklerden, kültürel değişimlerden, politik akımlardan da etkilenebilmektedir. Bu bölümde bir hekimlik dalı olarak psikiyatrinin yakın tarihine, özellikle ülkemizdeki gelişmelere kısa bir kuşbakışı yapmaya çalışacağım. 20.yüzyılın birinci yarısına ilişkin Türk psikiyatrisinin tarihçesini değerli Prof. Dr. Özcan Köknel ayrı iki bölüm olarak bu kitap için yazmıştır.

20.yüzyılın ikinci yarısında dünya psikiyatrisinde, ülkemiz psikiyatrisini de etkileyen büyük gelişmeleri şöyle özetleyebiliriz:

- Psikofarmakolojinin gelişmesi
- Büyük hastane psikiyatrisinin çöküşü, topluma dönük sosyal psikiyatrinin gelişmesi
- Yeni tanı ve sınıflandırma dizgelerinin gelişmesi
- Nörobilimlerde ve moleküler genetikte hızlı ilerlemeler
- Psikanalitik psikiyatrinin gerilemesi, bilişsel davranışsal psikoterapinin yükselişi
- Hekimlik etiğinde ve hasta haklarında artan bilinçlilikle psikiyatride etik ilkelerin belirlenmesi

Son yarım yüzyıldaki Türk psikiyatri tarihinin ana konularını kabaca 1950-1980 arası ile 1980’den sonraki dönem olmak üzere iki zaman dilimine ayırarak sunmaya çalışacağım. Dönemleri ikiye ayırmamın ana nedeni ülkemizdeki gelişmelere dünyadaki gelişmelerle birlikte bakabilmek içindir.

1980’lerden önceki dönem bütün dünyada psikofarmakoloji çağının ve büyük akıl hastanelerinde köklü değişikliklerin başlaması ile belirlidir. Bu dönemin başlarında bütün dünyada sayıları çok fazla olan ve her biri binlerce hastaya bakım vermeye çalışan büyük akıl hastanelerinin artık hastaya yarardan çok zarar verdiği anlaşılmıştı. 1950’lerin ortalarından sonra antipsikotik ilaçların da kullanılmaya başlaması ile artık bu dev hastanelerdeki hastaların toplum içinde sağaltımını yapmaya, bakımını vermeye çalışan görüşler ve uygulamalar giderek daha yaygınlaşıyordu. Bu dönem aynı zamanda dünya psikiyatrisini oldukça etkileyen Amerikan psikiyatrisinde psikanalitik kuramın eğitimde ve klinik uygulamada ağır bastığı bir dönemdir. 1980’ler ve sonrası ise, psikiyatride tanı ve sınıflandırma dizgelerindeki (DSM ve ICD) yenilikler, epidemiyoloji, psikofarmakoloji, nörobilimler, moleküler genetik ve bilişsel psikoloji alanlarında görülen hızlı gelişmeler ile psikiyatrinin daha bilimsel bir yapıya kavuşması dönemi olarak görülebilir.

Önce, yukarıda tanımını verdiğim her iki dönemi karşılaştıran bir bakışla klinik değerlendirme ve tanı konularını özetlemek isterim: Hekimliğin temeli klinik değerlendirmeye dayanır. Bilindiği gibi klinik değerlendirmede psikiyatrik görüşme muayenesinin en önemli parçasıdır. Başka değerlendirme yöntemleri ve araçları psikiyatrik görüşmeye destek niteliğindedir.

Klinik Değerlendirme

Psikiyatrik görüşme, psikolojik testler, sosyal hizmet uzmanının aldığı aile öyküsü, hemşire gözlemleri ve laboratuvar bulgularına dayandırılarak yapılır. Son yıllarda bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de eğitimde yapılandırılmış görüşmelerin yaygınlaşması ile psikiyatrik görüşme türü daha çok **ilişkiye yönelik** görüşmeden **belirtiye yönelik** görüşme türüne doğru bir değişim göstermiştir. Bu da psikiyatrik tanı ve sağaltımın hasta hekim ilişkisinin inceliklerine yönelik bir eğitimden çok belirtilerin tanınması, tanıların konması ve tanıya göre sağaltımın ayarlanmasına yönelik bir eğitimin yaygınlaşmasına yol açmıştır. Bu değişim ülkemizdeki psikiyatri eğitimini ve uygulamalarını belirgin biçimde etkilemiştir.

Laboratuvar İncelemeleri

1980li yıllara dek EEG, kan biyokimyası, seyrek olarak beyin omurilik sıvısı, pnömoan-sefalografi, anjiyografi gibi daha çok nörolojinin, beyin cerrahisinin yöntemleri kullanılırdı. **1980'lerden sonra**, daha geliştirilmiş EEG ile bilgisayarlı beyin haritalaması, uyku laboratuvarında uyku bozukluklarının incelenmesi, bilgisayarlı beyin tomografisi (BBT), manyetik rezonans (MR), işlevsel MR (fMR), spektrofotometre (SPEKT), pozitron emisyon tomografisi (PET) gibi ileri teknolojisi olan araçların araştırmalarda, bazılarının da klinikte kullanıldığını görüyoruz.

Ülkemizin, 20.yüzyılın ikinci yarısında geliştirilen değişik muayene ve değerlendirme teknikleri ve laboratuvar olanakları bakımından gelişmiş ülkelerdekenden çok farklı olmadığı görülmektedir.

Sağaltım Yöntemleri

1950-1980 arası dönemde dünya psikiyatrisinde sağaltım alanında köklü değişikliklerin yaygınlaşmıştır. 1950 öncesi kullanılan birçok yatıştırıcı ilaç ve yöntemlerin ve şizofreni sağaltımında yaygın uygulanan ensülinle koma sağaltımının 1960'lardan sonra kullanımdan tümden kalkmıştır. 1940-1960 arasında çok sık kullanılan elektro-konvulsif sağaltım (EKT) 1960'lardan sonra giderek çok daha az uygulanmakla birlikte, ağır ruhsal çökkünlüklerin sağaltımında etkili bir araç olarak yerini korumaktadır. Bunun yanı sıra ışıkla sağaltım, uyku yoksunluğu sağaltımı gibi yöntemler de geliştirilmiştir. Bu dönem psikiyatride **psikofarmakoloji** çağının başladığı ve hızla geliştiği dönemdir. Bu dönemde birçok ruhsal bozuklukta etkili ilaçların yaygın kullanımı ile birlikte psikanalizin ve uzun süreli psikoterapi uygulamalarının giderek azaldığı ve bunların yerine daha kısa süreli bilişsel-davranışçı sağaltım türlerinin hızla geliştiği ve yaygınlaştığı görülmektedir. **Ülkemiz**, değişik sağaltım türleri bakımından (psikofarmakolojik, somatik ve bilişsel davranışsal psikoterapiler vb) dünya ülkeleri arasında oldukça gelişmiş durumdadır. Son 30 yılda grup psikoterapileri, psikanaliz ve psikanalitik psikoterapiler bakımından da önemli

gelişmeler olmuştur. Bu kitabın ilerleyen sayfalarında ilgili dernekler bu gelişmelere daha açıklık kazandıracaklardır.

Psikiyatrik Hizmet, Araştırma ve Eğitim Kurumları

1950 öncesi dönemde ülke psikiyatrisini, büyük oranda **Bakırköy, İstanbul Üniversitesi ve Gülhane Askeri Tıp Akademisi** psikiyatri klinikleri temsil ediyordu. Bunların yanı sıra **Elazığ** ve **Manisa** ruh hastalıkları hastaneleri de etkin klinik hizmetlerini sürdürüyorlardı. 1945'te kurulan **Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi** psikiyatri kliniği ile 1950'lerden sonra kurulan **Cerrahpaşa Tıp, Ege Tıp ve Hacettepe Tıp psikiyatri** kliniklerinin etkinlikleri giderek belirgin olmaya başlamıştı. 1970'li ve 1980'li yıllarda ülkenin en büyük hastanesi ve en çok uzman yetiştiren merkezi olan **Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesinde**, önce **Dr. Faruk Bayülkem**, sonra **Dr. Yıldırım Aktuna**'nın başhekimliği dönemlerinde çağdaş psikiyatri doğrultusunda hem klinik hizmetlerinde, hem eğitimde önemli değişiklikler başlatılmıştır. 1980'den sonra bu hastane çağdaş psikiyatri eğitimi ve uygulaması bakımından giderek ülkenin en önemli merkezlerinden biri olmuştur. Bu dönemde **Adana** ve **Samsun**'da ikiyüzer yataklı iki hastane diğer devlet hastanelerine eklenmiştir.

Bu dönem içinde, İstanbul Üniversitesinin iki önemli kliniği olan Çapa ve Cerrahpaşa klinikleri Türk psikiyatrisinin **Mazhar Osman, İhsan Şükrü Aksel** gibi kurucu büyüklerinin öğrencileri sayesinde ve daha çok Avrupa psikiyatrisinin bilimsel gelenekleri ile ülke psikiyatrisine önemli katkılarını sürdürüyorlardı. Aynı dönemde, **Rasim Adasal**'ın öncülüğünde 1945'te kurulan Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri kliniği de toplumsal ve sosyal ve psikodinamik psikiyatriye daha ağırlık veriyordu. Toplum içinde konuşmayı, toplumu aydınlatmayı seven Rasim Adasal ülkenin değişik yörelerinde halka ruh sağlığı ve bozuklukları alanında konferanslar veriyordu. Daha sonra kurulan Ege Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesi Tıp fakültelerinin psikiyatri bölümlerinin de gelişmesi ile çağdaş psikiyatrinin ülkede yerleşmesine katkılar genişlemiştir. Bu merkezler 1950'den sonraki dönemde şu ana konularda ülke ruh hekimliğine önemli katkı sağlamışlardır:

Asistan eğitimi ve uzman yetiştirme

Hasta bakımı ve sağaltımı

Araştırma ve yayınlar

Yan dalların oluşturulması

Dernekleşme girişimleri

Ülke çapında etkili olan kongreler, toplantılar düzenleme

1965-1970 arasında Erzurum'da Atatürk, Diyarbakır'da Dicle, 1970'lerden sonra Adana'da Çukurova, Bursa'da Bursa, Antalya'da Akdeniz, Eskişehir'de Anadolu, Trabzon'da Karadeniz, Kayseri'de Gevher Nesibe, İzmir'de Dokuz Eylül, Samsun'da 19 Mayıs, İstanbul'da Marmara, Edirne'de Trakya üniversitelerinin tıp fakültelerindeki psikiyatri bölümleri eğitim, araştırma ve klinik hizmetler bakımından ülke psikiyatrisine önemli katkıda bulunmaya başladılar.

1980 sonrası

1980 askeri darbesi ile oluşan askeri yönetim döneminde Türkiye'de demokrasi büyük ölçüde askıya alınmıştı. Bu dönemde ve sonrasında, Türkiye Cumhuriyetinin temeli olan Atatürk devrimlerine karşı 1950'lerden beri giderek büyüyen devrim karşıtı siyasal akımların daha bü-

yük boyutlara ulaştığı ve 2000’li yılların başında ülkenin genel toplumsal ve siyasal gidişinde egemen bir güçler topluluğu durumuna geldiği görülmektedir. 1982’de çıkarılan Yüksek Öğretim Kurumu yasası ile üniversite özerkliği büyük oranda azaltılmış, üniversiteler depolitize edilmiş ve yönetim yetkeci (otoriter) rektörlere devredilmişti. Yüksek Öğretim Kurumu’nun yetkeci yapısı içinde ve siyasal güçlerin istekleri doğrultusunda ülkenin birçok ilinde yeterli ön hazırlıklar yapılmadan çok sayıda yeni üniversite ve tıp fakültesi açılmıştı. Böylece, kuruluşlarını tamamlamış olan ve yukarıda adı geçen büyük tıp fakültelerinin psikiyatri bölümlerine, Anadolu’nun değişik yerlerinde kurulan yeni tıp fakültelerinin psikiyatri klinikleri eklendi. Bu yeni kurulan üniversitelerin bir kesimi atanmış genç öğretim üyelerinin büyük çabaları ile önemli atılımlar yaparken, bir kesimi de yıllarca fazla gelişim gösteremediler. Atılımcı üniversitelerin tıp fakültelerinde kurulan psikiyatri bölümlerinin birçoğu Anadolu’da eğitim ve araştırma alanlarında önemli gelişmeler gerçekleştirebilmişlerdir.

Tablo 1

2008 yılında ülkemizde klinik eğitim, araştırma ve sağaltım olanakları (Karaoğlu A 2009)

Devlet Hastanelerinde toplam yatak sayısı	
Kadro yatak:	265166
Mevcut yatak:	490263
Toplam hekim sayısı:	103177
Devlet ruh sağlığı hastanelerinde yatak:	4046
Devlet genel hastanelerinde psikiyatri yatağı:	2049
Devlet hastanelerinde görevli psikiyatri uzmanı:	655
Devlet hastanelerinde eğitim gören psikiyatri asistanı:	416
Özel hastanelerde toplam psikiyatri yatağı:	368
Toplam üniversite sayısı:	130
Tıp fakültesi sayısı:	
Üniversite hastanelerinde psikiyatri yatağı:	1026
Üniversite hastanelerinde psikiyatri uzmanı:	258
Üniversite hastanelerinde eğitim gören psikiyatri asistanı sayısı:	465
Toplam psikiyatri uzmanı sayısı:	1205
Toplam psikiyatri asistanı (uzmanlık eğitimi görmekte olan) sayısı:	899

Yan Dalların Gelişmesi

20. yüzyılın sonlarına doğru dünya psikiyatrisindeki büyük gelişmelere koşut olarak uzmanlık alanı çok değişik yönlerde genişlemiştir. Bu nedenle psikiyatrinin değişik konuları klasik anlamda birer yan dal olmasa bile genel yönelimi belirginleşmiş çalışma alanları olarak ayrışmaya başlamıştır. Örneğin *çocuk ve ergen psikiyatrisi, sosyal, transkültürel, biyolojik, dinamik, varoluşcu, epidemiyolojik, adli psikiyatri alanları, psikanaliz ve psikoterapi, yaşlılık psikiyatrisi, psikosomatik hekimlik, konsültasyon liyezon psikiyatrisi*.

Bunlardan *çocuk ve ergen psikiyatrisi* başlangıçta psikiyatri ile çok iç içe olan bir yan dal olarak çalışmışsa da 1980’lerden sonra genel psikiyatriden hızla bağımsızlaşmıştır. Ancak, özellikle uygulamalı eğitim bakımından yakın işbirliği sürmektedir. Bu saydığım alanlardan yalnız çocuk ve ergen psikiyatrisi bir ana uzmanlık dalı olarak resmileşmiş, diğerleri ise, aralarında bir yan dal olarak tanınmak için çaba gösterenler olmuşsa da, genelde ruh hekimlerinin kendi ilgilerine göre derinleştikleri alanlar olarak kalmıştır. Özellikle akademik ortamda, bu tür ilgi alanlarında yoğunlaşan araştırmalar ve eğitim genel psikiyatrinin ufkunu çok genişletmiştir.

Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi

1956'da Prof. Dr. *İhsan Şükrü Aksef*'in girişimi ile İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesinde (Çapa) bir çocuk psikiyatrisi birimi kurulması ve gelişmesi için ilk adım atılmış ve Dr. Velhan Özbek bu göreve atanmıştı (*Köknel 1998*). Ancak, çocuk psikiyatrisi eğitimi görmüş bir hekimin öncülüğünde ilk çocuk psikiyatrisi birimi A.B.D.'de uzmanlık eğitimi görmüş olan Dr. *Mualla Öztürk (Süler)* tarafından 1958'de Hacettepe Çocuk Hastanesinde kurulmuştur. Daha sonraki yıllarda İstanbul Üniversitesi Çapa Tıp Fakültesinde Prof. Dr. Rıdvan Cebiroğlu'nun girişimleri ile ilk olarak yataklı servisi olan ayrı bir çocuk psikiyatrisi kliniği kurulmuştur. Hacettepe Tıp Fakültesinde çocuk psikiyatrisi bölümünü kuran Prof. Dr. Mualla Öztürk 1972 yılında Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesinde çocuk psikiyatrisi bölümünü kurmak üzere Hacettepeden ayrılmış ve Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi çocuk psikiyatrisi bölümünün kurucusu olmuştur. Daha sonraki yıllarda ülkenin birçok üniversite ve hastanesinde çocuk psikiyatrisi bölümleri açılmıştır. Çocuk ve ergen psikiyatrisi alanı 1973 tarihinde Sağlık Bakanlığınca psikiyatrinin bir yan dalı olarak tanında ve bir üst uzmanlık niteliğini kazandı. Çocuk ve ergen psikiyatrisi 1990 yılında Yüksek Öğretim Kurulunca bir ana bilim dalı olarak kabul edilmiş ve bir uzmanlık dalı olarak en azından üniversitelerde bağımsız bir uzmanlık alanı olmuştur.

Psikiyatri Eğitimi

1940'ların ortalarına dek nöroloji ve psikiyatri tek bir uzmanlık dalı olarak "asabiye mütehassısı" daha sonra da kısmen ayrılarak "ruh ve sinir hastalıkları uzmanı ya da sinir ve ruh hastalıkları uzmanı" şeklinde belgeleniyordu. Bu yıllarda ülkede uzmanlık eğitimi veren Gülhane Askeri tıp Akademisi ve İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesinde bu uzmanlık dalları kendi kliniklerinde artık ayrılmış uzmanlık dalları olarak çalışmaya başlamışlardı. Eğitim de ayrı kliniklerde yapılıyordu. 1945'te kurulan Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesinde psikiyatri kliniği ve eğitimi daha başından beri nörolojiden ayrı olarak etkinliğini sürdürüyordu. Daha sonra kurulan bütün fakültelerde de psikiyatri ayrı bir bölüm olarak kurulmuştur. 1980'lerden beri psikiyatri uzmanlığı "ruh sağlığı ve hastalıkları uzmanı" olarak belgelenmektedir.

Türkiye'de mezuniyet öncesi ve sonrası düzeylerde psikiyatri eğitimi 20. yüzyılın başlarından beri giderek artan ve gelişen eğitim kurumlarında sürdürülmektedir. Tıp fakültelerinde yapılan mezuniyet öncesi eğitimde genelde az sayıda medikal psikoloji, kişilik gelişimi ve klinik psikiyatri derslerinin yanı sıra eğitimin 5. yılında 2-4 haftalık stajlarda ve 6. yılında 4 haftalık enternlik programı çerçevesinde uygulamalı klinik eğitim yapılmaktadır.

Psikiyatri uzmanlık eğitimi beş yıldır. Bu sürenin 3 ayı dahiliye, 6 ayı nöroloji ve 6 ayı çocuk psikiyatrisinde geçmektedir. Eğitimin içeriği büyük oranda tanı ve sınıflandırma, nörobiyoloji, psikofarmakoloji ve somatik sağaltım yöntemlerini içermektedir. Kimi merkezlerde dinamik psikiyatri kavramları, temel psikoterapi bilgileri de eğitimde ağırlık taşımaktadır. Beş yıllık psikiyatri uzmanlık eğitiminde klinik psikiyatri alanında oldukça yeterli kuramsal ve uygulamalı bilgiler kazanılmaktadır. Her uzman adayı süresi tamamlanmadan önce özgün bir araştırmayı tez olarak sunduktan sonra bir jüri önünde sınavdan geçerek uzmanlık diplomasını alabilmektedir.

Ülkemizde henüz uzmanlık eğitiminde ülke çapında ölçünleştirme (standardizasyon) sağlanamamıştır. Bu nedenle eğitimin niteliği ve niceliği kurumdan kuruma büyük farklılıklar göz-

terebilmektedir. Son yıllarda giderek artan biçimde eğitimin içeriği ve niteliği sorgulanmakta, tartışılmaktadır. Bu nedenle yeni bir 2000'li yılların başlarında ülkemizdeki mezuniyet öncesi ve sonrası eğitiminin önemli sorun alanlarını kısaca sıralamakta yarar görüyorum.

- En iyi eğitim kurumlarımızda bile her yönden yeterli eğitim yapıldığını söylemek güçtür. Üniversiteler de olmak üzere bütün eğitim merkezlerinde klinik hizmet yükünün fazlalığı, döner sermayeye katkısı artırma, özel muayenehanelere yönelme gibi nedenlerle eğitim ve araştırma ikincil duruma düşebilmektedir.
- Ülkemizde belli yasal süreler ve sınavlar dışında eğitimin içeriğini, niteliğini belirleyebilecek, denetleyebilecek kurumlar ve yaptırımlar yoktur.
- Eğitimde beklenen olmazsa olmaz koşullar yeterince belirlenmemiştir. Değişik kurumlar arasında çok önemli nitelik ve nicelik farklılıkları bulunmaktadır. Son yıllarda bölümler arası etkileşimler arttıkça, Türkiye Psikiyatri Derneği'nin yeterlik sınavları, asistan eğitim programları ve başka etkinlikleri geliştikçe, değişik kurumlarda iyileştirmeye yönelik çalışmalar artmaktadır.
- Mezuniyet sonrasında sürekli eğitim programlarında gelişmeler olmakla birlikte, kişinin kendi ilgisi dışında katılmayı isteklendirecek, ödüllendirecek uygulamalar ve yaptırımlar hemen hiç yok gibidir.

Bu ve başka toplumsal, ekonomik, siyasal nedenlerle günümüzde tıp fakültelerini bitirerek doktor olan kişilerin çoğu depresyon, şizofreni gibi önemli ruhsal bozukluklara tanı koymakta güçlük çekmektedir. Psikiyatri uzmanları da ilaç sağaltımlarını oldukça iyi bilse bile, çoğu uygulamalı psikoterapi eğitimi görmemektedir.

Psikanaliz ve Psikoterapi Eğitimi

1990'lara dek ülkede psikanalitik psikiyatri ve psikoterapi eğitimi ve uygulaması belli bazı kurumlarda sınırlı biçimde sürdürülüyordu. Dinamik psikiyatri temellerine dayanan ilk eğitim ve uygulama girişimlerinin 1950'li yılların sonlarında, A.B.D.'de eğitim görmüş olan Prof. Dr. **Nevzat Akabay** tarafından Gülhane Askeri Tıp Akademisinde başlatılmıştır. 1964 yılında, A.B.D. uzmanlık ve uzmanlık sonrası eğitim görmüş olan Dr. **Doğan Karan**, Dr. **Leyla Zileli** ve Dr. **M. Orhan Öztürk**'ün kurmuş oldukları Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Bölümü, daha sonra katılan Dr. **Ahsen Orhon** ve Dr. **Yusuf Savaşır**'ın da katkıları ile bütün mezuniyet öncesi ve sonrası eğitim programlarını ve klinik uygulamalarını psikodinamik psikiyatri temellerine oturtmuşlardı.

İstanbul'da ilk kurumsal psikanaliz uygulamaları ve eğitimi Berlin Psikoterapi Enstitüsünde eğitim görerek psikanalist olan Prof. Dr. **Ulviye Etaner** tarafından 1971-1978 yılları arasında önce muayenehanesinde, 1978-1989 yılları arasında İstanbul Tıp Fakültesi Çocuk Psikiyatrisi Anabilim Dalı bünyesinde olmuştur. 1989 yılında üyesi olduğu Berlin Psikoterapi Enstitüsüne başvurusu sonrasında, enstitüden eğitim analizi yapabileceğine ilişkin bir belge alarak psikanaliz eğitimi vermeye başlamıştır. 1992 yılı sonunda Murat Şefik Etaner Psikoterapi Eğitim Vakfı'nın (MEPEV) kurulmasıyla birlikte, psikanaliz eğitim sürecine Vakıf bünyesinde devam edildi. Bu Vakfın 200'li yıllarda artık işlevini tamamladığı görülmektedir ((Tükel)

Prof. Dr. Ulviye Etaner'in çalışmaları ve gene Almanya'da eğitim görmüş olan Prof. Dr. **Günseli Koptagel-İlal**'in Cerrahpaşa Tıp Fakültesindeki öğretileri daha sonraki yıllarda İstanbul'da

gelişecek olan psikanaliz ve psikoterapi etkinliklerinin ilk adımlarını oluşturmuştu. 1970’li yılların başlarında Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri bölümünde Dr. **Abdulkadir Özбек** öncülüğünde psikodrama uygulamaları ve eğitimi başlatıldı. Bu etkinlik kısa sürede ülke çapında genişleyen bir ilgi gördü ve ülkede ilk kez **Psikodrama ve Grup Psikoterapileri Derneği** kuruldu. Bu derneğin kuruluşu ile ilgili bilgiler bu kitapta ayrı bir bölümde verilmiştir. Bu derneğin önemli bir etkinliği her yıl Bergama’da yapılan uluslararası psikodrama ve grup psikoterapisi kongresidir.

1980’lerden sonraki dönem dünyada tanınimsel (nozolojik) ve biyolojik psikiyatrinin hızla geliştiği, bütün psikiyatri eğitimine ve uygulamasına egemen olduğu yıllardır. Ülkemizde de böyle olmasına karşın, 1990’lı yılların başlarında ülkemizde genç uzmanlar ve asistanlar arasında psikanalitik psikiyatriye ve psikoterapiye ilginin de hızla artmakta olduğu görülür. Bu artan ilginin önemli nedenleri arasında Almanya’da Düsseldorf psikanaliz enstitüsünde çalışmakta olan Dr. **Celal Odağ**’ın İzmir’de, psikanaliz eğitimini Paris’te tamamlamış olan Dr. **Talat Parman**’ın İstanbul’da özverili ve direşken (sebatlı) çalışmaları bulunmaktadır. Bu çalışmaları yürütenlerin yazıları ayrı bölümlerde sunulmuştur. A.B.D.’de uzun yıllar psikanaliz alanında ve toplumsal çatışmaların psikanalitik incelemelerinde çalışarak önemli yapıtlar vermiş olan Dr. **Vamık Volkan** bu yıllarda Türkiye ile ilişkisini sürdürmüş ve 21. yüzyılın başlarında bu ilişkiyi artırarak ülkede psikanalitik çalışmaların ilerlemesine önemli katkıda bulunmuştur.

Bu süre içinde çoğu Ankara ve İstanbul’dan olmak üzere altmışı aşkın psikiyatri uzmanından ve klinik psikologdan oluşan bir grup “kendilik (self) psikanalizi” konusuna yönelmişlerdir. Bu grup Chicago Psikanaliz Enstitüsünden Dr. **Allen Siegel** ile ilişki kurdular. Eğitimlerini hem Allen Siegel ve arkadaşlarını İstanbul’a getirerek, hem de özgün biçimde elektronik ortamda grup eğitimi ve denetimi olanakları sağlayarak eğitimlerini sürdürmektedirler.

Dernekler

Ülkemizde psikiyatri ve ruh sağlığı alanında en eski *dernekler Raşit Tahsin, Mazhar Osman Uzman, İhsan Şükrü Aksel, Fabrettin Kerim Gökay* ve diğerlerinin öncülüğünde kurulmuş olan “**Tababeti Ruhiye**”, “**Türk Nöro-psikiyatri**”, “**Akıl Hıfzıssıhhası**” dernekleri ile Ankara’da *Rasim Adasal* öncülüğünde kurulan “**Ankara Nöropsikiyatri Cemiyeti**” olmuştur. Ankara Nöropsikiyatri Cemiyeti 1961 yılında **Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği** adını almış ve kamu yararına dernek niteliğini kazanmıştır. Günümüzde etkinlik gösteren derneklerin büyük çoğunluğu 1980’lerden sonra kurulmuşlardır.

Türkiye Psikiyatri Derneği’nin Kuruluşu

20.nci yüzyılın birinci yarısında kurulan ve etkinliklerini İstanbul’da yürüten Nöro-Psikiyatri Cemiyeti, Akıl Hıfzıssıhhası Cemiyeti, 1950’lerde kurulan ve sonradan Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği adını alan Ankara Nöropsikiyatri Cemiyeti ülkedeki bütün ruh hekimlerini temsil edebilecek nitelikte gelişemediler; büyük oranda yerel dernekler olarak kaldılar. Bu nedenle uzun süreden beri ülkedeki ruh hekimleri arasında bütün psikiyatri topluluğunu temsil edebilecek bir derneğin kurulması büyük bir gereksinim olmuştur. Bu kitapta Türkiye Psikiyatri Derneği ile birlikte psikiyatri ile bağlantılı başka derneklerin kuruluşuna ilişkin bölümler konuyu daha geniş açıklamaktadır. **Psikiyatri Asistanları ve Uzmanları Derneği’nin (PAUD)** öncü girişimi ve ülkenin belli başlı üç derneği olan **Türk Nöropsikiyatri Derneği, Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği ve İzmir Psikiyatri Derneği’nin** işbirliği ile düzenlenen toplantılar-

da yapılan tartışmalar ve birkaç yıl süren bir hazırlık döneminden sonra 1995 yılında **Türkiye Psikiyatri Derneği** kuruldu. Türkiye Psikiyatri Derneği kuruluşundan sonraki yıllarda hızla büyümüş ve 2009 yılı başında ülkenin değişik bölgelerinde açılan 20 şubesi ve 1920 üyesi ile ruh hekimlerinin %95'ini temsil eden bir üye sayısı gerçekleşmiştir. Derneğin psikiyatrinin değişik konularında bilimsel çalışma birimleri, toplantı düzenleme ve etik kurulları bulunmaktadır. Türkiye Psikiyatri Derneği ülkenin iki büyük psikiyatri kongresini düzenlemektedir: Güzün yapılan **“ulusal psikiyatri kongreleri”** ve baharda yapılan **“yıllık toplantılar”** (*bahar sempozyumları*).

Türkiye Psikiyatri Derneği'nin yanı sıra aşağıda adları verilen daha birçok dernek son 30 yıl içinde kurulmuş olup kendi özel alanlarında etkinliklerini sürdürmektedirler. Son yıllarda önemleri yadsınamıyacak, ama henüz kendilerini yeterince duyuramamış olan birçok yan dal derneğinin adları burada verilememiştir. Bu derneklerin bir kesiminin başkanları örgütsel öykülerini bu kitapta ayrı bölümler olarak yazmışlardır.

Dernekler ve Vakıflar

Türk Nöropsikiyatri Derneği (1914)
Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği (1954)
Türkiye Psikiyatri Derneği (1995)
Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Derneği (1990)
İzmir Psikiyatri Derneği (1994)
Türkiye Sosyal Psikiyatri Derneği (1992)
Türk-Alman Sosyal Psikiyatri Psikoterapi ve Psikososyal Sağlık Derneği
Biyolojik Psikiyatri Derneği
Anksiyete Bozuklukları Tedavi ve Araştırma Derneği
Bağımlılık Psikiyatrisi Derneği
Türkiye Grup Psikoterapileri Derneği (1984)
İstanbul Psikanaliz Derneği (2001)
Psikanaliz ve Psikanalitik Psikoterapiler Derneği (2003)
Halime Odağ Psikanaliz ve Psikoterapi Vakfı (1994)
Kognitif ve Davranışçı Terapiler Derneği (1995)
Kriz Derneği
İntiharı Önleme Derneği (1994)
Psikiyatri Hemşireleri Derneği
Şizofreni Dostları Derneği
Şizofreni Gönüllüleri ve Dayanışma Derneği

(2008) Türkiye’de Psikiyatri İle İlgili Derneklerin Sayısal Dökümü

Hasta Hakları ile ilgili dernekler: 26 (çok değişik illerde)
Şizofreni dostları dernekleri: 19 (değişik illerde)
Ruh sağlığını koruma, geliştirme, yardımlaşma dernekleri: 25
Yan dal dernekleri: 15
Meslek dernekleri : 17
Türkiye Psikiyatri Derneği şubeleri:20

Kongreler

Bu kitapta Dr. Ayşegül Yılmaz'ın kongrelerle ilgili bölümünde görüleceği gibi 1980'lerden sonra ülkemizde psikiyatri kongreleri hızla çoğalmış; katılım artmasının yanı sıra kongre bildirilerinin niceliği ve niteliği belirgin gelişme göstermiştir. 1995'ten sonraki yıllarda **Türkiye Psikiyatri Derneği**'nin önemli etkinliği olan **ulusal kongreler** yanı sıra, her yıl yapılan **bahar sempozyumları** da düzenleniş, katılımın genişliği ve bildirilerin niteliği açılarından ayrı birer kongre olmuşlardır. Türkiye Psikiyatri Derneği'nin kuruluşundan kısa bir süre sonra, Anadolu'nun değişik yörelerini temsil eden dernek şubeleri kurulmuş ve bu şubelerce düzenlenen **Anadolu Psikiyatri Günleri** de ülkedeki önemli kongre etkinliklerinden olmuştur.

1964'ten beri düzenli olarak ulusal psikiyatri kongreleri her yıl yapılmaktadır. Bu kongreler başlangıçta nöroloji ile birlikte düzenlenirken, 1980'lerin başından beri bu iki bilim dalının kongreleri ayrı yapılmaktadır.

20. yüzyılın ikinci yarısının sonlarına doğru ülkemizde psikiyatri alanında büyük bir örgütlenme sürecine girildiği görülmektedir. Bu kitapta yer alan birçok derneğin kendi özel konularına ilişkin kongre, sempozyum ve başka bilimsel toplantıları ülkemizde çok canlı ve etkileşimli bir psikiyatri topluluğunun oluştuğunu göstermektedir.

Dergiler

1951'de Prof. Dr. İhsan Şükrü Aksel'in başlattığı **Akta Nöro-Psikiyatri Dergisi** 1961'e dek sürmüştü. Türk Nöro-psikiyatri Derneği'nce çıkarılmakta olan **Nöro-psikiyatri Arşivi**, zaman zaman kesiklikleri olsa bile 1964 yılından beri ülkemizde çıkmakta olan en eski psikiyatri dergisidir. 1960'lı yıllarda Prof. Dr. Ayhan Songar'ın başkanlığında Cerrahpaşa psikiyatri grubunun çıkardığı Sempozyum Dergisi, 1980'lerden sonra "**Yeni Sempozyum**" adı ile yayımlanmaktadır.

Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı Dergisi de Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı Derneği'nin sahipliğinde Prof. Dr. **Bahar Gökler**'in yayın yönetmenliğinde 1994 yılında başlatılmış olup yılda üç sayı ile sürdürülmektedir. 1990'lı yıllarda oldukça yaygın bir yazar ve okuyucu **kitlesi olan Psikiyatri, Psikoloji ve Psikofarmakoloji (3P) Dergisi** Prof. Dr. **Emin Önder**'in yayın yönetmenliğinde çıkarılıyordu. Ne yazık ki bu dergi 200'li yılların başında yayından düştü.

1990'da **Türk Psikiyatri Dergisi** Prof. Dr. M. Orhan Öztürk ile birlikte bir grup Hacettepe genç ruh hekimlerince başlatılmıştır. Türk Psikiyatri Dergisi düzenli çıkışı, makalelerin adı saklı danışmanlarca (hakemler) değerlendirilmesi sayesinde niteliği giderek artan bilimsel içeriği ile kısa zamanda ülkenin en seçkin dergilerinden biri olmuştur. Zamanla Dergi'nin yayın kurulu genişlemiş ve Hacettepe dışı kurumlardan üyelerin sayısı artmıştır. 2002 yılında Prof. Dr. M. Orhan Öztürk yayın yönetmenliğinden ayrılmış ve Prof. Dr. Aylin Uluşahin yayın yönetmeni olarak seçilmiştir. Türk Psikiyatri Dergisi 2003 yılında Index Medicus-PUBMed'e girmiş ve 2005 yılında da SSCI'ye girerek uluslararası niteliğini güçlendirmiştir.

Türk Psikiyatri Dergisi'nin disiplinli ve nitelikli çalışmaları birçok başka genç meslektaşımızla uyaran olmuştur. 1990'lardan sonra ülkede birçok nitelikli dergi yayınlanmaya başlamıştır: **Düşünen Adam, Kriz, Klinik Psikiyatri, Anadolu Psikiyatri, Türkiye'de Psikiyatri dergileri** gibi.

Kitaplar

Türk Psikiyatrisinin öncüleri olan Mazhar Osman Uzman, Fahrettin Kerim Gökay, İhsan Şükrü Aksel ve Rasim Adasa'ın 20. yüzyılın birinci yarısında yazdıkları psikiyatri kitapları kendi çağlarında önemli eğitim ve başvuru yapıtları idi. Bu kitaplarla öğrencilerine çağdaş psikiyatriyi öğrettiler. Yirminci yüzyılın ikinci yarısından sonra, özellikle 1980'lerden sonra Türkiye'de hem değerli ders kitapları, hem de sınırlandırılmış özgül konularda (örneğin depresyon, şizofreni, psiko-farmakoloji, psikoterapi ...) çok sayıda kitap yayınlanmıştır. Bunların her birini burada veremiyorum. Ancak şunu belirtmek isterim ki psikiyatriye ilgi geliştikçe alandaki yayınlar artmakta, daha geniş okuyucu kitlesi doğmaktadır. Psikiyatri ve ruh sağlığı konularında toplumun eğitimi için Türkçe yazılmış ve çeviri olan kitap bulunmaktadır.

Ruh Sağlığı

Ülkemiz bir ruh sağlığı yasası olmayan nadir ülkelerden biridir. Son yıllarda Türkiye Psikiyatri Derneği'nin girişimleri ile Sağlık Bakanlığı'na bir ruh sağlığı yasası taslağı gönderilmişse de Bakanlık henüz bu tasarının yasalaşması amacı ile Büyük Millet Meclisine getirecek bir çaba içinde görünmemektedir. Şunu da unutmamak gerekir ki ruh sağlığı alanında güzel görünen yasaları olan toplumlarda da dev boyutlardaki ruh sağlığı sorunları süregelmektedir. Psikiyatri özellikle ilaçlarla sağaltım konusundaki büyük gelişmelere, büyük teknolojik ilerlemelere karşın zengin ülkeler de ruhsal hastalıklarla yeterli biçimde başedemedikleri gibi, koruyucu ruh sağlığını önde tutan özgün programlar geliştirememişlerdir.

Tıp Etiği

Yirminci yüzyılın ikinci yarısında dünyada çok önemli bir gelişme hekimlik ahlâkı (Tıp Etiği) ve hasta hakları konusunda olmuştur. 1960'ların ortalarına dek dünyada hekimliğin hemen her alanında hasta sağaltımı ve araştırmalar bakımından iyi tanımlanmış etik ilkeler bulunmuyordu, etik dışı uygulamalar oldukça yaygındı. Hekimler yalnızca Hipokrat andına uyarak iyi ve ahlaklı hekim olabileceklerine inanıyorlardı. İlk olarak Dünya Tıp Birliği 1964'te Helsinki Bildirisi ile hekimlik uygulamalarında ve araştırmalarda temel etik ilkeleri tanımladı ve bu ilkeler bütün dünya hekimler topluluğunca benimsendi. 1996'da Madrid Bildirisi ile ruh hekimlerine özgü ilkeler belirlendi. Bu ilkeler doğrultusunda ülkelerin çoğunda hem sağlık bakanlıklarında, hem üniversiteler ve araştırma kurumlarında etik kurullar oluşturuldu; etik dışı uygulamalara karşı yaptırımlar geliştirildi. Bu gelişmelere koşut olarak hasta hakları konusunda da birçok çalışmalar yapılmıştır. Türkiye Psikiyatri Derneği ruh hekimlerinin klinik uygulamalarında ve araştırmalarında hasta haklarını da önde tutarak etik kurullarla ilgili yönetmelik hazırlamış; bunların uygulanması için yaptırımlar belirlemiş ve etik kurullar oluşturmuştur.

Sonuç

Son olarak psikiyatrinin genel gidişi, geleceği ve ülkemizdeki gelişmelere kısaca değinmek isterim. Şunu rahatlıkla söyleyebiliriz ki Türk psikiyatrisi 20. yüzyılda dünyadaki gelişmeleri yakından izleyebilmiştir. Bu, büyük oranda üniversitelerimizin olduğu kadar, çok önemli değişimler gerçekleştiren üniversite dışı eğitim merkezlerimizin ve buralarda yetişen genç kuşakların

başarısındır. Tıpta Uzmanlık Sınavı kanımca hem üniversiteleri, hem üniversite dışı eğitim kurumlarını olumlu yönde çok etkilemiştir. Bu sınav sayesinde çalışan, yetenekli gençlerin üniversite dışı eğitim kurumlarına atanabilmesi sağlanabilmiştir. Dolayısı ile üniversite dışı eğitim kurumları hasta bakımında, araştırmada, yayınlarda ve eğitimde üniversitelerle yarışabilecek duruma gelmektedirler. Genç asistanlar ve uzmanlar artık kıdemlilerini soruşturarak, onları sıkıştırarak, onlarla tartışarak kurumlarının devingenlik kazanmalarında, atılım yapmalarında büyük itici güç olmaktadır. 15 yıldır yayınlanmakta olan Türk Psikiyatri Dergisi ve ondan sonra yayına başlayan ya da yayınlarına büyük ivme veren dergiler büyük oranda bu genç kitlece desteklenmektedir, beslenmektedir. 15 yıldır Türkiye Psikiyatri Derneği de onlar sayesinde gelişmektedir. Şuna inanıyorum ki bizim kuşakların gerçekleştiremediği eğitimin ölçünleştirilmesi (standartlaştırılması), bir ruh sağlığı yasaının ve düzeninin oluşturulması, Türk psikiyatrisinin dünyada tanıtılması gibi konularda bu genç kitle başarı sağlayacaktır.

Bu 50 yılda bütün bilim dünyasında olduğu gibi, ruhbilim ve ruh hekimliğinde de büyük gelişmeler olmuştur. Beynin biyokimyasını ve iç iletim düzeneklerinin açıklanmasında büyük adımlar atılmıştır. Moleküler kalıtım araştırmaları normal ve anormal davranışın kalıtsal geçişi hakkında önemli ipuçları vermeye başlamıştır. Bütün bu ilerlemelere karşın, beynin gizemli yapısının aydınlatılmasında daha gidilecek çok yol olduğu da bir gerçektir. Günümüzde nörobilimlerdeki gelişmeler kuşkusuz klasik ruh hekiminin kimliğini sorgulamasında ve yeni bir kimlik kazanmasında büyük rol oynamaktadır. Ruh hekimliği kendi içinden ve dışından doğan birçok nedenle etkilenmektedir; bu nedenlerle de ruh hekimi meslek kimliğini sorgulamak durumundadır. Örneğin, günümüzün küreselleşme diye adlandırılan egemen ve yaygın sosyo-ekonomik, politik süreçleri içinde gelişen pazar ekonomisi kuralları ile hekimlik uygulamaları ekonominin büyük baskısı altına sokulmaktadır. Buna koşut olarak ilaç endüstrisi de hekimlik uygulamalarını etkilemektedir. Bunların yanı sıra dünyanın gelişmiş zengin ülkelerinde bile hasta sayısına göre çok düşük sayıda kalan ruh hekimleri, bir yandan değişik tıp dallarından, pratisyen hekimlerden bir yandan da psikoloji, sosyal hizmet uzmanı gibi bağlantılı mesleklerden büyük bir rekabet baskısıyla karşılaşmaktadır. Bütün bu etkenler ruh hekimliğinin sınırlarının belirlenmesinde, ruh hekiminin kimliğini sorgulamasında ve yeni kimlik arayışında büyük rol oynamaktadır.

Ruh hekiminin kimliği bilimsel gelişmelerle ve toplumsal, ekonomik, politik değişmelerle, baskılarla ne denli karşılaşır karşılaşırsa karşılaşsın, hekimin evrensel hümanist kimliğinin fazla etkilenmemesi gerektiğine inanıyorum. Bu evrensel hümanist kimliğin de en önemli ögesi, hastaların tanısında ve sağaltımında hekimin elindeki **en etkili aracın hasta-hekim ilişkisi** olduğu gerçeğidir. Hasta-hekim ilişkisinin ve psikoterapinin beynin çalışmasındaki geçici ya da kalıcı etkileri nörobilimsel açıdan incelenbilse bile, geniş anlamda psikososyal bilimleri, örneğin psikolojiyi, toplumbilimi ve bilinçdışı psikolojisini, yani psikanalizi tümünden dışlayarak insan ilişkilerinin, hasta-hekim ilişkisinin ve psikoterapinin tam bir incelenmesinin yapılabileceğini düşünemiyorum.

Kaynaklar

- Adasal R (1977) Medikal Psikoloji. Minnetoğlu Yayınları İstanbul.
- Aksel İŞ (1978) Türk Psikiyatri Tarihine bakış. Nöro-Psikiyatri Arşivi, Cilt: 15, Sayı: 3-4 (81-87), İstanbul.
- Bayülkem F (1993) İlk Türk Nörologları ve Ülkemizde Nöroloji, Nöroşirürji Çalışmalarının Tarihi Gelişmesi, İstanbul.
- Cebiroğlu R (1971) Mahzar Hoca ve Çocuk Sorunları, Nöro-Psikiyatri Arşivi, Cilt 8, Sayı: 3-4 (188-190) İstanbul.
- Çetin M, Turgay A (2002) Modern Psikofarmakolojinin Ellinci Yılında Klorpromazinden Günümüze Antipsikotik Tedavinin Dünü, Bugünü. Klinik Psikofarmakoloji Bülteni 12: 211-226.
- Karaoğlu, A (2009) Sağlık Bakanlığı Ruh Sağlığı Dairesinin verileri.
- Köknel Ö (2002) Modern Psikofarmakolojinin Ellinci Yılında Türkiye’de ve Dünyada Psikofarmakoloji ve Psikofarmakolojik Araştırmaların Tarihçesi. Klinik Psikofarmakoloji Bülteni, 2002:12: 201-210.
- Köknel Ö (2009) 1950-2000 yıllarında Türk Psikiyatrisi. Bu kitapta bölüm.
- Öztürk, MO (2004) Ruh Sağlığı ve Bozuklukları. Dağıtım evi: İstanbul: New Nobel Yayınevi.
- Şemin S ve Aras Ş (2004) Temel Yönleriyle Psikiyatride Etik. İzmir: 9 Eylül Yayınları
- Tükel (2009) Türkiye’de Kurumsal Psikanaliz Uygulamalarının İlk Örneği Olarak MEPEV Deneyimi. Türkiye’de Psikiyatrinin Örgütsel Belleği Bl.3’de.

EKLER

Cilt 6 • Sayı 3 • Kış

PSIKİYATRİ DERNEĞİ BÜLTENİ

YILDA ÜÇ SAYI YAYINLANIR • ÜYELİK ÜCRETİNE İLAVESİZ GÖNDERİLİR

Türkiye Psikiyatri Derneği
5. Olağan Merkez Genel Kurulu

İzmiri sona eren yapıldı
TPD-MYK'nın
teşekkür bildirisi

**Ulusal Ruh Sağlığı
Politikası:
Veriler, Görüşler,
Yönergeleri**

Asiyehanlar sözünü söyleyecek
yeni olacak...

Müfredat Komisyonu
2004'de

ISSN 1308 - 3279

YILDA ÜÇ SAYI YAYINLANIR
ÜYELİK ÜCRETİNE GÖNDERİLİR

Cilt 11 • Sayı 3 • 2008

- Ruh Sağlığı Yasası, Sağlıkta Dönüşüm ve Psikiyatrinin Gündemi
- Küresel Ekonomik Kriz ve Ruh Sağlığı Üzerine Etkileri

Türkiye
Psikiyatri
Derneği
Bülteni

ISSN 1308 - 3279

YILDA ÜÇ SAYI YAYINLANIR
ÜYELİK ÜCRETİNE GÖNDERİLİR

Cilt 12 • Sayı 3 • 2009

- Joseph Beuys, İmî Knoebel, Katharina Sieverding ve Psikiyatri Eğitimi Bilimsel Çalışma Birimi
- Psikiyatri Eğitiminde "Gizli Müfredat" mı Var?
- Poliklinikte Bilişsel Davranışçı Terapi

TÜRKİYE PSIKİYATRİ
BÜLTENİ

YILDA ÜÇ SAYI YAYINLANIR • ÜYELİK ÜCRETİNE GÖNDERİLİR

Cilt 8 •

Bilim, etik ve dayanışma ile nice on yıllara

Ön Hazırlık

Türkiye Psikiyatri Derneği'nin Kuruluşuna Emek Veren Öncülere ve Psikiyatrinin Ufkunu Genişleten Derneklere Gönderilen Mektup

Sayın Dr.

Türkiye Psikiyatri Derneği Merkez Yönetim Kurulu'nca "Türkiye'de Psikiyatrinin Örgütsel Belleği" konulu bir Türkiye kitabın hazırlanması için görevlendirilmiş bulunuyorum. Bu örgütlenişin öyküsünde çok sayıda kişinin emeği olduğunu biliyoruz. Bu nedenle, böyle bir kitap ancak çok sayıda kişinin katkıları ile gerçekleşebilir. Henüz kesinleşmemiş bir dernekler dizisi ilişiktir.

Ülkemizde etkin olarak çalışan derneklerin başında Türkiye Psikiyatri Derneği gelmektedir. Derneğin kuruluşunda ve gelişmesinde etkin olarak görev almış çok sayıda kişi vardır. Bunların her birinin bilgilerini, görüşlerini almaya çalışmak yerine, öncü, kurucu olarak çalışmış ve Derneği bugünkü durumuna getirmiş arkadaşlarımıza başvurmayı yeğliyorum.

Kuruluş ve gelişme öyküsü: S. Berber, C. Boratav, N. Demirergi, C. Tek, Ö. Köknel, O. Öztürk, M. Sercan, R. Tükel,

Tüzük ve yönetmeliklerin, kurulların oluşturulması: M. Sercan

TTB ve UDEK ile ilişkiler, yeterli kurulunun oluşması: R. Tükel

Çalışma Birimlerinin oluşması ve gelişimi: L. Küey, T. Oral

Uluslararası ilişkiler. L. Küey, C. Cimilli

Psikiyatri Bülteni: B. Uluğ

Yukardaki listede belirtilen konularda hazırlayacağınız metin (ya da metinler) iki aralıklı, Times New Roman, 15 sayfa geçmeyecek biçimde olacaktır. Bilgisayarda Word ile yazılması büyük kolaylık sağlayacaktır.

Kuruluş ve gelişim öyküsü için her katılımcının kendine ilişkin bir bölüm yazması yerine, katılımcılardan gelen metinler yayın yönetmenince birleştirilerek bütünlleştirilecektir. Yazar adları ya bu bütünlleştirilmiş metinde başlık altına ya da bir dipnot olarak alta yazılacaktır.

Derneğin özgül etkinlik alanlarına ilişkin öyküler ve bunların yazar/yazarları ayrı başlıklar altında bölüm olarak verilecektir. Bir etkinlik alanı için birden fazla yazar adı belirlenmiş ise, bu kişilerin bir araya gelerek tek bir metin oluşturmaları beklenecektir.

Metinleri yazarken kuru tarihsel bilgi yanı sıra özel anılar, görüşler katılabilir, çözümlemeler (tahlil) yapılabilir.

Metinlerin hazırlanması için dört aylık bir süre uygun görülmüştür.

Metin hazırlandıktan sonra Yayın Yönetmeni el-mek adresine (orhanozt@gmail.com) ya da bilgisayar çıktısı ile disketin Prof. Dr. M. Orhan Öztürk, Büklüm sokak 89-3, Kavaklıdere, 06700 Ankara adresine gönderilmesi rica olunur.

Katkınızı esirgemiyeceğinizi umar, şimdiden teşekkürlerimi sunarım.

Derin saygılarımla,
Prof. Dr. M. Orhan Öztürk

Yayın Yönetmeni (Editör): Prof. Dr. M. Orhan Öztürk

Katkıda bulunmak üzere çağrılacaklar:

Türkiye Psikiyatri Derneği:

Türk Nöropsikiyatri Derneği: Prof. Dr. Ö. Köknel

PAUD: Prof. Dr. Emine Kılıç, Prof. Dr. Süheyla Ünal, Doç Dr. Cumhuriyet Boratav

Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği: Prof. Dr. M. Orhan Öztürk

İzmir Psikiyatri Derneği: Prof. Dr. S. Kültür, Prof. Dr. L. Küey, Prof. Dr. A. Baykara

Türkiye Sosyal Psikiyatri Derneği ve İntihar Önleme Derneği: Prof. Dr. I. Sayıl

Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Derneği: Prof. Dr. Bahar Gökler

İstanbul Psikanaliz Derneği: Doç Dr. Talat Parman

Psikanaliz ve Psikanalitik Psikoterapi Dernekleri: Doç. Dr. Celal Odağ,

Doç. Dr. Talat Parman, Prof. Dr. F. Çuhadaroglu, Doç. Dr. S. Mercan

Türkiye Grup Psikoterapileri Derneği: Doç. Dr. İnci Doğaner

Kognitif ve Davranış Psikoterapileri Derneği: Prof. Dr. M. Z. Sungur,

Cinsel Eğitim, Tedavi ve Araştırma Derneği: Dr. Nesrin Yetkin

Ruh Sağlığı Platformu: Prof. Dr. Ş. Yüksel, Prof. Dr. P. Gökalep

Biyolojik Psikiyatri Derneği: Prof. Dr. B. Taneli

Türk-Alman Psikiyatri, Psikoterapi ve Psikososyal Sağlık Derneği: Prof. Dr. M. Özek

Anksiyete Bozuklukları Derneği: Doç. Dr. Nesrin Dilbaz

Bağımlılık Psikiyatrisi Derneği: Prof. Dr. Mansur Beyazyürek

Psikiyatri Hemşireliği Derneği: Dr. Nurhan Eren

Şizofreni Dostları Derneği: (Sözlü olarak çağrıldı)

Türkiye’de Psikiyatri Kongrelerinin Tarihçesi: H. Kumbasar

Türkiye’de Psikiyatrinin Tarihçesi:

20. I. yarısı: Prof. Dr. Özcan Köknel

20. II. yarısı: Prof. Dr. M. Orhan Öztürk

Türkiye’de Etkinlik Gösteren Psikiyatri ve Ruh Sağlığı ile İlgili Dernekler (2008)

Hasta Hakları ile ilgili dernekler: 26 (çok değişik illerde)

Şizofreni dostları dernekleri: 19 (değişik illerde)

Ruh Sağlığını Koruma, geliştirme, yardımlaşma dernekleri: 25

Yan dal dernekleri: 15

Meslek dernekleri : 17

Türkiye Psikiyatri Derneği şubeleri:

Aşağıdaki veriler Sağlık Bakanlığı Ruh Sağlığı Dairesi Başkanlığından **Dr. Akfer Kahiloğulları**’na sağlanmıştır. **Dr. Akfer Kahiloğulları**’na teşekkür ederiz.

ADANA HASTA VE HASTA YAKINI HAKLARI DERNEĞİ (AHAYAD)	ADANA
ADANA ŞİZOFRENİ DOSTLARI DERNEĞİ	ADANA
AFYONKARAHİSAR HASTA HAKLARINI KORUMA VE YARDIM DERNEĞİ	AFYON
AHMETLİ İLÇESİ RUH SAĞLIĞINI GELİŞTİRME DERNEĞİ	MANİSA
AKADEMİ EĞİTİM SAĞLIK DANIŞMANLIK YAŞLI VE HASTA BAKIM KÜLTÜR VE SOSYAL YARDIMLAŞMA DERNEĞİ	SAMSUN
AKDENİZ ŞİZOFRENİ İLE YAŞAM DERNEĞİ	ANTALYA
ANKARA ŞİZOFRENİ İLE YAŞAMAYI ÖÇRENME VE DESTEKLEME DERNEĞİ	ANKARA
ANKSİYETE BOZUKLUKLARI ARAŞTIRMA TEDAVİ VE EĞİTİM DERNEĞİ	İSTANBUL
BATI EGE PSİKİYATRİ DERNEĞİ	İZMİR
BATMAN HASTA VE HASTA YAKINI HAKLARI DERNEĞİ	BATMAN
BEBEK RUH SAĞLIĞI DERNEĞİ	ANKARA
BENÖTESİ PSİKOLOJİSİ VE PSİKİYATRİSİ DERNEĞİ	İSTANBUL
BİOFEEDBACK NEUROFEEDBACK PSİKİYATRİ QEEG VE ERP KULLANIMI DERNEĞİ	İSTANBUL
BURSA RUH SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI HİZMET,EĞİTİM VE ARAŞTIRMAYI DESTEKLEME DERNEĞİ	BURSA
ÇAY HALK SAĞLIĞI KORUMA VE GÜÇLENDİRME DERNEĞİ	AFYON
ÇOCUK VE GENÇLİK RUH SAĞLIĞI DERNEĞİ	ANKARA
DENİZLİ HASTA HAKLARINI VE ÇEVREYİ KORUMA DERNEĞİ	DENİZLİ
DEPRESYON DERNEĞİ	ANKARA
DÜNYA ŞİZOFRENİ DERNEĞİ	İSTANBUL
ELAZIĞ ŞİZOFRENİ DAYANIŞMA DERNEĞİ	ELAZIĞ
ERENKÖY RUH SAĞLIĞINI KORUMA VE HİZMETLERİNİ GELİŞTİRME DERNEĞİ	İSTANBUL
ERZİNCAN HASTA HAKLARINI KORUMA DERNEĞİ	ERZİNCAN
ESKİŞEHİR RUH SAĞLIĞI DERNEĞİ	ESKİŞEHİR
ESKİŞEHİR TOPLUM PSİKİYATRİSİ DERNEĞİ	ESKİŞEHİR
EVRENSEL HASTA HAKLARINI KORUMA DERNEĞİ	İZMİR
GAZİANTEP ŞİZOFRENİ HASTALARI VE YAKINLARI DAYANIŞMA DERNEĞİ	GAZİANTEP

GEROPSİKİYATRİ DERNEĞİ	İSTANBUL
HASTA HAKLARI DERNEĞİ	ISPARTA
HASTA HAKLARI DERNEĞİ	İZMİR
HASTA HAKLARI KORUMA DERNEĞİ	ŞANLIURFA
HASTA HAKLARI VE SAĞLIKLI YAŞAM DERNEĞİ	TRABZON
HASTA HAKLARINI KORUMA VE SAĞLIK BİLİNCİ OLUŞTURMA DERNEĞİ	İSTANBUL
HASTA VE HASTA YAKINI HAKLARI DERNEĞİ	ANTALYA
HASTA VE HASTA YAKINI HAKLARI DERNEĞİ	İSTANBUL
HASTA VE HASTA YAKINI HAKLARINI SAVUNMA DERNEĞİ	ANKARA
HASTA VE HASTA YAKINI HAKLARINI SAVUNMA DERNEĞİ ERZURUM ŞUBESİ	ERZURUM
HASTA VE YAKINLARININ HAKLARINI KORUMA DERNEĞİ	GAZİANTEP
HATAY HASTALARI BİLİNÇLENDİRME VE HASTALARA YARDIM DERNEĞİ	HATAY
HORASAN HASTA VE HASTA YAKINI HAKLARINI KORUMA DERNEĞİ	ERZURUM
İLGİ OTİSTİK ÇOCUKLARI KORUMA DERNEĞİ	ANKARA
İSTANBUL ŞİZOFRENİ DERNEĞİ	İSTANBUL
İZMİR PSİKİYATRİ DERNEĞİ	İZMİR
İZMİR RUHSAL ARAŞTIRMALAR DERNEĞİ	İZMİR
İZMİR SAĞLIK VE HASTA HAKLARI DERNEĞİ	İZMİR
İZMİR BİZİM BAHÇE ŞİZOFRENİ YAKINLARI DAYANIŞMA DERNEĞİ	KOCAELİ
İZMİR PSİKİYATRİK REHABİLİTASYON DERNEĞİ	KOCAELİ
KAYSERİ PSİKİYATRİ YARDIMLAŞMA DERNEĞİ	KAYSERİ
KONSÜLTASYON LİYEZON PSİKİYATRİSİ VE PSİKOSOMATİK TIP DERNEĞİ	İSTANBUL
KÖRFEZ KANATSIZ MELEKLER ZİHİNSEL ENGELLİLERİ KORUMA VE GELİŞTİRME DERNEĞİ	KOCAELİ
LİTYUM DERNEĞİ	İZMİR
MALATYA HASTA HAKLARINI KORUMA DERNEĞİ	MALATYA
MANİSA RUH SAĞLIĞINI GELİŞTİRME DERNEĞİ	MANİSA
MANİSA SAĞLIK HAKKI VE HASTA HAKLARI DERNEĞİ	MANİSA
MARMARİS ZİHİNSEL ÖZÜRLÜ ÖÇRETİLEBİLİR ÇOCUKLARI KORUMA DERNEĞİ	MUĞLA
NÖROPSİKOLOJİ DERNEĞİ	İSTANBUL
ORDU İLİ HASTA VE ENGELLİ HAKLARI KORUMA DERNEĞİ	ORDU
ÖDEMİŞ YARDIMA MUHTAÇ PSİKİYATRİ HASTALARINA YARDIM DERNEĞİ	İZMİR
PANİK ATAK DOSTLARI DERNEĞİ (PANDOST)	İSTANBUL
PANİK ATAK DOSTLARI DERNEĞİ ANTALYA ŞUBESİ	ANTALYA
PSİKİYATRİ BİLİMLERİ VE ARAŞTIRMALARI DERNEĞİ(PİBA)	İSTANBUL
PSİKİYATRİ DERNEĞİ BURSA ŞUBESİ	BURSA
PSİKİYATRİ DERNEĞİ EDİRNE ŞUBESİ	EDİRNE
PSİKİYATRİ DERNEĞİ MANİSA ŞUBESİ	MANİSA
PSİKİYATRİ HEMŞİRELERİ DERNEĞİ	İSTANBUL
PSİKOLOJİK ARAŞTIRMALAR DERNEĞİ	İZMİR
PSİKOLOJİK TESTLER DERNEĞİ	İSTANBUL
RİZE HASTA HAKLARI DERNEĞİ	RİZE
RUH SAĞLIĞINDA İNSAN HAKLARI GİRİŞİMİ DERNEĞİ	İSTANBUL
RUH SAĞLIĞINI KORUMA DERNEĞİ	ELAZIĞ
RÜZGARLI HEKİM VE HASTA DAYANIŞMA DERNEĞİ	ANKARA
SAĞLIKLI RUHSAL YAŞAMI DESTEKLEME DERNEĞİ	İZMİR
ŞİZOFRENİ DAYANIŞMA DERNEĞİ	İZMİR
ŞİZOFRENİ DAYANIŞMA VE DOSTLUK DERNEĞİ	BURSA
ŞİZOFRENİ DERNEKLERİ FEDERASYONU	ANKARA
ŞİZOFRENİ DOSTLARI DAYANIŞMA DERNEĞİ	SAMSUN

ŞİZOFRENİ DOSTLARI DERNEĞİ	İSTANBUL
ŞİZOFRENİ GÖNÜLLÜLERİ DERNEĞİ	KONYA
ŞİZOFRENİ GÖNÜLLÜLERİ VE DAYANIŞMA DERNEĞİ	İSTANBUL
ŞİZOFRENİ HASTALARI VE YAKINLARI DAYANIŞMA DERNEĞİ	ANKARA
ŞİZOFRENİ İLE YAŞAM DERNEĞİ	ESKİŞEHİR
ŞİZOFRENİ VE ŞİZOFRENİ BENZERİ PSİKOTİK BOZUKLUKLAR DAYANIŞMA DERNEĞİ	BURSA
ŞİZOFRENİYLE YAŞAM DERNEĞİ	MANİSA
ŞİZOFRENLER BİRLİK SOSYAL VE YARDIMLAŞMA KÜLTÜR DERNEĞİ	İSTANBUL
TÜRK BİYOLOJİK PSİKİYATRİ DERNEĞİ	BURSA
TÜRK NÖRO PSİKİYATRİ DERNEĞİ	İSTANBUL
TÜRK PSİKOLOGLAR DERNEĞİ	ANKARA
TÜRK PSİKOLOGLAR DERNEĞİ BURSA ŞUBESİ	BURSA
TÜRK PSİKOLOGLAR DERNEĞİ İSTANBUL ŞUBESİ	İSTANBUL
TÜRK PSİKOLOGLAR DERNEĞİ İZMİR ŞUBESİ	İZMİR
TÜRK PSİKOLOGLAR DERNEĞİ MERSİN ŞUBESİ	MERSİN
TÜRK PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİK DERNEĞİ	ANKARA
TÜRK PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİK DERNEĞİ BURSA ŞUBESİ	BURSA
TÜRK RUH HASTALARINI READAPTASYON DERNEĞİ	İSTANBUL
TÜRKİYE PSİKİYATRİ DERNEĞİ	ANKARA
TÜRKİYE PSİKİYATRİ DERNEĞİ ADANA ŞUBESİ	ADANA
TÜRKİYE PSİKİYATRİ DERNEĞİ ANKARA ŞUBESİ	ANKARA
TÜRKİYE PSİKİYATRİ DERNEĞİ ANTALYA ŞUBESİ	ANTALYA
TÜRKİYE PSİKİYATRİ DERNEĞİ BOLU ŞUBESİ	BOLU
TÜRKİYE PSİKİYATRİ DERNEĞİ DENİZLİ ŞUBESİ	DENİZLİ
TÜRKİYE PSİKİYATRİ DERNEĞİ DIYARBAKIR ŞUBESİ	DIYARBAKIR
TÜRKİYE PSİKİYATRİ DERNEĞİ ELAZIĞ ŞUBESİ	ELAZIĞ
TÜRKİYE PSİKİYATRİ DERNEĞİ ERZURUM ŞUBESİ	ERZURUM
TÜRKİYE PSİKİYATRİ DERNEĞİ ESKİŞEHİR ŞUBESİ	ESKİŞEHİR
TÜRKİYE PSİKİYATRİ DERNEĞİ GAZİANTEP ŞUBESİ	GAZİANTEP
TÜRKİYE PSİKİYATRİ DERNEĞİ İSTANBUL ŞUBESİ	İSTANBUL
TÜRKİYE PSİKİYATRİ DERNEĞİ İZMİR ŞUBESİ	İZMİR
TÜRKİYE PSİKİYATRİ DERNEĞİ KAYSERİ ŞUBESİ	KAYSERİ
TÜRKİYE PSİKİYATRİ DERNEĞİ KOCAELİ ŞUBESİ	KOCAELİ
TÜRKİYE PSİKİYATRİ DERNEĞİ KONYA ŞUBESİ	KONYA
TÜRKİYE PSİKİYATRİ DERNEĞİ SAMSUN ŞUBESİ	SAMSUN
TÜRKİYE PSİKİYATRİ DERNEĞİ TRABZON ŞUBESİ	TRABZON
TÜRKİYE SINIR VE RUH SAĞLIĞI DERNEĞİ	ANKARA
TÜRKİYE SOSYAL PSİKİYATRİ DERNEĞİ	ANKARA
UZUNKÖPRÜ İLÇESİNDE KORUNMAYA MUHTAÇ YETİŞKİN ZİHİNSEL ENGELLİLERİ DESTEKLEME DERNEĞİ	EDİRNE
ZİHİNSEL VE RUHSAL ENGELLİLER EĞİTİM KÜLTÜR YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA DERNEĞİ	BURSA
ZONGULDAK HASTA VE HASTA YAKINLARI HAKLARI DERNEĞİ	ZONGULDAK

